

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6346 — Կարգադր. թիվ 1757

Մեծ ԿՈՍՊՈՐՏ

Խմբագիր Ծ. ՄԱՍԿԱՆ

Մեծ ԳԱՂՈՒԹԸ 1950ԻՆ

Փարիզի եկեղեցւոյ ընդ. ժողովը

Տեղիւն տարի մը եւս բոլորեցինը : Անշուշտ մեր թղթակիցները պիտի փութան պատկերացնել իրենց շրջանի անցուղաբար, ամ — փոփ տեղեկութիւններով : Այս առթիւ պիտի թեղադրենք վիճակագրութիւններ կազմել, որպէս թույլ կուտան իրենց միջոցները :

Ինչպէս յաճախ դիտել տեսած ենք, ամենէն աւելի այն է որ երբ պատեր շատ մը թղթակցու — թեանք մէջ : Անշուշտ է փաստացի տեղեկութիւններ հաշուել տարազեր բազմութեան շարժումը փաստէ : Լուսամասերէն անոնց ընկերներն են անոն — շատե՛ր հողերը : Քրտանաբերը աղպային գործու — յնութեան են կենցաղի երեւոյթները :

Առանձին գլուխ մը կը կազմէ նոր սերունդի փրօտութեան համար կատարուած աշխատանքը : Գիտենք թէ ինչ պայմաններու մէջ կը դրը — ունի լրացական թղթակցութիւնները : Մասնա — անոր որ դորձերը մեծ մասով բանտերուն են : Առանց խտապահանձ ըլլալու, պարզապէս ընկերական թեղադրանք մըն է որ կ'ընենք, որ — պատեր կարելի փորձեն :

Սպասուիլ այդ աշխատանքին, փորձենք ընդ — շանուր անդրակ մը յետեւ անցնել տարուան ամ — ցային կեանքի մը վրայ :

Գաղութի մը մտայն միջոց անտրականն : Ուրիշ խօսքով՝ առանց կեդրոնացելու, ամբողջական կազ — մանկացուցի ժողովը :

Ունենք մասն — մասեր « Բնականութիւններ » իւրաքանչիւր բազմաթիւ կամ շրջանի մէջ, սկսելով Փարիզէն :

Ինչ որ Բնական կազմակերպութիւն կը կու — լեն, քաղաքներն անդին չեն անցնու : Երեւոյ զուլ — յանուր շրջանները, Փարիզը եւ Մարսելը անգամ անշուշտ փութիւններն են, իւրաքանչիւրը իր ան — դրական կանոնադրով :

Կախով. պատուիրակը երեք — չորս տարի վերջն ալ կը մտայն յոյն շրջան քաղաքներ, առանց երկուսն ալք ունենալու գաղութներ թղթակցի ին — յանութեանց հետ :

Ահաւասիկ երկու տարի է որ ընտրութիւն կը խաղան Փարիզի մէջ, առանց գործնական կերպ — քան յաջողուի :

Մարտի 19-ը դո՛ւ կ'ընենք զոյգութիւնով պահ — պահուածով : Լիտեր, Վալանսի եւ միւս հայաշատ շրջանները՝ յունիկա :

Մէջ խաղով, ոչ մէկ ծրարդեալ աշխատանք կը իրական շարժում : Գործերը կ'ընթանան սովոր — ութեան, աւելի միշտ՝ սովորաբարութեան ու — ընթացով : Տնայալք :

Տեսակ մը նախապատրաստ ըսել կուտայ թէ ուրիշ կեցւոյ ալ չեն կրնար ըլլալ :

Անոր որ գործի գլուխ անցած են, ընդհան — րապէս ձեռակերպութիւններով կը զբաղին : Շատ բնական հաստատ ունին իրենց կատարած գործին վրայ :

Եւրոպա կ'ապրեն, լայն բանկալի հողերն — նուրիկալ է որ առեւ կուտայ չափային Լոնքոնը՝ գործունէութեան : Գլուխն ըլլալով Բարեկոր — քանակը :

Միայն կրկնական հողը բաւական էր եռամ — սեան կամ հնգամանկ ծրարքի մը յորիւնելու, կեն — դանի եւ յարաւան գործունէութեան :

Միջինը եկեղեցիներն անգամ պարզուած են, զաւանդով ժամադրաբար ամ մը բարեկալուստ — րու են պատահներու :

Գիտենք, քանդակներ ձայն պիտի բարձր — ցնեն, քաղաքներն համար այս ողբերգութեան պատճառները :

Ինչպէս ալ հիմաւոր ըլլան այդ պատճառնե — րը, երբեք չեն կրնար արդարացնել համատա — րած թիրախները :

Երբ մարդին պատասխանատուութիւն կը ստանձնեն այս կամ այն գործի կատարելու, ու — ստանձնանքով պէտք է ըլլան պայմանները, կէս ձամբան չմտայն համար :

Անցին 25—30 տարիները բան մը սորբեցու — ցած չէ՛ր բոլոր քանդակներն : Գոյնէ զգացուցած մէն անոնց թէ մը իմ առ — տուն եւ յարաւան աշխատանք կատարուած ունի տարազեր բազմութեան պահպանումը : Մասնա — անոր այս յարձունն ապիրուն վրայ :

Կերակի օր տեղի ունեցաւ Փարիզի Հայոց ե — կեղեցւոյ Կոմ. Ընկերակցութեան ընդ. ժողովը : Միժամանակեւին կազմելու համար անհա — մեշու կը համարվէր աւելի քան 2500 անդամ — քան : Ընկերակցութիւնը, միջնդեռ ներկայ էին մի — այն 136 հոգի :

Մէկ ժամ սպասելի վերջ, վարչութեան ան — նախագիւր, Պ. Գ. Պաղաստանի յայտարարք թէ մեծամասնութիւնը զոյգացած չլլալով, նոր ժողով մը պիտի գումարդի Յունի 14ին : Ընկալել յայ — տարարութեան մը նախագիւր : Այն առնել ներկայնե — րու թիւը մեծամասնութիւնը պիտի համարվէ :

Ք « Յաւաստիական » կոչուած խմբակը որ առավ մեծավ ըսելով մտած է, փութացած թէ ընկնամունքով ցանկ մը ներկայացնել մասնաւոր թուցիկներով եւ թիքով : Ինչպէս միշտ, այս առթիւ ալ կը շահագործուէ հայերի կողմէն եւ Հայ — եկեղեցւոյ անունը, ազգային համար համարյալ կարծիքով վրայ, ընդդէմ ժողովրդական նախ — տին ...

Կիմամբմէ թէ մասնաւոր ժողով մը պիտի գումարդի գումարած աղբերից, ելի մը գումարու համար միջնդե Յունուր 14 :

Նոր արիւն Խաղաղութիւն

Նոր տարին տօնուիցաւ անանդական հանդի — ստարութեանը, հակառակ ձիւն — ձմեռ օդի մը : Եկի՛րի պայտանք մէջ, յանուն զեպանական մարմինի Յոգանաթանի թիւները ուղղեց պապական նախագիւր, զերապարձաւ Ռոմաիւնը, իբրեւ երի — ցայուն անգամ : Հարկապատուական նախագիւր պատասխանելով, պարզեց Քրտանայի ժողովուրդին խաղաղութեան զոյգացումները եւ մարդկու — թեան պայտանքով վաճառելները : Յետոյ լայն — ընք թէ ինչ պայմաններ անհրաժեշտ են, իսկ — դրուցութիւնը պահպանուի համար :

« Սեղանի հետեւեան է — խաղաղութիւն » կ'ուրեն թէ պատկարէ : Եթէ հաւատարմ խօսքը — րուն եւ զարգուցիկներ, ոչ որ պատերազմ կ'ուրէ : Ինչպէ թէ քուր պատերազմ չուրէ : Հարկէ իսկ — դրուցութիւն ուրէ : Խաղաղութիւն ուրէ կը նշանակէ անհամար չլլալու փաստիկներն ամբարձրելով, կամ խորի խաղաղութեան զոյգացումներն զոյգացումներէն, կը նշանակէ ոչ միայն խաղաղութիւն եւ անկարող — թեան չափովի ուրիշ ժողովուրդներն մէջ եւ յաջորդի անոնց քաղաքական կարողութեանը եւ ա — դատարին ընտանք կենցաղը, այլ եւ ուրիշ խաղա — րութեան միջնդակին կապակերպուած, այսինքն մասնակցել միջնդակին օրէնքին միջնակին եւ հարկապիտ անոր, ընդունել միջնդակին եւ ան — իրական հակակշիւրութիւնը պատասխանութեանց շնորհ տեսանական եւ մշակութային պատուար — ներք, պատասխանական եւ զորանցութեան անուր հիմուն ստեղծել թուր ապարդիւններուն մէջ : Խա — ղաղութիւն ուրիշ՝ կը նշանակէ, վերջապէս իմ — րաստանով պատերազմի հակապատրաստութեան ղէմ : Պատերազմը հակապատրաստակ է :

ԿԻՂԻՆԻ խորանարդ մէջ 24 Փրանք 20 կ'ար — մէ 1951 Յունուր 14-ն սկսելով, Փարիզի մէջ (սուրբերն ալ հայտանք են) :

ԸՆԴԱՆՈՒՄԻ ԵՆԱՄԱՏԵՐԸ 20 առ հարիւր աւելի պիտի վճարուի Դիկանտի եւ Յունուր ամբար — ձանք համար, համաձայն Աղբ. ժողովի որոշ — ման : Ընկերակցի ապահովութեան անգամաւորութիւնը եւ թափալ զոյգարն ալ բարձրացած է 324.000 Փրանք :

ՌԱՏՐԻՈՅ հանրապետութեան նախագահ, Բարի իննչեք, միտաւ շարքի օր : Դեկտ. 14-ին անոնք իր միջնդակն 80ամեակ : Աղպային սուր յայտարարութեան ամբողջ եկելին մէջ : Հանդուց — խաղ, փարձի ընկերակցական, ունի թափալմիջի հեղինակութեան ընկերակցին եւ անտեսական հարցերու մասին : Երբ Վիշնյան ապագայութեան 1945 Ապրիլ 13-ին, տարին առմանակ կապակ — րութիւնը կազմեց ինչ տարուան Դեկտեմբեր 20-ին Հանրապետութեան նախագահ ընտրուեցաւ միժամանակեւիան :

Մ. ԵՆԱՆԿԱՆԻՆԻՈՒ չորս միլիոն օտարական — ներք կ'արձակուին Յունուր 14-ն սկսելով, համաձայն ներքին ապահովութեան նոր օրէնքի մը որ մշակուած էր 1950-ին :

Նոր տարուան առաջին օրուան փրանգի — տակն կ'արեւորակցին դէպքն էր այս պատաս — անքը, զոր եւ Մուկուայի յանձնեց ապրանքան երեք պիտուութիւններն, Հարսերու ժողովի մը զոյգարնան մասին :

Իկեղեցիներ 31-էն Յունուր 1 յունուրի դի — շեր, Մուկուայի ամերիկեան, Քրտանայի եւ թիւրքականական զեպանապատմութեան յանձնուեցաւ այս պատասխանը ճիշդ այն պահուին, երբ դեռ — պահները ամանական խրախմբին մէջ էին : Ան — միջնդակ ձեռնով զուարճութիւնը, անոնք, զոյգ — արա առանձնացան իրենց զրաւեւեանները, ու — խաճախարկելու համար խորհրդային պատաս — անքը :

Սուրհրդային աղբերները եւ արեւմտեան կա — րուարկութիւնները որեւէ յայտարարութիւն չը — րին պատասխանին թուանդակութեան մասին : Կը ալ արիւ թաղարկի զապանապատմութիւն : Մինչեւ իսկ խորհրդային ձայնագիրներ, որ ապրիլին իսկ փութեցին մէջ սովորաբար ձայնագրի մը յան — ձուսին հետ միժամանակ կը հրատարակէ զայն, թաղարկան լուրիկն օրակն :

Սուրհրդան տեղեկութեանց համաձայն, սա — փայն, խորհրդային պատասխանը տարբեր հա — կարեղութիւններով առաջ բերած է Ուրիշիկներին եւ Լոնտոնի ու Փարիզի մէջ : Ամերիկեան չլլա — նակներու կարծիքով, պատասխանը չվճարուեց — ցիւ է եւ զարգուցիկները թեցուին : Կը պարտական տարր կէտեր, որոնք սակայն, արեւմտեան պի — տուութեան ուղած կարողակով, համախորհրդային լաւագած կացութիւնը մեղեկներու ճիշդ մը երեւան չեն երևի :

Լոնտոնի ու Փարիզի մէջ, ընդհակառակն, պատասխանը յուսարկէ իր նկատումն եւ որոշ լա — խախտութիւն մը կը ներշնչէ : Քրտանայի պատա — նական անձ մը յայտարարեց, թէ Մուկուա ըն — ղուածն է արեւմտեան առաւարակները, օրակարգ մը մշակելու նպատակով նախապատրաստականութիւն մը զուարճելու մասին : Միայն չուրէ որ այդ ժո — ղովոր զուարճութիւն եւ յորի մէջ, ինչպէս առա — ւարկած էին երեք մեծ պետութիւնները, այլ կը նախընտրէ որ ժողովը կապանով Փարիզ կամ Լոն — տոն, իբրեւ աւելի յարմար մայր մը :

Կը հարցուի յանապատ, թէ խորհրդային կառավարութիւնը համաձայն չէ օրիւրակի ան — ջերի եւ ուրիշակալի հարցերին զոյգ արեւմտեան — ջեր, յաղաղակա Մուր. Արեւելիի հարցերը, այլ ան — ձանձնապատկարի միայն եւ ուրիշակալի հարցերով, որոնց կարգին նախապատուութիւնը պէտք է առ — արկուցի վերաբերման ինքնին : Այս հարցի մա — սին ալ ոչ մէկ որոշում պէտք է առ միջին Հար — սերու ժողովին զուարճութիւն : Մայր. Արեւելիի հարցերին ուսումնասիրութիւնը նախորդ կը եր — կաւորէ, ցորչալի համախաղաղ ձեռնապահ պիտի լանանակի անպարտութեան ժողովին :

200.000 Կարմիրներու
խաղաղութիւնը Բուրքայի մէջ

Ձիւնեքուրեկան յարձակողականը սկսաւ նոր տարուան դիւրեւ, ապմանակատի երկու կէտն — րուն վրայ :

Երկու հարիւր հարցարկան կարմիր բանակ մը ճնշեց 38րդ զորահամադրան անձնակալից իմ — քին դեռու եւ սկսաւ յաղաղակա Մուկուայ ուղղու — թեան : Դաշակից զօրամասերը, որոնք ժամա — նակուր զիջերը բռնած էին այս գետի երկայն — քին, անմիջապէս քաղաքացի դէպի այն զիջերը, զոր նախապէս փորած եւ պատրաստած էին Մուկուայի հիւսիսային շրջանին մէջ : Ընկերակցութիւնը ունի անցնելու կանոնադր կերպով եւ անանց խու — ձայնի : Կարմիրներ յաղաղացան դէպի հարաւա — րով Քարեկայ մայրաքաղաքը եւ հասան մինչեւ 30 շրիմ : Հետաւորութեան մը վրայ : Յարձակութիւնը սկսաւ հրետանին ուրիշ ռաբակութեան մը վերջ, առանց օգնականին պաշտպանութեան : Անյունեւեան, կարմիրներ, տասնեակ հարցեր — քով Քարեկայի կարմիրները վրայ, կարեցին զա — նոնք եւ առանց մեծ գիմարութիւն մը գտնելու, յաղաղացան ինչպէս ամարանքները վրային : Դաշակիցը հրետանին միայն, ինչպէս նաեւ օդա — նաւակին ուրիշ, կրակ կը տեղային կարմիրնե — րու վրայ, եւ, ամերիկեան զիջելու մէջ համա — մայր, այս վերջերս, մէկ ղէմ տար կորուս — տով կրակի քրակներու հողամասը :

Միժամանակեւ արեւորդ յարձակում մը սկի — ւս ապրանքական արեւելեան շրջանակին մէջ — րու կարմիրները դէպի Փիլիստին, լայն այս յարձա — կումը կը նկատուի զարգ ապրանքատուութիւն մը, ՄԱԿԻ հրամանատարութեան ուղարկութիւնը այ — րու կեդրոնացիկները համար :

Հնուրդի կ'ըսէ թէ Ձիւնեքուրեկան յաղա — ր խաղան ամառնանքներուն մէջ, կիտուրով ի — րենք ընկերներուն փրանքները :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՐԱՇ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, տար. 2500 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գիծ 7 ֆր. C. C. P. Paris 1678-63
Jeudi 4 Janvier 1950 Հինգշաբթի 4 ՅՈՒՆՈՒՄ

ՕՐԵՐԵՐԸ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6347 — Կարգադրված է 1758

ՄԵՐ ԽՈՍՐԸ

ՃԱՄԱՆԱԿԷ ԱՌԱՋ ԾԵՐԱՑԱԾ

Կիսկալի տպարարության մեջ կը դորձէ մեր գաղութային կեանքը, կիսէ բազմաթիւ անցաւ տարիներու ողբերգութեան հետ : Կը թուի թէ մասնաձեւի առաջ ձեռքացած, յոյժած, ամէն ինչ ջրերի տուած ու անոնք որ կրնային դործն զեր մը կատարել : Լաւատարիկ հետ, ախտառեւ տեղն ալ թրամէ : Մարդիկ իրենց գաղափարներու փրփուլեան դործն անգամ բախտին զայն են :

Երբեք այդպէս վարակէ հանգաւանք ստա — ցած չէր շորք չէր : Տեսաւ մը իտալացի, որ կը ցամաքէն ներշնչուի եւ ինքնագործունէութեան աղբիւրները :

Վարակումը ազդած է նոյնիսկ միջին կուշտան սերունդին վրայ, որ այդքան վառ յոյսեր կը ներշնչէր, պատերազմէն առաջ :

Անշուտ այս թրուկեան դիտարկ պատճառներէն մէկը միջնադարն է, իր ընկերակիցն էր արեւմտեան պարզամտութիւնը : Ուրիշ պատճառ մը՝ բազմաթիւ կացութիւններ, իր վրդովիչ անասուն — դուրեւարներ :

Այս պատճառները բաւական է մեր թեւերը կտորելու եւ սահմանափակ պատեանք մը մէջ ամփոփուելու համար :

Առաջին անգամ է որ անհաւանք դիտարկ — թեանք կը մատնուին, դաժնուր համար մեր աչ — քային արժէքները, ամբարկելով ինքեան ինքնապատշաճութիւններ :

Դիտարկեան պարզաբար ժրն ալ այս չէ՞, ընդհանուր արեւմտեան մէջ :

Ինչ կ'աղծն ըրցաւս յաւանութիւնները, կիսէ երեսուն տարի ալ պիտի չլինանային մեր հանրային դիտարկները եւ բարոյական կու — թուրք :

Այս հարցումները արժանաւորներն կը մղեն խաղի նաեւ հայրենիքի մասին, որ ներշնչում է յարասուն զորութեան յաւանական աչ — բերք մէջ է զո՞ւն փողովորդի համար :

Դիտարկաբար չափազանց թույլ է, անուս — նական եւ ձեւական՝ երեսունի եւ տարբեր բազ — մութեանց միջեւ եղած կապերը :

Ներգաղթի պարզաբան է ի վեր (1947), կը թուի թէ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին ձգտում է Հայկական Արտասահմանք Ժմիթարկութեան պաշ — տօնը, կոնգրեսներով եւ շէնք խմբերով :

Ոչ մէկ հիմնական, դործնական ձեռնարկ է, հայկական պատմութեան մասին : Ոչ իսկ թիքին փորձը՝ պատմահմաններ եւ դուռներ կէ մը բա — նալու, ճշտ անկողն, աւելի սերտ յարաբերու — թիւններ հաստատուելու համար :

Ոչ ալ ապառ ներշնչում — արտառում զերեւ — ըրեւ եւ թերթերով, իրեն սովորական կապ մը — կուցի :

Եթէ հարկերն տան իսկ հետեւին ծախս — երեսունի, ապահովարար տար իտալեցի մէկը հա — զի կրնան հասնայալ : Այն ալ հանգիստար պարա — դանքներու մէջ : Կամ երբեք եւ նուազի պատճառ :

Միացեալները կը բաղանալ բարոյական միօ — բրեան, համ ինքեան որոնք ընդհանրապէս կրկ — նութիւններն են : Ինչպէս իրենց թերթերը, անկէ, անմարտիկ, թիւանոց կամ թարգմանաւոր քո — վտարակներեան :

Կարեւոր մարդիկ ուշադրան են ամէն միջոց փորձել, չաբերանելու համար հայ ընթերցողի : Թմբեցներու համար անոր ուղերթ : Ոչ միայն վար — քաղական մարտիկ գիտելիքներով, այլեւ ալ — ճառատած բարբառով մը :

Այս քաղաքականութիւնը աներկն կը դորձէ նաեւ արտասահմանի մէջ : Արեւմտեան երկրներէն միջեւ, արեւմտեան ապառ ամբար :

Սոցիալի եւ Պուրիզմի կը մրցին իրարու հետ, որ ստաւ տարածուելու համար հիմունքները, հա — յատաւ թերթերով եւ իրերթերով : Թուրքապարտ օրինակներով ինչ որ կը թեւնան անկին :

Փամաճանիկն առաջ ձեռքացած ըլլալու արտա — նշան մըն ալ այս : Կամ թերեւս ապառնալ արտ — սահմանութեան :

Ամէն պարագայի մէջ, մայր իրականութիւն մը, որուն համակերպիչ կը նշանակէ միջոցակից դասեր : Աւելին — համար բաժնու զգայի բարո — յական անձնաստատութիւն :

Ծ.

Խմբագրիչ Ծ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՅՍ ՄԻԿՐ ԱՆՇԵՐԻՆ ՄԵՋ ԶԿԱՐ

Թերթերու անկիւնները սիւնաձեւ պերճաստաւ տարերու կը հանդիպեն երբեմն :

Անասարկ համար —

« Արեւմտագիտութիւնը հնգուհեակ տար հանգա — մանք կը ստանայ : Անուրիշէն եւ հիւսիսգիտութիւնը արեւմտեանը թիւն էր 1948-ին 275 հոգի, 1949-ին 398, իսկ 1950-ին աւելի քան 400, քանի որ ա — ստիւն իր ամենախոն ընթացիկ արդէն 372 հո — գի ստաւագիտութեան են աղբիւր թուանարտած — ներքեւ յատուկ դարձանաւոր, ուր երեք ամիս պիտի ընթարկուին մասնաւոր դարձանաւորի մը :

Թերթը այսպէս կը հաշուէր — Իտալացիները համար ալ ճառատութիւնը կը ծախսէ 90 հազար Փրանք : Ուրեմն 400 հոգի համար 36 մի — լիոնի դրամ մը կը ճարենք, մինչեւ, ամէն երեք ամիսը, քանի որ դարձանաւոր երեք ամիս կը տե — լի, սովորաբար :

Գիտի՞մք այս մէկը, կըր յաման մեր դաւա — ներուն ընթերի կործակող կը վճարէ տարբեր :

Ըսել է գիտութեան դարձանաւորի համար ալ լաւին մը ստաւ ենք եղբւր մեր վախա ուսերուն վրայ :

Մնաց որ, բանտներ ինչոյդ ոճադործներուն ապրտանալ ալ մենք կը ճարենք, ինչպէս նաեւ ե — կոլ զաւցող թաղաւորներ, ջոջ հիւրերուն փառահէր ընդունաւորներ ծախսերը :

Այս վերջինները որքան ալ սուղի նստին մեր վրայ, գիտէ զիցիցի թան մը կալ տրուած հա — կերթիցիներուն, ներկայացումներուն, մէջ, ա — մէն կողմ յոյս, ծաղիկ, եւ վայելչութիւն : Բայց ապ դիտարկներ :

Այս վերջին կըրու որ շիքայ մարտի : Ծառերը գիտում որ մէկ չէ ընդգիծին դիւր կը խնային իր — քեն իրենց համար, ստանց գիտումն որ 36 մի — լիոնի կը վճարեն խմանաւորի համար :

Այս ճարտարութիւնները ուրիշ՝ կը դառնն աղ — քան որքան, օրն իր յոյն հիւրերու համար :

Անուշաւ մեծ մասով իրենց դաւախներուն յատկացուած ընտանաւոր նպատակն, որ 20 ա — հարկի տակցած է այս անգամ :

Մի մտնաց որ այդ նպատակն ալ մենք կը վր — ճարենք :

Ուրեմն, նստի կը վճարենք որ խմեն, ու յե — առն պէտք է վճարենք որ չխմեն՝ թմբուց :

Այս նուրը հախինք թիւն մեր իտալեց շատ չէ հասնիր, բայց երբ վճարեն կարգը մայր, ամէն մարդու իտալեց կը հասնի :

ՍՈՍԻ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒՍԻ հրատարակութիւններէն « Սո — վետական Գրականութիւն » Եւ Մոսկովական Մի — ութիւնը, « Օկոլնից » Մոսկովա Կինոյն եւ Վերո — կոսիլիցները այս ուսուսինքն արդիւնեան Փրան — սական կառավարութեան կողմէ : (Խմանալիք) :

Մ. ԱՆԱՆՆԻՅԵՆՈՒ Խորհրդարանը յուշեցաւ իր 19.899.911.000 տարի փարկ մը քուէարկեց աղբ — պաշտպանութեան համար : Անոց 43 միլիոն տարի կը բարձրանայ աղբ — պաշտպանութեան սահմանած զուսար : Միայն հիշեցանք ուսի յատկացուած փարկն է 1.065.000.000 տար : Երեք միլիոն տար ալ քուէարկուած է քաղաքային պաշտպանութեան համար :

ՀԻՆԼԻՆԿԱՆ յոյս տեսչութեան վերակալմա — թեան առթիւ, թերթերը կը դրն թէ պատմականի պիտի ըլլայ նաեւ Տիկին Ռոչն Ժոյիս — Քիւրի, ինչպէս կուս Գ. Ժոյիս Քիւրի, անցաւ ապրիլ 24ին, իրեն ուղիղէ համայնաւորներու :

20Բ. ԱԶԵՐԸԱՆՈՒՐ, արեւմտեան Եւրո — պալի միացեալ ուսերուն սպարապետը, Ուոլին — թրեն համար պիտի ելլ շարքի օր, օգոստ — տի : Թերթերը կը դրն թէ Փրանսիայի վարչա — պետ մանաւոր տեսչութիւն մը պիտի ունե — նայ զօրակարին հետ :

ԱՆԻՆԵՆԿԱՆ ՊԵՐԻՆԸ՝ ամբողջութիւնը դրուած է արեւմտեան Գերմանիայի իրաւասութեան տակ, ինչպէս յայտարարեց համարաւոր քաղաքային — տը, Գ. Ֆրիդրիխ Կիլբեր : Այս որոշումը, ծանր սպարապետութեան դործին արեւմտեան Գերմանիայի մէջ : Ամերիկեան ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ այս կարգադրութիւնը հիմունքն կը խախտէ չորս պետութեանց միջեւ գոյացած համաձայնու — թիւնը :

ԻՆՆ Կ'ԱՆՈՒՆԱՅԻՄ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ԱՊՍՏՈՒՆՈՒՐԸ
ՆԱԽԱՊԱՏԱՐԸ ԽԱՂԱՊԱՐԻՍԸ

Մտաւորային ճանապարհները Կը. օր հաղորդեց ըրցալեզուութիւնը այն ծանուցարկին, զոր Ս. Միտիական արարեան նախարարութիւնը ուղղած էր կրեք արեւմտեան պետութեանց, « Զորքերու Ժողով » մը գլուխատեան մասին :

Ուրհաբան կառավարութիւնը, այս անգամ ալ կը պիտի փողով ճարտարէ միայն Գերմանիայի ապալիման հարցը քննելու համար : Արեւմտեան Գերմանիայի մէջ արեւմտեան պետութեանց քաղա — քականութիւնը ընդառաջեալով, ծանուցարկը կը — լի, թէ Արեւմտեան Գերմանիայի վերադիմանալ ձեռնարկները, որոնք տեղի կ'ունենան արդէն, բացարձակապէս կը հակասեն Գերմանիայի ապա — դիման մասին Մ. Դաւանդիւրեան, Ֆրանսիայի եւ Մեծն Բրիտանիայի ստանձնած յանձնարարութեանց եւ լուրջ գիտարկութիւնները միայն կրնան ստոյգեթէ ճարարեան հարցերու քննութեան ճամբան վը — րալալ :

Ուրհաբան կառավարութիւնը, սկզբունքով կ'ընդունի արտաքին նախարարներու փոխանորդ — քներու մասնակցութեանը նախապատասխան փողով մը գլուխատեան, բայց, համար հեռուա — րութեան պատճառով կը մերձէ այդ փողով դու — ւարի նիւ Եւրոպ մէջ եւ փոխարէն կ'առաջարկէ չեղար ունենալ Մոսկովան, Փարիզի կամ Լոնտո — նի : Գերմանի նմանապէս քննել Գերմանիայի հետ կապուած ուրիշ խնդիրներ, պայմանով որ նախա — պատուութիւնը արդէն Գերմանիայի ապալիման հարցի քննութեան, որովհետեւ ճալը անհեղա — բերտ հարցին հետ կապուած է իմացալիս խա — դարութեան եւ ապահովութեան պահպանումը ու երկրպագին եւ յատկապէս հիթլերեան յարձակու — մէն տուած փողովուրդներուն հիմնական շա — հերքը :

Ծանուցարկը կը մերձէ նաեւ արեւմտեան պետութեանց այն տեսակներ, թէ Գերմանիայի միացեալ մասին, Փրակայի մէջ, արաքանակ պետութեանց ըրցալեզու խմանաւորի հակառակ է կըրնան փողովուրդներ : Ուրհաբանի տեսակետով այդ խմանաւոր ընդունումն է ոչ միայն Սերեւ — նիոյ Գերմանիայի մէջ, այլեւ Արեւմտեան Գերմա — նիոյ խմանաւորութեան ալ հաւանութեան արժանացած է : Փրակայի խմանաւոր կ'առաջարկէ՝ Գերմա — նիոյ երկու մասերն ալ հաւատար թիւն ներկա — յալուցիչներու մասնակցութեանը գլուխատի փո — ղով մը Գերմանիայի միացեալ համար, մինչ ա — րեւմտեան պետութիւններն ու Արեւմտեան Գեր — մանիոյ կառավարութիւնը կ'ընեն թէ քանակոր չէ այդ ստաւարկը, քանի որ Արեւմտեան Գերմանիա երկու անգամ աւելի ընդառնութիւն ունի քան Արե — յեւմտեան :

Եւ վերջապէս խորհրդային կառավարութիւնը, փնտրել կը մերձէ այն մեղադրանքը, թէ Կր — քային պիտիակի տակ կըրնան քանակ մը յուրիս ունի այսօր Արեւմտեան Գերմանիայի ՄԵՄԻ ծաղիկ մըր ըրալ ըրեւրոպայի պատմութիւնէ, ի տակաւ, մինչեւ Վերդուրթիւնը այն է, արդէն իսկ սկսած է զերմանական զօրավա — կալմութիւնը Արեւմտեան Գերմանիայի մէջ հրա — տարկելով, ծանր հեռանալով, եւն. եւ Արեւմտեան րի կառավարութեան իսկ հաւանութեանը :

ՖՐԱՆՍԱՆ ԵՒ ԱՆԳՐԵՆԱՆ ԱՊԱՏԱՏՈՒ

Ինչպէս կ'ընէ ալ զրեցիկը, խորհրդային ծա — նուցարար տարերու պաշտպանութիւնները գլուխած է արեւմտեան պետութեանց մօտ :

Բրեւանաւոր կառավարութիւնը, միայն ջա — րդական նպատակներու ծառայող փառաբա — թուցի մը չէ նկատուր այս մեղադրանքը — պա — տասխանը : Ըրցալեզուական կը գտնէ զրական կող — մեր : Փոխանորդներու մասնակցութեանը նախա — պատրաստական փողով մը գլուխատեան մասին Մոսկովանը հաւանութիւնը կը նկատուի յուսա — դրել, քանի որ համարաւ բաց կը ձգէ « Զորքերու Ժողով » մը գլուխատեան համար :

Փրանսիայի պաշտպանական շրջանակներն ալ կը նկատուին թէ աննպատի չէ ծանուցարկը ստալակած ընդհանուր տպաւորութիւնը : Անոնք կը չեղան միտմանաւոր, թէ Մ. Դաւանդիւրեան, Մեծն Բրի — տանիոյ եւ Փրանսիայի միջեւ տարակրթութիւն — ներ խորացնելու նպատակով Ս. Միտիականի կ'զոր զրաւ քաղաքային հիւրեր հետեւանք պիտի չունենան որեւէ մասնակց : Ապաքողար այն է, որ յաւանդայի քանի որ օրերու ընթացիկն երեք պե — տութեանց ներկայացուցիչները միջանաւար նիստ արիտ գլուխատեան, այս վերջին ծանուցարկը պա — տասխանի իմարդներու համար : Շատաւազական կը նկատուի նաեւ այն արագութիւնը, որով Ս. Միտիական փոխանորդը կը պատասխանը :

Ուրիշիկներ մէջ, ընդհանրապէս, յոռետե — տութիւնը կը տրեք եւ անհասկանալի կը գտնեն, որ կարելի պիտի ըլլայ հակադրութիւնը մը դո — ւացիկ Ս. Միտիական հետ : Ամէն պարագայի տակ, խորհրդային ծանուցարկը պիտի չընթերցուի եւ հետագայ խմանաւորութեանց գլուխը բաց պիտի պատնէ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգով Դ. Էշ)

Նոր նամակը Բորքայի մէջ

Կարմիրներու ճնշումը կը սաստկանայ Բորքայի խառնակութեան վրայ: ՄԱԿԻ ուժերը բոլորովին լռելիքի իրենց պաշտպանութեան զինքները խմբի գլխի հարաւորադրել եւ նահանջը կը շարունակուի զէպի Մէլոյ: Կարմիր յառաջդասները հասած են արդէն Մէլոյէն 18 շրջի: Հետադուրեւեան մը վրայ, դրական շուրջից զապաղը, որ հարցադրակ-բնականը կարծող հանդիպման մը եւ որ կրակի արուած է նահանջողներու կողմէ:

Հարու զորականն Ա. զորամասինը ջախջախ-ուեցաւ ամբողջութեամբ: Անոր արեւելեան թերեւ ժաշկ կըցաւ նահանջել: Կարմիրները, մարդկա-յին խուրը զանդուածներով եւ առանց դադարի կը յառաւորան 220 շրջի: Կրկնաբար ծաւ-կատի մը վրայ: Նահանջի ընթացքին, զարնա-կէքներու հերոսանքի եւ օգնականներ արկակի սաստկութեամբ մը կը ուժգնորեն կարմիրները, որ ամբողջ ուղղափառութեամբ կը շարունակէ մէջ: Կը կարծուի թէ անոնցմէ 5000 կարմիրները օգնականներ են յարձակողականի առաջին օրը: Իսկ սպանաւային ուժերը ամբողջութեամբ են 74 քա-ղաքներ, որ յարձակողականի կապակցութեամբ շարժութեան տեղի կ'ունենան:

ՄԱԿԻ ուժերը կ'ալարեն, կը փնջեն ու կը քան-դեն նահանջի ճամբուն վրայ կարծ եւ ուղղափառ-որեն կ'արեւելք թերեւ ներկայացնող բոլոր շինու-թիւններն:

Նահանջող ուժերուն կը միանան նաեւ խուճա-պաւոր անձնաւոր զաթթիաններ, որոնց թիւա-տեւեւները անկողարարելի են: Յուսահատական է այս քաղաքականութիւնը: Չեն գիտեր թէ ուր կը փակուին: Եզրափակել ընտանիքներ կորստանա-ցած են իրենց անշահախոս զաւակները: Մահաւ-հասակ որեւէ կը միանան ճամբաներու վրայ, կա-շարանակներ մէջ: Կաշտերը ըստով է չորս կող-մը: Անթիք են շատերը: Տասը 15 տարեկան փո-րէկներ, իրենցմէ աւելի փոքր մանուկներ լայնակ կը փակուին լեղապարտէ: Ուրեքներ, առթիւ եւ յոյժան են ճամբաներու եզերքները, շատեր նուա-ցած կամ արդէն մեռած: Տարալիքներու շատ փոքր մէջ մարդ միայն իսկ կրնայ գտնել կառա-նախորդները մէջ: Տեղի կ'ունենան իրենցը: Աւելի բարխաւոր են, սակայն, հետխորտ փախչողները, որոնք գրեթե բաւոյժը ստեղծում են հարաւորութիւ-նը ունենալ: Մինչդեռ կառախաւորներու քաջ փակու-ններուն մէջ, շատերը կը ստանան եւ կը մեռնեն:

ՄԱՐԻՔԻ հօգը զեղապաններէն Մարաքէշի փայտին, շատ թանկ է կրպակ, մերթն աւանդա-կան սովորները յայտնի Մուսթանին, Մէլուլուտի ամբիւ, այն առաւելութեամբ թէ վիճակները կը շարունակէ ճամբանախորհրդները: Թերեւոր կը զարկէ թէ արարողութեան պահում, իսթանանուած-նայ փայտը, որ ուժ միշտին հարաւորներն ունի, իսթան քաղաքը գործածել, իր ցուցադրող Սուլթա-նին ուղղելով: — Եւ որ օրը աղայապանները իրենք ըստենք Ոսպարիքի մէջ, որպէսզի ընդէ իւ-ր հաստարակները հարեանան ճամբանախորհրդան ուղ-չորի որպէս փախանքի ինքնաբարոյցելին:

ՌՈՒՍԵՐԻ ՍՈՐԻՎՈՒՆԵՐԻ թիւը հետզհետէ կ'աւելայ Գարդիի մէջ: Արեւելեան լեղաշներու փորձարարին անօդակ յայտարարելով թէ 395 ու-սանդներ կը հետեւին ուսուցիչի դասընթացին, մինչդեռ Բ. աշխարհամարտին առաջ նախկ 30 հո-գի ուսուցիչն կը սորելէին: Իր կարծիքով, այս պա-րագրան հետեւում է միջազգային կացութեան:

ԿԻՐԻՓԻ ՀԱՐԱՎԱՐԱՐԱՐ մը կը տրէ Անգլիոյ մէջ: Տասնեակ հարաւորներ հիւանդներ կը հաշ-ւու միայն կ'ունենան: Ամէն օր պրէք կը կազմուին զեղապաններու առջեւ:

ՄԱՌԵՍԻԱ ՓԱՐԵՐԻՆ Նախկին զինուորները 500.000 Փրանք հաւաքելով բառով զրկած էին, իր-թին կարողութեւ: Միւրեւնի կայանները յանձնա-ւարած է շրջի աւելի դժբախտ քանտարակաւնե-րուն եւ Նոյգիպայի իրենց զինուորներուն քաւ-նել այդ զուգարմը: Թերեւոր կը գրեն թէ Միւրե-դի ամբիւ այդ եղանակներ կը միտադրեն զրկած է-լին փոքր շրջանին, ստանձառի համար: Կայանա-ւորը 96 ստորակէ մը արդէն եւ միշտ կը մերժէ որ եւ շուրջ խոնդիլ իրեն համար: Թիւրքութեանը զրկութիւն կորսնցնում է: Տեղիներ կը բռնէ կը փորձէ հետադուրեւեան իրեն սահմանաւոր օրաթիւրով, քաջ նախկ առաջին էր կը նայի:

ՅԲ. ԿԱՊ. ԽԱՅԻ ՓԱՐԻՉԻ ՄԱՐԱՆԱՅԻՆԻՆԻ
Ցեղեկոյր — Գարահանդեր
21 Յուլիոյ կիրակի, ժամը 4:45 կէս գիշեր
Cercle halitaire սրահներուն մէջ, 8 place St. Augustin:
CUBAN PETT et ses Cubanas Cuban Boys հոյա-կաւոր նուագախումբ:
Պիւֆէ, Attractions եւ անակիլալմիր:
ՄՈՒՏԻՐ 300 ՅԲԱՆԻՐ
Սեղանները նախադէպ ապագայներ, համար 4 հետաքննիչի Tru. 27-35:

Հնկեալական հանցոյթ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարթիզ շրջանի բոլոր անդամներուն համար:
Կիրակի 7 Յունուար ժամը 15ին, Studio Colibri, 19a rue Caumartin:

ՅԱՌԱՋԻ ՏԱՐԱԾԱՆԱՆ ԿԱՆԱՐ

Նոր Տարուան առթիւ Փարթիզ շրջեր Կ. 5000 Փրանք կը նուիրէ Ճեառաջ Կարմիրներ Գիտելի:
Մարտիլէն Գ. Գրեգորիան հարաւ Փրանք, Ճեառալիքի Նամակներն առթիւ:

ԱՅՆԱՐԻ ՅԱՌԱՋ — ՎԱՐՄԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Մարտիլէն Գ. Գրեգորիան (Bld. des Dames) 2500 Փրանք կը նուիրէ Այնմարի Ճեառալիք վար-ժարանին:

Մանուկներու օրը Փարիզի մէջ

Յ. Կ. Ուայի Կերը, վարչութիւնը Փարիզի շրջանի բոլոր մասնաճիւղերով կը տօնէ Մանուկ-ներու Օրը այս Կինդարթի 4 Յունուար, ժամը 24ին 6, Sociétés Savantes, 28 rue Serpente: Գեղար-նուագական ճոխ բաժին: Մուտքը ազատ է բոլոր մանուկներուն համար:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՁՈՑԲ ՎԻՔԵՆ ՄԵՋ

Համախորհրդակցական Միութեան Ալեքի մաս-նաճիւղի կողմէ, բոլոր Խորհրդակցականները համար: Այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8:30ին մինչեւ կէս գիշ-ը: Կաթիլ օր լա Փոմպրի:

Գեղարուեստական բաժին, առատ կերութեամբ զիւրաժանելի գինիով: Հանելի փամպը:

Տէր եւ Տիկին Յարի Ուսանեան եւ զուգարմը թաղաքի, Պ. Վաշէ Ուսանեան, Ալքի Տիկին Վ. Գրեգորիան եւ զուգարմը (Կըրնոպը — Տէրան), Տէր եւ Տիկին Հ. Փրեքիան եւ զուգարմը (Պա-լա), Տէր եւ Տիկին Յ. Յարաքեան, Տէր եւ Տիկին Կ. Եզրանեան (Պէրուս), Տէր եւ Տիկին Գ. Յա-ղանեան (Հալաք), Տէր եւ Տիկին Ի. Սանեան եւ զուգարմը (Պոլիս), Ալքի Տիկին Արիս. Սու-րիսան եւ զուգարմը (Պոլիս), Ալքի Տիկին Մ. Գրեգորիան եւ զուգարմը (Մարսիլ), Տէր եւ Տիկին Մ. Միւրեքեան, Տէր եւ Տիկին Մ. Միւրեքեան, զա-ւակները եւ զուգարմը (Մարսիլ), Տէր եւ Տիկին Մ. Միւրեքեան, Տէր եւ Տիկին Մ. Միւրեքեան, Տէր եւ Տիկին Մ. Միւրեքեան եւ զա-ւակները կը ծանուցանեն:

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՀԱՅՈՒՆԻ ՀԻ ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ (Սնակ Գեղարուեստ)

Իրենց սիրելի մօր, մեծ մօր, ծօղարու, հօրա-քորը, աղայականին եւ բարեկամին մահը, որ սեղի ունեցաւ իր բնակարանին մէջ, Ալքիթը, 54 rue des Paquerettes, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուզարուեստական սեղի պիտի ունենայ Ալքիթը իր Հայոց Ս. Պօղոս — Պատրիկ եղբայրներին մէջ, Յունուար 4ին, Կինդարթի, ժամը 15:45ին: Հաւաքալար 54 rue des Paquerettes, Ալքիթը — Վիլ, ժամը 15ին:

Մամանաւոր մահազգ զրկուած չլլալով, կը խնդրի ներկայա իր այդ նկատելի:
Autobus Charenton — Ecoles 103 թիւը առնել եւ ինչիս Place Carnot:

Տէր եւ Տիկին Գեղար Նիկողոսեան, Տէր եւ Տիկին Օննիկ Ռուֆանեան, Տէր եւ Տիկին Գեղար Ռուֆանեան, Տէր եւ Տիկին Արթիկ Շիրինեան, Տէր եւ Տիկին Յուրա Սարաֆեան (Ալքիթը), Ալքի Տիկին Ջիւզեպիլ Սարաֆեան (Երուսաղէմ), Տէր եւ Տիկին Համի Յարի ինչեան, Տէր եւ Տիկին Հայի Պօլանեան (Պոսթըն), Տէր եւ Տիկին Լուսի եւ Լուսարը (Պոսթըն), Տէր եւ Տիկին Յա-րի Պօլանեան (Հայաստան), ինչպէս եւ Նիկո-րոսեան, Սարաֆեան, Եւսակեան, Գոչակեան, Թաղանեան ընտանիքները խորին ցաւով կը ծա-նուցանեն:

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻԱՎ ՍԱՐԱՖԵԱՆԻ (78 Տարեկան, ծննդի իյնդեան)

Իրենց զրաւելին, մօր, մեծմօր եւ աղայականին, մահը որ սեղի ունեցաւ կերակրի, Necker հիւան-դանոցը:

Յուզարուեստական սեղի կառարարի աշ-նոր (4 Յունուար) Կինդարթի առաւած ժամը 10-ին, եւ մարմինը պիտի փոխադրուի Ալքիթի զերեքմանառան: Հաւաքալարի նոր գերեզմա-նառանք ժամը 10:15ին, (Avenue Paul Vaillant Couturier, Arcueil (Seine), ինչիս Sceaux գիծ Laplace կայարանի:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

ՅՈՒՇԱՆԵՏԻՐ

ԻՍԻ. — Հ. Յ. Դ. Ջաւարեան կոմիտէի ընդ-հարգողը այս շաբաթ իրիկուն, Խրիմեան դպրոցը, Կարեւոր օրակարգ:
ՓԱՐԻՉ. — Հ. Յ. Դ. Վիստատէս խումբի ընդ-հարգողը կերակրի առաւած ժամը 9:30ին, ծա-նոթ հաւաքարարին:

Գ. Ս. 20ԳՆԵՆԱՆԻ Հերթական դասախոսու-թիւնը Սիթէ Ինկիլիզիթի շաբաթ Դուռ. Տան մէջ, 57 Պոլսական փողոտան այսօր հինգշաբթի ժամը 5ին: Երեքը — Հայ ժողովրդական սեղի բանա-սերակները: Հայ գրի գիտէն առաջ: Մուտ-քը ազատ է:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽՆՁՈՑԲ

Մարտիլ, Սէն Լու Հ. Յ. Դ. « Սիւսանեան » խումբի ընկերահամակրական խնդրողը այս կի-րակի իրիկուն ժամը 8ին մինչեւ կէս գիշեր, հա-վանախորհրդան Այնմարի եւ Նախախորհրդան Կապ. Ուայ: Մուտքը ազատ է:

ԿԱՌՈՂ. ՊԱՏԱՌԻՐԱԿԱ ՄԱՐՍԵՆԻ ՄԵՋ

Մարտիլ — Փրատուրի Մար Եկեղեցիի Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ « Կաթող. Պատարիկալ ԱՐՄԱՍՉԻՐ ԱՐԿԵԳԻՍԿԱՊՈՍ ՍԻՒՐՄԵՆԵԱՆ Ս. Միւրեքեան անտերուն առիթով պի-տի գտնուի Մարսիլ եւ Մար Եկեղեցիի մէջ պի-տի պատարալէ եւ բարոյճ ճշգրտալիք, Ս. Ս. Ս. — նուիրել եւ Մեկնողի երեք օրերը: Կը հարկուին Կրօն. Ընկերակցութեան անդամները եւ հաւա-սացեալ ժողովուրդը:

ԿՈՃ ՄԱՐՍԵՆԻ ԿԱՐԵՏԵՐԵՐՈՒՆ

Կարնոյ Հայրը, Միութեան, Մարտիլի մասնա-հատի վարչութիւնը ընդ-հարգողը կը հարկուի իր բոլոր անդամները եւ կարեկին ոչ անդամ հա-րակապները, ի մասնաւոր ի կրօնաւորներ եւ Սիւ-րիսաների սան Կարեկները, 1931 Յունուար 14ի կիրակին Հարաւորեան աղանքին մէջ (26 rue des Convalsents) ժամը 3ին:

Միութեանը ստացած է նաեւ Պէրուսի Կարնոյ յայնքանկապանին Վարիս, Կարեկին եւ Կարնոյ զուգարմը: Հարաւորակուի թիւը:

Ստանալու համար գինիլ է. Տէր Վարդան — եանի 9 rue Cœq, Beaumont կամ Պարսիսեանի, 63 rue de la Rotonde, Մարսիլ:

Գարահանդեր

Ս. Խաչ ընկերակցութեան

Ի նպատակ Հայ Հիւանդներու եւ կարօտանե-րուն, Դոմանախորհրդան Amicale des Anciens du 4e Bataillon de Choc du Commando de Cluny կազմա-կարգեան, Cercle Militaire սրահներուն մէջ, Փարիզ, Place St. Augustin, Կիրակի, 14 Յունուար, 1951, ժամը 16ին մինչեւ կէս գիշեր: Գեղարուեստական բաժին, պիւֆէ, նուագախումբ:

ՀԱՐԱՎԱՐԱՐ

ՈՒՏԻ ՀՐԱՆՏ

(Ալքիթը) որ Պոլսին տարի մը առաջ Ամ-բիկա զայած եւ մեծ յաղորդութիւնը գտած էր, Փարիզ հասաւ օրանալով:
Փալապոլիսի կղման ղիւնի հիւնդեալ հաս-ցէին: (Hotel Splendide — Lafayette, 47 rue La-fayette, Paris (9):

ԿՐՈՃՈՒԻ

Վարժ երիտասարդ մը մածուի կործարանի մը համար:
Կարեւոր է որ դիտանայ լաւ օրօ դարկի:
Ինչիս Yoghourt ARAM, 49 rue Barbès, Mont-rouge:

ԶԻՐԱԿ Արեւելի ԻՍԿԵԿԵՆ

Առաջնակարգ իր մասնագիտական պատրաստութիւնով Բոլոր նորաստ-շարներէ բնութեան մէջիկ անործա-համ զօրացուցիչը Տօնական օրերու եւ խնդիրներու սեղ աններուն անդուշա-կան եւ անդանդաւորի զարդը:

Dépôt Central: Grande Distillerie du Parc, 1 Bld. Onfroy (Prado), Marseille, Tél. Prado 83.50 et 82.93.
Dépôt pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha-dourian, 10 rue de l'Épée, Lyon. Tél. Moncey 32.10

ԱՅԼԱՊԵՏ ՄՈՒԱՅԼ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

Մեր անհաղի մը կը ճեռտեր Ֆրանսայի սաշ — մասնաճիւղը գաղութներու վրայ, այսպէս ծառայողները մը կը պարտուի մեր առջեւ։ Այսպէս, Մանչէն անդին, Լոնտոնի եւ Մամ — չեքքրի մէջ ունինք 1000 — 1200 հազիւնը համարեմք մը, որ եւ կայ եւ չկայ։

Սորապէս այդուամբ՝ բրիտանական բարբերն, այս յայրենակիցները կարծես տարբեր հասարակ — կուլիան մը կը ներկայացնեն, բազմաթիւ ուրիշ բազմութեանց հետ։

Անոր ունի իրենց յատուկ բնութեանը եւ արարքի։ Կոչիւններու մէջ բնակելով, խրաջուցած ու կոչիւնային աշխարհաշայտաց մը։ Մասնաւոր կոչիւններ կամ չինովադաներ կ'ու ունեն, որոնցմէ կ'ոչտուին աւելի կարօտ գաղութներ եւ ինքեւ — ծինք։

Բայց, իրենց հորիզոնը աւանդական բարե — պաշտօններէն եւ մարդասիրութենէն անդին չանցնիր։ Այս առիթան որ, կը թուէ թէ երկու բազմութիւնը անգամ իրարու հետ կ'ապ չունեն։

Երկուսն ալ բարեաւոր են իրենց առանձին կեցիւններով եւ ուրիշ առաւելութիւններով։ Տարբերն է ի մեր կը վայելին եպիսկոպոսներու կամ վարչապետներու, այդպէս թիւեր կամ տեւ — կան պաշտօնավարութիւնը։

Եւ ասկիւն, ոչ մէկ ձեռնարկ որ խաղաղա — սուրբան եւ հաւատարմ ձեռքեր, համախալով այդ ցիւրջուստ այլ բարեաւոր ընկերները։ Ոչ Լոնտոնի, ոչ ալ Մանչէսթըրի մէջ։

Դեռ երէկ Պարլէն եւ Կովական անոնք փո — խաղաղան պարտուր կամ արտեր ոչ իսկ իրենց դատարաններ փրկութեամբ կը հնարեցրտին։

Կարելի էր թուէ թէ ամէն մէկ խումբ տան — ձին դատարանով կը կարգէ։

Այս պատճառով ալ, երբ հայերէնը դարեւ — բացընր կը կարգանկարուին պարբերութ, վե — րեւ արտին դատարանը չեն խառնուր վարկ արտին արդւոյ հետ։

Մնաց որ, երկու բազմութիւնուն մէջ ալ անը — լան թիւ մը կը կարգեն «վարկ արտեցիներ» — բանութները։

Գոնէ դուրսէն, մասնաւորապէս Միլիէ Արե — լեզին եւ Պարսկաստանի զայսմ ուսանողները փորձին թիւ մը կ'ենդամուրեն, չարմուտ ստեղ — ծել, յստուն նոր սերունդի փրկութիւնը։

Աւելի կազդուրի պատկեր մը չի ներկայա — ցնիր հարեան պիմանայ գաղութը, գըւթէ նոյն — լան համարեցով։

Անոնք ալ մեծամասնութիւն կը կարեն ա — ուսերականները, յամանակաւորներ եւ զանա — զան արհեստավորներ։

Անոնք ալ կան պարագաներու ընդունով կամ մարդկութեամբ հարստացան ունեւորներ, որոնք ինքիւններու հետ կը խաղան։

Ու վերջապէս, անոնք ալ, Պրիւտէի եւ Աճ — վերսի մէջ, կան Միւլիթիւններ, զաղթային, տիկ — նանց կամ երեսօտաբարկան, որոնք երբեմն կը դաշտեն իրենց գոյութիւնը։

Բայց, կարելի է պատկերի թմբութեան, կանխահաճ ծնուրեան արտայնանքներ։

Ըլլալով աւելի երեսօտաբար, մեծ մասով նոր գաղութը մը, այս համարքը կրնար հրաշքերը դրոճել։ Ոչ միայն իր ինքնապաշտպանութեան, նոր սերունդի փրկութեան, այլեւ անբախտ բաղ — ումութեան օգնութեան համար։

Ինչ արդիւնք տուած են հայերէնի շարք — թացները։ Երեսօտաբարութիւնը ինչ տէրն է իր մակաւորները։ Ըստնորները փորձած, կըրցած են որչա՛կ կեցիւններին ստեղծել։

Գիտականոր չունենք փաստացի տեղեկու — թիւներ, երբեւ պատասխան այս հարցումներուն։ Յուսումն թէ անտարբեր ճայն մը պիտի լսենք տարեկանի առթիւ։

Տակաւին կան ճանիչիրիմ եւ նուախիմ, ի — ընց ասանակալակ համարներ։ Նոյնպէս իրենց պատեանին մէջ ամփոփուած։

Հանգիստ Գ. եղ. Պահապանեանի

Ս. Ունէ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը ցատով կը ծանուցանէ Փարիզի հայ — հոռութեան հա — մարցիկ հոգեւորականին ԳՐ. ԵՐԿՍԻՍ. ՊԱՀԱՊԱՆ — ԵՆԻՐԻ մահը, որ տեղի ունեցան է երեքսարթի օր, իր բնակարանին մէջ, Յուդաբարձութիւնը պի — տի հաւատարմի երկուստեքի, առտու ժամը 10ին, St. Sulpice եկեղեցին, հայկական ձէտով։

Հանգիստը առաւորական պաշտօններ վարած է Փութրեյոյ մէջ, արդիւնաւոր ծառայու — թիւները մատուցանելով, գիտարքին պարտաւն — ըու տակ։

ՄԱՍՈՒՆԻ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆԸ ԲՈՂՈՐԸ
Վերջին պատու տապաքմք Ֆրանսիայում Մա — մուլի վեց. Կաշմանկանիան Յունաստ 4 րուս — կիւր փայտը, որ կը բարգէ Մայիս 11ի օրէմէն վախճանում դէմ։ Տեղի անմիջաբան պատմառով կ'աւանդեն ինքնակամ մասերը։

Մայիս 11ի օրէնքը այն է որ ազգին փոխան — զան է 1940ին 1944 ի նպատակ թշուառի օգնաւոր — զան ժամուին դրեցեր։ Փոխիտան օրնապէս չի վերադնենք զայն, այլ կը շնչէ։ Օրնապէս չի գոհանալ զնեղուր որ հայկականները Վերջի — թիւներում վճարին երեք միլիար. ֆրանքի հա — տուցուց են, այլ կը ծաղէ թէ ճանկելին սեփական — ւորները պիտի կրնան, «Երեսօտանութեան հա — մաւարութիւններով» իրեն յայնպէսները գտնաւ տանց փոխարկութեան իրենց վերա — դարձուած չնքները, վերստին գտնաւ «Վարկան» եւ իրենց օրէնքները պարտաւորի այդ չնքները զգուշանքներով, այսինքն Դիմարական ճակա — արի եւ Ապագայութեան թիւթերները։

Մատուցի Դաշնակցութիւնը միաժամ թողարձ է փրկատաւատունով այդ օրնապէսին դէմ որ պի — տի նշանակել յայտնաւորել օրնաւոր ծրարանի Դիմարական ճակաւորի կատարած դրոճը։ Ան իրենց է տեղեկատու հայաբարկին եւ Ազգ. Ժող — րդիկ մամուլի յանձնարարութեան Գ. Նախագահէն, չպահանջի անապարտելով քուսակուրով օրնա — րդի մը որ կը փնտէ Արտաւորութեան ձեռն թիւթերը կանգնել, անկախութեան եւ պատիւին։

Ֆրանսական Մատուլի Ազգ. Դաշնակցութիւ — նը, որ մասնաւորապէս է զայտնի մամուլի ազգ — դաշնակցութեան, կը ինքնի Ազգ. Ժողովին չափ — թէ անոնք որ թիւթիկ դրաման տակ, պաշտպա — նեցին Ֆրանսայի պատերի եւ յանձնարարութեան վե — րադարձնել օրնապէսը։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՌԷՐԷՐԸ կը հետադրեն թէ ոտականութիւ — նը Դշ. որ ձերբակալել 60 կապիւններ, երբեւ անգարները համախալարական օգակի մը, այն ամբաստանութեամբ թէ կամուրեղի կը զնուտ — րազդելն եւ ուրիշ խուճուրդ արարներ կը կա — տարեն։ Ոտականութեան տեղեկագիրը էր թէ կամուրեղներին կին մը, Եւսեփէիւս Ֆրիլը, 40 տարեկան, անձնապաշտ եղաւ ինքզինքը վար ինտելիտ ապահովութեան տեղաւորութեան Գ. յար — կին։ Կալանավորներէն երկուքը ձերբակալուած են պոլիսիական սահմանին վրայ։ Ամբաստանալ — ներուն մէջ կը գտնուի Տիմիթրիու Փափկայան, Սիւսիկի թանուորական կեդրոնին նախկին խա — խաղաչը։ Ոտականութեան տեղեկագիրը էր թէ կ'ազատի խումբը երեսն հանուեալա կը կը ձերբակալուր համախալար կուսակցութեան կա — րուր մէկ անգամ որ Բրակային հաւանքարմար — թիւնին կեցծ անցադիւր մը, մաքրադրոճելու եւ փրկաւորութեան համար Յունաստանի համախալար կուսակցութիւնը։

ՀԻՆԼԱՆԻՆ ՌՈՒՄԻՐԻ ամերիկեան յանձնա — խումբները հարգուր Տին, յայտարարեց թէ Խ. Միւլիթիւն այ ունէ այդ զնքը, ինչպէս յայտարարեց իր նախագահ թրուրը, 1950 Սեպ — տեմբեր 23ին։ Այս ամօրի թաւ. թէ հիւլիական ուժերի արտաւորութեան ծախքերը պիտի նուս — ցնեն, չարիւսի նոր կատարելագործութեան։ Ի — րոնցիւր կը հաստատուի թէ ջրածին ուժերի մ — արկ փորձեր պիտի կատարուին այս տարւան ըն — քաղեցին։

ԻՏԱԼԻՈՅ մէջ բուսն յուլում պատճառեց նոր օրէնք մը որ կը բարձրացնէ բնակարաններու վարձը։ Բողոքի ցոյցեր տեղի կ'ունենան ամբողջ Լեզիւն մէջ։

Երկրները գոն չեն Մոսկուայի պատասխանին

ՆՈՐ ԼՈՒՍԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳՏԻ ՊԱՀԱՆՔՈՒՆ

Նախարարական Խորհուրդը, երկարատեւ շնորհի մը ընթացքին լեցեղ արտաքին նախարար Գ. Շումարի ղեկուգումը մէջադրելին կայունութեան մասին Միայն այս ղեկուգումը տեւեղ երկու եւ կէս ժամ, իր չինոք չինոք ժամ։ Գ. Շումարն այս առթիւ ծանոթացաւ նաեւ այն պատասխանին վրայ, զոր խորհրդային կառավարութիւնը տուած է Զարեհուր Ժողովին մը զուգարման մասին։ Այն — նուէտեւ նշանակեց նախարարական յանձնաժող — րով մը, որ պիտի ռուստանայրէ կառավարու — թեան պատասխանը խորհրդային պատասխան — ծանոթացրին։

Ֆրանսական կառավարութեան կարծիքով, այնքո է ամպկան չարուանկը բանակցութիւնները Խ. Միւլիթեան հետ։ Այս ուղղութեամբ, արդէն, ժողուր պաշտօնական խորհրդայինութիւններ պի — տի սկսել արեւմտեան 3 կառավարութեանց մի — թեւ, որպէսզի կարելի լլլայ համաձայնութեան ղեկ — ղեկին մը սույ Մոսկուայի ղրկուելիք պատաս — խանին։

Միւս կողմէ, կառավարութիւնը պարտաւորեց այն ծանուցալարը, որ պիտի արտի Մոսկուա — յին, հերքելու համար այն վերադարձը, թէ Ֆր — անստ ընտարարած է խորհրդային կառավարու — թեան հետ ինքաւոր իր դաշնակը։

ՄՈՍՈՒՆԻ ՊԱՀԱՆ Ե ԶԵՆԻՒՆԻ ԴԻՐԻՐԸ
Ս. Նաւանդեմուր արտաքին նախարար Գ. Ե — չուրեւ, լրագրական աուսիւրի մը ընթացքին յայ — տարաբեց։

«Երկուստեք որ ստացուած խորհրդային ծանուցալարը ոչ մէկ յիշատակութեան կրնէ ա — լելի ընդարձակ այն հարցերու մասին, որոնց քնն — արութիւնը պահանջած էին, այլ անգամ որ եւս կը հաստատուի խորհրդային տեսակետը, թէ ար — տաքին նախարարներու ժողովը պէտք է զուգար — քի ընենու համար միայն ղերմանական խնդրեր։ Միայն նոր բանը այն յայտարարութեանն է, թէ Խ. Միւլիթեանը կ'ընդունի ներկայացուցական ժող — րովի մը զուգարման, նախքան ըստ ժողովը, այն ալ միայն այն վերջինի օրակարար մակերէն համար։ Աւելի չի ծնանակը, թէ ընդունուած է մեր աւաւարելու նախարարատեսական բանակցու — թեան մասին։ Պարզ է որ մենք պէտք է լուսա — րանուրեղ խորհրդային դիրքի մասին, համախալար համար թէ Խ. Միւլիթեանը պարտաւոր է ընդունու — թի մեր առաւելիք թողը ղրկաւոր հարցերու, Եւսեփ կարգին եւ ղերմանական հարցի ընդունութեան շուրջ։ Խ. Միւլիթեանը պէտք է ճշդէ իր ղերմ, որովհետեւ իր ծանուցալարը ոչ կ'ընդունի, ոչ ի կը մերթէ մեր առաւելները։

Գ. Եիչարեւ անցուցեց, թէ արեւմտեան ղե — րաշնակցիւնը արդէն սկսան են ընկն ձեռք առ — նուելիք նոր վերջները։ Եւ որովհետեւ երեք եւ — տուրթիւններ միախալար խմբաբեցին Դեկտ — 28 Թուականի իրենց ծանուցալարը, նոյն ձեռով պիտի խմբաբեցին նաեւ յուլիականի արտելի պատասխանը։ Նաւա. նաեւ թէ երեք պիտուրեան, միւլեւ հիմնական ոչ մէկ տարակարծութիւն կ'ու Մատուլին է միայն, որ տարբեր արտայայտու — թիւները ունեցան։

Մ. Նաւանդեմուր վերապա՛ ղրկեցին չե — տեսանակը, Անդրլոյ մէջ ալ տարաբան է առաւել օրերու յարաբերական լուստեսութիւնը։ Ծանոր կը կարծեն թէ յայն չկայ որ յարկի Զարեհուր ժողովը։ Լուրի մը համաձայն, Ֆրանսայի վար — չպետը կ'ուղէ իրաւարար դեր կատարել, ի հարկին առանձին բանակցելով Մոսկուայի հետ։

Դարակիցներ ձեռնացան Սեւրէին

ԳԱՎԱԲԸ ԲՈՅՆԵՐՈՒ ՄԷՋ—

ԵՐԿՈՒ ՄԻՒՆԻՐ ՓԱՍՏԱԿԱՆՆԵՐ
ՄԱԿԻ ուժերը հեռացան Մեուլէին։ Կերպապա — ղիւնուրեղ լեցեղին հարապակի Բորբէրի մայրա — քաղաքը այն պահուն, երբ չէն յայտնապաշտները կը մտնէին քաղաքի հիւսիսային արտաքանները։ Սեւրէ լքուեցաւ բողոքին եւ անկարկներու մէջ։

Զին կարծիքներ, առանց հաշուելու իրենց հա — րարար զոհերը, որոնք փոխի իր փոռուէն դաշ — նակցի օգնականներ կատարի ռաքսիտանութեան տակ, մեղքեցին մայրաքաղաքի պաշտպանա — կան դիմելու եւ մտնեցան քաղաքին։ ՄԱԿԻ հրամա — րանքատեութիւնը, տեսնելով որ կարելի էր կան — ցնել մարդկային այս հեղեղը, հրամայեց Մեուլի պաշտպանը, որ կատարեցաւ առանց խուսափի։ Բորբէրի պատերազմի սկսելին առջին, այս եր — րորը անցան է որ Սեւրէ կ'անցնէր մէկ ձեռքէ մը իւր։

Մեուլի վրայ դրոճումն այս յարձակման հետ միասին, ասկիւր, թիւանիւր մեկ ուրիշ յառաջ —

(Լուրերու շարունակութիւնը մարտի Դ. էջ)

ԱՐՐԱՅԱՄ ԳԻՒՆԽԱՆԴԱՆԵԱՆԻ ՅԻԾԱՏԱԿԻՆ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՎԵՐՔԵՐ

Գ.

(ՄԱՀՈՒՄԻ 50Ի ՏԱՐԵՒԻՑԻՆ ԱՌԻՍՈՒՎ)
Այս Յուժուար մէկին լրացաւ հինգերորդ տարին ջաւովով մաւտան Արքայան Վիլիսանդանեանի։ Մէկն էր նա մեր քաղաքակալից չափ հանրապետի եւ զայազական ստորադրութեան, որ իր արտոյլ կեանքի ի պայա դրաւ հարութեան շաւերին, բայց վերջը դո՛ւ քնաց անաղջ դաւերին, ցարժը քաղաքով զանուրեան քաղաքին։ Անդրադառնալով համառօտիւ իր կեանքին ու գործին։

Վարդապետայի եւ հանդուգեալը, ծնած 1875 թ. Արքայաւանի զաւորի կերպրում, Մաւսի լուրջ տակ, պատմական յուլարձաններով հարուստ այլ վայրում։ Սկզբնական եւ միջին - կարգաւորութեան ստացաւ հարկերն աւանդով յաւանդելով էմիլանի հնարանքը եւ աւարտելով նրա դաստիարակութեան քամինը։ Աւելի քան մէկ տասնեակ տարիներ զանգեց վերջ միայն, երբ վաղուց հնարային ստադիէքն իր մասով ու կեանքի չորրորդ տասնեակի թեւակներով արդէն, բարձրագոյն ուսմանը եւ հետեւեալ նա մի քանի տարի ու աւարտեց Եւրոպայի (Ռուսիա) համալսարանի իրաւագիտական ճիւղը։ Ապա վերադառնալ եւ աւելի մեծ եռանդով եւ յերաքրմանով մասուր պաշարով հանրային - յիշատակական ապարդիւններով, եւ պատիւի վրայ մնաց ամուսնաւ մինչեւ վերջին վաղիկները։

Տալանին կայստաւ պատանի, 1894ին արդէն, Արքայան Վիլիսանդանեան Ն. Բ. Դաշնակցութեան շարքերը մտաւ ու կարճ ժամանակ յետոյ զիսկաւոր վերերը դրակց։ Իր գործունէութեան զիսկաւոր վերը երկար տարիներ Բազուն եղաւ, Կովկասի հայաշատ երկրորդ եւ նոյն այլ երկրամասեր տնտեսական - արդեւորական ու աշխատանքական ստանդին կերպով։

Իր կեանքի արմատան մնաց պատկանած կուսակցութեանը զիսկ զիսկաւորութիւնը։ Մտնել կարելի հաստատեց երկու տարու, զրանց թուով հետ հինգերորդ անգամային հետ։ Տարիներ շարունակ անդաւ եղաւ Ռուսականի (Բալտիկ լընան) կերպրական կոմիտէի, սերտորէն զորակցելով ինկով - Ռուսական, Լեւոն Փաշակեանի (Պապաւաւ), Գրիգոր Արշակունեանի եւ կուսակցական ուրիշ գաղափարի գէներալին հետ։

Լինելով մաստաւորակ, աւելի հակադէմ էր սոսկին գործնական աշխատանքին։ Ունէր կայստակալական ճիւղը։ Զուտ յեղափոխական եւ զիսկան գործը նոյնպէս եւ աւելի մօտ էր իր իրաւունքին։ Եւ այդ փայլուն քննադատութիւնը մեր նա հանդէս թերաւ մանաւանդ 1905ի հայալիսարական ընդհարումներին միջոցին, զիսկ վարել եւ ապաւորել իր ստանձնելով, սկիզբը Բազուն, այսպէս նաեւ Գաւաճեցի հայութեան ինքնաշարժականութեան գործում։ Ու իրեն վստահ - ծածկ աշխատանքները կատարեց եւ զուէս հանցեց ճիւղով։ Այդ օրերին եւ նոյն այդ նպատակով Բազունը յաճախ իր զաւակ Ռիֆիկոս ուր եւ աւջին անգամ եւ հանդիպեց մեր յաւեւ սիրելի Արքայանին։ Համակ եռանդ էր, կամք ու վճառ - կանուխիւն։

Յարական կառավարութեան նիւթով զաւերել Կովկասի հայութեան դէմ չառնել ծրարութեամբ արդիւններ։ Ու ծարր տուէր լուսով քաղաքական հայաժանեանը եւ անվերջ ձերբակալութիւնները մեր քաղաքական գործիչներին ու մաստաւորականներին, բայց մանաւանդ զիսկաւոր Դաշնակցականները շարքերում, սկսած 1908 թուին։ Չե՞րք չե՞րան նաեւ Արքայան Վիլիսանդանեան։ Յայտնի է աւելիքին Ն. Բ. Դաշնակցութեան զիսկ ցարական կառավարութեան արքան անաղջ դատը իր քրոյր զաւակներով։ Բա՛նա, ապուր, հայաժան։ Բա՛նա զաւակն եւ պատմական ճշգրեցիկ թերեւով վերջ դատը դարձեւ իր քանի տարի յետոյ։ Այստաւ ու ծախելով նաեւ Ա. Կովկասեանեան։ Դարձեալ ու նախկին եռանդով եւ հաստատով նա շարունակեց նոյնին իր հանրային - յիշատակական աշխատանքները։

Վրայ հասաւ 1914ի ստանդին մեծ պատերազմը, յարկերովը Բալանդանեան պատերազմներին։ Եւրասիոյ յոյսեր։ Բարեկրօնմանց ծրարիկ թրք - զաւաթատանի համար։ Կովկասեան սարմաշա - կտորի հետ կապուած կամաւորական շարժում։ Հիւսիսային զուլեղը։ Կործնայիկ մարմին զրանց զիսկաւորական համար, եւ Արքայան Վիլիսանդանեան նրա անդամ։

Ապա 1917 - 1918 թ. քաղաքական ծանր օրերը Հայաստանում եւ Կովկասում։ Անկիւնական կազմութիւն՝ իրեն հետեւեալ օտարական ուղղութեամբ փրկուելով։ Ինքնապաշտպանութեան ու մեր կառավարութեան մոտեցումը ընդ մասնատուող ստակ վտանգներով Բազունի լրջանով։ Նորէն գործի դրուի անցած եւ Կովկասեանեան, իրեն հախալան Աղբ - Ռոսիւրներ, ինքնապաշտպանութեան զիսկաւոր մարմին։ Ռոստովի հետ միասին, ծնող - ծնողի։

Հայ ընտանիքի գործութեան սպանաւորը երկրորդ վտանգը ամուսնալուծութեանը համաձայն - քան ինչ։

Հոս յանցանքի մեծ բաժինը կիշինայ աղջիկներուն լրայ։ Ինքի ծանօթ տասնեակ մը պարա - դաներու մէջ, մէկ կին միայն լրցեցաւ իր ամուսնինը։

Պատուախաճիք որ ամուսնալուծման հակառակորդներին չեմ։

Մեր երկրին մէջ ամուսնութիւնները կային, որոնք իսկապէս արամարածութեան, ընտելեան ու բնիքներուն դէմ եղած էին։ Հարուստ Սոք մը զըրբանին համար, հիւսնող, ցաւաւար տղուն անկողինը եւ նեղեւն վարդի պէս աղջիկներ։ Գինով, քանաւոր ամուսններն եւ չէին պահել։ Օղիի բաժանիկն ուրիշ կերպով զօրոյցի նշանաւորները յաճախ աւելի փայլուն չէին ըլլար, ու ընտանիքը որ պիտի հիշուէր փոխադարձ համակրանքի եւ վստահութեան վրայ, քնակական զարգացման անընթաց մեծագործող տեղերուն վրա - խաբէր՝ կը գտնուար գործիք։ Օգնականի քանակը զիսկ ուրիշին մէջ իր արիւնք զնալը հարին հեծ - կըրտաւորել ինք էին անցնող պատերը, ստուսպանքը չէր գաղաթը ստուսպանքը ըլլալէ միջոց պայմաններուն մէջ, Եւ հարկէ ամուսնալուծութեան օրէն նուրիքն մը պիտի ըլլար։

Մի ժամուր որ, մեղքէ երկու սերունդ տաւ, հարկերին ինքնաւորութիւնը համեմատութեամբ հարա զապող աղջկան կարծիքը չէին ամուր կամ կանոնին ձեւի համար։ Կերտած ամուսնութեանը մէջ վերծախիւր կուտար տարիներն ըն - թացեցին, երբ զուսակները, զիսկեղի յիշատակները, իրարու վարժուելիք զօրուրը կապեց իրարային։ Իրենց ամուսնին հնազանդ, տունէն ներս թափալի պէս աւր ու սիրական ինկող մը լիւս - լիւս ծանկերուն ու մայրերը չե՞ր կերպրու թել թել զբաղաւ էին։ Սովորութիւններն անվեր օրինա - վերջը կար եւ այդ օրէնքներուն սահմաններուն մէջ, հայ կիցի ամուր հաստատեց իր իր երջան - կութեան չէքը։

Այն ստեղծ չկային արդեաւ Քիլիքիական ու - յարմարութիւններ, այդ թէ կնոջ համար ընտանիքին, սոսկին, համարութիւնները։ Անցաւորան աշյո, զուսկին սովորութիւններն ու չրջապարտութեան էին բաշած վստահողը հակուսներով։

Յօդուստաւորը իրենցը երկու սեղ երգիական ընթերցողները, թերաւ պաշտպանող - կան, իտաղեկական մարդ տեսնել քաճակներու մէջ։ Աղալիք մասնագործները համար թանկ - յո - ուսնուն մեծ մարդկային ստաղիկութիւններուն մա - անին։ Կիկաներին մտած մէ մեր մէջ եւ Արամ - Եւսեփն ստղին ոչինչ փոխուած է։ Տաւր զար առած այսրդը մեր յանիքներուն եւ ներկայ սերունդին մէջ բնափոխական տարբերակներն չկայ։ Ա - կանոնի կը չե՞լ դեռ Չէլիքունի հերոս՝ Արաբիան մէկ խօսքը, երբ կը յիշատակեինք այս հարկին

1918ին՝ ծնունդը մանուկ Հայաստանի։ Հանրապետական կառավարութիւն։ Կիլիսանդան - եան անդամ նաեւ այս վերջինին։ Միշտ զորիկ վերապ, յայտատանքի յուսած ամուսնաւ։ Երկար չե՞ն տեսնու ստղին յուսող եւ խանդաւոր հաւատի օրերը։ Խորապաշտով եւ զրանց լուսով թուլելիք - զէմպական միայնակ զորիկ տղին։

Ու Արքայանին եւս յիշակուած է թո - պիկ դատը քանակով անդամակցելով Ռոստիսկանի զիսկաւորած յանձնարարներին։ Արքայադրապոյ կը թալանով, ստորապրիւնը համար զարանեղ, հո - ղորեկին կողմից պարտաւորութեան մէջ զաւաղական, որ ստղին անմիջապէս զառնում է մի ստոկական լալի կտոր, անվոր չէ՞լ իշխանական արդէն իսկ փոխանցումով թուլելիքին։ Եւ կամ, իսկա - պէս, արդէս անընթաց սեփականութիւնը վերին - նին։

Չերկանքը։ Տարաբարեան տարիներն եւ նրանց հետ կապուած զիսկերը յայտնի են ամէնեղին։ Սկիզբը Ռուսական, ինչոյ Փարիկ բնակութեան հաստատում մեր ողջաբնակ ընկերն ամուսնալուծականութեան եւ իր աշխատանքները, մասնատուողական կարիք ընթելով Ն. Բ. Դաշնակցութեան Գի - ւանի գործերն եւ պրպարութիւնը անկողին։ Իր ե - ուսնողին մասնակցութիւններ ընթելով նաեւ հանրային աշխատանք գործերի։

Երբ ընկողին է երկրորդ մեծ պատերազմի եւ նորանոր փանդանքն եւս սպանում հայութեան։ Ա. Կիլիսանդանեան զարեւալ ըրելով է իր դի - կաւոր մասնակցութիւնը՝ այդ ամէնը չէքսու - ցեկով, պատուած ունեցող մարմիններն եւ աշխա - տանքներին մէջ։ Այդ քարերը դիւրի մասին ստղին հանգամանքին խաւով։ Մասնակցի իր զայ անկողին եւ ստղին անաղջ հակառակորդներն չեն նոյնիւն եւ իրենց յուսական արարողը քանակ զուէն եւ ստաղիկութեան անմեղքը հանրային գործիքին ու յիշատակականին։ Եւ հիշուած թուրքովին, ու -

չուրը - «Տգաս, մենք աւելի պարկէւա կամ աւա - քներն չէինք, մեր երկիրն էր պարկէւան ու աւա - քներն»։

Հին սերունդները զապող թուրքերը հաթաժ - նա աշար եւ հոս է դիտարկութիւն։

Հետեւելով չրջապարտ օրինակին, օգտուելով օրէնքի ինչպատուութիւնին, ամուսնա, դատակ ձը - պիւրով հնազաղջ հայ կիկներու թիւը մեծ է։ Անանց - կիկանակալ կարծիքներն ուսումնասիրած եւ ի - րենց պարագաներն եւ կեանք պէս կըրպակցող - ական, որ յանդարտը կինն է։ Ինքան պատանաւ - րանութիւնները ընդհուր մը կեղեկ չեն լիցնելը։

Համառօտայիկ տամ - քանի որ օրինակներ -

Պարկիւր արհեստագործ, խաւովիկարի մը կինը անթաթեցաւ պարզանդէկներուն մէջ։

Ուրիշ մը զո՛ւ զնայ ինքնաշարք ունեւորու - փափաքներ։ Անցաւ ձեռքէ ձեռք եւ ներկայ ֆրանս - ացի ամուսնի թեւեւորան զիսկը կ'առնէ զորիկ պէս թուրքով զիսկը։ Ռամբրի մօտ, ինքնական անապաշտութեան վախիկն հետ, համբուրեալի մը կ'առնէ իր մօրթին մրայ փայլունակ կարծուր - թիւրի փորձող ամուսնիկը։

Անեմ պատանական բարեկամ մը։ Աշխատա - սէր, պարկէւա, զարգացած, յախալան։ Դիւր - ուսում էր որ շնացող կինը թանկ յանցանքներ զը - րաւ եւ ինք ձեռքերը արհեստի մէջ չեմաթիւնեցան, այլ կըրա ձորիկ, զար արդէն։ Իրեն չափ զար - մացանք մենք երբ, որովհետեւ ոչ մէկ, զարա - ձախալու ոչ մէկ պատանա զէն ուրիշ կըրա։

Անցնելը միւրը։ Բանտ տարուան ամուսնութե - նն վերջ նոր կը նկատէ ամուսնին կծծի ըլլալը։ Տիկնուրը հարուստ - կապտուր զոյգ կուտար որ ե - կուտանակ կարեւոր մէկ մարդ կը յատկացուէր արդուզարդին։

Երկու տասնեակ ամուսնական կեանքին յոյ - նած ուրիշ մը, չախալան աղջիկը աւելիով կը հե - րանալ տեսնել եւ տարին չանցած ճաշատեան մէջ - նորայութիւնը կը խնդրէ հաշուաւոր համար։ Ա - մուսնին մեծերմունքի վրայ, հիմա նստած մայրեր կը փնտռէ։

Չեմ չէրէր տարին չրջացած փախչող քանի մը աղջիկներու պարագան։

Յիշեցի ինքի ծանօթ պարագաներէն մէկ եղ - նին։ Դիտարկաւար մեղքէ շատեր իրենց չուր - ունին նոյնքան ցաւայի օրինակներ։

Յաճորդով փորձ մը քաղաքներու համար այդ կիկներու սալթաթումին պատճառները։

ՀՐԱՆՏ ԱՊՐԱՆԵԱՆ

ԱՍՏԱՆԻՔ

ՀԱՅԵՐԵՆԻՔԻ ՄԱՍԿԱԿԻՐ, 28րդ տարի թիւ 299 (Գիկտեմբեր 1950), հոս եւ աշխատանք քանակա -

ւորութեան։ Տարեկան քանակներն 6 տարու։ Հասցէ -

412 Stuart St. Boston, 16 Mass. (U. S. A.)։

ՊԱՏՄԱՌԻՒԹԵԱՆ ԱՐԽԻՄԱՆՏԱՆԻ ԱՊՐԱՆ ԳՐԱ -

ԿԱՆՈՒԹԵԱՆ։ Դրեկ Գ. Սասունի։ Տպ. Համալ -

գային Կիկանական Գէլլուրթ, 1951։ Գին 2 տո -

ւար։ Հասցէ - G. Sassouni, Collège Arménien, 10 rue O. Daouk, Beyrouth (Liban)։

Ժափայկ այդ ամէնից՝ մոռի պէս մարում է ու 1946 թ. Յուժուար մէկին յալանական փակում է իր աշխարհը քաղաքական հայ գործիքը։

Ա. Կիլիսանդանեան վստահութեան եւ նաեւ զը - րական տարաբարեան։ Իր աշխատանքներին եւ թերեւ, լինի չարեւիքում ինչ պարագաներում, մեր մասնակի զիսկաւոր օրանմանները։ Հատորներով եւ հրապարակ է հանում իր քանի աշխատա - թիւները։ Յիշեցի եւ զրանց թուած մասնատուող - քն է Հայ - Թախալանեան ընդհարումները։ Վեր - լին արքէք ունի մանաւանդ այն տեսակետի - որ զիսկ անմեղ եւ զիսկերը զիսկաւորը, զրանց անպատեւ անմեղ կողմից։ Իր կեանքի վերջին տարիներն եւս յայտատուողը նաեւ Կովկասե - անովով գործը, որի մէջ հատուր միայն յոյս տե - րաւ։ Անի ուրիշ զրուսածներն եւս - «Աղալիքին շարժումները զրապաշտպանութեան», «Յեղափոխա - կան հայուհիները եւս»։

Իրեն ստակական անհատ նմանապէս բարձր յատկութիւններն ունէր ընդ հայրենասէր, յեղա - փոխական աննկողն գործիք Արքայան Վիլիսան - դանեան։ Բարի իր վերին ստանդինի, շարունակ - հետը անդամ չկար ինչ մէջ։ Կարկիկը իր ինքն - ինքն ու ինքնուրու, պատերազմած միշտ օգնողներն հասնելուն ում եւ ինչով կարող էր։ Ընկերակցէր իր շատ։ Ինչի յոյսով եւս եւ ներսիկական զոյգ մի - յանմ կ'առնէ անորոշում ու մեծ սիրով, հնա - րաւորութեան սահմաններում, զուսակել մէկին ու միայն։ Բուրգորդաւոր իր քանակիկ չորով, խախտ - խախտներին հետ, նրանց համար։ Բա - րեկանակը իր անկողնային հաստատութիւնը։ Եր - փրկումը հայր իր ընտանիքին համար։ Մարդ էր, մարդ՝ նախ ու ապա։

Հայ հանրային եւ յեղափոխական գործիքն - իր շարքում իր պատուաւոր տեղն ունի Արքայան Վիլիսանդանեան։

Ա. ԱՐԵՂԵԱՆ

խաղաղամբ վառարկ կ'ենթարկէր Դաշակիներու պաշտպանական գիծը ամբողջութեամբ : Չունենալ շրջապէս յառաջացող շրջակայ կարեւոր ուժեր կը զարկն Վրտանքի դէմ կը կէտէ Սեւեղը : Հայադուրի, զայն պաշտպանող ուժերու հաշուով Վրտանքը զգուշ Գեղարքի դիմ կարող էր, մասնաւոր կը կարող որ արեւմտեաններու քաղաքներէն ուր կը զգուշացանք հաշուով Վրտանքը զորոյդուրիներէն :

× Կերթ քրտուած շինարար յիմապիտի մը պատմածներու համաձայն, բոլոր շինարար զին ուորները համարուած են թէ իրենցն է վերջնական յաղթանակը, գիտնալով հետեւորդ որ արեւելք շատ սուղի պիտի ծառի իրենց : Ձին սպաննելի իրենց իրենց գիտնալովներու, թէ շինական բանակը չի կրնար պարտուիլ, քանի որ թուական վերակառուութիւն ունի : Մաս Յէ Թուական հրամայածն է թէ բանակներուն զբաւել Բորէան ամբողջութեամբ է անմէն գիտի :

× Շեւաղիները զարհուրելի մանրամասն — իմաստներ կը հաղորդեն երկու միջին փորձարարականութեամբ մասին, որոնք խոստում են համարուած զայն : Կրկնուր, արեւելք ու մանրամասն անհամար զարհուրելիներ, որոնք զգուշ Գեղարքի կը յառաջանայ, ի զոր ապագայանք կը փնտրուեն : Իրենց յոյժած ու ստաւած մարմինները հանդէսներու համար : Չուզանք մէջ շատող խրճողուած են բոլոր հանդարտ շինարար, այնպէս որ տառնակ հաղորդուող փախախտանքներ կը բռնան յաջողութիւն, ստորիկ ցուրտ կը երթալայ : Փոքրահասակ մանչերն ու աղիկները, կիսամերկ ու օտարաշուք կը մտնան ամէն կողմէ կը յաճան յարձակումներ կը զորեն : Վիշել մասնական, առփուրէ մարդիկ կը մանկն զարդաւ եւ կը թաղուէն ու կը սպաննեն ուսուցիչ ճարտիկ համար : Ճարար վերջնական մեծ մասը փախան են հիւսիսային Բորէանէն, մեծին իսկ ծաղու գետի շրջաններէն, համահասակ, Հունիսմանէ, եւն. : Ճարար, մեծ զուստները վճարուիլ կըցած են սեղեր ճարտիկ ապագայութեան կը փոքր ծաղու մէջ : Ձեւորարարները, մէկ լիւսմանքի փախախտանքներ համար կը զանձն հաղորդուող : Գաղթականները, յաճախ կը ծախեն իրենց ամբողջ ունեցածը, փոխադրուան միջոց որ ապագայութեան համար : Բոլոր կը փախան կարմիր Վրտանքներու եւ հիւսիսայիններու վերջնականութեան վախճանով :

× Ձեւորարար յաճախութեամբ կը տեղեկան զիւր հաղորդել ՄԱԿԻ Քաղաքական յաճախութեամբ — զորին, խոստանալով թէ չախտուած կը թէ ձեւորարարները : Այս առիթի ծաղուները պատուիրար կը նստին մեղադրել անդաւազանութեան վրտանքներ : Այս վերջիններուն ներկայացողները պատասխանին նոյն ուժգունութեամբ, թէլարք — լով նոր միջոցներ են անձն նախադասական զէմ :

« Ե Ա Ռ Ա Զ »

25ամեակին առիթ

Շնորհակալութեամբ ստացանք ընկեր Միշ — րան Դարբէլեանի մահուան առթիւ Պ. Յարութեան փափաքանք հաղորդար, փախան ծաղկեպառիկ :

ԵԱՌԱԶ կը նուիրեն

Լիւնէի Օր. : Վարդուհի Նորդիան այս տարի եւս մէկ տարեկան «Յաւաճ» կը նուիրէ իր ընտանիքին Պ. Ջիւան Կոփուանի, Ամերիկան : Նոյնպէս Տիկն Տիկնուհի Նորդիան իր ամուսնուն Պ. Տիկնուհի Նորդիանի մէկ տարեկան եւս :

ԸՆԴԱՆԵԼԻ ԽՆՁՈՅԲ ՎԻՆԻՍԻ ՄԵՋ

Համադրարքիցիական Միւլիկան Վիւնիսի մասնաճեղի կողմէ, բոլոր ինքնաբերական համար : Այս շաբաթ իրիկուն մամը 8.30ին մինչեւ կէս գիշեր : Բաժնի տրալ Գեղարքի :

Վեղարքիականութեան բաժին, տառա իրիկունով զէւրամանքին գինըով : Հաճելի մասանք :

ՀԱՅԳԱՅԱՆ ՄԵՆՈՒՆԻՐ ՓԱՐԻԶԻ ՄԵՋ

Յունուր 5, Ճրպարայ Ս. Մինդեան, ուր թաթ իրիկուն սկըր : Մամըրուիկան մամը 15.30ին եւ պարտաւ ժամը 17ին :

Շարաթ ՄԵՆՈՒՆԻՐ, սկըր. մամըր. : մամը 8 — 12ին, Ս. պարտաւ ժամը 10ին, Ճրպարայ ժամը 12ին, Օր. : Հայկանուր Թրաքսան պիտի երգէ ՎՈՒ Զարմանութեան :

Կիւրակ, Բ. օր Մինդեան, յիշատակ մեղեղ, պարտաւ ժամը 10ին, Տոկնանքական պարտաւ պիտի կատարուի Վառձապուհ արք. ԲԻՊԱՐԵԱՆԻ յիշատակին : — Հաղարարութիւն

Le Gérant : A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (13)

Բացում Համագրային Լաւարանի

Համագրային Լաւարանի Ա. Հաւաքայիլը տեղի փոխանակ Մուստաֆա Էմրա, Ուրաթի իրիկուն մամը 8.30ին, Le Cadeau արարանին վերնասրահը : Կը խօսի ընկեր ՄԻՐ. ԳԱՐԱՄԱՆԵՆ

Ներթը՝ ՄԻՐԱՄ Մեծարեցի կիսմէն ու զարմը : Մէջ ընդ մէջ հաստատանք պիտի կարգաց — ունի հեղինակին զորոյդելն : Մուտքը ազատ է :

Ընկերական հեղույ

Կարմիրեղուած 2. Ե. Դ. Նոր Սերունդի Փարիկի շրջանի բոլոր անդամներուն համար : Կիրակի 7 Յունուր, ժամը 15ին, Studio Colibri, 19a rue Caumartin :

Տարեկան մեծ պարահանդէս

ՅԻ. Կ. ԱՍԻՏ ՄԱՐԻՍԵԼ ԲԱՆԱԿԻ Մ. ՆԱՅԻՆԻՆԻ Այս շաբաթ գիշեր մինչեւ լոյս :

Հայկական Մեծարեցի առթիւ : Ընկերային — կանանքու արահին մէջ, 51 rue Grignan :

Ճոխ պիտի : Հաճելի անակնկալներ, Հայ — կական եւ Եւրոպական նուազ :

ՏՈՐԱՄԱՌ — ՀԱՆԴԻՍ

Կարմիրեղուած ՅԻ. Կ. Նաչի Իսիկ «Ուրմեան» փարտաւին կրկնական մարմին կողմէ, այս կիրակի մամը 15ին իրիկուն արահին մէջ : Երգ, պար, նուազ, ներկայացում մը, անակնկալներ արեւուններու կողմէ եւ Կարգող Պապան :

ՀՈՐԵԼԻՆԻՍ ՎԻՆԻՍԻ ՄԵՋ

Վինի — Տէր եւ Տիկն Տ. Մուրաթեան եւ զաւակները հոգեհանգստան պարտաւ մասուն — ցանկն կուսան իրենց վարձարեցի զաւակին, Երգը ԿԻՐԻՍՄ ՄԱՐԻՍԵԼԵՆԻ մահուան ժամը : Մարեկներն առթիւ, այս կիրակի առաւուս մամը 9ին, Մէջ Մարեկին եղեղներին մէջ : Կը զարարուին հան — զուգային իշխատակ յարդուները :

Այս առթիւ Տէր եւ Տիկն Մուրաթեան հաղորդար կը նուիրեն Այնճարի «Յաւաճ» փարտ — անին :

Դերմանկերուն

ՕՏՏՆԻՆԵԼԻ ՄԵՆՈՒՆԻՍԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓՈՐԲԱՐԱՆԱԿ ՎԱՃՆԱՌՈՒՄԻՆ

Թէ կերպանքներու եւ թէ դերմանկերու անհրաժեշտ բոլոր պիտանքներու համար անպարտաւ զմեկնեց՝ ETS. ALLIANCE 63 Rue de Maubeuge Մետրո Փոսսոնիէր Հնա. Tru. 12.05

ԼԻՈՆՅԵՆԻՐ,

Ձեր ԳԻՆՈՒՄԵՆԻՐ ԿԵԴՐՈՒՄՆԱՌՈՒՄԻՐ

ՊԱՀԱՏՈՐԵԱՆ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ձեր նախապետական սեղանին վրայ անպա —

կա ըրէ՛ ԾԻՐԱԿ ՕՂԻՆ :

Ամառայ չոր պամիւ, սուփով պահածոյ, Etrus պամիւ, Էսթանճ օրմիւ, Էսթայն :

Մաղուր եւ արազ սպասարկութիւն :

Պատուէրներ կ'ընդունենք Ձերմասիկ բոլոր

վայրերէն :

Մեծաքանակի կամար դիմիլ՝

Պանաստեան վաճառատուն

10, RUE L'EPÉE, LYON

Փոքրաքանակի կամար դիմիլ՝

20, RUE VILLEROY

19, RUE JULIETTE RECAMIER, LYON

ԲՈՒՇԱՏԵՐ

ԻՍԻ — 2. Ե. Դ. Ջաւաթեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ իրիկուն, իրիկուն զարգըր : Կարեւոր օրակարգը :

ՓԱՐԶ — 2. Ե. Դ. «Ռոստոմ» խումբի ընդհ. ժողովը Կիւրակի առաւուս մամը 9.30ին, Ճաւաթ հաւաքանքին :

ԱՐԵՎԻՍՏՈՒՍԻ ԼԱՐԱՆԸ տառնական արձա — կուրդին Լոյր կը վերակը իր աշխատանքը : Իր չերթական գրականութեամբ այս երկուշաբթի երեւ — կոյ, Բաժնի Ռէճանի վերնասրահը : Կը խօսի Պ. Ն. Բալուխան : Ներթ՝ ՄԵՆԵԼԻԱՆԻ զարգարակ — թուրքիւն եւ իր աղղեղութիւնը՝ հայկական ճաւ — կուրդին զարգ :

ՊԱՆԵԼՈ ՔԱՇԱՆ — 2. Ե. Դ. «Երմիւ» եւ — Բալուխան եւ Կարգող Նաչի մասնաճեղը կարգ — մանկարգած են այց ընկերուհի Ռ. ԱՐՈՒՆԵԱՆԻ զերեկաններ, իր մահուան Ա. տարեկանին առ — թիւ, այս կիրակի կէսօրէ վրէժ մամը 3ին : Հա — ւաքուի ընկեր Մ. Արմունեանի ընդարարակ, 17 rue Ampère, Cachan :

ԸՆԿԵՐԱՅԱՆ ԽՆՁՈՅԲ

Մարտէլ, Մէջ Լու 2. Ե. Դ. «Միամանք» խումբի ընկերականական խնդրող այս կիր — ակի իրիկուն մամը 8.30 մինչեւ կէս գիշեր : Կը փախախտուինք ՄԱՐԻՍԵԼԻ ԵՐԹԱՐԱՐԻՔԻ եւ մասնակցութեամբ կարգ :

ԿԱՐՈՎ. ՊԱՏՈՐԻՍԻՆԻՍ ՄԱՐԻՍԵԼԻ ՄԵՋ

Մարտէլ — Փառադի Մարց Եղեղներ կ'ընդ — Ընկերականութեան կը ծանոթանանք՝ Կարգող. Պատուիրակ ՄԱՐԱՆԼԵՂ. ԱՐԲԵՂՈՒՄԻՐՈՒ ՄԱՐԻՍԵԼԻԱՆ Ս. Մեծարեցի տառնական առթիւով պի — տի զանուր Մարտէլ եւ Մարց Եղեղներին մէջ պի — տի պատարագէ եւ արաղէ ճրպարայցի, Մ. Մը — նուրդի եւ Մեծարեցի երեւ օրերը : Կը զարարուին Կրտ. Ընկերականութեան անդամները եւ հաւա — քացեալ ժողովուրդը :

ՏՈՐԱՄԱՌ — ՀԱՆԴԻՍ ԵՒ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կարմիրեղուած Լիւրիկ Կրտ. յաճախութեան — րէն կողմէ, այս կիրակի մամը 15ին «Caisse d'E — pargne» արահին, 32 Ave. Porte des Lilas, métro Porte des Lilas : Երգ, պար, արտասանութեան եւ հա — ճելի անակնկալներ :

ՀԱՐԱՄԱՆՈՐ

ՈՒՏԻ ՀՐԱՆՏ

(Անգլիկ) որ Պուլնի տարի մը առաջ Ան — րիկա զարգած եւ մեծ յաղորդական զամբ էր, Փարիկ հասաւ օգտնանքին :

× Փափաքողներ կրկնալ դիմիլ հետեւեալ հաս — ցէին — (9) : Hotel Splendide — Lafayette, 47 rue Lafa — yette, Paris :

ԿՊՈՋՈՒԻ

Վարձ երեսուսարկ մը մամունի զորոյրանի

մը համար :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

Կարեւոր է որ դիմանայ լու օրօ փարիկ :

Դիմել Կիւրակ ARAM, 49 rue Barbès, Mont —

rouge :

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13)

Վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, արս. 2500 ֆր.

Tél. GOB. 15-70 Գիծ 7 ֆր. C. C. P. Paris 1678-63

Samedi 6 Janvier 1950 Ծառք 6 ՅՈՒՆԻՒՐ

ՕՐԵՐԵՐԵՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6349-տար շրջան իս 1760

ՄԵՐ ԽՈՍՐԸ

ԽՐԱԳՐԻ Ծ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՆՉ ՓԱՂԱՆԳ

ԱՆՆԱՐԿ ՄԸՆ ԱՆ ԴԵՊԻ ԱՐԵՆԻԷԼԻ

Արեւմտեան Եւրոպայի գաղութներուն մէջ, ինքնութեան տեղ մը կը զբաղէ իտալականը՝ իր ստեղծական առաւելութիւններով եւ գովեցիքիով։

Գիտականորէն երկուքն ալ «ճանաչական կողմէն» երկուքն մը ունին։

Ճարքն քանի որ անգամ հազիւ կը լսենք իրենց անունը, գլխաւորապէս ստեղծական առիթներով։

Առաջինը, հաղորդ Ժող համարներով, ունի Ալքը. Միտիլին մը որ լուսն Ժողի կը գործէ Միտիլին մէջ։ Բազմաթիւ նորակներ օգտուած են իր աշխատութիւնէն։ Կը հետաքրքրուի շատ ազգ. մշակոյթով։

Անշուշտ առիթն էր սպասուէր այս գաղութին։ Այս փոքր անտեղապանները, այլեւ զորք — բոլոր չնչն կարեն որ ինչ մը կը կարեն իր անդամներ — բուն մէջ։

Բոլորն ալ անկողի դիմել տեղ ըլլալով, կըրնային լրացնել Վենետիկի պարտականը, մշակուի թի համարներ վրայ։ Գոնէ երազական ձեռք կարել զգալ Միտիլին Արեւել, կարծա կը թափար մը ճարտար կամ անորից համար։

Զուիցիւրիայ հայ գաղութը 250էն 300 — լանցած գիտակ մը կը շնորհալոյցն տարիներէ ի վեր։ Հակառակ թուր յարմարութեան։

Երբեքն իր քրոնի կամ անտեղապաններ անոնք որ հոս հաստատուած են, ինչպէս կը փայլին իրենց թմրութեամբ, եթէ ոչ կանխաձեռն ձեռք — թմար։

Անոնք ինչու պիտի չզանալին կենդանի աղբակ մը հաշիւական թի եւրոպական մշակոյթին, իրեն լրացնելով մէկ մասը Փարիզի։

Հայաթիւն 80 — 90 հոգեկն համարներ մասնաւոր խորհրդարաններ չի կարողին։

Կեդր. Եւրոպայի երկրներին Աստուիայ մէջ ժողովարանէն 500 հին ու նոր գլխաւորները կը փոխան տարուին կեանք մը։ Գլխաւոր մասը, կըրնայորեւ վիշտալի մէջ մէկ ունի Ալքը. թիւն մը, որ կը փորձ օգտակար ըլլալ, ինչպէս իր լուսնային պարտականը։

Ինչպէս Վենետիկի մէջ, այստեղ ալ նախա — ինտանական զեր մը կը կատարէ Միտիլինայի Միտիլինայի մէջ, չունենալով հանդերձ նոյն մի — շնորհքը։

Յիշատակաւոր կարծիքն վերջ, մեր ստեղծական ժամանակն ալ նորաբան։ Շատեր պարզապէս փախան կամ լուսնային, առէն լուսն փայլ տալով։ Հանգարիլ մէջ ալ նոյն կայուն — թիւն։

Ինչպէս արեւել, Ռուսմանիայ եւ Պոլիւնիայ երբեքն չէն գաղութները, համարուած 50 — 60 հազար հոգի լիովին կը փայլեն թուրիական կարգաւորարէն «բարիքներ»։

Այստեղ ալ «հարաւամային» աշխատանքի թուան են գտնաւոր թափախողները, դասաւոր — փոխան, աղէտ կամ իմաստակ նորընտան, ան — ճանաչելի դարձան։ Համար երկու գաղութները։

Անոնք յաճախ տեղակա իշխանութիւններ, կարգաւորարէն թիւնն ալ կը զեղալանդին, ի — թիւն ժողովարաններ։ Միտիլին տառն տեղ — ծիւղով աշխատարանի միտիլին մը, որ յատուկ է թուրիական բարեբան։

Անոնք ալիք թիւններով կը փարեն եւ աղբա — լիւններ եւ մշակոյթ, թուրիական օրին — կերպ, պարտականով առէն աղջնատու։

Երկու գաղութներն ալ դարձան եւ փարեն — ինչ (cobbay) ինտրոդուցիան մարդաներու։ Հանրային են թիւններն կեանքն մինչեւ զրա — բացը, ինչպէս եւ ուղղադրութիւն։

Անկողի է իստիկ անտեղական կայունութեան մասին, կըր առէնէն թափախողներն ալ «բարի» — ներու կը պայտան, արտասանման։

Եւրոպայի մէջ հայական համարներն ալ հոս — զեւտն կը ծառայեն, համաձայն ինչպէս տեղի — կը թիւնն։

Եւրոպայի մէջ հայական համարներն ալ հոս — զեւտն կը ծառայեն, համաձայն ինչպէս տեղի — կը թիւնն։

Եւրոպայի մէջ հայական համարներն ալ հոս — զեւտն կը ծառայեն, համաձայն ինչպէս տեղի — կը թիւնն։

Երկէ «Յուսարքի» «Յաղարի» կը թիւն — քիւ, խաղաղաստեղծով։

Մերան արտաւորէ զարկեր։

Ամեն անկողի ձայն կը լսուեցաւ, ստուար հասարակութիւն զարգացնողներով, եր — փրուած է. Յ. Գ. փոխարաններին, որ փախ — տնաւորներն է մէկ յեղափոխական պատմութեան եւ հայ ժողովուրդի քաղաքական մտքի եւ պայ — քարի կարգաւորանքով։

Այլ մասին խօսիլ ինչի չի յարաւոր։ Մի — այն մէկ փայլեցնողներն պիտի յանձնարարէ թիւններն անգամ մը ալ «բարեբանները», զոնէ — Յուսարքի ստուար եւ պատիւնաւոր թիւն։

Այս արդարաւոր ընտանաւորութիւն, ոչ ալ ա — նաւառ փառանքներն մէկ մը կարեն է սպասել ան — շուտ իրենցով, մասնաւոր այն ժողովարաններն որոնք երկէ կը կործանուի ուրիշ լուսն կ'առնէ եւ կը զրկեն, այստեղ իրենց ծառք թիւնն ձայն կործանուի ուրիշ լուսն։ Թող հայ բնակչութեամբ համարեն նկար — ներն այն թիւնի մասնաւորութեան մը որ հայ — նախնական եւ Դաւանդական մեռաւ։ Այն աղ — զանուէր հերոս — փետալիներուն որ հայ ժող — փորձին հանդէպ որդեկն «բայա» նախախորհ — րելին արեւմտն է. ինչ 1896ին ստեղծեցին «Եր — յաղարի» քաղքի մը առէնէն յանդերձ եւ առ — նէն անտեղական իմաստով։

Թող համարեն նկարներն անոնք որոնք իրենց վիշտաւոր թաղուով պատմեցին դաւաճանն ու ճարտարութիւն, թաղաւոր ու երաժշտական զի — կիւս մ'աղբու իրենց լուսնի, չեւտակի նախաւոր — քիւ։ Ու առաջ թիւն երկրաւորութեամբ իմաստն այն թուրը թաղուէն առնել օրոքնէ շատ զիւրեք թիւնային մասով կամ փափակ անտեղան մէջ ան — շնորհալոյց։

Իրենց խօսքն ալ, մտն ալ հարած է, պիտի լսեն մեր անտեղ ժողովուրդը որ մէկս գիտցաւ կեանքի մը արցունքով թիւնն անտեղ անայտ գե — րեկմանները։

ՍՍՍԻ

Ձեր փոխանք տեղ ժողովարանական ցանկին

Ինչպէս յայտարարուած է, Յունուար 14ին նոր ժողով մը պիտի դաւանար Փարիզի Հայոց Կեդրական, Կարգաւորանքի ղեկավար ըլլալու եւ 12 պատկան անդամներու ընտրութիւնը կատարելու համար։

Այս առիթի ժողովարանական ճանձնախմբը հետեւեալ ցանկի պատրաստած է, իրեն յարմար — արարէն թիւններն, թուրն ալ մասնով իրենց ընտրելի զորուներն թիւնն եւ անկողի հայր — նախորդներն։

1. ԿԱՐԱՊԵՏ ՅԱՎՈՐԵԱՆ, քաղքար եկե — ղեցում, անտարական, անդալ մայիսին Հոգ — արքութեան։
2. ՍՏԵՓԱՆ ԳԱՅՈՐԵԱՆ, անտարական, գամանակ եկեղեցում մայիսին վարչութեան։
3. ՍԱՐԳԻՍ ՏԵՐՈՒՄԵԱՆ, անտարական։
4. ԿԱՐՈ ՌԻՊԻՆԵԱՆ, արքիմաքիթով, փարտաւոր մայիսին վարչութեան։
5. ԲԻԿՁԱՆԻ ՏԵՐՈՒՄԵԱՆ, արքիմաքի — րով։
6. ՆՈՒՊԻՍ ԵՐՈՎԱՆԵԱՆ, եկեղե — ցարարան։
7. ԵՐՈՒՍԻՍ ՅԱՐՈՒՄԻՆԵԱՆ, անդալ Ե — կեղեցում մայիսին վարչութեան։ Արեւմտար։
8. ՌԻՊԻՆԵ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ, մտաւորական, փարտաւոր Հայ Սոցիալիստներ։
9. ԶԱՆԻՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, պատուաւ մայիս — ցան Հայ Կոմունիստներ եւ Ռադիկալներ Միտ — րեան, մեքենագէտ։
10. ՀԱՅԻՍ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, անտարական։
11. ՍՈՒՐԵԱ ՆԵՐՍԵՍԵԱՆ, զորքով անդալ ֆր. Բաւանի Հայ Կոմունիստներ Միտրեան։
12. ԹՈՐԳՈՐ ՆԱՍԻՍԵԱՆ, անտար — կան։

Ընտրողները դիտակցորեն ապահոված պիտի ըլլան գաղութին իրական շահերը, իրենց քուէ — ները կըրնան ցանկում ալ ցանկին վրայ։

Նոր փորձ մը լեզու գտնելու համար Խ. Միտիլինայի հետ

Մ. Նաճանգները, Մեծն Բրիտանիա եւ Ֆրան — ցա, քանի մը օրէն, Խ. Միտիլինայի պիտի ուղղեն նոր ծանուցարկ մը եւ լուսնային թիւններն պիտի ղեկեն։ 30 թուական խորհրդարան ծանուցա — րէն մասին։ Այս նպատակով, Մ. Նաճանգներու արարեցին նախարար Գ. Էշլան անհրաժեշտ կը զատէ փութեանով արեւմտեան երբ պետութեան խորհրդակցութիւնը, որպէսզի կարեն կարծիք լուսն լուսն խորհրդարան ալ ծանուցարկը։

Ամերիկեան դիտակցութեան շրջանակներու կարծիքով, պատահականութեան արդիւնք է որ Մ. Միտիլինայ, երկրին իմաստով խորհրդարան ծանուցարկ մը ղեկից Չորսկուր ժողովին զու — մարտն համար։ Եւ ընդհանրապէս կը տեղն այն համոզումը, թէ արեւմտեան քանակն մը կազ — մութիւնը ծանուցարկն նպատակով էր որ Մոս — քուս տալանգից գաղաւթի այլ ժողովը։

Պատշտական աղբիւր կը հաղորդեն, թէ ա — րեւմտեան պետութիւններն ոչ մէկը կողմնակից է զինուորական պարտականութեանը զոհելու զինուորական խաղարկ։ Զօր. Արքիմաքիթը Եւրոպա զար ասոր լուսնային ապացոյցն է։ Այ — նուամենայնիւ, անտեղ չեն ուղիւ նաեւ փակել հասարակութեան զանգը Ռուսիոյն առնել եւ ու — րոշած են փորձել ամէն կարելի միջոց ալ զապ — տակին համունէն համար։ Նոր ծանուցարկ մը յանձնարար ալ, արդէն, երեւան կը թեք արեւմտ — եան պետութեանց ալ զինուորականութիւնը։

Այլ միտիլին շրջանակները, սակայն, կը պահեն որ թուրքիւնն անխառն է քանակցի Մ. Միտիլինայ հետ այն չիմարու վրայ, զորս այս վերջինը չեղած է լուսնային Յի կը առաջնէ եւ Դեկտեմբեր 30ի վերջին ծանուցարկներով։ Գրա — մածորէն հայապահան են այս մասին Մ. Միտ — թեան եւ արեւմտեան պետութեանց տեսակէտնե — րը, քանի որ Մ. Միտիլինայ, սկզբնաւոր կը զա — տակարարու ու կը մեթէ Արեւմտեան Կեդրական վարչարաններ, մինչ արեւմտեան պետութիւն — ները, զիտ անդալ Սեպտեմբերն որոշեցին ըն — ղուիլ այլ զինուորական պարտական։

ՆԱՍԻՍԵԱՆ ԹՈՐՈՒՄԵԱՆ ԱՄԱՆՍԵԱՆ Դ ԴԵՐ

Կարգաւորանքի առաւելութիւն, թէ ընթացիկ նախա — քա Թուրքիոյ յոյս քանակցի, թէ տակաւին կարելի է կանխել համալուսնային պատերազմ մը։ Եւ լուսն ու զորս արարեցին նախախորհուրդ միջեւ կատարուելիք թանախութեանը կրնան հարկին հիմնական տարակարծութիւններն Մ. Միտիլինայ հետ։

Մ. Նաճանգները ալ ապմ չեն խորհիլ Զի — նաստանքով անհրաժեշտ կամ ալ իմաստով դիտար — կատարել ՄԱԿին։ Ձիտաւորանքի վաճառքն ալ կա — րելի է ձեռնարկել ՄԱԿի որոշումով միայն, քանի որ Մ. Նաճանգները, Բոլեւի մէջ, Միտիլինայ — ղէպ իրենց պարտականութիւնն է որ կը կատա — րեն ինչպէս։

Գ. Թուրքիոյ լուսն նաեւ թէ չի կրնար դուռն — ակ իրենց մը ընել պատերազմի վաճառքի մը մասին 1951 շամար։ Այս ժամանակի կեանք է խոր — չորքարանքի համաւորութիւնը անտեղն պատերազմի հոգեւոր մասին։ Եւ հաստատ յոյս ունի որ ասոր ժամանակի պիտի չեղալ լուսն։

Չօր. որ Կոլի Կարգաւորանքի ծուղակ մը կը նկատեն Մոսկուայի տալանքը։ Անոնք կարելի — րով, Կեդրական վարչարանին ինչպէս պատրական մըն է Մ. Միտիլինայ համար, որ ինչպէս խաղարկն Եւրոպայի վերադառնալ։

ԴԱՆԻԱԿՑԵՐԻՈՒ ՆՈՐ ՆԱՆԱԶԸ ԲՈՐԵԱՆԻ ՄԵՃ

Բոլեւի մէջ մնացած Մուրի անդրդուութեամբ ինչպէս կարելիներու ձեռքը։ Այժմ, Մուրիին 80 ջիւր։ Դէպի արեւել կը համախմբուին ինչնեղ — րեական կարեւոր ուժեր, որոնց նպատակն է նոր յարձակումներ մը կարել ՄԱԿի դրամատեան նաճանքի դիմը։ Մուրի արադորէն պարտական ալ պիտի լուսնայն է կանխելու համար, լուսն ալ փառքով միտիլին ընդմիջում անհնարացած է։

ՄԱԿի ուղիւ օրը կը հանեն դեմտեղ վրայ ձեւած ուրիշ կամարները։ Այս արդողութիւն — քիւ սակայն չի կրնար զանալանգի կամարներու յաղաղարարութեան, որովհետեւ անտեղ զիւր — քեան կը քանեն եւ կ'անցնին ստաւած դեմտեղ վրային։ Լրջորէն վաճառքն է ինչուր։

Առաւել ինչպէս պարտական հանա. Բիմփօի օրհանաւային կայան, իսկ կարծիք գտնարանի մըն ալ անցաւ Հան դեմտեղ. Միտիլին կործն ծովու համարով եւ զանալանգի դրամատեանք սկսան ալլուր փոխադրուիլ։

Գրաճնանքի վրայ ինչպէս լուսնային, որոշ տեղի կուրիւններ չկան նաճանքի զինուորներու. թիւն մասին եւ չի զիտուիլ թէ ինչ է զօր. Մեք. Եւ — րքիլ ծրարելու։

Պատճառակար արեւելեան կողմն է որ կը պտուի ծանրաբար պատմաւորի տակ։ Այլ չըր — քանի մը ժողովարարութեան են 120.000 Ձիտաւորն եւ 50 հազար հիւրապաններ, որոնք սկսած կ'ուր — քեան ինչպէս կը աստակարար։

(Ուրբեր շարժանկութիւնը քաղաք Գ. Էշ)

ԷՃ ՍԸ ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՏԵՐԱԾՆԵՆ

ԵԹԷ ԹՈՒՐԻԲԵՐԸ ԿՈՎԱԿԱՍ ԱՐՇԱԽԻՆ

ԽՍԲ— Անգլիայ մայրաք. վարչապետը, Ջորժի, շահեկան տեղեկություններ էր հաղորդել Սթյուարթի հետ սկսեցած խոսակցությանց մասին, իր ընկերոջ Բ. խառնարկ մեջ: Հաստատ մը առաջին տեսակցությունն (1942 Օգոստ. 12) —

Օգոստոս 14-ի երեկոսկան ներկայ եղանք կը — բնիկին պաշտոնական շաշկերու թիվ: Հոն էին նաև ժողովուրդի մաս չհարգողները, որոնցմէ շատեր դիմադրական բարձրաստիճան անձնաւոր — բրիտանիկ եւ Պոլսեան բրիտանիկները: Միայն իր Գործարարական անձնաւոր էին:

Սթյուարթ եւ Սոլոյնով շատ բարեկամական կերպով պատրանքներ արեցին:

Գրեմսթի շաշկերու թիվը առհասարակ էր — կարգ էր սահման: Դրեքի բարձրագույնը բաժանին հետ շատեր կ'արտասանուէին:

Սոլոյնովի քննադատական ժամանակ առհասարակ անտեղի էնկադրաթիվները եղած էին, իրեն թէ իրականապես թիվները դիմում — թեանք էր վերջնական: Միայն եւ այլ եւ ինքնաբերական թիվները: Սթյուարթ եւ իր գործարարները փոքր զգալիսով մտադր էր լսելին, այն ալ ինքու մոտ — կատարեալ էր:

Այլ շաշկերու թիվն անմիջապէս վերը, հետեւ — եւս տեղեկացուցիչ արեցին: Գ. Երեքի եւ նախապես Ռոզմուլի —

— Շատ քարեկամական միջոցաւոր էր մէջ անցաւ շաշկերու թիվ: Սթյուարթ ուսուցիչ լինողով քաշիկի ճառ մը խոսեցաւ: Եւ Սթյուարթի կենսաբ. բաժան պարզեցին, Գառնաւոր այ Գեոմա-նաշկերու պատրանքներն ճամար մայրաքանն — բոլոր պարզեցին էր բաժանին: Թէն: Սթյուարթի աշին նստած էին, լուրջ քանդակ միայն խոսեցին առիթի շուրջը: Սթյուարթ չէր լինել եւ եւ միտակ լու — ստեղծարարական: Սթյուարթ այ ճառ մը խոսեցաւ եւ մեր մեքիթիկներն Սթյուարթի կենսաբ. պարզեցի դիմել բաժան էր մարտիկներ լի 1915-ի դրոշմը — թեանք լուրջ հետաքրքրական անկարողներն էր բրաւ: Անկողնացի լաշկերակ էին այլ թիւս — կանին, յայտարարել Սթյուարթ, Թուրքերը եւ Գեոմաշկերու նաճակն մէջ էին արդէն, սո — կայն մենք կ'սկսեցանալին այլ բանը, վստայի մեր լրտեսական պատրանքներն թիվն էր — թիւ: Սթյուարթ, այսպէս ներկայացնելով ղէպերը, հաստատար իմ շաշկն անտեղիակի մեծարարք էր կ'ընէր: Առաւօտեան ժամը երեկոցին ոտքի ելալով միմեկին խոսեց: Երբ Սթյուարթին « քարեկամ կանգնել, ան յայտարարել, թէ քորդորեցանք դարձապէս լուրջ տարակարծութիւններն գոյու — թիւն ունեն էր միմեկ: Գառնաւորներն, թէ պէտք էր փորձել մեր դրոշմներն թիւսն շորհչի փառաւոր տարակարծութիւնները:

Սթյուարթ ընկերացուց ինձի միմեկ: Բողոքներն դուրս եւ դուրս ապէս կ'ընէին սեղանի ձեռքը: Մեր խորհրդատուներն ընկալեցին շատ պատշաճանքով արտեղծել էին, սակայն ներդաշ — միտ էր դուրսէն, Գեոմաշկեր թէ ինչ լարուած վիճակի մէջ կ'աղային սովորական վարձերը, ուրով մեկն անոնց երկրի ընդարձակ պատշաճակաւոր կարելի եւ արդէն մասնաւոր էր աւելի լայն երեք հարար քիլոմէթր տարածութիւններ, իսկ Գեոմաշկերը Մոսկովային 80 քիլոմէթր հեռավորութիւն միայն էր դուրսէն եւ ղէպի հասցիով ծովը էր լարուածալայն:

Չորսուրտական րանակցութիւններն ոչ մէկ արդիւնք կարեւոր եղած էր ձեռք թերթի: Մեր գործարարներն կողմէ սուրբաւոր թուր շարժումներին՝ սովորական գործարարները ար — ստեղծան էին պատասխանելու:

« Երեքերը ճակատ մը անմիջապէս անձրոգեալ է », այս պատգամը միայն Գեոմաշկերն իրենքն: Օգոստոս 16-ին, Գեոմաշկեր, պէտք էր լինէր — ներքին: Մեր մարտիկներն նախադրեցին, ժամը երեկոսկան 7-ին, Սթյուարթի երբեքով ճարեկատ պիտի ստեղծէ: Այլ օրը կարեւոր խոսակցութիւններ մը ու — նեցանք միտակել: Հարցադրել սովորական մարա — ջութակն, թէ կարող էր նիւտակը ինքնինքն մէկ կողմէն Գեոմաշկեր անցնելը պարզապէս եւ, միտ — կողմէն այլ, արդէն ճարեկատարել, ար Գեոմաշկեր — ներ Գեոմաշկեր ծով չլսուին եւ Բուրդի նախնաճար — բերը դրակել ետը շարաւարան ղէպի հարաւ, թուրք միտ պարզիկ ճարեկատարին անցնելով:

Սթյուարթ աշխարհադրական քարտերը առջեւ տարեցն էր հանդարտութիւն բացատրել:

« Պիտի կանգնելն անոնց ընկալեց, Գեոմաշկեր պիտի չանցնէին լինելով »:

Ապա անկցուց:

« Չորսը կը շրջի, թէ Թուրքերը Թուրքեստանի մէջ մեր միայն պիտի յարձակնին: Եթէ արդ — արեւ մը ընեն, անոնց հաշիւը եւ պիտի մարք — քան: »

Սթյուարթ պատշաճացուց, թէ այլ ուղղու — թեանք մտաւորապէս պատշաճ էր չունեն, վստայի Թուրքերը արդեւ էին չէրք միայն եւ վստայ: Էի, թէ Անգլիայ ղէմ կ'ուրի մէջ պիտի

ԱՐԴԻՆԱԿԱՆ ՎԵՐՋԵՐ

Դ.

Բարձրաթիւ եւ ամուսին, սուս — տեղ ձգելով հետադարձ Հայուհիներու սպիթաբաժնի պատճառ — ներք:

Չքուններու, հարցներու վաշկերն, մէկ խոսքով, Գառնաւորական քաղաքներում ճարեկատ — մայր կարեւոր դեր էր խաղալ այլ դարձաւոր — թեանք մէջ:

Անկողն է ըսել, ճարեկատք առաձգական է « աղբի » բացատրութիւնը: Եւրաքանչիւրը կը դորձարդէր դաշն իր հասցեած ձեւով:

Մէկուն համար « աղբի » էր նշանակէ, մէկ ծուռեկն միւրս ցտակէ: Ուրիկ մը համար պա — րու հանդէպ, Թուրքեր, կարգ: Կարգ մը աղբիկն — րու համար միմեկն արդար գոհարդեցնելով դար — գարուրի, օրը նոր հաշիւը, պարտաւոր նոր ու — նենարը երբեքուրեւ թեանք դարձաւորակէտն է: Ուստի հողի ու ամէն բանի կուսան տարը երեքերին պար — տակու խոստումներ էր համար: Միմեկին լայն ալ — դաշի մը մէջ, մեր աղբիկներն էին, մէկուն հո — մասուրին եղած էր, կարգին աման ճարարահ — րը փոխարէն:

Կարելի է այդպէս օրինակել շարքի — Հոս, ընկերացի միմեկն մէջ անխոստակիլ — օրէն պիտի ճարեկատ հարցումը: — Հայ աղբիկները միտակ — եւ եթէ կ'ուրէն լայն հաղ — ուրի, լայն սուս — տեղ ունենալ, լայն աղբիկ, եւ: —

Ի հարկէ միտակը չէն, եթէ այդ փառքերը իր կարգիւրդուն օրինակը եւ ընկալան — ճարով: Յանցանք կ'ըլլայ այն տանէ երբ միմեկներն մէկ խորթիկն էին դնել պէլու:

Ո՞վ է այն անուրիկն որ չուրէր դոճաքնիկ կնոջ եւ դաշակներուն թաղանձները՝ համաճանք իր նիւթալիկին կարողութիւն:

Բաղդադեցիք էր կարողութիւնը ճարեկատք տար խոսքի եւ այսօր: Չիլուած էին ամէն բանէ: Երեքերուց պարզեցուցին անենակներն: մէջ: Մեր երեքաւորութիւնը մաշկուցները դրոշմ — քանակներն մեքանիկներուն ստիւն, սակայն, շորհչի մեր փոփոխութիւնան, աշխատանքներն, հեղ — ցուտ եղանք տուելու, կաճ — կարողութիւն, մեծ ավ փոքր դրոշմներն, կաճ — էին: Կենար ճանկին դարձուց ինքնակալ տառեր սովորութիւնները կը վաշկերակ քանակ ուչարդութիւն դարձնելու, սո — մորական քանակ աշին:

Յորակի ցած էր մեր կենցաղի մակարդակը բաղադրանք Գառնաւորական կամ անկարողներն, որով փառքներն իրարեւորումը կրեային զանա — քանի շատեր: Օրինակ՝ տան անէն, գործ հիւ — ցնէ, եւ: — Դժբախտութիւն էր սիւր այն տան, երբ չուսներ կարող աղբիկն ու կնոջ անխառնար պիտիկով եղածը աւելի կ'ուրէն, եւ երբ անուր — իկ իր կնոջ տալ այլ աւելին, կը փնտռէր դուրսը: Անքարողութիւն արտաքին աղբիկներն եւ չէն պիտիկը: Կարգ մը օրաթիւթները, շարաթիւթն — թիւրն դրոշմ մեր մեր կարծածին աւելիկն է: Շարժականիւր, վաշկին խոսեցնել ուղղ չեղանակ — ներու աղբիկներն նշանակել:

Կը լուսէ որ, սիւրիկ մէջ իրած հարար աղբ — կան փոխարէն մէկ հատիկ աղբիկ հարուստ տալս — րը ղիկն հանէ կամ անուս չին: Միւսանկերով նկարադրութիւններն ունենալ չաղիկ — վարդիկ մասին: Բաղդիկն շարքի դրոշմ արդեւ է, մեք — քանակ: Կարեւորը այսպէս, չունենք՝ այսինքն, եւ: — Եւ: Աղբ, սպիթաքներ, հաճախ, այսինք — քի կամք, արժանաւորներն զուրկ աղբիկն ան — միջնակ էր մտածել: — Եւ: — այս աղբիկը կըր — քայ վաշկին այլ շարքը ու եւ՝ ոչ միտակաւոր իր ինձնէ ղեղեղիկ էջ: Եւ որովհետեւ հայելին նա — ցիլ տար աղբիկն մէջ անուսայն ինչ ինչեղերը Ռեքն չէլուրքոր հափ կ'ուրէն էր դաշն — ջր — սուս: Համար աւելին կ'ուրէնք ուրեմնայն եղանակ — ցութիւն թէ ինչը եւս կ'ունայ այլ դրեքին հա — նիլ: Կը ճարեկատ դրեւան մայր մը ար իր փեթիկ ղիլուն օրը տանն անկալ էր նստել հետեւեալ խոսքը: — « Լայիկ է՞ տուս, այլ ղեղեղիկներն ղիլուն — դրոշմը, beauties: Այլ քառեք լուրդ ալ — ղիկը ինչ կարեւոր կ'ունենայ այլուն կը մասին: Վատաւորով ընկերացիութիւններն դրոշմ — տակներն մէկ փառաւոր սպայուցը Վճար: — Աղ — ջիկներն հայերն թարգմանութիւնն է: Իր ժամա —

լմանիլ: Ամբողջ ժամ մը միտակն խոսելի կուր, ոտքի կայ հարձակ տանել: համար: Սթյուարթ յանկաւոր փոքրեւ կ'ըրարանք օր ստացաւ եւ քա — րեկամական չեւտով մը լուս:

« Կարող տուստ, արդարային կը մեկնի, այնպէս չէ՞ » Պիտի փառքիկ, ար ինձի այնչէիք այս երեկոյ, միտակն ընկելով ար անտեղք: Պատասխանեց, թէ առհասարակ համաճանք եւս աղբիկին առաձգականութիւն:

Սթյուարթ ղիս առաջնորդեց թաղանթի նըրանք — ներէ, տանեակներով արաններն եւ դաշակներն: 2 — 300 էրը քաշիկ կուր, հասանք վերս: Կէս Սթյուարթի մասնաւոր յարկարարներ:

նախի, Պոլս, մեծ թուով դոշիւր տուինք այլ նա — րուրեան: Եթէ շուրս շրջադրեալը՝ կարելի չէր հաշուել աղբիկն պարզելն սեր: Կոյ՛ ապառա — քուրեան նաւ էր մաղորդ կարգ կարել, շըր — հանկերներու նման ծոծարակ անկիւն, փոխակ — կապի: Գրանիկը քերական անկալուս ընդ, կարճ խոսքով մանրէ չուրի տանէ: Վ. Մարտիկներն կ'ըրէր կարողացած եւ թուրքերն մէջ, սակայն իր հետաքրքիր, Սոլոյնով, ղեւ կ'ըրբերու մէջ միայն կ'ընայ աղբիկ:

ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆՍՏԱՆՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

Նուագանակերի մը աղբի

Դեկտեմբեր 23-ի Եւրաթ օրը Բոնսէն Փառա — լուր կողմէ եղած հրաշքերն միայն 0. Տուրեան Սոյ հափով մէջ վարք իրենց ճերմակալ անմիմիկ նուագանակները:

Ու եւ չայ արուեստագէտն միջազգային դեպիկ վրայ շաճած յաղորդութիւնը կ'առաջնորդէր ղէպի լուսանակութիւն: Մասնաւոր երբ տեղի կ'ունենայ Փարիի նման արուեստի կեդրոնի մը մէջ ուր ոչ միայն տեղացի երիտասարդ արուես — տագէտներ դժուարու կ'ընան իրենց կարողու — թիւները արժեքներու սպիթի գոյնը, այլ եւ շատ օր տարը նոր ունէր այ օրն ի թուն պաշտոնական դրոշմը ալ կ'ունեն, հոն հրապարակ կ'ըլլա յոյ — տով Ռեքնի աւելիկէ բացարձակ 0. Տուրեանի արուած այս աղբիկն բարոյական նշանակ — թիւն:

Յիւրեք նաեւ թէ, բացի միջազգային համար — վաշիկը մեծ ղեկագործներ, որոնց ապէս բարդ դրոշմը օր միայն կ'ուն, ամէն անգամ օր տար, նոր անձնաւոր ուժ մը կ'ընէր քաղաքիկ անմի — միկ նուագանակներ մը դուրսը, այլ սովորաբար անկիւններն միջազգային փոխանակութիւն պայմաններու տակ եւ ինքնակալ կը վաշիկ իր պատկանած երկրի պաշտաւորութիւն:

Օ՜հայ Տուրեան ոչ մէկ աղբիկի առուելու — թիւն էր վաշիկը իրեն օտարական, եւ իրեն փո — խանակութիւն կամ երաշխաւորութիւն կրեւ չը — րուրդոշմներն, ուրիւ քան չունէր սպիթի ինքն ոչ իր ստղանքն եւ միտակներ իր մոլորակն ու յա — մաւ աշխատանքով ձեռք բերած կարողութիւն — ներք:

Գոյով իր վերջին ձեռնարկին, երբ դաշն փոր — ձնը դեղեկեղ տարժեքի նմանք վրայ, ինչպէս միշտ կ'ըլլա ղիլուր նկատմաներ կը պարզուէին մեր մտքին առէն:

Եւսի անկութիւն փառիկ հարցը: Այլ տեսակէտն էր հաստատեց թէ 0. Տուր — եան ինչը այլ պիտի չընտելէ իրեն յայտուելու ր եւ է ոչ — հիւստիս քաղաքաւոր: Գեոմաշկեր թէ ան իր մասին քաղաքի դժուարանք է արդէն եւ թէ քաղաք բարձր եւս նաեւ իր ըմբռնութիւնը արուես — անք մասին: Մնայ ար, հեղինակը մը բուն մաս — դրուրիկներն ամէնէն հաստատմը ու ճշգրէտ մեկնութիւն մը ապաւորութիւն: Հարցն այլ ինչեւն ան — մէկն մասնաւորապէս ինչեղերն էին էլ ղե — դաղիկութիւնն մէջ: Հարցն մը օր դարեքի ղ վեր կը ձեռնի միշտ եւ սակայն հաստատար մնաց նաեւ արուեստի ամէնէն անուրծիկ հանդուրդներն էին:

Կայ սակայն նաեւ Եթէ ինչ կատարելութեան հարցը:

Արուեստագէտ մը չի կ'ընար ինչեղն այլ մեկ — նութեան մը իր համար լուրիկ հարկին լայնեւ նախադէս թիւերը պաշտանքներու կատարեալ ղը — հայտն տալու: Այդպէսով միայն պիտի յաղորդէր քաղաքիկ անկարողութիւն մը ապաւորակ եւ ա — դաւա թիւը այս նաեւ իր երեւակալութիւն: Եւ անմիմիկ նուագանակներ մը վաշիկը արուեստին մէջ այլ պաշտանքները առաւելապէս ճնշել այս — րանութիւններ կը ներկայանան, ղիլով անոր հո — տաւոր անձը լուրջ պատասխանատուութեան մը առէն:

Ան պէտք է լրջալ նախ կատարեալ եւ բազմա — կողմանի երաժշտի, եւ իւրաքանչեւ լրջալ նաեւ երգանքի արուեստ: Նուագանակներն պայման դիտարկել ու ղապաւ, պէտք է անեն, լայն ղալս ամէն ինչ օր տեղի կ'ունենայ իր առէն նուագա — ղուրներ շարքերն մէջ, որուն իւրաքանչիւր անգամը ինչեղին կ'ունենալանութիւն, մէկ ներաշխարհ իր ներկայացնել իր յոյնքով, մաս — ծուռներով եւ ըմբռնութիւնով:

Այն պայման կ'ընէր ղեկագործ կ'ընէր նուագա — ղուրներն առէն, պէտք է ի յայտ գալ բերե ինք — նախաւոր պիտի եւ անկի օրեղ արուեստական ան — ճարակներ թիւն օրեղայիկ է ինչեղի լրջալ նա — թարիկ այլ շարքը իր ստեղծագործական կամ — քին:

Աղբ, եթէ կրեք 0. Տուրեանի մեկնութեան հաշիւը կ'ընայ քաղաքական տեսակետներն եւ ըմբռ — նութներն ստանդարտեղով գաղտնի եւ յանդի ի — րարով տարբեր կ'ըրարացնութիւններու, (ինչ օր տեղի կ'ունենայ միշտ բարդ ղեկագործներու մա —

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱՆՈՒՆՆԵՐ

ԿԱՐՈՑԵ ԽԱՅԻ ԳՈՒՄԱՆԻԸ

ԼԻՌՆ (շաղկապում) — Մտ երկու ամիսն էլ վեր Կարայոն Խաչի ժողովան անդամութենէն դուրս ի լծուած էին, Միւսեան 40ամեայ յորեկանը տակուն չամար։ Եւ խելապէս մեծ յաղորմեամբ պատահական էրեք չափերը։

Դեկտեմբեր 23-ը արաթ դիւրեք բազմութիւնը խոռոած էր Խամաշի Բորուան հախալաւ — Զը, Տիկ, Դեղան Փափաղան, Տանդէր բացուած յալարարեք, Մանուկներու, կողմէ կողմուած բաշխելով։ Իր բացման խօսքին մէջ Տիկերը չամառապան պարեք Կարայոն Խաչի զործուելութիւնը 40 տարւան ընթացքին։ Յետոյ շատ դեւ դեցին կեկով ներկայացուեալ կեղանին պատ — կեր մը։ Օր. Մարգարիտ Առաքելան կը մարմնացնէր Հ. Օ. Մ. Եւ սպիտակ ճարտան։ Բառաձանակին առթիւ ուղերձ որ արտասանէր Օր. Ա. Բորեան, երեք Տիկին Արեւնուի վարդան — անմ Կովտաւան «Հայաստանը, շատ յաղոյ»։ Յետոյ ըմ ճարտարեցաւ Տիկին Հ. Մարգարիտը։

սին, տանց նուաղեցնելու անոնց արմէկը, իր վարդուել արտեանին մասին կրնար անվերապահօրէն բան թէ ան ծնած է երամիշտ եւ կրնայ տրբարար դիւրեղաւոր սեմիօմի նուաղաբաւումը մը վարդին մը վրայ ճարտարացող բոլոր պատասխան — հատուածութիւնները։

Օճան Տուրեան Փաթուրի իտալախոսմանին դուրսը անցած էր, վարդուել չամար ուսուական երաժշտութեան նուիրուած շայտադիր մը։ (Մեւ — սորիւքի, Բահմանիւփ եւ Չայգուլիւփ)։ Եւ Երեսուստարող արտեստաղէր զայն իր դուրս ճանց իրեն պատուաբեր կանանակ մը ունեղիրներով լեցուն արաթի մը արմէկ։

Մուսորիւրէի Une nuit sur le Mont Chauveի սեկունտան մէջ, իր ճարտուի միջոցով իր զգուրմութեան իմաստներով զգուր նուաղաբաւումը, եւ անոր զարգացումը զործիներու ճշնակաւ Կարայոնի մէջ, ընտիր ճարտուի նման էր մը եւ անուարարիւր։ Անոր, ինչպէս նաեւ Չայգուլիւփ սեմիօմի վաթերթիւնն առթիւ, երրորդ եւ մանաւանդ չորրորդ mouvementի վերաբարմութեան մէջ տեւածք թէ ինչպէս իր արտեստաղէտ անպատասխանութիւնը կեցէ, տանց խաղանկան նուաղաբաւումներն ինքնամտացոյ յոյրեր, անուարարիւր եւ նոյն յօրտու իր անմանակ ներշնչանքներով արտաստալանութեան։

Օ. Տուրեան վարեք նաեւ Բահմանիւփի երկրորդ փոխերթով որուն զանապի մարը իր կատարելք յայտնի զանապահարուէն Աննի Տարքո։ Տաղանդաւոր արտեստաղիտութեն ընթմ ծաղիկու արտեստաղ։

Ժամանակն ու փորձառութիւնն են որ կը կրտուն անհատը եւ փորձառութիւնն անա արտեստաղէտը, ինչ որ մէկ կը ժամաղանքի իրական արտեստաղէտ։ Մեքը իր Հաստաւոր թէ Օ. Տուրեանի չամար երկար պիտի չլայ ժամանակն տեսուցութիւնը, դատուելու չամար լաւաբոյն վարդուելու կարող։

Գ. ԲԻՐԻՍԹԵՆԵԱՆ

ան որ զեղեցիկորէն եւ մանրամասնորէն պարզեց այս աղբորում Միւսեան կատարած աշխատանքը։ Այս ինչով այս երկրին պատմական տարեքարմները, որոնք խաղաղութեան կը տանուին, չեղանք — « Մեքը որ այնքան պարե ունիւր վերաորոշում, ինչու մեքը այ չունենէր վարպէ — անցնելու », Գրկուր Լարեկաններու, Հայ դերուր դիւրեք եւ բոլոր մեծ ու փոքր փառաստանները, որոնք մեր տարգրիք բազմութեան կրակներն մէջ աւել կը ներգրկուին։ Այս առթիւ փառաստանեք բոլոր այն ընկեր — ընկերութենքը, որոնք այս օրուան բարձրացուցին ինկերու ամենէն ժողովրդական կողմանիկութիւնը։ Մէլադիքի ճակատին վրայ, թէ անկարելու օգնութեան զործին, կամ հիւանդանոցներու մէջ պատուարումը մեր տարաբարտ Տարեկանեցնելու, բոլորին աչքերը ուղղուած են զէպի Հ. Օ. Մ., որուն կեղծութիւն մեկնիկ կը դառնուի։ Մէլադիքի մեր Միւսեանին ներկայ էր բոլոր այն վարդանը մէկ ուր կարեւր կայր։ Յիշեք ժայռի վրայի տառնաւակին Հ. Օ. Մ. — Իր նիւթական օգնութիւնը աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ։ Եւրը եւ մուսըր ինչու այ Հաստաւորալուծում են, չորսիս այս ժողովուրդի լուծանքի կողմանիկութեան 40ամեայ յորեկանը, կեցցէ Հայ ժողովուրդը, կեցցէ Հայ Կարայոն Խաչը։ (Մարմիր)։

Յետոյ ըմ ճարտարեցաւ Օր. Մարի Կարայոնը որ երեք յաջորդական երկրորդ արտեստաղէտ ժողովուրդի ընթմ փառաստանքին։ Արտաստաղէտ ընկեր Արամ Թաթուրեան, Յոյն Չարեկը «Հաստաւոր», մեծ յաղորմեամբ։

Նոսքը մեր սիրելի Նարգիսին է, որ երեսուստարական խաղաղութեամբ ըսաւ։ «Անպը խորհրդանշին է տառապանքի, զոստարեան — եւ երկ Կարայոն Խաչը զոստարեան մարմն — ջուռն է իր 12.000 անդամութենովը։ Եւ շատ պիտի փառաւորի որ այս ճանդիւրաւոր պաշտուն փոխան այս խորհրդանշին, այս պատասխող, զար — զարուել 40 Հաստ վարդանը, իրեն փառապալանը իր զոստարեանութեան Կրման լուկ տանց վրայ — պաշտութեան թէ Հայ մարը մարմնացումն է զոստարեանութեան։ Աշխարհի վրայ վայ մայր մը ունիւր անմանուր որան Հայ մայրը։ Յետոյ պարզեց մեր աղային արմէկը — Կիրն ու զարակունիւրին, երկն ու երաժշտութիւնը, ճարտարապետութիւնը որոնք միջադպրեցին չամար իր վախկնի։ Կը զրեն ու կը խօսին, թէ ի վերջոյ ինչ պիտի ըլլայ այս ժողովուրդին վիճակը։ Միւրեկի տարեկանիցներ, հիմա մեքը աղային տեւածք իր զնաղապարի չրման ու կ'անցնելու։ Եւ մեքի կ'ըսեն թէ անխախտ Հաստաղու թէ պիտի զայ Հաստաղան ժամը, եւ մեքը Հաստաղաբարդի պիտի ճարտերը զարարեք թաթուին։ Միշտ եւ ամէն տեւ թալանիկեղեք այս տեսակ կազմակերպութիւններ, որոնք իրական այս ժողովուրդ — զին զորեկան պաշարեան են լծուած։ Ապրիլ, Կարայոն Խաչուսինքն։ կեցցէ Հայ ժողովուրդը, կեցցէ մեր մայրերը եւ բոլորը։ (Մարմիր)։

Մեր նաղին Մանուկները զեղեցիկորէն ներ —

Գարուք գարուք

ՊՈՒՍՑ Ֆերիկը թաղին մէջ մեծ պարոյ մը լինելու ձեռնարկած են։ Թաղ. խորհուրդին դիւ — մանուկներն իրալ, ձեռնաւ Եւրամուրիւնները անհրաժեշտ արտեստիւրն առած են ինչ Ֆերիկը — իր կեկեցիկին կեց ճամանիկ փայտաշէն նախա — կրկնական ըրդ հատուցանելու վարպարանն ար — դիւանի զեկեցիկ չեք մը։ Դեկտեմբեր 25ին փոր — անցան խնդր։ Թաղ. խորհուրդի անդամները յալուով ձեռնեցան բրկին տալին Հարաւան — ներուն։ Շեկայ լինեցուրը զոստան լուսոյ յ նախաբանին ներշնչում ամեն զոստարեան յանմ առին դուրս ճանդ բազմաթիւ ձեռնարկը, ապաւինելով ժողովուրդին կրմանուէր զղացում — ներուն ինչպէս եւ իր ունեւորն։

Ֆերիկը նման Հոծ եւ բարեկեցիկ թաղ մը պէտք ունի տիպար վարձարանի մը ճիւղար, թէ երբեք նիւթական կատուցում, եւ թէ երբեք բա — բոլայան եւ ճողեկան լուստարութեան բոյն։ Նոր վարձարանը պիտի ունենայ երեք յարկ, 600 աշխարհուր պարիսպներ չափ ընդարձակ։ Գիւ — ալ օժտու զարկանայ կրթարանի մը բոլոր խալ — ժարութիւններով։ Գիտի ունենալ Բարձրադպրէ Կրթարանի մը աստիճան եւ Համապատասխան ուս — անցանքի կամը։ Տեմիւթիւր պիտի աւարտի 1951 Յունեան, ինչպէս կը զրեն Պարոյ թիւրերը։

Կալալուցին «Անուշէն պատիկը մը, ներկայ Թո — դովուրդը պաշտի մը փոխաբերով Արարատեան աշխարհը։ Ապրիլ Հայ աշխիւրն որ կուռում էք աղայար մայրիկը զանաւոր, ապաւինելով ջեղին տեսականութիւնը։ Մանաւոր չորսաւորութեան արմանի է նմանապէս տիկին վարձապետան, որ երկու մը անդալար աշխատանք ժողովուրդին ներկայացնելու չամար անտեղի թայց աշխան զօժարեան պատիկը, ինքը ասանմանով Անուշէ զեր։

Ժամը 12ին ճանդէր վերջացաւ Մանուկին — բու կողմէ կրմանը երկու խմբերովը։ Յետոյ տեղի ունեցաւ ընտանեկան խմբիւր, մինչեւ լոյս։

Ապրիլ Խաչուսինքն ճարար ապրէ։

Թ.ՂԱՅԻՑ

ՍՏԱՅԱՆԻ

ԲԵՐԿԱՆԼՈՒԹԻՒՆ ԱՐԻՆ ԶԱՅՆԻՆԻ (ուղ — զարակունի կանոններն եւ ծանօթութեան յա — ճարանով մը)։ Բ. դիւր։ Նախակրթարաններու Ե. Ե. Չ. դասարաններու յառակէ։ Գրեք Միւսա Քէօջօրեան։ Հրատ. Բերկոյ թմին Ուսանի. Խորհրդարէ։ Հալալը։ 1950։ Գին 300 ա. դ.։

ՆՈՅՆԵԱՆ ԱՂԱՆԻՆ, Հայ — մարցն ու իր ճա — կալիք։ Պարբերալը։ Ա. տարի։ Թիւ. 1։ Հրա — տարուել։ Արշաւ Տարանք։ Գաւհիք, 1950։ Բաւմանի չորս ճարտի չամար 2 տարար։ Հաւց — Archam Adrian, B. P. 327, Le Caire (Egypte)։ ՎԱՆԱՆ ԹԻՔԵՆԵԱՆ ՄԱՐԳԱՐԻՆԱՆԻ ԵՐԿԻՐ —

Հաստ 5 (ոստանաւոր թարգմանութիւններ) — Հաստ 8 (չոյաւար ճողուր, արաւակ եւ ոստանա — րոր երկրներ) — Հաստ 9 (Պատմութեան եւ Բառարկութիւններ) — Հրատ. Թէգէնան Փոնտի յանմանաւոր, Գաւհիք։

« ԵՄԱՌԱՆ »-Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (37)

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՃ

(Գրեք) գերման դիւպրամատում կցող ՄՈՆԻՏՈՐ)

ԺԻ — ԵՐԿՈՒ ՆՍԿԱՆԵՐՈՒ ՄԻՃԵՒԻ

Նախորդներին էր անտուղակ միայ զրացիկն ինքնութիւնն բան թէ ստեղծել զուարթին կացու — թիւն մը։

Տեղադրուեցան անկիւնը եւ սեպա կարգալ։ Ճարմու ընկեր կը դրարէր միւս անկիւնը եւ կը դիւրեք զալալապաները, որուն զարգ կ'իմքերը, դիւ — շեր։ Յետոյ զացի Հարաւորին թառանուր, Կրմա թիւն տակ սեղանով թաղապաճէր պայտարուր։

Երբ վարարարմայ, ան սոցիլիկը կը խօսէր մահահարաններու պատանեկանին Հետ։ Դոյ մը անցաւ Էուրիւնը։ Արեւն անողջ դիւրեք պիտի անցնէր Անդալալի իր Հետ թառանի, նոյն խցիկին մէջ։ Անա թան մը որ չէր կրնար ճանել ըլլայ Գիւրմանի մը Համար։ Մանաւանդ երբ այդ Գիւրմա — նացին կը փոխադրէր անդալալան կարտուր զալա — նի փառաստանութիւնը։

Աչքն անցուցի միւս խցիկները, փնտրելով բարեկամ մը։ Բայց ոչ որ զայալ։

Շատ անհանդի դիւրեք մը եղաւ այդ։ Աչքս չզոցեցի։ Կարծես ժառանգութիւնս եւ ըղաղըրդու —

թիւն փոխանցեցի նաեւ մարդուն, որ պարկած էր ինձմէ մէկ միւրն աղին եւ կ'ենթադրէր թէ Անդալալի մը։ Դիւրեկանս մէջանալ, անպար մը բոլոր բացաւ, եւ լուսաբանեցին Հայիկին մէջէն ինչպէս ինձի աչքերը թթթիւր։ Այդ վայրկեանէն սեպա, Համարուեցալ թէ նեկալութիւնս կը նե — գիւր զինքը եւ աչքը չէր կրնար զոցել իմ պատմա — նաւ։

Արեւքոյն այ. . . Հեռապաճի այս անհէթեթ մասնովը։ Իսթմալուրի կը ժամանակներ։ Եւ պարկած էր տակալին, ան կը կատարէր իր առա — անական արդարաբար կըր յանձնար խնայալ զու — անդիլական Հայճալանը մը եւ քանի մը բաւեր, զոր մոյուց աղանակներն մէջէն։

— Տէր Առուած, ամբիւրեկու օճաւ չունիմ, Անդալալ մոռցիք իմ։

Վարանցայ. պէտք էր որ աղաւթի զինքը նեկութիւնն այս, զայալ քանի որ թշնամի մըն էր։ Պաւ, ի վերջոյ ժայալ չէր, քանի որ չէր նեկա — յացուցան թեղեղներ։ Պաւտան աղանակ երկարեց իրեն ամբիւրեկու կարման եւ քան անդիլանիւմ։ « Անք ինչ քանի որ պէտք ունիւր։ Նախեցաւ ին — ժի աչքերը խոշոր թաղալով, խոշոյ խոշոյ, ջոյց տալով օճաւու տիպաներու երկու զեկեցիկ շարք եւ առաւ անպար։

— Ենթադիւր եւ չաւ աղին եւ։

Ասոր Հայած էր երկու մարդոց միջեւ, կամ ոչ զիւն, երկու թշնամի մը։

Գոցէ կը կարճէր թէ ինչին խալթիկ ունե — ցայ։ Բացարձակապէս ոչ։ Գիւրմանին չէր կը — անընկեր ալքանով։

ՅՄԴԱՆ

ՕՐԸ ԹԵՐԻՈՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH
Fondé en 1923
R. C. S. 376.286
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
վեցսմս - 800 ֆր., Տաք. 1600, արտ. 2500 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գիժ 7 ֆր. C. C. P. Paris 1678-63
Dimanche 7 Janvier 1951 կիրակի 7 ՅՄԴԱՆԻՈՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6350 — նոր շրջան ԻԻ 1761

ՄԵՐ ԽՈՍՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹԱԳԱՆՈՐ — ԹԱԳՈՒՆԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԱԼ «ԵՐԻՄԱՐ»

Բառատուն տարի առաջ, այս բարձր կր զոր-
ծածուէր Պոլսոյ մէջ, քնորշելու համար այն մ-
լեռնադ եւ ամառն պայքարը զոր դաս մը տիրա-
ցուեցին կը մէկն «Երիւն Հայ» եկեղեցւոյ պաշ-
պառութեան ։

Արցախէ, տեսակ մը յետադիմական շար-
ժում սկսած էր, որ երբեմն կը յիշեցնէր 1909
Մարտ 31է Բուրք հակաաւստանաւարական խոր-
տուք — «Երիւն խելքութիւն» ։

Ինչէ իր իրենց ուզածը — վերահաստատմ
բացարձակ միակամութեան (յայտի՜մ — սուլիմ-
անութեան, կրօնական, Երեւի օրէնքն են) ։ Ա-
նորաբաններն ալ մոլայեղ եւ սովորական էին ։

Ձեր միտքէն կ'անցնէր թէ որ մը պիտի հա-
կարութիւն Փարիզի մէջ ալ գործածէին նոր պաշ-
կալութիւնը բարձր — աշխարհագրէն ։ Սովորական
կրօնական մը աղօթիկ ։

Գիտէք անցողորմը — երկու տարուան ձգ-
ձգումներէ վերջ, յատկապէս կրօնական վերջէն
ընդէ, Բողոք մը պիտի գործարարէ, յետոյ համար
Փարիզի Հայոց եկեղեցւոյ վարչութեան գիտնական
Քրք. Այս աղբիւր անոր հաստատել վիճակով դառ-
նաւ 12 անգամաւոր ընտրութիւնը ։

Ճշտապէս կ'անցնէր անոր հաստատել իրարան —
ցում մը զիմարի ճակատէն, միտքերը պարօտելու
եւ ամբողջ ոտքի հանելու համար ։ Կատարեալ
«Երիւն» ։

— Օրդնութեան հասէր, Հայրենակիցներ,
«Հայրենակցներն կը ձգտեն սիրելի Հայ եկե-
ղեցիներն իրենց ձեռքը առնելով» չեղածուած սուղ-
ձի Հայոց բարձրարեան եկեղեցիներն մէջ եւ
խորք արտասանանի հայութեան հոգեւոր կայան-
քը Մայր Աթոռի ճակատէ ։

Այս ալի բանէն է որ «Ազատ եկեղեցի» կը
բարձրել տարեկան առաջ, դուրս եւ բանտար,
Բարեկենդանի վերաճելով Հայ. եկեղեցւոյ առա-
նկիւններէն ու արարողութիւններէն ։ Փողոց
փողոց պատգեցելով ծերունի վարդապետներ եւ
կայիւկապետներ ։ Պաշկելով, Բնադրել, սովորել
կամ ախորժ վերաճելով Հայաստանի եկեղեցի-
ներն եւ վարժարան ։

Միշտ կեցնծաւոր եւ կեցնծաւոր, նոր մարդ-
կը կարգեր եւ իրենք թէ անկողնապահական եւ ե-
կեղեցւորք թիկնապահներ ցանկ մը, որպէսզի
կարենան «Եկեղեցիներն դիմը պահել» բարձրարեան
կուսակցութիւններու ամեն կարգի աղեկներ —
թիկնէն ։

Բաւական չհամարելով այսքանը, իրենք ալի
մը «Հայրենակցներն» ալ ճարեր եւ, սորին հո —
վանաւոր եւ անպիտան ։

Այս ցատկաւոր Հայաստանը, նորեւան կեցն-
ծաւոր եւ անկողնապահ, կը կոչէին մէջ կը յորդրէր նաեւ
նկարի տեղէն «Եկեղեցիներն յերկայ փայտի կա-
ցութիւններ ։

Երանելիներ ։ Իր մտնան որ այդ կայունութիւնը
ամենէն ստալ իրենց կը թելադրէ տուն կանչել ի-
րենց խելքը ։

Միշտ, ահա դարձեր եւ պարզ մեկնակից-
ներ կամ խամբանքներ, եկեղեցին մը զիմարելու
համար նախապահական, այս, բարձրարեան եւ կու-
սակցական որք մը ։

Այս ամբողջ անցողորմութիւն մէջ ամենէն ար-
դաստանի կայունութիւնը կը ներկայանայ 12 թիկ-
նապետներ, որոնք շատ լաւ կը ճանաչան ճովա-
նաւորներէն գոյն երկրորդն զգեցեր, իրենց ի-
րական համարումներով ։

Անոնք մէջ կան աղիւսներ որոնք թանկալի
զգացողութիւնը պիտի կ'աւանդէ, միասնականու-
թեան, Հայ. եկեղեցւոյ դարձուր աւանդութեան
եւ ուրիշ արտասան թանկանքներու անտուրի կան-
տարանս խորապատմութեան, բունութեան, ին-
դիվիդուալութեան եւ գաւառիկ մասին ։

Գիտնէ ուրիշ բաներ ալ, Ժամանակ րակէն միե-
լեւ անոր «Բարեկենդան» շրջապատը ։

Ինչու անոր համար, յանձն առած եւ դերակատարու-
թեան մը որ կուտան է ոչ թէ միասնականութիւնը
սպառնալու, այլ նոր ծնեղեր քանակու ։

«Եկեղեցւորք», անդիմասկանական, «Հայ —
ընտան» եւ ուրիշ խառնուրդի բարեք չեն կրնար
պարզել իւրյալին խաղերը, որոնք Հայաստանի
երկար տեղեկն ։

Անոնք որ չեն կամ նոր «Երիւն»ներու ապա-
ւանած են, դիտակցութիւն կը գտնեն դարձութիւն
ինքնագաղտնադնութեան գէժ ։

Միայն եւ մի միայն մրցումը ձիւրուն յա-
տուկ չէ «ճանապարհները» ճանապարհական յանձ-
նել, առանց յայտնի օրտան «Ճանապարհ» ։

Կարձակ երկուշաբթի գիշեր այդպիսի մըր —
ցում մը կարգաւորեցաւ մըր Մարտիկի մէջ, 20
երեստարգրութիւններ մէջէն գիշերկայտիկը ընա-
րելու համար, իրենք Ժամանակ գիշերկայտիկն
թաղուէին ։ Մրցումը կատարել պիտի լայն էր, եւ
«ճանապարհներն» ու դատարաններ օրեր ա —
ռաջ «Երիւն» իրեն, հաստատան տեսարաններու
երեստարգրութեան ։

Մրցող ձիւր — յերողութիւն Օրիորդները պի-
տի բախէ — նախ գիշերկայտիկ հանդէսներու յատուկ
արդուարարով եւ ապա ծով Ժամանակ յատուկ
«Երիւն»ներով պիտի ներկայանային իրենց զըն-
դիւններուն ։

Անշուշտ այդ զընդէ մարքներ կայանում է ալ-
րիւր, քան որ անոր եւս եկեր անկիւնի «Հայ —
կայունութիւն» ։ Ձիւր կարծիք որ ձի կայանողները
շաւաւան դարձեր կարծիք ընէին, այս կամ այն գե-
ղեցւորներն իրաւ խաղարկի ինչպէս Լոնտանի, եւ
կամ Ամերիկէ մայրաքաղաքներուն մէջ ։

Այս վերջիններուն ճանաչ մրցանակը, քանի
մը միկիւն ֆրանք, գոյն իրենց արաւ վարչու-
կարծիքները կը պարտեն ։ Ինչ ալ օրիորդները,
իրենց շահելով մրցանակը պիտի պարտեն վաղու-
ցած չորիքներուն ։

Ո՛ր քանի մարքներն այս կամ այն սուղա-
միւն ընէին շուրքը յորդանանս վաղեկիւր մայր,
պիտան զնաջ, գիշերկայտիկն թաղուէին կը չու-
նալուի ։

Ինչ ընէն, «Երեւնութիւն» երկրորդուն սովո-
րութիւնը յայտնէ ։ Բանի որ իրական Բնապար-
կի, Բնապար չունին, ուրեմն պէտք է Հոյակալ
զինիւ, պղտկել թաղարք, պղտկար կամ զա-
րիւր թաղարք եւ կամ գիշերկայտիկն թաղու-
էին, գիշերկայտիկն աղեկներ իշխանութիւն կամ վարչու-
կարծիքներու դուրսէն ։

ՍՈՒՆ
ԱՆՊԱՐԱՆՈՐՈՐԻՆ
ՊՈԼՍՈՆ ՊՈՐՏՐԱՐԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պոլսոյ վերջին թիկնապետի (30 Դեկտ.) կէ-
մանանք թէ նախարարական խորհուրդը վաւերա-
ցուցած է Պոլսոյն արք. Պաշտօնական ընտրու-
թիւնը, իրեն պատրաստել Թիւրքի Հայոց ։
Պոլսոյ կուսակալը այս պարտական հարցադրե-
լ ընդէ ։ Բողոքի ամենակատիւն Գ. Պեղում Գա-
մալիսին ։

Նորքները պարտաւորը, որ տակաւին Հարաւ-
Ամերիկա կը գտնուի, օրդնութեան զիր մը ուղ-
ղած է իր Բողոքիւրդին (պիտի հաստատութեան
Գ. օր) ։

Պոլսոյ Խնամ Բողոքի Դեկտեմբեր 28ին յիշտ
դիտարարով աղ. պարտաւորարանի մէջ, միա-
ժամանակաւ պատանանի Հոյակալ եւ պարտ-
տեղապահ, Գիւրք արք. Արքայանան ։ Առանձնալ
փոխանար Նշանակուած է Կրտ. Բողոքի աստ —
նապարք, Արաւ ընդ. Պատմական ։

Բողոքը նախապէս որոշած էր խնդրել պարտ-
տեղապահին որ շարունակէ իր պատանանք, մինչեւ
նորեւորը պարտաւորի Ժամանակը, Պարտաւոր-
արանի մէջ կըրորումներով հաշուական եւ դիւ-
նական գործառնութեան տնտեսներն եւ դիւ-
նապարքներն եւ պայտահան նոր չենքին մէջ կա-
տարել այդպիսի գործառնութեան տնտեսներ ։ Գիւրք
արք. որեւէ պատանանք տուած չլլալով այս
տեղէն իրեն գրուած նամակին, պատանէ գաղտն
կը համարուի ։ Խնամ Բողոքի կրկին պահանջն է
Աղ. Պարտաւորարանի վերաբերեալ տնտեսները,
վաւերաթուղթեր, կնքել եւն ։

ՎՐԻՊԱԿ — ԵՂ. Ուրքար ի Շարքար օրտան
թիկնապար նախալոր փայտաւոր 1950 տարուն է
սուրբիւր, փայտակալ 1951 ։

ՓԱՐԻԶԻ ռախիւսութիւններ ձեռքարկայ մի-
ճալարներ աւաղապարտութիւն որ պատկանող 30
մարդիկ, որոնք «Երիւն» խելքիցին դատարան
Փարիզի կեցնծուին զոյգում եւ զանձան էին կէս
միկիւն տարք արժէքով համարումներն չէնք եւ
կուսակցական ցանցակալ բարձրարեան մէջ ։

ԻՏԱԿԱՆԱՆ կատարումներն որոշեց երեք
գործարարներն որտաւորել եւ քաղապական միացեալ
քանակին, իրենք ճանաչեն նպատակ ։

Երեւի Մեծերը դեռ կը խորհրդակցին

Առեւտրի մէջ, արեւմտեան երեւ պետու-
թեան մէջ եւ խորհրդակցութիւնները կը շարուն-
ակուին Մոսկուայի քաղաքի պատասխանին
չուր ։ Երեւն ալ համաձայն են թէ նոր լուսար —
նախկինները պէտք է պահանջել խորհրդային կա-
նախարարութեան, լայն բրիտանական կառավար-
ութիւնը կը պիտի պիտի ճշդէ Հաստատակալ —
սուլիան վարչապետներուն հետ աղաղակաւոր
փոխանակութիւն ունենալ վերջ ։ Ամեն պարտ —
չալի տակ, պատասխանին խորհրդակցութիւնն ու ա-
ռաւորութեան պիտի ունան ։

Լոնտանի մէջ այժմ տիրող կարծիքը այն է, թէ
նորեւոր միայն դիտարանական հարցի ընտանեան
համար պէտք է ընտրուի Մոսկուայի — Գաւառի ։
Այդ օրակարգով գործարարութիւն Բողոքի մը չուր —
հիւ գոյն կարելի պիտի լլայա տեսնել թէ որքան
անկեղծութիւն կայ խորհրդային դիտարար —
ութեան մէջ, եթէ խաղիկ լլայա համաձայնի դեր-
մանական հարցին չուր, այդ պարտաւորութիւնն
աւար պիտի մեղմանայ այժմու միջադրանքին յար-
ուած վիճակը ։ Ինչ համաձայնութիւն մը չզոյգա-
նալու պարտաւորութիւն, Արեւմուտքը պիտի համարուի
միայնով ընտրուի, թէ պէտք է արարողութեան գոր-
ծարարութեան դերը Գիւրքիկն որոշումները ։

Փրօնական կառավարութեան տեսակետներն
ալ կը փոխան այս տեսակետներ, մինչ Մ. Նա —
հարկները կը շարունակեն անկողր գոյնի միայն
գիտարարական հարցով «Բողոք» Բողոքի մը
գիտարարութիւն, կը թուի սակայն, թէ վերջ մի վեր-
ջուր կարելի պիտի լլայա համաձայնի եւ միացեալ
զիր պահել Եւ Մ. Նախկին քաղաքի պատան —
տանի մէջ ։

ԻՏԱԿԱՆԱՆ Պ. ԲՈՐՈՒՄԸՆԻ ԴԵՄ

Հանրապետական ձեռնարկական Պ. Ռ.
Թիքիւր, որ Մ. Նախկիններու քաղաքական ակա-
նաւոր զգեմունքի մէջէն է, ձեռնարկային առէն խա-
տարարութեան քաղաքականութեան մասին,
յայտարարեց, թէ Նախկին Թրքան ոչ մէկ ի-
րականութեան ունի ամերիկեան ուժեր յայտնաբերու-
նալու պարտաւորութեան համար գործառնութե-
ան իրականութեան, առանց խորհրդարանին հաւա-
նութեան ։ Ինչ հակառակ չէ որ ասանականակ
թիւով ամերիկեան գործարարներն մանաւանդ
այդ քանակին, լայն եւրոպայիներուն կը մայ
անցիկ այդպիսի պարտաւորութեան ուժի մը կար-
մանկարարութեան դուրսէն ։

— Չմ կարծիք թէ սովորական կնք ըն-
շակցութիւնը պարտաւորի աղեկներ, որոնք չեն
ուրիշ իրենք իրենց օգնել ։ Չմ կարծիք թէ մնալ
պէտք է մնալ եւրոպայիները կարգիւր միջոց —
պայտի մնալ քանակ մը, մինչեւ որ անոր ընտրու-
թեան օգնութեան չուր նպատակը ։ Չմ կարծիք
թէ մեղի կ'իյնայ ասանական զեկաւարութիւնը մի-
ջալարին մնալ քանակի մը, Ամերիկացի մը Նա-
հարկով ընդէ ։ Համաձայնութիւն ։

«Եթէ նախապէս կամ արտաքին նախալոր
Գ. Էշքեր, Մ. Նախկիններու անտուրի ասանական
եւ այդպիսի անցնողութիւն մը ընելու յանձնառու-
թիւնը պատրաստել մը ասանական պատահարի
մը ընկալելու յանդիմանաւոր գործառնութեան եւ իրա-
նութեան մը, զոր օրիւր չէ տար իրենց ։ Իրենց ծրա-
րդիւր պէտք էր նախապէս յեղափոխել խորհրդա-
րանին, վաւերաթուրն համար ։ Գ. Թրքանի մեկ
միկնալ Քարկալի պատահարներն մէջ յանուն իշ-
խանութեան մը, զոր չունի ։ Ու կը թուի թէ իշ-
խա, գաղա՛մա, առանց իրաւունքի մը ունենալու
նախկինները զիր մը կը ընեն եւրոպայի մէջ ։
Եթէ կ'ուրեղն պահել մեր ասանականութեան ապա-
սանքներն, պէտք է որ այդպիսի հարցեր ըն-
տան եւ վճարեն Մ. Նախկիններու Բողոքիւրդին
կողմէ ։

«ՀԱՐԸ ԱՆԼԵՆՈՒ ՔՈՒՆԱՆ ԶԷ»

Փարսկաւոր ընտանիքով կը ներկայանան,
Քարկալի զանալիկ ուժերու համաձայնութեան
Ինչու լլայա որ «Բողոք» պատահարով է թիկ-
նապետութեան միջադան ուրեղեկութիւնն է «Ան-
քիւն» ։ Զարգալուն անկարելի իշխանութեան զին-
ուորական կայունութեան, զոր «Երիւն» գիշեր —
կը գտնէ ։ Իր վրայ շատ ցուպակն տապարարութիւն մը
գործած է Թիւրքանութիւնը այն հարկեր հարաւոր-
ար զալիկանութեան, որոնք, ճանք ընտանիք
տակ կ'աւար կը կարեն ստանալ համաձայնի ու դե-
տեր, տանայ դիտարար թէ ուր կ'ընեն ։ «Երիւն»
նախկին արեւելու, կնքներ եւ մանաւանդ պարտի
է սակալ ։ Ձերուած ամէն քան, անոր օրտա-
րիկ կը ձեղնէ ասանական զանգեր Թիւրքանի մէջ
զալալար լլայա իր օրտալութեան ճարտ. —
թեան մասին ։ Երբեք միայն կը երբեք միայն շատ
որ քանք, զոր ձեք միայն չէ կարող ընտանիք,
քան չէ Համաձայն ։ Այս միկնալ խաղարկ կնքն —
ցէ զուր ալ յարկ Բողոքիւրդներուն ։ Եւ տեսալ
Բողոքի մէջ միայն յարկը, ինչ որ տեսած է եւ
Բողոքի մէջ — արդարական զալալարական պա-
տարարութեան արդեւորութիւնը զալալարական
ութեան վրայ, իր կուտարար եւ ոչ — կուտար-
ար վրայ ։ Երբեք ընտանիք, ճակատ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալար Դ. ԷՂ)

ԱՍՆԵՆ — ԿԱՍՆԵՆ, ԹԷ...

ՄԱԿԱՅԻՄ — Սոյն Մարմինը, Ներ Երբեք իր կալույզը բաղկաթուին մէջ, մտքի անցուց զորչէն և զործարարն որ բոլոր ապրելիք իրաւունքն ունենան խաղաղութիւն վայելելու, քանի որ բոլորն ալ, մարդ արարածներէ կամուտն են կրօնի:

Թուրք պատուիրակը պէտք չունաւ յերկայ ըլլալ այս խորհրդակցութեան, քանի որ Թուրքերը «խաղաղութիւն» ինքեան մըջակէզ կուտան են՝ չափական շահանքները տեղադր ամառաստանի վերահսկելով: Ուրեմն չեղանք տրահել և ապշուլտել զանց:

Իսկ խորհրդային ներկայացուցիչը բացակայ էր, մեկնած ըլլալով իր երկիրը, չբաղադրութիւնն անտեսելով զինքնադատարանի որ չիմադրութեան ներկայ ըլլալու համար: Իրեն կը փոխանորդէր իր արթուր, որ ոտնպահ մնաց:

ՔՐԻՆԵԱՎԱՐ — « Ես — առաջ » մարտադրութիւնի շնորհիւ, չհաւաստիւններ չարտայայնեմունքն տարեկանի շնորհաբարութիւն պատրուակով, 389 դրոպի գնահատականով առեւել շարքի կենսական իրենց ձեռքերը երկնցուցին զինքն վարելէ: Հաղաւթայինները, տեսնելով այդ ձեռքերը, կարծեմքին թէ ու զործութեան կը խնդրեն, մէկ մէկ ափ բերնիմ զրին անոնց ափերուն մէջ:

ՅԻՐԱՆԱՍԿԱՆ ԿԵՆՐԱՒ — Ապր. Ժողովը բուհարկեց վերադարձուն վարքի: Այս դուռերուն, թեան վրայ, Փրանսական անմըջելի քրտուտ — Թինըր գործի թուած, խաղաղիք բոլոր վաճառատուները, ցուցադրեցին իրենց մէջ փոխադրեցին զէնք — խաղաղութեանը՝ ծախելու համար: Մեծաքանակ վաճառում տեղի ունեցաւ:

Խ. ՌՈՒՄԻԱ — Նոր տարուան առթիւ ռուս գիտնականները, կրկնել որ խնդրեցին «Ժողով» վարչկներու Հայրենիքէն, Արեւուն ընթացքը խանդարելու համար, որպէսզի ցոյց տան աշխարհի թէ՛ նորակէս աստղաբանական աստութիւնները որ — խաղ են:

Մինչև դեկտեմբեր աստուծոյ, Արեւը երբեք աստմանայ կայանար որ արեւլափառուած պիտի մնայ Կրեմլին յնդուդինն մէջ եւ 1950 թուս — կանը պիտի շարունակէ իր համբան...

Լաւ, մարդ Աստուծոյ, դեռ կէս չէր ունէր խմելէ: Քանի տարուան ամուսնական կեանքի փոր — ձառութիւնը, տարբերէն առաջ ձերկած մտքերը դառ բերած են չեռեւէպ կորակացութեան, — կեանքի վրայ պէտք է նայել լատուտի աշեղծել:

Մի վայրէ կրկնէ այս ճշմարտութիւնը մեր աղջկաներուն:

Անկախութիւնը ջոյրերը: Ելլելը, Տիրուհին, Աշտան, Տյորան, Մանիկը և ուրիշներ:

Իրենց դրէրը երբեմն մեղրի մէջ թաթխուած, երբեմն՝ արջախի:

Եւ յաճախ:

ՀԻՄՆՏ ԱԿՈՒՍՏԵՆՆ

ՀԱՅԿԱՎԱՐ — Փարիզի, Հայոց աղօթարանի վարչկներու ընտրութեան աշխատանքները ըսեալ են և չորեքշաբթի յառա՛յ կը տարուին: Հայ Ժողովուրդը եւ միջազգային մամուլը, Հայազգացող կը սպասեն արդիւնքին: Հաստիճիմաբանիւնը — թուական 25 մամ ժողովի մէջ են այս առթիւ...

Մարտի 25-ին Պարսկաստանի Հանրապետութեան Հայազգացող կը շնորհակալ Մարտիկոյ մէջ՝ ճոխ եւ թաղամարդ երեկոյթով մը:

Սոյն երեկոյթին մէջ, խոսնամտութիւն վարուած — ուսած է Նաբեկյանին խորքը ոճը: Ժամանակը ուշ ըլլալով՝ իրմէ կտոր մը արտասանելի յետաձգած են Հայոց չի՛նջ Նաբեկյանի տունին:

Հաստատողներ կան թէ՛ լատին եկեղեցին պետի որդեգրէ մեր աստուածաբան Նաբեկյանին՝ իր սուրբները կարող դառնելով զայն: Իր աղօթքները լատիներէնի պիտի թարգմանուին ու պիտի կար — զոցուն իր պատական եկեղեցիներուն մէջ:

Այս առթիւ, ենթադրութիւն կան կրկնէ թէ Պ. Լիւր — Անտոնիւր ու Նաբեկյանին վրայ Հայոցը մըն է, Տէր Անգղիկոս անուանով Հայ եկեղեցւոյ վարդապետ, իսկ Պ. Կ. Փայտանիս ալ Տէր Նաբեկյանի անունով թաշնայն պիտի ձեռնադրուին՝ վերակալութեանը: Եւրո Նաբեկյան վարձքին համար՝ Նաբեկը, Հայկուր կողմէ նկատուած է ախտարարը արդիւնքի մը: Երբ ունի ունի որ — « Հայ — Բոյժի խմբագիր Նաբեկյանը՝ Նաբեկը — նին՝ նկատի առնելով այս կէտը, ճարտիկ կրկնէ կամ կարողացէ՞ր դուրսիւնով մը, իր ընթերցողներուն պիտի յանձնարարէ զայն՝ իրեն դուրսը եւ ամենախորճ զոյ՛: Այս կեղծով, աստարած պետի ըլլալ փնտնելու տան՝ իր սիրելի բարեկեցիկը, Պայտանի Նաբեկյանը պարտադր Վարդիկն աղբի շոր հրատարակած Նաբեկի ապագունի:

1951

Կ. ԳԵՏՈՒՇ

ՓԱՐԻԶԻ ԿՐՈՆ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԴՆ. ԺՈՂՈՎԸ

Հայաստանային եկեղեցւոյ Փարիզի եւ չրմա կալիքի հաստատուներու Կրտսեան Ընկերակ է: ցուցին 31 Դեկտեմբեր 1950ին հրապարակած ընդհ. Ժողովին մեծամասնութիւն որոշացած ըլլ — լալով՝ համաձայն ծրագրի-կանոնադրի՝ ընդհ. — նախ Ժողովը տեղի պիտի ունենայ յառաիկայ 14 Յունիսին, մամը 15ին, Փարիզի եկեղեցւոյ մէջ, նոր օրակարգով, եւ օրինական պիտի հա — մարդի թիւ որ ալ ըլլայ ներկաներուն թիւը: Քուէթուղթ ուղարկուած է ընկերակցու — թեան բոլոր այն անդամներուն որոնք հաստացած են իրենց անդամակցման թիւն: 1949ի վերջը: Այն անդամները որոնք բուհաթուղթ չեն ստա — ցած՝ կրնան զիմէ եկեղեցւոյ դիւանատունը եւ միջանդով իրենց խնամալ անդամակցմանը՝ ստա — նալ իրենց բուհաթուղթները: Այս դիմումները պէտք է կատարուին անմաճա՛:

Անդամներուն կը յանձնարարուի Ժողովաւան — դի ներկայանալ իրենց անդամական քարտերով, կամ արձանագրութեան թիւով, դիւանցիներու համար Ժողովաւանիցէ ներս մուտքի իրաւունք — թեան ստուգումը: Դիւան վարչ. մարդիկ՝

Քանչեւոր կ'ուղէր ապահովել Կիլիկոնի փաստա — թուղթներուն հարկութիւնը:

Այս պաշտօնին մէջ ալ եղան դրեթէ այնքան երկրական դրուանքներ, որքան Կիլիկոնի առանցք — ինք շուրջ եղած դէպքերը, բայց եւ, խոսնջ Հայաս — թական դաճած մըն էր այս հակառակներն ի՛նչն:

Մտայ Կիլիկիայի լեռներէ չէնք որ աւելորդ է այժմ: Պաշտօնանկեր, երթանքներ, անդուլդներ եւ յետոյ սպասման արժ՛ էր: Դուռը որ բացուել — ցաւ: Համադրեցատուր երկու մարդիկ յառաիկայան են ներկայացուցին իրենց դրեթները:

— Ձեր ծօնան են փաստաթուղթները:

— Ներկայացա՛:

— Ուրեմն հանձնէք չեռեւել մեզի:

Մտայ շատ քարճը մեղուկով անսահման սեն — եակ մը, որուն կիլիկոնի դրուած էր հակայ աշխա — տանքներ մը: Անոր ետին շահուած էր, Օպիլիկու — Վեմիլիկերը որ ապահովաբար Փայթէճկուրունները, Գիւմրիկոյ նոր տեղեկատու վարչութեան անո — թէնը:

Տեսայ անակա՛ն, խիտ դժ՛ մը: Սպիւններով մածուկած: Իր թաւ ձայնը կը համապատասխա — նէր հակա մարմինին:

Նախապատրաստական քանի մը բառերէ վերջ — մասնը ըսն յերթին մէջ: Անդլիական դիւանատ — ան փաստաթուղթները ստարուած են ինչ խոլոր դրուանքներին վրայ:

Ինձմէ Կաթիլնայուններէն զատ ներկայ է — յոր պարտնները, զոր չէի հանձնար:

— Ե՛թէ այս փաստաթուղթները վաւերական են, լաւ: Փայթէճկուրունները, կրնան միջանակ աղ — ղեկութիւն կը դարձել զինուորական կացութեան

ԳԵՂՈՆ (BALLADE)

Դա րալախար էր եւ հոգով ապհաւ , Բայց րէ պիտու էր կնոջը յոխաւ , Եւ անա մը որ մայր կինը կայար , Դրան առաւ եւ կտառիկի համար , — Իմ սիրուն շունը ստառիկ քաղցած է , Մօրը սիրտը րի տոմէ մրան ուտ — Դա խնդրոյ քրքր տարալ պաղատել Որ փայլում էր , մրան արտաքսել , Եւ մը, երկու ժամ չանցած դարձեց Կեղծ պաւա մայրը սպանուած ընկաւ : Այդ սպանուած ընձան ընդիտի , Գարգառոն ճամբին մա ապրաքեցաւ Եւ մօրը սիրտը ընկաւ մրա՛ ճեռքից , Հատալանքի հետ լուցաւ մը ձայն — Գարնըր այդ սուր եմ եւ պի՛ն , սիրելիս Թող Աստուած միշտ չեզ լինի քանականս : Թարգմ.՝ ՄԱՐԷԼ ԳՐԱՒԻՆԿԵՆԵՆ

ՌԻՇԳԵՆ

ՄԵՆԱՌԻ, ՄԱՆԻՐԱՄԱՆ Եւ ԳՈՒՆԱՏԻՊ (ՀԻՆԳ. ԳՈՅԵՈՎ.)

ՔԱՐՏԵԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԵՆ ԴՐԱՏԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

Սեւ Մովսէս մինչև Տարուս եւ Եփրատէն մին — չեւ կասողք ծով: Հին Հայաստանի եւ Կիլիկոյ յաւերածական կից քարտեզներ: Արդի եւ պատմական անուններով ու վիճակագրական տա — տակներով: Մեծութիւնը 84x120 սանթիմէր: Արդիական տպագրութիւն (Գիւմրիակ): Ընտրի թուրքի: Հինգերորդ տպագրութիւն: Կազմեց ՄԱՐՏԱՆԷԼ ՄԱՐԷԼԵՆԱ:

Այս քարտէսը մասին կը գրէ Տարուս՝ Նար — դունի: « Կուլոյ գործոց մը: Անէն 2 ար, երէ կը փախի՛ր Հայ մնալ , պիտէ է ապակեկաւ շրջա — փակի մէջ տան՛ այս քի՛ մը Բարսեղ եւ կայի՛ իր սենական պատէ՛ » իրեն Ուրշիկմալ աղբիք: Այն , առէ՛ն Հայ , տանցը քաղաքաւորս: Զերթօնէ կը գնանաւսով այս անքինի աշխատանք , իրեն զի — անակալ գործ , իրեն հայրենասիրական մտայնա — րիւն է: (ՀԱՅ-ՌՈՏԵ, Նոյեմբեր 1950):

Դիմել ճաւառիկ հաւցելով: Գին 500 Բրանք

Կանխիկ, Թրքախորհրդ մաթըր մէջը:

Դէ՛ն ՈՒՆԻԹԵՆ ՆԱԵՆ ԲԱՐԵԿԱՄԻԿ:

ԱՐԵՆԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Նախագահը, Վի — չեյմ Փիք, ճառ մը խօսելով յայտարարեց. — « Խաղաղասեր դերան Ժողովուրդը պիտի կռուի մէկ ճակատ կազմելով Խ. Միութեան հետ, եթէ նախադիմութիւնը նոր պատերազմի որ սարգեն:

ԱՆԿՆԻՈՅ Հանգրաքներին յանձն առին երեք միլիոն թուս աւելի հանգաճութիւն արտադրել յառա — չիկայ երեք — չորս ամիսները ընթացքին, փոխան յաւերածական միջարկում:

ԿԻՐԻՓ ՀԱՄԱՆԱՐԱՆԸ հեղահան կը սասա — կանալ Անդլոյ մէջ: Լիվիլիկոնի կը հաղորդեն թէ քաղաքին ընկալութեան 30 աւ հարկեր անկողին ինկած է, մէջ ըլլալով Հայոց հիւանդաստաններ: Լատուրի մէջ ալ շատ հիւանդակ կան: Առողջ — պահանջն նախադրութիւնը պատուիրեց ճաւ — րութեան շարքերին ընդ թիւիկներուն թուր թէ — թեւցելու համար:

« ԵԱՌԱՒԱՐ » ԹԵՐԹՈՐԸ

(38)

ԼՐՏԵԱ ԿԻԿԵՐՈՒ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեթէ՛ գերման դեպիվանտալ կցորդ ՄՈՏՁԻՇԵ)

ԺԲ — ԵՐԳՈՒ ՀՍԿԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒԻ

Նախազգուշական պարզ միջոց մըն էր արդ — եօք: Հողաճումիւն կը ներքնէր կ'երեւի թէ չա — մեստ անձա, այս օրէն չ'էր, որ պետական դատարիւնը կը փխարդէր: Աւելի վերջ, պիտի չ'անհայի թէ՛ Բալ չ'են այս օրէնքներն թե՛թարու — թիւները:

Մասնաւոր աստանակ, հրամանագիր, բա — րեւէ կենալ: Կասկած չ'ար, թողած էր Անգլիկոսը քաղաքային ախտարչ, մտնելու համար ասորմ — կան միջնորդի մը մէջ:

Բալ մը մամ վերջ, Թէ՛միջօփի օդակայա — նին մէջ, աստիճի քամին կը խորացուրէր դէ՛մը: Ձիւրը սկսած էր արդէն: Ինձի կը պաղէր: Ենթ — նաւարդ չէր նստած ստակալին, իր ինձի տեղի — կացութիւնը թէ՛ Գաթիլնայունները կ'ուղէր Ռեյկէն — թրօրին անձ տեսնել կիլիկոնի փաստաթուղ — թերը:

Այդ պաճաճաւու էր որ մասնաւոր աստանակ արամադրուր էր ինձի: Տուտով ինքնայն բոլոր պէտք եղած քաղաքարութիւնները: Բացայայտ էր պաշտարար արտաքին նախադրերն եւ Ռայիի տե — ղեկատու իւրանի գերազանց պիտի մի՛նէ: Իւրա —

վրայ՝ Նախ պէտք է ճշդել այդ պարագան: Խոյ — րեցի այս պարտններն որ դա՛ն:

Փորձողէաներ են եւ պիտի ղնեն Վիլիմե — րը: Ձեւ գործն է այժմ սկիզբէն պատմել Ե կիլի — րոնի հարցը:

« Պարտնները կեց կարդ որ հարցումներ, ո — րոնց պիտի հանձնէ պատասխանը: Մեկի համար կարեւոր է դիմաւ թէ պէ՛տք է Կաստիլի սենե — կապերին փաստաթուղթներով: Կասալ ըլլալ՝ որ ծուղիկ մըն էր որ թիւման լարած է մեզի փա — անաղաղակէ: Ձեւ տալիք պատասխաններին — խա — խա՛մ ունէն շատ բաներ եւ նոյնիկ թերեւս ինչ — ինչ հակադասալիք: Կը դիմաւեցի տար, կը յու — սամ: Աղաւ էր երկար խոյրչելու պատասխանել տալս:

Յետոյ, հաստատելիք դարձեր որ պիտի ար — ձանադրէր իւրաքանչիւր խօսք: Ձոր պիտիւ — դէնական յալորդարար Տարցումներ ուղղեցին եւ — ձի:

Ժամ մը վերջ, զոգար մը ուղեցին: Յետոյ վերսկսող հարց — պատասխանի խար: Ենձի այդ Վիլիմեթը, դիւրեւ էրն աշխատանքը, ուր հարցումներ ընուն թիւներով յաղած էին հեռեւ — եալ երթակացութեան:

Կիլիկոնի քաղաւած էին փորձաւոր մէկու մը կողմէ, որ չաւ անապարանքով աշխատանք ըս — արկուցալ լոյսի մը տակ անուած էին ստեղծ:

Յենլով իմ յաղաքարութիւններուն վրայ, անհաստատակ կը թուէր, որ մի՛նակ անձ մը կարող ընդ ըլլալ նկարագրուած պայմաններուն մէջ լուսանկարել արդե՛ք:

(Շար.)

ԴԻՄԱԿԱՌՈՐ «ԵՆԵՂԵՑԱՄԵՐՆԵՐԸ»

Փարսիքի Հայ առաքելական եկեղեցւոյ վար - ռուքեան մասնակի ընտրութեանց առթիւ, նորէն զորքի է լծուել զոր քաղաքական ճակատաւոր:

Իրենց իրական դէմքն ու կերպարները ծած - կուած այս անգամ աստուածամկտի եկեղեցւոյն հինգ զինակի տակ, այս անկէկի անհաւա - ներէ, Ենեղեցի ու կոծեք կործանողները, նորէն զիսկած են իրենց սովորական լրտեսութիւնները, թնայնելու, խաբարի Համար Փարսիքի ճշմարիտ ու կեղեցւորներն ու Հայ Հաստատողները:

Անորի որ քաղաքացական զուլուժիւնէ զուրկ, զարդարեալի ճակատին Հայկական Հաս - տուց խուսափելով իր իսկական անունովն ու Թրաքիոյ Հրապարակ ինքնուր, այս անգամ ալ, ինչպէս միշտ, յաղաղած է հրապարակ հանել Հաս - կուսականական ու Հայկականներ անունները, որոցն ընտրելի կամ Հովանաւորող մարմին, հրապարակ նետած իր ցանկին:

Փոխադասար կամ ոչ, մեր զաղուքին մէջ, որս ծանօթ իմ խախին թեւաբարեական տակ ծած - կելլան ուրեմն, բոլոր անոնք, որ այս կամ այն ձեւով իր նպատակն սարգուած պայքարին: Փարսիքի ճակատաւոր Հաստատութեան է օրինու - թեանը պարտաւորուած ցանկի յաղթանակին:

Մեկի անմահովն ինչ այս առթիւ, զործուած մեկնաբանողները, ծանօթ իմ խախին կորդէ, մասնաւոր վերելի ամենակն ընտրեցին:

Զուլուրդ միշտ իրենց անմիջական աղբիւրն - թեան տակ պահել եկեղեցին ու չլրջաւորար, ա - նոնք ամէն մէկն ի զործ պիտի, որպէսզի ընտրու - թեանները չաղբ, սոցիալ չունենան Հուսանող - կան պաշարներն ու առթիւներ շտապեղծութեամբ - լուրտեան միջամտութեան անցանկովն Հաս - տատկականութեան:

Իրենց այս կարգի բոլոր ձեռնարկներուն մէջ, անոնք Հաստատողներն միշտ եկեղեցական ընտր - թեանները առթիւ լաւագոյնի առթիւներով մեր կողմէ յայտարարած այն անակախութիւնը ինչ եկեղ - ցական զորքին պէտք է լինէ իրական եկեղեց - աւր, անկողնականական, զաղուքին մէջ միակ ու կշիռ ունեցող ու մասնաւոր հաստատուական ու խաղաղական ծուռ աղբիւրներինմէնք ապառն ու - Հաստեղ:

Հայտարարող Հակառակ իրեն հանդիմ մեկնու - թեանը տալով իր արտադրութեանմէնք, ծոցայն ու իր մտնայ մէկ քաղաքայն իրորու - թիւն, — այն որ իրենք, որքի խաղաղ յայտնի թէ քաղաքական ընտր տեսակի անպատկանները, իր նկատուած եկեղեցական զործերուն:

Անոնք իր մտնան ու իր յայտնին ծոցայն, թէ Հակառակ հայտնի տակ աշխատող որեւէ մէկը չի կրնար անկողնականական իշխանութիւն միշտ ու մեր ժողովրդի շահեախել մեծամասնութեան Համար:

Եւ վերջապէս, մեր Հակառակորդներն իր մո - ճանս, որ մեր եկեղեցին չի կրնար կատարել իր խ - րական զերեւ իրականութիւններուն մէջ, ցոր - չափ, իր յայտնին պիտի վերադնի (զաղուքներու մէջ) խորհրդային ներշնչութիւնը եւնիական Հաստատութեան մը:

Զարդուրդ իրենց փորձերուն մէջ՝ Հակա - տական, չէզոք անկողնականական Հայկականներն - ու ցանկի մը շուրջ մեր Համաձայնութիւնը ու պատշաճութիւն, անոնք իրենք զործերով ճարտող թանի մը երկերես Հաստատականական Հայկականն - անոնք, հրապարակ են ինքն իրենց ցանկով:

Անկողնի է ծանարան կատարուած բոլոր այս մեկնաբանութիւններու վրայ:

Մեկի Համար հիմնական խնդիր է, որ այս զաղուքի իւրաքանչիւր Հայ անհատ յատուկորէն ընտրել իր պատասխանատուութիւնը:

Սուտ — ինչո՞ք Հեռանալ միշտ Հայաւային իրն - ղործերուն լուծման ընթացքին, ու թեմեական ծոցայն ամէն Հարցի՝ այլեւս ներքին չէ այն ժա - մանակներուն:

Պետք է զարմուլեմն ունենալ վերջապէս սեւին սեւ, ու մեծարկին ճեղքով թուրը:

Մենք չեւոյ իր զինքը, այս անգամ իրենք, նշանակ ունենալով խաղաղ մը քաղաքական խաղ - փարսիւնները, հանդիպ ցոյց տրուած կառուական ու Հակառակորդ զերեւ:

Վերջի վերջի ո՞վ է տակաւին այն չիտարը, որ իրենք Հակառակութեան, կործակ են եկեղեցիի պատշաճութիւն զեր իրաւայ Սովետներու արաւ - սահմանական մտնողներին:

Կան տակաւին պարզապէս, որոնք իր Հաստատութիւն չեն ունենալ տաղանթներն էն Հայա - կանական պայքարը Խ. Միութեան մէջ, ասա - նեակ տարրերն չաղանալ:

Սեր են մեր Հայրենաւոր փաներն ու եկեղե - ցիներն ու Հայաբարձոր զոհերականները:

Բանի՞ չեն ու պայքար արտակարգին մնացած են ներկայիս մեր երկրին մէջ: Կան Համապատաս -

Պոլսի նորընկեր պատրիարքին նորընկեր իր ժողովուրդին

ԱՆՍՊԱՌ ՊԻՏԻ ԸՆԴՆՍ ՄԵՐ ԳՈՐԾՈՂ, ԲԱՅՑ
ԳՐԻՏ ԳՆԱՆԵՐԻ ՄԵՐ ԿՈՐԻՈՂ

ԽՄԻ — Պոլսի նորընկեր պատրիարքը, Գա - րեգիս արք. Կալուստեան, հետեւեալ զիր աղ - լար է ընդի. ժողովին, Պաշտօն Այրեւել, Իկնու. 21 րոպեանով: —

Ինք յաղարդով իր լսած ստատույթաւ մեր ժողովուրդին խոստովանութիւնը պարտաւոր - կան ընտրութեան արդեւանքն չորսը ստեղծուած: Հանգ, միանգամ ընդհաւ, թէ Աստուծոյ կամեցողութեամբ այլեւս մեր Պատրիարքն են, ու մեր ժողովուրդին հոգեւոր առթիւնը մեր Հայր են: Հայր մը իր կապաղ հանդէպ անխորէն աչք միայն իր տածն: Այլ աւել, սակայն, թէ եւ բնած արեւն, իր ներշնչումն ունի նաեւ միտքն, որ կը զործէ օրենքով: Մեր ժողովուրդը պէտք է դիտ - նայ զայս: Անպաշտ պիտի լլայ մեր զորդով, բայց, Աստուծոյ օրհնութեամբ, պիտի պահենք նաեւ մեր կործող օրենքը դիմով ճարեւ միշտ, զերծ մնալու Համար սահմանադրութիւնէ, ու պիտի անկեղեցիներ, որ մեր պատրիարքը դիտան դիտա - տակ այս անհրաժեշտութիւնը, որպէսզի Հովակ ու քանտուր հօտի միջեւ միշտ փոխադարձութիւնն լլայ ներդաշնակ: Այլ է ոսկի քանալին ամէն յա - ռուրթեանն: Եւ այդ քանալով կուտած մեղք: Այն ուղեւորութիւնը, որ ստեղծուած է ընտրու - թեանս առթիւ, այն ուղեւորները որոնցով կ'աղբջ դիտարկու ձեր նոր Պատրիարքը, պիտի ունենան արեւք այն ստան միայն կըր անկեղն ու սերտ Համադարձակցութեամբ կարողանանք Հաս - տատկ թաղային խաղաղութիւնը իր բոլոր րա - բերքներով:

Մեր ժողովրդապետական կառավարութեան քաղաքական վերաբերման մեր ժողովուրդին էր անոր ներկայացուցչներուն կողմէ ընտրուած նոր Պատրիարքը՝ հանդէպ, պարտինք քաղաքին դիտ - անակ մեր պարկիւր, Հաստատութիւն ու խախին կենսակալութեամբ, չնկեղով երբեք են մեր եկեղեցական, ու պետական կանոններուն են օ - թեաններուն արտադրութիւններն: Մեր եկեղեց - ւոյ լուրի երաշխաւորութիւնն է այսպիսի ուղա - կու ընտրելուց ք հնարաւորութեան: Այլ ողին կ'ենթադրէ նաեւ խոյտ կարողանալութիւն, որ անհնարաւ պայման է կանոնաւորութեան, Հե - տատար են արդեւանքը զործութեանն: Մարդկային տարրական պարտականութիւններն ու իրաւունքներն կիրարկման զորստը լծակն են այն:

Մենք վառանք ենք, թէ Հանրապետական խոր - քից կառավարական ներկայ ողին ինչն ալ բը - քորէն պիտի դիտաւտէ մեր եկեղեցւոյ այսպիսի որ կոծական խորքով մարդկայնական է նոյն ա - տին:

Այս ողին պիտի լլայ յաղարդակի իմ քայ - րուս, նաեւ բոլոր անոնք որոնք իրենց անըն - ձեւով ու անհասկնալիք պաշտօններ պիտի ըն - ձեն ու պարտին ընդի մեկը: Հայաւակ թոյրք քան քան լսել քնարական ճեղքութեամբ յոյն - ուսն ներշնչակի Համար մը: Այս զաղուքիւնը պէտք է ծորի ամէն արեւ, ամէն մարգ, ամէն լիւրով են ամէն դրէ: Զուլուրդ այս ներշնչա - կութիւնը խաղաղորդ որ են իրաւոր խաղէ՝ Հօր ճան նախանքը պէտք է ուստ անհետաւ փրքը անխոր: Այդ սուտ արքային խորհրդային ինկ - ղեցին է, այսինքն ժողովուրդը իր անախա - լուրթեամբ մէջ, դիտ ունենալով քրիստոնէական մարտը, քաղաք ու խորունկ ներշնչութիւնը լու - տաղերուն կողմ ՀԱՆԿԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ ԲԵՆԻՄԱՆ:

Ինչպէս պիտի ուղեւ, որ իմ այս խաղաղութիւնը զանկն բոլոր անոնք մէջ որոնք, իրաւունքն է կ'անկեղեցիներ ինքն թաղ զարդարուած պարտաւորութեան ՀԱՆԿԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ: Մենք անոր պատասխան - անք Պաշտօն ընդի ինչ որ կարող ենք ընդ իր կործանելիքներով, հոգեւորական թէ աշխարհ - ական, որպէսզի մեր պատասխանութեան լլայն օ - րաւարդ են ի չիտութիւն քաղաքացւոտ քրիստոնէ:

Իր չեւեմ քանտուր քաղա, փարսաւորն հա - մար այն թիւրեմացութիւնը, որով ասով որեւէ խան չափով եկեղեցական պատասխաններն են ինչ պայմաններն մէջ:

Եւ վերջապէս, Հայաստանի եկեղեցիներուն մէջ, երբ են ինչ պարզանքներ տակ կ'ընտրէ Հայրը ընդհանրական կախողիկութիւն ծայրն ու թեմեականները: Եւ ինչպէս, նախապայման Համար, ան - հրաժեշտ է լուս կենալ այս բոլորի մասին իրեն Հակառակ յանդիպի հրապարակ ինչպէս իրենք Հեկեղեցւոր են կոծականներ, փարկահայրութեան պարտն է թոյլ չալալ որ Հայրը եկեղեցին ինչպէս անկեղեցիներ թեւաբարութեան տակ:

Ս. ՏԵՐ ԹՈՎԱՄԱՆԱՆ

ուսած հօտը կը չիթեւի ոչխարային անքան հօ - տին հնա:

« Դպրապաղ վայելորդ մէջ բնակեցնել եւ համարաւ զուրկուտ մաս անուամբն այլ հօտը, նաեւ պատահական ընտրութեան Համար ընտրա - կանալ որ պարտինք ստեղծել Համար ընտրա - կանալ որ պարտինք Հայաւային տակ: Այս Համա - դարձակութիւնն ոչ որ զուր պիտի մնայ: Ձեռք ողին երեւականի քաղաքացիներն, որոնք երբ լլայն իսկ միայն Հայաւային միշտ ու կարեւոր - թիւն պիտի զաննեն մեր մէջ: Կայ, սակայն, այս վերջին բնած ստատ օրենքի հեղինակութեան:

Աւելի չեմ ուղիք երկարել: Այլ աւելին իմ կ'ընտրեմ ու իմ զործունէութեան ընթացքին: Միայն ըսեմ մէկ քան հա, եւ չեւեմ ալ: Անխալ մարդ չիայ երկրին տակ, բոլորս ալ վերջապէս ենք եւնիմալ: Միայն մասնաւոր ընտրութեան պարտականութեան է: Այլ ուղեւոր Հիւլայ լլայն ու աղոյժ ընտրատուութիւնը՝ ասանմէն տեսնալ ցուրթներովն իր հրապարակով իսկ: Ի՞նչ քիտա - ղը պիտի արժանաւորուէն ու մեղքի նշարկել, երբ անոր կիրարկութիւնը, թէպէտ քան ծնունդովն, դիտար անհրաժեշտ: Բայց զով աղոյժ մարմինը իր Համար զործակով զայն, կարող է ունենալ ա - ղիտաւոր հետեւանք՝ մաս իսկ պատմանքով: Ա - սպի աւելի ճշմարիտ է մեր ընկերակին — բար - յալան կենսակի Համար:

Այլ, հարկ կայ մասնաւոր մեծապիսի պա - տասխանատուութիւնը լայն զործարանային որ - կանալ — որ կը կուտի Մանուկ: Գրէլ չաղբիւր թեմէն զործ չէ, ան արեւուստ ընդի է նորը, զոր - տարին: Գրէլ պէտք է լլայն տարուի արեւն ու լլայն ընտրատուութիւնն ու խաղաղ կ'ընտրէ: Մտալ է եւ մտնող, այն իմաստով որ ենք մեր բոլոր, հոգեւորական թէ աշխարհական, հրապարակ - ներս ի պայս մեկ ընտրող ժողովուրդին յաղա - դիմութեան եւ քաղաքական նորեկուն մեր Հո - դուրն ու մասաւ բոլոր ունեւ, երբ քաղաքական եւ հրապարակ բոլոր կարողութիւնները: Այս ա - մէն օրենքով ներկայարարուած են, մեր իրաւա - տուքին ասանմէն մէջ:

Ան ինչ որ զործանալ առաջ՝ կ'ընտրէ որ պիտան մեր ժողովուրդը, դիտան մեր պաշտ - անկեղեցին:

Այս առթիւ կ'ը փութած ամանորեան եւ Ս. Մննդեան իմ ընտրութեան թիւնընդ ընտրելի մեր պատասխան ժողովուրդին, մայրիկով ի քան իր թեմէն մէջ միշտ ՀԱՆԿԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԻՆ - ԳՆԱՆ: Իր խաղաղութեան ու չիտար արդէ ընտրել ու կենդանաւոր Հանապայիկով փարսաւորա - կան երկերեւ պատող երկրի լուծ թէ ու պատմանք - անկեր են առաջ անդրադարձնալ Համար ժող - վարդներուն արտեւն:

Թող օրենքն Աստուծոյ մեր ժողովուրդին ամ - բողը իր ընտրելիքայնութիւններով եւ իր ընտրեց - մէջ պահէ դանին:

Հայրական ջիւղն սիրոյ աղոյժմիւ եւ օրինու - թեամբ, մեմու աղօրապա ընտրեալ պատրիարք Հայոց Թաւրիս:

ԳՐԻՏԳՐԻՆ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍՈՍ

ՆԱՄԱՆ ԽՐԱՅԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԼՈՒՍԱՔԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պոլսոյն Պ. Զաքար Գեղարեան ցաւակու - թիւն յայտնելով զորքայն ընդի Միջերկր Գոր - թիւն ինչպիսի մասնական առթիւ, իր խնդրէ հետեւեալ ճեղքով կատարել: —

Երբ այս հարաւ մարդը չէր կրնար իր հաղ - անքին, Վեթ. Գործուն հա, երբ ոչ-Հայաւայն - կաններն այլ յանն առին զինքն բոլոր Հայկական - ներսն ու ամէնքն ալ խոստանալ իրենց ամական բաժնի տալ, միջեւ պայպչին մասը: Որքին ալ կըր երբ հօղով Հոգաւոր մարմինը ամէն Հայու զինքն է կուսակցական, չէզոք, հարաւալապա - տար ընտրեց տուն: Այսպէս պայպչին ամա - կան թիւքն արեւն մեր ձեռքը եւ այդպէս շարեւ - անուսկանց մէկուհի տարի են ծախուեցաւ Հա - ղիւր քան Հայար Գաւթը: Եւ չաւ մանրանա - նալութիւններն մէջ չեմ մտնել, քանի որ ալ Հա - ղիւրներն փայտած են: Այսպէս զերեւ կարեւորն որ վահէն անտեղեկ է:

Զաքար Գեղարեան

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԱՊՈՍՏՈՍՈՍՈՒԹԻՒՆ ԴԱՏԱ - նակեցական Առաքելոյ Հանրապետական նախա - կան ընդիպարական Տօրթ. Բարդ Նիկոնիքի յու - պարկաւորութեան: Նախապայման մեծած իր Ինկու. 31րդ, 80 տարեկան Հաստին է Կարս Զոնցե Եր - ղեգի յարապարակութեան ի իսկ (1916) Վեթ - նան այսպիսի քաղաքական տեսան չէր:

ԳԼԵՊԱՅԻՆՆԵՐԻՄ Միջազգային կարգաւոր - պիւրիւր (ԲԻՍ) իր տեղեկացնէ, թէ փնտաւ, որ մինչեւ յայտ 100.000 տարաբիւր ընդունել, 1951 ինչ ալ պիտի ընդունի 50.000 հոգի են: Երբ Զեւանան ալ պիտի ընդունի 3000 տարաբիւր:

Թերցումը կոչ ընելով Ամերիկացիներուն կենալ
կող կողի իրարու հետ, կենալ կող կողի նաեւ.

ՈՒՐ ԵՆԲ ՍԵՆՔ

Պարսկաստանի նոր նոգերը

ՄԱՐԹԻՆԻՏԻՍ, 1 Յունիս — Սերկի Յաւաջ, Նոյնիսը 13ին, «Գաղութի գաղութի խո — բաղերի տակ, Հայերը Ռուսիայի մէջ վերած — դրով շատ հետաքրքրական և դուրսաշնորհ արտա — արտած մը կարգադրեցին՝ Տեղեկատու կամ պատահա — կան ծանոթութի մը եղած ըլլալու է, եւ կամ դիւ — մամը յիշեցնէր։

Գնանք մաս առ մաս —
« Ռուսիայի մէջ կան միւս վեց հայեր — Հայեր, որոնք ցրուած կ'ապրին Սէտրո ըլլալով վրայ զապաղք կեդրոնէն զուտաւորներէն վայր — կան հետոյ։

Ռուսիայի մէջ կան իւրիշ հայեր — աւելի հայաբնիկ, ծառ 1400 ընտանիք, որոնք կ'ապրին մայրաքաղաք Մոսկովայի շուրջ շրջաններու մէջ և ոչ թէ Սէտրո ըլլալով վրայ։

Ռուսիայի մէջ կան միւս արտադրող ըլլալ, այլ Մոսկովայի մէջ հարաւ արեւմուտք նախաձեռն — դատին վրայ իշխող 80 մէկըր արտադրողներու բարձրութիւնով Սէտրոյի ըլլալով, որոնք կատարելով վրայ կան չին օրերէն մնացած ըրող մը եւ վարու մը։ Բոլորին վրայ ոչ թէ Հայեր, այլ արտադրողներ այլ չեն սպալ, ըլլալով արտադրողներ եւ հարաւային կողմերու միւս կատարելով բաւական հետո հաս — տաւորութիւն է Վիստա ինչ Սէտրո արտադրողներ, զա — րաքէն կեդրոնէն ինքնաբերական վէս մամ հետո, ուր զիսկաւոր հայեր արտադրող, ուր Հայերու թիւը միւսից հարկեր չաւանդի։

Գաղութի մը (այսմ գաղութաբնիկ Պոլսոյ) ա — տաւորութիւն է, այլ կ'ապրին պատմական տանք — երբ տարեկան ի վեր, զանաւան տը Զաւարին է, եւ ոչ թէ Յովսէփիան զանաւան Տէր Գաղութ — ան։

Անոնք որքին մաս մը — « Աղապահական — մաս միջոցներն են Ռաֆայիլի մամը, որ վարած է Պ. Յարութի Ռուսիայի, որ կուտայ զապաղք հայաբնիկ պատմիչը, հարաւային, մամ, հիւսնա — դրութիւն։

Տեղեկատու հաս ալ լինած է սխալներու մէջ, կարելի է աղապահական միջոց յայտարարել մամ մը, որ վարած է անհաս մը, որուն քե — կուցանին երեք բարձրոր թուրքերէն շաւալ թե — ծանոթներ են կէսն ալ համապատասխան քա — ռութիւններ յայտարարած է։ Նոյն մամը գործա — ինք մը մամն է, գաղութը շահարկող անհասի մը մամն է, որուն նմանները զիսկաւոր ամեն տեղ չեն պիտի չին, որ օգուտ աւելի վնաս թե — րած է հայութեան մարկին։ Անխաւարտութիւն ցանաւ է։ Նոյն մամն վարածալը եւ չորսին — ներք օգուտներով խաղի պատմութիւնէն վարկեր — կուտին կատարած են։

Հարաւային է որ նոյն աղապահական մի — յոցներէն գաղութներն չեն լինած Հայ Օրն Մուսկովայ, Ամբիսիան Երեսօտարաջ Մու — ինքն, « Կառնանք » Արարի։ Ե՛րբ « Ռուսի — ան » երկաւորութիւն կարած է, քայքի հինգ, վեց չորսից խաղի մը, որուն գործը եղած է հինգ վեց համապատասխան երկրի արեւմտական վրայ առ — լինել։ Մը եւ կ'առ Ռուսիայի մէջ վարած երկ — շարտաբնիկ։

Ուրիւ անհաշուներն մը — Տեղեկատու կ'ը — ան « 4000 զիսկի 4000 մէկըր հող դնած են, պիտի աշխատան կեդրոնէն լինել։

Ոչ թէ 4000 զիսկի 4000 մէկըր հող դնած է, այլ 40-000 զիսկի դնած է 4000 մէկըր զիս — Երկրի գոյութիւն ունի արդէն, քայքի փոր ըլլա — լով, դնած հողին վրայ աւելի ընդարձակը պիտի լինուի։

« Աղապահի վարձարարութիւնը ունեցած է մինչեւ 500 աւելիք, կ'ընէ, որոն տնօրէն է Տօյալ — անան։ Ոչ թէ մէկ աղապահ վարձարար կայ, այլ կան չորս արտադրող, տնօրէն ալ ներսն վրայ Տօյալանան է, մէկ արտաւան համար։ Գործըն — քանցը ցանաւան տարեկան կատարած են կըրկա — կան մարկներով, վերին տարեկ տնօրէններ կը բաղաւադար նոյն մարկով։

Անտաւորի որքին դարձ մը եւս — Գաղաքա — կան, հարկաւորներն եւ ուսանողներն միւս — թիւներն կան։ Ինչո՞ք Տիգրան Մուսկովայ ըլլալով ըլլալով անտաւ, ունեցող Օրդուրաջ Օմա — զակ Մուսկովայ։ Ինչո՞ք համար չեն լինած միւս իրութիւններն եւ տուած է միւսն Անկախ Տիգրան Մուսկովայ ըլլալ, անտաւ աւելի կարեւոր են քան միւս միութիւնները, տարր մը որ իր անտաւ — թիւներով յարմար գնանի վրայ կ'ունենան է։ Անկի հակած գնի միջոցաւորներն տարեկ քան աղապահ —

Ան տնօրէն մաս մը — « Հայերը ընդարձակ — աղէ կըրկարուն են, մեծաքանակ մասնաւորներն են Պարսկան եւ Գուրգանի կըրկարաւորութիւն — ներք։ Ոչ թէ մեծաքանակներ զիսկ։ Պարսկան մեծաքանակ տուն կայ, այլ կայ Պարսկան, ոչ թէ 8 հարկեր կ'օրին գործարարներն կան, այլ շատ աւելի։ Անոնք թիւր կարելի է քանի հաս —

Աղապահութիւն թեթի մը կը բացարձակ թէ Պարսկաստանի նոր տարին կը լինաւորի աւելի լա — տաւան միջոցաւոր մը մէջ քան ինչքին ուժ տա — րիւններուն։ Կատարարական միջոցներու շուրջին, երկրի, զանգաւորներն կը յաւաքիմէ վերադառ — անին ծանոթութի վրայ։ Տանս ալիս տալը, երբ Ա — ինք Ռազմարա վարչապետ եղաւ, դրուիմէն ունէր տնտեսական եւ կ'աւազան քառս մը, ճարտարա — ուսնական եւ երկարաւորական վրաւոր մը եւ զանաւորական արտադրութիւն։ Այսօր, անտաւ, այս րոյրը չեն արտաւան, քայք 20.000 շափ մարկի, որոնք այլապէս պիտի մուրաշին թէ՛ — քան փողոցներուն մէջ, կ'աւաքանին այսմ երկա — թուղիներու եւ ծանաւաներու կատարած կամ տա — րուցութեան գործերուն մէջ։ Անցալ տարի, հունիսը տասն ցորին տուաւ եւ հացին գինը ին — կա։

Միջապահին դնանի վրայ, Ո. Մուսկով — հան կ'ըրած անտաւարական համաձայնութիւն, դոն տամամարա մեղմեց — երկարաւոր արտաւ — րութիւն։

Միջապահ յանձնարարութիւն մը ուսանողներու վրայ է տամամայնութիւն արտադրութիւններու, յատկաւ մէկտնոյն վերջին տամամայնութիւն վառ — արտա րդեղներ, որոնք աղաղ չեն երկու երկր — րներու յարաբերութեան վրայ, վերին հինգ տա — րիւններու ընդաւրն։

Ուրիւ միջապահ յանձնարարութիւն մը կը քանէ հացըր Պարսկաստանի պատմաւոր 11 թիւ տնօր — քն 8 միլիոն տարր, որոնք կը քանուին Մու — կուտի պետական դրամատու։

Մէջ կան, աւաքան, կը գարնանց այսմ Պար — սիկներ, — այն անտաւարական վերաբերութիւն — րութիւններէն ընդ զուտան պարսիկ եւ խոր — հարպին յարաբերութեան ընդ ուղղութեան հաս — ցել։ Անոնք կը գտնին, որ հակառակ Ո. Մու — ինան հետ իրենց ունեցած 2200 թիւմ։ Երկր — արտաւանարարութիւն, յայտնալին դիւարաւոր կար — ճարպին ճնշուած է մնացին երկաթայն վարա — ղորէն դուրս։ Հիւսն չեն կըրար արտելն, թէ ին — չու՞ն աւերիկան դիւարաւորներն ու գիւղերու — կաններ կը պահապանէ «հաւարաւոր նաւիլ ցանկ — պատին տալէն, ինչո՞քն կը ընտրուէր պարսիկ քա — ղաւաղուն մը։

Պարսիկ կատարարութիւն ու փողոցները կը հաստան, թէ չեն կըրար չորսերէն անտաւորը Ո. Մուսկովան հետ, նիստաւոր որ անտաւ, երկու երկրներու միջին արտաւ վիճակ մեղմութիւն — քառաւոր ամէնէն անտաւ ալիս ամէնէն օրտաւոր — ան մըր եւ։ Պարսիկներն ալիս կը նեղուին ան — րիկան քանաւորութեան, որովհետեւ կը գտնին որ իրենց ուղղաւորութեան թիւքին ու անտաւան պահանջներու համեմատութեան նիստաւոր օր — քնութիւն չեն տամամ Մ. Կանաւորներէն։ Եւ այս փոխաւորութիւն կ'արտաւարան պարսկական պոլիկաւորներով Մեծն Երեսօտարի եւ Մ. Կա — Նանցիներն զեմ։

Ար արտաւարանութիւն վերին մէկ օրինակ է, « Ամբիսիլի Զայն » չի երկրական անթիւն զիսկաւորներն զեմ արտաւ արդեւը, նիստի անտաւոր որ կարդ որ անհաս յանտարակի կ'ուղարին Ո. Մուսկովան զեմ։ Պարսիկները կը

ցնել։ Պետական համապարսկան վիսալ կան 2 թիւքներն եւ 3 տամամարարներ։

Դարձաւ տնկիկատուն կ'ընէ — «Օրդուրներն Անխաւոր Անտաւան եւ Մուսկովայ Սարգիսեան նշանաւոր զանաւարաւորներն են եւ ուսանող — րներն ալ շուրջին զանաւարաւորներն են, քայք ոչ պետական վարձարարութիւն ուսանող։

Ուրիւ մաս մը — Թիւրք երկուցէն ծանօթ է, Տիգրի Արիկին Գուրգաններն։ Այլ, թիւրք եր — րներն ընտանաւորներ երկրորդներն մէջ եղած է Տիգրի Արիկին, քայք ծանօթ երկուցէն է։ Կան ծանօթ երկուցէն եւ Երկրներ, որոնք անտաւ զիստամ զօրք ձգած է անտիկատուն։

« Զարմար Գրիգոր Անտաւան վերջերս հրատարակեց երեք գրքեր։ Գիտի ըլլալ Տօթի Գարգէն Անտաւան եւ ոչ թէ Գրիգոր։

Իսկ րոյրերն վրայ կ'արտաւ կը քանէ հետեւ — կայ պատմութիւն — « Հայեր ունին, Փաթիթու — ինք, պարսկերէն, եւ թիւրքի խաղերն, Ուր, Կուսիկ Փաթիթու ընդարձակը զիստամը Հայ մըն են։ Այլ, Հայերն ունին մարդկան խաղեր, քա — ղաւաղան տնտեսական փոխարկութիւն մէջ ալ լաւ յարա — ցութիւն, քայք Փաթիթու ընդարձակը զիստամը Հայ մըն է։ Ուր կը գտնուի այլ Հայք, ուրի՞ք » — կ'ընէ։

Բանս տարի Նու ընտելով հանդերձ, շատ մը քանիք նոր կ'իյնան։

ՈՒՐ — Տեղեկատու ընդարձակ Երկ Պոլ — սայ «Ժամանակ» է։

Հաստան, որ իրենց երկրից, միւս ալ կուտ — ինծար մը քարած է մեծ պետութեան միջին։ «Ինչ » մեղ միւսն չեն քանիք, կ'ընէ հարաւոր Պարսիկը, որ նիստի ծանօթ կը երկրի անտաւ — հարաւան, արտաւարական եւ քարաքանի ըլլալ։

Բայց եւ այնպէս Պարսիկները կը հաստան որ ինք Ռուսիա յարաւոր իրենց վրայ, Արեւիկա — Եւ Մեծն Երեսօտար, ինչ որ ալ պատահի, օր — նոյնեան պիտի անտաւ իրենց։ Ի՞նչ պատահի, ուրեմն, կը խորհին անտաւ, եթէ թէ չեն քա — ղաւորեց զանոնք։

Յարձանս աղապահականութիւն կը մեղ Պարսիկները շարժութիւն իրենց արտաւ խոր — հարգներէն, իրենց անտաւան վիճակին կամ Ո. Մուսկովան հետ իրենց յարաբերութեան մասին։ Որովհետեւ կը նկատեն, որ արտաւ անտաւ խոր — հարգ, փոխարկութիւններ կ'ունենէր Պարսիա — տան արտադրող յարաբերութեան ծանոթութիւն։

Կացուցիկները կը ընտրուէր խաղաղութեան մէջ, որ գոյեղիւրեղեց չեղար այցելու մը ունեցած է ինք պարսիկ տանտնիկ հետ։

Չորձ — քան է Զուլիկիւրեղին, Սեթի — կա եւ Մեծն Երեսօտար կ'ընան այնքան հիւս — թաւոր, որ րոյրութիւն երեւի վրայ ձգին Պար — սիկները։

« Ո՛ր, ոչ, անտաւ աղապահի քան չեն ընէ — ինք Մ. Կա իր պատմական վրաւորութիւններէն։

Հակառակ որ աղապահական կարգ մը յայտնա — րութիւններ, վարչաւոր Այլ Ռազմարա չի կըրար ընել կը ամբողջ ուղարձ։ Ռազմարաւորներն մէկ զեւ տակաւ կը մնան որ պատմական 21 օրինակներ։

Գաղութային սպասարկութեան մարտաւոր — ման օրինակներ, օրինակի համար, զանաւոր չըր — քաններն ունի ընդ զիսկութեան հետեւանքով, չըրքարկուցաւ խորհրդարանին։

Ինչ ալ օրինակ, երբ Այլ Ռազմարա կը պատրաստուէր անտաւն վարչաւորութիւններ, որ շատ մը հակառակորդները տարածանքներն, թէ կ'ուրէ ծնածար մը գտնաւ։ Թիւրքն այլ է պատմական, որ վարչապետ, ընդհանրապէս չու — նայ զէջ մարդ ըլլալ խորհրդարանին հետ։

Այլ Ռազմարա մէկ ալ փոխարկութիւն է այն, որ դրամի մեծ պէտք ունի, իրաւորելու համար տնտեսական եւ թիւրքերին յաւաքիմէ — թիւն կը քաղարկուէր։ Եւ այս դրամը կը պարկի։ Պարսիկն պատմականներն զիստակաւ ալ այն է, որ անտաւ տարի Աղապահարարի Բաղիկի Երկրորդ — թիւն հետ կըրուած յարաբերութեան համաձայ — նալըրը տակաւն չիւտակարգուցաւ եւ ունի հա — կաւարկութիւն շատ մը շրջաններու մէջ։

« Արեւմտաւորութեան խաղի Երկրորդութիւն (Արեւմտ), որ արտաւանան մէկ արժեքով ան — րիկան մասնաւոր թիւրքերէն ծանաւանմէն է, հասնեցաւ Ուրն Նաւալ Քաղաքին կատարաւոր — թեան վիճակը կը դուս շալին հարկերն 50ր, ա — մ երկրիկան շահաւորեց զուսմար արկեւորներն ըլլալ։ Այլ համաձայնութեան մը 1950 թուական, Արեւմտ, Անտաւ Արաքիյն պիտի վարէ ճառարա — րաւոր հարկեր թիւրքներ։ Համաձայնալիցը, որ արտաւարկուցաւ արտաւ մէջ, Ինչո՞քներն 30ին, կը շեղ որ իւրաքանչիւր տակաւոր վրայ միւսին հիւս վարաւոր 54 մէկըր հարաւորներ կը մնայ անտաւոր։

Անտաւն անտաւն է որ Մուսկով Արեւիկին շա — րային կարեւոր մէկ շրջանին մէջ, թիւրքերէն կը որ շահի կը կ'ընէ պետութեան հետ։

Այսմ կը կարծին թէ Պարսիկներն են ի — րաւի կատարարութիւններն ալ աղապահի պահան — ճարի փոխ թիւրքայան։ Պարսիկան խորհրդա — րան, վերջերս մեղած էր Պարսիկներին Բա — րիկի Ընկերութեան հետ կըրուած եւ հոյաւոր — քի յաւելած վերաբեր ծանաւանութիւն մը, որոնք բարձր գին պահանջուին։ Եթէ այս համա — ձայնութիւնը ընտրուէր, թիւրքերէն Պարս — կատարանի պիտի վարէր տակաւ գուրկ 34 մէկըր հարաւորներ 9 մէկըր ալ ուրիւ շահարարներն։

Թ. Ա. Թ.

ՄԱՐԿԻՆԻՏԻՍ « Փրայմառն կիրակի օրուս խաղաղութեան կ'ընտաւան Մ. Կանաւորները թէ մարկեական պատմական կըրկար մը հաստա — տած է ծանօթին մէջ, Զօր. Մուսկով զիստակա — թիւնը։ Նոյն տարեկան համաձայն, այս կեդրոն կանոնաւոր արտաւարկութիւն կը զրէկ անտաւորեան մարկեական կըրկարն։

ՈՐԴՅԱՐԱՐՈՒՄ արդեւարաններու մասին քաղա — տած դատը զիստակա շարափ օր։ Վճար պիտի արտա յայ շարափ։ Բուսն համար խաղաղի դա — տաւորութիւն եւ արտաւարանաւորութիւն փոխաւորութիւն։ Բու — լեւիկ շարափարկութիւն խաղաղութիւն, Բուս Մօր — կան, « Եթէ թիւրքերն արտաւարկութիւն եւ ուրիւ ան — տաւորութեան քաղաղութեան եւ փրայմառն քաղա — րիկալ ալ անտաւոր ըլլալով, խաղաղ իրաւունքին փոխաւոր։

մարդիկ ինչ ապստամբական հաստատություններ առկա մար-
դուց հետ :

Ճարտարապետական անդամներ ընդգծելուց
դուրս իրավաբանական երեքստիմաններու ու ծե-
րախոսականներու մեծ մասին կողմէ, իսկ վեր-
ջարանը ծախսարկունքն ընդունաւ, անխորհրդ :

Զօր. Այգրնհատուրի պրպսումները

Զօր. Այգրնհատուրի բազմաթիւ և զատ զատ
խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Ֆրանսայի զին-
ուորական և բարդարական վարչէններուն հետ և
յսնց անոնց զինուորականներ Ֆրանսայի զինուոր-
ական պատրաստութեանց մասին : Այդ պաշտ-
պանութեան նախարարը, Գ. Ժ. Մոգ յայտնեց
ընդհ. հրամանատարին, թէ մօտ ստանէն երկու
ուրիշ զորաւորակներ ալ պիտի զրկուին Գերմա-
նիայի ալպայնով, փոխանակաւ զօրաւորակներու
թիւը, այստեղ, իսկ ըստ ըստ իրարման ինչի : Այն-
չու զատ ուրիշ զորաւորակներ ալ պիտի կազմակեր-
պուին 1952 թ. և 1953 թ. :

Զօրավարը, իր ամէնէն երկար խորհրդակ-
ցութիւնը ունեցաւ Ֆրանսայի պաշտպանութեան
երեք նախարարներուն և անոնց պաշտպանութեան
պատկան հետ : Այս խորհրդակցութիւնը տեւեց 3
ժամ 25 վայրկեան, 40 վայրկեանի ճաշէ կարճ
ընդմիջումով քիչ : Խորհրդակցութիւնն ունեցաւ նա-
և ծարաւախ Մոնիմարիէի հետ, իսկ բոլորիցն
կապուած տեսակցութիւն մը Մարտի զինուորական
կապաւորի զօր. Ժիւլիէի հետ : Զօրավարը այ-
ցնեց նաեւ հանրապետութեան նախագահին :

Երէկ կէսօրէ լիւրջ, զօր. Այգրնհատուրի զօր-
անգը մինչեւս Գրիւսէի, շարունակելու համար
իր խորհրդակցութիւնները պիտի ղեկավարեն ինչ
հետ :

Զօրավարի Բարիլ ժամանակ առթիւ հա-
մաշխարհային կռիւն հրատարակելով ժամանակի
հաշիւներու ճշմարտութիւնը զօրաւորակներու » իր հրաւի-
րէն աշխատողներին : Այդպէս երէկ, աշխատա-
ւորական բազմաթիւ հիմնարկներու մէջ կարճ
զորաւորակներ տեղի ունեցան և որոշ կէտերու
վրայ ընհատուցաւ մեթոդի և օբյեկտի երթի-
ւեկը : Թերեւոր կը շարունակ, թէ համաշխարհ-
ային չհամաբանական ընդհ. զորաւորակ կազմա-
կերպել, որովհետեւ պիտե՛ն թէ որքան տկարա-
նաւ է իրենց ուժը : Հրապարակ հանուած կողմը
իր հրաւիրելու զօր. Այգրնհատուրը մեծերկա զե-
ն բազմաթիւ անկողնային ...

Երէկ ստուարական պատուիրակութիւններ
արժող երկուքն Ամերիկայ պաշտպան, բոլորից ցոյց-
ցել կատարելու համար Վերադարձի Մէքսիկոյ
Բիւն, Գերմանիոյ Վերադարձի ապարդիւտներ
դէմ : Մարտիլի և ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ
նորիմաւս ցոյցեր տարուած են, միեւնորդ առեւ
բոլորելու համար 900.000 թոն ամերիկեան զինա-
մթերքի ժամանակն դէմ :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՈՍԿԻՆԻ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ քանի մը օրէ ի վեր :
Նախօրէին 422045 4480 թ. բարձրացաւ առջի օր,
ինչ որ չէր տեսնուած մէկ տարեի ի վեր : Սթը-
լինը՝ 522045 55204, 20 սպիտակ ոսկին՝ 20.630-
էն 21.680, ծայր ոսկին՝ 564.000էն 590 հազար
Ֆրանկ : Թիթիսարներն ալ բարձրացած են
պատու տուչակն մէջ — Բը. օր սթըրլինը կ'արժէր
955, տարարը 393, զուգեղեղեղեղեղ Ֆրանկը 91.50 :
ՓԱՐԻՅԻ մեծերկի և հանրակարգի աշխատա-
ւորները ժողով մը դուռնաբերով, որոշեցին «անա-
կերկալ զարգացման» կողմնակիցով, կէս ժամէն
մինչեւ մէկ ժամ, իրենց պահանջները արժեքներու
համար :

Տիկին Զ. Արթիւրի, Օր. Անրի Արթիւրի,
Տէր և Տիկին Մ. Գարաւաթեան, Տէր և Տիկ. Բ.
Ուլարեան, Բ. Առաքելեան, Օ. և Վ. Միւնա-
տեան երբ. (Սթաւիսի), Գարիլի ՔԱՅԷՆԻԱՆ և
աղջիկը (Պարիս), Տէր և Տիկին Մ. Սանթրուսի,
Տէր և Տիկին Զ. Արթիւրի (Մարսէլ) : Ուլար-
եան, Առաքելեան, Տ. Մարտիւսի, Գարաւաթե-
ան, Տէր և Տիկին Բ. Կեպուսեան, Տէր և Տիկ. Զ.
Չիլիսթրեան (Ֆրանս) : Աւարեան, Թուս-
տեան, Մանուկեան, Սանթրուսի (Մեծերկի)
ընտանեկանը, խորին ցաւով իր ծանուցանելու մա-
ջ իրենց մօր, մեծ մօր, քորը և աղջկանին
Տիկին ԶՈՒՆԻՍ ԹԱՐԻՆԵԱՆԻ
(մեծ. Բէլլէնման, Բէթարիկացի, 84 տարեկան)
Յուդաիստութիւնը պիտի կատարուի այ-
նօր, չորեքշաբթի 10 Յունուար, ժամը 3ին, իր
բնակարանը, 119 Ave. Franklin, Pavillons sous Bois,
(Seine) :

Հաղորդակցութիւն — Eglise de Pantin 146
թիւ օթոպիւր տանի և իւնի Ave. Franklin կամ
Stade :

Կր խնդրուի ծաղիկ կամ ծաղիկապաղ չորիկ :

Ձեր խոհանրութեան ժողովրդական ջանքին

- 1— ԿԱՐԱՊԵՏ ՅԱՎՈՐԵԱՆ, բարեբար եղև-
դեցով, առնուալան, անգամ մայիկն Հոգա-
բարձրեալն :
- 2— ՄՏԵՓԱՆ ԳԱՍՏԱՅԱՆ, առնուալան,
գամակալան եղևդեցով մայիկն վարչութեան :
- 3— ՍԱՐԳՍԻ ՏԵՕՒՄԵՃԱՆ, առնուալան :
- 4— ԿԱՐՈ ինՊԿԵԱՆ, արդիւնաբար, փարտաբար
մայիկն վարչութեան :
- 5— ԲԻՆԱՅԱՆ ՏԵՕՒԼԻՍԵԱՆ, արդիւնաբար-
բար :
- 6— ՆՈՒՊԱՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԱՆ, ինկու-
նարտարագետ :
- 7— ԵՐՈՒՄԱՆ ԵԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆ, անգամ ե-
կեղեցով մայիկն վարչութեան : Արեւմտաբար :
- 8— ՌՈՒԲԵՆ ՍԵՐՈՒՍԵԱՆ, մտաւարական,
փարտաբար Նայ Սպայի Միութեան :
- 9— ԶԱԼԻԿ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, պատուով մայիկ-
ն գաւ Նայ Կամարներու և Իսպանիկներու Միւ-
նիտեան, մեծեմագետ :
- 10— ՆԱՅԱ ՎԱՊԿԵԱՆ, առնուալան :
- 11— ՍՈՒՐԵՆ ՃԵՐՄԱԿԱՆ, գործով անգամ
Նր. Բանիկ Նայ Կամարներու Միութեան :
- 12— ԹՈՒՐԴՈՒ ՆԱՎԱՆՏԵԱՆ, առնուալան :

ԺՈՂՈՐԴԱՆԱՅ ՅԱՆԱՅԱՆՈՒՄԻ

Բացում Հանագապիկն Լաւարանի

Համագապիկն Լաւարանի Ա. Հանագապիկն տեղի
կ'ունենայ Յունուար 12ին, Ուրբաթ իրիկուն ժա-
մը 8.30ին, և Cadez սրճարանին վերնաշաղկը :
Կր խորհրդի ՄԿԻ. ՊԱՐՍԱՆԵԱՆ
ՆԵՐՇԵՐ՝ ՎՄԻԱՄ Մեծաբնեցի կեանքով ու գոր-
ծը : Մէջ ընդ մէջ հասուածներ պիտի կարգա-
ւորեն հեղինակի գործերէն :
Մուտք ազատ է :

Մանուկներու Օրը

ԿՐԸՆՈՂԻ ամենաժողովրդական հանդէսը՝
«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»-ը կը տօնուի այս կիրակի,
ժամը 3ին մինչեւ կէս զինչը Armenouviller արահին
մէջ :

Շատ հաճելի զինչարուեստական բանիւ, լա-
նուարաւորում եւ իւրաքանչեւ պարերու համար : Ճոխ
պիւֆէ և Կապուաղի ծառ :

Կր հարկերու զարգութիւնը բոլոր երախանե-
րը : ՄՈՒՏԻԿԱ ԱԶԱՏ ԵՆ ՄԱՐԶԻ ՏԱԿ :

Գեղարուեստական բանիւ, պիւֆէ, նուարաւորում

Պարանալիկ

Ս. Խաչ ընկերակցութեան

Ի նպատակ Հայ Հիւանդներու և կորուստեանե-
րու, հովանաւորութեան Amicale des Anciens du
4e Bataillon de Choc du Commando de Cluny կազմա-
կերպութեան, Cercle Militaire սրահներուն մէջ,
Փարիս, Place St. Augustin, Կիրակի, 14 Յունուար,
1951, ժամը 16ին մինչեւ կէս զինչը :
Գեղարուեստական բանիւ, պիւֆէ, նուարաւորում

ԻՆՏՈՑԻ ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Բ. Դ. կոմիտէի կողմէ,
այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, «ՕՏան»
հանգանակն արժեքով :

Առատ կեր ու խում : Սրահին ջերմութիւնը
պաշտօնուած : Կր հարկերու վիճելի ամբողջ հա-
սարակութիւնը : Մուտք ազատ է :

ԿՈՉ ՄԱՐՍԵՐԻ ԿԱՐՆԵՐԻՆԵՐՈՒՆ

Կարնոյ Հայր. Միւնուսի, Մարտիլի մասնա-
նալի վարչութիւնը ընդ. ժողովը կը հրաւիրէ
իր բոլոր անդամները և կարեւոր ոչ անդամ հայ-
րենակիցները, ի մասնաւորի երեսնամարդ և Միւ-
նուսիան սան Կարեւորները, 1951 Յունուար 14ին
կիրակին Աւարեան տեղում մէջ (26 rue des
Convalescents) ժամը 3ին :

ՆՐԱՎԱՅԱԿՆԵՐՈՒՆ

Մի մտածել ուր նաշխու մասին,
գաղտնի ուղղակի ...

ԼԻՒՍԵՐԻՆ

24 rue St. Lazare, métré Trinité կամ N. D. de Lorette
Tél. Tri. 31.62

Վերահաս զ արեւելեան նուարը Տէր և
Տիկին Գարագալի մասնակցութեամբ, շարքի,
կերակի և երկուշաբթի օրերը :

ՅՈՒՇԱՅԵՏԻՐ

ՓԱՐԻՅԸ — Հ. Բ. Դ. Նոր Սերունդի «Ան-
րոնեան» խորհրդի ընդ. ժողովը այս հինգշաբթի,
ժամը 9ին, սովորական հասարակութիւն — Հայր-
բէնի զարեթաց ժամը 8-9 :

Հ. Բ. Դ. ԱՆԻՏԻՐ ՍԵՐՈՒՐ, Մ. ԵՐՈՒՆԵՂ —
ԲԱՆԵՐԱՆ Խորհրդի ընդ. ժողովը այս ուրբաթ
իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական հասարակու-
թեան : Բոլոր ընկերներն ներկայութիւնը պար-
տաւորի է :

ՄԱՐՍԵՐԸ — Պոմոնի Հ. Բ. Դ. «Հասարակու-
նեակաւորութիւն» ընդ. ժողովը այս շաբթի իրի-
կուն ժամը 9ին, սովորական հասարակութիւն, բա-
ցակաւոր երկուքն կ'առնուին :

Լիւնոն և շրջանի հայ ազգային միութեան
կեդրոնական վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ
Լուսաւորական Լիւնոնահայեր անկողնը, ընտա-
րական ժողովը, այս կիրակի ժամը 3ին, 69 rue Louis
Blanc: Օրակարգ — Համադաստութեան վար-
չութեան չորս տարուան գործունէութեան : 2)
Հանգանակն ժամը 10ին ընտրութիւն : 3) Կարծի-
ութեան խորհրդական յանձնարարութիւն :

ՇԻՐԱԿ Արեւելի ԲԵՐԱԿԵՆ

ամենախորհրդի Օրին

Այստեղ կ'ունենայ իր մասնագիտական
պատրաստութիւնով բոլոր երաւան-
չակներէ փնտռուած միակ անորմա-
համ զօրապետիցի Տոնական օրերու և
խնդրութեան սեղաններուն անգամ
կան և անգամաւորի զարգը :

Dépôt Central: Grande Distillerie du Parc, 11 Bd.
Onfroy (Prado), Marseille. Tél. Prado 83.50 et 82.93 :
Dépôt pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha -
dourian, 10 rue de l'Épée, Lyon. Tél. Moncey 32.10 :

Անարատ, համով,
զուտ խաղող, մասնաւոր
պաշտօնով և խմելով պատրաստուած
- ՈՒՐԸ - ՏԻԶԻ
RAKI DUZE - DALAKUPEIAN

Սիրահաններուն կուգան յայտարարել օր.
ստանաւած են Փարիսի ներկայացուցիչներ և
պատրաստ են բոլոր պաշտպանութեան դոսա-
ցում տալ :

ՄԵՆԱԲԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵՆ
N. PAPAZIAN

2, Rue Félix - Faure, Paris (15) Tél. Vau. 26-69

ԼԻՆՏԵՆԵՐԻ,

Զեր Գեոմիտրիկ ԿԵԴՐՈՆԱՅՈՒՆԻԿ

ՊԱՆԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՆՊԱՐԱՎԱՅԱՆԱՏՈՒՆԸ

Զեր մասնագիտական սեղանին վրայ անգամ

կա ըրէ՛ք ՇԻՐԱԿ ՕՐԻՆ :

Ամաւոր չոր պաճիւ, տուփով պահածու,
Ermys պաճիւ, կարանճ տուփ, եւային :

Մալոր և արաւ պատարակութիւն :

Պատուէրներ կ'ընդունին Ֆրանսայի բոլոր
վայրերէն :

Մեծամանակի համար դիմել

Պանաստրեան վաճառատն

10, RUE L'EPÉE, LYON

Փոքրամանակի համար դիմել

20, RUE VILLEROY և

19, RUE JULIETTE RECAMIER, LYON

Le Gérant : A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

Ո՛Վ Է ՈՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԿԸ ԽԱՂԱՑ

« Եկեղեցին զերծ պահել քաղաքական կուսակցություններէն ամէն կարգի աղղեցութիւնէ» — մեր «Եկեղեցեամէր - Հայրենամէր» խառնիճաղանջին այս քանաձեւը այն զղուկի կեղծիքն է, որ կը ծաղաւորուի չարոնականքը:

Այս է ահ, մեր քաղաքական դիժը, որուն դէմ
կը պայքարի մեր հակառակորդը :

Թուակասներու պատմութիւնը

Այդպիսի տարեցոյց մը գոյութիւն ունէր
Նաեւ Հռոմի մէջ, բայց որոշ կանոն մը չկար եւ ոչ

դէցին քաղաքական կուսակցութիւններու ազդե-
ցութենէն :

Մաղթենք որ նոր Տարին աւելի բախտաւոր
լլայ քան անցեալը : ԳՈՒՐԳԷՆ ՊՅԱՃԵԱՆ

ԳՈՒՐԳԷՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՀնդկաՍՈՒՆԻՆ, ֆրանսական ղորքին հրամանա-
տարը կը հեռագրէ թէ Հանդիս եւ Հալֆոնկի
(Թոնքին) սպառնացող վտանգները փարատած են :
Փշնամին ձախողած է իր բոլոր փորձերուն մէջ :

Յ. Գիւրջեանի աշպուհը

— Յակոբ Գիւրջեան դարդարուեստական քան-

Արարտիկանս ւարժ. ինքի լիսար...

— Կոմս Լէոն Թօլսթոյի Հոյակապ ղեկաւարտն զակիրն մէջ ամէն ինչ ատորադասուած է տիպարի նկարադրին: Կր կարծեմ թէ անկարելի է աւելն ներուծ կենսաւսման թեմաք մը ողնորդել պրոն:

մեք:— Մօնիս Ֆէօյեխ (Le Figaro Artistique):

Փաղուծե քաղուծ

✕ Ընկեր Միություն (Մուշուհ) Ներքեստան
(Վասնեղ) սեռած է Պոսթրիկ մէջ Նոյեմբեր 20ին
Վասպուրականի Բէջնէ գիւղին էր, Դաշնակցա-
կան: Թէ՛ն անդրադառնալ, սակայն իրեն համա-
Վրանկարգիւ ընդհնրեալ համախմբու մըն է
որտ շուրջ հաւաքուած հայ մարդիկ հայրենիք
յոյն կարօտոյ ու կախիծ ունենէ:

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՏ

(Գրեց՝ գերման դեսպանատան կցորդ ՄՈՅԶԻՇ

ԺԲ.— ԵՐԿՈՒ ՀՍԿԱՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵԻ

Այն պարագան որ այդ աստիճան արժեքաւոր
մէկը կը զրկուի Անգարա, կ'ապացուցանէ թէ որ-
քան կարեւորութիւն կ'ընծայէ Լինտոն՝ Թուրքիոյ
Ըսէք այս բոլոր Ծոն Փափէնին, որպէզլի աչա-
րուքը ըլլայ: Ապահովաբար թէ չէ թելը այ-
նպէս կ'արեւելանայ որոնք հնչարարօրէն են դիտնայի:

Պահ մը վերջ պատասխանեցին թէ՛ արտաքին նախարարը յաջորդ օրը ժամը 7ին պիտի սպասէ ինծի: Լալոն ժամանակ ունէի ուրեմն: Թանկազէի պալուսակն ձգեցի Գալթէնպրունէիքի մօտ : Ան չուշտ աւելի ապշուելէ էր նա այդտեղ ջան ինձ հետ պանդոկին մէջ: Ընձ գրառեցանին մէկ դա-

Յաջորդ առաւօտ լուր տուին ինծի հեռաձայն

Այս անգամ կատարելապէս հասկցիր էի մոէ
բան :

ըստ թէ 1950ին ժողովը 343 նիստեր գումարած է (1947ին, 266 նիստ)։ Այս առթիւ շեշտելով թէ «ժողովը ոչ միայն շատ աշխատեց», այլ ևս գաղութեամբ դարձեց, վաւերացնելով Արարականի դաշինքը, զինուորական շքանշան երկարաժամկետ, վերականգնած օրէնքը են։ Այսպէս մերժած եղաւ հակաառաքելականութեան և Վատառութեան խորհուրդները։

ԲՈՒՆԻՔ 8088Ն ԱՅՈՒՆՈՒՆ

Երկէ համառոտակի գրեցինք՝ զոր Ալբըն - հատորի դէմ համաքաղաքներու կազմակերպած ցուցին մասին Վաթնիքի պահուկին մօտերէ։ Թերթերը շուրջ հազար և հաշուեն ցուցարարներ - բուն թիւը։ Զօրաբար պահուկը չէր, այլ զայնազարդ իր փոխկրթւոյ, աշէն անցնելու համար այն չէր - զոր զգուշ, յաղեղանա աղբիկի ցուցարարներ - բուն պահուկին մօտեցաւ ևս ապա սկսան ցրուել զանոնք։ Ցուցարարները կ'երգէին Վաթնիքի դէմ և ուրիշ չարքանախաղանք երգեր։ Ու իր ցոյտս - յին - « Ծրանաւան ծրանախաղանքներ », « Տօնազգ զնա », Ալբընաւորը », « Եւրոպայի կ'ուրեղեք », են։ Առիթկանները ձերբակալեցին 200ի չափ ցուցարարներ, որոնք, մենչեւ երկուսն աղբակախուրէ լինէր, ապա առաւարտեցին թիւը։

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ երկու հազար զապալանի ստականներ զիրք բռնած էին փառաշատ ևս կ'սկսեան վրայ։ Գաւառի քիւմ քիւմ անթիկացի զին - ուորները խախտուեցան։ Շուրջ տեւեց մօտ 25ն 530։ Նոյն աղբիկին համապէս, միայն մէկ հանրապետական ընդունուեցաւ։ Առթիւր պահուկին մէջ, յոյս միանշանք մեծօրեցանք։

ՄԱՆԻՔ ԿԱՅՈՒՆԹԻՆ ԳՈՐԴՆԻՔ ՄԵՋ

ՄԱՆԻՔ ուժեղու ճանաչող այնքան արագօրէն կը զարուհանէր որ, Գորդեալ շատ քիւմ հակառակ - մատուած վրայ, կարծիքներու հետ առէն շփուած դադարած է։ Միայն Գորդեալ ճակատին վրայ է որ բռնած կուրծին կը դուրեն և ՄԱՆԻՔ ուժեղ կը շնչեն փախադարձ յարձակումներով դադարու - ցնել չնկատեն ուժեղու յառաջակցաւոր, որ - պէտքի կարեւան ծրք բանակի փոխել հաստատան պարտաւոր է մը։ Այս յարձակումներու շնորհիւ, զանազանները յաղեղեցան երբ քիւմ չափ ետ մեղ կարծիքները։ Մա՛նչ պարզապէս տակ, կը փախցնէր որ կարծիքները կը յաղեղեն ճեղքել ծրք բանակի ճանաչող զիրք։

Փախախտանքներ թիւը շարահայտեալ Գոր - դեալի մէջ երկաթով կ'առնէին։ Նոր փախաւ - կանները, որոնք կը փախէին ըստ ուղղութիւնն - քով, կը ներկայացնեն մէկուէն միւրեւի ըստու - թիւն մը, որ կ'առնէին՝ մէկ ապա առաջ դադարած երբ միւրեւի վրայ։ Բազադային ևս զինուորա - կան իրանուկները անկի մատուածան, ու ո - լովհետեւ փախախտանքներու մեծ մասը անոնք ևս կը կիսաւերկ, հիւանդ, ուժաւազու և ան - թեւան։

ԿԱՅՈՒՆԹԻՆԸ ՇԱՍ ՄԱՆԻՔ ԼԱՒ Է

Հինը շարաթ աշխարհի շքանշան ընկէ Վաթնիք, Մ - Նաւանդեանի հանրապետական վարչկներէն։ ՄԱՆԻՔ, եւե Նորը վերադարձին յայտարարեց, թէ խաղաղութեան նշանները շատ աւելի փայլուն են այսօր, քան միւրեւի երբ արտիւններուն։

Պ. ՄԱՆԻՔ յաւատեն և որովհետեւ ա) նոյն ինքն կարծիք բանակը պիտի ընդունանայ կրեմ - լինի լինէ, երբ պատերազմը քիւմ սկսէ, բ) ամբողջ աշխարհը արթնցած է ի տես համաշխարհ ար - խաղաղութեան ճախարհի զարգացումներուն և գ) Ամերիկա և ուրիշ խաղաղաւոր աղբի կը վերադառնան։

ԲԱՆԻՔ ՄԵՋ ՏՈՂՈՎ

ԱՅՁ. ՊԵՏԱԳԱՐԱՆԻԹԵԱՆ Նախարարը, Ժիւլ Մոր, անուանարկութեան գտաւ քայքայ իր ԲՄ - ուրիշութեան շարահայտեալները զէմ։ Թերթը գտաւ - պարտաւորեց 50.000 ֆրանք տուաւորեն և 100.000 ֆրանք հատուցուծ վաճառելու նախարարը որոշեց թէ այս գումարը վճարել ուսովկանային պարտաւորեց մը։ Վճիւրը պիտի հարաւարակուի հինգ թերթերու մէջ։

500.000 ՀՐԵԱՆԵՐ հասած են Իւրալի, 58 երկիրներէ, պետութեան հաստատուեցին ի վրէ (1948 Մայիս 15)։ Հրէական զործառնութիւնը այս յուրը հաղորդելով, կ'առնէին թէ 450.000-է - րէ աշխատանք և բնակարան գտած են, 50 հազար հողի ալ հնազանդ պիտի տեղադրուին։

ԻՐԱՆԵԱՆԻ կառավարութեան ներկայացու - լիքն յայտարարեց թէ թոյլ պիտի շտան որ Ան - լիս պետութեան խաղաղութեան հաստատել կը հո - ղին վրայ կամ օտար զինուորակն անցնին։

ԵՐԱՆԻՍՏԱՆԻ թաղաքը Սկանիկի զնայ, ուր կը գտնուի վարչապետը և ուրիշ նախարարներ։ Հնոսերը կ'ընէ թէ կառավարութիւնը Սկանիկի փոխարուած է ամսօրեակով, «Եւրոպայի մեծ - փոխարուած է միայնակը դուրս հանելու և հիւսի - ասիայի Յունաստանի վերաբերյալ խնդիրները ստի - պարագայ կորցաւորելու համար»։

ՍԱԵԿԱՆԻՔ մէջ (Նոյնիւրի) հաղորդակ իր ու - սանորդներ ցուց կը կարգակերպեցին Ծրանաւոր զէմ, ուսովկանութիւնը ձերբակալեց 150 հողի։ Երբեք հողի սպաննուեցան։

Բացում Համազգային Լաւարանի

Համազգային Լաւարանի Ա. Հաւաքովի լողի կ'ունենայ Յունուար 12ին, Ուրբաթ՝ երկուսն ժա - մը 8.30ին, Le Cadet սրահին վերահայրերը։

Կը խօսի ընկեր ՄԻՐ. ՊԱՐԱՄԱՆԸՆ

Նիւթը՝ Միտաճի Միտաճիցի կ'սկսի ու գոր - ծը։ Մէջ ընդ մէջ հաստատուեն պիտի կարգաւ - ուին չեղանակին դրօշներէ։

Մուտքը ազատ է։

Մանուկներու Օրը

ԿԻՐԵՆՈՎԻ ամենաժողովրդական հանդէսը՝ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՎ» Օրը կը տօնուի այս կիրակի, ժամը 3ին մինչև կէս դէրեւ Armenoville սրահին մէջ։

Շատ հաճելի զվարճուեստական թափին, լաւ նուաշախումը եւրօպայական պարերու համար։ Զօր - քիւմ կ'ընէ և կ'աղաղակի ծառ։

Կը հրաւիրուի զապուկի ըստը կ'առնան - քը։ ՄՈՒՆԻՔԱՐ ԱՅՈՒՆ և ի ՄԱՆԻՔ ՏԱՐ։

ՆՈՒԹԵՐԵՐ — Այրի Տիկին Ամնա Միլիանեմնա՞ կը որդաշաղ ամուսնոյն Միտաճի Միլիանեմնա՞ն ժա՛նտան վեցերորդ տարեկցին առին և հազար ֆրանք կը նուրիք Այնճարի «Յաւաջ» պարօցին, հազար ֆրանք ալ Ծր. Կապ. Խաչին։ Մտանալ «Յաւաջ» է։

ՄԵՐԵ ԵՐԻԷԻ — Ընկեր Գարակէտեան կը ելոր ժա՛նտան առին 500 ֆրանք կը նուրիք «Յաւաջ» տարածման ֆօնտին, 500 ֆրանք ալ Այնճարի «Յաւաջ» վարձարանին։

ԽՆՁՈՐԳ ՎԻԷՆԻ ՄԵՋ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Գ. կոմիտէի կողմէ, այս կիրակի կ'ստիք ժամը 2.30ին, «Ճան» ճաննէ» ակումբին մէջ։

Առաւ կեր ու խում։ Մրահին ընթերցանքը սպասուած է։ Կը հրաւիրուի Վիէնի ամբողջ հա - սարակութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

ԳՐԱՅԱՆ ԵՐԵՎԱՆ

Կազմակերպուած Անձուկին Նոր Սերունդի կապակցութեամբ խմբակ կողմէ, այս շաբաթ երկուր, զարդի սրահ։ Մտանալու ժամը Գարիկի Հ. Յ. Գ. ԲՈՒՆԻՔԻ խումբը։ Մուտքը ազատ է։

ՃԱՄԱՀՈՒՆԹԻՆ — Այֆորիէի Ծ. Կապ. Խաչ վարչութիւնը կը խօսին ցաւակեղանի կը յայտեն, ընկերուէն Տիկին Երկր Գործիչեանի կը իր պարզապետներ, իրենց քը ԱՅՐԻ Տիկին Կի - լի ԳՐԱՅԱՆԵԱՆԻ մասնակց առնին։

ՀՈԳԵԱՆԳՐՈՍ

ՄԱՐԱԹԵՐ, ԳՈՒՂԱՐ ՕՏՏՕ — Այրի Տիկին Չարաթ Մարտապետ ևս գաւակները կը ծառու - ցանեն ինչ իրենց սիրելի ամուսնոյն և չօր ԱՐԱԼԵՐ ՄԱՐԱԹԵԱՆԻ ժա՛նտան ցաւակեղանի առին, հողի հանդուսնան պատարագ կը մատուցուի, 7 Պուրկար Մուլլէի Մ. Յակոբ երեկոցան մէջ, այս կիրակի առաւուս։ Հանդուցեալին յիշատակը յար - զող ըստը բարեկամներին կը խնդրուի ներկայ գտնուի։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՐԱԿԱՆԵՐ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԻ Ե ԶԱԶԱՐԱՆ

« TAVERNE MAUBEUGE »
6 rue de Maubeuge, Paris (9)
ՔԻԼԵՄԱՆ-ՓՈԳՐԱՆԵԱՆ ՀԱՄԱՆՈՒՆԹԻՆ
Համառուար է արեւեկան և եւրօպայական իր ընտիր կերակուրներով, մաքր և պարտաւոր - թեամբ, ինչպէս և անմահական բաւախալով։

ԳԻՆԵՐԻ ԽԵՍՍ ՄԱՏԱԶԵԼԻ
Կերքէ Պալէե՛ն նոր հասած երգչուկի մը։

ԲՅՅ Ե ՄԱՆԻՔ ՕՐ

Արեւիքան ծուալ՝ Շարաթ, կիրակի և երկու - շաբթի օրերը։

Ընդարձակ և օգտուն սրահ՝ կը դրօշ փա - փաղցրեղուն տարածութեան տակ, հարսանի - քի, նշանուորի, թէլապեղանի և ամէն տեսակ հաւաքչութեան համար։

Հնա. Tru. 85-47։ Նախարար՝ Գորդեալ — Méro - նիք, Cadet, Pelletier, Notre Dame de Lorette։

Զախարան ունի նաեւ աւանդին Prix Fixe 250 ֆր

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

ԳՈՒՇԱՏԵՐ

ՄԱՐԱԹԵՐ — Հ. Յ. Գ. Մարտիկի ՇԵՐ. կը - միայն Բորիկ կը հրաւիրէ Ներկոյ Դուստը են - Թալմոնտին այս կիրակի կ'ստիք վերը, ժամը 4ին։

Մուրաւա խումբը այս կիրակի կ'ստիք վերը ժա - մը 3ին։ «Յաւաջ» խումբը այս կիրակի կ'ստիք վերը ժամը 3ին։ Ներկայ կ'ըլլան ՇԵՐ. կոմիտէի պատասխանատուները։

ՄԱՐԱԹԵՐ — Հ. Յ. Գ. Նոր Սերունդի ՇԵՐ. վարչութիւնը ընդ. Բորիկ կը հրաւիրէ Լա Սի - րալի «Հարաջ» խումբը, այս կիրակի։ Ներկայ կ'ըլլան ՇԵՐ. կոմիտէի և ՇԵՐ. վարչութեան ներ - կապակցութիւնը։

ՓԱՐԻՋ — Հ. Յ. Գ. Նոր Սերունդի «Աւա - րեւեան» խումբը ընդ. Բորիկ կը հրաւիրէ թիւ - ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։ Հայի - քնի զարմեթաց ժամը 8-9։

Հ. Յ. Գ. ԱՆԻՔԻՐ ՍԵՐՈՒՐ. Մ. ԵՐԱՆԻՔ - ԲԱՅՐԵԱՆ խումբը ընդ. Բորիկ՝ այս ուրբաթ երկուսն ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատե - ղին։ Բոլոր ընկերներու՝ ներկայութիւնը պար - տաւոր է։

ՄԱՐԱԹԵՐ — Գործուի Հ. Յ. Գ. «Հաւաքան» կոմիտէի խումբը՝ Բորիկ՝ այս շաբաթ երկ - և ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին, բա - ցալիտները եկաւրի կ'առնուին։

ՈՒՄԻՐ և շրջանի հայ ազգային միութեան կերպարական վարչութիւնը կը հրաւիրէ Լուսաւորական Լիւնաթիւրի անկարը, ընտիր - կան Բորիկ, այս կիրակի ժամը 3ին, 69 rue Louis Blanc։ Օրակարգ — Համարաւորութեան վար - ան Բորիկ, այս արարական գործունէութեան։ 2) Հաւաքներին մարմնոյ ընտրութիւն։ 3) Կազմու - թիւն ընտրութեան յանձնաժողովի։

ԿԻՐԱԿԻ, 21 ԳՈՒՆԻՐԱՐ 1951, ԺԱՄԸ 17.30ԻՆ
ԺՈՐԺ ՍԻԼՆԵԱՆԻՐ
ԶԻՈՒՄԱՆԻՐԻՍՏ
Salle Gaveau, 45 rue la Botie, Փարիզ
Յայտարարին մէջ նաեւ հայկական կուրորը։

Տոմարներ զիններ 100ն 400 ֆրանք։ Դիմել Տաթ. Մ. ձիննեանի, 29 rue Bleue, Դրաստի Հ. Սամուրի 51 rue Mr. le Prince, Գարաթեան դրա - տու, 46 rue Richer, Studio Colibri 19a rue Caumartin և նուազահանդէսի օրը՝ կ'ընէ։

Դերակներու
ՕԳՏՈՒՆԵՐ ՄԵՆԵԱՐԱՆԻ ԳԻՆԵՐՈՎ
ՓՈԳՐԱՆԵԱՆ ԿԱՅՈՒՆԹԻՆ
Թէ կերպաներու և թէ դերակներու ամիսանշոյն ըստը պիտուեցնուի համար սեպտաբըլ զինեցէ՛ք

ETS. ALLIANCE
63 Rue de Maubeuge
Métro Poissonnière Հնա. Tru. 12.05

Համոյ հոտով աւարն կ'աղգէ,
« Բաւի ԻՐԱՌԻՐ » փնտնեցէ։
BOYADJIAN
6 Rue l'Escot, Romans (Drôme)
Հարիր պարտաւոր տուրակ կ'ընտրան ու - ղին մէկ ՇԵՐ ՕՐԻ նուրէ։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925

R. C. S. 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13)

Abonnement : 800 ֆր., Sup. 1600, արտ. 2500 ֆր.

Tél. GOB. 15-70 Գիծ 7 Ֆր. C. C. P. Paris 1678-63

Vendredi 12 Janvier 1951 Որպես 12 ՅՈՒՆԻՍԿՈՒՐ

ՕՐԵՆԵՐԻՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6354—Նոր շրջան էի 1765

Խմբագիր՝ Ծ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՆՏՈՂՆԵՐԸ ԵՒ ՔԱՆՏՈՂՆԵՐԸ

Ուղեղ վրայ քննողներուն հետ ունինք տի — պարներն ալ որոնք օժտուած են քննանքնալ մաս — նախադրեալքն մը :

Ասորք ընդհարադէպ իրենց ճորտներն ու մաս — տըր սնունդն էր ճարձկն օտարներնք : Եւ հոն ալ կը մնան :

Շատեր, հազիւ ըջնան մը (սրած) բոլորած, կը փութնան հայկական անցաւտան փոխադրել յարգմանաւոր կամ թիւսմոյ գիտելիքներ : Այս գործունէութեան հետեւանքն էր :

— Երբեք անցեր չներքին ճակատի վրայ : Կառնամատուցիկն օտար շրջանակներու մէջ : Եւ պարբերաբար կը լսէք մարդկարական լա — հաստակութիւններ, այս կամ այն դպրոցի մէջ :

Միշտակներ մամուլն ալ, երբ կը խօսի դա — նապակ խորտանքներու մասին, չի ժողովրդականացնէ մի մասանէն, իբրեւ դրոժնն տարը :

Անցալ տարուան ընթացքին, կազմ մը թեր — քեր ամէնէն տաւժ հայր (եւ Յոյներ) տեսան... Եթեւսլայ չներքին խորտանքներու մէջ :

Որեւիցն միշտ ալ հայկական մամուլն կամ գրութիւն կը գտնեն Միջին Արեւելի չարագրե — լիքէ մարդկանցներուն մէջ : Լիբանանի միջեւ Փարիսիտան :

Դիմադրական ճակատի թերթ մը, որ այս օրերս արդարաւոր կը կատարէ միայնակ, հնդ — կատանալ եւ համայնաբարութեան մասին, երկէ կը յորտուածաբար կը բերող մասը յատկացուցած էր արարական երկերներուն :

Ըսելէ վերջ թէ համայնաբար կուտակու — թիւններն օրեքն դուրս հաշուական են արարա — կան երկերներուն մէջ, քանի լիբանանէն, յօղ — ուսածաղիքի դիմել կուտայ :

— Լիբանանի համայնաբար կուտակուի — լիւն երկունքն է 1929ին : Սուրիայ ին միայն, իր անցանկերուն թիւն կարելի է հաշուել 40 — 45 հազար : Բայց, ասորք տակի շատ հայ, յոյն կամ զգոյթ փորձամասնութեան անդամներ, են քան խաւերն, քանց մէջ Մարքի վարչապետութիւ — լիւն շատ քիչ գտնել գտած է տակալին : Միւս բոլոր համայնաբար կուտակուիքներն օրեքն դուրս են եւ մամուլը խոստովանք արգիւտու՝ Եւ — գիտատիւ եւ իրաքի մէջ :

Երբ դիմադրական ճակատի թերթ մը այս օր — քն էր, կը կատարէ, կընդ երեւակայի թէ ինչպէս վառ երեւակայութեան կը քրտապարտել զիւրի մամուլը : Մամուլը յետամնաց երկրի — թիւն մէջ :

Քննողներուն հետ, քննողներուն ալ լին ու — ղեր հետաքրքրուիլ այս կարգի մասնաշաղկապ — ներքով :

Կը փոխ թէ ստակներուն շրջաններ հետ, միտքն ալ թմրած է, ծուռն ու լիտակը գանապ — ներու համար :

Իսկ վերջիններն է ի յառաջդրուած է հրամա — րած ըլլալով մամուլը կարողութիւն, շատցնէ վարչադուր քաւած են իրենց աչքերուն :

Բախտ էր պիտի ըլլար անցեր մէջ գտնել դա — ղաբարական տակալներ : Անկեղծօրէն այս կամ այն դասանակներ յարած Հայրենասէրներ, որոնց հետ կարելի ըլլար խօսիլ յաւան զգուցութեան ինքնապաշտպանութեան :

Փորձելէք մեր մասնաշաղկապներն արդիւր — տէ՛ք օտար հակառակորդի, — անմիջապէս կ'ը — րունէ կ'աղաքիւն :

— Մենք ալ եթէ մեր տեղն ըլլայինք, ուրեք կը չուրէնք :

Միայն մեր մէջ է որ ծանաղագրութիւ կամ չե — րագրութիւ մարդիկ յուրս պատել վեր կը հանեն, ա — մէնէն տարակալ խնդիրներուն տակին :

Որքան իրաւորք ունի Հայրենասէր — — Այլով թիւք իմքման ամենի դուն դոժոժը խախտու մնացէ : (Աստուած խեղ բաժնած ստեղ — ղուն դրան ետեւը մնացեալ է) :

Ինքնաբերաբար դրան ետեւ մնացած ըլլան թէ րոքի, հետեւանքն նոյնն է :

ԱՆՈՐ ԿԱՐՈՂՈՒԹԵՆԷ ԱՆՎԵՐ Ի...

Տարբեր անցողիքներ անկողնեանք :

Նորը սկսածք նոյն մասնաշաղկապներով : Բոլորիք ընթացիկ ընթացիկ էր մաղկանքներով : Մամուլը « Բաղադրական » վերահաստատան հետաւոր յոյս մը ուժ կուտար բոլորին խաղաղ — դին կրկնելու առթիւ մը : « Տնօր աշխարհիս խա — ղաղաբիւնն եւ հիւսնակցութիւնն » :

Երկուքն ալ կարծած անմատչելի քանիք են, երկուքն ալ միայն « Տիրութիւն » իշխանութեան որ — մէ կը ինքնուր ճարտարութիւն տարեկանի ի վեր :

Հետեւ ինքնէ հիմնականական մամուլները : Բայց կամայ կամայ այն եղանակներով անկողն — դին զոք թո՛ղ տա խորագրութեան քաւածքը Ան — նախկին կարողութիւնն ալ վեր քան մըն է :

Արդարեւ, օրուան իշխանութեան խաղաղ — տակեր ընդունակ է դուրս գալու ոչ միայն ընդունակ ձեւերով, այլեւ Տիրութիւն հրամանն — րէն : Կրնայ դիմելու անտեսել իրադրի մը վրայ, կողործող մը կարգակերպի աշխարհի մէջ մասին մէջ, հող չէ թէ նախորդ օրը քանի մը միջին ստորագրութեան հաւանութեան ըլլայ ի նպատակ — ղաղաբիւնն կամ համայնաբար ծառ մը խօսած է ժողովուրդներու իրաւունքներուն եւ քաղաք — թեան մասին :

Եւ լուսնադարական դրոժները պատարա — են միջի յոյս տալու այդ վաղադրութեան պրօ — պակասելուն նուրուտ միայնակ մը, ուր մէկու — կէսերով միջին օրեքնակ մանուկներ, կենեք, ծերունիներ քաղաքէ քաղաք, ուղեղի կերկրեկեն — տաւած դեմերու վրայէն, ճարման ցանկով դիմելով, դիմելով... :

Չիմարք օրուան լուրերէն, — վաղուան յե — տաճարուն է Արդարութեան ինքնուր յոյս մը, ուր պիտի ընդունէ Միտաւորն նախադր — ձալ ըլլալու պարագայ, ճշմարտ տանելու համար համապատասխան միջոցներ : —

Այլ փոքրէք քանի մը հօլոր մարդկային կենսերը կը հաւանէ : Եւ, ո՞վ դիմէ, քանի քա — ղաղաբիւն չի կրկնուած պատճառ եղած է կամ պիտի ըլլայ :

Անկողն էր երկուքն ալ շարք : Որեւի մերն ալ որոշեցնէ տակէ վեր ոչ թէ « Բարձրագոյն » խորքի « Բաղադրական » եւ տող — լիութեան, այլ օրուան Մենքին, կարծի կամ ճերմակ Ամենակալներն... ՍՈՒՅ

Հոյակնակ պատրաստ լի

Զօր. Աղբնաւոր ճաւան է արդէն Լաւէյ, ուր սկսած է անմիջապէս իր խորագրութեան — ներք ճարտական կառավարութեան եւ զինու — րական ներկայացուցիչներուն հետ, Արեւմտեան Եւրոպայի պաշտպանութեան հարցերուն շուրջ :

Հայաստանի մէջ կացութիւնը, զինուորական պատրաստութեան անկողնով, շատ տակի դէ — շ քան Միջին մէջ : Զօրավարին քաղած տեղի — կու թիւն համաձայն :

1) Հայաստան ունի 60,000-ի քանակ մը, որ կարգակերպութեան է դրաւարման ալ փոքր դրաւ — րականութիւն : 2) Այս դրաւարման ունին միայն թէթեւ — զէնքեր եւ զինուորներուն մէջ մասը կ'ընթակի դրաւարմաններու մէջ :

3) Հրացանի, հրատայի, օդանաւի, թնդա — նօթի եւ փոխադրականութեան զարկ պիտի կայ : 4) Միջինէն ստորալ զինք կարելի պիտի ըլ — լայ ուղեղ հանել երեւ հետեւի դրաւարման, եւ ինքն արդէն զէնք եւ ուղարմութիւն ստանայ Մ. Նահանգներէն եւ Գիտաստային :

5) Միջինէն այսօր դրաւարման մէջ յորտեւ — միայն հասած է, իրեղիւր հակահարձակութիւն փոքր թնդակներն : 6) Վարչական վիճակ Տրէյն հին մամուլ — ներք վարչապետական ընդլայնարական մըն է, որ չի հետաքրքրուի պաշտպանութեան ծրարով :

Զօր. Աղբնաւոր քաղաքներ է Հայաստան — կան կառավարութեան, թէ Արաւմտեանի ուժ — պիտի ստեղծուի Ե ինքն անկողն քանի եւ իւրաքան — իք երկիր պարտաւոր է իր կարելի ի դրոժ զինք այս ճիգին մէջ : Իսկ միւս կողմ խոստացած է,

Օղակները կը պրկուին

Նախարարական խորհուրդը որոշեց ճամբէ կէ կարգապահական աստեղի տեղէն դառնի այն պետական պաշտպանութեան որոնք մասնակցած էին զօր. Աղբնաւորի դէմ արարած բոլորի ջոյ : Գին : Որոշեց նաեւ անմիջապէս արարակալ բոլոր այն օտարակալներն որոնք մասնակցած էին նոյն յոյսին :

— Անորդներն վերակազմելով հիւսնակն ասի վերահաստատութեան, նախարարական խոր — հուրը դուրս ձեցնէ Տրէյն Ժողի Գիտին, հաւո — կին վերահաստատութեան կենք : Ինչպէս կը չուրէ, Գ. Փրեմիերը Ժողի Գիտի պաշտպանակ եղաւ անց — նալ տարի արդիւն, իբրեւ ուղեկից համարա — վարիկն :

Տրէյն Ժողի Գիտի, 53 տարեկան, աղջիկն է Քիւն Ե Ստիլ Գիտի, որոնք աստիճան դասն : Իբրեւ մասնագէտ, կ'ամիցէ իր ծնողներն դիտա — կան հետազոտութեան եւ հնդգիտէ կ'արձաւն. Եւրոպայի տաշխակարգ հնդկապիւթիւններէն մէկը շուրջամիկով ասպաղեղին մէջ (աստիճան թիւքի) : 1937ին դասախոս նախադասու Փա — րիկի դիտութեան համադրարման մէջ, իսկ 1946ին անուանու հետ հիմք դրաւ հիւսնակն ու — ժի վերահաստատութեան : Արմանացած է Պատու — կալներն եւ Վերահաստատութեան շնանակն :

Հիւսնակն հաստատութեան նոր վերահաստա — լուն է Գ. Փրեմիեր փոխէ, որուն պիտի օգնեն ինք մասնագէտներն :

— Գ. Ժիւլ Մօր, Այլ. Գ. պաշտպանութեան նա — խարարը, Դ. Ժ. օր ճաւ մը խօսելով անկողններէ — կան մամուլի ընդլայնութեան աստիճանի մէջ, յայտարարեց թէ « քաղաքականապէս անհրաժեշտ է Ժողովի հրաւիրել Զօրս Մենքեր, հակառակ բոլոր դիտարկութեան : Եթէ կուրէնք, նոյնիսկ քրտոքէն, եթէ ընդհարել եւ կամ իրար նախա — տնէք ալ, կ'ընթաց յետագիւր քաղաքային ա — դէտ մը » :

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ ԿՐՈՒՆ ՎՆԱՍՆԸ

Նախարարը այս անգամ հաստատու օր եթէ Ռուսերը արեւմտեան Եւրոպայի վրայ քաւեն, հինգերորդ զօրանքը պիտի շրջալի լայն զօր — ծուռելութեան ցուցիւն, վառի օր 1. — Համայնա — վարները սակաւաթիւն են Ժրմանայի պետական վարչութեան մէջ : 2. — Բանակին մէջ համայնա — վար ամենաբարձր ստորհասակներն է դեր-գնդա — պետ : Երեւ յորս յայտնի կամ գաղաթի համայնա — վարներ կան այս համայնան ունեցող, քանց կա — թիւն է անմիջապէս համաձայնակ իշխել : 3. — Թէեւ լայն մը Փրեմիերը քաւելուրի տակալին քոճէ կուտան համայնաբարութեան, քանց ինք հետեւի կուտակութեան քաղաքական հրահանգներուն : Դեռ ասիք որ ճարտարաւ զօր. Աղբնաւորի դէմ արարած դրոժագրութիւն :

ՏԱՐԸ ԶՈՐԱՎԱՐՆԵՐ ՄԵՒ ՏԱՐԻՆԷ

Գ. Ժիւլ Մօր հաստատու նաեւ թէ համայնայն իր խոստումն, Ժրմանա տար զօրաբանքի պիտի ունենայ յաւաքիլայ 12 ամիսներ ընթացքին : Այս զօրաբանքներէն հինգը պարտաւոր պիտի ըլ — րան անմիջական զորոժանութեան համար, իսկ միւս հինգը երեւ օրն : Կարգ եւ պարտաւոր հինգ զօրաբանքներն ամբողջովն պիտի տեղադրուին Գիտարկի Փրեմիերական շրջանին մէջ : Այժմ յօր — քն զօրաբանք մը ճամբն է միայնակ, համար Փրեմիական լընակ երեք զօրաբանքներուն :

Ժրմանայի վարչարարած ճամահական զի — րէն վրայ եւ խօսելով, աղ. պաշտպանութեան նախարար յայտարարեց :

— « Ժրմանայն այսօր այնքան չէզօք է որան անմիջական կուտակութեան մէջ : Աննալն փորձամասնութեան են որ այդ զաւարակները կը արաւանեն, իբրեւ թէ իրենց աստեղիքներ յայտնուին համար պատերազմին դէմ » :

— Միջին տեղեկութեան համաձայն, երեք Մենքեր արդէն պարտաւոր են իրենց պատառ — խար եւ միջինէն մէջ շարքէ պիտի հարորդեն Խ. Միւրիւն, փոխադրուին համար Զօրսերու խոր — հրահանգովը :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Կ. Է)

որ Հայաստան եւ պիտի ստանայ իր վերադիման համար անհրաժեշտ զէնքն ու դիտարկութիւն :

Հայաստան, Ինտերնացիոնալ եւ քաւել իր 120 հարադրող քանակը եւ ցուցեց զայն : Այս ուժը, սակայն, մարդուած է անկի անտառային կուրէն — լուն համար, եւ, եթէ անոնց մէջ մասը արգիւտմ — ղէնքն տակ անտեղի, պէտք պիտի ըլլայ զինք նոր մարդկի զայն, վարձեցուցիկ համար Եւրոպայի հնդգիտական իրաւ զարկել արդիական պատերազ — մի մը : Եթէ նկատի անտեղի նաեւ այն փորձարկ — ինքնը թէ այս երկիրը, 1940ին, յորս եւ ինքն օր — ւան մէջ դրաւուցուեալ Գիտարկներէն, այս ա — տնն պարզ իրաւալ, թէ ինչ ճիւղ պէտք է կուտ — լու եւ պաշտպանութեան ի վիճակն ուժ մը մէջուր թիւրիւն համար այնպիսի :

ԿԱՐՄՈՒՐ ԶԱՆԸՔ ՓՐԱՆՍԱՅԻ ՍԵՋ

Զոր. Ալբերտաուերը Երուսալիմում բարձրագույն աստիճանի վրայ էր բերել Թուրանի մեջ համայնապար շինվորադր զորամիկի զորության հետ զիմ ձեռք անտույնի միջոցներու խնդիրները :

Ամերիկացի թերթի մը բազմած տեղեկութեանց համաձայն, համայնապար կուսակցութիւնը 600,000 անդամներ ունի այս երկրին մէջ և վատաօրէին կարելի է ըսել, թէ անոնցմէ հազարաւորներ կը պատուիր բաղադրային գնահատան պատահանաւորութեան զործերու մէջ : Անոնք տեղաւորուած են իրաւարարական պատարարութեան մէջ, որ կը պահէ հետադիւր ու հեռանկար : Դրեքքը դրամաւ են նախարարութեանը, պետական երկրակաշիւներու եւ ինքնին, ընդհանր ճշդութեան ըստ մէջ : Բաշխաւորութիւն՝ այս իրողութեանց, «Փիւկա» զարման էր չարիքի կառավարութեան ուղարկութիւնը եւ կը պահանջէ միջոցներ ձեռք անելու : Այս առիթով, թերթը հրատարակեց խորհրդարանական շարք մը, ընկալելով ապագային հարգողականութեանց ցանցը անվստահելի պաշտօնական մարդկայնութեան անհրաժեշտութիւնը : Եւ երբեք անդորրութեան հարցը, կը զգայ այս թերթը, դարձած է գնահատական շարք մը... այն է իրեն համայնապար կուսակցութեան եւ խաղաղ-նախարարական դէմք, Երուսալիմի մէջ պատահարով պայմանով, պիտի դառնայ — կուսակցական շահեման առջ մասին — արժանաւոր խորհրդարանականութեան եւ նորիկի հարգողականութեան ըստ-ըստութեան, զորապար ու իրաւարարութեանը կառավարութեան համար :

Պէտք է նկատել վեր հանել մէկ հանդուստանցող ըստ : Համայնապարները, երեք տարիքի վեր զգուշութեան կը տարածեն ջշտութեան համար Թուրանային պետարական ճիւղերը շնորհալինքի մէջ, քաջ մինչև այսօր որեւէ ճանապարհ չաղելու — թիւն չունենան : Բնահալաւորան մարդիկ եւ դրամ զրկուեցան Մար. Արեւելք, կուսակց. համար հոն համայնապար վառանքի դէմ, իսկ ստույգ է որ ծախքիցիներու ընդհանրութեանը հակադէմ չաղելու աղտու չկուր քան անդորրութիւնը եկած — դաջած Թուրանական կուսակցութեանը, հակադէման պատերազմը մերկու ձեռք հարցին մէջ :

Այժմ, երբ խաղաղութիւնը մը ժամադր անելի էր ժամանակ Թուրանական ասանմաներուն, կուսակցութեանը արտադրութիւն անելի վճարակ է ձեռք կու — չէին մէջ անոր կենսաւոր շարքին մէջ : Այսօր ինքնին վճարակութեանը պիտի տարիք վարանող համայնապարները կամ հաւատարմի մնայ իրենց հայրենիքին, եւ կամ հաղաթիւ կրկնորոգին : Երբ Փիւկեյի կառավարութիւնը որդէլ այս երկրորդութիւնը պարտադրել համայնապար քաղաքային պաշտօնականներու, անաստարդներու, սուր-զարծ բաղադրապար անելի դիմելի պիտի ըլլայ : Մինչև 1947 թ. դարձաւ, այսինքն այս շրջանին, երբ համայնապար անի մաս կը կարգէին կուսակցութեան, անոնք անի մէջ ինքն զաւարտուեցին վարակային պատարարութեանց մէջ մտնելու եւ — իրել կըստին չափ մեծ թիւ մը իրենց դրածո կուսակցիկներին : Այս պատճառով ալ պարտնիք մը չէ այսօր, անոնց ընդունելիքը :

Մ. Դանաճուրանի մէջ, օրինակի համար, կուսակցութիւնը, շատ դժուար էր պատարարութիւնը պիտի էր կուսարձ, պատարարանաւոր պատշտուն — ըրու վրայ անտույզ կարծիքներու ինքնութիւնը ճշդելու համար : Մինչդէռ հոն, Թուրանային մէջ, վարչական իշխանութիւնները, աչք մը միայն պարզեցնելով իրենց թիւթարարութեանը վրայ, մէկ անգամայն իրան երեսուն հանել այն մարդիկ : Անոնք կարծիք բանալի կը ձեւատեն իրենի պատարարութեան մը :

Թրանսպարի համայնապարները, որոնք կը պար-ձենան, թէ Սեփական ամենին ուսից դրածոկար-ութիւնը կը ներկայացնեն Արեւմտեան Երուսալի-մի մէջ, (թիւ. Իտալացիները կ'ըսեն, թէ իրենց անելի մեծ թիւով կուսակցիկներ ունին) ունին նա-չույա իրենց զաւարտութեան, քաջ անդամակցու-թիւնը հաղիւ, թէ ամենին կարեւորը ըլլայ : Անանց հաշուելու ուղիկները, կուսակցական անդա-մաստերուն ունեցող 167 երեսօտխանները քաղած են այսօր Ալք. Գոգոյանի մէջ :

Բնահանոր ընտրութիւնները, որոնք 1946ին էր վեր առաւել անգամայն ըլլալով տեղի պիտի ունե-ւանայ այս տարւան վերջերի, ապա՛մանապար պիտի նուազեցնեն անոնց ըստ միջին այդ, սակայն, ըս-տաւոր կը թուի թէ կառավարութիւնը պիտի տարի-քու մարդկայնութիւնը կուսարձին : Եւ զարման էր կը թուի, թէ ոչ մէկ համայնապար պիտի կրնայ ա-ր զատիկ այս տարւոյն :

Ամբողջ անցնել շարքին, համայնապար կու-սակցութեան պարզութեանը, «Ժամանիք», ա-մենին կողմից բարձրով անդադր զոր — Ալբըր-տաուերը : Գործադրութեանը հրաշք կարգաւ եւ տուեա անունները այն գործարաններուն, որ

ՕՐՈՒՆԱԸ ՀՈԳԵՐԸ

Տոք. Ատքմաուեր — Միտուդի եւ Նոր Տար-ուն տոնական օրերու խորագրաւոր արժանա-րեւութեան տակ անցաւ տարւան տաւալին շարքի մը : Գերման Դանաճուրանի հանրապետութեան վար — չապետ, Տոքթ. Բուրաւա Ատքմաուերը շնորհա-ն 75րդ տարեդարձն ալ խաղաղ եւ ջերմ միտուորք մը ստեղծեց զաղաքական շրջանակներու մէջ :

Բուրաւա Ատքմաուերը հիմնադրին եւ պիտի էր քիստոնիական դեմոկրատ Դանաճուրանի (C. D. U.) եւ իրենի աղ-առացաւ վարչապետի պաշ-տանը, երբ հաստատուեցաւ Արեւմտեան Գերմա-նիայի հանրապետութիւնը : Անա հինգ տարիքի էր վեր, քաջ մանաւանդ վերջին երկու տարիներու ընթացքին ինքնակամ կը վարէ Գերմանիոյ նե-րսն եւ արտաքին զաղաքականութիւնը : Նախ — պատերազմական շրջանին կըստ էր Քեյզերի զայա — զապետ, պատերազմի ընթացքին յաճախ հնուա — պիտուած էր Կեյսերիկի կողմէ եւ արտաքին զե-տած վառելի մէջ : Հանդուստ կախովին ինչ է եւ հանդուստ զաղաքականական ուժերու եւ եկեղե-ցիկի կողմէ կը ստանայ մեծ օգուտութիւն, իր տեսա-կանները յաջողեցնելու համար :

Գերման անասունը թիւն չեն սերեր վերեւ, քաջ կը յարեին, վստահ ըլլալով որ Ատքմաու-երի պէս հարուէ՛մք մը պիտի էր այնքան պատասխա-նատու վարչապետի պաշտօնին վրայ :

Ինչ որ ալ ըլլայ ընդհանրական կարծիքը — իր մասին, անմիակ է որ իր օրով արեւմտեան Գեր-մանական տնտեսական արաղ վերելք մը ունեցաւ ցարդ :

Քեյզերի մէջ իրեն կըստ զաղաքանքի արտալա-յութիւններու ընթացքին, վարչապետը յայտնեց թէ ինք զաղաքապետ անելի... պարտադրանք է եւ կը սերէ մտայնիքը մշակել իր պարտելիքը : « Գաղաքական մըն է նաեւ, զաղաքականութեան մէջ եւ կը իմանէ Արեւմտեան Գերմանիոյ նորա-ստեղծ վարտ հանրապետութիւնը » :

ՎԵՐԱԶԻՆՈՒՄ — 1951 թ. երկրորդ զարմ-Գերմանիոյ համար կարեւոր նորութիւններ պիտի թերէ : Յուշտուր Ֆին սկսան պատշտական տեսա-կութիւններու Դանաճուրանի հանրապետութեան եւ մարդկաններուն միջեւ Գերմանիոյ վերադարձին հանդերձ յուրէ, համաձայն Գրիւսիկի մէջ կըստ յանձնարարութեանը : Անալիզին դժին վրայ կը դնուի թաքստահալ հաստատութիւն եւ հաստատ վերջերի ունենալու պատճառով, վերման սպարներու վերջին քրոստը ինչպէս եւ գնիւնարարութե-թիւն կատարելու խնդիրը :

Զոր. Ալբերտաուերը կը սպասուի Գերմանիա, ուր ան տեսակցութեան պիտի ունենայ վերման զորամարներուն հետ : Իր յիշուելու զոր-Հանս Ելիա-աւը եւ Աուգի Շույցիկները, որոնք արդէն տեսա-կութիւններ ունեցած են ամերիկեան զոր. Հէյսի հետ :

Այս առիթով կը յիշուի նաեւ նախկին վերման հրամանատար զոր. Կուտեման, որ վերջերս զըր-զիկ մըն ալ հրաւարակցել, « Կարելի է պաշտ-պանել Երուսալմս վերադարձը » :

ԿՐՈՒԹՅՈՒՆ ՆԱԽԱԿ — Տեսակ մը գլխու-պան պատճառով է Արեւելեան Գերմանիոյ հա-մայնութեան վարչապետ Ռոթ Կրոթելիոյ նա — մանիք ուղարկած Տոքթ. Աուքմաուերի : Այս նա — մանիկ մէջ կը յուրելի երկու Գերմանիաներու միջոցման խնդիրը : Անելի երեք երեք շարքի էր ի վեր խորհրդակցութիւններ կը կատարուին ստոր — շարքի : Բարդ խնդիր էր, որովհետեւ այդ նա — մանիկ նախ կըսած է խորհրդակցին կառավարու-թիւնը, իսկ Արեւմտեան Գերմանիոյ նախ կըսած են արեւմտեան թաքծ մարդկանները :

Անվստահութիւնը պատճառ կըստ է հոն ալ իրարու հետ պարզ չափուել :

ԴԱՆՈՒՆԵՐԸ ԼԵՃԵՂԻ ԻՐԵՆՃ ԱՄԽԱՄԱՆԵՐ : Զորա — վար խաղաղանցաւ լրբան մարդ մը, որ պաշ — տարական կուսիկներ լրբանին հրամայել էր Փրանցալի զաղաքանքներ ուժակոծուր եւ իր-բեն արեւմտեան հրամանատար մը, որ իր մեծա-դրն այդեցութիւնը ի գործ դրաւ երկրորդ Տա — կաւոր յաղակցանքներու համար :

Ինչպէս կը չեւալ «Փիւկաքո», զայսօր Փրա-նսիցի մէջ կան համայնապար խորհրդ, որոնք պատշտ ունեն պատերազմի մը պարագային շա-նիկու երկրակաշիւները, խցիկու խնդրակներ ու թիւներ յարմարեցնել փոխադրական կարաւանն — ըրու վրայ : Իրաւիկներուն կարծիքով, թաքստիկ օ-րէնքներու հարկ չկայ : Եղած օրէնքներն ալ կը թուեն արդիւնէ կամ պատշտուել այն պատա — խանատուները, որոնք նախահաշիւ զարդու — թիւն կը յարեն, կը լրտեսեն, խափանարարու-թեան կը զիմեն եւ դաւեք կը ինքնին պետութեան ու աղիկ ապահովութեան դէմ » :

Թ. Ա. Թ.

Ամերիկացի գրագէտի մը գործերը

1949 — 50 թ. նոյեմբերական գրական մրցանակը տրուեցաւ ամերիկացի գրագէտ Ռիւրեմ Ծօփըր — րի : Զորքորը նոյեմբերական մրցանակին որ որ կը տըր-քու ամերիկացի մը : Անալիզի երեքը կըսն Մինք — լէր Լուիս (1930), Էօնէ Մ'Նել (1936), Փըրլ Պըր — (1938) :

Ծօփըրը ծնած է 1897ին Միսիսիպիի Օգսփոր զաղաքին մէջ : Կրտէ թէ զգրուեց չեմ, ալ չու-գարործ մը, որովհետեւ տարւան երեքը չեմ լաճած գրելով : Գրելը կը սերտուի, արժանաւոր, լեցնելու համար : Եղած է նկարիչ, արժանաւոր, հանքադործ, գիւրապատահ ևն... Իր պարապիկն մէջ կ'ալխատուի երեք սեւամարտ միտուել որոնց համար Ծօփըրը կ'ըսէ ժամկէս միտուել արեւմա-րեան եւ ձերերուն հանդեպ : Ամերիկացի Սեւա — մարմնակը Ամերիկեցիներ են որոնք միայն հարկը տարւան արեւմա — զաղաքակրթութիւնը մը ունին : Պէտք է որ անոնք իրենց կորսնցուցած ժամանակը կ'ըզակուեն : Երեքհարկուր տարիքն միայն մեր մարդկայնութիւնը պիտի հասնին, երբ ցեղերու պաշ — քարը վերջ գտած ըլլայ : Արժանաւոր Ամերիկեցի-ներ են որոնք կը պահեն հակազդեցութեան ուժ — գնութիւնը, անա ինչ որ կը յաւակնէ անոնց ցե-ղը : Անոնք երբեմն տարուկեմար կը լեցուին : Ստուտուս սեւամարտութիւն մը չէր, ևս անոր կը դի-մէր կըր լիւր մը ունենայի, եւ ան միայն գիտե-ր իրիկներով դիւ ալ :

Ամերիկեցի իր վէպերու ձերութեանց, կ'ը-սէ «բողոքովին երեւակայանքն են, եւ իմ ամալի-կան շրջանակէն անուտած են : Վատանալիւն ու-նիմ իմ երեւակայութեան վրայ : Տիրուելի աւելի-կան լաւ իմք : Կըստ մինչև իսկ քսել թէ կը նախ-ընտրեմ իմ գործն Տիրուր գործէն : Անելի իմ հա-շակին յարմար է : Ուրախ եմ որ իմ անդեւած ա-նձեր միտխոյ խնդի կը պարտեն իրենց կենսը, եւ ինք երբեմն խնդի մաթօթ շրջանակն մը մէջ կը դնեն պանծը, եւ երբ իմ շրջակայաւ անմեղան կեցուցուր ունին, պատճառն այն է որ ևս կ'օգ-տաւորեմ զանոնք այնքան որքան նկարչը, երբ ան պիտի ունի կարծիք ներկին եւ չի գտնէր գոյ-նը, կը հաւաքէ իր ձեռքի կարծիքը ցեղը :

Նոր սերունդը ունի պիտի ձեւ արժեքաւոր : Ան այլեւս ըսելիք չունի : Գրելու համար պիտի է որ իր մէջ անմատուցել մեծ հիմարութիւնները եւ իր գործը ուղղէ դեպի մէկուն կամ արդեւել : Ան-տուր չեն ինք կարել խաղի հարաւորութեան, պատ — տը, եւ վարժ մասին, անոնք ստանց արդիւնքի դրոշմը են, ոչնչաւանելիք (nihiliste) են անոնց գործը պիտի մեռնի իրենց հետ եւ կամ իրենցմէ տաւել : Կէսթիւն եւ Շէյքսպիրը զիմացան ամեն քսնի դէմ, որովհետեւ իր հաւատարմի մարդկա — լին արտին, նմանապէս Պալպար եւ Ֆլուպէ : Ա — նոնք խալիւնական են :

Վարեն է պատճառը ոչնչականութեան որ ա — ղողած է գրականութիւնը : Մարդիկ պիտի սկսին դուրս գործոցներ տալ երբ այլեւս վառ չունեն — նանս :

Ծօփըրի զիւստը վէպերն են : Մ'Նիլի հոգե-ւարքի մէջ եմ, « Օգուտաւան լոյս », Ալքմաու-ր եւ կառաւորութիւնը, պատմութեանը կաւայն :

Պոնի կառավարութիւնը պիտի հրատարակէ ձերական վերք մը լուսարանելու համար շատ մը հարցեր եւ պիտի պատասխանէ Յուճուարի երկ — րորդ շարքի տեսանքն ընթացքին :

Մինչ այդ, համաժամանակ իմ քսնի նախ-կին նախարարին Տօթ. Կէրիքը, Տօթ. Հանթը — ման, թողաքական զաղաքի Տօթ. Ենիօքը եւ պրօֆ. Նոպր տեսակցութիւններ ունեցած են եւ յանձնարած կառավարութեան՝ «Նա զդիւ եր-կարած մեղքը » :

ԺԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ՆԱԽԱԿ — Սովորական զա — դաքանիկ այնքան էր հեւաքրքրուել զարմը զա-ղաքականութեանը, քաջ ունի իր ստեղծ ընաղ-դը եւ դիւրապատէ, երբ անտեսանելի որոշում — ներ իր քաղիկի զպին : Գերման անասու որդան է վերջին ամիտներու ճշդութիւն, ցուրթիւն ամեն մարդի մէջ, տուրքերու բարձրացում, դրաման գնիւնարական մալիւններու ճշդութեան յաւակ, անտիւր չըղորդիւն եւ պատերազմի մը որտու-կան, որ օրը որ մեծ եւ մարմին կ'ունեն լեճ ալ — խաղապարձիք բարձրացում եւ մեծ գործարան — ներու մէջ խաղի իրաւունք չըղորդ լուտով, հա — ւանական եւ իր ընդհանր զործարար յայտա — արարել, ինչպէս արդէն սպաւարարած են արհա-նապետական միտիկներները :

Նոր Տարին լալ չի սկսած :

ՏՈՒՐ. Տ. ՅՐԱՌԱՅԵԱՆ

ԻՆՉՊԵՆ ԱՆԱՏԱՍԱԿԵՏԻՆ

Առարկայ մեծ նաւորոյին

ԽՄԲ. — Պ. Արամ Անտոնեան, Նուպարեան մատնադարանով փարէի, կարգ մը յուշեր հրատարակելով էլ ինքի հետ Քիթի ձեռքի տակ, հետեւի ալ տեղեկութիւններ կ'առնորդէ թիւսարեանի, Ռ. Զարգարեանի, Անտոնի, համայնի եւ ուրիշներու սպանութեան պարագաներու մա — սին —

Քիթ շատ տեղեկութիւն ունիւր այն պարագաներուն նկատմամբ, որոնց մէջ նաւատարակեացն Զարգարեանի եւ իր ճնշող բախտի ընկերները, — Անտոնի, Խաթաի, Սարգիս Մկնտեանի, Տօքթ. Զարգարեանի եւ Յարութիւն ձանկերեան, — ու նաեւ աշխատանքներու ջոկատէ մը (ամէն թաւալը) փախստարեան հայ գիտնոր մը, զոր յայտնի չէ թէ ինչու անոնց մարդուրէր էին: Եթէ ալ ինչպիսի Կարանուրուն, Ժամատարեաններու կողմէ մը անտեսու առնել, որ իբր բանա իր ծառայելու, Կարան Սոպաչի անտեսու կողմ ճնշել մը ձեռքով, որ կը պարծնանայ ինքն ինք միանալ կատարած է այդ աշատուր պատերու եւ թէ իր արիւնքամալու սուրն ալ անկողնին դուրսը կ'ախտուէր իր պահէ:

1919ի սկիզբներէ, երբ Անգլիայի Զաւթ մասը էին արշէն, այս մեծ բարբարոսը անտեսու կ'առնուի եղբի: Մենք տեղեկութիւն չունինք, բայց Վարպիտի բոլոր, որ Զաւթ կը մնար, յայտնի չէ թէ ուրիշ ինչոցն էր եւ կ'աղմուկէր, որ կ'աղմուկէր ասպանին է, արմուկի բարձրացումը, դուռնէ դուռն ինչպէս: Զաւթի Անգլային Միութիւնը ու — ջանտես, եւ վերջ ի վերջոյ մարդ ձերբակալուեցաւ: Զօհարարի եւ Վարպիտի պատմութեան վրայից դուռնուեցաւ, մասնաւորաբար Գիւ Նուհամ — մեծի որդին Միւսիլով անուն Ռուբինի թուրք կառուցան էր, որ Զօհարարի ու Վարպիտի իրենց նա — շատաւորեան վարքը Գարգիլեօրու տարած էր եւ սկսանալուն կ'աղմուկէր իր սպանելու: Բայց բոլորն ալ վրայիցն էր, թէ Գարան Սոպաչին ինչ ճանչցան եւ թէ ուրիշ զիւր չէ ունեցած այդ դործին մէջ, — ինչ որ ճիշդ է:

Շուտով երեւան ելաւ սխալը: Բայց նոյն տառի յայտնուեցաւ, թէ ձերբակալուածը պատմին է Զարգարեանի եւ իր ընկերներուն, ու նոր աւ — բաստանալովք մը մատուցուեցաւ անկախին իշ — անութիւնները: Այս անգամ սակայն կարելի չեղաւ ուրիշ վրայ գտնել աւ բաստանալութիւնը շատաւորու — լու շամար, եւ դործը շնտեսան շուղեցաւ: Գարան Սոպաչի Ժամանակը մը մնաց քանզոյ: Յետոյ մը մը ինչպիսիք, թէ այսպ թուրքեր եւ մենքն է քա — ղաւեն:

Գալով Թիւրքիստանին, գրեթէ ուշիւ գիտեցինք իր նաւատարակեան տեղին ու պարագաներուն նկատմամբ: Միշտ չէ տարուած իրեն ճան ինքնորդի յայտնի փորձերորդներէն շատեր, ի — ինչ ճան էր Խորքերի Անտոնի, Պապի վրա: Երբ ինքնանան իրեն ճան էին ուսուցչները, քա — շանաններ, մաստուրականներ, յայտնի անտեսու — կաններ եւ առնաւորաբար բոլոր արքիւստը դժ — ճեղք ար Զարգարեան: Ինչ անպիսի ձեր — բակալուորներին մէջ եղած էր Խորքերի մէջ, եւ զոյգորդն արդիւն առնուցական կ'աղմուկէր, ինչ — պէս կը շատաւոր վաճառի երկրաստորի մը Միքայի Զարգարեանի մէջ տեղեկաբեր, որմէ օ — բնական էր գտնուի Նուպարեան Մատնադարա — նը: Այս Զարգարեանը, այն ատեն լուսանող Խա — բերիկ Ատտանադարանական ձմեռաբանի, սկա — նատես կ'աղմուկէր ընդհանուր ձերբակալութեանց, բայց ինք յայտնի էր պահուի ու վերջէ, ինչ — սկերու յաւաքանալութիւնին օգտուելով, անցած էր Թիւրքիստան: Եւ Բանտարկուած մաստուրականներ — ինք կը գրէ այն մասնաւոր կարգերով Խորքերից բերին Միշտի, ուրիշը Պապի վարպիտին ալ միասին առած տարին Կիւրքերիցի կողմերէ եւ կ'ուտորդէին: Այս դէպքը պատահեց 1915 թուին, Յունիսի Գիւնը:

Նուպարեան Մատնադարանի կը գտնուի նա — եւ ուրիշ անգամներ մը, Միշտիցի գիտնորն ու — սուցանողին անտեսուներէն ճնշելի Գիւրքերիցի վարպիտին մէջ օրինակ: Այս աղբիւրը կը հա — տատէ, թէ Անտոնիւրն ու իրեն ընկերացող ձեռ — ինքըրը զոյգ զոյգ թեւերէն կ'աղմուկէ ճամբայ շանուեցան ինչպիսիսոր ձեռնարկներ ջոկատի մը եւ մաստարաններու ձնորդութեան: Երբ խոս — ճեղք բարձրուեց մը վրէ կ'ընկէր, ձեռնակ գիտնոր — ներ իրենց ինչպիսիսոր կը ինկէին Անտոնի Պապի վարպիտը, որդեգիր աւելի շուտ քան, ինչ որ անշարժ էր այդ կապակցուած վիճակին մէջ, եւ նախապատեան խոսքերով կ'անարդէին զայն: Նոյն քանի մաստարաններն ալ կ'ընկէին ու — րիւններու, իրենց տարիներով, նոյնքան անարգա — կան նախապատեաններով: Եւ Այս խոսքն ալ զանց մասնաւոր ձորք, ինչ ձեռքով իր արդիւնները դա — ցած էին: Եւ յարկ Օրդուրը Գիւրքերեան:

Այդ «մատնաւ ձորք» շատ հասանալիանարար Մայիսիցի ջրմանին մէջ գտնուող սպանող վրայ — բերին մէկը ելաւ Թիւրքիստանի իր թախտա — կիցներուն շամար: Ամէն պարագայի մէջ տարա — կուսակէ է, որ տարուած ըլլան ձիարգէներ, որ

Անպարտի նաւթուրին (Փայի — Լայն), որ կը կրտսի նաեւ «Քափալուր», վերջացաւ եւ սխա — րանի Յունուրի կ'ընկէր:

Անկերկացի ճարտարաբաններն եւ արար բա — ուրներն մենքնանք, մէկը Պարսից ծոցէն, Պա — ընն կ'ընկէին չիւրիսէ, միւրը լիբանանին ծո — վերէն, Պէրսիցի չիւրիսէ: Այս երկուրը իրարէն ճանդիւրեցան 1950 շնորհներ ինչ Թորքաւանի ընդարձակ քարտարա անապատին մէջ կ'աղ — վրայ, ուր վերին զորանք ըլլալէ վերջ նաւթու — ղին ներկայիս, 1750 շնորհներ կ'ընկայնութեամբ ճամբայ մը կը կարէ Սեւուր Արաբիցի Զարգարա — նի, Սուրիայ եւ Լիբանանի ընդմէջէն:

Երկարապիտի անապատներուն առկէն ան — տանին կ'աղմուկ վրայ կը գտնուէր քարիկի այս խո — ղալուսի: Զերմութիւնը 50 աստիճանէն աւելի է, յաճախ եւ կէս աղի ջուրեր քսմուեալ մէ իրարմէ չորս ճիւղ Տարբեր գլխիկներ ճնաւորութեամբ էր, աւաղով եւ կարծիք մայրուրէ:

Պարագա՞ն խորդակը 75 աստիճանէն շրջա — կ'ընէ ունի, շինուած է 30 մեթր երկայնութեամբ լիւսնող տարբեր: Նախապէս մասնաշէնի փոս — քու տակ տեղաւորել եւ վրան չորով ծածկել, սա — կան Անկերկացի ճարտարաբաններ յարմար չլաւանքին, որովհետեւ մայրուր մայրուր սի — ղուր մէկ տարի պիտի ուղարկուեցին իրենց դործը: Երկարապիտի չի զփառասաններ, 1500 շնորհներ վրայ ոչ փողոց կ'ու, ոչ ջուր եւ ոչ ալ անկիւնի: Պատմութիւնը կ'ընան իրենց ուղարկող ինչպիսի վրայէն: Խորդակիցին ծոցերը, իրենց ա — կանքը գլխիկներ դնելով, կը լսեն քարիկին շուտ — ան, ինչպէս խոսկական ճնշող է:

Խորդակին շնորհներ տեղէն երեք տարի, մեծ դժուարութիւններ վերջ, որոնց առա — ջինքն էր մեծ ճնաւորութիւնը եւ խորդակիցին մեկնաւորեցող Սեւուր Արաբիցի, Սուրիայ եւ Զարգարեանի մէջ գտնուիլը: Ամէնէն չոր անա — պատներուն մէջ գտնուիլը ինչ չէ, որով տե — ղական որեւէ օմանաւորութիւն կարելի չէ պատել: Ամէն քան կ'աղմուկ Մ. Նաւանուրէնի, այսինքն զանա Զարգարեանիցի փոխադրութեան վերջ:

Գիտարար էր նաեւ պարզել արարները երբ Պար — սից ծոց ճանչէր, որովհետեւ նաւանուրէնա զիւր եւ ծոցին եղբերները ջուրերը ծածկող ըլլալով, նաւերը չէին կրնար մտնալով նաւանաւորը:

Ճնտեսարար կ'ընէր էր շինելին եւ ծովերիցէն 3500 մեթր ճնտու տեղաւորութեան: Նաւերը կ'ընային կ'ընկէին որեւէ մէկ կողմին մտնալով, եւ պարզել ընտերի: Իսկ արարները ցամաք ճանուելու ճամբար ճակարակին թիւղիւրը էր (թիւղիւրները) շինելին: Խորդակ եղաւ նաեւ 30 մեթր երկայնութեամբ խո — ղալուսին 585000 մասերը փոխադրելու Անկերկա — ղին: Այս մասնաւոր բերին ճամբար շուրջանակը շինուեցաւ: Կրկնապատմունք ճամբար արարու — լիւր, խորդակին կէտ 75 աստիճանիցի արտ — մաղծով շինեցին, միւս կէտ 735 արածաւորներ, եւ 75 աստիճանիցի արածաւորներ մէջ գրին: Ժամորդութիւնն ալ արագացուցին, փոխադր — լով ճամբորդներ չիւրիսային Ատտանանէն, Զարգարեան Ատտանանէն եւ ճնդկական ուղիւս — նաեւն:

Մասնաւոր չարժէ մեքենաներ կը գնէին խո — ղալուսիները ապաշաղ նաւթուրիցի վրայ: Միքն — անոնցին ճամբար անապատին մէջ անկերկան զե — ղերիկ ճամբար մը շինուեցաւ, տար մեթր յայ — նութեամբ:

Ինքնաբարձրերու խոնդի մը շինուած է «Քափի Լայն»ի վրայ, որ պիտի օգտագործուի նաեւ: Խորդակիցի ճամբար: 1951ին կորեիկ պի — տու ըլլալ Պէրսիցիցի Պարսից ծոց երբեք նաւթու — ղին երկաթուղի ի վեր ինչպէս արգէն կ'ընեն բնականաբար Պէրսիցի Պարագաւ, ճնտեսով կ'ընեն «Քափի Լայն»:

Ամէն 300 մեթր վրայ, ճամբարը կը ճանդ — րի քարիկի կայաններու, ուր մասնաւոր մեքենա — լը մէկ կողմէ կ'առնէ եւ միւս կողմէ դուրս կու — տայ, դէպք Միքներկական ճանուելով քարիկը: Ամէն կայան անկախ է եւ իր սեփական երկ — րապիտակներով կը ճաշկանէ: Օտուած է օ — ղալուսիներով 20 անկիւնիցի բնակարան: Երկու ճարիր արար զործարար ճամբար:

Այս արդիական աւաններն ճամբար արքիւր — ան Զրնոսիցի փոխընթ: Ստեղծելի շարժանք — կար, աւաղան, մարդարան, դարձարան, դարձ, ճնաւորանք, զեղարան եւ պարզապիսի խա —

օրուան բոլորները շատ զործ ունէին, կոտորա — ճը ճնաւորանք ըլլալով իր ստակաւորն ստակաւ — նին, այսինքն արարուեալ ճնտ ասպանողի նաեւ: Կի — ններ ու մտնուեցին, ինչ որ ուրիշ ոչ մէկ նաւանիցի մէջ կ'աղմուկէ:

Գրեթէ այս ամիս ալ այդ գահանդակին տառիկ մա — թոյլ կ'աղմուկէ: Ուրիշ մանչ քան փոխանդակի միւրութեան մը մէջ կը մնայ մինչեւ այսօր:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

նուրներ, ինչպէս Անկերկայի գիւղերուն մէջ, եւ նաեւ պարզել անորոգ ճամբորդները ճամբար: Ենթադիւ Անկերկացի մասնաշէններուն կա — յանները շրջապատուած են կանաչութիւնով եւ յորտար ծառերով եւ ծառիկներով:

Այսպէս նաւթուրի պիտի օմէն արարական մեծ անապատը զիւրուր ճամբով մը, երկուստս — ննալ մը ուղանալներով եւ ճարտարապետական կանաչով մը: Նախապէս ապրանքները բնաւ — կաղնեղով կը փոխադրուին Սեւուր Արաբիցի ու — լուրը մինչեւ իսկ ինքնապարտ մը տեսած էին նախ — քան աշխատանքները: Անպիսի ձեռնառայիլ իրենց տեղով տարին երկու Արաբներ, որոնք էին կրտս ուրիշ կերպ երեսակայիլ այս տարօրինակ զործիքը տեղէ տեղ փոխադրելու ճամբար:

Այսօր 32 ճարար Արաբներ քարիկի ընկերու — լիւսն մասնաշէնական զարդերնէր անցած են: Բոլորը միակատուն էին, որոնց Խայրն ուղարկը ծանօթ էին: Անկի քան 2000 ճողի յայտը քարքը վճարածով մասնաշէններ են: Սուրից Երանցըր փորութեան ի վեր արարները ճամբար տեսնա — ճնաւորականական զործ կատարուած էր տեսնա — կան եւ ընկերային անդադարածներով: Միշտ իրենցից մէջ:

Յունուրար ի վերջերս անկերկ, որ ճատա — տուած է Լիբանանի մէջ, սկսեալ ճամբարն արը — ունեցաւ բոլոր կայաններն եւ 16 մեծ ընդունալ — աններուն, որոնք չիւնուած են Միքներկականի անկեր, քարիկ ճանուելու ճամբար օրական 315 ճարար տակաւ:

Սիւրիցի փորելի ծովապատին առնել (ճիւղ քա — դար ժամկիւններն) որոնք ճարարին այսուր — լուրը) տեսնալով մը քարիկաւոր նաւեր խորա — լուսիցի պատարաւ անտեսու սիւ խղը: Անտը Մի — լեքերկականին պիտի անցնին եւրոպական գա — րաններ: Պարսից ծոցին քարիկը 4.183 շնոր — լիւրով մտնուեց «Քափալաճ»:

Քարիկաւոր նաւեր որ դէպք Մարսիլ, Ռո — թիւրամ, Նաւոր կամ Լիւրիւրով ցարդ զանաղ ճամբորդութիւն մը կ'ընէր, տասներեք ուր զա — նապան քարիկներ անցնելէ վերջ, կը ճանչէր Մի — լեքերկական: Պարսից ծոցին մէջ բնականաբար ճա — նա մը մէկ անգամ կը ճանչէր Անկեր կամ Լի — վրիւսի եւ մէկ անգամ ալ կը վերադառնար: Այժմ ճամբարից պիտի ճողի Լիբանանի նաւթու — ղին:

Օրական 315 ճարար տակաւ զտուած քարի — կը ճատարաւ 515000 քարիկներ մեթրի: Այս քա — նակութեամբ կ'ընան զոտ մէկ օրուան մէջ Քրան — սական մեծ 15 օրաներին: Ճնտեսարար բոլոր ինքնապարտը, օրանաւորը, զործարանները, պատերազմական եւ տեղաւորական նաւերը կ'ընան օդուրով Քրանուրի մէջ Իսկ Սեւուր քարիկի ալ արքիւրէն:

Պէտք է սակայն ճանչիլ ամբողջ երթուղի, որ օրական 900 ճարար տակաւ քարիկի պէտք ունի: Պիւրիսիցի 23 օրանաւոր ճամբար, Խա — լուր 28ր, Մենն Բրիտանիայ 17ր, Պիւրից 10ր, Ծովալի 3ր, Սպանիայ 3ր, Զուիցիերի երկրէն, ինչպէս եւ ճարարաբան, Զորատայի, Նորիւ — կիւսի եւ արեւմտեան երկրներին: Յունուր մէ — կէն ուրեմն արարական նաւթուրին եւրոպայի սպանաւ մէկ երրորդը պիտի ճաշկանէ: Մնաց — լին էր երկու երրորդը մէկ մասը իրաքական նա — թիւղիկ պիտի իշէ, որ Պաղեստինի պատերա — ղին ի վեր քրիստոն ըլլալով Ճափաճի, Միքնե — րկականի մէջ երկու ճամբար կը փնտը, մէկը Սու — րիսիցի, միւրը Տրիպոլիցի, Լիբանանի ճարար: Բայց Մուսուլ Բերքուր Միքնեքական պիտի զրէ օրական 123 ճարար տակաւ ճամբար:

Թ. Ա. Թ.

ԱՆԱՏ ԵՆՄ

ԵՐԿՐՈՐԳ ԲԱՏ ԱՆԱՏԱԿ: Պ. Զ. ԱՆԱՏԱՏԱՆԻ:

Անատաիկ երկրորդ ճարդ մը: Զեր կ'ընէ մէջ կը գրեց — Ամէն արտաւ, ճարարակից կը փա — րաճը նաեւ: Իր բնութիւն, պարտիկ յարաբեր — եւ փոստաճնորդ փալերի, անուամեղական, եւ կ'ընկերակն եւ աղբին անտեսու կ'ընդով ծոցաւ — լու պատարաւ անշանքն է:

Անշուշտ ճնդ ալ պատմած են այն ինչ որ ան — ցած դարձած է 1945ի ճարարականին բնութե — լիւսն տեսնել Գիտնորով ճանդերը որ իրենց ճա — նապարճամարդ, կամ Մայր Անթուրն եւ կամ ին — լուսից պատարաւորութեան ճատաւորակը հայ — լալուրիկ երկրիցի կը վերաբերի, երկրիցի ան — տեսնու մեկնիկ տարձ 100.000 ֆունտը ճա — նապարճամարդ տապալ ըլլալով ճանդեր, մեր պատարաւոր պատարաւորութեան յարգում են Մայր Անթուրն ճնդին 10—12 ճարար տարրի պարտը մը փալերի եւ վերադառնալ: Աղբրանի ճարարակի փալի ուղարկ զրէթէ ատմին նա — ժան եղած է ինքնիկ որ բաւականին այդ ճարդ — ճան երաւ կարգաւոր եւ Մայր Անթուրն ճար — տարուրի անշանքն կ'աղմուկեն իրիկ: Վար — լուրիցից ամբողջ 5 տարի, ճնտարար Թուս

Քառերկան վերամշտք

Առաջին դրուեցանք խոսած էի երեք կարեւոր խորհուրդ մասին որոնք բնագրութեամբ էին հնդկական ընթերցիչի վերքը :

Վերջերս Փրանսական բնմեքը որտ առիթներ տուին մեզի դիմաւորելու Փրանսացի animatelistներու ջանքերով միտ նորութիւններ ջրամշտքու համար Քառերկան Զարաւարտի վերքը :

Անոր աղ Մանիքրան շուն բացառիկ վիպա — դիրքն է, իր Հակառակութիւններն եւ սերնատար Հակառակութիւնն : Իր նոր Քառերկանութեան համար երեք կարեւոր է նախապաշարտով ունենալ : Տուած է տակաւ եւ անհարկ դործեր, ինչպէս «Celles qu'on prend dans ses bras», ու նաեւ «Անտառ Քառերկան» կամ «Անտիքիակոյն վարդաբար», ու ընդ թարձր դործեր եւ մասնաւորապէս լիզուի տեսակետով : Մանիքրան ունի սեղ թարթաւ եւ անթարթաւութիւն : Ո՞նք որոնք յատուկ էին իրեն :

Այս վերքին Քառերկանութեան շարքին կը պատկանի իր նոր դործը, Malatesta զոր բնմա — դրած է Jean Louis Barrault :

Մասնաւոր դիմաւորութիւն արժանի է Պառուի դործանման թիւին ճշմարտ արուեստին հանդէպ : Անտառի բնմի անհնգի պարկեւտ դիմաւորութիւն, աւելի քան դիմաւոր — ստեղծարար մը : Պառու այս ստեղծ յաջող խաղ մը երեւան բերած էր, «Les Répétitions», իր փայլեցաւ թէ Քառերկանն եւ թէ նիւթական անտակետով, (կրկնող յաճախ խախտի չին թափը) :

Ան կրնար ամբողջ շրջանին այս խաղով գոհանալ, ունենալով անպակաս եւ ապահովութիւն, բայց իր նախընտրելի, ի դէպ գոհուցումներով, միշտ նոր քան մը ստեղծել, անսոց վառած ըլլալու յաջողութեան մասին :

Եւ ահաւասիկ «Մայաքիսթիան» : Հայտնական տիպար մըն է հերոսը, ինչպէս հնդկական, բո — բոտան է, ուսով եւ անթարթական, սակայն իր բնմն ունի մանկական անմեղութիւն մը : Կուտա — քան է, հանգիստ սիրող, աւելի ճիշդ բոյրը համ — ճիշդեղեղ սիրող, ըլլած թարթը թէ չափ : Անտառ — սէր է եւ անթարթական : Կը սիրէ խաղով կենսաբն հետ : Կը սիրէ իշխանութիւն, հարստութիւն : Զի փառստիւն ոչ մէկին եւ ի վերջոյ կը խորթի :

ընտանիքին : Նամական դրարտ արտօնութիւն ուղարկ է : Պատկանան որ ընտանիքներով — ընտանիքական օգնութիւններն եւ անկարգութիւններն : Իր նպատակին չէ հասնել, որովհետեւ հայ մարդը տակաւին ստեղծած չէ հայ դրարտ փող տալ, դիւն : Բայց հակառակ ստոր երկհաստեղեղ տպարկութիւնն 1899-ին, մինչ քանատեղեղ մեծած է 1892-ին :

Մտնուի Պառուի եւ ուսուցիչութեան թիւին արտօնութեան ըլլալով «Արարտաշէն», գրեթե անհնգի կարողութեան եւ տպարկութեան յայտնութիւն : Եւ այս կարողութեան կեղծ թէ իրենցանիցի տղրութեանը ճանաչողութեանն է ոչ մէկը մինչ այդ այդպիսի անհնգութեան չէ հասնել : Պառուի ինչպէս Մտնուի կրկնութիւն : Պառուի ինչպէս իր կարծիքն եւ վերաբերման ինչպէս : Ամեն ինչ փամանակ վերջ, Պառուի ինչպէս թիւին չէ չափողութիւն եւ մեծեր է : Մարքին տարուած է Մտնուի ուր մէծ հանգիստութեան չափին յանձնուել է :

ՅՐ. ՇԱՀԱՅԻԶ

ՊՈՒՏԱ ՄԻՆԱԶ

ՀՐԱՄՄԵՆԻՔ ՄԵԿ ՄԵԿ ՊԱՏԱՌ ...

ՈՒՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻ ՀԱՅՐԱՅԻՄ — Անպաշտ — մանկութեան մը ժամը պիտի չկայ եւ եթէ համազգիտական մը պէս, «Հայտնական» թիւը — թիւը միայն խորագիր կարգաւորով մեղադրաբար շարադրութեան շարքին կը պատկանէ, «Եւն մեծ ստառ քաջազգիտով պիտի վազէ մեր խաղ — դրարտին ու յաջողական մը շարադրել պիտի տաք» «Իրականութիւնը ինքզինքնորոշել» պի — տալով :

Այս, մենք, թարգմանելով ու թարգմանելով, տակ կը դառնանք անցած իրականութիւնի սկզբնէն ի վեր, թէ եւ այս օրեր դրարտն է իմ քաղաքներէն շնորհաւորական քարտերն :

Անցելուն, ամերիկայէն, Փրանսէն, յունա — քան, պառնալին լիզուելով ... Զանգիւղեցալ չինարէն, հայերէն եւ հայերէնութեանն : Կը յուս — ան որ մեր համազգիտականները Ս. Հայաստանից ստացած կը լինեն հայկալի թարգմտ, եթէ ներ — քաղաքներուն մէջ կապալաւորական Տարգմա — լար եւ կրօնական մտնողը լիզու — լիզուելու շարք ինքնորոշելու կողմէն կը իրենց կողմէն մնացել ու ...

ՊՈՒՏԱ ՊԱՏՐԱՌԻՔ — Փաճը Երկնաւոր — քին : Պառուի կը կցուի, օճիւր պատկով Անպաշտ — ան է իրենց իր արժանաւոր պատրասարը :

Փառնելու ինչպէս ինչպէս Սրբապետ, իսկա — կան խաղաղութիւն ամենիցնով է մեր մէջ :

Մարդկային իր կը ճանչնայ մտնող այս յաղ — անութիւն : Երբ ճանաչանալ լիզու կամ պատրուի — բնութիւնամարտի ընտան մը ստեղծ հայութիւն — նը : Իրարու հետ թուցեցիկով կը խօսէին : Նոյնիսկ

անից որու լրաց դրած է իր վերքին յոյսը, իր վերքին քաղաքներէն մէջ : Ան կը մեծնէ թուած — արուած ինչպէս շատ մը տիպարներուն որոնք ի վերջոյ կը դառնանաւոր ամենին մտնելով պա — տանութիւն :

Մայաքիսթիանի դրարտ ստանձնող է Պառու, որ նոր արժեք չի ներկայացնել իրենց դրարտար եւ բնմարտին : Միշտ չափ խորհուրդ, ընդուն, իր խաղին տալով մասին մէջ ճանաչողութեան կը լիզուել երկնաւոր Պառուի կողմէն քան ինչպէս ինչպէս : Իր խաղին տակ, Madeleine Renaud՝ Երկնային դրարտարին մըն է որ ամէն անգամ կը դրարտելու իր տաղանդին մեծութե — թեան :

Իրենց հետ ներկայացնութիւն մը կը կարեն ժամ Տրային, ինչպէս եւ Փիլի Պառուի կը Պառու իրենց մէջ կը կցուի ըլլալ դրարտ եւ հաւա — քանալովին :

Բնագրութեան թիւն, ուսով լիզուել կողմէն, բնագրութեան (decoris), տակին, հարստան եւ հա — շարապար, մասնաւոր հանգիստ մը կը պարտեն ինչպէս : Երկնային պառնալին պառնալ, եւ ուրիշ տեսարաններ : Ընդհանուր ստանձնող շահական ինչպէս մը որ նոյնիսկ եթէ միակտոր մեծութե — թեան մը չի կողմէն, ինչպէս «Անտառ Քառերկան», ունի մեծութեան վարդապետներ, երբեմն երկար, եւ շատ յաջող իրարորմամբ մը :

Նուազ շահական թայց կարեւոր թառերա —

Րաֆֆի «Պառնալ»-ը որ թուցեցիկ մը մէջ գոր — ծառան էր, դրարտան հանուցուել եւ դառնաւոր «Պառնալ» թառին իմաստը հասնաւոր : Համար, Րաֆֆի այդ դրարտ Գրանտարին թարգմանելով — բանայց ըլլալ ...

Նախադրական արքի օրով այս բոյրը չիբի — նութիւնները ցոյցանալ եւ տրեք խաղաղութիւնը : Մայաքիսթի թարգմանական համար եւս :

★

ԱՊՐԱՊԻԿ — ԿԵՆԵՆԻԿ — ԻՆՉԻ ԿԱՐԱՆ Ե ՀԱ — րուտա ըլլալով : Ապտարիկ կը քաղաքի եւ կանիկիկ կը վերածուի գործերն :

Մեր ամալկար — արդարական կուտեղն — թիւնը, «Վարդ Մեղեղին» ստացած ըլլալով կա — բնութե դրարտներ, իրեն Ապալանի թուած պար — թերը : Այսօր պիտի վստիւ եղեր :

«Այսօր» Ա. թիւը նախաւ է երկու կաթ — դիտներու եւ Պառու պարտարաբն ինչպէս թիւն : Համապատասխան կենսականութեան դրարտներն այլ շարքի կցած են : Մէկուն մէջ, Պ. Վ. Մալգ — անի, կը հրամայէ, Մտնուի ամալի «Հնչեղէն գանդակներ» : Որով չէ թէ որ երկնային գանդակ — ներուն համար է : Անպառ, Հայաստանի գանդակ — ներուն չէ որ կը հրամայէ : Թեքուս քիչ չափ տե — ղեկութիւն ունի, որ չուն զանգալներ լուսն մէ — քանցող թառերներին անհանգիստ չլինելու համար :

Անիկ ճիշդ, չուն զանգալի պէտք չուն, քա — նար ծայր պարտաններու յատուկ ստորութիւն ըր ըլլալով թառարարանին մէջ, ջրմուտէն յաղ ա — փորութիւնը : Եւ մասնաւոր, գանդակներու չինա — նիքին խիստ մեծ կարգի քա. Երկար ծնունդն աւտուտին կրնա լին տար չուն անպառ, «Բալա — դուլիքին» կրկնութիւն եւ կապալաւորները որ ա — րաւ ինչիկ բերելու գործին լուսնով ըլլալով ...

Կ. ՊԵՏՈՒՇ

խաղ մըն է Մայաքիսթի «Dieu le savait» :

Մայաքիսթի միշտ անիկ յաղնալ է այն խա — ղերուն մէջ որոնք իրեն նիւթ ունին միայն ամէն — նորայն իրական փիլիսոփայութեան մէջ, ինչպէս «Une femme sans importance» կամ «Un homme com — les-aussi», բայց այստեղ ան ուղարկ է աւելի մեծ գործերով զաղով, անտակ մը փիլիսոփայութիւն մէկտեղ բերել ի հեծուի դրարտարութեան (exist — entialisme) : Կուլէ փառնել, զաղ թարգմանար ինչպէս կը փառնէ չերեկը, թէ ամէն քան ճիշտ — անտալ է : «Անտառ գիտն» ըս, ինչ որ իրեն ամալկական հետեւող կ'ունենայ մարդը անպատասխանատուութիւն ամէն գործի մէջ : Ո՞վ միակտոր կրնայ ըլլալ, քանի որ պալա գոր — ծունդութիւն չկայ, քանի որ ամէն քան աւտուրնի պարտարանով, դրարտն է :

Այս անտակտոր պալապալալու համար, Սա — լաքուս, դրած է խնդրուած, երբեմն իրականութե — նէ շատ չուն : Թառարարալ մը որ կը իրկուի զա — նի մը արտախ խոսքերով եւ անիկ խաղաղութե — թեան : Գիտարար պառնալ կ'իյնայ Մեղեղ Կի — թուին, խաղին եւ վարդալի դրարտան մը, որ փ — թիւն հետ ունի տրեք Մարի Մոսկովի եւ Երեւոյ — նակ խաղ մըն :

Ծառալիկային իր խաղին ուրիշ կարեւոր գոր — ծի մը Թիւրի «Les Caves du Vatican» մասին որ բնագրութեան է Գրանտի Գրանտիկ կողմէ :

ԱՐՓԻԿ ՄԻՆԱԿԵԱՆ

«ՅԱՄԱՐԱՅԻ ԹԵՐԹՈՒՆԸ

(44)

ԼՐՏԵԱ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳՐԱՐԱՅԻ ՄԵԶ

(Գրեթ) գիրման դիտարկատան կցորդ ՄՈՅՁԻՇԸ

ԵԳ. — ՈՒՊԵՆԹՐՈՐԳ ԿԸ ԿԱՍԻՄՈՒՄԻ

— Կիտոր պարուն նախարար ԵՆԵՂԻՄ կը հա — տաւայ որ իրական եւ փաստաւորութիւններ եւ կը խորհի թէ անհնգապարեն ինքնարարար կեղծ է գիրմանական դիտարկատան : Հնի Ֆոն Փառնիկն է կը բանից այս կարծիքն :

Երբ Պառնիկի ինչպէս դիտարկին անտեղ, դէժմը ստառաւ եւ իր միջանոց դէժմիկ վրայ անտեղ հարստութիւն մը երեւցաւ : Երկնային — կիւնները ինչպէս վար եւ շրթները սեղեցն : Գաւառէ է, հախարար քան մը ընտած էի : Գա — լով Կիտար կատարի նախարար մը քանցող վրա : Այն տակին Պառնիկի ինչպէս : Կիտարի խաղին, լիզուելով իրարանիցի նախարարութիւն :

— Պառն է գիտնալ թէ փաստաւորութիւնը իր — րականն եւ թէ չէ : Տուէք ինձի այդ պատկերն — թիւնը ... եւ կը խաղաւոր որ պիտի մտնած ... թէ պատահած է որ ... խաղաւորացուցած ըլլալ — քան : Եթէ ճիշդ է թէ այդպէս մեծ տարակարծ — թիւն կը տրի Լուստին եւ Ուշիկիկի թիւն, այն տակին գիտնի թէ ինչ պիտի լինի : Այդ միայն կը հետադրելի լին ... բայց փաստարկ պէտք ու — նիմ է ոչ է անձական անթարգմանութիւններու : Կը

խորհի՞ք որ կրնաք պար պարտաւորութիւնը ըս — տաններ ... թէ պէտք է, ուրիշ մէկը ... Դրեմ Անպառ :

Ա՜, ինչու չորս այն տակն : « Բայց խնդրեմ, պարուն նախարար ուրիշ մէկը զրկեցէք իմ տակ : Այս պարտեք բաւական հոգ տուալ ինձի եւ ար — քան անցած գիրմանը, ինչպէս կ'ընեն, այլ անձա — քանցալ նապատարիկ պէս չի կրկնելին ցանցին մէջ բռնուել, եւ այս բոյրներ վերքն ալ զարգացական աղու մը պէս յանդիմանուել » :

Բայց այս տակակ քան մը չորս բնա : Նստած մնալի, ծուկի պէս լուսն : Կը զգայի միայն, որ Ուշիկիկիկիկ ամբարաւան չեղաւ եւ դէժմը որ չեղաւ ինչպէս յանձնարարատեղի մը կ'արտալա — քանի, ճշմարտ փիլիսոփայական անհանգիստութիւն մը կը պատահէին ինձի : Եթէ լուսն կ'ըլլար թէ սա պատուս ոտքի էլլէք », կը խորհէի :

Կիտար վերադառնալ խաղաղութիւնը որ մեծած էր եւ ինչպէս կ'արտալաւոր մնալի իրեն :

— Շատ փոքուր է անպառ, պարուն նախա — րար : Համալից փաստ մը մեծութիւն, փաստա — րարութիւնը, փակարկականութիւն եւ կիկերնի ան — կեղծութեան մասին : Եթէ կիկերնի մեծակ կ'ա — խաղի, անպառ ուրիշ օգնականի, կրնաք հաւաքալ ընտանիք այս փաստաւորութիւնը : Եթէ օգնական մը լին, չի կրնալոր բոլորովին թէ օգնական մըն է, բայց այն ինչպէս ինչպէս պիտի դրարտ :

— Սքանչելի դրարտար է, Լիւրուս, ինչպիս — անի :

Յետոյ դրարտ ինձի, եւ լուսն :

— Համալից մանկ զով հասնալ թէ այդ կի — կերնը գործակից մը ունի՞ք ... այդ ուղղութեամբ

գիտնութիւն կատարած էք արդէն :

— Ա՜, ճիշդ ըսելով համար, ուղղակի կիկե — րնիկ հարցուցի, բայց այդպէս : Եւ որովհետեւ հասնական չէ որ կարեւոր երեք ներկայ ըլլալ այդ գործարարութիւններուն, ստիպուած եմ դիմա — նալ իր խաղերով, բայց եթէ ինչպէս որ մը մաս — ան է մէկտեղ ելլէ :

Ուշիկիկիկի յանցալ ինձի : Առաւ քանի մը հատ իր աղին լիզուած փաստաւորութիւնն եւ ան — թիւական չեղք զանոնք անիկ : Իր դէժմը որոշա — պէս կատակ եւ քանդակներ կ'արտալալարէ : Կը նախը փաստաւորութիւններ, որոնք 65 հա — ղար մեղերին արժան էին Գրանտիկ : Յետոյ, անից թէ շարժումով մը անգին չեղք զանոնք եւ կարեն հաւաքանք մը թուա իր բերնին հետեւող բառերուն մէջ :

— Շատ գիտեցիկ է որպէսզի ճշմարտ ըլլալ : Յետոյ ոտքի ելաւ :

— Յնոր տարիներին Պերլին պիտի մնաք : Թերեւս տակաւին պէտք ունենալ մեղի :

— Բայց պարուն նախարար, կիկերնի ինձի կը պալակ Անպառ, պալակաւորար նոր փաստաւոր — քանի ունի :

— Ա՜, ցնոր տարիներին Պերլին պիտի մը — նաք :

— Գիտով քարեղեց գիտ : Ինձի կը մնալ մեկնիկ : Կը կողմը մը բանաւորուած էի : Մասնաւորապէս զամեր էին գիտ, ինչպէս կ'ընէին ստիպարար Պերլինի մէջ :

(Շար)

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesine - (13)

Գաղութ գաղութ

Հ. Յ. Դ. 60ԱՄԵԱԿԼ ԱԼԼԵՊԻ ՄԻՋ

Հ. Յ. Դ. փախուսածանկը հանդիսանալու անունով և նաև Հակոբ մէջ, Գեղու. 24ին, Ֆե-րիակը ընդարձակ արհաւիրքներու արդուր - թեմով: Ներկայ եղած են Միխայիլեան վարժա-րանի տնտէշ Լաւան Յովհաննէսեան և քաղաք-իւ ծանօթ անձանկներէն: Օրուան նախա-գահը, ընկեր Յ. Գառնիկեան իր քաջման ճաշին մէջ ըսած է թէ Հ. Յ. Գառնիկեանը վերջին 60 տարուան մէջ դարձաւ պահպան ու արթուն աշ-քը մեր ժողովուրդին: Բանաստեղծ է ընկեր Մու-շեղ ձեռնադէմեան (բանաստեղծ Մ. Իլյան), չեղանդով:

— Այս յօրեանը ինքնագործութեան կամ իր գործերու տարբորեցը ընկուր առիթ մը չէ, ուր զոհուած լիակ Հայ մը որ չլրացանք իջարու-կանութիւնները ունի հանդէպ իր ժողովուրդին: Յօրեանները առիթներ են անդադարմամբ և հանդիսանալու վերանորոգելու ուշուր մը: Հ. Յ. Դ. միս միանկ ցոյց տուաւ պատասխանատու-ութեան դեղեկից գաղափար և զոհուածը: Հաւատար-բանութեան, եւ վճարանութեան ընդարձակ իր-տարն ու գրեթէ Դաշնակցութեան միանգոյն գոր-ծին եղաւ, կենդանութիւնն ալ Հայ ժողովուրդին, որ ընդունաւ ազգային գիտակցութիւնն ստացաւ: Եւ դարձաւ ընդունակ չոր ընտանակութիւնները դէմ պայքար մղելու: Դաշնակցութիւնը վերջին 30 տա-րեանը միջոցին դարձաւ. հայրենակիրութեան դրօշը: Անոր շնորհիւ Ռուսները զանազան թէ ո՛ր իր ժախ և ինչպէս իր քաշէ: Դաշնակցութիւնը մնաց միմեակ, ոչ թէ անընտանեւոր ու միկուս - նուոր ժողովուրդին, այլ անոր ծոցին և սրտին ու հոգիին մէջ: Դիմանալով Հայ ժողովուրդի ազատութեան կրօնակը հետազոտելու գործին մէջ: Հարց կուտան մեր թէ ինչպէ՞ս պիտի Հա-նքիք մեր խաղկին, երբ միջոտարար քանակներով եւ ինչպէս ռուսներով իր պայքարին անկախ-որ ապրելու իսկ: Մենք սակայն անկող կուտանք մեր պատմութեան ճանքին եւ անկէ իր քաղցին ի-մաստան անկի զերազուր դասեր, որոնք կանխել են հաշիւները վեր երեւելու ինչ են »:

Երկրորդ քանակիս իր ընկեր Տոքթ. Գա-ս պատեան:

— Մեր այստեղեան տոնակատարութիւնը պատարճի մատուցած մըն է այն պայագիրին որուն համար զոհուեցան մեր բերաւոր նահա-տակները: Անոր ստիճանները սպրիւն, եւ ոչ թէ ստրուլ — երկաթ կամ քանիս, շրջիլ քայ ճա-կաւոր, ունենալ այն ներքին հարաբերութիւնը թէ հարկ է տեղն ըլլալ իր ճակատարարին: Մեր միակ պատճառն էր մարդկայնորէն սարկը: Պայքարը չար-ունակութեամբ միմեկ ուր յայնպիսի դարձաւ: Հայը, անկախ Հայաստանի ունեցաւ եւ իր ստո - ռադիկներին խորհրդանշող եռագոյն դրօշը: Այդ պայքարը նաեւ միջնադարին վարկ ապահովեց մեկը: Բռնութիւնները տեսական չեն կրնար ըլ - լալ: Վստահ ըր որ ան պիտի ունենայ իր նոր ե-տադրին, իր անորոշացած հարեանքին ու անորո-շացած ժողովուրդը:

Գառնիկեանը իր Դաշնակցութեան իր պայքա-րէն պատասխանեալ համար: Ենթ լուստու ծնած ըլլալին, պիտի կատարէ պարսկաստանութիւնը իր - նի. ապատարկից կուտար իր: Այժմ իր փնտռէ կըլը լարերէնթիւն, որուն մէջ նետած էին պիւր: Ծխաւորհանգիսի մը, Գոնարիս մը, Եռլակցաւորի մը, եւ քաղմաթիւ ուրիշներ ալ փորձած են խոյս տալ ալը լարերէնթիւն: Զէկ կընար Հետեւի անոցը ընտրած ճամբուն, որովհետեւ տակաւին կը Հաւատարկի ողորմութեան:

Ով պիտի, Կիլիկիան իր ձեռքերը մէջ ունէր իր քանակին որ դուր պիտի քանաւ եւ ինք րու-րը անորեք փոխուած իր Թուրքի, պատճառը այն իր գուրց իր կուր էին միւս առաջնորդները:

Միտքը զիստալ կ'ուզէ միշտ... իսկ Կիլիկիան իմաստաբան էր:

Չորս օրէն է ի վեր Պերլին էր, երբ երկու հրա - միւրակը դառալ պահպան: Միւր կուտար Բաշիս Այի Հայլանիքին, իսկ միւր Մեմ Միսիթիքին, Մամատարկան պատճառը իր կար ստար:

Երկու տարի տալէ, օգտակար եղած էին ի - րաւի մարշալներին, իր կախալանին փոխուրը գործին մէջ: Բաշիս, որ այժմ կ'ապրէ Իսթ Մէ - ուս Ռադարտիս արքունիքին մէջ, եւ իր րուրը ընկերները թերեւս երեսօտակար են տակաւին ինձի, որովհետեւ Բոլլ չտալի որ գործարարութիւն վը-ճուր, երբ իր պակտը ան քառասունաւոր:

Այժմ, Բաշիս Այի Պերլին էր, գերմ մանկ վը-տանդէ, քայ չէր ծոցած զիս տակաւին եւ ուրա-խութիւններ կը հրաւիրէր մանկ անգալ որ Պերլին երթայի:

Եւ ալ ուրախութեամբ կ'ընդունէ իր հրաւը:

Հանդէպ ունեցած է նաեւ գեղարուեստական ճախ բաժին մը:

ՏԻՐՈՒՆԻ.— Մուշեղ Աբիեան մեռած է Թէ-րանի մէջ Երեւանի Դին: Մնած իր վերին Աւու - լիսէ Դաշնակեան ուսումը ստացած իր քաղաքի լիսական պաշտօնին մէջ, միջնակարգ կ'աւարտէ Թիֆլիզ անտարկական պիտական պաշտօնը, իսկ քարթագորդ Մուշեղին մէջ: Հայաստանի հայ-րապետութեան ստեւն Ալեքսանդրապոլի Նաչի-քաղաքային վարչութեան անդամ էր: Հաստատ-ին խորհրդայնացումով տար հազար Հայ մաս - տարակներու եւ մարտական ուժերու հետ կ'անցնէր Պարսկաստան, նախ Թուրքի, Մէլէտ եւ ապա Թէհրան: Միշտ նուիրուելով հանրային աշ-խատանքի: Առաջին համաշխարհային պատերազ-մի միացաւ խումբ որ ուսանողներու եւ կիսա-թողուց քարձարարն կրթութիւնը եւ կամատար-կան պիտականը շարկը, Կարթի վրայէ խումբի մը հետ անցաւ պատերազմի ճակատ: Մեմ իր անդամ է Թէհրանի ռուսաւորած թեմական խոր-հուրդի կաղաքագործութեան եւ կամադարութեան մշակման մէջ: Եւ միշտ ուշադրու եղած է հա-րային եւ աղգային գործերուն մէջ:

ԱՆՈՒՍԱՐԱՄԱԿԻ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ

« ԵՆՆԻ ՄԵՂԻՆ » մէջ կը կարդամ:—

Մեծն Բրիտանիա, Յոնաս, Պերսիա, Հո - լանտա եւ Լիւքսեմբուրգ համաձայնած են կող - մակերպելու ընդարձակ, անկախ եւ մեծապա-շարական ու լաւ մարդուած ուժ մը, որուն պիւ-նորդը պիտի գործեն թշնամի դիմելուն հետ-եր, երբ յարձակուժ գործուի Արեւմտեան Ներս - պայի մըք:

Առաջանալուն դաշինքի շրջանակներուն հետ կ'ապուստ մանազնայի մը կարծեմք, այս ուժը պիտի մարտիկ անկախ մեծութեանը, որոնք ընաւ չեն կիսարկուած միջինն այսօր, կիսերկու-րեթեցան եւ որոնք մեծապաշար պիտի ցնցեն նախա-ընթացի վնասում: Մտադրելու գործարարութեան հա-մար անհրաժեշտ րուր վարչիւններ ընտրուել են արդէն: Ուրիշ մէկ մասը րուր քաղաքայն այս - պիս կ'ուտան ճանձնատպած կամ եռլ ուղղութեամբ ինկուստներ:

Իր հաղորդակ թէ ծրագրուած անձինն ստալ յայտնեցաւ եւ ներկայացուցաւ վերոյիշեալ եր-կիրներու միացեալ ուժերու ընդհ. հրամանատար մարշալ Մոնթիմորրիի եւ քաղաքային ուժն - ընդ հրամանատար րուր ալ Լաքլեր րու Թափիկի կորէն: Այնուհետեւ, երբ կիսեցեալ Առաջանա-նի դաշինքը, ծրագրելը, մարտամատերին ժախ - ունէր վերլ, ներկայացուցաւ այդ դաշինքի ընդհ. սպախալարները անտերմու, Ուոլթիթիքին մէջ եւ վաւերացուցեալ անմիջապէս:

Այս խորհուրդը ուժը, որուն մաս պիտի կ'ապրեն կամատարկութիւն միայն, գործի պիտի անց-նի ոչ թէ պաշտպանելու համար քանի որ մեկու - սացած կէտեր, այլ քաղաքին թշնամիքին թիկունքը, լաւ չլրանալիս մը վրայ: Պիտի ունենալ ո - դանատարկ յատուկ տորթիլ, պարենարարան նը-պատակով: Զօր Ալքրեհաւոր, կիսակիւ մ, մա-րալախ Մոնթիմորրիի հետ ունեցած իր տեսակ-

րը: Գոհ էր քանի որ ժամ անցնելով մէկուն հետ, որուն կ'ապուստ էր այնքան շատ անտեսական իր - շատակներով:

Յալըրը րու Մեմ Միսիթիին տունն էր: Հա - մարտաց յիշատակներ չունէր իրեն հետ: Իր հրաւերը կը պարտէր այն նախաձեռն, որ կը ձգէր երկու արքա իրանապէսները գոտեքի վերածուր: Պերլին իրենց կէտերը:

Նստած էր ուրեմն Ներուսաղմէ Մեմ Միսի - թիին զիմացը: Ուշադրու իր քի փայլուն իմացա-կանութիւնը, ինչի Բաշիս նուազ արազաթնէր մտածելու կերպ մը ունէր, քայց համեստ ու խիստ խաղաղին քարեակ մը ըր:

Պերլին իր արքունի ընթացքին, Միսիթիին նը-ման էր այն քաղաքին նկարներուն, որոցմով աշխարհ իր ճանշար դիւրեւ ալը շրանին: Կը հը-մանի իր հրաւիրի մօտեցան իրալ որ խիստ իր-անաւած էր եւ հնչաւորած: Նստած էր սեղանին առեւն այս մարտուն, որ իր անորոշ կեանքի ըն-թացքին էր դաւառած նեղութիւն տալէ Ալեքիսաղ-նիկուն, քայց չէր քաղաքով եւ ճորտապիլ անոցը հանկերէն:

Ներկայ էր նաեւ Պաղատտի նախկին ղեկավար Կոչոպ, քայց պատուով տար տրուած էր ինձի, թէն արարողական կարգին համաձայն, ղեկաւ - նին իր պատակով: Նախ ինչ մը շփոթեցալ, քայց եր տեսայ որ հետ Կոչոպ իր ջնախադար ա-ռաքին տեղը ինձի տրուած ըլլալուն համար, տե-սակ մը շարաճնի գաղաթութիւն համակց զիս:

(Շար.)

զգայնութիւններ, բարձրաստիքն եւ հայտնաբերին: Թուրքի մէջ պետական իշխանութիւնը ոչ մէկուն, ոչ մէկ կուտակութեան սեփականութիւ-նը եւ, անոր անձնական ապրանքն է: Բուն Խրա-տաւորը ազն է եւ ան է որ իր վնէն ամէն քան: Օրուան կատակարարութիւնը բնութագրուած է ծանր պատասխանատուութիւններով: Աղղովին օգնելու իրեն, որպէս զի անկի լաւ նայինք 1951 թ տպա-մած հորիզոններ:

« Սոն Փափաքի » մէջ Սէլիմ Բալլազ կը գրէ:—

Դիֆթաթար Կորքուրը հնուտ է վարդա-դոյն ըլլալէ: Կարգութիւնն էր քաղաքատուր շոյն-իսկ 1949 թ տպանալին հետ: Իրանա ըլլալու, որ-պէսզի յուսարդուինք եւ չեղադաշնեք արքերը: « ԾովաՆուրիքի » մէջ Մադիար Բալլազ կը խորհրդամէ:

— Կըզդիլէ տարին մը երեսն եւ հիմա կը մա-նենք անտեսիթ, մուրէն եւ տղանալայի տարին մը ներս: Տոնատեսական տոնացար ծանրակշիւ ու զա - ղաքականին շախ, անտեսըր նախանիքի անձ - կուրթին կը տրէ մը թեւակոյններախաւարդու-նը, վրդովիչ համաձայնութիւններով: Ենթ Ա - թեւներն ու Արեւմտեան համաձայնին իսկ եւ Թու-րուն պատակներով, դարձած պիտի կ'աղաւ - լաւուն աշխարհի անտեսութիւնը, եւ 1929 թ ան - տեսական տոնացարին շատ անկի երկրական քա-ղաքութիւններ պիտի ծնին: Բայց երանի թէ ալղպի-ւր համաձայնութիւնն մը կըրուէր, եւ մենք խոր - հէնքը միայն անտեսական նեղութիւնները: Մարդ-կութիւնը պիտի աղաւ իրալ անորոշական կործա-նումով եւ մահով եւ իր քաղաքութեան եւ վրա-շխութեան միջոցներ ի սպաս դնելով, կը լաւն - դէր հարկին օրուան անտեսական կենսաները:

Այսինքն Տալիկ եւս կը գրէ:—

1951 թ վնասական արդուած էր տարին պիտի ըլլայ: Երբ կը թեւակոյններ տար տարին, կը տես-նենք թէ անորոշ քաղաքութեան անկի պատերազ-մը մը հակի: Ամերիկա եւ արեւմտեան պարագա - կան պետութիւններ սպաս տնեղական կատա-րաւոր, կամքը քաղաքագործային մը դէմ: Կրօնքն իրեն արեւմտեան Գերմանիան եւ ճափոնը:

Շատ համաձայնակ է որ Թուրան քաղաքականի անցին տաւած պատկան էր Մեմիկալին եւ արեւ-մտեան պետութիւններն այս պատարաստութիւն - ները լրանան: Հակառակ պարագային, Թուրան փամանակ չ'ալի պիտի ուզէ եւ ինքզինքը յալթին - շախ դուրսը պիտի չ'աղալ, եւ անտերաւ ճա-կաւոր պիտի ցցէ կարծիք Չիւստանիցի դէմ:

Մէկ խոսքով, անցնող տարին շատ զէ մա - ունց ըր թողուց տար տարին, եւ ծանրակշիւ տոնացար մը եւ երրորդ աշխարհամարտի մը վը - տանըր կայ մեր աշխարհն տան:

Բոլոր գիտելիքատ աղբերակն նման, մենք ալ պիտէր է շախտաղած արթուն գիտելիք այս վնաս - կիցի դիմաց, զղուշաւոր ըլլալու եւ ամէն միջոց ձեռք տանելը:

1951 թ ըր նշանաբանը պէտք է ըլլալ շարժուն եւ պատրաստ դառնուի եւ ամրապնդել աղգային միաբանութիւնը »:

ՄԱՍԵՆԻՐ
ԾՈՒԳ, գիրք Բ.: Գրեց՝ Ա. Ա. Պետրիկեան: Ներ Նորը, 1948: (Կրօնական խորհրդակցութիւն - ներ ի քարոզներ): Հանգ. — Armenian Evangelical Church, 152 East 34th St. New York, N.Y. (USA):

« ԵՍՈՒՋ »-ի ԹԵՐԹԻՈՒԼ (45)
ԼՐՏԵՍ ԿԿԿԵՐՈՒ ԱՆԳԱՐԱՄԵՅԻՄԵՋ
(Գրեց՝ գերման դիպլոմատտալ կցարդ ՄՈՅՁԻՐԵ)

ԵՂ.— ՌԻՊԵՆԹՐՈՐԳ ԿԼ ԿՍԱՅԱԾԻ

Չեմանալ պատկուր էի որ շրջանաքալն պիտի - ր զիմանք վերստին փայլի: Լաւագործ իր պատ-ճար չ'աղաքել: Երկու մեծ քուրէր եւ կուտէրին: Զար քախտն երկուսին էնջերուր կը դառնէր: Անա րուրը:

Գերմանիան կընար կործանել, քաղաքներ կը - նային միջաբան, հազարաւոր մարդիկ կընային ծեռնի ամէն որ հայրենիքին համար: Ինչ փոխ: Երկու քուրէրը պայքարի մէջ էին եւ ալը Կիլի - քոնը որ ընձադրէն քախտ էր Գերմանիոյ հա - մար, կընար պատկն իր թանկագին պարտիքն - րով, որոնք թերեւս փրկութեան շատ մը պիտի ըլլային:

Անձանակ, կարօտ չունէի քան Կիլիկիան, ոչ ալ այն րուտն յուրմանալու րոնք կ'ենթար - կուէր ամէն հանդիպում: Բայց յայ պարտաւա-նութեան դիպակներով, եւ իմ պարտականու-թեւն Անդարա կը կանչէր զիս: Փրանցած մը կամ Անդարա կը ինձի պէս պիտի զգային:

Միտուած ամէն նոր պայքար կամ կուր - եւ ստեղծել նոր պարտաւորութիւններ ու մտայնու - թիւներ, որոնց մասին ոչ մէկ զարգարք ունի -

ցութեան ընթացքին, ջերմօրէն դիմատառ՝ է՝ Արեւմտեան եւրոպայի պաշտպանութեան համար կազմուած ծրագիրները: Անցնենք, որ այս ծրագիրները կը վերաբերին ոչ միայն վերոյիշեալ հինգ երկիրներու պաշտպանութեան, այլեւ. սկսած արեւմտեան եւ միջերկրածովանեան շրջաններու:

Յիւստանի պաշտպանական անձնակազմը — թեան մը համաձայն, ֆրանսական կառավարութեան ինքն իր յաջողած է համոզել Մ. Նաւանդեանը, թէ ֆրանսական բանակի նոր զորամասերը, զորքի մարդու թիւամբ պէտք է զինուի՝ փոխ — փարձի դրութեամբ ստացուելիք ամերիկեան դէնքերով: Որովհետեւ կառավարական լուրջ տագնապ մը կրնայ ծագել ու կէս միջամտական կառավարութեան մը կրնայ գործի դուրս գալ, կէք՝ երբեք կարծուելիք ֆրանսական 20 զորաբաժիններու միջոցը ամբողջովին քանդանայ Ֆրանսայի վրայ:

բոց իրաւոր մասերը ամփոփած էին՝ կերպիկ օր: Բանի մը հառուածները եւս:

— Ե ղնուորական պաշտպանութեան տըր — ուսով կարեւորութիւնը հետեւանք է աշխարհի ներկայ կարգութեան: Մենք ինչ կերպունք զինուորական ու անտեսական ուժ որու ինքուէն միայն կը հասնան միջադպրեան համայնապարտութեան վարելիքին: Այս է միակ դրական միջոցը պայտնութիւնը խաղաղութիւնը, հիմունք՝ արդարութեան եւ անհատական պայտնութեան վրայ:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մ. ԹՈՂՈՎԻ մասին տեղեկութիւնները հա — ղորովով շատ քիչ են: Միշտ կը բարեօրէն մտքի ուղեւն եւ ծախ մտքին շարժումները: Բանի մը օրէ ի վեր Թոլք Բրեքերին կ'ըլլէ ու կը նստի ստանց ննդակի: Յաճախ կը բալէ աննկնելի մէջ, դաւադարի մը օրնալեւմամբ եւ աւելի երկար կը մնայ ինքնախորհի մէջ:

ՊԱՐԿԱՍԱՆԻ կ'ըստան Նախարարը, Դո — ւան Էնտան, հրամարտեալ, վասն զի Թորնթո — րամ Թորնթոն իր նոր պայմանագրերը՝ Անդրէ — քանեան քարտիկ ընկերութեան հետ, ըսելով թէ զապաւորութիւն ապրին շահները: Կըրտած համա — մարտութեամբ, ընկերութիւնը իրական կառավար — ութեան պիտի չմտնէ թոյն դուրս վեց չիլին պար — դեւ, փոխան չորսի, իսկ առ նուազն չորս միլիոն սթերլին՝ ի հաշիւ շահաբաժինի եւ պահանջի: Պայմանագրի յետագիւրծ ուժ ունենալով, զառ — տան միլիոն սթերլին պիտի պահանջէր Պարս — կառավարի:

ԵԻՊՏՈՍԻ մէջ հաղաւոր ուսանողները ցոյց — քն կ'առարարէին արդարեւ Նախարարութեան առ — ջեւ, զորքերով Պաշտպանի զաշխարհի եւ անըն — կամարիկեան կառավարութեանց դէմ՝ Նախարար — քն պատշաճ ելքով, յայտարարեալ թէ կառա — վարութիւնը պիտի չընդհանձնէ բանակայիններն — ից, ցորչալ յոյս կա՝ օգտակար: Եգիպտոսի պա — հանջները: Եգիպտոսիցի, Նախարարը պահան — ջեց որ Վեդլիքով տեղեկը իրեն զինակ չառ — տայն համայնապարական քարտիկները:

ԶԱՆԴԱՍԻԱՆԻ մէջ միջոցի ընդհ. դժուարու — լ չափաւորութիւնը օրաթիւն առաջ, խորհրդակցութիւն — ներք կը շարունակուին:

ԱՐԵՎՄԵՏԱՆ ԿԵՐՄԱՆԻՈՅ վարչապետը, Տոքթ. Արքանտար, այսօր, երեքշաբթի, ծայ — նախօրեւ ճառով մը կ'ըսէ լրագրական սառնակի մէջ պիտի պատասխանէ արեւելեան փորձանկի տաա — քարիւն, որով կը հրաւիրէ բանակիչի՝ երկրին միջոցում դուրս հանելու համար: Այս առթիւ վեց պայմաններ պիտի առաջարկէ, դիւտուարարք պատճառովով ապա ընտրութիւններ ամբողջ փոր — ծանիցի մէջ, կ'ըստուած պաշտպանութեան եւ ժողովրդական ոստիկանութեան, զապարտ — լ զարկական ձեռնարկներու եւ դրամադուրին — բու զիջելու Մ. Մուրիսի փոխարեան կ'ըսէ:

318.645 ՖՐԱՆԿԱՅԻՆԻՑ պայմանագրով զան — նաղան ձեռնարկ մտնած են վերջին պատերազմի ժողովները: Առնց 210.871 դիւտուարական եւ, 107.874-ը քաղաքացի: Մեծած զինքներու թիւն է 36.877:

ԶՈՐԳՈՐԴՈՎ արդուական արդիական դէպքեր կը ստանայ Մ. Մուրիսէն, համաձայն լուսնուն հա — ման անդիւրկեանց: Բանակը պիտի ունենայ նոր արարապետ մը, զօր. Պաթիս, որուն պիտի աշակ — ցին խումբ մը խորհրդակցի պայտնը: Զինուորնե — րու թիւն է 120.000:

ԹՈՒՐԿԻՈՅ փախչիներուն հետ երկար տե — անկողութիւն մը ունենալով վերջ, արեւելեան Մի — չերկրական մարիկեան տարմիլին ընդհ. հա — մանաւարը, ծովափը Բաթրի, յայտարարեց թէ զրական եղբայրութեանց յանդամ է: Միւրեւն — այսօր Մ. Նաւանդեանը գէշք եւ մարդիներ կը ծառիք Թուրքիայ, ապահովելու համար անոր պաշտպանութիւնը: Արտահետ. Թուրքիա եւ Յու — նաստան պիտի հրաւիրուին մասնակցելու արե — լեկան Միջերկրական պաշտպանութեան: Միւրս կողմէ, Թուրքիայ վարիները այսուհետեւ աւելի դժուրն դեր մը պիտի կատարեն հաւաքական ա — պահովութեան հարցին մէջ:

ՓՐ. ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՂԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՅԻՂԻ
ՅԵՐԵԱՅԻՍԹ - ՊԱՐԱՅԱՆԴԵՐ

Այս կիրակի ժամը 16ին կէս զիշեր, Cercle Militaireի արահներուն մէջ, Place St. Augustin : Cuban Pett et ses Cubanas Aubans boys հաշվաւոր նուագախումբը: ՀԱՆՈՒՄԻ: ATTRACTIONS Մուտք 300 ֆր.: Սեղանները ապառնով՝ հեռաձայնելով Tru. 27.35:

ՅԱՌԱՋ կը նուիրեն

Տէպէնէ Ժիրայր Պառուեան Նոր Տարուան առթիւ մէկ տարեկան ՎՅԱՌԱՋ կը նուիրէ իր ա — ներհօրը՝ Աւետիս Համարձուսներին, Chaillon — nette, Crémien (Isère): Դարձեալ Տէպէնէ Օր. Բըխտինէ Զէյթուն — ցեան Նոր Տարուան առթիւ վիշապանակ ՎՅԱՌԱՋ կը նուիրէ իր հօրը՝ Զարաթ Զէյթունցեանին: Zeytoundjian, 3 rue Tellier, Décines (Isère):

ԿԻՐԱՆԻ, 21 ՅՈՒՆԻՈՒՐ 1951, ԺԱՄԸ 17.30Ն

ԺՈՐԺ ՄԻՆԱՆԵԱՆԻ

ՋՈՒԹԱՅԱՆԿԻՄԱՆ

Salle Gaveau, 45 rue la Boétie, Փարիզ Յայտարարի մէջ նաեւ Հայկական կտորներ: Տոմարեան դիւնը 1000 400 Փարսը: Դիւնի Տոքթ. Ա. Զիննեան, 29 rue Bleue, Քարտուն Է. Մամուլէ 51 rue Mr. le Prince, Պարսունեան դրա — տուն, 46 rue Richer: Studio Colibri 19a rue Caumartin եւ նուագահանդէսին օրը՝ կ'ըլլէ:

ԲԱՐԵԳՈՐԴՈՎԱՆ ՊԱՐԱՅԱՆԴԵՐ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին այս տարուան պարահանդէսը, զինակաւոր, կի — սարիական եւ անդիւրակ յառաջին փնջուարը, 17ին, (փոխանակ Յունուար 28ի, Զարաթ դիւնը, մարտ 10ին մինչեւ յոյս, արտատվող չիւրու — թեամբ եւ ճոխութեամբ, George V-ի ընդարձակ արահներուն մէջ: Անակնկալ եւ հանդամառե — լի պայմաններ:

ՎԱՐԴԻՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՄԵՆ ՇԱՄՈՆԻ ՄԷՋ (Հաղարիկցիքարիւրաձայնակն առթիւ)

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Մեւուդի: 3 Փետրուար, Զարաթ երկուշաբթի ժամը 8.30ին: Salle Jeanne d'Arch մէջ: Տոմարեան դիւնը 100 Փարսը: Փողերիներուն կէս դին: Սրահին չիւրութիւնը պայտնութեան է:

ՅԱՒԱՑՈՒԹԻՒՆ — Հ. Յ. Դ. Կարսունի Նի — կոլ Դուստնի Նիքոլոսի, Հ. Յ. Դ. Նոր Մե — ւուդի վարչական խումբը, ինքն խորին ցա — ակցութիւններ կը յայտնեն Տիկին ԹՈՒՐԻՍ ԳԻՒԻ — ՅԻԿԻՆԵՆԻ մահուան առթիւ, ընկեր Յովհաննէս Փիւլիպեանի եւ պարահանդէսին: Այս առթիւ փո — լան ծաղիկապարիկ կը նուիրեն 500 Փր. ՎՅԱ — ռաթը՝ խաղաձայն ֆոնոնը, 500 Փարսը ալ Այն — ճարի ՎՅԱՌԱՋ վարժարանին:

ՇՆՈՐԶԱՅԱՒԱՐ — Փր. Կապ. Ուշի Թոմանի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին շնորհակա — լութիւններ կը յայտնէ զաղութիւն Հայկերուն անկը — րին, որոնք մասնակցելով տանական օրերու առ — թիւ կատարածու հանգանակութեան, ուրախա — ցուցին մէջ շրջանի հիւանդները: Եւ աննկնող աշ — րիներն ու զինուորները:

ԳԻՐԳՈՐ ՎԱՆԱՆԻ
ԿԻՆԱ ԱՆՆԱՆԱՆԱՐԻՄ Է

Թարեհըրութեան ներկայացմամբ, ուր Փարիզա — նայ սիրտով դերասաններու կողքին, առաջին ան — ցով ըլլալով պիտի տեսնէք սինէմայի ծանօթ ար — ւեստապէտը՝

Coco Aslan

22 Յունուարի երկուշաբթի, Théâtre Fénaix մէջ: Տոմարեան թիւը սահմանափակ ըլլալով՝ կը յանձնարարուի այժմէն ապրիլին ձեր տեղերը, զորով կարճատեւութեան՝ K. V. Maksoudian, 32 rue Courat, Paris (20):

Le Gérant: A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

ԵՈՒՇԱՏԵՐ

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. Բաֆֆի խումբի Ժողովը այս շաբաթը փախչի ժամը 20.30ին, սովորական հա — տարաւորէն:

ԿՈՒՆԻՍԻՆ — Հ. Յ. Դ. Եօքնեղաբերեան երեք — կողմերի ընդհ. Ժողովը, 20 Յունուար ժամը 21 — ին, զպրոցի արահ:

ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒ — Բնիկ Տիկինեղ Սեղարկ Զա — ղապանեանի կը փնտնէ իր ամբողջ ընտանիքի, մեծ եղբայրը Սրահան, զորքը՝ Ուլարայ, հօրս ա — նունը Պողոս եւ մօր անունը Էմմա (Փոլաձ Պո — ղոսեանի աղջիկ) ըլլորն ալ կըրտած 1915ի տե — ղահանութեան տանն: Տեղեկացիւ կը հասցնէ — Les Vallées Ballau Mirée (Indre et Loire), France: Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտա — տպել:

Շաւեր ունեցան եւ դոճ մնացին: Դուսն ալ պիտի չուղէք՝ ունեցան օրինակ մը աշխարհ խնամ — քով պատրաստուած

ՆՈՐ ԴՆԱՐ

պատկերազարդ, ծայրագոյնեան եւ ընդարձակ եր — քանակներ, որ կը 640 մեծ էջերով, 715 երկրորդ ու 109 նախաբով հաշիւ: Երբ սիրողներուն փնտա — լաւադրն զգրեն է:

Դիւնի հրատարակչին ՎՅԱՌԱՋի հասցեով, Գինը՝ 1500 Փարսը, կանխիկ, թղթատարի ծախ — քնն ալ մէջը:

ՓԱՐԻԶԻ Հ.Մ.Մ.Ի ՎԻՃԱԿԱՆԱՅԻՆ ՇԱՆՈՂՆԵՐԸ

2136 պրօս մը, 595 լուսնակարի անկրանտիւր — ման, 1915 չէր մը դիւնի, 2555 կնոջ ոսպ մը, 2900 պրօս մը, 17 լուսնակարի անկրանտիւրման, 2478 չէր մը դիւնի, 3136 չէր մը դիւնի, 812 զրոյ մը կըն — կալ կոչիկ, 669 օրտաձ մը, 999 չէր մը դարեկեր, 515 լուսնակարի անկրանտիւրման, 24 զրոյ մը Էջ — եաթ, 678 կէս զիւր զաւառ, 1640 պրօս մը, 509 լուսնակարի անկրանտիւրման, 367 օրտաձ մը, 234 լուսնակարի անկրանտիւրման, 3790 Վոլիկան եւ իր ժողովուրդները, 864 լուսնակարի անկրանտիւրման, 3220 զիւր մը, 2380 նուստեակ ՎՅԱՌԱՋ, 1289 կէս զիւր զաւառ, 171 կնոջ զուարի կտոր մը, 3123 չէր մը լուսնակար, 891 օրտաձ մը, 37 չէր մը լու — մանակ, 3444 նուստեակ ՎՅԱՌԱՋ, 3704 նուստ — «Հայ — Բոյաձ», 48 չէր մը դարեկեր, 2320 նուստ — «Հայաստան», 225 մէկ օրտաձ, 54 լուսնակարի անկրանտիւրման, 1314 կնոջ ոսպ մը, 1555 չէր մը օտ օրտաձ, 666 զրոյ մը կնկալ կոչիկ, 500 կէ — ստեակ ՎՅԱՌԱՋ, 825 նուստ — «Հայաստան», 350 երախարի Վոլուրդը, 964 զիւր մը, 205 չէր մը լուսնակար, 507 ՎՅԱՌԱՋ Եօքնեղաբերեան, 503 կէս զիւր զաւառ, 3071 մէկ չէր զիւր, 11 սափ — րուկից օճաւ, 52 տուփ օր փաւարը, 260, 10 — տակարի անկրանտիւրման, 3380 զիւր մը, 945 քա — ղաւ մը, 1214 զրոյ մարդու օրտաձ մը, 2600 օր — տաձ մը, 2300 մէկ փաւարից մարդու, 2243 նուստ — «Հայաստան», 500 նուստ — «Յաւաթ», 45 կնոջ ոսպի կերպար, 1218 լուսնակարի անկրանտիւր, 833 կէս զիւր զաւառ, 6 կտաւ, «Հայ — Բոյաձ», 3329 մէկ քա — թիւցու, 6 երախար, 2905 նուստ — «Հայաստան»: Դիւնի Բալուեան դրասուն, 43 rue Richer:

ԲԱՖԷՐ ԱՐԹԻՐ

Քաշուած, քարակ ու մաւոր ընտիր, համարվ... անմու տար, Առաջիկ վախի սին, կու տուր, վախաւորիքի մը ՄԱՐԻՅԻՆԻ իմ կ'առաւտով խառնուր կայ, Յիւնի հաղաթ նուր կայ, Զարիւր ապառապ տաղարկին Միշ մը օգի նուր կայ: Հասցեն հետ, առ պիտի Շուտով քիւր, քոյ պիտի՝ ԱՐԹԻՐԻՐ տարին մարմն է: Սուրմ ալ ԱՐԹԻՐԻՐԻՆ փախէ է:

Հասցէ — Boyadjian, 6 rue L'Escot Romans (Drôme):

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԸԹԵՐԻՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH
Fondé en 1925
R. C. S. 376.289
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
Abonnement : 800 ֆր., Somp. 1600, upou. 2500 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գին 7 ֆր. C. C. P. Paris 1678-63
Mercredi 17 Janvier 1951 Չորեքշաբթի 17 ՅՈՒՆՎ.

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6358 — Կար շրջան ԻԻ 1769

ՄԵՐ ԽՕՄԲԸ

Խմբագիր՝ Ե. ՄԱՍԻՍԵԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐԿԻՈՑ ԱՋԲԸ ԴՈՒՐՄՆ Է

ՀՐԱՄԱՆԱՅԻՐ

Այս օրերս թէ թուրք թերթերը եւ թէ միջազգային մամուլը շարունակ նշանակալից տեղեկութիւններ կ'ընդունեն թուրքոյ մասնադրութեանց մասին։ Գրեթէ ամէն օր։

Այս հարաւորակներն ունենց մէջ, աչքի կ'ընեն զորս պարզապէս մ'ը — յուսախաբանութիւն։ Ամերիկայէն։ Մանաւանդ Բուրքայի վերջին ձախողանքներէն Է վեր։

Այսօր պիտի կարգադր դառնութեան աղաղակ արեաւ։ (Shu P. եւ Գ. էջ)։

Այս դրութիւնէն առաջ, շատ աւելի կ'ենա իրենց քաղաքական ար հրատարակած էր «Սիլիկոն» լրագիրը, Նախ Գարանան ստորագրութեանը։

Եզրույթները դառնորէն կը դարձաւաւ որ «Թուրքոյ զարգացման ճակատագիրը տարիներէ Է վեր միակողմանի կ'ընդուն կապած ենք Ամերիկայի զարգացման ճակատագրին հետ»։

Այս առիթի յիշելով «Թրքական հերոսութիւն» Բուրքայի ամբարշտութիւնը վրայ, կ'ըստէր։

«Հակառակ ամոր ար բուրք ազգը կ'աւարկին արիւն քաղիւղով յարգած է իր յաճանաւորութիւնը, մեծապէս կը աւարտուի ար Ամերիկայիցները ազգաւ օմանդարութիւն մը բնութեան իրեն, յարձակումը ար պարզապէս։ (5 Յունիս)»

Ինչո՞ւ այս յոռետեսութիւնը, մէջէն այն պատճառն էր Ամերիկացիները կը բարձրագոյն իրենց աշխարհային, Թուրքոյ վերջապահութիւն եւ վերջապահութեան համար։

Այի Գարանան պատճառներն ալ կը բացատրէր։

1.— Ամերիկան միջառնային թաղանթ եւրոպական պետութեանց, իտիական թշնամի երկրներուն, բայց Հայաստանի մը, Պեմերիայի մը, Եւրոպականի մը, իտիական Լիւքսեմբուրգի մը բնութեան օմանդարութեան կէտն աւելում է՝ արժանապատիւ Բուրքայի 3։

2.— Ամերիկա շիր կուրծքէն վրայ տեղեկութիւն տար պետութիւնները, Ատլանտիկի ուղիսէն դուրս ձգած է Թուրքոյի պէս պետութիւն մը։

3.— Զօր. Պրէտիլ (Մ. Նաշանդրուտի սպա — բաւարդ) յոյսաւաքարով մը Ամերիկայիցները կարող դառած է Թուրքիան, անհրաժեշտ չափսէն լուծ օտիկ անոր պատրաստմը ար պարզապէս։

Այս պատճառները յիշելի վերջ, յորտեսում Էրրէր զարմանալի էր զանոր ար Ամերիկայիցն ինքնակալութիւնը խախտած է Թուրքոյի մէջէն։

Երկէ հետագիւր կը հաղորդէր այլապէս ու — շարքա տեղեկութիւն մը։

Ենթադրեալ Սաաակ, արտաքին գործերու նախկին նախարար, կը յայտարարէ «Ազգամիջ մէջ հարաւորակութեան իմաստալից արժեք»։

«Ժամանակը կ'ընդ է պատրաստուիլ 1939ի տն — լուծի օմանդարութեան դաշնակալութիւնը գործաւ — դրութիւնը։ Կառնիկ ամերիկայի պատրաստի վրայ, կարելի է այժմէն օտիկ զինակցութեան դաշնակցութիւնը խախտուած իտալացիութիւնները, նոյն իսկ վերադառնիլ զինակցութիւնը, կարելի ամերիկայի մեր իմաստալիցութիւնը»։

Կարճ խօսքով՝ ահապազ։

Ընթերցողները կը յիշեն որ 1939ի դաշնակցութիւն հետ, Ամերիկան պարզեալ տեսքով նաեւ Ամերիկայիցներ Սանաճըր, պատմական Մուսա Տաղով ...

Դաշնակցութիւն ստանձն մը ազատ կը ձգէր Թուրքիան, նկատի առնելով ամոր բարեկամութիւնը։ Թուրք. Թ. Մուրաթեան։

Այս կէտն է որ կ'ընեն վերջապահութիւն ալ, աւելի բնորոշակալով ստանձնները, որպէս Թուրքիան կարեւոր օտուրէի նաեւ Ատլանտիկի դաշնակցութիւնը։

Ամերիկայիցն էր գոյականութիւնները Կորեան, Էրրէր թուն իրականութիւն մընք րան կը բացատրէր։

Արդարեւ, բոլոր պարզապէս կը հաստատեն թէ Թուրքոյի աչքը նորէն դուրս է։ Զարունակ նոր ինքնակալութիւն կը փնտէր, դուրսով ար անկաւ — րութեան եւ հոյակալ արդիւնութեան վրայ։

Ինչպէս կ'ընենք, Ամերիկայիցներն ալ նկատի առած են այս պարզապէս եւ միշտ ար հաստատուել կը կրճատեն, հանդարտանելու համար իրենց աշխարհայինը։

Վերջին փաստ՝ Ատլանտիկի եւ Միջերկրական ամերիկայի նաւագիծն ուժեղութիւն հրամանաւ — արին այցելութիւնը Պոլսի եւ մասնաւոր տեսակէրէն ձեւալ Պալարէ հետ։

Ե.

ԿԱՏԱՅԻՐ ԿՐԻՒՆԻՐ ԲՈՐՏԱՅԻՐ ՄԵՋ

ԴԵՐ ԱՄԵՐԻ ԵՈՅԱ ԿՈՐՈՐԱՐՈՒՄ ԶԻ ՀԱՄԱՐՈՒԹԻՐ

Կարմիր Զինատանը տուեալին շարաւաքում — նեց Ազգադոգովի հանդիմանող կոչին, կ'ընդգրգուի համար, բայց այն յոյս կ'ընտան — ի համարութիւն։

Հարաւոր ձեռնարկները կը շարունակուին թէ Ազգադոգովի շարունակներուն եւ թէ դիմաւոր մայրաքաղաքներուն մէջ։ Առջի օր Փարիզ հասաւ Ազգադոգովին ընդ. շարունակը՝ Թերիզը Լի։ Այսօր ալ կը հասնի Հնդկաստանի վարչապետը, Նեհրու, ար միշտն աստի արտաքին նախարար է եւ որ սկիզբէն Է վեր զործն զեր կը հաւատար, խաղաղութիւնը սպասողները համար։

Պ. Նեհրու պիտի նախագահէ հնդկ զեւտ — նաշնակցութեան ժողովին, որոսն պիտի մասնակցեն զիւրաւարարը եւ զորը, ար Ուրիշիթիին թեւ — սանն է, Միտուլին զեսպանը, Ազգադոգովին հնդկ պատուիրակը։ Իրաւիներու կարճեմը, այս ժողովն ալ կ'ընայ զուր զեր կատարելին, զեր — բայցինը համար բանակցութիւնները Մ. Նա — հանդիմանութեան եւ Զինատանի մէջ։

Միշտ այս մէջ այն, կ'ընենք կատաղորէն կը շարունակուին Գորքայի մէջ։ Դաշնակցիցները առջի օր ետ առին երկու կարեւոր շարաւաք, Օ — զան եւ Գումանի, բայց Գորքայիցներն եւ Զինա — ցիւնները կը շարունակեն յաւաւ խաղալ եւ առջի օր 80 զիւրմէր միայն հնուտ էին Թաւրիսի մէջ — կու կողմերն ալ պաշարողական շարժումներ կը փորձեն։

Զինատանի պատասխանին սպասելով հան — զեր, Ամերիկայիցները միշտ կը պնդեն թէ երբեք արժանալի չեն ամէն զիւր խաղաղութեան հետ — ստատել կամ հակադրակողոր որդիներ։ Զօր. Բու — լիւն, ամերիկական քանակին տարալիցայի պետը, ար Թուրքոյ զաջած է արտաքին ժողովին մաս — նակցելու համար, Բուրքայի ճակատը այցելեց առ — ջի օր, տեսակցելու համար ամերիկացի հրամա — նարարին հետ։ Երկու օր Բուրքայ պիտի մտնայ, ար իրական եւ դաշնակց զօրամասերը աչքէ անցը — նելու համար։

Պատասխանելով զանազան հարցումները, զօ — րակար յայտարարեց թէ Ազգադոգովի դիմաւոր — ները Բուրքայ պիտի մնան եւ պիտի կուտին։ Էնքնը կատարելական վստահ ենք թէ արտաքինութեան ու — մերը կ'ընան ամենէն համայնապար յարձակումը եւ կը յուսամ թէ յաւաւեղիլ կ'ընու — երբ ամիսներ — րով ընթացան պիտի կ'ընան նոր եւ լու մար — ղուած զիւրուրները ճարին։

Հետագիւր կ'ընէ թէ ամերիկական Երբ քանա — ին հրամանատարն ալ, զօր. Բուրքայ խառտեւ եւ կը յուսայ թէ իր բանակը կ'ընայ կացութիւնը փրկել։

Մարդ մը ամերիկեան թերթեր եւ ակնաւոր — ար անձոր դիւրի կուտան թէ Զ. Մ. Նեհրու շիր — պիտ իսայ մը դործեք 1950 յուր. 24ի յարձակում — հանով, ար յանգեաւ կատարեալ աշխտի մը։

ԿՐԻՒՆԻՐ ԿՐ ԱՄԱՏԿԱՆԱՆ ՀՆՈՒԿԱՅԻՐ ՄԵՋ

Նիւզիլանդի Քրիստիանի հրամանատարը կը հե — նարէր թէ ընտանութիւնը կատարել կ'ընեն իր մեծն, Հանտի ճակատը ճնշելու համար։ Յարձակումը կատարուած է 15 վայր զօրով։ Քրիստիանիցները յաջողած են կանգնել յաւաւ խաղաղութեան, բայց նոր արշաւան մը կը պատուէր երկէ, զան վա — ռուր։ Քրիստիանի ռաճերը կը կ'ընան իր 120 զիւրմէր տարածութեան հակառակ օր վրայ։ Պատմական զիւրուրը կ'ընէ թէ առ յուսայ 35 — 40 թիւան վաւորը կը պատման հանուն (Թան — զեր մայրաքաղաքը)։ Թիւանը զերապեք ռաճը համարեալ ձեւ հիւստիան — արեւմտեան շր — ճանին մէջ։

Ապարտմաններուն նոր յարձակողականը զար — մանը պատմանքը Փարիզի մէջ, վաճառել ընդ. հրամանատարը յոյսաւոր ճիւղ կը հաստատէր թէ անհետացած է Հանտի պատմանքը վաճառել։ Ինչն իսկ զարդեցուցած էին Քրիստիանի կինները եւ մանուկներու պարզութիւնը հիւստիանի շրջանին։

ԵՐՈՐԱՅԻՐ ԿԱՐԶԱՅԱՆՈՒՐԻՆԵՐ

Զօր. Այլընճաւոր Լոնտոն հանելով, անմի — ջապէս մարտամանութիւնները զալեց Անգլիայ վեր — յալման մասին, ինչպէս ըրած էր Փարիզի։ Պրիւսի, Լա Հէյն, Բուրիւնակի եւ Օսլոյի մէջ։ Անգլիայ մարտամանութիւնները զալեցին կը պատ — ուն։ Բայց ինչպիսիներ կը հաստատեն թէ զոս մը — նացած է կատարուած աշխատանքին։

Զօրագրար ամերիկացի տեսակցեալն ապ. պիտի արտաքինական նախարարին հետ։ Ապ. իսկ զիւրուրական վարիւններ, որոնք այն մասնաւոր — նութիւններ հարցորդներին։ Արիւր յաշնակցութիւններ ալ կատարել վերջ, զօրագրար Լիւպոնա պիտի

Կարեւոր շարունակութիւնը կարգալ Դ. էջ)

ՏԵՐՈՒՆԻ — ԵՆԻԿԵ ԵՆԻԿԵՆ

Յաւով կը հաղորդէր մասը համաւատ աշխա — տարի մը, Պ. Ենիկի Ենիկիներին։ Վերջերս տեղա — բացած ըլլալով, հիւանդանոց փոխադրուած է եւ կը դարձնուէր երկու ամիսէ Է վեր, բայց ա — ծուրան։

Հանդիմանող պատման բանտարական աշխա — տաները կատարելով իսկ ի Մուրիլոյի մէջ, կէս օրէն վեր կը զարդէր Հայրենի թերթերու վաճառ — ումով։ Թէն 65ր անցած, անորումով կը շրջէր փողոցէ փողոց, թերթը ցրուելու համար։ Լիւրդաւ — րի օրերուն արժանապատիւ էր եւ կ'ընէր Հա — յատան երկայ ընտանիքին հետ, բայց շիր կար — քը չկուած, Թէն կը պատկանէր քարակոյսը հա — մարտեմ հոսանքին։

Մեր ցաւակցութիւնները իր ընտանեկան պա — րակցիներուն։

Հուլիսի ձմադրին դէմ եւ զբաղէ Մանուկներն եւ հրահանային Բորեանս, ու լեցն վերապէս Շահ Բայ Զէքը, որոն հանդէպ յամենաուրիշներուն արամեան ինն Գահիրէի մէջ :

Այս անարիտ սխալներուն հետեանով, կորս մի փոստըր սիւսա զարգանալ, բայց որդորմի թաղարկանութիւնը շարունակուեցաւ ստակին եւ ոտն տխարմը, որ արտնքինով սեղմուած էր Գերմանիայ եւ ձախորի մէջն ու շատ չէր աղարձու ախոյ, այս անգամ միջնորդին ծաւակեցաւ, երբ տեսաւ որ Ազգիպարտեաններու փութիւնութեամբ անհետացան զերմանական եւ ճախորական վրաստիներն :

Հակառակ ասոր, աշխարհի դիվանները, Ամերիկա, ճար մը շխորհեցաւ կարող փոստդին դէմ յարմարեցաւ անցալտան անձնատուութեան հրաւիրել Գերմանական եւ ճախորտ, քանդուած եւ անդ զէն պահեց քանդու, ու շխորհեցաւ Ռուսիոյ դէմ փախստ դրոնմանը քանդու :

Աւելին, այս պարագային տեղ շխորհեցաւ ուրիշ ուժեր եւ կարմախիտութիւններն զնն վրանական միտաւորութեամբ եւ անմեղին աղիտուութեամբ, Սիւսային դրեց ճախորտութեան նախապահ անձնական խոստանքները, եւ կարծեց որ խրատ եւ պատուով խոստով կարելի պիտի ըլլայ կարգադրել ուժի քան :

Այս ալ չէր բաւեր, եւ իրեն թէ չէին դիտեր կրեմլին թաղարկը նպատակները, Ամերիկայ անորոշորդի վրանադրութեան հետ ցրուեց քանդու անապահարմար, վերեւորին, շաւտուորդին եւ օգային ուժերուն վէճ մասը անշարքացուց, եւ անմէն ինչ բրաւ, դիտուողապէս տկարանալու համար :

Մինչ Ռուսիոյ պէս թաղարկաւոր փութը եւ աղտուտ երկիր մը կը թաղարկը դիտուողը, որոն օրութեան, շարուտ Ամերիկային թաղարկութեան թաղարկանութեան վերադարձաւ, քանդուութիւնի փութիւնութեամբ մը :

Այս քանդուութեան պատարկանութեան եւ հաւատարմութեան վերաբերեալ երկու կողմերուն թիւներն եւ ամբողջ ամերիկացի փոքրիկութիւնը : Գաղտնաբերել կար, երկու մեծութիւնները անցաւ էին, — Ամերիկա եւ Ռուսիա :

Ապա աղբերը սիրով եւ յոյսովով կը նայէին Ամերիկայ, որ անտեսական դիտուողին մը իրեն չհանցն անոնց անհալալութիւնները : Բայց քաղաքական տեսակետով համարել դիվանները մը հանդիսացաւ : Իսկ դիտուողական մարքին մէջ անմեղ քանդու բրաւ որ կարծեմ թէ ինչ էր աշխարհի դիվանները եւ որեւէ պատահականութիւնը քան անմեղութեան : Գարտաւոր էր իր պատգամաւորութեան տակ անմեղ գիտուեցաւ եւ մանր — մանր աղբերը ոտն տխարանին դէմ :

Աղբալէս չբրաւ, ալ իր հանդիստը խորհեցաւ, իր զինեալ անկիւնին մէջ անփոփոխելով, եւ ՄԱԿԻ ալ, ապա աշխարհի աղբերն ալ, ինքնին ալ տարաւ : Գարտաւոր անպարտաւոր փլաններն :

Ինչպէս պատահականաւ եւ այս պահակը, որ թշուառին ապել եւ ընծայալ, նոյնպէս պատահականաւ եւ Ամերիկայ, որ իր դիվանութեան վրայ դրուած յոյսերը այս անգամին ի իրեն հանցն : Ինչ երկու յարաթ աղբ, այսինքն Բո — լեյալի որդերութեան անմեղին կրեմալ օրերուն, Ամերիկայ շխորհեցաւ ձեռնարկել պատերազմական ճարտարարարութեան, եւ խաղաղութեան շրջանի

ՏՈՒՆԱՆԱԸ ԶԱՆԴԻՄՆԵՐ

ԻՍՐԱԷԼ ՄԱՐԿԻՆՈՒՄ — Ծր. Կ. Սալի Սրիման վարժարանի կրթական մարմնի տարբար ասորական տնտեսաբան հանդէպ տեղի ունեցան Յունուար Ինն, զպրոցի ճանապարհորդի մէջ : Հանդէպին նպատակն էր 1) Տանի Հայկական Ծնունդը — 2) Կապուղիէն թանկ ապրանքները — 3) Ստեղծ կապ հաստատել ծնողներուն հետ, միտանալով Միտունը եւ 4) Երկրական շահ մը ապահովել : Շատ լալտ յարաբեր հանդէպ :

Առաջին Գ. Բ. Քաղաքի թաղարկութեան խորհրդի ապահովութեան խորհրդին երեւցին ճիշդ փութիւնութեան : Յետոյ սիւսա փութիւններն արտասանութեան շարքը, զարմանալ 3—4 խմբերով եւն : Զորս փութիւններն կարողութիւնը խորհրդական ինքնացուց ներկայաներ : Գ. Բ. Օնանեան որ իր սխալաբար մասնակցութիւնները բերած էր իր նուազով, յուլի կողմերը նուազեց իր ծախքի մէջ :

Գաղտնագրին երկրորդ մասը կը կազմէին անորոշները իրենց անհատական խաղաղութիւն ու անհալալութիւնով : Տարբերութիւնները տեղեկներն, օրերով եւ Բ. Յարկան, Ծ. Պէնիան, Զէլ — Ռուսիան իրենց մեծութիւնով, Օր. Զ. Դուսան իր արտասանութիւններով, Օր. Օր. Ալին եւ Արցաքի իրենց զբաղաւորութիւններով, Հայ ալի Արմենիան, արեւելք Լուսիան Հայկական եւ կողմնական պարկերով : Աղբեր օրերով եւ, ակնարկ խորի երկրաստաններով :

Գաղտնագրին Գ. մասն էր Հայաստանի ակտը Կարողութիւնը, (Գ. Զարուկին) որ իր անտեսական օրնու թիւներուն հետ, բրաւ ճանաչարկութեան խաղաղութեան համար : Մեծ ու փոքր թուրքի ալ բաժնեկ ժամանակով Հայ, Զարկին եւ Լեւոնը : Կրեմալի մարմնի ճարտարական հանձն էր երկրական Հայրիկ լուսնակարը (քաղաքի, բարտ փոստով), շարժառնայով կապուող եւ Ծնունդը : Այս առթիւն կան Հանդիսալ նուէրները : Անկեղեկ 2000 Գրանը, Գարնալարեան, Գարնալ, Անձնական, Անձնական, Զարգանալ, Ա. Սե — րեւան, Զարգանալ, Մարգարեան, Ե. Սերը —

քաղաքականութիւնը շարունակեց, ասանց լսելու Տուրի հեղեցուց անպակար :

Հիմա է որ կուտան այս հակադասարկան ու լուսնակ, զոր Ամերիկա պէտք է տար շատ անկեղ անակ, եւ պէտք է իր փութիւնը անհալալութեամբ աղիքներն ու շրջանները : Իր այս ընթացիկը ան — լին, կարելի չէ ըսել թէ Ամերիկա զօրաւոր է եւ պատրաստութեամբ :

Անկեղն որ ապօր ոչ Անկոյ, ոչ ալ եւրոպայի մէջ, Ամերիկա ի վիճակի է դիվանները ուսուսական խորհրդան ու մը : Այս պատճառով խորհեցաւ ճանաչարկութեան արդէն իսկ երկուսը աղբեր, երկուսը թիւներն ստեղծել, նոյնիսկ ՄԱԿԻ չլուսնակ, ան Ամերիկան ուժին : Չիմանալ զէպերը հաստատելով թէ Ամերիկան որդեկ քաղաքականութեան ընդհանրացած է քաղաքականապէս, սիկեղեկ մինչեւ ծաղիք, ամէն ինչ սիւսալ էր :

Եւ փութաւոր սիւսալ մը գործեց վերջին անգամ Հուլիսը, ճիւղապարտեց քաղաքականութեանը Զատնայով եւն եւ վերջին մասնաւոր շարունակութեամբ աղտուալով աղտուալ : Լաւ որ Ամերիկա այսպիսի մարդու ձեռքը չէ :

Կան, Զարգանալ, Զարգանալ Փրանք, Տիկին փաստարմանալ, Միտանալ, Սերքանալ, Սէֆեր — ան, Ռուսալարեան Հինգ ճարտարական, Օնան — ան 200, փիլիպպինական 300, Մեթիկան 200, Անգլիկան 300, Նոգուտան 200, Բրիտիւն — ան 300, Գաղտնական ճարտը : Զարգանալ — թիւնը որ թեր շարժակալութիւնը կը յայտնէ թուրքին : Համապատասխան :

×

ՊԱՆԵՐՈՒ ՐԱՍԷՆ, (յաղապատ) — Ծնողան տաներն առթիւ Պանեթի զպրոցին սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Կարդալ Սալի մասնակցի խորհրդ — շարքը : Քիւլեյն եւ Փարկին Հայրականիցները խորհուրդով կեան ինչ քաղաքներու Ռաւուհիէն — բու այս ձեռնարկին :

Բացաւոր Կարդալը մասնակցի կրիտասարդ անդադուհիւնները Օր. Ա. Գալիքեան, ներկայան — շնորով մասնակցի կրիտանկութիւնը, որ անաւ — լեւալայն կը կայանայ Պրիկանի թիւղախաղաղութեան հոգաւորութեան մէջ : Կանոնաւոր կերպով Գործին ճանաչարկութեան մը անոց ճանի մը անոցանակներուն եւ երկրականներ : Երբեք եւ արտասանութիւններ վերջ, Խորհրդական օրական քաղաքական Գ. Կարդ Գարնալին, որ զնկեղին կերպով ներկայ — լացաւ 200ի բաժնեկցութեան գործունէութիւնը, — կրեմալան, խնամախաղալան Լալայն : Այս անաւ թիւ հրաւիրեց ինքն ու օրերովները մանկ այս Միտանալ շարքերը, լալայնայ օգտակար ըլլաւ : Համար իրենց փոքրիկութիւնը : Երկրականները թեր ճախորդ իրենց զնամանակը յայտնեցին այս խորհրդական լալայնութեան :

Անգամանակութիւնը վարեց ընկեր Քեմոն, որ կարողով երկրորդ, պարկին եւ արտասանները Զարկին ներկայաներ : Երբ Սերունդի անդադուհիւն կերպիցին ճանի մը խմբական երկրորդ : Քաղաքիկէ էր սրահի երկուսը՝ ճիւղալ մարդու մանկ — ներկայ լուսնակին հաճալով դիտուեցին Նոր Սերունդի ներկայութիւնը : Երբեք եւ Կրիտասարդ Տիկին մը (Կարտ Հայրիկ) եւ Օր. Գալիքեան : Գ. Գարնիկ (Բաւ) եւ ընկեր Քեմոն իրենց նուազով անանկին փալ լուսն անոցանակ թեր միտալարեցին :

Ինչպէս կը լսեցեց կողիկ հատոյթ մըն ալ ունեցաւ ճիւղալ մասնակցի :

Ներկայ

ՀԱՌՈՒՆԻ կը հնոգարկին թէ համայնալով կուտանութեան թշուառական ցուցիկ կը պատարտուէր : Այդպիսիները դէմ, ամբողջ երկրին մէջ, համայնայ Մուտուկին տրուած հրամանները : Կը կարծեմ թէ Մուտուկին անմեղ խոստանքներն մէկն ալ Ռուսիայ համայնալով կուտանութեան թիւն : քաղաքականութեան, Քիւլեյնային : Կուտանութեան խորհրդականները, Օնանիսիս Այդանալարեցին կը կուէ ճախորդին թիւնայն թիւն : Այսպես անոր Կարդալութիւնը ճարտարական ճախորդ — սրակայն գործարարութեան մը աղբիկ թուրք քաղաք — ներկայ մէջ, երբ օրապարկ Ռուսիա ճանի :

ԵՆԶԱՄԱՆԻ ԲԱՆԿԱԸ ալ մը կը քաղաքական կրկու միջին գիտուեցին, կը գրէ Տիւրքի թաղարկ : Երկրայ գիտուեցան թիւն 520.000 որոնք միայ 880.000 պահակութեան եւ կրկին ան — լեւալով քաղաքարկ պահակութեան Պուլկարի, Ռուսալարեան : Հոգալարի միայնակ ուժերը կը կարծեմ 600.000 հոգալար թաղարկ, իսկ Չիկուտարեան կալով եւ պատրաստ կը պահէ 5—6 զօրաբանին :

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՒՆ ԱՆԿԱՐԱՑՈՒ ՄԵՋ

(Գրեք) գերման յնպատմատմ կցորդ ՄՈՅՈՒՆԸ

Ե.Գ. — ՌԻՊԵՐԹՐՈԿ ԿԸ ԿԱՄԱՐԻՆ

Ճաշէն վերջ, Մեծ Միւլիթին անկեղն մը տա — բրա Կան : Ուսուցիչները քարմա խալ Ռուսիոյ վրայ, խոսող շարժարկեցաւ գիտուեցան կապուեցան վրայ եւ կրեմալ ըսել որ Միւլիթին լալայնայ չէ : Իրատան թիւղալարեանով մը, ան կը անսեղ երբեք Գերմանիոյ փութուրդ եւ թերեւ իր ալ ապահովութեան վերաբերալ :

— Ամէն մասնակց, բրաւ ան, իր մասնակց աները կը պարտաւորէ, ծնած ալարկներն իսկ : Այժմ դիտու, թէ Մարգարեան սերունդին այս մարդը արդէն իսկ կը խորհէր այդ պահուն : Գ. Ռուսիկ զալարարարարարութեան եւ իր կործանութեան միջն վրայ :

Բանի մը որ վերջ, Պրիկին ճախորկներուն հիւրն էին Ռուսիա : ճախորկ դիտուեցան կային անոցան, Ուլիսի եւ Ուլիսի : Ռուսիան ինքի թէ իրենց անմեղն ալ անուններուն պէս կը նմանին իրարու : Զարկեմ էին զիս արեւ անալ, երբ դրոնով կեան էին Պրիկին, բայց այս անգամ չէին դիտու թէ Երկրորդն ո՞րը հրահանք մը զիս, Երբեք թէ՛ Երբեք : Մընչեկի գերմաններէն կը խօսէին երկուսն ալ :

Երբ հասաւ զիս հրահանքը ճախորկին մօտ, լուսն ինքի թէ դիտու Օլիմա կը պարտու ինքի այդ խոստովներին, բաժնի մը թէ խոսելու համար միտան :

Չէի տեսած տալական ճախորկին դիտուողը որ — մէ կարտով ունէին Երբեքայ թուրք ճախորկական պատուարկութիւններուն փութերը : Հնոգարքին եւ իմ ճախորկ զայն կը խորհէ թէ ինչովարկանային էի արեւեք այդ պատուին :

Երբեքային անոր, որ Անգարայի մէջ լալայն կրեմալին ճախորկական դիտուալարեանով, ուր ան — լուլ զընդունելին զիս ինչ : Միւս կողմէ Թիւրք — հարապ դիտուող, ամէնէն մարդկայինը դիտան — դիտուող, զոր ճախորցն ըլլալ երբեք, չէր ծածկել իր ճախորկարար ինքի հանդէպ եւ թերեւ իր պարագան իմացալ ինչ Պրիկին մէջ :

Իր աշխատանքներին մէջ ընդունեց զիս դիտու Օլիման, կարճատեւ թիւղեկ մարդ մը, որուն ան մարդերուն մէջ ճիւղալ ինքնակ մը ար — զէն : Մեծ անկեղներով կը խօսէր գերմաններէն եւ մասնաւորաբար գէնուած կը թուէր յօրերուն հետ :

Ուսուցչի իրեն Ռուսիոյ միտան, այս տեղի կեանքին միտան, ասանց միտան, քաղաքական կեանքը, որ գիտուեցան իմացութեան օրական — ուս : Կը սիւսը հնոգարկ անկի փութուրդ կուտան : Օլիմային համայնային, կապուեցին նոյնպէս միտ մը իր Գերմանիոյ մէջ : Կարտական իր ներկերը որ աստուկալով օգտակար պատերազմ, մասնակցը որ զարմանակ ուժերով հաստատուէ էին այժմ գերմանական օրապարկովին, որ գերակշիւ կեանք էր քաղաք :

(Երբ)

ՓՐ. ԿԱՊՈՑԵ ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՅԻՂԻ

ՑԵՐԵԿՈՑԸ - ՊԱՐԵԿԱՆԴԵՍԸ

Այս կերպի Ժամը 16ին կէս դիւեր, Cercle Militaire քահանայութիւն մէջ, Place St. Augustin :

Cuban Pett et ses Cubanas Cuban boys հոշակաւոր մուսալտանքը : ձոն ՊիիՖէ : ATTRACTIONS

և ԱՆԱԿՆԻԱՆՆԵՐ : Maison Carvenի կողմէ, երբ ու պար :

Մուտքը 300 ֆր. :

Սեղանները ապահովի՝ հետաձայնելով Tru. 27.35 :

Հ. Մ. Բ. Մ. Ի 30ԱՄԵԱԿԸ

Խոսանի մէջ, այս շաբաթ Ժամը 20.30ին, St. Bernard սրահին մէջ :

Կը բանաստեղծ ընէ. ՍԱՐԳԻՍ ԳԱՊՈՒՍՏԵԱՆ, (Վիլհելմ) : Գեղարուեստական նոյն ըստին : Երգ, մանկերգ, արտասանութիւն եւ զանազան ճանձնի անկնկալներ :

Հ. Մ. Բ. Մ. Ի գերաստանական խումարը կը լեւր-կայանէ իր կողմ իր խոստ ծիծաղաբարձ զանգեստներ : Պիւֆէ դերամատիկի դիւնորով :

Բաշկերեցէ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի եւ հայ մարտիկը :

ԵՈՒՇԱՆՏԵՐ

ՄԱՐՏԻՅԸ, ՄԷՆ ԼՈՒ — Հ. Թ. Դ. «Ամենէնը Ենթակոմիտէի ընդհ. Ժողովը» այս շաբաթ Ժամը 21ին, սովորական հաւաքաժողովն : Ներկայանալ անդամատներով : Բացակայները նկատի կ'առնուին :

ՄԱՐՏԻՅԸ — Հ. Թ. Դ. «Քրիստափոր» եւ - Բաշկերեցի Հերթական Ժողովը այս շաբաթ Ժամը 20.30ին «Անարդար» ակումբին մէջ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորել : ՊՈՒՍՆ, (Մարտի) — Հ. Թ. Դ. Զաւաքան Ենթակոմիտէի ընդհ. Ժողովը այս շաբաթ Ժամը 9ին, սովորական հաւաքաժողովն : Բացակայները նկատի կ'առնուին :

ՓԱՐԻԶ — Հ. Թ. Դ. Բաֆֆի խումարի Ժողովը այս շաբաթ Ժամը 20.30ին, սովորական հաւաքաժողովն :

ԿՐԸՆԴԸ — Հ. Թ. Դ. Եփեսոսեցիական Ենթակոմիտէի ընդհ. Ժողովը, 20 Յունուար Ժամը 21ին, դպրոցի սրահին :

ԳԱՍԱՆԻՍԻՍԻՒՅԻՆ — Այս հինգշաբթի, Ժամը 2ին, Սիւրբ Իռնիքի տիկնոջ հայր Բա. Տան մէջ, 57 Պուլուստ, Բուլուստ : Գ. ԶՊԱՆԵԱՆ պիտի կատարէ իր Հերթական դասախոսութիւնը : Ներկա նշանակող շատ ինք մասնագետներով ուղեկցար :

ՆԱՍՏՐ ՈՒՆԵՐԱԼԸ — Մերաստիոյ Մուրաւ Ուսումնարանը Մարտ 18ի կրթակի իրիկունը կը տօնէ «Վարդաժան» եւ «Մեծարեցեցի» Օրը, Սոյ ալ ժեհերափի մէջ :

ԿԸ ՓՆՏՈՒՄ — Բոյի Տիկնիկի Սերգայ Զա-դագայեանի կը փնտռէ իր ամուրջը ընտանեկանը, մեծ կերպարը Աբրահամ, ջոյրը Իդրաքը, Զորը ա - նունը Պարոյս եւ Ժորը անունը կըլաւ (Փոստը Գո-զոտանին աղջիկ) բոլորն ալ կըրտամը 1915ի տե-ղանշանական ատեն : Տիկնիկացի կը հասցէնէ. — Les Vallées Ballau Mirée (Indre et Loire), France : Ապահովանիի թերթերէն կը խնդրուի արտա-նալ :

ԼՈՒՆԵՆԵՐ,

ՅԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐԸ ԿԵԴՐՈՒՄՆԵՐԸ

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Յեր անապատական տեղանքի վրայ անպա -

կա ըրէ՛ ԵՐԻՍԿ ՕՂԻՆ :

Ամստիոյ չոր պատիկ, առօրին պահածոյ

Ermys պատիկ, հաւանք տուլա, եւայն :

Մալուր եւ արգել սպասարկութիւն :

Պատուէներ կ'ընդունին Զորեանի բոլոր

վարդէն :

Մեծաքանակի համար դիմել՝

Պահաստեղան վաճառատուն

10, RUE L'EPÉE, LYON

Փոքրաքանակի համար դիմել՝

20, RUE VILLEROY եւ.

19, RUE JULIETTE RECAMIER, LYON

երթայ : Թէն քրոջ շրջան էր թէ Սպանիա կ'են-պիտի հանդիպի, բայց հերքուեցաւ :

Հրատարակած տեղեկութիւնը համա - ծայր, Անդրիկ դիւտարական նախաձեռնողը բարձ-րացած է մէկ միլիար սթրլինգի : Որոշում է յա-ռաջիկայ ամիսներու ընթացքին աւելցնել հրա - սայլերը եւ օդանավները : Անգլիացիները կ'ուղե-սպասարկան թէ Եւրոպայ չընկրկի որեւէ դո-հողութեան առկա, իր պաշտպանութեան համար : Զոր. Այգրեհատը մասնաւորապէս ուղած է իմա-նու թէ Անգլիա որքան դիւտուր կընայ զին. իր հրամանատարութեան տակ : Պատասխանը գլոսա - ցուցի էր համարուի :

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ դոր. Այ-գրեհատը արդէն գողտգող կողման է արեւմտ - ան եւրոպայի պաշտպանութեան մասին : Իր զա-ղած տեղեկութեանը համաձայն, 1) Արեւմտեան ուղեւորութիւնները կընան կանխիկ արեւելեան ար - յաւա մը. — 2) Այս ձեռնարկին լադուրիները կա-խում ունին իրենց ճիշդէն. — 3) Կարգ մը երկիրներ իրենց կողման կը փորձեն, բայց որքէ կարգ մը կատարարութեանը հողբանութիւնը տարօրինակ է եւայն :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆՈՑ վարչապետը, Տաթ. Ուրախուր, ձայնախօսիկ ճառով մը մը-թեց արեւելեան Գերմանիոյ վարչապետին առա - ջադիւնը երկրի միացման մասին : Միեւնում տանի յայտարարել թէ կ'աղծ պիտի շարուն որեւէ փորձի առկա, վերահաստատուի համար Գերմա-նիոյ միութեանը : Վարչապետը այս առթիւ ըս - ցաւորել թէ Ռուսերը ըսնի կը խափանեն Գերմա-նիոյ միութեան վերահաստատումը ապաւ եւ Ժո-լովորդապետ պայմաններով, թէ արեւելեան Գե-րմանիան տարիքանական պիտուի ընդ մըն է, թէ ան Լեհաստանի ձեռք արեւելեան շրջանները, թէ ա - լեւելեան շրջանի «Ժողովրդական» կոտորածը, - Բիւրոյ գործիք մըն է և՛ Միութեանը դիւտարական ուժին ձեռքը, թէ անցիկ ապաւ արտաշարութիւն արգիլուած է եւն. :

ԱՆԳԱՐԱՅԵՆ հայ հնուարին թէ խափի կը հե-տապաշտուին ձախալար գործադուները եւ ու - լիկիները, ամբողջ երկրին մէջ, իրեն հետեւեցը 17 կոսկածներու. ձերբակալութեան :

ՓԵՒԹԻՆ դատին վերաքննութիւնը յաղորդելու համար նոր ձեռնարկներ կը կատարեն իր երկու փաստաբանները եւ ուրիշ իրաւագէտներ : Թերթերը կը գրեն թէ միակ մարդը որ չի հետա-քրքրուի այս հարցով՝ նոյն ինք 95 տարեկան ծերունին է : Վերջին տեղեկութեանը համաձայն, ՓԵՒԹԻՆ մանուկի մը պէն կը Բախտի ըստորին մէջ եւ «1918ին առաջինին աշխարհի կ'աղբի» :

ԳԵՆԵՆՍ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ դատապարտուե-ցաւ ծիւղակեցալտի (Գեմալեթ) արդեւանքին ձեւաւոր, Իլդէ Բոն, որ նախապէս միայն չորս տարեկ պատիւ կ'առնէր Եւ Ամերիկացիներուն կողմէ : Նոր միջոցի տուին իր Հայրենակիցները : Առանց քառասունամեայ այս հրէ կ'ոնը կը վերադարձ 36 սպանութիւն, ինչպէս եւ մեղաւորութիւն 146 ո - ճիւրներու մէջ : Եփեսոսեցիական դատարանը - Բիւն ընթացիկ, կարեկի կ'աւազուցանել մի-այն մէկ սպանութիւն, մէկ սպանութեան փորձ եւ հինգ խոչանդորտ :

ՄԱՐՏԻՅԸ ՊԵՐՊԱՐԻ քաղաքի քանդակորեան եւ նա - ւաստանի տալաւ տէրաքանդի որդեկին ի գե-նի : Հանել համապարտեան խաղերը, յանձն տանելով պարտիկ Սմերիկայէն հասած դիւմաթի-րը (960.000 ֆրան) : Բուլաղուած քանձակերն կը հետեւի թէ այս Միութեանները որոշած են զօղա-րացիներ եւ ուղեւորներ Սթալինեան մեքենան » : Աշ-խատեցի Դաշնակցութիւնը կը փորձէ հակադդել այն որոշումներուն, «հայրենասիրական գործա - դուլներ» սարկով :

4000 ՖՐ. ՏՈՒԿԱՆԻՐԻ դատապարտուեցաւ առանձնաբէ զանաճ մը որ իր մեղաւորին հետ 1949 Սկեպ. 5ին իտալացեանց էր փախելի առ - ը մանական կեկեղծիչ հոգեւոր հոյիւր, արհման-գրին Իմանուէլ, մօրտը փնտրելով : Այս վեր-ջինը կ'ամբաստանուի իրեն համակի Ռուսա - նիոյ ներկայ կատարուի թեան :

360 ՄԵՔԵՆԱԳԻՐ աղջկիցին դիմած էին, ՀԸ - ումի մէջ, փաստարանի մը գրասենեակը, երբ անորուցը փաւ եւ 61 հոգի վիրաւորուեցան : Փա-տարանը միայն մէկ ձեւեկնադիր կը փնտռէ լըս - դալական աղբով մը ...

ԳԼԱՄԱՐԱՅԻՆԵՐՈՒ ՊԵՆՏԱՐԱՆԻԹԵԱՆ հա - մար 200 միլիոն ֆրանք տրամադրած է կատար - արութիւնը : Մասնաւորապէս միլիոններ ձեռք պիտի առնուին հիւլեական առօրի յարձակումներու դէմ :

20ԴՆ ՏԱՐԵԱՆԸ ՑԵՐԵԿՈՑԸ

Հայ Արեւելու Մուսթեան Գարիգը շրջանի Ա-րեւելու եւ Արեւելուներուն, Կրկին 11 Մարտ, կէսօրէ վերջ, Ժամը 14.30ին, Salle de la Chimie, 28bis, rue St. Dominique : Կը խնդրուի նկատի առնել այս թուականը :

ՄԱՆՈՒՄԵՐՈՒ ՕՐԸ

Վալանի Կապուրոյ Խաչ մասնաձեւը ՄԱ - ՆՈՒՄԵՐՈՒ ՕՐԸ կը տօնէ այս կերպի կէսօրէ վերջ Ժամը 2.30ին, Ա. Անարդարն ակումբին մէջ : Երբ, արտասանութիւն եւ մանկական խաղեր :

Մանրամատութիւնները տեղին վրայ : ՄՈՒՄԵՐ ՍԱՅՍ Է :

Այրի Տիկնի Մարի Ենթակոմիտէի եւ զաւակները՝ Բալարը եւ Եակոբ Ենթակոմիտէ, Տէր եւ Տիկնի Մու-ւնը Ենթակոմիտէ (Պրոպանտ), Արեւմտեան՝ Կապ - րեթեան (Եգիպտոս), Տէր եւ Տիկնի Մամու Եգ - նիկեան, Տէր եւ Տիկնի Յովհաննէ Զամիլուրեան (Մարսիլ), Տէր եւ Տիկնի Արքաճան Զեկուրեան, Տէր եւ Տիկնի Դրեդըր Զեկուրեան կը մանուցա - նին մարը :

ԵՆԸԻՅ ԵՆԸԻԿԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ Եունուար 14ին :

Եունուարիկաւորութիւնը կը կատարուի վաղը

հինգշաբթի Ժամը 10.30ին :

Հաւաքարքի՝ Hôpital Petit Ménage, Իսի լէ

Մուլիոն, մարմինը պիտի ամփոփուի Իսիի դե - լիքովնաստուրն :

Տէր եւ Տիկնի Սուրելեան եւ զաւակները արտի անհուն կակիծով կը ծանուցանեն իրենց մօրաբոլոր Տիկնի ՏիԳՐԱՆՈՒՄԻ ՄԱՐԿՈՍ ՆԱՐԱՅԱՆԻՆԻ մասը որ տեղի ունեցաւ Եունուար 14ին Մօմօ - ըստին ի հուանդանոցին մէջ :

Եունուարիկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ փա - լիւիկ Հայոց կեկեղեցին մէջ (15 rue Jean Goujon), վաղը հինգշաբթի Ժամը 15.30ին :

Մարմինը պիտի ամփոփուի Պանէլոյի իրենց

ընտանեկան դամբարանին մէջ :

Մահագոյ որդեւած ըլլալով, կը խնդրուի

ճերկայ իրր այդ ընդունիլ :

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՆԵՆԻ

Կիւն անհնաւաստիւմ է

Թատրոններէն ներկայացան, ուր Գարիգա - հայ սիրտած դերասաններու կողքին, առաջին ան - դամ ըլլալով պիտի անհրէք սինէմայի ծանօթ ար - ունաստուէր :

Coco Aslan

22 Յունուարի երեկոյեան, Théâtre Éclair մէջ :

Տոմարեան թիւր անհամապատ ցլլալով՝ կը յանձնարարուի այժմիս պատանոյի ձեռ տեղերը, դերով կազմակերպութեան՝ K. V. Maksoudian, 32 rue Courat, Paris (20) :

ՅԵՐԱԿ

Արեւելքի ԻՍԿԱԿԵՆ

ամենաբարձր Օղին :

Առաջնակարգ իր մասնագիտական

պատրաստութիւնով Բոլոր Կրթաձա -

շարիներէ փնտրուած միակ անորոճա -

հանրապետութիւն Տօնական օրերու եւ

խնդրներու սեղաններուն անդուգա -

կան եւ անգանցաւորի զարգը :

Dépôt Central: Grande Distillerie du Parc, 18ld. Onfroy (Prado), Marseille, Tél. Prado 83.50 et 82.93 :

Dépôt pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha - dourian, 10 rue de l'Épée, Lyon. Tél. Moncey 32.10 :

Le Gérant : A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (13)

ՄԻՍԱՐ ՍԵՐՈՒՐՆԵՐՑ

Համադպարին Մակուրթային Մուսիբան Գարբի մասնակցությամբ, որ վերադարձված էր վեր- ջերս, որպիսի (12 Շուրաթ) սկսաւ իր դա- մասխանական շարքը:

Օրտան նախագահը, Գ. Կարթ Ուշաքլան բաժնով (սարաթ), քաղաքացի Համադպարին Մակուրթային Մուսիբան դերը: Մուսիբան կը- թոյալան գործն է, ըսաւ, Պէշուրի ծննդա- նը, որ կը իրական մարդն է՝ նախախառնական դեր կատարելու առանձնապէս է Արեւելքի մասաղ սերունդին համար: Աւ արդէն բարեբեւ հոնքն սկսած է տալ: Հոս ալ Համադպարին պիտի աշ- խատի հետաքրքրութիւն տեսնելով որ սերունդին մէջ զգալի մարդիկ լինելու եւ զանդեմ: Համադ- պարին իր դասախոսութիւնն մէջ պիտի աշխատ հետաքրքրական ըլլալ, դասախոսութիւնն շարկա- ցումը պահելով:

Օրտան դասախոսն էր ընկեր Մարտի Գար- ոսանան, որ խնամով պատրաստած դասախոսու- թեան: Եր ներկայացաւ Միսաթ Մեծարեղի մա- սին: Կախ ներկայացող հանգր: Միսաթ Մեծա- րեղն ծնած է 1886ին Բեհլու (Բիւրիսի) եւ մեռաւ 1908ին: Շնչաւոր աղղեղութիւնը զոր մարդը գոր- ծած է քանադասութիւն կազմութիւնն մէջ: Կարթ- ցական շնորհը կը բոլորէ նախ դիւրեմը Մարտի- անս վաճառարան, ապա, Մարտապոլ Մարտեան, Մարտապոլի Մարտիկա դոյճը, եւ առէնէն վեր- չնս ալ Պոլսոյ Կեդրոնականը:

Այս զգայուն, լայնակ եւ մեծատու արդն մէջ անողը հիւանդութիւնն մը բոլոր կը դնէ, որ զայն կը դարձնէր առակ եւ զգայուն: Հանդիման ու նուիրումը զգալի դրամատիկութիւն շատ կանոն- լին էր յայտնութիւն: Տակաւնի պատանի Հայրենի- թի աւանդութիւնները կը հետաքրքրէին: Կը հա- տարէ դիւրեղական երեքը հոյուրեղութիւններն եւ սիրելիներն:

Կեդրոնական վաճառարանն մէջ արդէն իր ու- տային է: Աստուորի ուշադրութիւնը կը գրաւէ: Կը գործէր նաեւ թարգմանութիւններ կատարէ:

Առաջին ոտանաւորը դրած է 1901ին: 1903ին սկսեալ կ'աշխատակցի «Մասիսի», «Մարտիկի» եւ «Հանրապետիկ»:

1907ին լոյս կ'ընծայէ ընթերցաններու երկու հատորներ, «Միսանան» եւ «Են Տարթի»: Արձան էնէր «Ուլիկ Արեւին» տակը անուանով լոյս առ- տաւ, իր մասնաւ շնամանին տակը, 1934-ին, Պոլսին: Մեծարեղն աշխարհաբար հաստատ էր սիրէ դարաբար զոր կ'ընդունէր իրեն նապակ աղ- թերն ու լնդուի գեղեցկութիւն: Շատ կը կարգէ «Արեւելի» եւ «Անտառապաշտ»-ը: Կը ծանօթանայ նաեւ օտար դրամատիկութիւն: Անդիշիկը քրդաշնո- ներէն կը սիրէ Օսկար Ուայլտը, Բարդալը եւ Լեոն- արդն միաստանակէն կը կարգալ ինչի վէճաւորը, Անտի որ Ռեյնի, Մարտի, եւ ուրիշներ:

1908ին հիւանդութիւնը գործած էր արդէն իր տակը: Կը դիմէ մասնաւ անկողնով եւ դիտակ- ցութեամբ: Կը ընկերներու եւ համակերպութե- նակերով շնորհով կը կը կանգնէր Պարլըրը իր ըն- տանական կողմ բարանին վրայ:

Իր մամանակի քրական մեծագլխային մէջ, դժգոյս սերունդն էր նախկինարարներ պիտի գրա- րար: Թէն, ութ տարեկանին հետագայ իր ծննդ- դպարները, սակայն անակախ հիշատակները կը թնայանային իր մէջ, որ որ ստեղծագործական թա- վով երեւան գալու համար:

Իր քրականութիւնն հանդիպ տեսակ մը իսկ - չափերէն տեսնողեցաւ կարգ մը մամանակա- կողմ գրագէտներու կողմէ:

Ամէնայն իրաւունքն էր քննադատել, եւ սա - կայն Մեծարեղնի քրական փառք կամոյցը «Ենը Տարթի» հատորի գեղեցկութիւնները կուրթեր թխելով պատճառ դարձաւ, որ կը դէմը դանդի մէկն անկախակէ ներկայացուցէնէր, որոնք հոս չափադասութիւններու եւ դիւրադասատութիւնն - ներու մէջ կ'ընթանայ:

Առաջինները, կ'սկսէն թէ «Մեր բանաստեղ- ծութեան մանով ուղիներն եւ ճշգրտաներէն ըմ- րան չեղած մըն է, յախտն ինտորով մը... անթիւսան, դասախոսական ճեղ մըն է, ապարիթն տորով մը, որ իմաստ եւ արժէք չունի... «Ենը Տարթի» ընթերցումը իր ապարիթն, մեծ որ - րապ մը կայ, հաստատ ոչինչ կը ցուցնէ իր քր- վերներն մէջ թափառողը... Արդեւոր գրքին մէջ ոչ մէկ չէ կայ, որ տպուելով, աղբը, ցնցէ կամ խորհրդանշան տայ... դպարապի եւ նիւթի հի - մերէն դուր, անմասնական բանաստեղծութիւն մը կայ, ծանօթած անկեղան եւ արտաքին խորհր - դպարապութեան մը ծորելով, անտարբէր եւ յուսաւորեցողը... Պէտք է մարտալ ալ կընդ- արտախտն մը մըրցուլ փակելու համար, արդիւրով անոր մտաւոր իր բանաստեղծութեան անարեւ - երակներն մէջ, որ կ'ընայ անդարձանելի տար - ներ գործել...:

Երբ «Ենը Տարթի» մէջ ոտանաւորներու

տողերը դիտարդով չէր սկսեր Մեծարեղն, բայն թէ ուրիշին ըրածը չընկու մարաճը տեսակ մը մտքի չգտնուութիւն կը նշանակէ իր ըրով... Թէ բոլոր ըրեթեմաններուն մէջ իմաստի աղքատութիւն մը կը տիրէ... Եւ այն...:

Բացառական այս վերաբերման հակառակ կային որ Մեծարեղնի արտաքին կը դառնային քրական յայտնութիւններուն ամէնէն գեղեցիկն: Իր համակերպներն եւ գրէկ երաքյոները կը գրէին, — «Ահաւանի պատանին մը որ կը արիւրեղնաց- տութեան խոտնի ու ըրձանները կ'ընթէր բուն մը տպուելու մէջ: Այդ տպուելու մեծ մասով դիւրեղ- նէն, անդուաղի շարքներու սրբին ու հրաշա - ուսեալի հիւստածն ունին, անոնց ոսկեհոտ, յա- ճախ մարգարտային տողերը անմիայն ճողի մը անդրանիկ ցուրեղն կը ճառադարձին, այնքան պայծառութեամբ կը լոյսան որ կը թուէ թէ զար- նան արդուր առաւուր քրեթին զարթեմունք հա- ճութեան կ'ըլլան... Ինքնախոսակ արտաւառ- նի... Իր ոճին դիտար քաղաքիւնն է պատկեր, տպարարական եւ խորհրդանշական հիւստածով մը: Ինք արդեւ է արահեղ, եւ կ'ընթանայ անէկ, թարմ, քրդապաշտ, արկուր, արկուրով, սըը - տաւորով ու հոգեղանակ մաղիկներ ցանկով: Կա- ծուելով լինելով, կամ ընտելան հայապաշտ, խա- ճարար, դպարապի գոյները չորութիւնները զա- դեղով, ծծելով ու կը հոգեթին մէջն պրծանով: Ինչ որ զգէին տակ ամը կը խօսէ... քաղե- մեա, մարգարտարական, անկեղն ու արտաղ, տաճիկ խոտանած ունեղող մեր միակ ըրեթն - զըն է...»:

Բանաստեղծը իր համատեղութեան մէջ վերա - տրուած կը գրէր — Երկու չորսիկ կ'ընթէր բա- ընել քրդաներ, սկզբնական շրթնի քրդախոսին զրաւն է, եւ միտը տակի դիտակն եւ ինքնա - վրասնալ: Առաջին շրթնին ըրեթեմաններուն մէջ զգայունները անտաղոյ են, աղղեցուցութիւններ կը մասնակն:

«Ինչ է կը գրէ, Մեծարեղն, այն զգողը կա- ճողի պիտակը որ կ'ուղեին փակցնէլ ճակախա, ինչ են այն մեծ բաները ռաւիկը, ռաւահոյը առաջակ եւն. զորս անպիտան կ'ընկու տրաւաշակ պատիր կ'ընեն: Չէ, եւ զորական տառերն — թեան փառանքին զանգեղանքներուն կը թոյլալ մարդ լարմուն տրաւաշակն եւ կը դառնալ թակ եւ սրելով են կը երեք դարձողը որ հետեւելու կա- նակութիւնները կամ նոր մը հիւնիւնն անախառն- թիւնը լին ունեթը: Յետոյ կը երեք խորհրդա- նակական ստորակ է: Փոխարեւորեանց եւ նմա- նութեան ունեթնութիւններն ու շորութիւններն, զորս կը սիրեն գործածել՝ կարծիք տուին թէ անպիտան մըն էր, քաղց անոնցով կը յիշեցնէր միայն անմարդկութիւնն զորան ըրաւորեցէր ու իսկա - դէր մը ըլլալով կամ հանդիպել թուութիւնն — պաշտ հանդիպել այն ունեթ ստոր հանդիպ, ա - սիւնը կը նախընտրէ ճանաչանալ կանգը, քա- ռախուն ու հոտեղի ընտելութիւն՝ խորհրդանշակա- կանց ցրտութիւններէն:

«Միսանան» եւ «Ենը Տարթի»-ն զուրս կը մը- նային տառնովէ ըրեթեմաններ, զորս ամփոփ- ան էր: Արտաւան բանաստեղծին կանգնէր նուիր- ճատրն ու մէջ, 1922ին:

Միսաթ Մեծարեղն օտարաբար էր արձակ գրութիւններ ալ, «Ենը ճանաչանալութեան փոքր», «Գրական կենդանութիւնն ու քննադատութե- ներ», «Գիւրգալական պատկերներ ու տեսիլներ», «Անդալ գրութիւններ, «Ճամակախորհրդանշակ- եւ «Փարպետութիւններ», որոնք հաստատմ են «Ասիկ Արեւին» տակ» գրքին մէջ:

1933ին Երեւանի Պետական Հրատարակչակա- նը լոյս ընծայեց ամբողջական հատագումը մը, որ պատրաստեցին երկու բանաստեղծներ, Այա - դան եւ Վարդապէտ Կրեւնդ:

Մեծարեղնի լիզուն եւ բառովները կը դա - նապատին արձակիւն եւ ըրեթեմաններուն մէջ: Արձակին մէջ կը գտնէր որ բանաստեղծը իր կա- ռտանն մէջ է: Բանաստեղծութեան մէջ ներդա- ռան եւ երաժշտական է:

Իր բանաստեղծութիւնը երկու խումրի կը բաժնուի, ինչուրեքական եւ քննարկական: Բնարարական երկերը իր «Ենը» պատրաստուելի նուիրումն է: Տարագանց մարդկային, իր ընա- րդ որդիներն համար կը թրթաւ: Այլուհետ - կան զիմը անէնէն դպարուն երակը կը դառնայ իր քննարկութեան: Մարդկայական եւ հաւաքնա- կան հօր երեք մը կ'ընէլկերով կը ներկայանան այն ըրեթեմաններ, որոնց մէջ կը խառնուէր «Ար- ղի մարտուն» «Հայր Միքը» եւ «Էլլայքիներու» շարքը:

Մեծարեղն երկիրնալ պատմութիւն ունէր տունիպիլ ամանդրիանց եւ ինքուական գանձե- րով հանդէպ: Մեծարեղնի արեւի մէջ էրընդա- րդ մամանիկ, երաժշտականութիւն, խորհրդա - պարտութիւն, ներքալականութիւն, քայքայութիւն, քաղաքակր կատարութիւն: Մեծարեղն ունի խառնուած, տպուող, արտաւոր զգայարան: Դասախոսութեան միջոցին ոտանաւորներէ կարգալին կամ արտաստեղծին Վ. Օշալան, Արամ Չեղարեան, Բաբարտունի, Օր. Գ. Աղապաշտ, Կարթ Գեղարեան, Գեղարեան:

Գաւկերկիր...

Մինչ պատմութիւնը հասարական կենսագրու- թիւն է աղբեր, աւանդութիւնը — անդի պատ- մութիւն — միշտ ալ հիմ մը ունեցնելով եւ քերէկ քերան, սերունդի սերունդ հանգեւով, յաճախ նորիկն որոշ արձանատիութիւն մը, արտադարան մըն է մարդկային որ բարեբեւ, վիճակի եւ նկարագրին:

Շատ քան չենք դիտեր նախաքրիստոնէական Հայերս կենդանին կամ մարդկային: Պատահա - րաք յիշելով միայն, քանի մը նմայնելով, մինչեւ մերի հասաններէն, աւելի քան պերճաբառ չենք տեսլին:

Հայոց թուականին առաջին ամսական տօնը կը կատարէին մեծ հանդէսով, մաղիկ սրբուով եւ արաւանի թոյնովով մեծանաններու մէջ: «Ո՛ր տայր ինձ դատուտան լուստապարկ, եւ զվարդին կընթե- ուսալ... Եւ այն: Երկրորդ հնուտ տարուորն կընթե- նին ալ կարտապիկն քաղաճնէն կրեւալ պատ - կին արաւան հանդէսներ ալ կազմակերպով է: Սա պատմութիւն Գողթան երկրներուն՝ նուիր- ուած Վահագնի գեղեցկութեան եւ քաջութեան:

«Երկուր երկին եւ երկիր... Զի՛ն յայտնի պատկերաւոր գողթանի շնորհք, նոյն անունի դը- րական ճաշակին:

Անահիտ պաշտամունքը ունէլնր մենք իրեն «ձայր անհայն դատաւորեանց մինչ հարեւան ապրելու մէջ նոյն չառաւուռնէն խնկընթեմանց մարմնաւորն էր:

Կը մտարեկն Երկրակի արաւանի Նոյնի ար- ղիսարեւորութիւնը եւ դիւրած պահաւան արժա- րէկ տառուութիւնը, կըր քուսած է թէլ քո Շարալի օրիւրն է, մեր Երկրակալ մարաքը չեն:

Եւ ինչ անպիտան չեղողեղ կարեւի է երես- կանի, կըր Հայոց զամ թուալոր Արտաշէնի եւ Արտաշէն շնորհքին Սաթիկիկ հարեւորին առ- թիւ կ'ընդեն: «Տէլ տեղալ ոսկի ի փետալութեան- ին Արտաշէն, տեղալը Մարգարեա ի հարսնու - թեան Սաթիկական:

«Կրող տան» է Կարթ Խոսքը կը թոյնաղալէ դեկտր պատմութիւն մը: Կրող, գրողն է, որ կ'արձանագործ մարաք յոյն արաքը:

Աւելի վերը, դատար պատմութեան դէը - ուսանելը կուտան որոշ զգայարան մարդկային հոգեթանական եւ պատմով ըմբռնութիւն:

Արաքային խոր արժանապատուութեան խառնա- ձախերի ըլլալով մէկ օրեկանի է Կաղիկ թուա- յորն արաքը Վրէժեղութիւններ Մանուկան յոյն երաքյոներուն ղեմ որոնք ինքն չունէր «Էր - միւն» անուանած էին:

Սրբիտա քալուցիկները գերի ինկալ թափուլ իշ- խանին: Երբ Տուրքը, արաք դիւրապիտ կը խո- տանալ արաք արձակել ինք, երբ իր վիշտար տղան արաքը կը պատասխանէ համարձակ, ի գին իր կենսան:

«Ե՞թէ հարուած իմն է... չաղաիր որ - ալը»: Երբ Հայաստան եւ լնդու ինչիկն ինքնա- կուցան անդը, կարծիքն արաւաններու հիւսե- անէ, հարսնէ, թուալութիւնը մեծ մասով հեռա- ցաւ ընտելութիւն, արժանատի կ'ամոյն կամ բանութեան տակ: Ով գիտէ թէ հայրենի մշակող է: Անիշտ արաքը հնոր կամ կորուցող սնուած: Միջկանտութեան հայաւանիկ արաքայի տակ անցած դարերու ընթացիկ, սովորութիւններն ալ մտոցուցան կամ յեղաշրջուցան, ընկանաբար:

Հիմնադրական տարեկանը դարձնել իր դու- ղալիկը, Բրիտանական Կաղաքը մեծեր, միջերկրով դարադարն ճոխ սերունդներն չունէր կը տունիկ, պատկիկն ու հանիք օրձուրեթեմով եւ փողոցիկներու ճրուրեթեմով:

Որքան խոր է հակադրութիւնը բարեբեւ, որ կայ հիմա հայութեան տարեթի զանդուաններու մէջ: «Մնացորդաբար օր, քանաք թիւով ապա - տեցաւ փոթորիկներ, թիւաւապաշտ ու վիշեթեր, անցաւ հայրենի հողին վրայ, կըրձալ պահէլ նոյն խիլ միտաւոր հին բարեկեղութեան: Միջուրքի հայրութեան անանկը կը նմանի երեքը ետեւի - նին...:

Գրական Կարդողը, դեռ քանի մը տասնեակ տարեթին տալով պատճառ իր անանկական հայ- րենի շնորհքը, ընտանեկան սրբիւն եւ մտերմ տօնի հանգամանքը, մասնաւորաբար, հոն, հայ - կական Թաթերն մէջ, ինչպէս Սիկաւտը, եւ ինչ - որ տպուելով եւ խորհրդաւոր կը դարձնէր, գի- լերը, մութ փողոցներուն մէջ պարիկ տոյց պար- տին կը խմովին լայաւորը ընտան, երեքով իշ- քաւաշէլուր տունի առկա:

Ոսք տան եւ հարցումներ ուղղեցին Վահէ Օշալան, Հր. Բալուտան, Կարթ Գեղարեան: Ծա- տալը Միսաթին, իրեն մտերմը Միսաթ Մե - ծարեղն, քանի որ դրուալներ ինչեւ, խորապէս յուրաւ, մեկնան տանն պարեթով կարգ մը յայտնական գիծեր:

ՆՈՐ ԾԵՐԱՆՈՑ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԽՄԲ.— Գաղթ. Գրասենական մեկ զեկոյցե
կը փաղեմք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

ՔՐ. ԿԱՊՈՑԻ ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՂԻ
ՅԵՐԵԿՈՑԹ - ՊԱՐԱՅԱՆԴԵՍԸ

Այս կերպի ժամը 16½ կես զեկեր, Cercle Militaire արահներուն մէջ, Place St. Augustin:

Cuban Pett et ses Cubanacan Cuban boys հոշակաւոր մտապալաւոր: ձոնի Պի՛ճի: ATTRACTIONS

և ԱՆԱԿՆԿԱՆՆԵՐ Maison Carvenի կողմէ: Երգ ու պար:

Մտաւրք 300 փր.:

« Ե Ս Ո Ւ Ա Ջ »

25ամեակին առթիւ

Ենթակայութեամբ ստացանք ընկեր կտան Պետրոսեանէ (Փարիզ) հինգ հարաւ ֆրանք:

ԱՅՆՃԱՆԻ «ԵՍՈՒԱՋ» ՎԱՐՓԱՐԱՆԻՆ ԼԱՄԱՐ

Bessegues (Gard)էն Պ. Մեղուպ Տէյրմէնեան հարաւ ֆրանք կը նստէր Այնթափ ճեմանք վարժարանին:

Վիճե՛ն Պ. Ս. Անդեան 200 ֆրանք (նոյն - պէս 200 Յաւանք):

2. Մ. Բ. Ս. Ի. 30ԱՄԵԱՆԸ

Ռոմանի մէջ, այս շարքի ժամը 20.30ին, St. Bernard արահին մէջ:

Կը բանախօսէ ընկ. ՍԱՐԳԻՍ ԳԱՆՈՒՍՏԵԱՆ (Վիճե՛ն): Գեղարուեստական նոյն բաժին: Երգ, մենք, արտասանութիւն և դանապան հանգի մանկիկանք:

2. Մ. Բ. Ս. Ի. զերանառական խումբ կը ներկայացնէ երկու իրան ծիծաղալից քաղցրներ:

Պիճի՛ն զերանառական զինեղով: Բաշկերեցե՛ք 2. Մ. Բ. Ս. Ի. և հայ մարդիկ:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Վարանի Կապույտ Խաչի մասնաճիւղը ՄԱ - ՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ կը տօնէ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Ա. Անարանի անդամին մէջ: Երգ, արտասանութիւն և մանկական խաղեր: Մանրամանկ իրենցին տեղին վրայ:

ՄՈՒՏԻՐ ԱՍՏԵՒ Է:

Այլը Տիկին Մ. Կիւրեան և զաւակները խորին ցաւով կը ծանուցանեն իրենց սիրեցեալ ամուսնունցի կը ծոր ծա՛նք:

Պ. ՍԵՊՈՒՋ ԿԻՒԼԵԱՆԻ

Յուզարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր հինգշաբթի ժամը 4.30ին, Լիւթի - Կարկանի գերեզմանատունը, ուր եւ պէտք է հաւաքուի հերթ ժամուն:

2

ԵՆՈՐՆԱԿԱՐԻՔ. - Ծր. Կապույտ Խաչի Պանեօ Բաշկերի մասնաճիւղը իր խորին շորհակալութեամբ կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք իրենց իր - ունեցեալով օժանդակեցին իր հանդէս խնդիրին:

Ենթակայութեամբ ստացանք 2 նոյնպէս Տիկին Լ. Տիկինեան 1200 ֆր., Օր. Ս. Տալանեան 400, Տիկին Բ. Նորիկեան 200, Տիկին Փ. Յովհաննէսեան 200, Տիկին 2. Մարկոսեան 200, Ռոմ 150, Տիկին Բ. Շահապեան 130, Ռոմ 150, Փ. Լ. Տոնիկեան հարաւ ֆրանք, իր իտալիկներուն ծննդեան առթիւ, Ռոմ 500 ֆրանք, Ռոմ 1570 ֆր. հաւաքում և Պրէ՛կանի հիւանդներուն համար:

Le Gérant: A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

6

3

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

Թմբուկիք՝ Շ. ՄԻՍԱԲԵԱՆ

0 1 2 0 1 3 4

ՌՉ ՈՐՈՒ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ

800 լուսած Հայեր Մարտիրոս մեջ

ԽՄԲ.— Պոլսոյ «Մարտար» բերքէ կը բա-
ղեմէ Խեղեղոյ տնօրէնութիւնը (9 Յունուար).
Գիւղեքեր 31 Կիւրակ եւ Նոր Տարին Բ. որ Ս.
Կիրակոյ մատուոյն մէջ պատարագ տեղի ու-
նեցաւ նորահաս զոյրներու մասնակցութեամբ :
Հաստատակներու խումբ թաղութիւն մը լցնու-
ցած էր սահմանը : Հոգեւոր Հովիւը, Արքեմ քնչի,
գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ եւ մասնաւորաբար
բաւաւ :

— Ս. Մննուդը կը ծառայէ, խոյնքեր հաշ-
ուակցէր, հաշուութիւն կընեցէր, մէկտէ՛կ սիրե-
ցէր, Պօղոս առաքեալը ինչպէս որ կ'ըլէ «Որդեակ
իմ, մի լքանիք խրատս» : Դուք այլ ձեր մանրնե-
րուն (պոլսեցիներուն) խրատ տալով օրէնք եւ կը-
րօնք իմաստը սովորեցուցէք եւ սիրութեցէք :

Յետոյ շորհաւորեց Նոր Տարին եւ մայրնեց
ը որորը իր հետը բարին բերեւ եւ օգտակար ըլլայ :
Օրհնէց յիշատակը բարեբերութեան, արեւշատու-
թեան մայրնեց Հայոց : Նախագահին եւ աւագը -
նինքն, ու աշխարհի խաղաղութեան համար միա-
բերան աղօթքի հարեւորք բոլոր Հաստատակաւ
նները :

Ս. Կիրակոսի Թաղականութիւնը, բնաբոյժի
կազմութեւն է հետեւեալ հինգ Հայրենակիցներին -
Պ. Պ. Յայրոյ Սաշտուտեան, Յովսէփ (Հոյա-
դոքմ), Մարգար Մարկոսեան, Գառնիկ Կիրակոսե-
ան եւ Հրատո Մկնատեան : Իմբարտաբար զեւ
այս բնաբոյժիները էջ վաւարացեալ կատարաւոր-
ութեան կողմէ, այնչէս որ մասնակցութեամբ ինքն
ըր մնայ միւթեղիկէն ձեռքը :

Տարաբարբ քաղաքի կերպորը կեկեղեցին Ս.
Մարգար, մօտ օրէն Նախկին Էրլայ, նկատու-
թիւն որ կատարական ծաղկող տեղին միայն պի-
տի շինուի վարձարեւոյն (Տե՛ղ մը) :

Տարաբարբի ճիւղերու (Հրեւոյն) Հոգեւոր
Հովիւը Ս. Յովսէփ Շարաթի եւ Կիրակի օրերը
մասնաւոր հրաւերք եր միայն այցելեց Մայրկիւն :
Կրօնական արարողութիւնները կատարելէ առաջ,
պարտականութեան սեպած է այցելիկ կուտակային
եւ ապագայութեան տնօրէնին, որորը սիրելով
ընդունակութիւն մը ըրած ուն անոր : Հոգեւոր Հո-
ւիւրը, բարձրաթիւթիւններ ընկալ ընդ հարհա-
կալութեան յայտնած է Հայ Համայնքին Հանդէպ

ներկայացուցած է Մայրթ Նախկին կրօնականին
գործերը, որորը իրեն երաժշտական տաղով կը
հանդիսանան կամուրջի ԺԷ. զարու եւ մեր դարու
տաղերը ստեղծողներու համար : Այս Գործերը-
գիւթիւնը մեծ ընդունակութեան գտած է Թիֆլիսի
մէջ :

ՐԱՅԻՆԻ Ժնուարի 16 նամակները ուղղուած
Մայրամբոյ առաջնորդին ու Թարգմիթի թաղային
ուսուցիչներուն, տրուած են Ս. Հայաստանի Մա-
նուէլ Արեւելեան լիւստրականական արքեպիսկոպին :
Այս նամակները դրուած են 1862—1880 ժամա-
նակաշրջանին եւ արեւեգաբար են իրեն պատմու-
թեան փաստաթուղթերը, որորմէքէ երեւեալ կըդաշ
Րաւմիթի զաւտարակական գործը : Առաքի՛կ կը
ըզէ Հայ լուսաւորեալ լեզուականակա նպատակաւ -
նի դատարարական գործին ու անոր մահուան
մասին : (Քաղաւած երեւումն անբիւլն) :

ցոյց տրուած հոգածութեան համար :

Գառնի մը տնօրէնութիւններ կը հարգողներ
ձեզի Մայրկիւնոյ համայնքի մասին :

Մայրկիւնոյ մէջ կ'ապրեն մօտ ութ հարիւր
Հայեր, սակայն արարներէ ի վեր բոլորովին լճե-
րուած են կեկեղեցական լէւանդութեանց կողմէ եւ
հոգեկան խնայարարութեան կարօտը կը քաշեն : Ո-
մանք նոյնիկ մտադաւ են կրօնական օրէնք ու ա-
նազուրթին, իսկ ոմանք այլ անգէլ, չուարած են
միտքած : Օրինակ՝ Ս. Մննուդեան պարզ օրէնք,
պարկի արարողութիւն կատարած են եւ պատահած
է որ երեւաններու միտքութեան ձեռնարկներուն
հանդէպ անտարբեր դատուին : Մեր հոգեւոր Հո-
ւիւրը Ստատովանաւոր եւ Հարցորդութեան հրաւի-
րած է դանձրեւ եւ ոմանց զաւակն ծանր խօսած է :
Կարժէ որ Իմբարտաբարի Հոգեւոր Հովիւ մը զըր-
կուի հոն, քանի որ անեց մասնակցարարութեանը
պատահական այցելութիւններու կատարած է : Մեր
Հովիւը հարկը ի վիճակի կ'ըլլայ տարին անգամ
ժոհ հոն երթալու :

ՄԵՆԵԿԱՆ ՏՈՆԷ ՄԻՆԻՆԻԿԻ ՄԻՋ

ՄԻՆԻՆԻԿ (Յանա) — Անշաշի տեղուր
մասնաւորի տնօրէն ընկեր Տոքթ. Հայկ Օճան -
եանի նախաձեռնութեամբ, յիշատակիլի հանդի-
սութիւն մը ունեցաւ Մենեկան տօնիս ախար, աշտուղ,
Իրոյի սրահին մէջ : Հանդիսութիւնը
կապուած ծախ Երկաթաշինքի մը շուրջ : Ներկայ էին
Հայրենի միայն աղակիցիներ, իրենց զաւակներով :
Հիւրեր կ'ընած էին նաեւ Եթովպիացիներ : Իսկ
յառաջեակ հանձնի ծառ ներկայութիւնը մեր ա-
մերիկահայ հիւրերուն օրբորները Ալիս Նորանի
եւ Հստիթ Փիլիպոսեանի, ինչպէս նաեւ ամերիկե-
ան ըսանակի գիտնոր Պ. Ստեփան Գարաշեանի
(Տիֆլիսցի), որ այստեղ կը պաշտօնակալէ :

Բացման խօսքէն վերջը, ըր Տոքթ. Հ. Օճան-
եան ըրաւ վեր աննկող Սեպակի մատուցած ծա-
նալուիկներէն իւր հայապաշտութեան, Գիւրմա-
նիոյ Հայոց Հոգեւոր Հովիւը Գրիգոր Մ. վրջ-
Շահանաւի կատարեց Զորհրդակի արարողութիւնը,
իւրիս կըհաճալորթեանք մեր սիրտուած պի-
կալցի եւ թէնիսի ախոյան Պ. Մաքս Գարն -
եանի :

Թէյտնորանի վերջաւորութեան, բոլոր ներ -
կաներուն բաժնեկալ Անշաշի կողմէ պատ -
րաստուած զգեստակէին եւ ուսուցիլի խաչը որ -
բարին :

Հանդիսութեան կը մասնակցէր նաեւ Նուա -
գլախոր մը, որ այնքան նպաստեց միջնորդի
զարգացման :

Շատուած է որ Մինեկին Հայերը այդքան հա-
նձի հաւաքով մը չէին ունեցած : Գնահատելի է
Տոքթ. Հ. Օճանեանի նախաձեռնութեանը, որու
Տարեկի քաղաքի մեր ասորայի բնիկներն ալ
Մենեկան տօնի անցուցին հաճական ընծ միթո -
լորտի մը մէջ :

Կ'իմնուած թէ Եթովպիացիի հայկական մաս-
րան մէջ ալ տնուած է Մննուդը : Պատարած մը
Զորհրդակ կատարած է Շահանաւի Մ. վրջ :
Ներկայ դրանու եւ քաղաքի եւ ըրկակներու
հայ ասորայիները :

Թղթակից

ՄԱՐԶԱՎԱՆ ԿԵՆՔԷ

ՌՈՒՄԼԵ.— Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. Ա. խումբը մինչեւ
այսօր կատարած է եօթ ասորայական մրցումներ
(6 յաղթական, 1 պարտութիւն) :

Բարեկամական խաղերուն շարքին վեց մըր-
ցում (4 յաղթական, 1 հաւասար եւ 1 պարտու-
թիւն) :

Կրտսերները (cadet), նոր կալուածած ըլլա -
լով այս եղանակին մաս չեն կալածք ասորայական
խաղերու, կատարած են հինգ մրցումներ, (երեք
յաղթական եւ երկու պարտութիւն) :

Հակառակ անստանիկ պայմաններու եւ նիւ -
թական անմեղութեան, հինգ ամսուան մէջ կըցտեց
մեծ յաւաքիմութիւն կատարել, թէ որակով եւ
թէ քանակով :

Առաջին խումբը Drôme Ardèche Բ. դասա -
կալքի դասաւորան զուգի գտնուելով, կը յու -
սանք թէ յաղթողիկ եղանակին մաս պիտի գտնա՞ծ
Ա. դասակարգի խաղերուն :

Սոյն խաղերով հաղթաներուն մէջ մեծ բաժին ու-
նին ընդՀ. վարչէ եղբայր Ա. Պալեան եւ միւս -
թեան քաղաքուրդ եղբայր Ժ. Ճէրմեան որ մի -
ւնեւորն ստան նշանակուած է Le Progrès օրաթիւր -
թին միակ մարզական Բրիգադին :

Այս շարքի երեկոյան համար իր պարտութիւն -
տուելու, արժանալայեւ կերպով տօնել Հ. Մ. Բ.
Մ. Ի Յոմակալը :

Անշաշ գաղութի խաղերուց անդի փութայ
հանդիսակալը քաշակերելու համար Հ. Մ. Բ. Մ. Ի
եւ հայ մարդիկը : Ազատ — Մարգիկ

×

ՄԱՐՄԻՆԻ.— Հ. Մ. Բ. Մ. Ի-ա այս կիրակի
մարդակարգի Atlantic փայլ էր մրցի Promotion
d'Honneurի ախոյանութեան համար Մարտիրոս Ի -
սէնիսը ներկայացուցիչ խումբին՝ S. M. U. C.ի
դէմ :

Այս խումբը groupe A-ին ստացին է : Մինչեւ
հիմա ընաւ էջ պարտուած եւ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի-ն 7
կէտի տասնութիւն մը ունի : Իսկ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի-
Յորն է Digneի խումբին հետ հաւասար : Ամիսներէ
ի վեր մեր մարդիկները այս վերադարձի մրցու-
մին կը սպասեն : Պիտի կարենա՞ն ստանալ ու -
ղած ըլլալով պարտութեան մասին S. M. U. C-ի
արալ եւ բարձր թէքներով օժտուած խումբը եւ
այսպիսով Հ. Մ. Բ. Մ. Ի-ի promotion excellente
տարգրաւորած : Թէեւ S. M. U. C-ն անակէլ
սովոր կը դերադանցէ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի-ը, բայց մեր
մարդիկները ունին այս անդին զանձոր որ է Հ. Մ. Բ.
Մ. Ի-ական կամբ եւ ոչին որ քաղք հրաշքեր զոր-
ծած է : Հանդիսակամները կատարեցին անսխա-
տու պիտի ըլլան Promotionի կայստակ խաղերուն -
թեան մը եւ թերեւ ամենամեծ անակէլային :

Փամբ ինչ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի-ի պատկանելի իր կա-
տարէ իր ախոյանական մրցումը S. M. U. C-ի պա-
հաստին դէմ : Վ. Ծախիւմ

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒՆԵՍԻ

Իր լոնքը թէ Օճան Տօրեան աւարտած է
յայտնի ֆրանսացի երգչուհի Darius Milhaudի
վերջին Օփերային, Bolivarի վերաբերեալ կարե-
ւոր աշխատանքին մը :

Այդ աշխատանքը ամբողջ Օփերային խօսքը -
րուն ինքնաներկին թարգմանութեան վերածա -

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեց՝ գերման դէպագմատման կցորդ ՄՈՑԱՐՈՆ)

ՎԵՐԱԿԱՐԶ ԴԵՊԻ ԱՆԳԱՐԱՆ

— Առեկ հատ, ու մէկ կ'անդրութիւն :
— Այո, կայ տա մը :
Բարտուրաւորեալ, որ նոր անուանացած էր
քանի որ օրուան արեւակորդ կ'ուզէր իմանալու
ԼըՔալու համար, բայց Պերլին չէր արտօնած :
— Ընդամենը է ձեր ասանալիքը :
Յետոյ տեսայ դեպարտէ : Հետաքրքիր էր
գիտնորն թէ ինչ տնութիւն կար Պերլին : Տեղը -
կաղբերկ իրեն ամէն քան : Մակի Էրնէր գլուխը
շարքիկով :
Երբ անտարբի այցելութեան Օճիւմ դեպա -
նին եւ անոր վերջին խօսքերը, Ժօն Փափէ բար -
կացաւ :
— Այ, չարի անցուցին : Գերմանիոյ արտաքին
գործոց անտարբար անձնաւոր իր մեքով հաւա -
տայ փաստաթուղթերու, փակարկանութեան,
բայց ինչն ու իր պաշտօնականը կը շատախօսեմ
ամէն տեղ եւ իր դուստրանան, Կիկերուն մօտին
խօսելով, կարծես թէ իրենց հնարած են զայն :
Պիտի տեսնոր որ շատ չանցած, աւագին զայթիւ -
կորութեան մը պիտի ունենանք Անգլալայի մէջ :
Իրկիւնը ուշ տանն Կիկերուն կանչեց զիս :

ժամարութիւն մը կ'ուզէր Ժամ Գի համար :
Համարանամ էինք հետաձեռնի մընջույն : Ժա -
մ մարդակալը չընդունել, հետեւաբար ի դուրս կը
մտար նախորդ վայրը :

Ճիշդ ժամու հասայ այնտեղ : Կիկերուն հնար
էրա : Ինքնաշարժով շրջան մը ըրի, Կիկերուն կը
բացակայէր միւր : Շրջան մը եւս ըրի, այս ան -
գամ անցնի :

Որդեւայ տեղի վերադառնալով, գիկերային
խաւարին մէջ տեսայ այս անգամ ստուել մը :
Իր կողքէր դէպի ինքնաշարժը, անցնելով բացա -
տանէ եւ լուսաւոր շէնքերի ընկելով : Գործակալ
անհետեւ այդ խաղը կ'ընէր : Ուղարկութիւնը վեր-
տի դաւակնեց թուրք ոստիկանութեան, որ մեքով
աւելի արթնւած էր ամէն պարագայի :

Ինքնաշարժին մէջ մեծ խանդավառութեան
ցոյց տուաւ : Կ'ընէր թէ ստապիկ նեղուր իր բա-
ցանկութեան ընթացքին : Հարցուց թէ ո՞ր էի
մնացիկ աղբան տանն : Ըսի թէ Պերլին զայցեր էի
իր պատճառաւ :

— Այդպէս ուրեմն ... բաւ :
Պառկելները քաշեց իր բացակայութեան ըն -
թացքին, բայց վառադարտ նկատուիլ իր թով
պաշէկ, ոչնչացուցին իր զանունը : Յաջորդ առա -
ւոր արեւելի դիւրեր էր «Քիլիւր», որ կը ներկայ -
ցնէր զայդանի՞ք մակարդութեամբ փաստաթուղ -
թիւր : Կիկերուն կ'ուզէր որ վճարած ընծմ անոր
համար ալ :
— Նկարդի տարակայ իր կրնար ըլլայ այդ Ը -
սի : Ինչ պիտի րան Պերլին մէջ, եթէ զօլար -
կուած «Քիլիւր»ի մը 15.000 սիկլերին վճարեմ :
Անտարբերութեամբ ուսերեց ցնեց :

(Շար.)

Բարեգործականի Կեդր. վարչութիւնը Յուն-
ուար 15 թուականի զեկոյցով մը կը ծանուցանէ թէ
300.000 տոլարի հանդանակութեան մը ձեռնար-
կած է, հետեւեալ նպատակներով. —

1. Միտքդ ամ հովանաբերի՛ս դարձցնիրո՛ւ
 համար կառուցանի՛ս նոր շէնքեր, ուր ուր պե՛տ է:
 2. Հիմնական նորոգելիքներով ներկայե՛ս-
 լի վիճակի մէջ դնի՛ս այն շէնքերը որոնք նպաստ -
 կայաբար են:
 3. Այդ վարժարանները օժտել հարկ եղա՞ծ
 կա՞ն իր անհատներով և կրթական սիստեմներով:
 4. Հնոց տանի՛ն աղբատիկ աշակերտներով:
 սնունդին:

Ձերոյցը այս առթիւ անդեկուծիւններ կը հա- Պ
ղորդէ Միութեան հովանաւորած զարոյցներու մա- Կ
սին (մօտ 90 կրթարան, 15.000 աշակերտներով, P
Արէշէի, Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ)։ Եւ բարձ- f
րագին կ'որոյ՞նք .

— «Ամենից մեծ ազդեցություն խաղում են տանկերը ու նրախն, տաղադրաստանայն պայմանները ընդունելու գործը: Շատերը չափեր տարբերակ կան — կարգախոսի, ոչ իսկ գրաստան կամ պարզ նստարան, ու տղան ծալապատիկ կը նստի գնդերը, փախարհիկը կ'ըլլայ: Ամենը աշխարհի, մեծին բազմաթիվ հեղ ազդեց անհաճախելու նաուգալիս սուտնիկ իսկ ինչ տանակը ու շատ յայտնի դպրոց կ'ըրբան առանց խախտանի: Մեր Միս — բխիւր միմաստակ կարգախոսի կը դրէլ այս տղան: Բայց այդպէս, իսկ այդ օգնութիւն ու անբաժանելի աշխարհը:

Պատմական զինվոյշն բացորոշապէս կ'երեւայ որ վարչութիւնը «այնտաճելի պարտք» սեպելն է «չարթիլ» եւ Հանրամանկէ յանձնախումբ մը կ'զգոյն առնապակաւութիւնամբ Օր. Լ. Գարեգէտեանի, «որ անցեալ ամառ անձամբ տեսնաւ աւ

Այս տեղեկութիւնները կարդալէ ետք, չէ՞ք
փորձուիր հարցնել Հ. Բ. Ը. Միութեան մեծ
փոքր վարիչներուն, ո՛ւր որ ալ գտնուին։—

1. Նո՞ր իմացա՞ք թէ՛ ձեր հովանաւորած գըւ-
րոցներուն չէ՛նքերը մեծ մասով «խարխուլ տնակ-
ներ են», թէ՛ «չատերը չունին ոչ իսկ գրասեղան
կամ պարզ նստարան» եւն. :

2. Եթէ Հանդուրեալ բարերարին՝ Միհրան Ժաւահիրօղլանին աղէկիւր Յունաստան, Լիբանան եւ Սուրիա դացած, անձամբ տեսած եւ ամէն բան պատմած չլլար, պիտի կատարէի՞ք այս Հանդա- նակութիւնը :

3. Այդ երեք երկիրներու ձեռք վարչութիւնն — արհեստագործական երկրացիները ձեռք առնալով իրենց հնարական հարստութիւնը «աշխարհայեցողական» վրայ :

4. Ուրիշ թերթերի եւ գէֆերի ալ պարբերա -
բար եւ մանրամասնօրէն պարզած չեն «այս Դ»
տխուր իրականութիւնը», յիշեցնելով Բարեկոր -
ծականի պարտականութիւնները:

5. Դրա՞մբ, նիւթական միջոցներն էին որ կը պահպէին, թէ աչքն ու խեղբը, կամքն ու աշխատանքը :

Կ'ուղեկենք մասնաւորապէս ծանրանալ Հինդե-
բորդ կէտին վրայ, աչքի առջեւ ունենալով Բարե-
գործականի ուրիշ մէկ հրատարակութիւնը, փա-
րիզի «Տեղեկատու»ն :

Ինչպէս ազա՛ն ունեւոր մը որ քանի հարստութիւն դիզէ այնքան կը խեղճանայ, խարեղործականն ալ շարունակ իր նւթական միջոցներու անդաւակալութեան մասին կը խօսի :

Գնանի մեծագումար կտանկներ, կառնածներ, և նուէրներ կը ստանայ, այնքան կ'աղքատանայ: «Թրըաթ»ի կաշկանդումներ կը պատմէ եւ կը մուրաւ...

Կը կարծենք թէ Հակադանք երկար տեսնց այս տ
խեղիկատակութիւնը, որ եթէ վաչխառուի հոգն - 3
բանութիւն մը չի մատեներ, առ նուազն անմտու - Դ
թիւն կ'ապագութեանէ :

Ըսած ենք եւ անգամ մը եւս կը յիշեցնենք.—
Բարեկործանականը հորիզոն չունի: Չունի աչք

Հասարակ սովորամուլութիւնն է որ կը տիրապետէ իր գործերուն վրայ, եւ ոչ թէ արթուն, ոտեղծադուր միտքը :

Թուրք իստախանն եւ ուստ ցարը, երբ Հ. Յ.
Դանիակոյեան մասին է խօսքը, կ'աշխատին ի-
րական արեւելով, նոյնիպէս յաւելու աշխով ներ-
կայացնել այս կուսակցութիւնը իրենց զապառն
գիւաններուն մէջ, բայց ժողովուրդին ցոյց կու-
տան իրեն «բանի մը արկածախնդիր բովիթածի-
ներու զործ»:

Այսպես, 1907-ին ուռւն ռուսիկանակն նախա-
բարութիւնը հետեւեալ տեղեկաւորը. 49 ներկա-
յայտի նախաբարայտիկ Ստոլիպինը. —
« Դաշնակցութեան կազմը, եր պարունակի
բոլոր բաժանումները, օրէնսդիր, կրթական, վար-
չական, դատական՝ իրենց պատիժը եւ գործարկե-
անտնրով: Կը կազմակերպէ առօրէի իր անմե-
զանց ներկայներուն, քէ՛ կառավարական քշմամ
պիտոական պաշտօններունը դէմ, ռուսիկանակ
քէ՛ փնտրարկման:

Կովկասի մամուլը ամբողջովին Հայոց ձեռ-
քնն է :

Կուսակցությունը ունի իր կանոնադրը բաձա -
կը, զինուորները (բնաբերն մէջ ուստական տառն -
բով բրուածն է «գինուորներն»), կազմակերպուած
16 տարի առաջ, եւ ժամանակ մը կը հասնէր 100
հազարի, բանակ մը, որու պահպանութեան հա -

Կարևորագույն խնդիրներից մեկը զինվաթանհետմանը ենթարկվող զինվորական պարտքերն են (Պուկարիա եւ Ամերիկա), ուր կը վարձեցնեն, ի մեծ աշխջ, նաեւ աշակերտը գործածութեամբ: Կուսակցութեան ռազմական բաժնի մեծ ունի վերին տասիմանի կանոնաւոր կազմակերպութիւնն է, որու մէջ կը մտնեն հետեւեակները, այդոճի, բնգնածոքանճի եւ խրա մահատ մահեր:

կուսակցութեան դրամական միջոցները կը
հայթայթուին անդամատուրքերէ, կամուխն նուիր-
ատուութիւններէ եւ գողութիւններէ (expropriation) .

1907ին, Դաշնակցութիւնը ունէր 165 հազար անդամ, որոնք ընդհանուր առմամբ կուսակցական գանձարկը կը մտցնէին տարեկան մէկ միլիոն ռուսի»:

Ահա այս կադմսերպուծիւնը, այժմ 60 տարեկան, որ պատմութիւն է գրած իր արիւնով «Հայալիմաս եւ աղադաւ» բանի մը մարդոց գործը կը յատարուի արեղայի մը կողմէ, ճիշդ ինչպէս յատարաւորուած է թուրք վատաբաժնի կամ ոտու ցարին պա, տօնանաներուն կողմէ :

Յոտակ է օտարին միտքը, — ժողովուրդը
բաժնել իր յեղափոխականներէն : Խոն է կը հեռա-
պընելէ սակայն այս խառնուրդի Հայը, ջերմեռանդ
ստաբակի օտար զարդութեանց, բայց դեռ մին-
չեւ երեկի՝ եղբայր ի Գրիստոս :

Զատիկէն Համար իր անկեղծութիւնը, կ'արժէ
քննութեան առնել լաւաւագա՛յն ալս յօդուածս -
սինքն ծանօթութիւնները մեր Պատմութեան մա-
սիին, դուռնի կուտ Համբարնու ձեռով մը՝ ինչպէս
կ'ըսէ հայ գիւղացին :

ԱՐԱՁ

20Ի. ԱՅԶԸՆԱՍՈՒՐԻ Լուս աշխուրհան
առխել, արտադրել միջոցներ՝ ձևեր առնալու
իցի, ինչպէս Նաղըրդիցներ երկի։ Ստաւաթիթ
ռոտիկաններ դիր բանով մէջ զգալականի մէջ
և, ըստ Աճաթիկներ վրայ։ Բայց եւ այնպէս
կարեւոր ցոյց մը անդի ունեցաւ խախտնուելու
- թեւում Աշխատանքի Դաշնակցութեան ու Համալս
Պատկաններ ձևերի Է։ Չափաւոր թիվներ ուն
Հազար ու Հազուկն ցուցադրանքներ, որոնք ըրչե
կանքի կտակ երկայնի եւ Կատարելի

«Տառնի վերադարձի» Ալյոնա Կարապետյանը հարցազրույցում ասել է, որ իրականում խաղաղության իրեն չ'իմացին էր: Բոլոր հիմնական իրադարձությունները նախագահ ընդհ. զորքային լայնադասարան իրեն, բայց լիտով որոշումը իր վրայում էր: «Գրեթե ժամանակ բոլորը: Գառաւոր մէջ երեք հոգի էի մեզան խնայարարներն ընկնացին»: Ալյոնա Կարապետյանը լայնադասից լայնադասի տատկի միջինը: «Գառաւոր չ'ով բերեք մեզին, այլ մենք մեզին»: Կարապետյանը գրաւոր էր: Երբ պիտի տեսնէր իր կարծիքն աւանդուրդի վրէժը: Իր փոքր քաղկեմ խաղաղութիւնը սպայական չ'ամպը:

ՍՍՀՄ-ԱՆ (ԵՀ)։— Ուսկին նորէն բարձրացաւ
Նափոլէն 4200, զուեց. ոսկի 3980, սթերլին
5300, տարար (20) 20.760, ձու ոսկի 566.000
Զրկագործները (ազատ շուկայ)։— սթերլին 955
տարար 392, զուեց. ֆրանկ 92, պէթիակալ 7.25

ՅԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ԱՆԳԻՒԱ ՀԱՄԱՅԱՅՆ ԸՆԴԱՄՈՎ
ՀԱՆԴԵՐՁ ԶԵՆ ՈՒԶԵՐ ԱՄԷՆ ԴՈՒՌ ՓՈԿԵԼ
ՄԱԿԻ քաղաքական յանձնաժողովին առջև
խոսք ասելով, ամերիկեան պատուիրակը,
ժողովն պահանջից, նախադարձի հռչակել հա
մայնաբար Զինատանը:

« Գառնի ի ի կառավարութեան Համար որ Փեփրին կառավարութիւնը արձանագէտ դրած էր ինչ որ եւ ՍԱՒԻՐ ընդէ. Ժողովը պիտի չհաստատուէ Սենէ: Սենէ իր հաստատումն թէ ընդէ. Ժողովը պիտի դառնանէ Փեփրին զարդարելով թիւան ընկերութիւնը ՍԱՒԻՐ դէս, ետ զայնով իր ուժերը իր վաշէն: Չին Հաստատարները շարժարդի կեն իրարէն ՍԱՒԻՐ, յաղտեցնելով Համար իրենց ան որդապետը ՍԱՒԻՐ Մացախ Ազգայնը կազմակերպութեան մէջ: Արեւմտ, կէտ դիտարկել մը եւ յաղտեցնելով իրար Համար Չինտարները իր յաղտեցնելով իրար Համար ՍԱՒԻՐ դէտ, ուստ ընտրով ու Հաստատարները մը պիտի արձանագէտեն կազմակերպութեան մէջ: Իր հաստատումն որ ընդ ժողովը պիտի ընէ թուրք պետութեանց եւ իր խնամարկեան, որովպէս իրենց անցնելով իր խնամարկեան, իրար Համար ՍԱՒԻՐ եւ մեծութն իրնք անցնել իրար իրար հիշողութեան: Այս կերպ շարժելով, ընդէ. Ժողովը պիտի ընտրէ իրար որով չհաստատուէ միջոցները ընտր անոնց յարձակումը դիտարկուելով: Համար իրար մէջ: Այս անասնորութեանը պիտի պարտաւոր յանձնել յառաջի յամենայն ժամանակները, որ իրար ընդէ, թէ իր վաշէն եւ ըլլալ աշխ միջոցները եւ ճշդէն իրար, իրարով իր անցնելով իր Հաստատութեան. Ժողովը: Երկէ Հաստատարները իրար իրար ծանոցանալով, որ իր ընտրէ դիտարկելով ՍԱՒԻՐ, ընտան եւ ծուղակներով, իրար իրար մէջ եւ զարդարելով իրար իրար իրար իրար իրար: Համարահամար Չինտարները իրենց իրար իրար եւ իրար իրար իրար իրար իրար:

Մերերկին պատուիրակէն չլըր խօսը առաջ
Կանգնեալ Բերտանիյն յերկապաշտօցի, մըր խոյով
ձկն էր քառ, թէ կը կառապարտեն յանձն
կողմ տեսակներուն յիշին ծանօթ լլայով,
Ինձնիկ չէ տակաւն յիշնալիկ ճգնիւր կը դըր
ձընվեմէն պարզապէս տակ ՍԱԿը Երեւորը քա
րը պէտք է առնէ ճամշտաւոր կեցիքին լլայով
տակի փեթիթի կառապարտիւրիւր կրնայ իրապէ
սապարտիւրիւր շահիւր, Բը Զինաստանի մէջ չէ
մըր քառաւորաւոր կը պատմենք այն պատմութ
ըր կարծիք Զինացիները կուր կը մղեն ՍԱԿը
Երեւն ք:

ԱՄԷՆ ՄԻԶՈՅ ՊԻՏԻ ՓՈՐՁԵՆ

Հայազգահ Թուրմեն իր լուսաբանական առաւելի
ստի մէջ բաւաւ, թէ Մ. Կաւանդիւրը առկէ իբրեւ
սահմանի փորձեման, համաշխարհային Ձիւնաստորը նախա-
կարծակի հռչակելէ տալու համար: Այս հարցոյն մէ-
ջ իր բոլորովին համաձայն է արտաքին նախարար
Վ.Էշխարեանի որ դառնալարարտած իր Փէքինի կարա-
կերտութիւնը աշխարհի հանդէպ էր արհամարհար
վերաբերման համար:

Փեղերի պայքարակալ Նուպիկոյ ամերիկեյ-
ացիներին որոշ պարունկմամբ իր բնորոշումն
ապրմբ իր պիտոնիկայի կողմէ, որոնք անհամեմ-
աբար իր գոննն իր պատկերի մէջ իւր տալ իւր
մեկնորմ, իրապարտելի տուելու համար իրեն
մէջէն: Իր թուէր տակուն, թէ չպիտո պիտո իւր
համար ի վերջոյ ամերիկեան առաջակից, թէ չէ
համարու առաջ մեղք բովանդակութեամբ իր
բարորդի անպարտութեան բանաձեւ: Մեծ
Բրիտանիոյ, Ֆրանսոյ, Բանտոն եւ կարգ իր
մէջ իրերիկներ, այս բալլը ամենէն առաջ պիտ
ուղեն որոշապէս գիտակ, թէ ինչ պիտո ըլլ
պարտաւորութեան հետեւանալով: Հնչակապ
բորորդիքի հակառակ է ամերիկեան առաջակից
իր վարչակապ, Նէսրոյ, սակայն յայտ քորտակ
հակառակ: Փրանսոն եւ Անգլիոյ չեն ուղեր ան
հակառակ, սակայն որոշ փակելով:

✕ Հայաստակ լանի մը օրէ ի վեր տիրող յա
րաբերական տնտրութեան, հոլիւճեան, զգա
նատակութեան մը վերականգն են Գորաբի, Կ
լիւնի են արեւմտեան Հայաստանը ու ծալածա
նուն լլալ: Կը նախատեսուի թէ այս հոլիւճե
ան ծախսաշարժարարութիւնը, դիմադրի առա
ջորի մերժումէ վերջ, նախատես են նոր
նորմալացան յարձակողական մը որոշու ապաշու
թիւն գտնի մեռնարիկն Չիւնցիկներ ՄԱԿի ուժե
րուն լլալ: Այս վերլիններն որոշում են այս տ
ղում ուժեղ դիմադրութիւն զոյց տայ:

(Լուսերու շարունակութիւնը կարգաւ Դ. էջ)

ՊԵՆՏԻՈՅ կլմտական նախարարը յայտարարեց թէ 35.000 միլիոն ֆրանք անվճար կը մնայ կլմտուտի տուրքերէն: Ստիպողական միջոցն ձեռք պիտի առնուին, այս յետեալ տուրքը պահելու եւ կլմտացոյցը հաւանաբաշկութեւ համար:

Տոհմը: (Մնացեալը յաջորդով) ՀՐԱՆՏ ԱԿՈՆԱՅԵԱՆ

« ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ »

ՏԵՍԻՍ, 15 Յունուար — Այսին տարիների կարգ անցան մեր տարի Յունուարի ընթացքին տանի Մանուկներու Օրը:

Այս տարի եւ Յունուարի 7ին հանդէս-տանաւ մեր կողմակիցուած էր դպրոցին հոգաւարներէն կողմէ մասնակցութեամբ աշակերտներուն: Աւանդական վեհապետ տոնատարը իր սլանդաններով խառտարիկ դրամած էր իր անկիւններ: Փոքրիկները դո՛ւ ու դուարթ էին: Վերապէս իրենց օրն էր: Կո՛ս էին նոյնպէս կարմիրակոյրները: Որովհետեւ սրա՛հ ընրեն ընթան լեցուն էր ծնողներով:

Դպրոցին կողմէ ընկեր Մ. Մարտիրոսեան խաղալով հանդէսը, բարեկամութիւններ ըրաւ հանդիսակիցներուն եւ շնորհակալութիւն յայտարարեց իր կողմէ կատարուած հանդեսանութեան առիթի մտքով գալու ինչ ընձեռնած փութութեան եւ ցոյց տուած հոգածութեան համար: Վերոք է քակ որ այժմ մենք որ կը զգայ դպրոցին անհրաժեշտութիւնը: Ուրիշ ապաւին, փրկութեան շատ կամ սղակորի չկայ: Դպրոցն է այն առարար քաղաքի որուն պէտք է կառուի, քաղաքը եւ իրենց վրայ ապրողներն ու համայնականութիւնը: Իրենց փութութեան լեզուով խոստովանելու եւ մեր ազգային դրոշմները երկարորէր համար: Այժ որ իրաւունք ունի Գիւրգաւտի պատմածնաւ հարցած մեկնուանայու, եթէ Հայու արին կը կրէ իր երանիներուն մէջ, իրեն չքեղանքը, պարտականութիւն խառտարու կամ հեռուէն դիտելու, քննադատելու, ունակութիւն դատաւարութիւն է այս պարտութիւնը: Իւրաքանչիւրէն կը պահանջուի իր միջոցներուն ներսէ յայտնի աշխատանք եւ նիւթական գոհորու: Եթէ: Որովհետեւ դպրոցը կը յարատեւէ, եթէ ապաւինուի իր տարեկան եկեւտներով: Մասնաւոր պարտաւոր ենք միջոցներ ստեղծել ուսում չեղձնորուն վիճակով բարեկարգել համար:

Այս տարեկանն առաջարկութեան իրականացումը կախում ունի Տէգիւնի գաղութին, ազգային դիտողութիւնէն ու կամքէն: Տարուայի չունինք մեր չարեանկեցիներուն պարտաճանաչութեան վերայ, որուն չնորից անա հինգ տարի ի վեր զգալոյցը կապուած էր միայն: Մասնաւորապէս մենք աւ հիշակութիւններ ունինք անտարակաւ դասին, որ

Եթէ, Փարիզի, Մարսէլի, Պուրթէլի եկեղեցիներուն հոգաբարձութիւններէն:

Վարդգէս պատուիրակի Խառայն պիտի մնայ մօտ մէկ շաբթի: Պիտի այցելէ Վենետիկի Միւլի-Թարանցի գտնար եւ պիտի համարուէ մինչեւ թիւրքիսը, ուր նոր դպրոցականի մը մէջ կը գտնուի մօտ 900 Հայեր: Ասորք վերջին շաբթիները ընթացքին հասած եւ ետեւիցապէս եւ միւս համայնական երկիրներէն, այլուր փոխադրուած շաբթու: Իրենց մէջ կը գտնուի հանրաժանօթ Հայ-ընտանիք Պ. Ս. Միլիթեանի, իր ընտանիքին հետ: Նոր Տարուան առիթի Միլիթեանի դպրոցը պատրիկ ունեցաւ: Հիւրանկիրու դաս, յուզումնալից միջոցաւոր էր մէջ:

ՏԳՐԱՐԱՆ

կրնայ միասնաբար տարեկան որոշ եկամուտ մը սպասելուի դպրոցին:

Հանդիպ գտա փայտին անցաւ: Այս անգամ ալ Տէր եւ Տիկին Փափաղկանցիք շնորհ չէին ինչպա՛ն ներկայանալ յայտադրել մը պարտաւորութիւն: Կաշակող Պապան իր ճիւղանքով պիտի ու մօրուով եւ հիւսն արկ մանուկ հոգիներուն վրայ երեւալուով: Եթէ: Տիկին Փափաղկանցիք կը պարտուէր համառուն մանակաւ փոքրիկ օտեղէթը, զոր տարաւ եւ կան դասարաններու աշակերտները ներկայացաւ: ցին ուրախ դուարթ եւ յաջողաբեւ: Մանկական խմբիկներն ու արտասանութիւնները իրարու յաջորդեցին, ժպիտներ սփռելով բոլորին դէմքերուն վրայ:

Այս տեղի ունեցան զեղիշտական պարեր տո՛ւ միջ տարալներով, միջին եւ բարձրագոյն դասաւ ըսնանուր աշակերտներու կողմէ: Շատ յաջող էր մասնաւոր Հայրենիքի պարը: Անպիկալ նուր: Եթէ: Երբ եղաւ համաւոր դիմուորներու երգումը զոր կատարեցին մանչերը:

Միջնադարին անուրը զ կատարուեցաւ եւ շնորհիւ Պ. Պ. Պօղոս Տէր Պօղոսեանի, Գիւրգաւ Պապիկեանի եւ Արշակ Տաւուտեանի ջանքերուն եւ հանդիսակիցներուն անասանձնութեան յոյսույա 14.530 Քրանք: Այս առիթի Պ. Տէր Պօղոսեան որ կը կարելին չի խնայի դպրոցին օրտակար հանդիսանայու համար, խօսք տակելով անցաւ որ եւս չեւտեց դպրոցներու անտարակալներին կը զեր Հայաւ պարտաւորական դրոշմի մէջ:

Հանդէպ դիմաւորութեան ընդ փոքրերուն ըսնանուցաւ տառնձին պահարաններով պտուղ եւ շաքարիչէն:

Փ. Պ. ՕՐԻՆԱՅԻՆԻ ՀԱՆԻԿԱ ՄԸ

ՄԱՐՏԻՍԻ, 15 Յունուար — Մարտիլն արտարձաններուն մէջ առաջինը կարելի է նկատել Պօտմը: Հանդուցեալ Պապեան եպիսկոպոսի նախաձեռնութեամբ, քաւական ընդարձակ տարածուեցան մը վրայ կառուցուած է ներկայանալի եկեղեցի մը: Ս. Գիւրգաւ Լուսաւորի: Անոր եկեղեցի կն 650—700 անտար Հայեր, մենք մարդ անիւս կանաւոր: Կան քաւական թիւով հայրենակիցներ որոնք իրենց հոգիի աշխատանքները ունին քաւարին մէջ: Ամսը 565 մը ինչեւ 30 աշխատանք: Իրն ունին: Ամենէն շատ քանուոր ունեցողը Ս. Արսէն Տ. Չարաբեանն է, որուն աշխատանքը ամբողջութիւն երեւանիցի կը կատարուի:

Եկեղեցիայ յարակից հողին վրայ Քաղաք եւ թիւրքի 200 քառակուսի մէթ տարածութեամբ սրահ մը չենք ուր տեղի կ'ունենան հանդէսներ եւ հաւաքարարութիւն: Յունուար 14ի կիրակին նոյն քաւին մէջ տեղի ունեցաւ մանկապարտեղի ամբողջի տոնատար հանդէսը, նախաձեռնութեամբ դպրոցի հոգաբարձութեան եւ Տիկինաց Միւլեան: Փա՛մանակին սրահ լեցում էր ամբողջութեամբ: Երբ փայտաղորի քաղաքուց տոնատարով դարձաւորած ընկն վրայ, անտեղ ծնողներ խումբ մը մասնակցին, որոնք իրենց փայտաղորի քաղաքուց յոյսուցչու Օր. Ա. Միլիթեանի քաղաքաճան իրենցին Տէրուականն աղօթել:

Յետոյ տեղի ունեցան արտասանութիւններ, խմբերներ եւ արամպատութիւններ: Փոքրիկն Օր. Փափաղկան յաջող էր թիւիչի դերին մէջ, Օր. Տ. Վարդանեան իր մօր դերին մէջ, ինչպէս նաեւ միւս փոքրիկները որոնք իրեն կ'ընկերանային:

Հ. Յ. Դ. 60ԱՄԵՆԱԸ

Հ. Յ. Դ. 60ամար փառանշող կերպով տօնուած է նաեւ Գարդուտի մէջ, տեղային լուսաւոր սինդակային էլ Ռաշիտի մէջ: Հանդէսի նախապետ էին է. Բարդէ Սաւաթեան: Բանաստեղծ են էր: Բարդէ Սաւաթեան եւ Լեւոն Ստեփանեան: (Բանաստեղծ Պուրթէլ): Անկի մօտ 700 հոգի ներկայ եղաւ մե հանդէսին, մէջն ըլլալով Գարդուտի հոգիներ հովիտները, Գաւառ: Եւ Բաղաբազան մօր փոքրեր անգամները եւ զանազան հանրային հաստատութեանց ներկայացուցիչներ: Եղած է նախ զեղարուտական ըսնին: Հանդէսին վերջնաւորութեան ներկայացուած է Ա. Անտարակալներ շարժանակը, խոր ապաւորութիւն դրոշմով:

Շատ յաջող կողմանակն պարեր պարեցին փոքրիկներ Գարդէ հետեան, Արաքեան եւ Շարին եւս նուազ ընկերակցութեամբ, զարի Գ. Յաւորեան, զարիակի (գերասան Կիլի) եւ Լուիսիկի (Գ. Սիմոն Տիւրմուշեան):

Հոգաբարձութեան անդամներէն Պ. Յար: Արաքեան ընդ փոքրիկներուն շաքարիչէն ըսնելով, յանուն կամակարգիչի մարմին: Ներկայացուցին առաջ Պ. Յ. Ներկայութեան յանուն Բաղաբազանի ընկերակցիչ ծառ մը խօսեցաւ, Հայր Հայ պաշտօնի մասին, շնորհակալութիւն յայտնեց կառավարիչի զոյգ մարմիններուն, ուսուցչուհիին, դիմաւորներուն, նուազածուներուն եւ ընդունակներուն: Ոտքը չէր աւարտած, կեր առնեալ պիտ Պ. Լեւոն Պաղքեան, յանուն Հոգաբարձութեան 3000 փութով նուերատունութիւն քաղաքային յայտարարեց, ու կարճ ժամանակիցի մը մէջ դրամարար քաղաքային 27.000 Քրանք:

Յետոյ տեղի ունեցաւ Մալալի Բառնի ներկայացումը շատ յաջող: Իւրաքանչիւր պար եւ կարտուն: Ծափերու արժանացաւ: Ընդհանուր առումով օրինակիչ էր հանդէսը, եւ գոհացուցիչ քաղաքային եւ նիւթական արդիւններ: Անցած մը եւս չաղաղարկաւ, շնորհակալութիւն ընդ արքայ եւս նոյնք որոնք նպատակեցին նիւթային եւ քաղաքային: Չարանիներէն, զպիւրիչէն եւ նուէրներէ յայտնած է 42.000 Քրանք:

Թարակից

ԼԵՒՈՆ ԿԻՐԻՆԵՆԸ

Ինչպէս ժամանակից դեղեցիք, Սեպտեմբեր 2ին Սարգիս մէջ (Բաղաբազ) մեղաւ փորթ: Լեւոն Կիրեկեան: Մնան էր Տրապիզոնի եւ աշակերտած Մարտա Ռաֆայէլեան վաղաքարներ: Աւարտած է Լեւոն Արքայական քաղաքային ծառայարարութեան վաղաքարներ: Գիւրգաւ քաղաքային յայտնած է Կառնա եւ Պիլի, ուր չենք է հոյակապ պալատներ, պետական թատրոններ եւ տուններ: Եթ ոտքերովը հաստիկն մէջ ամփոփուած են երկուստարական օրերուն ոտնաւորները: Գրած է նաեւ, շնորհիւ մօտի մը հարկաւորակներ Չ (Պիլի 1912), Վերլիկեան երկապարտանք (Վենե-տիկ, Ա. Սարգս 1931), Չարա եւ Արտանաշ, (Վենետիկ, Ա. Սարգս 1949): Առնցք շատ թուած է քաղաքային կիւրաւոր եւ քաղաքային քաղաքային Տաւարներ, ինչպէս Խառայի մէջ գտնուած Բիւզանդական Տաւարներ, յայտնաբերուած ուսումնարաններ Տաւարներ, Հայ Եպիսկոպոսներու Տաղաւարներ: Գրք գտած է Լեւոն եւ Խառայի ուրիշ զարգանքներ մէջ: Քրանակներով գրած է (Le Responsable, 1919 Paris) Եւսարուութիւն:

« Ե Մ Ա Ն » ԹԵՐԹՈՐՆԸ (49)

ԼՐՏԵԱ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեթ գերման դիտարանատան կողմից ՄՈՏԶԻՆ)

ՎԵՐԱԿԱՐԶ ԴԵՎՈՒ ԱՆԳԱՐԱՆ

— Գառնիկը մենք բան չկայ: Ասկէ դատ, չեմ սիրեր խօսիլ այդ մասին: Այդ ինչ մտաւ ինչ եւ շարունակ շարքերով զին, անհասկանալի կանաքի մասին:

— Գեղը է անկեղծօրէն խառնուելով մեղի, թէ Պարիսի հրահանգ տուած է ինձի մէջ շարքաւորուելու: այդ պարունակը, արդար հնարաբերութեամբ էր, պիտի ուղեկի գիտնայ թէ ով է եւ ինչ շարքաւորութիւն ունի այն մարդը, որ այդ առիթին թակակային տեղեկութիւններ կը ծախ իրենց:

— Ամէն քան խորացուցին գերմանական մօրութիւնն մին է այդ, թայց դատ հետաքրքրութիւն էր չէ տարուցանել, եւ այս չափաւորական հարցաւորներ նոյնպէս կը պատճառեն ինձի: Եւ ինչ տոյ, ինչո՛ւ կը շարքաւորուեն դիւ, անպայման ձեռքի պատասխաններու դատաւարարուած ստորագրաս մը չեմ միջնորդուր փաստաւորութիւններ կը ընրեն մեղի, փոխարէն կը վնասէ ինձի: Ես ալ կ'ընամ լուս մտալու իմ պատճառներու ունեցում:

— Բանի որ ինչպէս կը վերաբերի զարդանքներու, պիտի չպիտեմ, թայց չէի գիտեր թէ գաղութի մը մը է ձեռք չօրք սպանութիւնը Անգլիացիներու:

կողմէ, ինչպէս քալի:

— Գարունի չէ: Որտարուցան եղերական արեւածի մը դո՛ւ զնայ հայր: Ամէն պարագայի մէջ Անգլիացիի մը ոտնապարտ անխոհեմութիւնը չօրք կ'ընամ արեւի: Բայց ինչ արեւն ունի Ս. պայտիկի մը կ'ընամ: Ես ալ պիտի չաղաղուի թիւրեւս այնքան, եթէ հայր չլլար ինչպէս տարաւ:

Կիկերեն վերադառնալ էր իր հանդարտութիւնը: Չորտիկիցէ: Պա՛մ մը կ'ընայ եւ շարունակեց: Ամբողջ կ'ընամ տարբեր պիտի ըլլայ աւանդ երկարակալ անդակներ ինչպէս եւ թիւրքի ինչպէս կ'ընամ: Ես ալ պիտի ըլլայի սա պատճառ: Եթէ: Եւ իր հարցում եմ չեմ... շնորհիւ ձեռք դրամին... քալ...:

Չրաւ թէ ինչ պատճառ էր այդ « թայց » ինչ տակ:

— Գեղը է գիտնալ, շարունակեց, թէ հարցաւ միշտ տաած է օտարներին տանցաւ քաղաքութեան: Միշտամարտութիւն ու անկարողութիւն կը ցանկն ինչպէս մը լեւնուոր մէջ: Այդ տակուր թիւրքին է որ իմ ծառ պարագային մասնաւորապէս կ'ընամ եւ Անգլիացիներուն հանդէպ:

— Զեք հայրը սպաննող Անգլիացիին անունը գիտե՛ք շարքային, անտեղով որ կը վերաբերի լուի:

— Այո, դիտեմ անունը, թայց չեմ տեսնու զնորք: Ինչպէս ինչպէս ձեռք տաւ ինչպէս: Բաւականալից դրամ տուի ինձի, որպէսզի կարեւոր Ռուբրեգի պար, թայց երբեք չեմ գարած Անգլիացիները տակէ:

Նոր լուսնի մը վերջ, վերական:

— Բայց վրէժ լուծելու պար է եւս:

— Անգլիացիները ասուի ուրիշ պատճառներ ունին:

— Այո, անուշաւ: Գէշ կը կարուին ինձի հետ: Դեպքներ չէ, ան շատ կ'է, թայց միաններ: Անոնցմէ ոչ մէկը սիրաւ ունի: Կը կարծես որ քալի պէն-անդայ եւ, քանի որ ծառայ եւ: Կը վար ունի, ինչպէս եթէ անասունն էր հետ ըլլային:

— Բայց ինչո՛ւ կը մնայ Անգլիացիներու ծառ, եթէ լուս չեն վարուի ձեռք հետ:

— Եթէ միայն, հրաժարած պիտի ըլլայի վրէժ լուծել եւ պիտի չունենային անգլիական զարդանքներ: Բայց ծառեր պիտի վերջացնէ զորք իրենց հետ եւ պիտի իրենք զոյգ մը, ուր Անգլիացի չլլայի եւ ոչ ոք ճանչնայ զոյգ:

— Կանաչաւոր է ձեռք գործը, եւ եթէ բոլը ունի:

— Շատ պիտի գործանամ, երկու տարեկն ի վեր կը պարտաւորուի այս գործին, ինչպէս ըսած եմ մեղի, ինչպիսի տաւ եմ ամէն Հաւանականութեան: Ինչեւ իսկ եթէ պատահէ որ ընտելի, ուղի պիտի չանցնի իրենց մեղի: Այդ պարագային ալ դիւստն թէ ինչ պիտի ընեն:

Այդ վերջը երկուրոր անգամ ըլլալով կ'ընէ ինձի այդ քանի: Ժամը 11ի մօտ քանիսկ քանի ինձի: Միկնիկն առաջ ժամը նայեցաւ: Հարցում չի թէ կ'ուղի որ ինչպէս չարժեք ունի անկ ձեռք ինչի: Մեղիք եւ արագութիւն հրաժեշտ տաւ:

(Մար)

Արսակարգ պատասխաններ
Մ. Նանակցեհուու մէջ

Մ. Նանակցեհուու շուկային յառա՛կը կը տանին իրենց ռազմական պատրաստութիւնները: Օրա - նաւային ուժերուն համար զինքն սակ կոնտինգէն եւ 150,000 նոր օդանոսներ, որոնք, շուտով 971 հազարի պիտի բարձրացան օդանաւային զին - ութներու թիւը: Զէնքի սակ պիտի աւելնայ նաեւ օդանաւային 33 պահեստի տարփոխներ:

Նախագահ Թրումբը, միւս կողմէ, սկսած է հակակշիռ խտաւորն միջոցները կիրառել ձե - նաւորեստի վրայ: Հրահանգուած է,

1) Սահմանափակել թիւը աշխատատեղերուն, զորս զործատէր մը կը իրնայ ունենայ իր զործարար - ներուն մէջ,

2) Ստիպել զործատէրները, որպէսզի զործի աւելնէ կիններ, սեւամորթներ, Փրօքն Ռեքայիներ եւ բարեկամ երկիրներէ կելող օտարախանները, էթէ աշխատատեղ ձեռքբերու լուրջ տալանա՛յ մը առաջ կայ:

3) Զնչել աշխատանքի եղանակները,

4) Սննդի աշխատանքներու զործ փոխելու իրաւունքը եւ 5) հակակշիռ զործէ հեռացումնե - րը եւ նոր ուժերու զործածութիւնը:

Ամերիկեան կառավարութիւնը խորհրդարա - նին ներկայացուցած է օրինագիծ մը, որ 21է 27 աւտուսիս կը բարձրացնէ զինուորականը շրջանը եւ կը նախատեսէ 18 տարեկան երիտասարդներու գլխուորտնայութիւնը: Այս տարբեր զինուորական, շուրս ամառան մարզանքը մը վերջ միայն պիտի կրնան արտաւանդան դրուիլ:

Ռազմական արդիւնաբերութեան ամբողջական ընթացիկը եւ իրականացնելու համար կը նախատես - օրը 87 միլիոն տարրեր ծախք մը:

Հարաբարեւոտեանական զօրաշարժի պատա - նաւան տնօրէն, Պ. Ճարլը Ռիփլըն յայտարար - րեց, թէ յառաջիկայ երկու տարիներու ընթաց - քին, իւրաքանչիւր Ամերիկացի հազար տղայ պի - տի փնտրել իր երկրի եւ արեւմտեան երկիրներու վերապիւնան համար: Արդեա՛ւով, արեւմտեան աշխարհը պիտի դառնայ աշխարհի ամենաշատ զինուորական ուժը: Անգամ մը որ իրականանայ այս ծրարքը, ժամանակը եկած պիտի ըլլայ խա - տերի Կովմիլիի հետ այն լեզուով, որով էր հաս - ցկայա: «Եթէ համաշխարհայինը, թիւով ժողով - խա եւ, մեր դէմքերն ու դիւանդանքի ալ աւելի եւս որակ ունին, իսկական ծանր հրապայտը, օ - րինակի համար, բարեւոյնն է աշխարհի մէջ: Մեր միջին հրապայտը աւելի ուժեղ է քանմանքիւրապա - րը նախորդ պատերազմին: Եւ, թիւին հրապայտը ալ աւելի զօրաւոր են քան ասոր տարի տառնուան միջին հրապայտը»:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԱԿ

ՅԻՄԱՆԱՅԻ ՀԱՄԱՅՆԱԿԱՐ կուսակցութեան Բաղա՞ք. Ինչո՞նք իր շարժական նիւտին մէջ ու - րոշեց. — 1) Ստատիստիկ պաշարը՝ ստորաբու - թիւներին հաւաքելու համար Գերմանիոյ վերադիւ - րան ուժով. — 2) Ժողովրդային պաշարը կարծա - տեղանքի դիմամթերքի պատրաստութեան եւ փո - խադրութեան դէմ: Այս առթիւ շուկային յայ - տարարութիւն մը, որ կը պահանջէ 1951ին հաշ - տութեան զո՞ւնարք մը կը կնքել միացեալ, խաղա - ցաւէր եւ Ժողովրդավար Գերմանիայի մը հետ, — միեւնոյն տանն ընդգրկող զգնեման քանակի վե - րապիտութեան եւ ծրարաշխի վերադիւնան դէմ: ՅԻՄԱՆԱՅԻ ԲԱՆԱՅԻՆ ընդհ. քննիչ Նալանկ - ուեցու զօր. Ժիւլէն, Մարցի ֆրանսական ներ - քայացուցիչը, որ իրաւասութիւն պիտի ունենայ ազնւ սննդներու բոլոր դիմաւ ուժերը, երկրին թէ արտաւանդան մէջ:

ԱՆԿԻՆՅՈՅ արտաքին զործերու նախկին նա - խարարը, Բալըն, արեւմտեան Գերմանիա դնաց, քննական պատշա՛ մը կատարելու համար: Պիտի տեսակցի դերման վարչապետին հետ:

Զինք ՏԱՐԻ հետապնդուելէ վերջ ձերբակալ - ուեցաւ շարքաւոր կին մը, Սելիանի Մարթէն, որ ծանօթ էր «Լաֆայէթ փողոցի Արաւոնք» անու - նով եւ սպանդակները կը դրէր այժ ու ծախ, դը - րամ շորթիլու համար: Առաջին անգամ նամակ մը դրած էր ոստիկանութեան, 1943ին, ըսելով թէ երկու դակիներ Թալուան են այսինքն, սիրելի՛ պարտկէն մէջ: Ռեքէ անգամ էր սպանուող իր - ան զօրծակից՝ մասնով սա ու սա, — էթէ 50,000 ֆրանք չի՞նքուէն: Միւս միեւնոյն վարչապետի թուղթը կը զործածէր, եւ ասոր ձեռքէն լալողե - ցաւ ձերբակալութիւնը:

ՆԻՍԻՍԻ ՌԻՆԵՆԱՒ. — Սերաստիոյ Մուրաթ Ուստաթիարաբը Մարտ 24ին Կիրակի իրկիւրը կը տօնէ ՎԱՐՈՒՄԱՆԻ եւ ՄԵՆԱՐԵՆԻՅԻ Օրը, Salle de Géographie:

ՆԻՍԻՍԻ ՌԻՆԵՆԱՒ. — Մարտ 3ի շաբաթ Երե - վոյան Փատրեական ներկայացում մը Salle d'É - NÉ: Օր. եւ Պ. Ալեքաններու կողմէ:

ՔՐ. ԿԱՊՈՑՏ ԽԱԶԻ ՓԱՐԻԶԻ ԵԱՍՆԱԿԻՂԻ
ՅԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱԿԱՆԵՍԸ

Այս կերակի ժամը 16ին կէս զիշեր, Cercle Militaireի սրահներուն մէջ, Place St. Augustin: Cuban Pett et ses Cubanas Cuban boys հաշակաւոր անուայալուրը: ՀՈՒՍ ՊԻՒՍԷ: ATTRACTIONS եւ ԱՆԱԿԻՍԱՄԱՆՔՆԻ Maison Carvenի կողմէ: Երգ ու պար: Մատուր 300 ֆր.: Սեղանները ապառիկի՛ հեռաձայնելով Դու. 27.35:

« Ե Ա Ռ Ա Զ »-ի
25ամեակին առթիւ

Ծնորհանգիստները « Ե Ա Ռ Ա Զ »-ն առաջարկ արեւելք:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Վարանի Կապույտ Խաչի մասնաճիւղը ՄԱ - ՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ կը տօնէ այս կերակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Ա. Աւարոնեան ակումբին մէջ: Երգ, արտաւանդանութիւն եւ մանկական խաղեր: Մանրամասնութիւններ տեղին վրայ: ՄՈՒՏԵԼ ԱԶՍՏ է:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՎԻՆԻ ՄԵՃ

Ֆ. Կ. Ուշի Լեոնի մասնաճիւղը ՄԱՆՈՒԿՆԵ - ՐՈՒ ՕՐԸ կը տօնէ այս կերակի ժամը 2.15 6, Յոյ - ներուն քահանի մէջ, ուր Գրեֆուր: Գիտելութեամբ ըստին, շարժանկար Սինէ Դալորի կողմէ եւ Կարսից Գապան:

ՀՈԳԵ ՀԱՆԳԻՍ — Արքի Տիկին Գուրոնեան եւ զուսակները կը ծանուցանեն թէ այս կերակի հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Անուշիլի եկե - ղեցին, իրենց ողբացեալ ամուսնոյն եւ Տօր՝ ԲԱ - ՐՈՒՆԱՅ ԳՈՒՄԵՐՈՒՆԻ մահուան քառասոր - նակին առթիւ: Porte de la Chapelleէն առնել թիւ 268 հանրակարգ:

ՆԵՍԻՍԻ ՌԻՆԵՆԱՒ. — Մարցիի Աղաւաղա - նամ — Որբանայամ Միւրեկին տարեկան պարա - ծանդեր տեղի պիտի ունենայ 3 Փետրուար 1951ի շաբաթ օրը: ժամը 9ին մինչեւ լոյս, «Le Club»-ի շէկի քահանի մէջ (51 rue Gignan):

Այս առթիւ Միւրեկեան դրամական եւայլ նը - լէրներ ընթի փափագողները, թող քահանան ներկայանալ տեղ դրամաներով, Առաջնորդարան, 57 rue Tapis Vert, Մարցի, Tél. Colbert 07.52: վարչաքիւն

CAFE DE STAMBOUL

BAHADOUR

MARQUE DÉPOSÉE

CAFÉ MOULU • CAFÉ EN GRAINS

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԵՇՏԱՅԱՍ ՍՈՒԻՐԸ

ԿԵ ԳՅՈՒՆԻ

ՊԱՆԱՍՈՒՐԵԱՆԻ ՍՕՏ

20, Rue Villeroi - 19, Rue Juliette-Récamier

LYON

ՅՈՒՇԱՅԵՏԻ

ՎԻՆԻ. — Զ. Թ. Դ. Նոր Սերունդի «Սիամա - թոս» խումբի ընդհ. ժողովը՝ այս երկուշաբթի, ժամը 20.30ին, սովորական հաւաքատեղին (78 rue Rabelais): Կարեւոր օրակարգ: Ժողովէն վերջ հայերէնի Բ. դասը: ՓԱՐԻԶ. — Զ. Թ. Դ. «Բրիտանիոյ» խումբի ժողովը՝ այս երեքշաբթի ժամը 20.30ին Café Le Cadet:

ՖՐ. ԿԱՊ. ՈԱԶԻ Իսիի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը՝ այս շաբաթ ժամը 20.30ին, Ուրիւնեան ք - րահ: Բոլորի ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: ՄԱՐԻՒԵՒ. — Զ. Թ. Դ. Պուրիսը Օտտոյի «Վաւանան» նմանութիւնի ժողովը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, սովորական հաւաքատե - ղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտա - ղեր է:

ՄԱՐԻՒԵՒ. — Զ. Թ. Դ. Նոր Սերունդի Շըլ - վարուցիւնը ընդհ. ժողովը կը հրապարկէ «Սիա - մա» խումբը (Մէլ Եւ) այս երկուշաբթի, «Սիամանեան» խումբը (Պ. Օտտո) Յունարք 23ին, ժամը 21ին, Լա Սիւրիայի Հնայր խումբը այս կի - րակի առաւու ժամը 10.30ին:

ՎԻՆԻ. — Զ. Թ. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէի ընդհ. ժողովը՝ այս երկուշաբթի ժամը 20.30ին, զպրոցի քահան, (78 rue Rabelais): Կարեւոր օրա - կարգ: «Վարանդեան» փորձեր կերակի ցորկի ժամը 3ին եւ ուրաթի երեկոցի ժամը 8ին, զըր - բայի քահան: Զնչապահ ըլլալ:

ՄԱՐԻՒԵՒ. — Համաբարեւորդիական Միւր - քեան մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ա - ռաւոտ ժամը 9ին, Պարտը Սիւրի սովորական սը - բանք: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՐԵՒՄՈՒՏԻՐԻ ԼԱՐԱՐԱՆԻ հերթական զու - մարարը այս երկուշաբթի երկիւր, Դատէ, թափէ Բժշկանի վերնաշրջը: Կը խօսի ՄԵՐՈՐՊ ԳՈՒ - ՅՈՒՄԱՆԵՆ. Ն.Ի.Ք՝ Կիրիկալ:

ԶԻՐԱԿ ԱՆԵՆԵՐԻ ԹԾԳԵԿԵՆ

Առաջնակարգ իր մասնախոսական պատրաստութիւնով Բոլոր նրբանա - ջանքեր փնտռուած միակ պարտա - համ զօրացուցիչը Տօնական օրերու եւ խնայիներու սեղաններուն անդուգա - նա եւ անցանցաւորի զարդը:

Dépôt Central: Grande Distillerie du Parc, 1Bl. Onfroy (Prado), Marseille, 121. Prado 83.50 et 82.93: Dépôt pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha - dourian, 10 rue de l'Épée, Lyon, Tél. Moncey 32.10:

ԿԻՐԱԿ, 21 ՅՈՒՆԻՈՒՐ 1951, ԺԱՄԸ 17.30ԻՆ

ԺՐԺ ՍԻՆԱՆԵԱՆԻ

ԶՈՒԲԱԿԱԶԻՆԴԵՍԸ

Salle Gaveau, 45 rue la Boétie, Փարիզ

Եւայտաբեր մէջ նաեւ հայկական կտորներ:

Տոնաւորութիւնները 100էն 400 ֆրանք: Դիմել Տոնք. Ա. ձինճեանի, 29 rue Bleue, Գարունու Զ. Սմաճեմ 51 rue Mr. le Prince, Գարունու դրա - ման, 46 rue Richer, Studio Colibri 19a rue Caumartin եւ նուազանցեալ օրը՝ կրէն:

ԳԻՐԳՈՐ ԿԱԶԱՆԻ

Ֆինս անհաւաստիւրի է

Փատրեղութեան ներկայացման, ուր Փարիզա - նայ սիրուն դերասաններու կողմէ, առաջին ան - գամ ըլլալով պիտի տեսնէք սինճեմի ծանօթ ար - ուստաւորը:

Coco Aslan

22 Յունարքի երեկոյան, Théâtre Fénaի մէջ:

Տօնաւոր թիւր անհաւաստիւր ըլլալով՝ կը խանձարարուի արժէքն ապահովել ձեր տեղերը, զրկուլ կապակերպութեան՝ K. V. Maksoudian, 32 rue Courat, Paris (20):

Le Gérant: A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

ԵԿԵՆՅԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻՆ ՅՈՒՐՁ

(Գ. և Վ. Վերքին մաս)

«ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՆՍԱՆԱՅՍ ԱՐԴԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ»

Կարօ Սասունի իր «Պատմութիւն Արեւմտոս» - չայ արդի Գրականութեան» հատորով, որ վեր - ջնար այս տեսաւ Համայնագիրների տարաբան, ինչ կարգիներ կը փրէկէ իսկ վարժարաններու բարձրագոյն կարգերուն ուսուցիչները եւ ուսա - նողները, ինչպէս նաեւ Թանկապէն ծառայութիւն եւ մատուցանէ թուրք տնոցը, որոնք ինքնապար - ղապման համրով կը փափաքեն չայ գրականու - թեան շրջաններու եւ գիւտարու դէմքերու մասին յստակ դադարաւ մը կ'ազդէ :

Որպէսզայ ցտակել է դիտել տայ թէ մինչեւ հիւսիս ինչ ունեցած դաստագրական պատմութիւն լրացնող է չայ գրականութեան պատմութեանը՝ ձեռնարկի մը, որ զիջէ չայ գիտական հիմքեր ներկայացնել, ժամանակագրական կարգ ու յա - ճորդականութիւն պահէ եւ ամբողջական մէկ պատկերը գծէ չայ գրական ստեղծարարութեանց պատմութիւնը :

Գրական այս ուսմի շրջանի մասին ուսում - նախորդիներուն չին պակերը անշուշտ Գրդիկե - ռու Նուրիւսաճ միկրոնուսները եւ բնորոշումները պ'կրնան դանկէ հոս հոն ցրուած, քայց ընթեր - ցող հասարակութիւնը իր արմատայութեան տակ շուրջը համարադական զործ մը, որ ամփոփուած ըլլային հիմնական ստեղծարարները :

Կ. Սասունիի երկը իր լրացնել ալը պակասը դո՛ւստացողէ չափով մը : Գրականութեան պատմութեան նախորդը դիտ - թէ թուրք փորձերն ալ կամ կ'ուսում եւ կամ հին - ցած ու թերի Այս պատմութիւնը՝ չայ գրականու - թեան դաստագրական մը մէջ զարմած է ուսու - ցիլի ձեռնաշատութեան եւ հանկարգողութեան կայտաւ հնարարութիւն, որ մէկ է դերը քաջա - բերն :

Կարօ Սասունի աշխատանք է առաւելագոյն չափով իր դատումներուն մէջ ըստի տարրակա - րան, իւրաքանչիւր հեղինակի ըստին արժանա - ղերելով միայն այն, ինչ որ ժամանակը նուիրա - ղործած է :

Բացարձակ չէ անշուշտ այս մտեցումը եւ չի կրնար ըլլալ, քանի որ չայ հեղինակները որոնք - րը պէտք եղած չափով մտնելագրական, քանա - ղերական եւ իրականութեանը ներկայի չին եղած է : Ընդհանրապէս ընդհանրացած տեսակները դրսեւորելու ժամանակ արշաւա, ինչպէս կ'ուն, օրինակ, փրանցալի Ռասնի մը, Ռուսիոյ մը, Եմբոն - արիւնի մը որ կամ Վ. Հիւրիւրի մը մասին : Օտար գրականութեան պատմութեան հեղինակները կը նպատակաւորին հանրապարտադիր պարտաւոր - կամքներունը : Տարուտա պաշարէ մը, որոնք ժա - մանակի ընթացքին անձխտելի փափաքուր ուն - ին ստացած է :

Մենք տակաւին դուրի ենք տեսակներու եւ դատումներու ալ կ'աւարտելը բերեցանք մէկէ՝ երկու գլխաւոր պատմականութիւն : Նախ՝ արդի չայ գրականութեանը կոչողը ժամանակաշրջանը շատ մօտ է մերի, հայեւ. 100 տարեան պատմութեանը մը եւ անոր մշակութիւնը տանք ուղի են : Երկրորդ - գրականութիւնը պիտի, մարդը եւ զոտը նախա - պատրաստական աշխատանքները — քաղաքը վրայ պիտի կառուցուի պատմութիւնը — արաբացը չա - փով չին կատարուած :

Այս պատմաներուն հետեւանք է արդէն ամ - բողջական գրականութեան պատմութիւնը դրերու գիտարարութիւնը, որ մեր հեղինակները հեռու պա - հած է անոր քաղաքացու փորձութեանը :

Կ. Սասունի կրնանք թելէլ արտասահմանի մէջ առաջին լիակատար փորձն է որ կը կատարէ եւ այս հիւրը ինքնին՝ արժանի է ամեն գիննա - տանքի :

Անկերը կը նկատեն 370 էջոց պատմութեան - ղապը այս հատորին թուականութիւնը ներկայա - ցնել մեր ընթերցողներին : Դասեմ չունենք. որ զիջեր ինչպիսի պիտի պարտադիր որովհետեւ ան հրամայական պատճառներ մը արդիւնքն է : Բաւա - ղարկանքը ճշդիւրով որ Կ. Սասունիի «Պատմու - թեան Արեւմտաւայ արդի Գրականութեանը» է կ'ընդգրկէ 80 տարուան շրջան մը, 1840-ին մինչեւ 1920, այսինքն արեւմտաւայ հաստատելի աշխարհ - հարաւոր գրականութեան մարդուքն մինչեւ մեր օ - բրեւը, դուրս ձեւով վերջին կրեւնաճակներ, որ պարզեմնայ գրականութեան շրջանն է :

Հատորը կը դուրս եկած է առօրինական մէջ - իւրովով, տարր տարրներու ընթացքին : Վերապա - նուրեւան պատմութեան այս հատորը կ'ազդուի համար մը, որ գրէ հեղինակը յատարարներն մէջ - քով ճակի հաւաքման եւ 1940 — 1950 տասնամա - կանքի Վեյտրի մի շայ ձեռնարակի կարգադրման երեք հարմարեցումներով կարգադրած դասախոսութիւնն - րը : Տարւել տարի լրացնող եւ դատարարմ եւ մամբորթիլմնմն ու միւրքերը :

Փափուկ հարց է նաեւ կաթողիկոսական կոն - ղախներու պարզապէս : Հայկական եկեղեցւոյ՝ եւ չայ ժողովուրդին Հոգեւոր Փարս թուրքի յար - ղանքին արժանի է : Այս մասին ոչ մէկ վէճ : Սա - կանքի քաղաքակրկ կարգութեան մէջ կը գտնուի նաեւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը եւ վարչութիւնները սակայն ան չարժիք համաձայն տեղական պա - ժաններու եւ միայն քայլեր չունեն :

Բոլորիկ մտածել է հետեւեալ. իրողութիւնը : Կատարարութիւնները ընթերցող տեղեկագիրները ունին իւրաքանչիւր կաթողիկոսութեան մասին : Սակեւ որ կը մտնել մեր թերթերն ու դերբերը եւ զարգացական արտադրող կայտեցութեան տակն, էրը պետական մասնագործութեանը մը ժուած : Գնում - կան միկրոնիկը ձեռք կ'առնեն իրենց իսկ զուակ - ներուն հանդէպ, սակերը է թուլ, առանց իրջնա - հարաութեան կրնան անկել կորուսի միկրոնիկը դի - մէկ օտարներու, օտարաբնի հայրենակցներու հանդէպ, երբ վարչութիւնները իրենց միկրոնիկ շանչներն կ'ազդուեն որոշ մասերը : Կեղտը է կ'աղբիւրի, հայկերի տարր անկիւններն ու թիւն նախադասութիւնները : Հոս ոչ արտադրութիւն կայ, ոչ ալ պատմական : Չմոտանք պատմու - թեան զուակը :

Միտք քաղաքարարու համար, նորէն եւս եր - Թանք եւ պատ մը ընդունելի Ռուսաւորդ արդի - իւր կ'են կ'ընդունելուն անփոփոխ ընթերցողն ալ հարապարտութիւն կ'ընդունելիներու տեսա - կէտը :

Նշիկապարտ մը, վարչական ժողով մը իրա - տուք ունին իրենց համար ոչ-քաղաքական նիւ - սանց ցոյցերու մասնակցութիւն :

Հետեւ ինձմէ Գ. Բաքանիկին արժանաւու - թեան ստեղծելուն միտքը : Սակայն, ընտել եւ - նանց — կողմնակցներն — արժանաւանակի դի - մեր եւ շարժանակները ի միկրոնիկ կան ու կը մնան Տրամաբանութեան տարրական անփոփոխութիւն օ - ընթերցողը : Կարելի է — առանց կողմնակցութիւն ըրած ըլլալու — որոշ իրաւունքներն տայ Ա. կամ Բ. Սարգսյանի, Ա. կամ Բ. վարչութեան, եւ նորն իրաւունքները մեծով իրենցմէ վերջ Գ. կամ Գ. Սարգսյանի, և կամ Գ. վարչութեան : Վերջին - ներն ալ կրնան չուսմանի կամ ԼեհՅՍԻ անուով մէկուն համակարի ըլլալ եւ մասնակցել իրենց յար - մար դասած ցոյցներն, եւս. եւս. :

Ընթերցողին կը ձեւմէ այլեւս մտածել, թէ ինչ կ'ըլլայ մեր եկեղեցւոյն իմանակ :

Իմանց ենք որ վարչութիւնները երկուքի թաժ - նուած է այս հարցին շուրջ : Ահա տակի ստիժ մը, որովզդի միկրոնիկը ձեռք առնուին, արդիւնքն հա - մար արդիւնքի կ'ընթերցողը կ'ընթերցողին՝ ապա - դալին :

Միայն այս ձեւով հնարարու էր արդիւնքներ իրադրութեան ներկայիկը զարգանութեան պատ - մականութեան ընդարձակ քաղաքի մը, որ կը մտնէ 705 տակի հեղինակներ՝ չորս ղլխաւոր շրջաններ - մէջ կ'աւարտուր — ա (Վ. Վարձումբեմ շրջան (1840 — 1885), Գ) Իրապարտուն (1885 — 1895), Գ) Յիւրիպիլայան եւ արուեստագէտ ա - թուով (1895 — 1908), Գ) Արտաւորման շրջան (1908 — 1915) :

Ամենորայն հիւ, արդուտու, դատարար, հետաքրքրականութիւն պիտեւ եւ ոչ միայն հեղինակ - ներուն, որպէս դատաւարան կ'աւարտուր, այլ նաեւ Թուականներու եւ դէպքերու հարգումն հա - մար :

Յատկութիւններն ալ յորձին :

Ընդեր արդէն թէ Կ. Սասունի աշխատանք է կ'աղբի կ'աղբին չայ անձնապէս թիջ իմանակ եւ զորոքումները վաւերական յայտարարի մը ըն - թերն : Առանց այս մասնագործական զաւարճիքը կ'աղբիլ է զիջել : Եւ երբ սող սող կը հանգի - պիտեւ ընդհանուր յայտարարան խաւարող եւ անձնական խաւարարութիւնները չեւտող կարծիք - ներու, պատմաւոր այն է որ քննութեան տեսած հեղինակներն մեծ մասը մեր ժամանակին մէջ եւս դեռ եւ դրականութիւնն ալ դիտուելի չէ : Ի վերջիկ, որպէս մը ձգտելը դիտուելի քաղաքա - իւրիկն տայ մեր գաղտնաւորներն :

Պարզ հասկնալի ինքզուր ընթերցող լայն դառ - նաւաներուն մասնագործած հանրաժանութիւնը, որը մէկ է, որով կ'ընան օգտուել թուրք այլ թէ չայ գրականութեան մասին դատարար կ'աղբիլ եւ թէ օ ստորագրատուր չայ հեղինակներու դրական որ - հանքերը դիտուելիկը կարգադրած համար, ինչ - պէս կը չեւզէ հեղինակը :

Այս իմաստով վերք լիւրիկ կ'արգադարանէ ա - տարարութեան նպատակն :

Կարգ ու կանոն կը տրէկ հատորին մէկ ձեւ - ների միտք : Երկնաներու արժանաւանակն թաժա - նուած, ժամանակագրական յաջորդականութիւնը՝ դասական ձեւով եւ մասնագործութիւններն : Այս

Շարժ Լեւոնտապարտ պիտի ըլլայի Գ. Բար - նանիկ, թէ միտքը չարաշարք այս հարցերուն պատասխանը տար չարապարակ եւ յայտնիք իր անհատական տեսակէտը՝ առանց դառնալու նիւ - թին տուր :

Վասն ինչ, ինչ եւս անձնական հաշիւներով չէ մտեցած եկեղեցւոյն ինդրին : Զիջել այս պատմաւոր կ'ընանք արտաք յաւել : Բարդի մը - նախորդիկները Արդուրին եկեղեցւոյ պայծառու - թեան ու չէզոքութիւնն է : Տեսաւ թէ միտուելն քաղաքի թիւններուն միայն յանձնախումբի ցանկին, երբ ընտրութեան պայմանն է, հաւանութիւն յայտնի պարզապէս դիտել թիւնին չարժանով :

Չիս քաղաքագրական չէ հետաքրքրել թէ ո՞վ յաղթական դուրս կ'ըլլէ թուականութիւն : Միւս - ցանկին մէջ եւս կը հանձնաժ հայրենակցները, ո - ըրնց հայրենասիրութեան եւ պարկէշտութեան մասին ոչ մէկ կ'աղան : Անկերող սեղան մըն ալ կ'ըրնմէ, Դաշնակցութիւնը եւ Դաշնակցականներն չին ուղան ու չենք ուղեր եկեղեցւոյն մեր ձեռք - տանին : Այդպէս մը չէինք դադարէ, թէ մոտա - շինելով մտեցողները ըլլալին : Օր մը, այլ անարժանչութիւնը դրողներու պարզապէս, ուրիշ Թափով աշխատանքի կը տանին :

Վերջապէս առաջ, համաձայն մեկ մեր թաթ - կանի Գ. Պաղտատեանի հոտ, թէ միկր ձեռն - քաղաք ժողովուրդներուն մէջ, աղապէս զործերը (նիւհանրապէս ոչ — վճարովի) տարուելիք դա - րան չին ընդեր : Տուեալ նիւթապէս, քաղաքապ - արարականութիւնը կ'աւարտած ըլլալու, նիւհար պատմականութիւնը : Ինչպիսի պատմաւոր է շատ - թու, նորերուն սեղանները երբեմն աշխատանք պիտի անեն, — ենթերցող քաղաքարարութեան — հաշիւներով իրենց մարկն : Դժարագործար այս - պիտի զհանդիմանները կը կատարարին զար - թական ժողովուրդները : Այս չի նշանակել թէ զործերը պիտի տարուին անհաղորդաբար :

Կը փոխանով, սիբիլի Գ. Բաքանի, որ նորն - արի վարչութիւնը, երբ այս ժողը նկատուած հարցերուն զհանդիմանք լուծում չկարողայ տալ, — անպէս կը դառնան սարկուր զաղաքակրթին փրկմ - անքով կամ իմանքի մեծութեանը այն քաղաքը, որ ձեռնադրուելի վերանորոգելի կը թաղեն Ծրան - տայի մեր եկեղեցւոյն եւ ձեռնադրելով վերջ, եկե - ղեցին դուրս կ'ըլլէ երկուքի թաժանով :

Ուստապիկ, խաւարիկ՝ ամեն գիտի այս դը - րախ հանախեղին :

Վերջ յայտարար փնտռող սակերը կ'ըլլայ : 2. ԱՅՈՒՆԱՅՏԱՆ

ԳՐԻՍՏՈՒՆԵԱՅ ԵԿԵՆՅԱՆԵՐԸՈՒ ժողան համար հանդիսարար արթնորդ պիտի կատարուի Յունուր 1845 25 : Փարկիկ Ռուսերը պատարադ պիտի մատուցանեն Յունուր 21-ին, թուրքական - ներք արարողութիւն մը պիտի կատարեն նոյն օ - րը եւսայն :

պարզապէս դատադրքի մը յաջողութեան առաջիկ պայմաններն մէկն է : Հայ գրականութեան մօ - տեցող պատմանի կամ ընդհանուր Հայք միայն դրող - ներու եւ գրական երկերու անունները չի ստրկի - յալ նաեւ անոց յաջորդականութիւնն ու աղբն - շայն կ'աղբիլ ընդհանուր տեսութիւններով :

Գրիկ յատարարներն մէկ Կ. Սասունի - կը յայտնի թէ հեղինակները դիտուած է իրենց ժա - մանակաշրջանին մէջ եւ դատած՝ ըստ իրենց ապ - րած միկրոնիկներն :

Կարեւոր պարզապէս է որ այս մէկն ալ, հե - ղինակները դատել ըստ իրենց արժան միկրոնիկ - տան, Կան հետապալ միկրոնիկ ու տեսակները ունե - ցողները, այսինքն անոնք, որ 1860 թուականի հե - ղինակ մը կ'ընդեն գտնել եւ արթնաբար արտու - րանն չափանիկներով, ինչ որ դիտէ դրականութեան պատմութեան դատադրքներու : Համար պատաժ - պիտի ըլլայ : Իւրաքանչիւր դրող ձեռնուր է իր ժամանակին եւ պայմաններուն, հետեւաբար ըմ - րաննիկ այլ պայմաններուն շրջաններն մէջ :

Կ. Սասունի հեղինակներու կարեւորութեան համեմատ ընդարձակաւ է վերաւորումը իր էկերը : Գործերն կը որ միայն մէկ կամ կէ չեղով են ներկայցուած, ուրիշները՝ մինչեւ 10—12 էջ : Բայց գրեթէ թուրք այլ ունին իրենց ինքնապա - կան գիծերը, որոնք երբեմն անունները, յաճախ ե - նանց թուականութեան խաւարարը, գրական ար - ձեքի ընթերցումը, ընդհ. դիտողութիւններն ունի եւ ինքուր մասին ու նաեւ դադարախախտութիւն - րը, թիւն հեղինակի ունի թիւնային, աղապէս կամ մարդկային որոշ իմաստաւորութիւն մը :

Թեւեթիկները, թիւն փոյլք ... Կարեւորը այն է որ երկարապատմութեան աշխատանքը մը հրա - պարկէշտութեան է : Ի պէտս չայ գրականութիւն - րը պիտի ընթերցուի : Արեւմտաւայ գրականութեան պատմութիւնը դատադրողը ներկայցանելու լուրք եւ իմաստած ձեռնարկ մըն է արեւիկ, այս հիմ - նադարը, որուն իրայ այսուհետեւ տակի կատար - նալիկը կրնան կատարուիլ :

Մ. ԻԵՆԻՆ

Յարգանքի տուր

(« Ե Ա Ռ Ա Ջ » 25 ՄԱՐԿԱՐԻ ԱՌՈՒՄԻ)

Մանկներու Օրը Փարիզի մէջ

ՊՈՒԼԱՎԱՐԻՈՅ ՌՈՒՍԱՅՈՒՆԸ
ԵՒ ԹԵՌՈՒՆԱՅՈՒՆԸ

Միջազգային մամուլը կը շարունակէ փառ-տաքի նկարագրութիւններ չհաստատակէ Պուլա-րիոյ ռուսացած մասին։ Ունչպէս կը բացատրէ թիքիցի մը, Ու Մուլիբիւր մտնոր զրման է պուլիար Ժողովուրդը, աւելի զիւրաւ խնդրելու համար զայն։

Վերջերս հասած թիքիցի մը մէջը միւսէն պերճապառ տակերկրները կը հարգուէր փա-րեկան մամուլին։

Այդ աղբիւրին համաձայն, Մուլիբիւրն աք-ցանդ զոցուած է այլեւս եր ճանկերէն քան չի փախելը։ Վարչական ելեկանութիւնները, սննդա-բաններ, մամուլը, շարժանկարը, ճաշիսպիւրը կը գտնուին ու թէ մուլիբիւրն եկած Պուլիարն - բու, այլ գտարուն մուլիարն ձեռք։ Ռուսիայէն եկած Պուլիարները - Քուլիլիկներն ալ ալ նոր գտարակար - գտարակար հոշակուած է, մանա-նակդ որ, «մարդ կը դրնոր իր ձեռքով աւելի լա-կընայ տեսնել։ Այս տրամաբանութեամբ ալ, Մուլիար կը ձեռքները մէջ առած է պուլիար Ժողովուրդին հակառակը։

Պուլիարներու համար ձեռն նուէր մըն է Մու-կուայէն զրկուած ուսս փառ - վարչականը, պարսպաբա Միլիարիոյ։ Այս անուանուի կը պահէ փարսպաբին կատարուած չնք մը, որ կը մէջ կը կերպորանէ կերպին մամուլը կանգը - հասարակ ձեռնարկներէն մինչեւ նամակադրման սիրահարներուն սիրտները եւ մեծագործած ճանաչողներուն միտքները - եւ զայն կը զնէ մուլիար քաղաքով ելեկանութիւնն առի։ Այս զինքները, իսկ տրամաբանութիւն, փակած են պուլիար պաշտանակները եւ փարսպաբն են զայն «Վոլիարիոյ» ինչ որ լատ աւելի պարզ քան մըն է, քան մամուլին վրայ հաստատուած հակոդիները։

Ճմարտութիւնը այն է, որ այդ զբաղաւ մամուլը, լատ քաղեր չի կրնար նաւարկել։ Ան կը ճարձանները կը ստանայ ռուս գրաւորներէն - բնէ եւ ստիպուած է թարգմանել իր ճիւղուն - թիւնը, այս տխուր իրականութիւն թարգմանը - մը, հակառակ աւելի լատի կարելի գրաւորներու հա-մար։ Միւր կողմէ, ռուսները կ'ուսուցանէր պուլ-իարներին հասարակ եւ աշխարհները պոժմէ կը ձեռնարկանայ իրենց «մեծ քրքի»։ Ինչ կը վերաբը-րի որոշուի «լեւոտարաններ» փորձուած վարչակար-գի թիւններուն, անոր իրաւոյ վրայ լեցուած են կերպորանայ կալաններու մէջ։ Հակառակն մարդուորդուած մը կը հարուածէ մարդը երկրը եւ Տիւրիթիոյ մանչէն հասարակութիւն գործակից - ները կը նետուի քանոններ։

Այս րուրը արդէն չեն որ պուլիար Ժող - վուրդը զմարդը կը փնտցած ձեռու։ Իր քառա-կէն 1955-Ո՞՞՞՞ Նոգի քարճարած լրջաւոր ճանա-թիւնը - խաղաղութիւնը հարուստիւն զաւարտու-ած մամուլներ թիւն - չի հարաւորը զայն չա-մանի աւելի։ Մանր հրապարակու. յանձնարը, հը-տանիկ մարդկայնութիւն տաղանդ կամ զաւարտ - աւանակ չիմուլիները ոչ մէկ պարտաւր թիւն կուտան այն «վարդարանի» մասին, զոր Մուլի-արը վարչակարան են Պուլիարներու։ Երկիրը կը դատուի գրաւարամական գորչարքի մէջ եւ մեծ է թիւր անոնը, որ կը պահան, մարդ։ Արեւելի մէջ կըսմի նման, «կամար» արձանագրուելու հրաւերին, յաւաքողի զարման։ Պուլիարները, հետեւաբար, շարժապնդուած յաւատարմութիւն մը չունին ի տես աւանդի քողորներուն եւ, աւելի քանի աւանդ կը փայնան, որ հարաւային Պուլա-րները, համալիարանին թատերարմին վրայ, քանին զիւրաւ տեղը։

Առ աւան, լատ մը Պուլիարները իրենց կր-ցանի չափ խափանարարութեան կենթարկուի Մուլիարի պարտաւորած վարչաւորը։ Ճմարտ իւրտա միջոցներ չեն լալողի կը խնդրէ ներքին խուլ գիտարութիւնը։ Միջոցները, նոր - «պաշտանակներ» չի գէժ միտու պաշարին յա-ռուարդները կը կարգէ։ Դատարը, աւելի եւ աւելի զնչ կը զաւանդին։ Ցանցը պախախտուի եւ արդիւնաբերողներ չեն ունի իրենց հոնքը յանձնէ։ Ցուեկորն զմարմար ի որո՞ք կը դրուի զիւրացիներու դէմ։ Շատեր կը դադարան թէ ստիպուած են իրենց արջաւոր ծանրի պիտու - թիւն պարտաւորած ցորկին քանակութիւնը դնելու եւ յանձնելու համար։

Անկի ընդհանուր խաղաղ, ամենաուե թիւ - ռուստութեան մը ճիւղաններուն մէջ կը զալարուի պուլիար Ժողովուրդը։ «Ճիւղաւոր» Ճմարտի նման համալիարար թիւնը կը զալարան, թէ զիւրացիան չլքանալու մէջ կը շատան փնտրուի զիւրերը։ Մուլիարը զիւրացիները չեն ունի բարձրացիլ իրենց ընտանիքները։ Բարձրացիւն մէջ պոչերը կ'երկարին փութելու առիւն։ Գնանա-լիւնքը, հակիթը, կարողը հարուստիւն զար -

Ցաւալի է որ մամուլը ստիպուած է միջալ - զային կանգը յուրդ եւ խուլով խնդրներով ընկերացիները պահել չափի վրայ, անոնք մէջ գնէ ու յոռետես տրամաբանութիւն ստեղծելով։ Պարտաւոր, վախ, անտեսանա տաղանայ, ա-նապոյնութիւնը, զանազան գիտարութիւններ, լատ քաղերն մտնուի։

Դրախտարար, ընդհանուր կաղութիւնը այս է լատը երկիրներու եւ աղբիւրը մէջ, 1914-ին ի վեր, երբ աշխարհի հիմը խախտեցաւ։

Ինչ որ ծախու կ'անէ թիւնը, ճշդութեամբ ընկերացիին փութանցելու աղբիւրն պարտաւա - նութեան ընթացքին, լատաւն միջոցաւ ստեղ - ծելու ճիւղն իր խախտիլը։

Բարեբախտութիւն է որ այսօրուան տխուր ու մռայլ պատկերին առջեւ, մը կը կանգը՝ երբեմն խուսաղու ու միջիթարանին երեւոյթներու հանդե-րաւուն կը զարձակ քուրքս անկերպայ հնչունքն ու մալուրին պատ մը մեղ հնչանցելով։

Այդ լատաւոր երեւոյթներէն մէկն է Փարիզի «Յաւաքի» 25ամեակը։

Օրաթիւք մը՝ «Յաւաքի» եւ անոր կտին վա-տաւարոր խմբակի մը, արժանի յարաւերի եւ շնորհաւորութիւն։

Հասարակ ընկերացիին համար հազիւ նշմա-րելի այս երեւոյթը, արդէ ու կ'ելա կը ստանայ լուրջ անոնց աչքին, որոնք աչքի - զնչ ծանօթ են հայ մամուլի պարկաւոր արարքներին։

Մամուլը երկրորդ պիտութիւն է, կ'ըսուի եւ կ'ըսուի։ Բարձրագոյնութեան հայեցի ու աս-տիճանագրուի։ Բարձրագոյն, բարձրութիւնները կ'աւանդուի ան, ուրիշ համարն ցոյց կուտայ, յաճախ կը չինէ ու կ'ըսմի կը քանգէ իր կոչը - մին ու ստաթերութեան համաձայն։

Ձիայ էլեկանութիւն մը, որ կարեւայ չէր - քաղերի սպիտակ թուլիք վրայ տաղարուած սե-տաւորուն ուժն ու աղբիւրները։ Միակ էլեկա-նութիւնը՝ սեւ տառերու կտին պահուած խմբա - դրին խնդնէ։

Մուլիարար, օտար աղբիւրը մէջ թիւնները անտեսարան ձեռնարկներ են ու կը ծառայեն նեղ չլեկանութիւն ու շաւերուն եւ նպատակներուն։

Մեր իրականութեան մէջ տխուր քաղաւա - թիւնները անտեսելով, թիւնները կը ծառայեն միայն աղային ու հանրային շահերուն։

Հայ թիւնը կ'ուրուցուի ճանաչման է։ Զան-գուրկին՝ խմբակին կողմէ, գրաւարներու եւ ըն-կերացիներու կողմէ։ Ունիլ պակի գրաւարութեան այս ուղին, հայ թիւնը կ'ուրուցուի չլեկանութեան - տուր կը զանալ ինքնալիւն։

Այս ճմարտութիւնը աւելի քաղարձակ է, երբ թիւնը կը ճարտարաբանի հարկերէն զուր, օ-տար ճորճութիւններ տակ են աւելաններու մէջ ցրելուցան թարգմութիւններու համար։

Մեր կանգնի արտառուց երեւոյթներէն մէկն այս այս է։ Պիտի յորիւն, աչքի լույս պիտի կոր - անցնի, միտք պիտի մալցնիւն, հեւք պիտի ստուեն ու պիտի փնտռու քնկ կարողացուի ու յուր ընկերացի, անոր մէջ գրաւերին համար աղային զմարտական կուրքի, անոր յոյն նախնիչելու եւ մէկ նպատակի յուր կերպորանցիւն անոր ու է։

« Եաւաք » 25 տարի շարունակ, այս ծանր ու պատարկանաւա աշխատանքը տարու մեծ քա - թիւնով թիւնը, անանց արտունջի եւ գտնու - թեան։

Կայաւ զոց դուրեւր, մասն աւանդին ու սը-րաւնէրն ներս, լատ իր խաղեր, ցոյց տուաւ ու-ղիւ համարն, ստալուրեղներ ներքեւ, իր յուր հա-ւաքի հնիւր, աղային ուղին եւ հայապաշտա-ման զալարարը կ'ենային պահելու համար։

Արդիւր պատմութիւն մը կ'աղարուէ է անոր 25 արուստ եւ կանգնել հետ։ Փրաւաւայ պարթի-պային ու մուսուլմանի քուրք շարժմաններուն մէջ անոր ներկայութիւնը զայլ է եւ անոր չունչն քուրքար զերեւ նշմարելու։

Ձիայ լուսաւոր զի՞մ մը, սկոյ մը, ամու մը, միջիթարական երեւոյթ մը, որուն մէջ «Յաւաքի»

ձեռն են կը թաղարթ սեւ չուկան։ Մայուցա ա - նաստաւորի կերակրելու անկարելութիւնը, մահ տառաւորի տառաւորութիւն մը թաղարթ է չուկային մէջ։ Անորոյ համալիարար մամուլը կը հաստատ - ւ տխուր կարգութիւնը, եւ կը մասնանջ կ'աւա-դութիւնը կ'ալաններուն, որոնք կ'ընդլիսնան կ'երկի ճնկեկարակարան քարերէն։ Պարզ իլլաղութներ, այլեւ մարդ չի խաղի անոնք ծառին։

Պարճարաններու մէջ կայութիւնը նորիսան ծանր է։ Արկանները յամարակ են, բիլլային ինտանքներ անրաւարար, աշխատանքի պիտան - ներ, վատ։ Հանքային արկաններութիւնը կը կ'աղայ։ Ոչ - մանաւորն թարգմաթիւ քանուորներ

Յունարար 4ին տեղի ունեցաւ, Ստիկիթ Սա - վանիք մեծ արահին մէջ, «Մանուկներու» Օրը, կ'արդիւնարուած հալոյտու ինչի կողք վարու։ Թեան եւ Փարիզի շրջանի անասնախոյրներն կող -

մէ։ Անկի քան 300 մանուկներ լեցուցած էին

արահը։ Ցանուն կերը վարչութեան Տիկին Ա. Թա - ղեւտեան հանդիպը քաղաւոր դատար ուղիւնով մը։ « Կաղայոյն ինչ ունի թարգմաթիւ նպատակներ - աղային թէ ընկերային։ Փրաւաւայ 28 մասնա - ճիւղեր իրենց իրաւար ջանքը կ'երկրացուցած ճիւղեր իրենց իրաւար ջանքը հայ ընտանիքին։ Անչպէս կը թուցնէր կ'արարի հայ ընտանիքին։ Անչպէս շարունակ կ'ընէ իր մայրենի լեզուն խա - տի, աղային վարչութիւնն քան ուրիշ աղբիւր պէտք է գործարար կը յանդիս լեզուն վրայ։

« Իսկ զիւր, զիւրիկ փոքրիկներ որ ուրիշ առ-նանաւոր տեսած էր ձեռ վալարդ աշխուրկով, որ-քան այս տխուր աւելի միւր եւ չեղ կ'աւա ըլլան, այս տեսանոր աւելի ծանրի է երբ պիտի քանի - ղիւններ, քաղ պէտք է աւանդն աւանդ որքէ հայե-րան ուր ձեռն է, այն լեզուն որ ստալին անդա-րեւոր է ձեռ արանքին։ Միւրեքէք եւ պահաւան - ցէք հայերենին հետ մը անտեսութիւնները, աղ-բային եւ կ'երկրացուած տանքը, արդիւնք մը պատմութիւնը, գրաւարներէն եւ երկրներ, հը-պարտ կէք որ հայ ծանծ էք եւ պիտի մտաք հայ։ Այս հիւրեկող երկրին մէջ արդեւք ինչ որ օգ-տաւար է, ու փառ, քաղցի մը մտաւոր երբեք էր երբ երաններուն մէջ կը հոսի Հայու աղիւն ա - լիւնը։

« Փրաւաւային մէջ, օտար լեզունը կ'ընաք միւր տարիլ կ'աղային մէջ, թայ ձեռ ծնողներն, կ'երկրացուած եւ քուրքերուն հետ ջանացէր միւր խաղի հայերէն։

Բիւ լեւոյ պիտի տեսնէք այս լեւոյն վրայ կ'աղարու Պաղարի որ հայերին կը խաղի եւ կը սիրէ հայերին խաղաղ փոքրիկները։ Անիկա ի՞նչ է մեր Արարտի ձեռնակ զաղարակները՝ չլեկանութեան հրապարակներով, անցնելով Հայաստանի եւ ուրիշ հայաբանի երկիրներին ուր քուրք մանուկներն ու հայերն կը խաղին, հայերն կ'երկրեն եւ կը պա - լեն։

Կաղայոյն ինչ անշուշտ կ'ուրիշ օղին լուրջ հայ մանուկներն, թէ հայաբանի քանոններ եւ թէ աղային աւանդներով զոյլ զոյլ իրենց զանքը։

պին տաղարարի զեր կատարած ըլլայ։

Անկի տեղ է ան։ Փողովուրդի հետ, Ժողը - վուրդին համար, անոր կողմէն՝ լատ ու զնչ օրե-րուն, ուրքս եւ տխուր պահերուն։

Միւր ուրիշ համարն վրայ, անհասնելիք, անաւա, ուղարկու եւ աղանա։

Իր 25ամեակին պատիւ արդարօրէն պէտք է քանի նաեւ հայ Ժողովուրդը, որ միւր կաղարած մնաց անոր, հետեւեալ անոր ցոյցմաններուն, յետանաւ եղաւ, քանից անոր հոգին եւ գիտա-րութիւնները, որդեկոյն լատարին կ'երկրով ծառա-ւ իր կ'ընտանին եւ ստալուրած նպատակներուն։

Հիւլապարի հետուր հորիւրէն, յոնահայ պաղարի կը իր մասնաւորանութիւնը կ'արար - կան ուղիւններով կը գիտաւորեն Ցաւաքի 25ա-մեակը, միանաւորած մալթիկով անոր լեւանալ յորթիւնային տանախմբութիւնը աղաւ եւ աւակն հայերէնիքին մէջ։

(Խմբագրական ԱՅՍՍ ՕՐԻ)
Արեւի, 22 Դեկտ. 1950

կը զրուեն փափուկ զիւրեր, ստանց անհրաժեշտ կարողութիւն ունենան։ Արաւորութիւնը պա-խաւուար է։ «Քրաւալ» թիւնը կը զանապարհ այս փնակիւն համար, քաղց չի կրնար նուազալիւն լուսնուր մասնաւորն։

Հակառակ այս քուրք գիտարութեանց, Սա - վանիքը ամէն միջոց կը փութնէ, երկիր հասա-րակ զաղարակներ կը քութուելու համար։ Անկի ինչ էր ձեռը կ'երկրացուցած ըլլալով հանդեպ, Մուտուս ոչ մէկ պարտաւոր կը անուցանի՝ պուլ - կոր Ժողովուրդին իրական տրամադրութեանց մա-տին։ Իսկ այսպիսի հոգեկանակ մը, ծանրելիւն հետեւանքը կ'ընաւ ունենալ պատեարարի իր պա-րազային։

Ք. Ք. Ք.

լիցի ներդնումով: — Հնդկաստանի վարչապետը միշտ լավատես է:

× Զոր. Մէջ Սթրիք յայտարարեց թէ՛ շուք որ կրնայ մօլը ղեկակող զինքնը և թէ՛ Բարիստրոս պիտի մնան ցորշայի յարմար դասէ՛ Արդարացողը:

Զինվորու սակ թաղուեցան առկի ֆաւս խախտ ձողի

ՈՒՐԻՇ ՀԱՐԻՐԱՄՈՐ ԶՈՆԵՐ

Հնդկական ձինգերու ժամ ու աւեր արդեւոցն Չուլիցիոյ, Աստրիոյ և Իտալիոյ մէջ, վերջացող շարժում: Զինվորու տակ թաղուեցան աւեր քան հարկեր հողի, խեղդուելով կամ խորտակուելով: Ուրիշ բազմաթիւ դժբախտներ ծանաթալու վերաբերուեցան: Տակաւին դիակները կը փնտռուէին:

Տղատարակ անձնները թնոյնով սառ և ձինք ընկնի Ապկան լեռներէն վար: Բազմաթիւ և զինքն զմտառուեցան, շրջիւնի պաշարուեցան, հազարաւոր թիւները խորցեցան:

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Պրենկերի կերպը փակուած է, ձինգերու ղեկավար են Սէ Գոյնի և Ան Կորտիսի անցըրուն մէջ և և ճամբայ չկայ զգոյի Աստրալ: Միջնադարին երկաթուղիները երբեք չեն հասնում մը վերած — ուսած է և արևելքէն զէպի Ֆրանսա և Զուլիցեղիս մէկնուն ճամբարները կը ստիպուին Գերմանիոյ ճամբան քանդել:

Ապտարար խորակներ զերգոյի ճիւղը կը թափին յայտակար մարտուած շուկերէ մեկոյցա, ձինգերու ղեկը մնացած մարդիկը ապուստին համար: Ապտարարները երեքը ալ շարունակ եւթ թաղան են նոր և աւեր զմտադար ձինգակոյ — տարու: և

Առաջին տեղեկութեանքը կ'ըսեն թէ 53 հոգի մեռած են Աստրիոյ, 43 հոգի Չուլիցիոյ, հինգ հոգի ալ Իտալիոյ մէջ: Բայց միշտ նոր զինգերը կը դառնան ձինգերուն տակ: Ներկական փնտնելու ալ չստ մանր են: Բանդուած են կա — յարաններ, պանդները, ստներ և կառախուած — րի կամքանքը:

Աստրալիան Ալպաններու զիւղերէն Հին և կենդանութի մէջ 7 հոգի մեռած, իր ձինգակոյցը ալ արտակ զ'ըմպող, ծառեր արմատախիլ քրտա լուցիկներուն պէս և ութ հոգի ալ թաղեց, Բուսուելով խառնով մը և երկու տուներու վրայ:

Ապտարարները 24 ժամ պաշարուեցան, զիւղերու համար դռներ, բայց իման զիւրաքը կին մը և զիսկ մը կ'ըսեն թէ: Այլ պարտէ մեծ մտաւ հողութիւնը կը տարէն աշխտանքի կայանի մը մասին որ 200 հոգի կը դառնուէին:

Երկաթուղիներու հաղորդակցութիւնը խլոյ — ուսած է Թիւրքան լեռներէն մէջ: Բազմաթիւ ճամբարներ փակուած ըլլալով, հարկերու շըր — չինքնը կողքուցած են մեծնալից քրտանքի կեղծ ընդունելուն մէջ: Երկաթուղիան ուժը և լոյսն ալ զարգան են շատ մը վայրերու մէջ, ձողեր խորտակուած ըլլալով:

Առկիւթի լեռնադնայ մը, որ Ապկանները ապցնել է աւեր քան 30 տարի, կը յայտարարէ թէ՛ երբեք տեսած չէր ապրիլի աղէտ: Ամէնից քառանկի պարսպան այն է որ ձինգակոյցը կը սահէին առանց աղովնի հանուին: Արեւելեան Չուլիցիոյ մէջ ապտարարները մահուաներու ձայնները կը լսէին ձինգերուն տակէն: Ականան մը կը պատմէ:

— Աստրալիոյ իր աղէտը: Պատուհանները կը խորտակուէին, տուներու և կառախուածներու տանիքները կը ըլլէին ահուսադարձ տարածելով:

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Լիոնի մէջ անձնաւորներ թղթատարակ կառար ի վայր յարձակում, կողպատարակ կա — տարած և ոստիկան զ'սպանած էին: Կիրքի որ հարկերստ ոստիկաններ հնդկական ալուստը մը կ'ապտարարին ամբողջ հարաւորն մէջ, բազմաթիւ ձերբակալութիւնները կատարուէին: Շատեր վար դրուեցան:

Հնդկալիւնէն հասած վերջին լուրերու հա — մաձայն, 1500 բնորոտներ պայնուած, 6000 հոգի վերադարձան են Հանդի համար միջուած կը — պիւններուն մէջ: Ֆրանսական կորստանքները կը հաշուեն հազի մէկ տասնեորդ, բազմաթիւ այս թիւներուն հետ: — Կը կարծուի թէ բնորոտ — ներք նոր յարձակում մը պիտի կատարեն փեար — ուսար սկիզբը:

Վերականգնում

ՕԳՏՈՒՆԵՐ ՄԵՆՏԱՄԱՆԱԿԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՓԻՐԻԿԱՅԱՆԱՎ ՎԱՅՈՒՌՈՒՄԵՆ

Թէ կերպաներու և րէ դերմակներու ամբողջուր ղեկավարները համար անյապող զիւղեցէ՛

ETS. ALLIANCE

63 Rue de Maubeuge

Métro Poissonnière

Հեռ. — Tru. 12.05

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Այս ուրաքի, ժամը 20.30ին, Le Cadet արձա — րանի վերնաթիւղի (métré Cadet):

Կը խօսի՝ ՀԱՄԱՐԵ ՄԻՍԱՔԵՆՆ

Ներքի — Ազգային զապալար արեւմտակայ

մատուլին մէջ (1812 — 1865):

« ՀԱՅ ԲԱՄԱՍՏԵՂՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ » ՍՈՐՊՈՒՆ ՄԷՋ

28 Յունուար, կիրակի, կէսով խորի ժամը 2.30ին
Կը խօսի՝ M. LUC — ANDRÉ MARCEL
ԳԼԵՂԷ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՇ ԹՈՐՈՍԱՆԸ

Դանակ՝ Օր. Զառափնան, արտասանութիւն — Ներք: Մուտքը ազատ է

ՄԵՐ ԲԱՃԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ
1950ը վերջացու, բայց տակաւին՝ առկա

հաշիւնէ կան: Կը խեղդեք փակի անյապող: Յունուարի վերջ ամբողջած ենք դարձեցնել թերազդեցիկներուն թերթերը:

ԱՅՏԱՆԱՐԻ «ԵՄԱՌԱՅ» ՎԱՐՈՒՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Պ. ԱՏՏԱՆԻ 500 Փրանք կը նուիրէ Միւնաթի «Յառաջ» զարգարանին:

ՊԱՏՈՒՌՈՒԹԻՆ

ԱՐԵՐՄԱՍՀԱՅ ԳԻՆԱՆՈՒԹԵԱՆ

« Կարելի չամաղապոյնի մասնաձեւը արտա — ցած է Ֆրանսի Մատուլի կ'ԱՅՏԱՆԱՐԻ ԱՐԵՐՄԱՍՀ — ՀԱՅ ԱՐԻՎ ԳԻՆԱՆՈՒԹԵԱՆԸ որ կ'ընդգրկէ 1840 — 1920թ շրջանը: Գին 5 լ, ոսկի կամ 5000ֆր: Կեդրոնական կ'արտահան արտաւան, 64 rue Richer, Paris (9):

Տրկին Դեղատոյժ Բաղուրեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Սերգայ Երանեան և դուստրը (Գ — մերկա), Տէր և Տիկին Միսաք Երանեան և զա — ւակները, Տէր և Տիկին Փօփո Լուի և դուստրը, Տէր և Տիկին Մարգ Սիմօն, Պ. Թաթուլ Ե — րանեան, Տիկին Սիմօնեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Կարապետ Երանեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Միսաք Երանեան և զաւակները (Մարտէլ) խորին ցաւով կը ծանուցանեն իրենց հօր, մեծ հօր և հօրեղոր:

ԳԱՐԻԻԼԻ ԵՐԱՆԵԱՆԻ

(Հայկիկն ուսուցիչ Մեծ Նոր Գիւղի, Պապ Գիւղիւն և Արմաթէոյի) մահը որ տեղի ունեցաւ շաբաթ, 20 Յունուար, 79 տարեկան հասակին, Նանիէի մէջ:

Բաղուրեյ պիտի կատարուի շրդեղարքի 24 Յունուար, ժամը 15.45ին, Պապ Գիւղիւն զերեւ — ձանապարհ, իր բնատեղան կամրաքանը:

Ժամադրադարը նոյն զերեւելանաւան դրան տուէն:

ՇՆՈՐՀԱՅԱՄԻՔ

— Անթրիլի Ծըր. Կայ. Խաչի մասնաձեւը շրդակալութեանը ստացած է փորձա շարժիկներէ՝ Պ. Յ. Փափաքանէ 500 Փրանք, Պ. Միսաքի Գարեգինի (Պապ) մահ — ուսան առկին: Նոյնպէս Նանիէի բնատեղիէ 1000 Փրանք՝ Այնի Տիկին Անթուստ Բոնգեանի մահ — ուսան առկին:

ՇՆՈՐՀԱՅԱՄԻՔ

— Անթրիլի Ծըր. Կայ. Խաչի մասնաձեւը շրդակալութեանը ստացած է ընկերուէի Զար — դար Մուրաթեանէն Կարապ Փրանք, իր ուրաքակով ամանով՝ Արսէն Մուրաթեանի մահուան առ — թին: Նոյնպէս Տէր և Տիկին Զաւէն Զարուկեան 500 Փրանք իրենց երբոր՝ Պ. Ժիւրալ Զարուկ — անի ամուսնալիւթեան առկին:

ՇՆՈՐՀԱՅԱՄԻՔ

— Հրապարակաւ շրդակա — ւութիւն կը յայտնուէ ամանաձեւը՝ ԴԱՐՈՒՄԱՆԸ եղարկայնորեւ, որուն աղջակարարը ղալկեցող զիս փրկեցին շատ մը դժուար կացութիւններէ: Երկուսը ալ տառանք խորութեան և ինքն պէս — ներուն կ'ընեն երբ զիմու կատարուի: Թագու — ին Եմէրիանով (Մարտէլ):

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵՆ ՊԱՐԱՀԱՆԻՄ

Համախորքեղիական Միութեան Մարտէլի մասնաձեւի: 27 Յունուար շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին միջեւ լոյս, 51 rue Grignanի սրահ (Club): Կանխաւ ապահովեցէ՛ ձեր սեղանները:

ԿՈՒՂՁՈՒԻ

Օղական խոհարարուէի մը որ դիտանց կը — բախուր երկի: Դիւնի թերթիկ վարչութեան:

ԳՈՒՆԵՏԵՐ

ՓԱՐԻՋ — Հ. Յ. Դ. «Բրիտանիոյ» խումբի ժողովը՝ այս երեւոյթի մը 20.30ին Café Le Cadet:

ԿԱՍԻՆ ՈՒՆԵՆԱՒ — Հ. Յ. Դ. Վալանի Շըր. կամեւն ժամերը պիտի բնադրէ «Աստարայի Ար — ծիւր», վարդանայն պատերադի 1500ամեակի առթիւ:

ՄԱՐՏԻՅԱ — Կապույտ Խաչի Պուրաք Օտու — յի վարչութիւնը ընդէ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուէները այս երեւոյթին, կէսօրէ վերջ՝ ժամը 3.30ին, սոյգրական վայրը:

ՄԵՆԱՐԻՐ, ՄԱՆԻՐԱՄԱՆ ԵՒ ԳՈՒՆԱՏԻՊ
(Հիւր ԳՈՒՆԱՏԻՊ)

ԳԱՐՏԵՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԴՐԱՅԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ

Սեւ Մովսէ միջեւ Տարուս և Երբառեան միջ — յեւ Կապուց ծով: Հին Հայաստանի և Կիլիկիոյ յաւերճանական կից բարձրեցնելով: Արդի և պատմական անուններով ու զինակարական տա — րակներով: Մեծութիւնը 84x120 սանթիմէթը: Արդիական տպարկութիւն (Գրքոստի): Ընտրի թուրք: Հինգերորդ տպարկութիւն: Կարգէք ԱՐ — ՏԱՇԵՆ ԱՆԵՂԵԱՆ:

Այս արարեւի մասին կը զրէ Շաւարշ Նար — դուսին: « Դիւլի գործը մը: Ամէն Հայ, երբ էր Կապիւրի Հայ մնայ, պիտի է ապակիտառ շքա — նակի մէջ տանէ այս մեծ ֆարքանը և կայտէ՝ իր սենեակի պատէ՛ իրիւն ներշնչանով աղբիւր: Այն, ամէն Հայ, ամանք բացատրութեան: Ճիւղերէն կը ցանախում այս անթիւնի աշխատանքը. իրիւն գի — րական գործ, իրիւն հայրենասիրական ծառայու — իւն »: (ՀԱՅ-ԳՈՒՆԱՏԻՊ, Նոյնիւրը 1950):

Դիւնի «Յառաջիկ» հասցէով: Գին 500 Փրանք կանխով, թղթատարի ծանօթ մէջը: Գին՝ ՈՒ ՆՈՒՐԻՆ ԵՆՆԻ ԲԱՐՆԱՄԱՄԻՔ:

ՓԱՐԻՋԻ ԿԵԴՐՈՒՆԸ
PARFUMERIE — MARQUINERIE

Au SAC PARFUMÉ

Տէր ԵՒ ՏԵՐԵՔԻ ԳԵՂԱՊ ԹՈՐՈՍԱՆԸ
Վերջին նարանեւութեանը ամբողջական ա — րարակներ, fantaisie գիւրադիւններ, կիլիկիոյ պա — րակներով փափուկան ճաշակով և ընտիր ser — vietteliսը պայքար համար:

ՄԵՆ ՇՆՈՐՀԱՅԱՄԻՔԻ ՄԵՆՈՒՔ ՎԱՅՈՒՄԱՆԻՇԵՐՈՎ
ԱՆՈՒՇԱՆՈՒՄԱՆԸ ԱՐՏԻ ԿԱՐԻՔ

ARTICLES DE PARIS

106 Bld. Magenta, Paris (10) Tél.: Nord 05-78

ԼԻՈՆԵՐԵՐԻ,

ԶԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻՔ ԿԵԴՐՈՒՄԱՆՈՒՄԻՔԻ

ԴԱՅԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Զեր նախապետական սեղանին վրայ անգա — կա ըրէ՛ ՇԻՐԱԿ ՕՂԻՆ:

Ամառայ չոր պաճիւ, առուով պահածոյ
Etrous պաճիւ, Խաւանճը տոյն, Եւայլն:

Մաղուր և արաղ սպասարկութիւն:

Պատուէրներ կ'ընդունենք ծրարանի բոլոր վայրերէն:

Մեծաքանակի կամար դիմել՝

Պահատուրեան վաճառատուն

10, RUE L'EPÉE, LYON

Փոքրաքանակի կամար դիմել՝

20, RUE VILLEROY և

19, RUE JULIETTE RECAMIER, LYON

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (13)

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6364 — Լոս Դըանոս Իլի 1775

ՄԵՐ ԽՈՍՏԱՐԸ

ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ ԴԻՉԱԾ ԱՅՆԵ

Ամփոփելը մեր խորհրդամուխները, Բարեգործական լնացույթ, Ժխտորման դրուծ — նելուական մասին :

Մեր ժամանակակից պատմության մէջ դրժուար է գտնել հանրային կարգիկարգութիւն մը որ այնքան շարժուն եւ անկարծ հարստութիւն, հեղուց դրամ, նուէր եւ կտակ կուտակուի ԸՄԱԿ որքան Բարեգործականը :

Այս Իրոթիւնը չկցուց Ժողովուրդին մտահոյ, բայց զարմու տեսակ մը զբաղատու՝ Նոյնը եւ ունեւորներու համար :

Մինչեւ այսօր ալ իր գանձը կը հոսի անհաւուսի դուռները, բացառապատկերով հոգալիքը « Թրքոթիւն » :

Չնչը ուրիշ հաշուական մանրամասնութեանց մէջ մտնել : Մասնագիտական խնդիր մըն է « Թրքոթի » ներու պարզապէս ալ, որ տարիներ ի վեր կը զբաղեցնէ մամուլը :

Մեր քակիքը կայ ունի դրուծնելութեան նշանակալիքներուն հետ, որոնք չեն համապատասխան — ներ օրուան պահանջներուն, չափ մը տեսակներ — ներով :

Երբ կ'ընենք թէ Բարեգործականը երբիցմ չունի, կը նշանակէ թէ չունի նաեւ որոշ ուղիներն :

Այդ պատճառով ալ, յաճախ կ'անձրիք անվիտակ պահանջներու առկես, հակառակ իր ընտանաւս արդիւններուն :

Օրինակ, Միւրթիւնը ինչու պիտի չունենար եւստիայ կամ ինկաւիայ ծրարիկ մը, մասնաւորապէս կրթական նպատակի համար :

Ան չափ ալ դիմելով ուղիներ ի հովանործարձ դարբնութեան, խոյնաղու ուրիշ կրթական հաստատութեանց չենքրուտ արտադրելի, անհասկոյր — միւրթիւններ : Գիտել ուրիշ քանիք ալ :

Արդ, ինչու՞ մասնաւոր ծրարիկ մը չի մշա — կեր, հետեւեալ տասնչաւրեթիւնը —

1. Այսպէս զարգացական չենքր չինկ կամ նուրդել, այս տարուան (կամ քանի մը տարուան) ընթացիկն :

2. Կան — կարսիներ, զբաղական, նստարան, զբնական պիտույք եւսայն ճարկ այսպէս հաստատութեան, նոյն ժամանակաշրջանին : Եւսայն :

Այս բոլորը դրամի՞ կը կարօտին :

Թող քանի՜հաճին անոր համաձայն կարգադրել իրենց բաշխումները : Տրամադրելի դուռար չի պիտույր, Ե՛րբ կարենան զանազանի անվիտակն ու յետաճելուն : Ե՛րբ ա՛յլ եւ միտն ունենան, փոխան զբաղեկեալին սովորաւորութեանց :

Դեռ ուրիշ հիմնական պարզապէս մը :

Երբ Միւրթիւն վարիներն ալ — մասի կ'ընին մեծապատկեր կտակեր, շարժուն — թէ անկարծ հարստութիւն ապահովուի համար :

Երբ մարդասէրներ կը ներկայանան Բնաբնարար, կտակ մը կամ նուէր մը արտադրելու համար :

Բարեգործականի ամենապէս վարիներն — քանտանայ, փաստաբան, կամ սեպանայ — ինչու՞ մտքէ չեն անցնելը թեկադրութիւններ կատարել այն կամ այն ուղղութեամբ :

Ինչու՞ անոցն ուշադրութեան չեն յանձնելը զանազան ստիպողական պահանջներ : Ինչու՞ չեն յորդորել կտակը կամ նուէրը արտադրել այն կամ այն հիմնական ծրարիկը զբոսադուրութեան :

Մինչեւ Ե՛րբ ալ « ընկալեալ սովորութիւն » — կտակը ապահովել, սովորը Բարեգործականի ամենակոյր անտուրի հասցնելն :

Ե՛րբ չենք սխալել, զեւ վերինը մաս երկու հարկեր միջինի հարստութիւն մը Բարեգործականին փոխանցուեալ, Նիսի մէջ :

Ե՛րբ Բարեգործականի վարիներուն միտքը այս քանիք երբեք չարժանի հարստութիւն, կարելի չէ՞ր համոզել այդ քարերարը — կամ ուրիշ մը — որ նուէրը յառաջակցութեան միջնակարգ վարժարան մը բանալու : Մարտի իր մէջ :

Կրիստիան անվերջ երկարել հարցումներուն շարքը :

Բայց ի՞նչ օգուտ, երբ դիտենք որ Բարեգործականի վարիները իրենց յառաջի հանդեսները ունենին, անմեծութիւն կը անկարծ, ինչպէս իրենց « Թրքոթիւն » :

Որոշն հոգն է այսպիսի խնդիրները յարու — ցանկն, նորանոր դուռները իրենց աստին : Ե.

Խճճճճճճ Ե. ՄԻՍՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՆՆԻՆ ՉԻՅՆԱՐ

Յ. ձ. Մերունի աւիթով մը դիտել կուտար թէ հայ մաստաղականները զայսմ չէ դարձրուին հետ : Միշտ զայլ մը հետու կը մտայ, զարեւու չարիւթիլի մէջ : Անոր համար է ապահովան — բար, որ չէ կըրձար հետեւիլ նաեւ, բաւեղուն խնայող զարգացում : Գաղափարները աւել արդիւն կը զարգանան քան մեր մաստաղականները : Հարցը պէ՛տէ ինչ կը նշանակէ հայրենիք, նորարար — ցեղատիրութիւն մեծ տարբերութիւն մը պիտի չու — նենայ Պաղատաարքին պատասխանել, որովհետեւ իրարանջիւրը կը խորի՛ր կը ծննդաւայրին մա — քին, տասնը երեքը մտածելու թէ ո՛վ կը կտաւ — վարկ այդ ծննդաւայրը : Հարցուեցէր նաեւ փոք — ինչի Մանեակին, որ ծնած է Երեսն — իրեն պատասխանէ հայրենիքին սամանները պիտի հասցնէ Խաղաղեմ մինչեւ Բեհաւալիքի դուռն :

Ախո՛ւս, անորման նմանները շատ են մեր մաստաղականները դասակարգելու մէջ — ծո՛ւ՛, տղաւ, արեւմտեանէր, Հայութեան կաթը անկար — քան զիլ խմած :

Նոյն այս մաստաղականներն են սակայն, որ Հայոց Պատմութեան վարժապետիկ հոլեր կ'աւ — նեն եւ պատմաբան կ'արձանին :

Գիտաւսութիւն է որ մեր Պատմութիւնը չա — փայտեղ փայտաղար զգովթարիկ ունի, — լաւ քան չէ անուշ փողովուրդին խոսիլ այդ փայտեղ — ներուն մասին, բայց ունի՞ր երբ մաստաղական — ները խաղաղ անցնէ չունին այդ փայտեղներին :

Կուրեքի հարցին, հրապարակու, այդ մաս — տարականխութիւն —

Հայտնաւոր որ կ'ուրեք, կը լրացնէ՞ հայ Ժողովուրդին երազած հայրենիքի պայմանները :

Հայ Ժողովուրդը կը պատասխանէ — Ոչ : Իսկ եւ կ'ըսեն՝ ոչ եւ ոչ :

Արտասաման որ կ'ընենք, ունի՞ր պատմական տառաքելութիւն եւ զարգացական դաս, հետեւ — բար խոհեմութիւն է արդի Հայաստանի նմարով ուսուցիլ իր երեսակները :

Անշուշտ զիլ մը ծով են, չափերու համար, ինչ որ կը գնեմ այս հարցումներուն մէջ : Բայց տառակին ի՞նչ հարցեր կան, արիւս՞, ի՞նչ ար — քանիք հարցեր կան, որոնք «մուրթ» են մեր մաս — տաղականներուն համար :

Այսօր եւ միայն կ'ուրեքի բաւ :

— Մի՛ սպանաւոր անոց որ արտասամանի դատով կը զարկն : Արտասամանի կապմանը — պրոթիւնը պիտի չունենան իրենց, որքան Հայաս — տանի դուրսութիւնը : Ե՛րբ դո՛ւ չէր, կորսուեցէր զայցը :

Հայաստանի դուրսը որեւէ գործ չունին արտա — սամանի մէջ, « Հայաստանից » կուրեքի թէ « յայտնաւոր » :

Գալով ապա նորարար — չեմ ուրիշ բակ թէ մի՛ փորձել տէր կանգնել արտասամանի՞ կըր Հայաստանի կառավարութիւնին անցնող չի փո — քան տէր կանգնել : Ե՛րբ գո՛ւ չեն, դեմ Հայաս — տան, եւ այնպէս կ'ուրեք Ռուս ուրը օրէն, կ'ու — ղեմ Ռուս ուրը լիլէ : Բայց երբեք մի՛ սպանաւոր կապիլին :

Կապիլն չիւնար երբեք :

Իսկ կապիլին մէջ հնուր դիտել ձգել, որ նշա — նակէ ինչպիսի մանրութեան տակ խորաբնի ու խալիպիսի տար դաճած մտա :

ԱՐԱՋ

ՆՈՐ ԶԵՐԲԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹՈՒՐԲՈՒՆՈՑ ՄԷՋ

Այսօր պիտի կարդաք Թուրքիայ մէջ կատար — ուած արտակարգ ձերբակալութեանց հետաճումա — տարիները :

Գալով վերին թիվերին (158-ում) կ'իմանանք թէ ձերբակալութիւնները կը շարունակուին :

Գալով մէջ ձերբակալում եւ զինուորական բանտը փոխադրում են հարկադրեւ մը եւ պա — ճաւ հետաւ տարուա վարժարանէն ուսանող մը : Գու — չեմ ինչպիսի փոխադրում է ՏԵՖԵՐԵՐԵՐԻ պա — տաններին մէջ : Իրմիլի եւ ուրիշ թաղաքներու մէջ ալ ձերբակալութեանց կը սպասուի :

ԶԵՆՈՒՄԱՆԱՐԱՐՈՒՄ կառավարութիւնը ծախ — տար կը ուղղէ Մ. Նահանգներուն, զանազան — լով թէ անվիտակ օգտաւոր 58-անգամ բնաւար — լած են իր օգտին հայ մամանները, անցեալ հսկում — բերէն ի վեր :

Չիկագոսի ալ կ'ստացարկի
դարբեղեն կրակը

ԿԷ 60ԺԱՐԻ ԵՏ ԲԱՆԵՒԻ ԻՐ ԶՈՐԲԸ, ԵՐԷ...

Ճիշդ այն օրը, երբ ՄԱԿի թաղաքական յան — ձախուծը պիտի զննէր ամերիկեան պատուիրա — կութեան պահանջը՝ համայնաւոր — Չիկագոսի նախալարական հոգեւորական մասին, հետադիւր հա — զորեղ թէ Փեթրին կառավարութիւնը կընդունի « սամանափայց » զինապալար մը Բորէլայի մէջ :

Արդարեւ, Հնդկաստանի ներկայացուցիչը Մըր Պենկլը Թաու թաղաքական յանձնաժողովին հաղորդեց այն նոր պայմանները, զորս Փեթրին մը ինքնօր կը ներկայացնէ ՄԱԿին, զինապալարի մը կընտրել կարելի դարձնելու համար : Համաձայն այս պայմաններուն, Չիկագոսի, Բորէլայի մէջէն լուծման համար կը նախաձեռնէ երկու հանդիսա — ներ —

1) Սամանափայց պայմանամամով զինապա — զար մը, որ պիտի հոգեւորի խօքը պետութեանց ներկայացուցչներով դուռարուելու Ժողովի ա — ռաւին նստելու :

2) Դիմութիւնը այն պայմաններուն, որոնց շնորհիւ կարելի է բոլորովին վերջացնել պատե — ռադը եւ լուծել հետեւեալ թաղաքական հարցե — իր — Օտար ուսուցիչ հետադուր Բորէլային, ներքին հարցերու կարգադրութիւնը զորեպիլ Ժո — զովուրդին կողմէ, ամերիկեան ուսուցիչ հետա — զուր մարտադրին, համայնաւոր Չիկագոսի անդամաւորութիւնը ՄԱԿին եւ Եւրոյ : Արեւելի հետ կապուած միւս բոլոր խնդիրներու զննու — թիւնը :

Փեթրին նոր պայմանները, նախապէս ներկա — յայտնաներով կը տարբերի երկու պիտուր կէ — տերուն մէջ : Սակայն է այն, որ զինապալարի ու եւթիւնը Ժողովը տեղի պիտի ունենան միւսամ — մանակ, ինչպէս նախապէս կը պահանջուէր Ժո — զովի զինապալար նախ քան զինապալարի մը կընտրել : Իսկ երբեքը — որ առաջին անգամ կը իշուի — Փեթրին այն հաստատելն է, թէ Եւրոպ — տանման պատասխանատուութիւնը թեկադրելու չիւնայ զինուորներուն (ոչ թէ ձերբակալութեան), որպէսզի թալուր Բորէլային եւ Չիկագոսի վե — ռաղաւանսն :

Չնիկի ներկայացուցիչը հաղորդելով այս նոր պայմանները, պահանջեց թաղաքական յանձնա — ժողովին 48 ժամ լուծուելու իր աշխատանքները, որովհետեւ կառավարութիւնները ժամանակ ունենան զննելու ստեղծուած նոր կապուածութիւնը :

ՄԱԿի պատուիրակութեանց մաս տեսակիտ — ները կը տարբերի չիկագոսի այս նոր պայմաննե — ռու նշանակալիքներուն մասին : Կան ներկայացուցչ — ներ, որոնք սիկպիսի են եւ կը իր կարծին թէ խոյր մըն է ամերիկեան պահանջի զննութեան անվիտակ նախալարիկ իսկ փոթութիւններն ստեղծելու համար պատուիրակութեանց մէջնէ : Իսկ ուրիշները կարծեմով, Փեթրին նոր պայ — մանները նոր յայտն կը ներշնչեն խաղաղութեան համար :

ՄԵՆԵ ԲԻՆԱՆԻՍ ԴԻՐԲԸ

Լուր՝ տարակալութիւններ կը տիրեն բրի — տանական եւ ամերիկեան կառավարութեանց մի — ջնէ, համայնաւոր Չիկագոսի նախալարական հոգեւորական բանախօսի լուրը : Այս պարագան ա — լելի չկատուեալ ՄԱԿի ամերիկեան պատուիրակ — Կ. Կրուսի այն յայտարարութեանը, թէ «Մ. Նա — հանդիսները երբեք պիտի չմտնան ժողովուրդի մասին խորհրդաժողովի մը, Ե՛րբ անոր չմանա — կը Զանի Բայ Ե՛րբ ստացանական կառավար — թիւնը : Այդ յայտարարութիւնը, սակայն, կը հնչէր միւսմտանակ թէ Ժողովուրդի մասին եւ — մերիկեան թաղաքականութիւնը կը ներշնչուի մի — այն եւ միայն Մ. Նահանգներու պապալուրթիւննէն եւ սպայական չափերու պահանջանէն : Փեթրին նոր պայմաններուն տեղեկանալէ վերջ, ՄԱԿի մաս — բրիտանական պատուիրակը յայտարարեց, թէ կարելի է որոշ յառաջիկայութիւն մը տեսնել եւ թէ նոր հրահանգներ կը սպասել իր կառավարութեանց :

«ԵՐԲԵՐԵՐՈՒՄ» ՊԱՏԱՆԱՆԸ ՄՈՒՄԱՆԱՐԱՐՈՒՄ

Ամերիկեան, Ֆրանսիական եւ բրիտանական կառավարութիւնները հրահանգեցին Մոսկուայի իրենց դեսպաններուն յանձնել իրենց պատասխա — ները Դեկտ. 30 թուականի խորհրդային ծախսե — զրէն, «Զօրութեւ» խորհրդաժողովի դուռարական մասին : Կը թուէ, թէ արեւմտեան պատուիրակ — ները կը պիտի իրենց նախկին տեսակիտ վրայ, — այն է՝ դուռարիկ Ժողովը պիտի եւ զրալի մի — ջողայրիկ բոլոր վիճելի հարցերով : Բրիտան — կան կառավարութիւնն անգամ համաձայն չէ, որ Ժողովը սամանափայցութիւն միայն կըրձանաւոր — հարցով :

Ամերիկեան չքանակները յոյտենաւ են ծրա — դրուած Ժողովի արդիւններուն մասին եւ չեն կարծիք, թէ Մոսկուա որեւէ կրճաւ պիտի ունի կորեւոր հարցերէ մէջ : Սակայն, զիւր շատ ջորարու է այսօր : Իսկ միւս կողմէ անհամաձայ — թեան համար քան մը պիտի ըլլայ, Ե՛րբ արեւ — տանական պատուիրակները զիւրից Մոսկուայի առ — չեն որեւէ կարեւոր հարցի մէջ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Տեսակցութիւն մը Գաղտնիկ պատերազմի մէջ

ԽՄԿ. — Պալատն Ալբերտի մեր պաշտօնակիցը, Ալբերտը, տեսակցութիւն մը ունեցած է Գաղտնիկ տարբ. խաչատուրքին հետ: Կապիտանիմ Պալտի վերաբերմամբ մասերը . —

— Ե՞րբ կը խորհէր Պալտ մեկնել :
— Այդն իսկ մեկնումի պարտաւարական ձեռնարկած եմ: Եթէ Աստուած կամենայ, պիտի ջանամ Մարկոպոլոյն աստիճանով Մարտ ինն, հոն ըլլալ:

— Ուրիշ տեղեր ալ պիտի հանդիպէ՞ք եւ որբան պիտի մնաք :
— Այո, բայց կարծ ժամանակով միայն :
— Չե՞ր բնութիւնամբ կողմերը հաշտուած կրնա՞ք նկատուիլ :

— Երկուստեք հնազանդներ եւ նամական դաշտ ցոյց կուտան: Գիտէ՞ք թէ ինձ համար կողմ մեր չկան, զայս դիմել նաեւ Պալտի հայրութիւնը իր ներկայացուցիչներով :

— Միշտե՞ք մեր մեկնելու կարողաբարութիւն մը պիտի ընէ՞ք ձեր փոխանորդի մասին եւ մեկնելէ տուով պիտի այցելէ՞ք ձեր թիմի պատկանող միւս շրջանները :

— Անտարկտիկա :
— 1951ի տարեւորչանին համար ձեր ծրագրած մշակութապէս վեց ձեռնարկները հնարաւոր չափով ուրիշ տեղ կատարուելու մասին ծրար — դիմելու ունի՞ք :

— Մարտուած այդ ձեռնարկները մեր շքր — ջանքին համար էլն, եւ իմ փափաքն է, որ իմ յա — նորքը ցանց շքնէ դանտեմ:

— Չե՞ր այս վեց ձեռնարկներուն մէջ կը մտնէ երեքիկ «Եղծ Ապստոլոյ» աշխարհաբար թարգ — մանաւորները ձեր կողմէ. ապագայութեան յանձնաժ — քը դա՞նք :

— Այո:
— Անորաւոր պիտի այցելէ՞ք :
— Անապատներ :
— Ինչո՞ւ առաջադասութիւններ ունի՞ք պատ — րիւրաբանին ձեր նոր պաշտօնին ստիճով :

— Նաեւ վերահաստատել իրերահաստատողութիւն ու հարապարհութիւնը մեր ներքին կեան — քին մէջ. մարտագործ խոտանալից աւելի դործով ցոյց տալի է կարեւոր :

— Ի՞նչ օգտաւոր թեւադրութիւններ ունի՞ք մեր մեկնելու առնչութեամբ :

— Ինչպէս աշխարհի ասուն կարծ է, այժմ ալ պի — տա ըլլայ իմ թեւադրութիւնը վերջ առլ աշխարհա — ցողութեանը եւ ամուլ ու վնասաբար պայքարին — քու, ներքնային ընդհանրական իրական շահէ, դրուանալ աշխարհա ցոյցերէ խօսելով, զերջով ու — — — — —

պա՛հ եւ սկսայ օգնութիւն կանչել: Բայց լսող չե — դաւ :

Գրեկոր Ալբերտի պատասխաններով մեր հար — ցուածներն ըսաւ. թէ Գաղտնիկ իրական դարա — խօսներն մէջ 15—20 հայ տղաք եւս կան, սակայն չկրցաւ. մասնաւոր տեղեկութիւն մը տալ անոնց մասին :

զործով, առաջնորդուի մեր եկեղեցւոյ զբի — տանէական երաբարական միտարդ ուղիէն եւ շտու — նալ ՎԵՆ. Հայրապետին խոստանալ հրահանգը, տեղական պաշտաններուն համաձայն դործել : Իմ մեկնելուն առթիւ՝ այս է միակ խնդրանքը ու յանձնարարութիւն մեր պատուական եւ ինձ միւս տիրելու կրած ժողովրդի թուր խառնելու եւ ներկայացուցիչներուն անխախտ :

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՅԱԿԱՆ

ՏԱՐՈՒՆԻ ԵՒ ՄԱՆՈՑՁՈՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՅԵՆԵՐՈՒՆ

ՄԱՐՍԵՒ. — Հայրենակիցներ, 1915ի Նոյեմ — անի վերջը վերադարձ մեր ժողովուրդը անցանկով — կաւ եւ այսօր կ'ապրէ Հայաստանի մէջ, իսկ շատ քիչ թիւով Հայրենակիցներ ցան ու ցրել աշխարհ — չուր ծաղրուած իրենց բախար կը փորձեն, միշտ յիշելով եւ երազելով իրենց քայքայ Հայրենիքը, Տարած Տարբերական եւ Մարտի Չորը :

Գիտե՞ք որ հոն Հայաստանի մէջ ապրող մեր Հայրենակիցները, ինչ որ ալ ըլլայ երբեք կարգ — ու ապրել, կ'ապրեն հայ եւ ոչ մէկ երկրի անոնց աշխատեման մասին: Այլապէս անոնց փառնող հայ — րենիքին դուրս պիտի գլորէ փնտռել, հաս, տար փառ — քուն իրայ մեր մատուց սերունդը այս լոյսին տակ էլ կրնար երեւր տարբերուի տակ :

Ուրեմն, մենք Սփիւռքի Տարած Տարբերական, Մարտի Չորիցները որ երբեք տակ որ դանդաղե՞ք ձեռք ձեռք տանք, կ'ապրեն կ'ապրեն, աքրն — ցնիւր ձեռքը վերջը թուր անոնց օրոքն հնուր կը մնա այս մի՞նք անոնցին, կարգե՞ք Հայր — միակիւններն եւ դանտեղ կայեղի Սփիւրքի Տար — ած Տարբերականի Հայր. Միւրեան Կեդր. վար — չութիւնը :

Այդ միւրեանց միջոցաւ, ծանօթացնելը մեր նոր սերունդին, մեր փառաւոր անցեալը, որ պաշ — տեղի է, որուն անցեալ հայ ժողովուրդը կը խոնար — թի մտնելով մը որ վերջապէս պատու երբաւ է հայ ժողովրդին: Իր Հայն է որ պիտի խոնարհէ Անարայի սպարապետ վարդապետ Մամիկոնեանի, Ոսկերիկի մեր Ս. Մարտիկ, պատմաբան Որեւ — նայեցին եւ Մամիկոնեանն տոմսին մաս կ'ապրող սպարապետին, Մուշեղի, Սմբատի, Գալլ — հանին եւ անոնց յայտնող ու նոյն Հայրենակ — րութեանը հնարանի ինքզինականութեան նախա — կարգաւոր Մարդար վարդապետին, Արարիկի, Հրաչի, Արթուրի մեր Գեղոր Չափունի առ — ջն, օրեւն իրման հաղթանակային մեր ապրի ապա — տարութեան եւ Հայաստանի աշխատարանի հա — մար :

Հայրենակիցներ, արթնանա՛ք խոր քունէն եւ կ'ապրեն կ'ապրեն, քանի դեռ ուշ է, մեր փառա — ւոր անցեալը Հայրենակիցութեան զգացմունքը իրենց անցեալը մեր մատուց սերունդին սրտերուն մէջ, ծանօթացնելը արտասանման մէջ հասակ տնող մեր երկաթապարծկան մեր անմահական եւ պատ — տառնող քանդակ իրեն եւս բարձր Տարած Տարբ — րական Մարտի Չորի պարտաճանաչ եւ հայրենապէր քայաքայութեան :

Այս ուղղութեամբ է որ կ'ապրեն անոնք եւս Մարտիկի մեր Հայր. Միւրեանի եւ այդ ուղու — թեամբ ալ պիտի աշխատեն ձեռք ձեռք, անկեղծ ու անխաղաղ: Կր մտղեկեք որ 1951 թուականը

ըլլայ վերաշինչայ ցանկութեան խոնարհ եւ նպա — տակներուն իրադրութեան յարաւորութիւնը :
ՎԱՐՁԱՐԻՔԻՆ (ԿԵՒՐ)

ԿԼԱՐԵՆՏԵՆԵՐՈՒՆ

Պարթեքի Կարեն Հայրենակցականը որոշած է զերգ մը հրատարակել Կարենի եւ իր շնորհալոյսի մասին: Այս տարի կը հրապարակ անոր որ ստորեւ տրուած ներկերու մասին տեղեկութիւն ունին՝ դեռ Գաղտնիկ է. Հ. Միւրեանի գրքի հրատա — րական յանձնարարութիւն H. A. Turbassian, 135 Eustis St. Roxbury, 19 Mass (U. S. A.) :

1) Ժողովրդական ամսակիցաւոր ինքը, երբեք, առաջինը, առաջինը, հանրակիցներ հէջապետներ, օրհնութիւններ, անէ՛ք ձեռք եւս :

2) Տեղական սովորութիւններ. ա) տաներու կատարման եղանակները — Կաղանդ, Մոնուշ, Չառիկ, վարդապետ, Մաստու, Տէրնաստ, Ուխ — տաղանցութիւններ, օգտակարութիւններ ճէջերն, անունի կոչեր (ստանաբարութիւն), հիւրապատն — թիւներ, խնդիրներ, քաղեկանցութիւն եւս :

3) Հանդիսութիւններ ու կրօնական զանազան սովորութիւններ՝ Նշանաւոր, հարսնաւստ, հարա — քան, զարմ եւ վերադարձութիւն, թարգմ. սրտով եւս :

4) Անտիկար, աղջիկներու եւ երկտասարդ — ներու յատուկ խաղեր :

5) Չուտ կարենական քաղեր :

6) Կարեւորան զէմբերու, կարեւոր զէպե — րու եւ սեղերու նշանաւորութիւններ :

7) 1915ի տարադրութեան վերաբերող փաս — տական վկայագրութիւններ :

Պ. վրացեանի անմիջական ղեկավարութեամբ հաշուաւոր եւ պատմական, աշխարհագրական, քաղաքական, տնային նիւթեր, սակայն տակաւին կը պահուին զուտ Կարենական նիւթերը :

ՄԱՐՁԱՄԱՆ ԿԵՆՏՐ

ՄԱՐՍԵՒ. — Այս տարի, զոգաղի կեանքին, ստույգին անգամ է որ «Երբեք»-ը կը խախտ իր մ — սին :

Ցարը ունեցած եղէ. 9 աղանդական մըր — ցուաներէն, 7ը յաղթութիւն, եւ 2ը պարտութիւն: Իր պատակով (2ème Division) մէջ, եր իւր — քանիկ տաղանդութիւն կուտանման մը դարձան է երեք խումբները: Երբէք մեր ապրող կը մար ինչը կարեւոր փորձը, որդէպէս անցեալ տարուան նը — ման կարգ մը եւ քաղաքական :

Յուշաւոր ինձ «Երբեք»-ը քաղաքական իր լա — տարին խաղաղացիներէն Մարտի Կեդրական, Սփիւր — ք մեկնելով :

Հ. Կարապետեանի եւ Ա. Արդուստեանի վեր — ճացնելով իրենց դիմաւորութիւնը, կը շարունա — կեն խաղալ: Երբեք մեր մտղէք որ Դաւիթեանը, Բախեան, Հ. Կիւլեան, Ա. Թեմիկեան, Սաղա — րեան եւ Յակոբեան չառով վերադառնան :

Մ. Միւրեան պատուով նախաձեռն՝ Արեւիկի եւ իր երաբարութիւն Պ. Պ. Յովհաննիսէ եւ Ու — կիւն թէ՛ իրենց անցեալն չօր մանուսն առթիւ, Երբեք մեր իր իրենց ցանկութեանը կը յայտնէ իրենց եւ թուր պարագայութեան : Հանդիսաւոր, ջնքմ քաղաք մը ինձ եւ հակառակ իր յառա — ցած տարբեր, գրեթէ թուր մըր ձեռնարկներ նը — կայ իրար: Երբեք մեր խոտաւայ կը լինա — տակը միշտ վառ պահեն : Ա. Արծիւ

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՒՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեթէ) գերման ղեկավարման կցորդ ՄՈՑԶԻՏ)

ՀԵՏԱՊԵՐՆՈՒՄ ԳԻՇԵՐՈՒՄԱՆ ՄԵՋ

Ամէն պարագայի մէջ, այս նամակի կ'պալա — ցուցանէ յառաջիկէ թէ, որ ստորինս սահմանա — փակ էր Պերլիի փաստաթուղթերը իմ փորձուած — թեան եւ կարողութեան մասին: Ինձի կը զը — կէնք մասնաշարժական դիւրեք, զոր պիտի ուսում — նախերէ եւ պիտի օգտուէք անոնցմէ, գործերուն մէջ: Գաղտնաբարանի վերջին քանակներէն մէջ առաքի դիւրեքը: Մնացին այստեղ եւ ապա մը իսկ չկարողայի: Բայց պատասխանեցի Պերլիին՝ նա — մական: Ըսի թէ ոչ մէկ անտեսութիւն կը գտնէի — րենական համար Տրէյֆֆուրի կամ Ռէպրիկ արցնե — րուն եւ կիկերանի ինքնին միջին: Միակ անտես — թիւն այն էր, կարեւորութեան նոյն առաքանքը իր ներկայացուցիչն անոնք: Ամէն պարագայի մէջ, հասարակած մեկնում մը չէի անտեսել :

Ըսի թէ ինձի համար միակ կարելի մեկնում մը կար, այն ալ ուղիմտութիւնն էր, որ միշտ առաջ — նորաւոր էր զիս ցարը: Եթէ կարողայի այդ դիւրե — քը, կրնար պատահել որ ապրուի անոնցմէ, ի փաս — տան ինձի անտես: Այն համարումը ունիմ, թէ թողորհարկութեան միակ արդիւնքն է չիթիւ — թեան մասնակ միտքը: Երբում ըրի երբեք չկար —

դալ այս դիւրեքը: Ան այժմ դուրսի իր տեղի էր եւ ցարէն չիցիւր տակացին, փառնող չկար որ սխալներ դործէի: Բայց կարողութեան համար թէ — ժը յայտնաւ իրենք, ինքնեքի որ քարեհաճին մի — անգամ ընդմիջաւ ճշդիւ թէ որ նախարարութեան ի — րաւաստութեան մէջ իրենք դործը: Որովհետեւ Կիկերանի տնօրէն չարքայ արեւանք չէր ներգնացիլ դիւ որդան իրենու, ապրի խառնակ վիճակը :

Հակիրճ պատասխանով մը ըսի թէ խորքին մէջ Հանձնարան էին ինձի, բայց իրաւաստութեան հարցին համար, ոչ մէկ որոշում տրուած էր եւ պարտաւոր էր պատկեր որ իրենց թափար կարանքին ինձանալան այն զգացմունքներ, զոր Բալթիկ — պորտներ եւ Ռիպլիքթորի կը անուցանէին իրարու հանդէպ :

Շարքով մը տնօրէն Կիկերանի կեանքի նշան ցոյց տուաւ այլեւս: Այդ պահուն էր, որ տեղի ունեցան դիւրեք մը, որովհետեւ չէր գործարկել դիւ: Կապ ունէր Վերլիքի հակառակին հետ: Այն — քան չէր Վերլիքի արտաքին այն ճակատը որուն ճառա — քուն իրադրութեան կարելի էր դիւրաւ նախաձեռ — ան, Միւրեանի ճշուածի հետեւանալով: Արդէն Կիկերանի առաւ տեղեկութիւն Հայկաթային մը մե — ղի ալ ուր ուղղութեամբ :

Ինձորդ առաքելային զարարակն դիւրեմա — կան ներքին երկրորդ ճակատ մը, որ երբեք մէջ առնալու էին նախաձեռ, կատարանաւորութիւն ու սխալարկութիւն եւ որ մեծապէս նպաստեց Գեր — մանիւր կործանմանին :

Ստացայ նամակ մը, որ հետեւեալ կերպով մակարարուած էր. «Մտնումս, յամանի» ամփո — փալս :

Կր պարտաւորեք Բալթիկապորտներէ հրահանգ — րներ, Այդ օրուրէն սկսեալ պէտք չէր որ Կիկերա — նի փաստաթուղթները հարցաւորակը ընէ իմ ղեկավարն :

Հարցը աւելի կը բարդանար ահա, մինչ եւ կը պատկէն որ ճշդեւ թէ որ նախարարութեան կը խ — օսով ունէի :

Այս համարն չզործարգեցի: Որովհետեւ ե — թէ ընէի ինչ որ ըսուած էր, անտեսութիւնի պիտի ըլլար իմ անհամաձայնութիւն մը իմ եւ Ժոն Փափիկի միջին :

Այն ժամ, պարեկնութեան սկզբունքներուն հակառակ էր, ինչպէս նաեւ, իրաւուն խառնա — քիւ: Եւ սակայն այս որոշում խառն անհամա — ղի դիւրեք մը պիտի մասնէր դիւ, քանի որ շարքի վերջ :

Դեկտեմբեր ամսուն իր փառքի զապաթակ — քին հասած էր Կիկերան, որ աշխատութեան որա — ւուն ու քանակութիւն թարքը էին քան ինձ որ — քած էր ցարը եւ պիտի ընէր ինտալիքին, համա — տաւոր «Երբեք»-ի անտեսութեան մասին վերջին կա — րանքին ալ փառաքանա :

Այլապէս կը մնային թուր անոնք որ իրազիկ կը դառնան Կիկերանի փաստաթուղթերուն եւ ի վիճակի էին անտես անոնց արտքը: Պերլիին մէջ զուրկ էր հիւսիսէն ամբողջ մասին Կիկերանի սիրապարտութեան, այն ստորագրութիւն որ նշանիկ կը մտնային իրենց մըրցակցութեան պատերազմը միջին :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Այս ուրաթ, ժամը 20.30ին, Le Cadet սրճարանի վերնասրահը (métró Cadet) :

Կը խօսէ՝ ՇԱՄԱՐԻ ՄԻՍԱԲԵԱՆ
Նիկիթ — Ազգային գաղափարը արեւմտաւայ
մամուլին մէջ (1812 — 1865):

« Հայ Բանաստեղծութեան Օրը »

Մտրցունի մէջ

Այս կերակի, կէսօրը վերջ ժամը 2.30ին
Կը խօսէ Փրանսացի երեսփոխարէ քանաստեղծը

Mr. LUC — ANDRÉ MARCEL

Կերբէ ՀԱՅԳԱՆՈՒԹ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Դաշնակ՝ ՕՐ. ՋԱՌԱՓԵԱՆ

Փրանսացի երգիչ մը պիտի երգէ հայերէն :

Մուտքը ազատ է

Ի ԵՐԵՎԱՆ

ԳՈՒՐԳԵՆ Ս. ԱԼԵՍԵՅԻ

1907 — 1947

Նախաձեռնութեամբ Մարտիկի Մուրադ Ռա-
փայեանի Նախկին Աշակերտներու Միութեան :

ՀՈՒՆԶԱՆԻՍՏԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐՈՒ
ՊԱՏԻՄԱՆՈՒՄԻ ՎԵՐԻՄԱՆՈՒՄԻ ՎԵՐԻՄԱՆՈՒՄԻ ՄԻՆ -
Բարեան հայերէս կողմէ, Մարտիկի St. Vincent de
Paul (Les Réformés) ներկայիս մէջ, այս կերակի
28 Յունուար, ժամը 9.30ին :

Այլի Տիկին Շաքէ Տէրաթեան, զաւակներ՝
Դեղաւ և Հեթմին, Այլի Տիկին Սիւրպադըր Սոս-
կիսեան, Այլի Տիկին Չիլիկեան, Տէր և Տիկին
Տէրաթեան (Հայաստան), Այլի Տիկին Վարդա-
նեան (Կ. Պոլիս), Տէր և Տիկին Տոթի. Սոմու-
նեան (Քոնսթանդնուպոլիս), Միքայիլ Տէրաթեան (Կիւ-
նիս), Սոսիկ, Սոսիկ և Արշակ Տէրաթեան (Ամերի-
կա), Փոտանեան, Նազարեան և Արշակունեան
ընտանիքները ցատով կը ծանուցանեն

ՅԱՐԵՎԱՆԻ ՏԵՐԱԹԵԱՆԻ (Բնակարան)

ամուսնուն, Տօրը, կողքը, քնարան և ազգա-
նուն մասը, իրենց ունեցան 18 Յունուարին,
Ամէն :

ՄԵՐ ԲԱՄԱՆՈՒՄԻՆԵՐՈՒՆ

1950ը վերջացաւ, բայց տակաւին — առկա
հաշիւներ կան :

Կը խնդրենք փակել այնպապ : Յունուարի
վերջ տարեւում ենք զարգեցնել թերազնութեան
թիւրքերը :

Թատերական ներկայացում

Նախաձեռնութեամբ Է. Յ. Դ. Սէնթ Անթուան-
նի Նիկիթ Կարօ Ռեթակեանի, սերտօժար մաս-
նակցութեամբ Պուլ. Ստուդի Քատարսիանի :
Կը ներկայացուի ԱՐ Ա. Բ. Օ

Այս շաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Պատ. Վիստաբ
Պ. Մարտիկեանի սրահին մէջ :

ՆՈՒՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԻ ԿԵՐԱԿԻ ԿԵՍՈՐՎ ԿԵՐԵ
Bar International Երան, 230 Chemin de la Ma-
dagnie : Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Ռաշի Պուլպար
Ստուդի Քատարսիանի : Մուտք 100 ֆր. :

ՇԵՆՈՐԶԱԿԱՆԻՔ — Կապույտ Մուշի Մանուկ և
ներս. Սրբան յանձնարարը Յորհանդիսութեամբ
տապաւն է Տիկիններ Արամեանի, Մալեանի,
Կարաթեանի, Գառնաթեանի հաղարանի ֆր. :

Տիկին Սամուէլեանի 600, Տիկիններ Միլիկեանի,
Յարաթեանի, Միլիկեանի 500ֆրան ֆրանս. :
Անթուլիկի մասնաձեւերէ 2000, Շալիկէն 1500,
Անկէնի 1550, Սէլմանի 1120, Պ. Բաշեանի Հա-
պար, Անտուլիկէն հաղար ֆրանս. : Օր. Գալիկեանի
800 ֆրանս. : Ֆ. Կ. Ռ. Կեր. վարչութիւնը ստա-
ցած է 2000 ֆր. Տիկին Lenoir :

ՍԱԿԻԱՆ (Բ.) — Անդրեանի 980 (950),
տուրք 349 (389), ցուլիք ֆրանս. 80.42 (91.50),
սեփականութեան 6.99 (7.15), նախկին 4100, Կերպի
5200, ցուլիք ֆրանս. 3890, տուրք (20) 20.360, մոլլ
սուի 558.000 ֆրանս. :

ՉՈՐ. ԱՅԶՆԻ ՀԱՆՈՐԴԻՐ Բալիկ վերադարձն
սուիկ, համայնականները նոր ցոյց իր սարճած
էին երէկ, «Ամերիկան» պատկերին առջին : Իրենց
թիւրքերն ու կ'ազգարակէ իր խոլը խորաբերն -
բով — Արշակունեան, կերպի դաս : Ուսուցիչու-
նեան արդիւնք հաղարանակի ցոյցեր :

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

ԵՐԵՎԱՆԻ

ՓԱՐԻԶ — Է. Յ. Դ. Նոր Սերունդի ԱՆՈՒ -
րանեան խմբի գաղափարները այս հինգ
շաբթի ժամը 9ին, Stud. Comartin : Կը խօսէ ՎԱՆԷ
ՕՏԵԱՆԻ : Նիկիթ — Մոլոնաւայ գաղափարներու
թիւն :

ՅԱՐԵՎԱՆԻ Հայր. Մուրադի Մարտիկի
կը վարչութիւնը խորաբերն Բ. ընդհ. Գործիչ
կը հարկէ իր տնայն և ոչ տնայն իր հայրենա-
կիցները : Այս կերակի կէսօրը վերջ ժամը 5.30ին,
Cours Joseph Thierry, 6 (Chapitre) Bar Palace :

ՆԿԱՍԻ ՈՒՆԵԱՆԱ — Է. Յ. Դ. Վարանի ՇԵՐԷ
Կորիւնի մօտերը պիտի բնակարանէ Աւարայի Ար-
միւր, Վարանայնց պատերազմի 1500ամեակի
սուիկ :

ՆԿԱՍԻ ՈՒՆԵԱՆԱ — « Նոր Սերունդի Օր »-ը
Փարիկի մէջ, Կերակի, Ապրիլ 1ին : Մանրամասն -
նութիւնները լաւորով :

ՆԿԱՍԻ ՈՒՆԵԱՆԱ — Մարտիկի Ազգաստեղ-
նամ — Որոշակում Մուրադի տարեկան պարա -
հանդէպ տեղի պիտի ունենայ 3 Փետրուար 1951ի
շաբթի օրը, ժամը 9ին մինչև լոյս, «Le Club»-ի
շքեղ սրահին մէջ (51 rue Grignan) :

Այս սուիկ Մուրադեան զրամական եւայլ նը -
ւէններ ընել փափաքողները, Յոլ քարեհանգ
նեկարայնայ մեր գրասենեակը, Մուրադարան, 57
rue Tapis Vert, Մարտիկ, Tél. Colbert 07.52 :
Վարչութիւն

ԿՈՒՂՈՒԻ

Որոշ գաղափարում ունեցող երեսփոխարէ մը,
որ պիտի զարգէ մանուկի զարմով և աշխատան-
քի ներքին հաղորդութեամբ :

Իրենց Yoghurt ARAM, 49 rue Barbès, Mont -
rouge :

ԳՈՐԾԱՆՈՒՄԻ ԿՈՒՂՈՒԻ

ԿԱՐ ԱՆԿԵՐՏՈՒՄԻ ՄԵ (PETITE MAIN)

Իրենցի քով աշխատեալ համար :
Իրենց Պ. Կիրակոս Ապրանեանի, 68 rue Rebe-
val, Paris (19) :

ԿՈՒՂՈՒԻ

Օրհնական խոհարարութի մը որ պիտի աշխ-
տեալ երկին : Իրենց թիւրքի վարչութեան :

RAKI DUZE

Հոտ խաղող և խմորներ,
Մասնաւոր ապահովիք
Պատրաստուած է խմորով,
Տիւիճ ՕՂԻՆ անուշ - հոտով :

Տալիպիկեան Որդի
Պատրաստեց Տիւիճ ՕՂԻՆ,
ի ցնմուրի մամուլում,
Սերմանեմ վինչի տուն :

ՄԵՆԵ-ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԻՆ
N. PAPAZIAN

2, Rue Félix - Faure, Paris (15) Tél. Vau. 26-69
DALAKEUPAIN FILS AINÉ

Maison Fondée en 1933, MARSEILLE
ՈՒՆԵԱՆԻՆԵՐՈՒՄԻ ! ! ՄԱՐՏԻ ԵՐԵՎԱՆԻ
որ կը պարտաւորէ Ֆրանսայի մէջ, Հայ ընտա-
նիկի մեղով :

ԲԱՅՈՒՄԻ Է

HERMINE

ՌՈՒՍԵՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՏԱՐԱՆԸ

11 Rue Leon Jobé Métro Courcelles
Որ պիտի գտնէ ընտանեկան վրձնարար մը,
լարմար գինովի համալսում և անորմարի կեր-
պուրներ և մեղաւ պարտաւորութիւն :

ՄՈՒՆԵԱՆԱՎԱՅԱՍՏԱՆՈՒՆ

Ն. ՊՈՒՍԱԲԵԱՆ

21 rue Henri Monnier
Ներաւանայ Տիկիններու
համար, Կիսի զուգարան
համար է և ՊԱՏԵՐԱՆՑ
ՉԵՓՈՒՆ ՎՐԱՆՑ և ՆՈՐՈՒ
ԴՈՒՍԵԱՆԻՆԵՐՈՒՄԻ, Արշակ և
Դիմանում աշխատանք շատ
Մէկ աշխատանք շատ
խորաւ կը դառնայ ընդհանուր
յանկարներ :

Իրենցը անդամ մը և
զոհ պիտի մնալ :
Հնուանի TRU. 40-11

Հաղորդակցութիւն
métrobus Notre Dame de Lo-
rette, Pigalle և St. Georges :

ՅԵՐԵՒԱ

ՕՐԵՐԵՐԸ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
վեցսմ. 800 ֆր., Տպ. 1600, տրս. 2500 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գիմ 7 Ֆր. C. C. P. Paris 1678-63
Jeudi 25 Janvier 1951 Հինգշաբթի 25 ՅՆՈՒՆՈՒՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6365 — Եր ԶԵՄԱՆ ԻՒ 1776

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ԽՐԱԳՐԻ Ե. ՄՈՒՍԿՈՒՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՐՄԻՐ-ԿԱՆԱՆՁ ԽՆԴՐՈՒՄ

Պոլսոյ վերին թղթաբեր գործանախան տեղի տեղիներն էր հայտնի թուրքիոյ ներքին խորտակներու մասին:

Նույնիսկ կ'երևայ, միայն համալսարանական դասընթացին չէր որ կը խորհրդէր, այլևս յետադիմական, պահանջարկ խառնական աւարտ — խնայող վերահաստատում:

Թերևս երկու հասանելի իրար խառնակում են համաձայն մասնաւոր Զարգի մը, աւելի դիւրեւ հասնելու համար ստացուողական նպատակներ: Այսպէս, թուրք թերթերը կը գրեն թէ 8-10 խորհրդային դրոշմը փակցուած են Պատմական մէկ մեկի վրայ պատմելու միջոց:

Միւս կողմ, Անգլիայի մէջ ձերբակալուած է մոլոտով մը որ «բարոյութիւններ կը կտատ» — բէր ապագայութիւնը խնայարկուելու համար:

Երբ մարգը դատարան կը տանին, խօսքը ներկաներուն տարիքով կ'աւելի:

« Կամպը ըրէր, ապուրք առէր: Պոլսոյ թուրքիոյ Պարզիւրի մէջ (Մարքի — դիւր) ձերբակալուած է երեսուցորդ քանուոր մը, որ կ'աւել եղբիւր կը ընկերները:

« Ինչու պապով քոյ աղակով մը հոս գայ, պիտի տեսնէք, ամեն քով պիտի շարժուի:

Եւսն աղբիւրին համաձայն, միշտ Յունուար 17 միայն Անգլիայի մէջ խորհրդայիններ են 42 տաններ, հարաւորապէս 200 հոգի:

Այս անցուցարարին հետ միասնական, որ — ուսն իշխանութիւնը կը գտնի Պարզիւրի մէջ պատահած գեղարք մը:

Պատահականութիւն այս առթիւ ուղղուած հարցաւորումներ, արտաքին նախարար, Ֆրանսիայի Բեռլինի հաստատուն է թէ «Յատկաշնորհական փճուն» Թերթերու դրուար կայանակերպութեան մը հիմունքն է Պարզիւրի մէջ, կը դործունէութիւնը տարածելով հոս, մեր երկրէն ներս:

« Չորս եկնդ այսպէս առայ, երբ ես Փարիզի կ', հռոյնի քէ այդ կայանակերպութեան անգամ չեն այն ուսումնողները որոնք ուսում կ'ստանան կաւալարութեան մոլորակ: Կաւալարութիւնը միշտ արքունի գուման է այն քոյը շարժումներուն համար որ կը վառագնէ երկրին ալ ազգին գոյութիւնը: Այսուհետեւ ալ ցոյց պիտի տամք նոյն մասնամանկորդ քիմիքն:

Թերթերը արեւելք թէ կ'ու ծաղած է այս Մուսկովսի մէջ ժողովին առթիւ, երբ համալսարանական թուրքերին կը ցուցնէ:

Առանձին կը հարցորեն ուրիշ մանրամասն — նուրիներն, ամբողջական դադարաւ մը ապուր համար:

Այս քանի մը օրինակներն ալ կը հաստատեն թէ այն ու ծաղի, կանանի ու կարծիքը ուրիշ դրոշմակերպութեան մէջ ձեռնարկած են, ստացարկու համար թուրքերը չեղելով կարողութեամբ:

Նոր չէ որ ձերբակալութիւններն եւ խօսքը — կուրիներն կը կատարուին այս խորտակներուն առթիւ:

Քանի մը տարի տալով այ բարոյութիւն հետա — պիտուածին կատարուեցան, եւ կը կարծուէր թէ վտարար անհետեւի է:

Միջոցին, երբ ձերբակալութիւնները կ'ապացուցանեն թէ նորէն շարժումներն ալ խոր ապագաներն են երկրին դիւրաւոր քաղաքներուն մէջ: Յետոյ, միայն երեսուցորդներն եւ քանուոր — ներ չեն որ վերահաստատուն, այլևս, պիտուական պատահաններն եւ պայման:

Կատարութիւններն եւ մամուլը օրքան ալ չափազանցին, կարելի չէ փախել վտանգին ծանրութիւնը:

Մամուանը որ, դժուարութեան, դանդաղեան պատահաններն ու թէ նուազած, այլ կարգապահ — կուած են, տարբերութիւն թեմաքին:

Թուրք թերթերը իրենց եւ որ պատկերապարզ պատմութիւններ կը հրատարակեն ժողովրդին թշուառութեան, պիտուական պատահաններու բռնութեանցով կամ դեմոստրաներու մասին:

Միւս կողմ, մոտ մէկ միլիոն աշխատուոր — ներ գործի տակ են տարբերել քիմի: Գր. պատու պատահաններն մարդկեր կը կանան ընդ, կ'աւտացունցին գրեթէ կէր: Գիւղացիներ կը ծուրի տնտեսական թշուառութեան, արդի եւ արդի մէջ: Մասհերու համեմատութիւնը կը մնայ միշտ բարձր:

Դեռ չենք խօսիլ արտաքին ներքիններու եւ ուրիշ միջամտութեանց մասին:

ՈՒՐ ԷՐԻՆ, ԵՐԸ ԹՈՒՄՎԱՆԵՐԸ... « Երբ չ'աւելուէնք քար մը ես կը դըրէմ (Թիւ 16 — 17, «Դիւսկիւր»):

« Արեւելեան Արփայայի մահիկները սկսած են շարժուիլ եւ բանջարեղենները, պտղատուանի եւ քաղցրատուարի յաղակացումը:

Միջոցներով հարգում մը — վերջին բարեւ, գաղափար, Երեւանէն ստրկեցաւ թէ արտասահմանին:

Կարեւորը այդ չէ սակայն: Մտիկ ըրէր մը — նաեւցան ալ:

Լուրին կցուած է հետեւեալ շնախարհիկ խորհրդածուսիներ —

« Ես օրինաւ Թովմաս Առաքեալներուն համար եւս այս բարբառ աշխատանքները. վաղն, պիտի է Արփայայի մահիկներու բարեփոխումը վաղրին վրայ նշանաւորական մը դնեն հայ երկ — քաղաքները, օրպէսզի, «Թովմասները» ինքզինքնին փախկնաբերով մէջ չ'աւանդեն... »

Այս ոճով արժիպիտ հոգածութիւն «Թով — մաներուն համար: Եւսնիկ նշանաւորական — յին, շինութեանց շինարարներու համար գանդեր:

Բնորոշին աւելորդ են, սիրելի Տիկին, ձեր այս բացարձակ խորհուրդները ճշմարտատեսակ — ներքէ կ'ախտուի համար:

Այդ «Թովմասներուն» խնայարկին մեծամասն — նութիւնը, այդ սիրելի Նոր քաղաքի վրայ իրենց արեւմտ ուղեւորով չ'աւանդու են, իրենց մասն — ներքով պիտու են, իրենց բարեփոխող ուղեւոր են: Իրենց ամբողջ երեսուցորդութիւնը դրած են ինչպէս արդար եւ ընդարձակ տեսիլուն համար: Եւ մի մտահոգիւր, երբեք չեն չ'ուրիշ են չեն չ'ուրիշ — թիւր զայն օրեւ արտեստական գրախոս — հետ: ձերը չէ սակայն, պիտու են այդ նշանաւոր — տակերին, օրպէսզի մէկ նման փափկատունները նախ համոզուին թէ այդ երկիրը հայկական Բա — լիքներու մըն է եւ յետոյ իրենց Զարգիւրը կ'ա — պին, հոն երկարու համար:

ՄՍՍԻ

Հոնորում քիւր 285

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, 283 զիւրիկը գտնուած են Աւստրիոյ, Զուիցերիոյ եւ Իտալիոյ մէջ, ճիւղաւորներու տակ թաղուած: Անեանման կորուստը կ'ընէ Աւստրիոյ, 133 հոգի: Զուիցերիոյ մէջ մնաւ են 75, Իտալիոյ մէջ 29, Ֆրանսիոյ մէջ ալ երեք հոգի: Տակաւին կը փրկուուին 35 հոգի Աւստրիոյ, 8 հոգի Զուիցերիոյ մէջ:

Միշտ կը փախցուի նոր ճիւղաւորներ: Անե — րիկանի օդանոցներ կ'աւելն եւ պարտաւոր կը պալ — սեն, օդուրեան հասնելու համար: Մասնաւոր դիւրութեան արձակուրտներ են, քիւրիկները գտնուելու համար: Ֆրանսիոյ եւ անգլիացի դիւրութեան ալ կ'օգնեն:

Յուրաքանչեւ ըլլալով Զուիցերիոյ մէջ, կը կարծուի թէ նոր ճիւղաւորներ պիտի չ'աւան: Հաղորդակցութեանները կորուած են երբ երկրներուն լեռնային դիւրութեան մէջ: Կար — ծողներ կան թէ կարելի չէ կորուածները վերնա — պին հնչիլ գործանքներ ճիւղաւորներն առաւ:

Զուիցերիոյ զոյգակներին խորհուրդը 100 հազար զոյգ — ֆրանք օրաւորաբար աղէտային — րուն համար: Կարծիք կ'աւելն քիւրիկները — գտնաւորութեան ձեռնարկներ: Բարձրագոյն դին — ուրները կը մարքին երկաթուղիներու ճամբաները: Օդանոցներ կը փորձեն ուսելու եւ զին հա — ցունել 2200 մեթր բարձրութեան, լեռներու մէջ պաշարուած դիւրակներու: Նուր օր օդանոց մը փորձելի րոտելով կէս համրին եւ դարձան: Անտեսաները կը պատմեն թէ չ'աւ մը տու — ներ ճիւղաւորները գտնուած են անբարեկարգ իրիշ 100 մեթր աղէտին նմանութեան:

Վիեննայի տաղիկ կատարումը զէպի Փա — րիկ համար կ'ուս առիթ օր, մեծ դժուարութեամբ:

ԵՆՐՈՅԱ ՄԻՆՈՒՐՈՒՐ զրկուելու ծրագրին քնն — արկու պիտու: Մ. Նաւանդուար Զարգիւրին մէջ: Նախապէս Թրուրն, որ համաձայն է այս ծրա — գրին, տալիշն յաղթանակ չ'աւանդ, երբ ծր — ցովը օրքան յառուկ յանձնարարներն յղի օրի — նաղներ:

Յոյցերը արգիւնեցան խոստիկն

ՄԱՆԱԿՆՈՐ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ 24 ԺԱՄԱՆ ԳԻՏԻ ԱՐՏԱՐԱՐՈՒՄԸ — ԳԵՏԱՅԱՆ ՊԵՏՏՈՆԵՆՆԵՐԸ ԱՎ ՊԵՏՏՈՆԵՆՆԵՐԸ ԳԻՏԻ ԸՆԴԱՆ

Երեւանի վերջին օրը, զոր — Այդրհա — ուրը զարձակ Փարիզ կը դառնար, վերադարձած ըլլալով կը ջնասկան արալ աշցելու թիւններէն ա — րեւմտեան ինք երկրներուն մէջ: Օրիկն օդանոցա — մի կ'ախտուին մէջ դորաւորը դիւրութեան քաղ — մաքին: Կաշմանակներ անձնատուրութեանց կ'օգնէ: Ինչպէս առիթ օր, երկէ կան զանազան տեսակներ — թիւններ ունեցան ան: Մարշալա Մոնթիլըրիկ հետ ունեցան տեսակցութիւնը տեւց — մի կ'ուրիշ մամ:

Չօրաւորը հաղի քանի մը օր Փարիզ մնալ վերջ պիտի վերադառնայ Ռուսիոյ, խորհրդ — անցելու համար աներկեան կատարութեան հետ: Զանաւորներն պիտի աշցելու Բալտիւս, որ նորիցէս կ'անցանակներ Ատլանտիկէն Ռուսիոյ եւ պիտի անտուի այդ երկրի քաղաքներուն հետ:

Չօր — Այդրհաւորներ Փարիզ վերադարձող նոր պատմութիւններ կը ընծայեն քաղաքային համայնա — քաղ կուսակցութեան, օրպէսզի նոր ցոյցեր կաղ — մակերէջ անոր դէմ: Համայնաւոր թերթերը քա — նի մը օրէ թէ վեր ճանաչանք կուսակցին իրենց համակերպ աշխատանքային կազմակերպու — րեանց, օրպէսզի մասնակցին դորաւորին դէմ կատարուելից ցոյցերուն: Այս անգամ անքին խիստ — են այդ ճանաչանքներ: Այսպիսով անքին թերթերը կը հաստատեն թէ Մուսկովս, չ'աւ գործ — մնացած ըլլալով Յունուարի 9ին կատարուած ցոյցերու ձախողումէն, վճարուած հրաման է անքին կազմակերպութեան եւ ուրիշ պարտաւոր — րեանք հրապարակ իրենց այս անգամ: ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՆԱԿՆԵՐԸ

Կատարութիւնն ալ, սակայն, այս անգամ ձեռք տաւ անքին վճարանքի միջոցներ եւ մամուլին ու ձախողութեան միջոցով յաղաթարք, թէ ա — մէկ տեսակ ցոյց եւ համալսարան խոսք արդէ — ուսն է: Կարծիքները Զարգիւրը ինք մեծ ցոյց մը կ'աւանդուին երկէ երկրին «Առթիւ» պատ — ղովին առիւ, ծան դիւրիկ հրապարակին վրայ եւ այս առթիւ հրահանգներն արուած են թէ Փարիզի եւ շրջակայներու քոյը քանուորական սկիւտ — ներուն, օրպէսզի խոտնակը փութան նշանակ — ուսն վարք: Փարիզի օստիկանական վերատես — շուրիւրը անմիջապէս հրատարակեց հրամանա — գիր մը եւ վճարուած արդիւք Զարգիւրը ցոյ — ցէ: Հրամանագիրը կը պարտուակէ հետեւեալ կէ — տեր —

1) Յոյցերուն մասնակցող ամէն օտարական 24 ժամէ պիտի արտաքուրէն երկրէն:

2) Զերբակալուած ամէն մարդուն պարտուած պիտի դատուի կարգապահական տեսակին առիւ: Եւ պիտի պատուիր, ի նախկին վերնաշաւէս պալ — ստիկ արձակուելով: Օմանցիկ պաշտօնները դըրձէ պիտի հետաքրքին անմիջապէս:

3) Աղբարկութեան հիւրանկութեանց մէջ աշ — խատարները պարտուած պիտի հետաքրքին, պաշտ — օնելով իրենց վերնաշաւէս կաղաքներն:

4) Դատական հետաքրքրանք պիտի ընթարկուին այն քոյը անմար, որոնք կը նախաւան կարգ — կանան իրար հակոյ անտեր կամ կը յարձակնին անտեր վրայ:

Անկէ զատ, օստիկանական վերատեսուութիւ — րը կ'ու որ ուղեւոր ժողովրդին կը, եւ պատուիրը համալսարանի, շրեքերիկ մամ 6-8-ական դէ — լիւրիկ եւ ինքուրի ցաղաքակրթութեան վրայ, կան — խելու համար ամէն ծաւալ դիւրը եւ իրարան — ցում: Աղբարկութեան կը նաեւ այդ փամբերուն մասին թէմբուրի Եօրծ Ե-ձի եւ Էկիւրալի կայարան — ները:

Համայնաւոր թերթերէն ճիւղաւորներն եւ ըն Մուսկովս ոչ միայն հրատարակելն այս դիւրի — ները, այլեւ քոյը պիտի անդիտանալով դըրձ — արդէլը, իրենց ընթերցողները տեղեակ դաշն — ցին այդ մասին:

Կատարութեան հրամանով « Իւսանիթէ չի եւ « Իւրեւրանիթէ» երկէ ատուան թիւերը դը — րաւուցանեն լրագրողականներին: Այս առթիւ դատական հետաքրքրանքներն պիտի կատարուին — եւ վերջապէս, ինքնին կատարութեան հը — րամանով, երեք անտուս համար իրենց պարտու — անքին արձակուեցան փարիզեան 7 արտարձան — ներու քաղաքականները, որոնք Յունուար 9ի ցոյ — ցերուն առթիւ փակած էին իրենց քաղաքային — տուրիկները եւ քոյը փախարկական միջոցները արտաւարած էին ցուցարարները ցոյցին վարք — քիւր փախարկու համար:

Դատուի մէջ ալ նախադատներն իրա — քանակապէս արդիւրին համալսարաններն: Մարտիլի հին Պարիզուն մէջ արտաւոր քոյ — րէ ցոյցերն ալ արդիւրեանց:

Ընկերակարական կուսակցութիւնը կ'ու մը ուղեւորով իրեն ինքնակալ արեւաշաղկապան միւ — րեանց, կը քոյը դըրձող գործաւոր Աշխատանքի Դա — նակցութեան եւ համայնաւորներու քաղաքական խաղերէն:

(Լուրերու շարունակութիւնը կ'ապալի Գ. Էջ)

ԱՐՏԱՅԵՄ ՊԱՆԱՍԱՆԵԱՆ

Ինչևէր Կ'որոճում կարսիքները
ԵՐԱՐՈՒՄ ԿԱՐՏԱՆՈՒԹՅՈՒ ՆԱՄԱՐ

Անճամբ է թիւր ուխտանքները՝ որոնք էր լինեց ամբողջ Կորսիքներ ի սպաս դրին իմ մոգորքեր արտասովորական պատշաճին, մոռնալով բնականը, առանձն ու սուրբ Արճամբարեցիք ամեն վրաստեղ։ Օր մը այ դրանցանք պարտականութեան արժեւորում ճամբում վրայ արեւաբար, յեղափոխան կանի վայել մասով, բայց մայանք առայում։

Այդ կարելի ուխտակ մըն էր Արտաշէս Պաւլանաներ, դասակարգ Վանի արտաբաններէն պատմական Արտաշէս զիւրի խնամք բնականի զէր մը։

1903 — 1904 թուականներու Վասպուրականի արճախորդք լի կատարներուն մէջ, Տակաւանի թուրք զորան կատարներեան խնայ ճետանդնախորդներն, կը սնկեր ճանիկ զինպագաւ, դաւազարական անմաշտոք սերունդ էր Զ. Յ. Դանախաներեան մաքուր եւ անմաշտոք զորքին ինքու ճրուղին լուսնին տակ։ (Գաւառներուն) մէջ ուրիշ կատակներէն զիւրիք զայնութիւն չունէր։

Արտաշէս կը պատկանէր ուրջ սերունդին։ Թէեւ անմաշտանք ու պատանաւոր ճամբ կը դաւաններուն, ճամբան ուսուցիչն էր այն շաւոյց ճորի Ս. Վարդան փոքրիկ զիւրի, սկսեալ 1904 թուականին իր բնակարանի կը պահէր իր ճարտերի Արտաշէս զիւրի մէջ որ մտաւորապէս ճէկ մամուռան ճամբար կը իր պաշտանակարմ զիւրին։

Վանի շաւոյց ճոր էր անիկ Անտաշոյց յիւր զաւրիական ճամբաներու փոխադրութեան անմաշտոք ճամբան Արտաշէս — Ս. Վարդան — Սարգիս զիւրի ճիւր Սապիկ շատ փառապատիւ զիւր մը։ Պէտք էր անիկի թրքական ճառագայթ թաղի ամբողջ երկրորդին եւ խոտը Կատակացի կոչուած ճողպարները որ արտաւա Կարգէ միմանիկ ճամբորդին Կատակացի կոչուած մայրը յայտնի է իր ամայութեանը ճիւղաւորք օրերէ։ Մոլորակները բլուրներուն աստորութիւնը թաղաբայրի, մաքիւ ու խոր քարայրները գաւառներու թաղաբայրերէն։ « Չորս սիւններով, աստնիւրով խաղիկ, կանաչաւոր քարայր, տեղիս դարանի ի փոքր վիճակմա՛ն, ինչպէս կը գրէ Կատակացի եւրպիւ։ Արը — ուսանալուք արա զայնի մայրին։

Ըստ Ռոմիւսի Արճուրում, այս քարայրներուն մէջ էր որ Արտաշէս կը պահէ մանուկ Արտաշէսը, պատկանին վերջ Սամարտիկ տան կոտորածին, Երտանի տարեկ, մինչեւ որ յաջողեցաւ հասնիկ դասի Գորիսի արքայինը։

Այդ օրերուն ճամբորդները Երտանի խաղաբայրէն ու երբեմն այ սպաննելով սոյգորական, քանիք էին Կատակացի ճամբար վրայ։ Այս պատմաւորով ճախրէր Տարկապուրտն էին խոյով ամբողջով։

Գրեմէն որ 1915 Սարգիսեան յաղթանակի հետեւանքներէ վերջ ճամբարի շաւոյց խոյով որ թուրքեր այս տարեք պատմութեան մէջ, սակայն ի փոքր կը գործ ունեցալ անոնց հետ անանց մեծ դժուր տալու։

Քաջապիտ Արտաշէս երկու տարի չարունակ, յաճախ միմանիկ, կատարեց յեղափոխական թրքութեան փոխադրութիւնը այս ամառի ու վասնպատեք որ ճամբարներուն վրայ։ Օր մը կը ինչեմն ու կը խաղաբայր, սակայն չեն կրնար գտնել իր խաղիկ ներքանին մէջ պատմած ճամբար։ Արտաշէս կատակացի երտանելու էր։ Այն օրէն չարունակեց այս ճամբարական դուրս լինելովին ճամբարներէ։ Ճամբարական Կատակացի զաւանդութեան աւան — խոր օրերուն Արտաշէս այ ուրիշներէն հետ դուրս լինելով կը կայնին ու կը գտնակունեն, խոտանալու թուրքներ իրաւելու ճամբար, բայց ի դուր։

Վրայ հասաւ Օսմ. Սահմանադրութիւնը, Պահ մը կարծուեցաւ, թէ Արտաշէսին է աշխատէ։ Եւ դաւախական զարդիկ զորքանքներէն կանգ առաւ։ Ճիւղաբանն ու խաղաբանի ինչպէս չէր լինէ։ Շտապեցան հեռանակարներ։ Բայց արտաշէս որ երաջ էր...

... անա նորէն հինգ յեղափոխական շիւթորք։ Անմահ Արտաշէս նորէն իրաւելու զիւրերուն մէջ իր հինգիկ պատմութիւնը։

— « Տղերք, մի խաղաբայր, Թուրքը մինեուն Թուրքն է, այսինքնական լինի թէ ի թիւթիւտաւանան։ Ճիւր տակ, միայն զիւրի կը փրկէ մնայ։

— « Պարտի Արամ, պոթիմար Արտաշէս զիւր — դուկան ժողովի մը մէջ, մինչ արշաւա երկուս — սարքներն ինչով զիւրի անոնք, մեր մէկ քանի սպիւր, կամ մէկ ճամբիկ խոյով մայրիկի մը։

Եւ զայնովց զոսանով զիւրիք « արաններուն, իշխաններուն, պառագ լուսնի երեւին։

— « Զէ, արանիք, իշխանիք, վայր եր կոտարելու ելին մեզ Արտաշէսի պէն, մեզ պիտի զգասնին միմէկ։ Ձիւր զորքանքն չէր փոքր, առէր ու տակը զորքանքի փոքրեցուն։ Ձիւր զորք — ճամբորդ երտանալով դուկանի չունիք ձեր սոյգական տուններուն մէջ, անա երտանալովներն որ ճողի կուտան զիւրի ճամբար։ Ձիւր տակը մեր ձեռքը, օրդեղի թէ ձեր եւ թէ մեր դատար պատուապահներ։ Ի՞նչ կ'ընեն, պարտ Արամ։

— « Անճող եղէր, տղերք, այդ բոլորը կը

« Միմանի » ասանկ մը ի վեր թաղանթիմին — ներ կը հրատարակէ Քրտանի թաղանթիմին ճամբարականութեան զարդիկ զորքանքներն եւ ներքին անցուղաբայր մայրին։

Սպասէ, ասիկ օր կը թիւր թէ վերերն շատ գոյնիկ խաղաբայրութեան մը տեղի ունեցան է Կոլինթորքի եւ ճախանի ճամբարական կուտակցութեան ներկայացուցչներուն միջեւ եւ այդ տեղիւ, Ֆրանսայի ճամբարական զիւրակարուն — թեան ներկայացուած է սթալինեան նոր ապագա վարութիւնը՝ Երտանի մէջ։

Ճամբարին Կոլինթորքի զիւրացին, ի. Միւրիւրիւր կը վայնալ Արեւմտեան Երտանի մէջ մէկ առ զէկ զարդիկ երեք տեսակի ճակատաւ կիրքներէն հետ, 1) ամբերկեան զինուորական անջալցութեանը վերակալութեան զերմանական բանակ մը, որ մշտնապէս ու վասնպատիւ կիրքի մը կը նկատուի, 2) Ֆրանսայի, Իտալիայի, Պիւրիկի եւ Հոլանդիայի նման ժողովրդավար — զաւանդարական երկրներուն ուսերն էր 3) երտանի մէջ էրքուն եւ ամբերկեան խաղաբայր ճառագայթ երկրներուն։ Անցիկի եւ Սապիկի — ուսերը։ Չորրորդ մէջ էրքուն ամբողջ մըն այ պէտք է նկատել Եւրոպական, որ մասնաշաղկապ էր մը կը դրաւ։

Խորհրդային ճակատական ապագայութիւնը այս զարդանա ճակատակարարներուն հանդէպ պէտք ունի ունեց զինուորական ու քաղաքական հարաբերութիւնաց տարբերութիւնները։ Արեւմտ զուգահեռաբար, այս ցանցանի երկրներուն ճամբար — զայր կուտակցութեանց զիւրքն այ պիտի առաջնորդուի այդ նկատմաններէն։

Ձիւնուրական դեմոի վրայ, ի. Միւրիւրիւր, ամենին տակը, հիմնական կարեւորութիւն ներ — կայանցող ապագայական նպատակներ կը տեսն Սեմն Երտանիցի եւ Սապիկի մէջ։ Արշալար, աստեղ անջալիկ խաղաբայրն են, զորս ամբերկեանցինքն ոչ մէկ պարագայի տակ պիտի լինի եւ ուրիշ անէի վատմանին են իրենց ճամբար թէ ապագայական պատմաններով (Փա տը Բայի, Պիւրեանի լինեմ) եւ թէ քաղաքական նկատմաններով (Ճամբարական կուտակցութեանց տկարութիւնը այդ երկրներուն մէջ)։

Այս պայմաններուն տակ, Սոյգաներուն թիւ 1 նպատակներով, պատարագի մը պարագային, պիտի լըյալ անմաշտոք ճամբարի մը մէջ մեծ սեպտեմբեր ճամբարին թիւ 2-ումն այս զիւրակար ու անխորտակիկ խաղաբայրներ։ Այս քանը կարելի է արդական պատմութեան տակ — օգտանալին եւ հիւրական յանթիւարի յարակաւում, Երտանիցի հիւրականի զաւանդութիւններէն մինչեւ, Փա տը Բայի երեքները ճամբարին նկատման յարակաւումն եւ ցամաքահանումով մը Անցիկի վրայ, որ արդէն իսկ քաղաքն եւ դրաւ — անմ զիւրի լըյալ վայրաւու ուսերուն կողմէ։

Կարգաբանք չուտով, պատանասնց Արամ, ճանգաղանցիկով Արտաշէսն ու իրեն ճամբարիցները։ Կը կարծ մամանակն, անաշաւ Արտաշէսներուն արդար ցուցնալանքով, յեղափոխութիւնը զիւրիք դնել տուաւ ճաղանքներն եւ իշխաններ — րունս, եւ յայտնից զիւրիք զիւր զիւրի անխորդ երտանալովութիւնը։ Արտաշէսն այ ունեցու իր պատմած ասանց արճանալով։

Ան վերակած էր իր նուիրական զորք անէի կուտակել եւ անմաշտոք թիւթոր, յեղափոխական ճամբարներուն ու դրանակներին հետ փոխադրելով անա զիւր եւ ուսեր, զիւր թէ զորիկ, ամբողջ հինգ տարի եւ։

1914-ի վերջերի արին կը հոտեր Վասպուրան — կան այլաբարէ Դանիկ ճիւղաթիւր օրական չունեք իր հակիկ զարմանալով զայր ճամբարներ։ Վրայ Այս ժե օրերուն Արտաշէս թիւթորը մը հետ նա — մայր մը կը հարցնէ Բերդակի զիւրը։ Վերադարձ — ճին Բերդակին նամակ մը կը յանձնուի իրենց, Կոնստանդ զրիւրու ճամբար։

Մուրառան զիւրի ճամբար ամբարներուն կը հանդիպի, որոնք կը ճամբարին անմաշտոք լըյալ։ Արտաշէս անթիւթոր մը մէջ կը զուէ ասորը հանակ, կը վերադարձ « միւր չեմքն մէկը ու կրկնելով կը նմուրի կոնկա Վանի քրտի մը վեր։ Ծառով կը հանին մօտ 50 Բերդակ, Թուրքեր եւ ոստիկաններ, ճիւթոր թէ հետոսն ու կը պատարկ Արտաշէսը, զայն ողջ մնալ թիւթուր մայրաքաղաքներ։

Արտաշէս ճիւղապալ կը կուտի վերադարձելով քանի մը ճողի եւ ու վերին փամփուշտ իր ճակոխի կողմէ, զիւրի վիճարուն ճամբար։

Այս մտաւորական պատմած անման Արտաշէսի զիւրակար մտահոգութիւնը կանգ էր անհետացնի իրեն վատմանում արքայան թիւթորի կողմը, որ երեք զանուեցաւ, ճակատակ Թուրքերուն կատարած մանակեղիտ խաղաբայրութեանց։

Արեւիկ պիտի ըլլար՝ 1940-ին չիթիլիկի ծրար — զրաւ յարձակման մէկ տարբերակ։ Բայց չիթիլ — լիւր, այդ թուականին հիւրական միմանիք չու — ներ։ Միայն կողմէ, անոր պայմաններին մէջ եւ — սակեաներու միմանի շարք։ Գիտելի կործանից կը չարտանալու յաղաքիցապատմը ճիւղաբայրան էր եւ Արեւիկի վրայ։ Չորսպարներ կ'ուրէջէր զանիկ երկնց ուսեր Արեւիկի վրայ յարձակման ճամբար։ չիթիլի, ոչ փոքրաւ եւ ոչ այ կըցու արքանից իր տեսակեւոր — ամէն ինչ ընել թանկըն ջիւրու Անցիկին, զոր ամբերկեան եւ արեւմտեան պատկառնութեան միմանիք թաղանթ կը նկատուէր։

Ասոր միւր ճակատակ, տեսակներուն միմանիք կը թիւր խաղաբայրին սպալանքային մէջ։ Արեւիկ վերջը, բայց ասանց յաղաքան, Սպասնան այ նպատակաւ պիտի գտնուի զինուորական արշաւանքի մը։ Այս հիմնական խաղաբայրներուն ճամբարին է որ ի. Միւրիւրիւր պիտի կրնայ կանալ ինչ ամբերկեան զինուորակներն եւ այդ խաւ — լինելովին հետադարձ յարձակումներու պատրաստութիւնը։

Այս սկզբնական ճարտար յաղաքիցներու ճամբար, պէտք է ամէն դնով չեղարացնել զիւրան ցամաքային թուրքի մը սպանալիքը, իսկ իսկ կողմէ կազմաւորել զիւրակարները ուրիշ արեւմտեան երկրներու, մասնաւոր Ֆրանսայի եւ Իտալիայի, որոնք նուազ փաստին եւ Ամբերկեանցներուն երեք զաւանդութիւնը։ Այս պատմաւոր ու նաեւ ամբերկեան սպալանքային ճամբար նուազ նպատակաւ իրենց աշխարհաքաղաքական զիւրիկ թեւումով, այս երկրները, ամբերկեան զիւրակար խաղաբայրներ են։ Ղեկը է որեւմն մամաշտոքային միմանիք վերցնել այս երկրորդական ճակատաւ — կողմերը, որպէսզի կարելի ըլլայ անէի լաւ եւ արանց ապստեան ճարտանքն նախ զիւրակար ճամբարակարներէն։

Այս պայմաններուն տակ արեւմտեան ճամբարական կուտակցութեանց ճիւր կը թուի ըլլալ հետեւեանը։

Ամենին չափման զին Արեւմտեան Գրեմանիկ զիւրակարներն դժ մէկ, այդ քանին մէջ յայտնի ճամբար, կիրքային բոլոր միմանիքն։ Երեքին զիւրիկ ճակոպեղման սպալանքային օրեւ տուրիկ հետ մամաշտոքային զինակցութեան եւ օպտատորներուն մօտ միմանիքութիւնը։

Անցիկի եւ Սպանիկի մէջ զարգացնել զինուորական եւ ապագայական ամբերկեան ճամբարներուն աշխատանք, անանց ճարտարներ զորքանքներեան օրիւր մեկեր։

Ֆրանսայի եւ Իտալիայի մէջ ճամպար կազմաւորելով քաղաքական ուսեր, ճամպարակներով ճակոպեղմանականութիւնը, ճակոպեղմանականութիւնը, խաղաբայրութեան քաղաքական բոլոր մեկեր եւ քաղաքակրթ չեղարկութեան կործանիցները, փոխանակ վիճի բանուրի անուն հետ։

Մասնաւոր աշխատանքի զիւրակալումն են Եւրոպայից իմ մէջ վերակալումն ճամբարականութիւնը։ Անոր կուտակ են պատրաստելու այդ երկրի «ապագայութեան», պարեանի երկրորդականները։

Թուրքերը վայրագորին խոյունիցներն նաւաստիկն անունը մայրենի։ Ուրբերէն չունա մը անցուցանել, քաղաքներ ճամբարներին քաղաքներով, չարուած, արեւմալանքային, բոլիկ բոլիկ զիւրիկ մէջ պատմականութեան օրիւր, ճայց ասպէկն տեւ — դուրով անոր, սպանալից ճայցիցները։

Փոխ — վրէժէ վանեանով ամբարկալ քաղաքական ճայցիցներն եւ կարգ մը օրիւր տուններն ու զիւրեր, որոնք յեղուցանե ամբարկալով ու լաւան երեւ չարսէ հողորդութեան նկարագրուցաւ ամբողջ զիւրի, որպէսզի ճայցը վերաներ չարսէ մօտիկ մը ձեռնարկի։

Ճարտարապետ Արտաշէս Թաղաբար կատարուցաւ խոր տակի մէջ ու վրէժէ օրիւրով։ Արքայեր, իր բնիկները ճարպիկներ լուսնի վրէժէ կողմ կողմ մը անաբանականութիւն։ Արամ խաղանքութեան յորդորները միայն կըցան ասանց տունը կատարեալ ազգաթ մը։

Բանի մը ամիս վերջ, 1915 Ապրիլ 7-ին, այն օր կըր Պապան ճիւղաթիւր թիւթանքները սկսան քրտալ զիւրակարանի ու Քաղաքանի մէջ վրայ, 400 կուտակ Քիւրտեր երկու թիւթանքով եւ տեղացի Մուրառան ճարպիկ զիւրիկ։ Արտաշէսի վրայ — ուսով իր քաղաքական եւ անմաշտոքութեան օրիւրան, ի. մի. միմանի կը չարսէ քաղաք զիւրակարներն այս անակի զորք եւ չորս մամաշտոք մէջ ամբարճար փոխաւորել ասանքներն թիւթանք, ընալնուած իրիկով զիւրի թանգութիւնը։

Անտարապետ Արտաշէսի ճողիկ խաղաք այն օր։ Իր երկար տարեկներն աշխատանքն ու զաւանդարակար կանգներ տուած էին իր սպասած արքայիցինը։

Բիւր յարանք ու փառք բոլոր Արտաշէսն — բու անմաշտոք յիւստակին։

Ամէկ ոյս կորուսած է

Հակառակ Մ. Նահանգներու ընդդիմութեան, ՄԱԿԻ զարգացած յանձնախումբը որոշեց 48 ժամ լիտուացիները որ աշխատանքները, քննելու համար փոքրիկ նոր տառաշրկները, Գորտայի մէջ գնացաւ մը կը քննուի մասին: Բազմաթիւ պիտու լինանք Մ. Նահանգներու միջև ծագած տառաշրկները: Բազմաթիւները սուր հանգամանք տառացան այս աստիւ: Որոշ կը տեսնուի թէ այդ պիտու լինանքը, հոգեկան աշխատանքները իսկ իրենց, համախմբաբար քննատեսներ հետ հասակ - ցողութեան մը դպուի եւ Գորտայի վէճէ կարգա - դրուիմը տառաշրկելու համար:

Այս պիտուութեանց դուրս կը դառնուի ՄԱԿԻ Բիշոպներ, որոնք զիրենց այս հարցին մէջ, չեն գործողութեան պատճառով եւ ամերիկեան հանրա - յին կարծիքին: Դեռաւոր լրեւի, ժողովին առջև, վարչապետ Պ. Էթլի յայտարարեց, թէ ամերիկե - ան յետ չէ կարողացուցած, վէճը լուծելու: Բնական ընկերակցութեան խմբակը համար: ՄԱԿԻ կը կար - ծենք թէ պարզ գէշ ընտրուած է պահանջներու հա - մար ՄԱԿԻ միջոցներ ձեռք տանել փոքրիկ դէպ - քան մը որ շատեր հետեւածներ կընայ ունենալ: Պ. Էթլի յայտարարեց նաեւ, թէ բրիտանական կառավարութեանը ուղարկութեանը կը ձեռն փո - քնի նոր տառաշրկները, որոյց այդ, ինչ կը կար - ըլլայ, հարաւորութեանը սրտէ համախմբաբար մի - խմբակներ կը զիր խաղաղ տղերքու ընտանիք - անց մէջ:

Միայնակ յայտարարական խորհուրդն ալ մասնաւորաբար կը զարգէ այս հարցով, կը մը դառնուի համար: Ուրիշ չող մը կը կարգ մը Գերմա - նիոյ վարչապետին ինդիքը, որոն մասին Ամերիկա - նի տարբեր տեսակէտ ունի ծրարան:

ԹՈՒՐԻԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱԼԱՏԵԱՆԻ ԴԱՇԻՐԵՐԸ

Անգլալի զարգացած շրջանակներ կը կարծեն թէ Մ. Նահանգներ, այժմ, յայտաւոր - ղիր մը որ ըստան են՝ Ատլանտիկի զաւիթին մէջ Թուրքիոյ մասնակցութեան չունիլ եւ պիտի կը - րան այս խնդրով միջամտելու ուրիշ պիտու լ - րանց մաս: Մ. Նահանգները համոզուած են այսին, թէ Թուրքիա սերտօրէն կապուած է ՄԱԿԻ զաւիթին, ինչ որ անհրաժեշտ կը դարձնէ նաեւ անոր մասնակցութեանը արեւմտեան պայա - ւանութեան ծանցելը: Միայն Միջերկրական պայաւանութեան մարտնչուն մէջ Գերմանիոյ ան - զամակցութեանը անդաւորաբար կը դառնի Թուր - քիեր:

Այս կապակցութեանը կը յայտաւորուին կը - կու հարաւորութիւնները — կամ Մ. Նահանգ - ներն ալ պիտի մասնակցին 1939ի անդին Գերմա - նի եւ Թուրքիոյ զինակցութեան եւ կամ Թուրքիա պիտի ընդունուի Ատլանտիկի զաւիթին մէջ: Ամէկ հասանալի կը նկատուի այս պիւրկրներ:

Մ. Նահանգները չափ կը հետաքրքրուին նաեւ Յունաստանով եւ Կիւրին որ իրական զինակցու - րեան մը կը դառնի այդ երկրին եւ Թուրքիոյ դիմ:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Գերմանական ինքնիշխանութիւնը, որ Պարի - շուրքը զինուոր մը հրապարակեց որով կ'ըսէ. — « Զու եկաւ ստուգելու համար թէ իրական տար - րերով ինչ մը կ'ալ զերման կանոնադր զինուորին ու ապալին եւ շինելիք ու կը ոճարարով խորհուր - անցին: Եւ ինչ համարում էին զինուոր զինուորը կըրտուած է իր պատիւը: Կարգ մը անհասանելու զորման անպատասխան կը դատարարուի կը - րաբերքը միայն իրենց վրայ կ'անդարդանան եւ ոչ թէ զինուոր զինուորին եւ պարեմներ, մեծա - մասնութեան վրայ: — Զորավարը երկար խօսուի - ցով ինչ մը ունեցած արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետին հետ: »

ԲԵՆԱՌ ԺԱՆՏԱՏԵՐԻ (Թիֆլիս) ղեկ աղ - ղու զին մը դատած են իտալեր մը ամերիկացի դի - ւաններին, որոնք հինգ տարեկի մը վեր հնուցա - րան ինքնին կը կառարարէ ինկալուող մէջ: Նոր զինը կը կուգի «Քիլերաթիս» եւ շատ զուսպու - չիլ արդիւններն արտաւ եւ հինգ տարեկի պարա - րաններու մէջ: Դիւրը կը տրուի քրեան եւ օդա - վանք կը նաեւ փորձարկութեան ղեկ:

ՀԱՅ Թ. Ռուբին Նախան, գանախով ծան - րացու զիւրաւորակցու Դիկերի մասակցով ինչ - քանով մը մէջ, հանրի Մուսկով անուն մարդու մը կ'որոշէ որ անիմպայէ ձեռնարկուողներ: ԹԵՂԱՆԻ Թերթերը կը գրեն թէ ամերիկեան զինաւորած նաւ մը հասած է Ծախիւրի նաւահան - քիստը, ըրեկոյ մասնաւորապէս միջակ հրատա - րէր, հակաօդային թնդանքներ են: Ուրիշ գիտա - միջեր ալ պիտի հասնի Փետրուարին: ՓԵՂԱՆԻ ջուրի մասին հարցապիտու ուղ - ղուած լրագրով, ատոյցադատական յայտարար - յայտարարեց թէ հետաքրքրալի մարդու է: Կարգ մը Թաղերու մէջ Մէնի ջուրը թափու եղէ համ - մը ունի, բայց ամերիկեան չէ պարտականք:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Այս ուրբաթ, ժամը 20.30ին, Le Cadet սրճա - րանի վերնասրահ (méro Cadet):

Կը խօսի՝ ՇԱՄԱՐԵ ՄԱՐՏԵԱՆ, Ներքին — Ազգային գաղափարը արեւմտակա ժամանակ մէջ (1812 — 1865):

«ՀայԲանաստեղծութեան Օրը»

Մուրցիկի մէջ

Այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Կը խօսի Փրանսացի երիտասարդ բանաստեղծ

Mr. LUC — ANDRE MARCEL

Հայ բանաստեղծութեան եւ նարիկացիի մասին

Կ'երգէ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Դաշնակ՝ ՕՐ. ՋԱՄԱՌԵԱՆ

Mir Yves Tessier կ'երգէ հայկական երգեր

Մուտք ազատ է

Հ. Յ. ԴԱՇԵԱՆՅՈՒԹԵԱՆ

ՆԵՂՈՅԲ ԳՈՒՆԱՅԻՆ ՌԻՔԻՐ

Կաթակերպուած Լա Սիլվայի «Մատիկ»

խումբին եւ Ն. Ս. «Հարցի» խումբին կողմէ:

Պատուոյ նախադասութեանը զարգացալ - անի, Մ. CRAILLE եւ մասնակցութեանը Մար - սէյլի Շ. Կոլմարին:

Ներկայ կ'ըլլան ընդհարարանի անդալ ընկեր

SANTINI եւ գրող թիւ ընկերակցական կուսակ - ցութեան ներկայացուցիչը:

Այս Շարաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկերա - րականներու սրահ (Cercle Jean Jaurès):

Ի ՅԵՏԱՍԿ

ԳՈՒՐԳԵՆ Մ. ԱԼԵՍԵԱՅԻ

1907 — 1947

Նախաձեռնութեանը Մարտիկի Մուրցիկի Ռա - փայէլեան Նախկին Աշակերտներու Միութեան:

ՀՈՐԴԵԱՆԻՍԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՌՈՒ

ՊԱՏԱՐԱՅԻ պիտի մատուցուի Կենտրոնի Միջ - քանակ հարկեր, կողմէ, Մարտիկի St. Vincent de

Paul (Les Réformes) կենդանի մէջ, այս կիրակի

28 Յունիս, ժամը 9.30ին:

Նոր աստիկ յարգանքի յիշատակութեան

Մարտիկի անտիպիկներ (218 mètres) ուրբաթ

ժամը 12ին եւ 19.10ին, Provence — Magazineի ըն - քանակին:

Այսին Տիկին Ռուբին Գ. Թիւրքիական, Տէր եւ Տիկին Միւրցի Երեւան, Տէր եւ Տիկին Արեւմտեան

Թիւրքիական (Կրեմուլը), Տէր եւ Տիկին Միւր - քան Թիւրքիական (Կրեմուլը), Տէր եւ Տիկին

Դաշնակ Թիւրքիական (Կրեմուլը), Տէր եւ Տիկ. Արգել Թիւրքիական (Մարտիկ), Տէր եւ Տիկին

Կարապետ Թիւրքիական (Մարտիկ), ինչպէս նա - և Թիւրքիական, Շառլանի, Երեւանի, Սիւնի - ան եւ Արգելեան ընդերքները խորհուրդի վիշտ - րի ծանօթանալու իրենց անուանին, հոր, հորիւ - րը եւ արգելանքին:

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԹԻՒՐԿԻԱՆԵԱՆԻ

ժամը՝ որ անդի ունեցաւ իր ընկալարանի մէջ, 52

Ave. Felix Faure Aubervilliers, méro Porte de la Vil - lette:

Յուրաքանչեւ թիւրքիական պիտի կատարուի վա - ր Ուրբաթ, ժամը 8.30ին, որ հաւաքունի իր ըն - քանակները: Թաղում՝ Pantinի Cimetière Parisienի

մէջ:

Թատերական ներկայացում

Նախաձեռնութեանը Հ. Յ. Գ. Միւրցի Սիւնի - անի Լիւրի Կարօ Նիքոլայիւնի, սերայծար մաս - նակցութեան Պու. Օտտուի Թատերախումբին:

Կը ներկայացուի ԱՐ Մ Օ Ք

Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Պատ. Վիտուր

Պ. Մարտիկանի արահին մէջ:

ԶԻՐԱԿ ԱՆԵԱՆԻՐԻ ԻՍԿԱՆԵՆ

Առաջնակարգ իր մասնակցական

պարտաւորութիւնով Բոլոր Կրեմու - րականներէ փնտրուած միակ արտօժա - ւան զորացուցիչը Տոնական օրերու եւ

խնդրներու սեր աներուն անդաւա - կան եւ անգանցաւորի զարգը:

Dépôt Central: Grande Distillerie du Parc. 1Bld. Onfroy (Prado), Marseille. Tél. Prado 63.50 et 62.93:

Dépôt pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha - dourian, 10 rue de l'Épée, Lyon. Tél. Moncey 32.10:

ՄԵՐ ԲԱՃԱՆՈՐԴԵՐՈՒՆ

1950ը վերջացաւ, բայց տակաւին անկախ

հաշիւներ կան: Կը խորհրդի փակել անկախ: Յունարարի վերջ տակաւին ենք զարգեցնել թեւադրողներուն թերթերը:

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԵՄԻՇԱՏԵՐ

ՓԱՐՁ — Հ. Յ. Գ. Նոր Սերունդի ԱՆՆ - րանեան խումբի գրաստութեանը այս հինգ - րաթի ժամը 9ին, Stud. Caumartin: Կը խօսի ՎԱՆ

ՅԵԱՅԱՆ: Ներքին «Հայ գրականութիւն»

ԲԱՐՁՐ ՀԱՅԲԻ Հայր. Միւրցեան Մարտի - յի վարչութիւնը խիտ կարեւոր Բ. ընդհ. ժողովի

կը հրաւիրէ իր անդամ եւ ոչ անդամ կը շարքեա - կեցանք: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին,

Cos Joseph Thierry, 6 (Chapitre) Bar Palace:

ԱՅՈՐԴՎԻՍ — Հ. Յ. Գ. «Շառլիկեան»

խումբի գրաստութեանը այս ուրբաթ երեկոյ, ժամը 20.30ին, Պ. Փաշտանի արձարան: Կը

գրաստութիւնը Բ. ԲԱՌՈՒՆԵԱՆ: Ներք. Մ. Վարդանիս, կիսմիջ ու օրորոյ: Կը հրաւիրուին

բոլոր համակիրները, Նոր Սերունդի անդամներ

եւ ընկերները:

Ֆ. ԿԱՊ. իւլի Պանիկո Բաշտի մասնաձե - րին ժողովը այս շաբաթ ժամը 3ին, ընկեր Մ

Արեւմտեան ընկերները:

Հ. Յ. Գ. ՄԵՆԻՍ Խումբի ժողովը այս շաբաթ

կէս օր վերջ ժամը 6ին, սոլորական հաւաքա - տեղին:

ՆԱՅԱՆ ՈՒՆԵՆԱՆ — « Նոր Սերունդի Օր »

Փարիքի մէջ, Կիւրակի, Ապրիլ 1ին: Մարտաւա - նութիւնները յանդիմով:

ՄԱՐՁԱՐ «ՅԱՄԱՆ» ՎԱՐՁԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ներքին Պ. Վաղանիս 300 ֆրանք կը ներքին

Անարի «Յաւալ» վարձարանին:

ՏԱՄԱՍ

ՊԱՆԴՈԿ ԵՒ ՀԱՇԱՐԱՆ

1, RUE D'ALIX, ՍԿԻՐԸ

4, Rue du Mont de Piété, MARSEILLE

Téléphone: COL. 41-92

Վերադարձուած է մեր հարաւորներէ հայաւորը,

ԱՐԻՒՄԱՆԻ ԲՈՒՐՈՒ ԶԱՐԲԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐՈՎ

Այս պիտի գտնէք

ՀԱՏԱՐԱՆԻ ԵՒ ՏԱՐԱՆԻ ՍԱՐԱՆ, ԱՌԱՅԱՆԱՐԿ ԲԱՐԸ ՄԵՆԵԱՆԻ, ԽՈՐԴԱՆԵՐԻ

ԶՈՏԱՆ ԿԱՐԱՆՈՎ, ՎԱՏԱՐԱՆԻՍՈՒՄ, ԱՐԻՒՆԵԱՆ

ԵՒ ԵՐՈՒՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐԵՒ ԵՒ ԱՌԱՅ ԵՐՈՒՄԱՆԻ -

ՆԵՐ ԵՒ ՄԻՋԵՐԿԱՐԱՆԻ ԹԱՐԱՐ ԶՈՒԿԻՐ, ԽՈՐԴԱՆԵՐԻ ԵՒ ԿԱՐԱՆԻՆԵՐԻ

ԵՒ ԵՐՈՒՄԱՆԻ ԿԱՐԱՆԻՆԵՐԻ

Պարտաւորութեան փորձուած հայ եւ ֆրանսացի

խոհարարներ կողմէ:

Ամէն խալի յարմար եւ դիւրամտացիին գին

Ընկերութեան իր յարկեր յանձնարողները

զուսպունի փափաքով, ձեռքերն առաջ ԱՌԱՅ

ՄԻՋԵՐԿԱՆԻ կը սպասարկէ արտօժան ընդ - րանք, մասնաւոր հարաւորներ ՈՒՆԵՐ ՏԻՒՐԸ:

ՊԱՆԴՈԿ

Ամենամեծի կահարարութիւնը մեր արդի - կան պատիւներին մէջ պիտի գտնէք Երեւանի,

տար եւ պաշտ. արդի, արդի եւ հնուածք սենեակի

մէջ՝ շատ յարմար գինով:

Թիւրքի կոթմով ներկայացող յանախոյ - ներուն մասնաւոր փեղ:

Այցիկեց եւ փորձեցե՛ք մէկ անգամ համոզ - ուելու համար:

ԿՈՒՆԴՈՒՆ

Որոշ զարգացում ունեցող երիտասարդ մը,

որ պիտի զարդի մասնուն գործով եւ աշխատանքի ներքին հակոթեմքով:

Դիւրի Պ. Կիրակոս Ապրիլեանի, 68 rue Rebe - val, Paris (19):

Le Gérant: A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesge - (13)

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6366—նոր շրջանի քիւ 1777

ՄԵՐ ԽՕՍԻԸ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ

Պարզաբար կոչեր կ'երևան յանձն Հայր-
Մկրտիչին, ապալիլ ոգին արժարեւոր եւ զա-
նազան ձեւերով յարգեցնելու համար։

Քիչ առաջ նորոգիւիւններ կ'այտնուէր աղ-
կոյնի եւ աղբիւր։ Մասնաւոր միւր զարդիւն-
մէջ ուր թուցան է Հայր. Մկրտիչեան զործո-
ւելուիւնը, իսկ ինչ ալ շատան ետառան —
Նորէն Աւերկանի է այդ Մկրտիչեան այ կե-
րտույ։ Կենդանի փառաւանք է շատահաւ աղբիւր,
իւնչույն ուրիշ կամայնապալիւններ։

Ի՞նչ փառաւոր ներքին պատահումներ խոր ա-
մառանք ձգան է նաեւ այս ձակաւոր վայր։

Այսպէս, երկու թեւերու քամուած ուն շատ
բար Հայր. Մկրտիչեանը — միմ աստուի՝ ջոնքը ։

Միշտ միեւնոյն պատահումներ։

Որո՞ւ համար գաղտնիք են այդ «պատճառները», որոնք նորի աւերը կը գործեն հանրային կենտրոնի թուրը ձախալուծելու վրայ։

Կը թուէ՞ յիշել երկու ամարդի, գրուելի բառեր, — «Հայաստանի» եւ «Հափաշայաստանեան» միջատընդ հափաշայու համար։

Բաժնուած քլլալով երկու թիւերու, քնալու հնարար ճիգը չու նիւթիսան աղբիւրներն էլ կը հօսի տարբեր ուղղութեամբ։

Հայտարարեց ի տանել Հայր. Միութենի մը. որ քր իմ արժող յայստառողի կըրնոյնցանամ ըլլալ միեկնաբն տառաջարկեանց վրայ:

Աեկի չառ յառեանառնեկ ի որ կը տեսնենք: Ապա տըրենն շատում, մատնում հերկողն:

Տարբերեալ փորձառնութիւնս յառ չկուր, բնական համբաւ գտնորու ի նաշանողի մը, առտարի քր քորքը Հայրեկեղեցիքն մէկ Միութեան մը: Համարմարտու համար:

Մտնոր քր վեց - խօբը նաշանի ի ծով քր պահանջեկ, 1878ն քր վեք, անտեր անդամ տալալն ինկ կըցած վեց - խօբը նաշանապատկոթեանց մէկ անմիտեկ բրնեկ տառաքիլ Հայրեկեղեցիքն:

Աղբարեն, զանի՞ նաշանեկն Միութեան կըրնա համբը, զանազան զառքանքն, գիւրեւրու, քաղցիր անուշուշ հաստատում կարգավերութեանց մէկ:

[illegible]

Վերջերս հրատարակուած գեղույցէ մը կը տեսնեմ հետեւեւ թէ ֆարիդի Վասպուրականցիները, որոնք հանդատեան կը չուած էին 1945էն ի վեր, վերականգնուին են 1950 Հոկտ. 1ին, չառ լայն ծրագրով մը :

Պարզ և պիմանելի նորություններ, ինչպես և խնդրում էր պարտաճանաչ այդ ջրաղիլը։

Որքա ատիկի եւ պիմանալիքով ամբողջական բնութեան, հրաշխար Եւթովի թիւը յաջողի եւ հիմնական առաջարկություններ մէջ։ Ինքն անհնէ առաջ՝ հաւաքներէր խորհրդանշ զրման բոլոր վանքները։

Ոչ քի բրաւուր ունի խուսափելու, երբ առաջին ժալըր անուան է արդէն։ Բացախան երբ իր խորհրդանշ ունեցած է։

Միջմանկեալ յիշեցինք այս պարագան, ըսելով համար թէ լուրջ վերագոյնադատման մը կը կարօտին Հայր-Միութիւնները, մասնաւորապէս մեր չըմանին մէջ :

Անհրաժեշտ է վերաքննել, մասնաւոր, գործուղութեան եղանակները, նկատի առնելով տարազոր բաղադրութեանց հոր պահանջները։

Անհրաժեշտ է, նաեւ, ամփոփել, համախմբել մանր - մունր խմբակցութիւններ, աւելի արդիւնաւոր եւ համաօրոտ գործունեութեան մի նոյնութեամբ համար։

Յիրուցան քաղմութեանց ինքնապաշտպանութեան, նոր սերունդի փրկութեան հոգը ամէնէն աւելի կը ծանրանայ Հայր. Միութեանց վրայ :
Շ.

Զորեխաքթի օրուսն

ցոյցերուն ձախողումը

ԵՐԿՈՒ ՀԱՉՍԻ ՀԻՆԳ ՀՍՐԻՐ ԿԱՍԿԱՆԵԼԻՆԵ
ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԾ ԷԼԻ. — ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ Կ
ՀՄԿԷԼ 6000 — 10.000 ՈՍՏԻԿԱՆԵՐ. — ՀԱ.
ՄԱՅՆԱԿԱՐ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԳՐԱՌՈՒՄԸ

Ինչպես հարգում էինք երկը, ուստի հասակավարժաւորներ լինելով չհեռացան միջոցներ ձեռք առնալով իր շորքերսրբի զոր, խախտելու համար զօր Աղբյուրները զձմ արտառաւ բոլորէ ցոյցը :

Ինչպէս իր հաստատու տնակներ իրենցը արժանան իր քրտուն ինք 6000 — 10.000 ոտսր՝ հանձնել, դրաւորով չանց իրենցի պտղունակ եւ ուրիշ հարեւոր Հնչակ, արգելակ ցուցարարները չարանակ մտնակ: Օրէն Սիմֆոլիսի: Այս աւելու ինքնարդիակներ 2500 կամահակներ, բայց իսկ ինքնը չար քրտունակ :

Կարմահերթիկները քաղաքացիական կարգի տրամադրած էին, որպէսզի ցուցարարները Շահ Ղէկիզէ փոխարեն. բայց ոստիկանները վարպետ ռազմավարութեամբ մը կառարկեցին ղէպէն պաշտպանողները, ձերբակալելով ուղեւորները:

Ոստիկաններուն արտասուարեր կազ տրա՝
մադրուած էր, ի հարկին դործածելու համար
Հաղար ոստիկաններ կը պաշտպանէին Օթէլ Սէ
Ռաֆայէլը, ուր կը բնակէր զօրայարր :

ժողովուրդը չախբարիչ մենամասնությունում հնազանդամ էր կառավարությունն յորդորներուն զգուշանալով համաժողովներէ, իսկ ժամանի - թէ՛ն կը զրէ թէ՛ 50-000 ցուցարարներ երկու ժամ թիացուցանէ «Փարիզի ՈԶր Այլընհատորի»:

Նոյն աղբյուրին համաձայն, «Տարբերաբար անձնուէք բնկերներ» աւելի մեծ հափով տարածել էին «Իսլամիթէ»-ն, հակառակ կառավարական արգելքին: Իրիկուսան համայնախմբը թերթը «Ս Սուրու» զրաֆնետած, աւելի վերջն ալ արգելուած էր թիւեռնոյն պատճառներով:

✂ Պատմության զինվորը կ'ստի թէ Չորիկը չարթի աստուան լիմանիկիցն եւ Հիւլիսաստուանը քոր արգելուած էին անոր համար որ չհասարակէին ինչ համաժամարակաւ միջ հայտնիի բոլորէն ինչպէս կ'ուր, համար բոլորէն եւ բոլորը ցոյց տը կաւ աստուիկը համար : Այս ասիւի հիմունքն էր բաժնի ալ կը գործածէր — Verboten! (արգելուած է), բոլորով ինչ հասարակութիւնը կ'ուրէ զրուս : Եկան զհասարակութիւն Գարգիլի մոլորութիւնը : Նոյն պատմով յառաջարկութիւնն էր փակցուցած էին պատմով զմայ :

Կառավարական հրամանին անհատող թեր-
թերուն դեմ հետապնդում էր կառավարու-
ման 1848 Յունիս 7-ի օրենքին, որ վեց ամիս-
մինչև տասը տարի բանտարկություն էր նախա-
տես: Արդեն իսկ ձերբակալուած են 25—30 ամ-
բաստանականներ:

✕ Յոյցերը ծախողեցան առեւ դռանի մէջ
Բարսեղեանի չեղողներն թէ միայն հաղադ հաղ-
փար խոնքով զործեցին զպոլսի ժողովնե-
ղումանի, թայց ոստիկանութիւնը ցրուէ ։

✕ Զօր. Ալլըքհանաբը, իր քննական պտոյտ-
վերջադեցած լրջալով, միկնեցան իսլաւառ, ուր-
էջ պիտի լիբաղաւանդ Ամիրիզա, իր տեղեկագրի-
նեկիսլաղեցան համար առաքաւ, թուումին ։

✕ Հիերիդարական պարունակները, «*Լ. Գոթիկոս*» հաստատելով ցույցին ծանոթորդակ հրկեթ ինքնին հնգած հյանքերինպես Նոյն արքրինի համաձանի, Աղբ. Ժողովին հաժանիարակ աղանդները բողոքան ին կառավարական արգելքին և ինքնին բռնադատման դէժՄիւնեդոյ աման պատգարակութիւն մը դրկած Միջնադարեան, որ ջջաժմէ յայտնած է թէ ինքնը բնութիւն: Ոստիկանները հազիւ 4-5000 հը հայուն զոյգարիւններուն թիւը:

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Մենք, ԻՐԻՏԱՆԻՈՅ արարաբքն նախարար Պ
Պետինի առաջնական վիճակը մէկէն ի մէկ ծանրեց
էր։ Կրիտիկ, որմէ կը տատակայնէ ան, փոքրամեծ
թորաւորի։ Հաւանական է որ իմ Միւռթեա
հետ համաձայնելու կողմնակից մէկը կոչուի ար

ԳՐԱՆՍՄԱՆ Կառավարութիւնը լծուած էր օտար թերթերու այն տեղեկութիւնը, թ որովհետեւ բոլորովին Հակառակիւ Գեղամանի տեղեկութիւնն էր, ահա՛ Արեւմտեան Եւրոպայի պաշտպանութեան մասնակցութեան ծրագրին :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ՆՈՐԷՆ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ

Ինչպէս զրամ էինք, 48 ժամ յետաձգուած էր
էլ քաղաքական լաւձնաժողովին նիստը, հե-
տաւոր եւ համայնակար Զինատանը նախա-
ձակ հռչակելու մասին Մ. Նաճարեղեղեռ ա-
մսիկի քննութիւնը, ուսումնասիրելու համար
ինչի կտակարարութեան նոր առաջարկները :

Ժիզդ այն պահուն երբ յանձնատաղուրը պիտի սկսէր իր աշխատանքները, Հնդկաստանի ներ- ապուցիչը Սըր Գինէյկը Ռաու Հադորդէց թէ ու «լաւ լուրեր» ստացած է ֆէքիմէն եւ Հեռե- ադի պէտք է զանոնք եւս նկատու ունենալ, օրա- տարի զննութեան անցնելէ առաջ :

Հիմնական այս նոր զինամիջ մասին մանրա-
նութիւններ կը պակսին տակաւին, կ'ըսուի
այն, թէ Փեքինի կառավարութիւնը նոր լու-
սանութիւններ տուած է ՄԱԿի մէջ իր ընդու-
ման հաւ Քորէայէն օտար ուժերու հեռաց-
մանին :

Հնդկ պատուիրակը անմիջապես նիստի հրա-
ջարկեց և միջին արևելքում 12 պետու-
նանց ներկայացուցիչներ և հարյուրից անոց
աստանի նոր զինուժի մանրամասնութիւնն-
Այս առթիւ որոշուեցաւ առաջարկել որ կա-
զմի հոգեւորական լաւագոյնները, որ պիտի
էլ մայր։ Արեւելի վերաբերելով բոլոր կար-
կաններուն։ Բանձնակցութեան մէջ իւր

[illegible]

Բրիտանական կառավարության անգանակը
հայտարարեց Վադապառն Գ. իրենից կորել եղած
հայտարարությունը, որով նախատեսվում է փո-
շտախառնակ հաշիվների առավել ցածր է փո-
շտախառնակ թուղթների: Ավելի ցածր է Ծր-
վարի զինքը: Քառասնական կառավարությունը
թուղթը է ԴՄԿ-ի իր ներկայացուցիչը թուղթների
լրիկների քանակի արժեքը, որ նախկին
ի հաշիվ Զինատանը, բայց զինքնայն մե-
կատարավորելուց հետո: Հարցն է: Իսկ մեծ
անկան կառավարությունը առաջին կեցած է ար-
վախերին միայն, ինչ էլ բանաձևեր պետք է բն-
ութի ՄԱԿի կողմէ :

կացուցիչներն կը նկատուի բարդ ու բաւական
շնայալի, որովհետեւ երթալով կը շատանան
բիւիկներ բանձնելու հակառակորդները: Արաւ-
ան Դաշնակցութիւնը, անցեալ օրուան իր ժո-
ղին մէջ որոշեց հրահանգել բոլոր արաբ պե-
թեանց չըուէարիկն ի նպաստ ամերիկեան բա-
նէկին:

Հնդկաստանի վարչապետ, Գ. ՆՆՏՐՈՒ եւ,
 որ իր խօսած իր ճառով ընդգրկեցաւ ամերիկե-
 պահանջներ: ՀՀԻՄԱՍՏԱՆԻ զԿԱՄԱՅՐԱՐՈՒՄ
 է, ԿՈՒՐԻ ՆԿԱՆԱՆԻՔԻ ԲԱՆՈՐԱՅԻ ՍԿԱՄԱՅՐԱՅԻՆԱՆ
 ՈՒՐԻՆՆԻ իր ստանձնել խաղաղութան հան-
 ռ: Ոչ մէկ պարագայի տակ պէտք է զոգո՞ւի
 ԿԱՅՈՒՐԱՅԻՆԱՆ զՈՐԱՐ: Այլ պարագայով ա-
 ի չհաւորելի եւ քննել իմենի հարցերը,
 ԿԱՆԱՆ ՀԱՐԱՐԱՐՈՐ ԲԻՈՒՆԵՐԻՆՆԻ ՏԻՈՒՆԻՆ
 ԻՐ ԻՐՈՒՆԻ Տ:

Պ. Նէ՛հրու: «Հիմնական սխալ» մը որակելով իր ուժերուն 38դր զուգահեռականը անցնելիք, լցուց թէ Չինաստանը նախաբանակ հշայակ – մասին ամերիկեան պահանջը դէպի իսլաղադուր – ն տանող ճամբան մէ: Ինչո՞հայտանակ պիտի աշէ աստուծոյն ու վէճեր: Էնթէ չկրնանք լաղորդէն լուծել միջադրական Ներկա տաղան: Եթէ աշխարհ դէպի պատերազմ դիմէ, ա – ա պիտի նշանակէ մեր սերունդին սնանկու – նը ք:»

ՉԻՆԱՅԻՆԵՐԸ Կ'ՈՒՉԵՆ ՊՆԱԿՏԵԼ ՄԵՉ »
Վերջին լուրերու համաձայն, ամերիկեան կա-
ւարու թիւնը որոշած է անդրդուելի մնալ իր
հանջին մէջ: Ծերակոյտի առջի օրուան նիստին

միաժամյնութեամբ որդուհեցաւ նախապարձակ
անկի Փեքիւր եւ մերժել անոր անդամաւեցու –
նոր ՄԱԿի: Արտ. նախարար Պ. էշխան յայ-
տարեց, թէ բոլորովին չամաճայն է ծնական
պաշտանջին: Իսկ ՄԱԿի ամերիկեան ներկայ –
դիւէ Պ. Օսթին յայտարարեց թաղարակուն
ճամփողովին առջեւ .

— « Միացեալ ազգերը պէտք է խաբուին չի-
ան նոր առաջարկներէն, որոնք կը ձգտին
լուրերու շարունակութիւնը կտրուի (Դ. էջ)

ՕՐՈՒՆԱՆ ՀԱՐՈՒՄՈՒՆ ՀԵՏ

ՀԴՊԿԱՍՏԱՆԻ ԵՐԵՎ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

ԱՆՈՒՆԱ, ԲԱՅՑ ԴՈՐՁԵԱԼ ԹԵՄՈՒՄ

Մտաւարդային երեք տարի է, որ Հինաստուրց Հնդկական թիւթախիթը բրիտանական տիրապետութիւնը, այսպէս իր բացարձակ անկախութիւնը, որ տալիս Հնաստարացոր ձեկն էր զամենէն բրիտանական հասարակարկութեան: Ինքնաշարժար մեր միտքը կը կեդրոնանայ այս խնդրին ու առաքելատիւի հակային՝ Մասաւիտ հանդիմանի վրայ, որ խորապէս թաղուած էր ինքնաշարժութեան, կըցաւ ուսման ու տղտալ խռովման առջ մը կերակու: Պարտադրել ինքնաշարժ անկախական կառավարութեան եւ տիրապետել իր անկախութեան:

Կանոնի իր արդ մը Հնաստուրցներուն զարգացման ի լուրջ ուսումնասիրութեան: Այդ պահին լայնորէն պիտի խօսի ապագայ: Բայց այժմէն կրկ կարելի է մէկ կողմացութեան յանդիման: Երբ Հնաստարաւ ու ինքնաշարժութեան վարկէ մը, որ կըցաւ աղբիւր Ժողովուրդի փորձելու ու մտքին վերայ, այդ Ժողովուրդը անպայման կը քաշէր թուր խօսքերն ու արդիւնները, տիրապետը համար իր ուղարկը:

Հնդկականութեան ոչ միայն մեծ պիտուութիւն մըն է աշար, ոչ միայն իր խօսքը կէլն ուսման միջոցաւ — ինքն ժողովուրդն մէկ, այլեւ կարեւոր դեր կը կատարէ աշխարհի այժմու աշարուն ու անստուղղ կացութեան մէջ:

Իրեն ստիպակն պիտուութիւն, անոր ներկայացուցչներն իր Բորկայն հաջորին մէկ միջնորդը զլիստուր զեականացարները՝ իշխ պատմական ու ներքին հետ, Ապրապիտութեան խորհուրդի Ժողովուրդ ինքնաշարժ: Դեռ մը զոր կը կատարեն այս միջնորդ իսկ տանց միատունը:

Տակուտին վերքերը՝ Լոնտոնի մէջ զուգար — ուսման հասարակարկութեան կողմնակիներուն խորհրդակցութեան մէջ, անկախական կառավարութեան տիրապետը հաջորդ անգին Հնդկաստանի վարկային տարգրութեանը:

Անդրկանի տիրակալութեան բարձունքով, սակայն, երկրորդ դաս է իր մասուր ու տնտեսական անկախութիւնը: Վերջապէս տնտես ու անկախութիւնը: Դիտարարար ոչ: Աստոր համալսել: Համար երկար տարիներ անհրաժեշտ են տակուտին, ընդարձակ, բացարձակ ու բացարձակ այս Ժողովուրդի համար:

Երկրորդորդուն աւելի մասին ամսօթացին — իսկ համար արդի Հնդկականութեան, պիտի փորձեն մտքովը: Le Populaire de Paris թիւրքին մէջ լոյս տեսած ընդարձակ յորուստալարը:

Հարկ է արձանագրել եւ այն պարագայն, որ անկախական կերկրականութեան բարձունքն է իբրեւ Հնդկաստանը բարձունքն է երկու անգամ երկրորդները, բացարձակ անկախ իրենց տանձնի խորհրդարաններով: Անորք անմասնապէս մաս կը կարծեն բրիտանական հասարակարկութեան:

Այդ երկրներն են Հնդկաստան եւ Փաքիստան —

ուսան: Երկրորդին Հնդկաստան տաւելին անցած համարողորդին վրայ անկախաւ արդեւորութիւն դրողորդը թուողութիւնն է: Թուողութիւնն է, որը կարելի է երեւակային:

Վերջին տանձնագրին, մեծ քաղաքներու դրութեկ լոյրը ընկալութիւնը կիրականացուած կամ կանայականութեան է: Համաժամարար նուազ քանակութեամբ ընկալարաններ չիմուած են, տեղափոխուել: Համար յարաճուն ընկալութիւնը: Արդեւ այդ մեծ քաղաքները նախակայ ալ խնդողութեան ինքնակալութեան թիւով: Մասնաւորապէս Պոմպէյն, Տէյնի, Կալիպանի, եւ Մարտարի նման քաղաքները քաղաքներն: Ժմանայ պարզապէս ընդգիծողը:

Պոմպէյն մէկ մաս կէս միլիոն աշխատուոր — ներ կը պատկին փողոցներուն մէջ: Այդ փողոցներն անցնելու համար ստիպուած են ցտիկի մայրթերուն վրայ տարածուած անձերու վրայէն:

Ուրիշները քաղաքներուն ընդողորդ չիմած են եղել, հին թուղթեր կամ ծառ թուղթ պատրաստուած իշտակներ, կըդուտ ու վառողորդ:

Համաժամայ փմանկարողութիւններն, չառ մը տուրներն մէկ չորս, հինգ ընտանիք կը ընակին մէկ սենեկին մէջ, որ հասարակաց են խոսանցող, ննջարար... են:

Իսկ ամէնէն անտանիքի վիճակը կը տիրէ Կալիպանի մէջ: Վեց միլիոն ընկալութեան այս քաղաքը, Կալիպանի ամէնէն խնդողութեան քաղաքն է անտարածուելու վրայով ամէնէն միւստարու կրծմական պայքարներն: Թատրոններն, ընդմէջ Հնդկաստանի եւ Փաքիստանի, այնպէս խոսքը հնդկ կառավարութեան անկամած հաստատը:

Այս պատճառով ալ իրաւունքները անպայման են այս քաղաքին մէջ: Առ յարկալիք ձախերն յարարար թիւրքին մէջ եւ քաղաքները: Եւ ընկալ, երբ դուրսին ընկալարարած որեւէ շարժում, որ պիտի կարենայ ստանալ Հնդկաստանի Հանրապետ —

տուրեան հիւրերը, տեղի պիտի ունենայ Կալիպանի մէջ:

Իրեն հետեւանք անտուրութեան եւ թիւը — կապակ խնամքի չղուտութեան, Ժողովուրդը հաւորներն 60 կը միտին երեսուն տարեք չիմակու — խոսմ: Մանուկներու մահերուն թիւը զիստ պոյտս պատճառակն կուտայ: Անկախ արդիւններով մարդիկ կը մահանան, Իրեն հետեւանք այն տեսակ հիւսմանքներին, որոնք չառ դիւր — թեանք պիտի կարենան ընտելիլ ընկալական խնամքներով: Պոմպէյնը կը կարենայ նաեւ միլիոններով աշխատանքի մամբը, Ժողովուրդին տակուրութեան երեսուն, արդեւք անտարար անդառնութեան:

Այս պայմաններուն տակ կարելի է որ Հնդկաստան ապահովէ իր անտեսական վերքերը: Իր զլիստուր արդեւորութեան տարբեր ճոյսա — դրութիւնները, ընդողորդին անտարարք են: Արեւմտական աղբերակները մուտքործած է միայն մեծ քաղաքներուն մէջ: Անոնց հետեւ, հնդկի վերքերը արդեւոր կը մնացած են: Հնդկաստանի միջնորդը չախտանց յանդիման են: Գործիները հասարակական, հողը յորձանքով արդիւններն հետեւանքով: Այս ամէնուն վրայ թիւք անցնեց եւ կիման, որ ամբողջ տարին Կալիպանի միայն երկու անգամ, թիւտուտութեան պատկերը կըլայ կատարակ:

Պոյտուրին ունին անուշտ ոտողման իրանցքներ, որոնց շնորհիւ հողը լաւագոյն արդիւններ կուտայ, բայց անտարար Հնդկական պայմանները: Հնդկաստանի արտադրութիւնն ալ համեմատաբար նուազ կըլայ անուշտ, քաղաքակրթութեան վրայ կը մեծնիւրի արտադրութեան հետ: Օրինակը համար ցրեք, րդերն, բամբակի կեն:

1943 — 44թ տարին Հնդկաստանի համար հանդիմանալի էր պատմական սովի անհեշտութեան տարիներին մէկը: Մովին աւելի ոտող պայմաններն էին՝ անուշտի րդերներն ու փորձարարութեան անտարարութեան:

Միայն Պենկայի մէջ սովմահներուն թիւը երեք միլիոն կը հաւան:

Կատարութիւնը ծրարած կը արտասան — մանկն չիմարձել անդառնութեան, պարզ այն պատճառով, որ տարբի կամ անթիւնի հաւուր չառ տուլ կը նստի պիտակն անտակին: Միջնորդ վերջ տուլով այդ ներածութեան, այդ դրամով կարելի պիտի րդար չիմակ նոր չեքեր, դրամաներն ու ոտողման ջրանցքներ: Չարի տալ երկրորդ անտեսական ու փորձի տուլն:

Արդարձոր սովայն մնաց թուրքի վրայ: Եւ կատարութիւնը անցնալ տարի անպայման անընդունալ անհրաժեշտ պայարը դարձնալ դիւր արտաքին շուկաներէ, Կալիպանիներէ աւելի մեծ քանակութեամբ: Հակառակ ստոր, կրկին սովմահներն մեծ թիւ մը կը կապեն: Հակառակ պիտակն մարդոց ստիպողական կոչութեան, ուղղուած Ժողովուրդին՝ որդեկոյ ճանք մը ընեն աւելին արտադրելու, ոչ մէկ դրական արդեւք: Այս պարագայն չառ ալ ընակայ է: Անթիլի կողմերը, որուն հնդկաստանի դրութիւններն անուշտ են ու չիման, չունին պարտաւորիք, ընկնում պե — տական տուրքերն ու փախարարութիւններն: Այս պատճառով փայլ յայտարարութիւններն անցած էին կրնար կորուր, այդ գիտակցին աշխատելու ոչ մէկ ընդունալութիւն չիմանալ:

Այս վիճակին կարելի է վերջ մը տալ, բարեփոխելով հնդկաստանի անտեսականութեան դրութիւնը:

Անոր յեղափոխութիւններն զլիստուր պատճառ հնդկաստանի փախարկն ու անտարար դրութիւնն է: Եւ Հնդկաստանը աշխարհամեակաւ իրաւոր երկրաշարժական երկրներէն մէկն է: Հան եւ կը դտունի հաւուտա հնդկաստանը, Չամբարները: Անորք որեւէ աշխատանք չունին հողին միւստակն մէջ, բայց անտարար մշակող դիւ — դալներն կը զանձն պատկալական վարքեր: Գիւղացիները քաղաքներ տարել տարի կը բարդուի եւ կը ստիպուին լմարել յաճախ տարակն 25ին 45 աւ հարկեր տուլու: Գիւղացիներն կան որոնք պարտաւոր փոխանցել են իբրեւ կապ, իրենց պայմանը: Եւ իրենց պարտաւոր են այդ պարտաւոր տուրք լմարել ամէն պահ անտալմար: Եւ մեծ կալուածատէրերն (Չամբար) — դրամ փոխ տուող վաշխանքներն են որ անտեսական, արդեւք կը հանդիմանան Չամբարը՝ նեհ — ուսմէ կատարութեան հնդկային դրութեան քա — ընկալութեան: Անորք մեծ կողմ ունին իրենց այ — դեղիկ մարդիկ: Այս մարդիկ են անտալմար պատճառ գիւղացիութեան զարեւալարար տղտալն ու քանոր վիճակն մէկ մարդու, որ անոնց մէկ կը անցնեն խոսակամութեան ոչին: (Մնացեալը յաջորդով)

ԱՐԾ. ՀԱՐԿԵԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԻՅՈՅ համալսարանները մասնաւոր հասարակութիւն ունենան, որդեկոյ արեւուն ոտակ — ընկն ոտալուցով: Պաշտօնաթիւրքեր կը քանակար թէ արձանագրուած աշակերտներն 60 աւ հա — ըրելը են հետեւի դասերն: Ուրիշ թիւք մը հաշիւ 20 աւ հարկեր կը հաշուէ հետեւորներն թիւը:

Փարիզիան պրիմանկներ

Տնտեսական օրերու՝ չղեկներ իրաւունքն են յարարարական անդրադարձութեան վերջ, կը վեր — սիւր Փարիզի անդրական կենտրոն, ը որոնքն անցողութեան իր քաղաքի ծրարութիւնը:

Իւրաքանչիւր անկեր կը կապէ, ինքնաշար — տուկ միջոցաւ մը եւ ամէն մէկ թաղարա զա — ղար մը: Քանս քաղաքներ իրարու միացած, (տա — ունց խօսակն անմիջական արտադրանքներու ախ — ու կը կրտած է չեքերն եւ մարդկային բաղ — ուսմանց այնպիսի վիճակները զանգուած մը, որուն վաշիկ է հնարել որեւէ անուն մը, զան քաղաք հասարակ յորքերուն:

Փարիզիանի անմ մը, երբ կը ըրձալային, մէկ վաղուց կ'աշխուէ թաղմաթիւ քաղաքներն եւ մի — ղալայարը: Քանս դիւրեկ կապուած այս տրտա — նը, իր եղական հանգամանքով, ուր կը դրակէ համայն մարդկութեան: Անս մէկ ինչու, հա եւ հա հաստատուած են ամէն աղբի պատկառելի մարդկային թաղմաթիւներն, որոնց շարքին մէկ են Հայեր:

Սիպիւրական ցուրտներ վերջ, երբ ըրձալա — վը ըրէ մը բարդապէս, վերադարձն ուժերը վեր տան եւ դիւտուն մէկ աւելի թաղմաթիւներով, մասալ փայտիկ (միթրո): Երեսութալսա, կա — ըրիկ է Փարիզի կենտրոն բամբին երկուրի, դե — նին վրայ է ներքերը:

Ժուրս կալ՝ Փարիզի հնարքին մասին կալ, Լիւթիլիայի կորքերն վրայ դեղեկուած հնդկա — բանը, ինքն է: Օրը անպայման եւ ի խոնարութիւնը իր անտարիք յունչով կ'ողողէ քաղաքը: Ենքերը մտքին եւ արմուսնալ կը ընդունեն կարծես մաման ընտալարութեան դէմ:

Արարարական հնդկապալ պայարը իր բարձ — րաշխակ հակաար կերկարէ դէպ երկերը, մա — ջալուտ համար ընտեսական խոսակման եւ մա — ջալուտ մարդկային տարբերն եւ չարմախ ու — ղալարներն դէմ: Բացարձակ դատաւորներն եւ փախարարներն կ'աշխուտն պայմանին օրեւորին դրողութեանը:

Յետոյ կ'ողողուի զդիւ Սէն Միւլէ, ուր կար — ճես Բարձուն են հակաական վրտաւորներ: Հա — մանուն հնդկաստանի վրայ կը նմարուի Սիւրս — իկ հնդկաստանի վրայ, եւ անտարար Սա — տանան: Բարիկն եւ շարին մշտնիւրական կուրք: Այսպէս ալ աշխարհ անպայման է այն երկու ու — մերուն մալաւաններն:

Սէն Միւլէ թաղ կապած է փարիզաւալ դալմաթականութեան տալկին կալարը: Սակայն անտարար ընթացքին այդ տեղը զրեթէլ պար — պուած է Հայուրեթիւն, որդեկոյն չառնոր հետա — ճանք են, իրեւորելով արդի թաղերն եւ կամ արտադրանքներն մէկ, որ յաճախ կատալաւմ են սեփական ընտալարութեան:

Փարիզի որ թաղմանն ալ այցելել, պատա — հարար կը լոյէ հայերն խոսակմանութիւնը: Իւ — բաններն անկերն ունի որոշ եւ մասնօր սրճա — բանիւր ուր կը հաւաքուին յայտարարական Հայեր: Այս ամբողջին մէկ կարեւորագոյն տեղը կը դրա — ճէ իննորդը թաղմանը, այսինքն Բաւոնի չըը — ընտալը, որ արդէն աշխարհագրապէս ալ կը դրա — ճէ քաղաքին կերկուրը:

Գործուն է եւ արալ, հե ի հե Փարիզի կեն — ղար: Հարկ է որ համբերատար ըլլալ չըլալարը: Կարեւոր ծովաման արկերն, արմուրն եւ ան — ներառական միտքի թափարներ: Անտարար եւ Վիլիեր պրկուած եւ յոյնութիւն: Բուլգարական ա — նուշաղորդութիւն մը կընայ պատճառ դրամալ արեւ — տային արեւին մը: Օրեւնակի իւ անդորրակալ պիտի ըլլայ այն քաղաքը որ հետնորան ու կառ — արար: Տես չիւմէ պիտի ունենան:

Երկրաշարժի վրայ կան քաղմաթիւ մեծ եւ դեղեկիք քաղաքներ, սակայն Բարիզ կը պահէ իր եղական եւ անմեքին տաւելութիւնները: Տանի կ'ընկնէ հնդկական եւ արդուտարներն միջնորդային թաղմանին: Օրեւնակ կը ներկայանայ դեղեկալ — դոյն թաղարներ: Յայնպեան կամարը, կառույ — ուսմ Միւլէն Կալիպանի կողմէ, կը չըլալայ պա — դուտանքով կը կապէ փայլուն տաղ մը: (Է — թալու):

Պանթիւնի եւ Ենթալուրի դալմարներ մարդ — կալին ուժին տանարներն արդարապէս կը կապեն: Լուրիկ թնդարարար աշխարհի մեծագոյն չեքերն մին է: Անթիւ անմարտ հնդկապէս եւ համայն պայտարներ եւ կամութիւնը կը ջոյալան են անմահութեան դրամ: Եւ ինքնաշարժի կը ներկայանայ իբրեւ աշխարհի, իսկ Սաւրի Բիւր կ'ընկնելին զրեթէլ իբրեւ կրտական դալմաթա — կէս:

Ենկեղեցիներ, ռօթրի Տամէն սիւնով, թալ — մաթիւ դիւրակուր կեղեկներն, որոնց զրեթէլ ա — մէնուն մէկ կատարուն են հայական պատարար — ներ: Հայական չղեկանքներն եւ չունեքը տալ — արական են հոն աղբիւրով խոսուն արտունքներ, դատաւորելով աշխարհ կառավարող ուժերուն դէմ: Կարելի է անմիջական չիւրէ Անի հաղար եւ մէկ կեղեկներն եւ նոյնպէս Սիւրի կ'աշխարհ —

ՏԻՌՈՒՆԻ—ՅԱԲԻՔ ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ

ԱՄԺԻ—Յունուար 19ին, հողին յանձնեցինք Յունաստանի մեր վաղեմի ընկերներին Յարթի Տէրաբեհաւ, Բիւստի Բալաստի գողնէ :

Տարիներ առաջ, բախտի թրուովով, առիթն առաջիկայի գինքը հանձնարար Ալթի մէջ : Մանրաւ, բարդ, ողջամտ ու փորձառու ընկեր մըն էր : Աղբալին ու հուսակցական պատասխանատու աշ— խատանքին էր կատարած Յունաստանի, մաս— նաւորապէս Բոսնիոյի շրջանին մէջ :

Իր տան դուռը քայքայ արձեցին առէն : Գի— տէր, ճաշկամ էր կենանք թորը դառնութիւն ու ներք ու զրկանքներ : Մեն Նշկունի հաղապարհու գերապրոցներէն էր, տարադրուած, շարքարուած ու զանկեղծուած : Բէլախէն Պոլսի, Հալլայ, Յու— նաստան, Ալթիտա անդադրը թորն չիմած ու քան— ճած, եկած հաստատուած էր Ալթի : Մեն գոհորդ— թեամբ քարեկերի դիմակ մըն էր ստեղծած : Իր ընտանեկան տար թուինք մէջ, յաճախ էր հանդի— պէցինք իրարու, եւ կը բերքէնք մեր ընտանիքի չին չին յիշատակներն ու ստորութիւններն ուս— տալայերն եւ նախապիտանայ քարերը : Երբեք կարօտ ու սէր կար իր հայրենարած աշերտն մէջ, երբ խոնդալաւ չունէր կրօնը— « Մեր լեռները, մեր գետերը, մեր երկիրը... » : Անգամ էր հիւսնախոնքին տարապալեց վայրկեանն— թուն, չէր մտցած յիշել, ինչպէս էր պատել իր անձուրթ լծակները : Տիկին Տաթի, մեր հայկական բարձրակարգի հնչանք ու զիջեցիկութիւնները, տարադրական սարքավորներն ու թուրք գաման ստիկանները, աղաղն ու չարերը :

ժան տաճարները, որոնց մէն տակաւին երկէ կան— դուն էր եւ կենտանի, իսկ այսօր աւերակ վան— դալական ձուրթերով :

Մարդկութիւն՝ ցուրտին անհաճոյ հարուածնե— րէն, երկխոսն դժմ Փարիզի փողոցներուն քայք— ժութիւնն մեծամասնութիւն էր քաղաքի իր տու— նը, վառարանին յուրքը : Արարական տաճար կը— սէ— « Կարել ձմրան պատուէն է » : Նոյն դուռն— թեամբ, քաղաքաւորած հայ ընտանիք մը կը դար— թաւ հարկէին :

Յանկեղծ, այնպարը հայ մամիկը աշերթը ըսանով էր քաղաքաւորէն :

— « Մեկայ Աստուծոյն : Կարապետ, տղաս, ի՞նչ կայտնիք մէն էր այս : Անտուրոյ, Պոլսի, Պուշ— կարեա, Փարիզի : Այր տղանք որք ունէ՛ք, երեսու— կայտնիքն դուրս բաներ : Կուրսան, պատասխա— նատուրաբար : Կանխերը բարե չ » :

Գրոց րոցը չէր մը որ մեծ մայրիկին դիմայ կը նստէր, կ'աղեցնէ :

— « Օր պիտի դաշ, ուր Թուրքը պիտի ին— նարէի հայկական իշխանութեան ներքին : Ան այժմ ճանաչող օտարուի Փարիզի կենտրոնն էր : Կարելի զարն : »

Մենորթը կը տաքանայ եւ կը դուրսթեանայ :

Բարեկեց յուր կը ծաւրի խառնիկ նստէ :

Դուրսը Փարիզի կը գտնուէ, կ'աղեցնէ, կ'ոս— տաղեցնէ, եւ ստեղծել, կ'ընթերցէ եւ կը հանդէս : Կ'աղեցնուին յուրերը կ'աղեցնուին անձարային պո— ճարները : Հայ ընտանիքը հողին էր բարձրագոյն զգիտ երկիրը, եւ ձուրթերը կ'երկարէ զգիտ պայ— քան :

ԳԻՄԻՍԻԷԼ

Յեղճ Յարթի : Ձեր գիտեր, որ իր մասունքն առիթն, այս օտար պիտունը վրայ, ինչիսկ հայ բանասէր էր պիտի չդառնար, խառը ձեռքին « Ի վերին երեսուցեան Էրզրոյ եւ հիւսնաւորը կը յանգ— մը » էր զիջակցները տաճար հարկերը ...

Ներսիս տառապանքէ վերջ, ահա, մասունքն խորշակը գինքն ալ գրեմանէ : Կարտանի մեր անձ— նորաբոյ Չարլէն վերջ, Պլաշայի եւ Ալթիի այս ցանցաւ հայութեան մէջ, իրարու հետեւ ձեռքէ ձեռքով թափած թափանցան կարճ տանէն, Նարթիթ Պետիկիտը (Հաթի), Տիկին Այրախանը, Տիկին Քիւրեհանը, Տիկին Գաղաթեանը, Տիկին Մա— րաֆիանը, Հրանտ Սալեհեանը եւ ուրիշներ : Եւ ահա վերջինը՝ Յարթի Տէրաբեհան : Մի կը կար— ծէր թէ այս թիկնիդ, հուժեղ եւ պարթեանահ— սակ մարմնի պիտի չտոկայ անոցը հիւսնաւո— թեան մը աւերներուն :

Հոյր թէթիւ եւ իշխանակ վատ, սերին Յա— Վ. Համբարձումեան

ՆԱՄԱԿ ԽՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԼՈՒՍԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ձեր թերթը 28 եւ 30 Դեկտեմբեր 1950ի թի— վերուն մէջ, երկու յօդուած տպած էր մեր պարս— հանդէսի մասին, որ տեղի ունեցաւ 24 Դեկտեմ— բեր 1950ի գինքը :

Մենք յատկաւորութիւնը չունինք անսխալեան ըլլալու : Հանգիստի յնապի կ'անտեսը արարը բնո— նապատեմքներն եւ անկեղծ գիտողութիւնն— ըր, անոնցմէ զտուրու փառաւոր : Ձեր սիրել— լիկ ալ տեսնելի հանրային քաղաքական կազ— մակերպութիւններուն յուրձ, սովորի պարտաւոր կը դարձը տալու հետեւեղ քաղաքութիւններն :

— Աւերարը կը նկատենք անդադրանալ ա— ռաւին յօդուածին, քանի որ, ըստ մեր երկրորդ յօդուածագրին, ձեռքին դրած էր աւելի բերեւ յոյսացոյ :

2.— Երկրորդ յօդուածագրին վերադարձը— ներուն եւ արտադրութիւններն ալ պիտի չաղար— դառնանք : Պիտի րաւանակներն ընդդէմ մէկ եր— կու ճնշու, մնացածը պիտի ձեռքը հանրութեան տալով դատաստանին :

Ա.— Ձեր յօդուածագիրը կը գրէ թէ 60.000 Փրանք տրուած է օտար մասնակցութեան : Արդ, անոնց տրուած ամբողջ դուանք 20.000 Փրանք ե— դում է :

Բ.— Քիչ մը վարը մէկ յօդուածագիրը կը գրէ թէ «Cancan» տպիկները եւ միւս Փրանքայի զար— րաւանակները տաքան 10էն մինչեւ 20.000ական Փրանք :

Անոնք ինչպէս կ'ընան 10էն 20 հազար Փրանք տաքանալ, երբ ինչպէս բարեք, տրուած ամբողջ դուանքը 20 հազար Փրանքը չէ տաքած :

Այլ պարսանակներն հատկաւ ըր խորհրդին պիտի յառաջանի հայ մանկեղծներուն, հայ ձեռնե— րուն, հայ հրապարակներն եւ հայ շառուղիներն :

Գաղափարաբարձի կանաչ չափն որեւէ դժու— րութեան եւ դժուարութեան առէն : Անոնք պիտա— անցան անձնուիրարութեւ եւ անոնք որեւէ անկեւ— լութեան : Իրենց վարձարարութիւնը փնտռած են ու պիտի փնտռեն ապիւ պարսանակութիւն մը

կատարած ըլլալու գոհունակութեան մէջ : Ուրախ են որ փարսեղանութիւնը այս անգամ ալ, ինչպէս միշտ, էր հմակարգը զրպանի կերպով արտա— յայտեց ժողովրդանոր ձեռնարկի մը հանդէպ :

ՓԱՐԻԶԼԱՅՑ ՏԻԿԻՆԱՅ ՄԻՍԻՐԵԱՆ

ՊԱՐԻԶԼԱՅԻՍԻ ԿԻՐՈՂԻՍԻ ԵՐ ՅԱՆԵՆԱՆՈՒՄԸ

ՆԱՄԱԿ— Այս պատասխանը տաքանմի ճիշդ մէկ առիւթ վերջ, ճնուար 23ին : Չուղիւն ունի տալ մեր քաղ— քաններու, կը հրաւարակներմ փայլն անմարմառն ճշգրտները :

Խմբագրութիւնը իմեմաւոր յուսարանութիւն— քին տաքանմի է նախ Ս. Մարի Կալարներցի վե— րաբերից կ'ուղիմ մէջ, եւ ստուգելով որ ոչ չա— հարգործած կայ, ոչ ալ չկանուրթեւն ալլ պար— ագաւա թիւրիխագորթիւն, փակուած կը մնալ լինելը :

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Մ. Մ. Ի ՔՐՏՈՒՄԵՐԸ

Կերակի, 21 Յունուար Իսիկ Սթան Ժան Պուստը անգամ մը եւս թիւղայ հայկական յաղ— քանակով : Հակառակ օդին խոնարանութեան եւ անձ— րեկի կառակով : Մարդաւոր կոյիկ հասարակու— թիւն մը փութեցանք իր՝ ծախաւարներու մեր հա— յորիկները :

Ժամը 13.30ին մեր պահեստին դուռը եկաւ կայտաւ ու ինքնաթիւնս, ամբողջ 90 վայրկեան զրպանայ ուժի մը դիմադրեց յանդիմանար : Խաղին վերջուրութեանց զոքաւոր փնտարիքի մը պատճառաւ պարտուեցաւ 1—0 :

Ժամը 15ին մեր ստուգիչը եկաւ դաշու աշ— խովի մը վճարակ : Եղանակի երկուս անդեմները շ. Մ. Մ. Rambuillet, կոչուած են ձեռնա խաղիկները Paris Foot. Ball կոչուէ : Հ. Մ. Մ. ի մարդիկները դատաւորներ ստալին սուրիշին չաղ— անախանիկներուն յարձակապատմով մեծ հաղիւ տար փայրիկան անցած նշանակութեան առաւել նշանակելու :

Հակառակորդը երկնապատկեց իր ճիւղերը հաւատարմը, քայքայ թուրը փորձեց փորձեցան մեր տղոց պղտպանայ պատնէին առնել, Հ. Մ. Մ. ի մարդիկները սեղմեցին հակառակորդը իր թերթին առնել : Խումպուլէն սեղմած քանի մը մեկը յախութեան վրայ հաղիւ կընար պաշտպա— նել : Վառնիկ ինքնաթիւնը թերթը, ստանց դա— կարի չարանիկն ինքնաթիւնը էր հայրենապա— դուրսը հարուածներուն : Ա. կիսախաղը վերջա— ցաւ 4 նպատ 2 : Մ. Մ. ի 0—1 :

Բ. կիսախաղը երու անկի վճարակն : Մեր տղարը դրած մէկ հակառակորդի տկար կողմը, թէ ինչի վրայ կ'ընդունցիկով երեցն ճնշուած : Ահա երկրորդ, երրորդ եւ յորրորդ նշանակները իրա— րու կը յանդիման : Հակառակորդը վճարած էր ա— ռաւին անվակ պարտութիւնը կը կրէր, Հ. Մ. Մ. յաղթական 4—1 դաշուր կը ճնէ չարաւ ու Հայու անկեղծ ուրախութեամբ : Նշանակելէ էին ձեռնախաղարար 2. Անգեղան (խորպաւան), Ժ. Լոյան, Հ. Համբարձումեան եւ Պարոյր, որոնք նշանակեցին մէկ մէկ նշանակ : Մեր տղարը իր յաղթան յաղթան մըքած կատարեցին ինքնակն սիկերէրի է վեր :

Իր թուի թէ վերադաշէ հասկցած են մարդա— կան պահանջները, հանդարտանալ, պարապ յոգ—

ԼՐՏԵԱ ԿԻԿԵՐՈՒՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեթ) գերման դեսպանատան կցորդ ՄՈՅԶԻԴԸ

ՀԱՏԱԳՐՈՒՄ ԳԻՇԵՐՈՒՄԱՆ ՄԵՋ

Գահիրէի եւ Թէհրանի Քուրդաճաղարները հաղիւ թէ վերջերս էին երբ կիկերուն նոր ժամա— րակութիւն մը ուղեք ինձմէ. քայքայ այդ երկրուան համար հարկերը մը ընդառնալ զապեք է՛ն եւ կա— րելի էր այլեւս հրամարդ : Խնդրեցի որ ժամ մը տալով զայ եւ ընդունէ :

Ժամը ինչն որտեղի վայրն էի : Անադոլիկ ցառիկը ինքնապարէն մէջ, եւ անդորթին կը յա— տառնային :

Դրամատուներն խառը ծրար էր յանձնեցի իրեն : Անոնց համբեր, զգալոր լնցուց : Յետոյ երկարեց ինձի երկու շօքները : Ըստ իրեն այլ— րեան Թաւիպարէն ոչինչ դատած էր տակաւին— իր ինքնակն արկելի մէջ : Խոստացաւ վերադառնալ յաջորդ օրերու ընթացքին, ցառիկը ընթացարկէն եւ անհետացաւ : Ժամը փողոցի մը անկիւնը արձա— րեցի, ինչպէս կ'ընէր : Ուշ մնացած էր արդ— ճաւ եւ որտեղեք Ֆիլիթները մրապ պահէ, փոխա— նակ դեսպանատան հանդիպելու :

Բնաւ չդուրսացայ այդ գինքընը : Յանցանքը տպագրութիւնը երկու Ֆիլիթներուն էր, որ տարա— տիպ զրպանի մէջ էին : Այն տպագրութիւնը ու— նէի թէ կ'աղեցնէ անոնք գին : Կարծես թէ կը վախ—

նային որ՝ կը տարուի խոսակցութիւններն կամ պարսանակի սեղանին ու կարդի կը հարկուրէին : Մէկէ անկի անգամներ չօգտւած են վեր— պանները, ճշգրտել համար թէ այնպեւ են իսլա— յէն տպած համարաւոր Ֆիլիթներ :

Այն գինքը անց էր, երբ համբաւ առի : Կինն տարի տուն եւ ինքնապարծով վերադարձալ դեսպանատան : Կուրցի արկելի մէջ պահէ Ֆիլի— Ժնէր եւ յաջորդ օրը տեսնել թէ ինչ են, քայքայ անգամ մը որ ձեռնից մէջ առի ցանոնք, այդ գի— լերն իսկ զաղանիկն իմանալու ցանկութիւնը ու— ժով կ'ունէ : Եւ ձեռնորդներով ցանի աշխատել ժամը տեսնակին մէջ : Արշալոյսին վերջուրցի ա— մէկ րեան : Գահիրէի եւ Թէհրանի բանակներ, ինքն— ներս ունի աշխու առնել իրենց թուրը մանրադա— տութիւններով :

Ատաւան տալին իսկ ժամերուն, դեսպանին եւ Պերիկի համար պատրաստեցի տեղիկներ : Յատաւորէն կ'երկեւին յարաբերութիւնները : Մատուրիկ խորհրդապետոյն— որուն մասնակց— ցին ինչ Խոքն եւ Գ. Հըր— Գահիրէի բանակը— իր ինքնակն, Բուլղէի թէ, Չորջիլի եւ Չանկ Բայ Շէրի ներկայութիւնը, ինչպէս նաեւ. Թէհրանի խորհրդապետոյն միջին : Հարկուրցի Պերիկին թէ անադոլիկն ու անադիկները կամեցով մը որտե— րուս էր կործանել Պերսիանին : Կարելի չէր կա— րակել այդ մասին իսլա յուսանակները տեսնել վերջ : Մատուրիկ թէ Թէհրանի մէջ, ոչ մէկ քա— ղապական կուրսուր թաղ անտեսուած էր : Հաղիւ թէ Մատուրիկ մէջ վերադարձած էին Սթանի, Չորջիլի եւ Բուլղէի հանդիմանի մը պատրաս— տութիւնները եւ ահա տալին քանի է դրուրէ ար—

դէն Թէհրանի մէջ, կատուցանելու համար նոր աշ— խարհ մը, որ երբեք փորձարար պիտի ունենան Երեսմանիոյ ոչնչացումը եւ անոր պատեղաբանական օճաղործներուն դատապարտութիւնը :

Զիկապալ Կերիւ, թէ ինչ ձեռով հակադիւքն տեղիկները, Պերիկին մարդիկն, որոնց հաղիւ— տալուրը ճշգրտած էր Թէհրանի մէջ :

Եւ անադոլիկայ կ'աղծ էր զայն խմբագրած պատնէ : Այս յուսանայ պատճառը Գերմանիոյ թուրք տաղանայ չէր միայն, համաձայն անգլիւ— կան փաստաթղթերներուն, եւ պատնէին միւս կողմն էր իր անդուած չէր հաւատարմ կուրթերը : Եւ անպիս որտեղայն կը դաշու թէ Գերմանացի մը տաղանին անգամ ըլլալով զրի կ'առնէր յայտնա— նը որ կը պատնէր Գերմանիոյ, եւ այդ Գերմանա— ցին՝ ինչ է :

Անոնք Կերիւրութեամբ հետադիւքներ կար— դալով անցողիկ իշխատակցի այդ օրը : Երկուրդ, Կիկերին վերադարձան : Միայն քանի որ յուսա— նիւրաբար նոր Ֆիլիթ մը բերած էր : Եւնի գը— լերն իսկ հետադիւքն Պերիկին թէ նախապէս Իս— ինքն ինչպէս միջնած էր իր երկրին նախապէս : Բուլղէի իր եւ պարսպաւ Զորջիլի հետ տեսակ— ցելու համար Գահիրէի մէջ :

Պերիկին չէր դուրս տակաւին թէ նոյնիսկ արտաքին նախարար Սարաճոյլու ալ մէկնած էր ինչպէս Թուրքիային :

Կիկերին արտաքինութեան յանդուրէն դարձած էր : Երկու երեք օրը անցած էր, երբեք նոր յու— սանակներն, որոնց բնադիրը կը դռնար իր տիրոջ արկելի :

(Շար.)

նու. Թեան չենթարկուի, պատուաւոր դուրս դա -
յաւ չամար պարտեանական աւ բըցումներուն մէջ:
Պէտք է ըսել որ մեր առաջին իր ամբողջութեան
թիւերն են նոյր խաղարկութիւն մը ու -
նեցաւ, մեծ դժուարեաններն պատճառելով չամ
դիտարկեաններուն, իր կարգապահութեան մը եւ մար
դական բանախօսութեան:

Մաղթենք որ յառաջիկայ մըցումներով ապա
հունի իրենց դասակարգի առաջնութիւնը որ ի -
րենց ճկելով կախում ունի:

Այսօր իրենց դասակարգի առաջնութիւնն են եւ
պէտք է մնաւ միշտ յաղթական: Թ. ԴԻՏՈՂ

Խնձել մեր ուսանողներուն հարցերն եւ պատահ
տել մեր: Այդ առաջարկներն չեն կրնար զննու
թեան հիմ ծառայել: »

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՂ

ՄՈՍԿՈՎԱՅԻՆ տունը իրենց նոր պատասխան
ածառացաբով, արեւմտեան երեք մեծերը յառակ
բացատրութիւն կ'ուզէր իրարեւորել կառավա
րութիւնէն, գիտնալով չամար թէ արմատիկն է
զերմութեան հարցին զատ ուրիշ կարեւոր հար
ցեր եւս զննել Ձորապար ժողովին մէջ: Կ'առա
ջարկէ նաեւ փոխադրութիւնը նախապատրաստ
կան ծառայողներով Բարիկի մէջ:

ԸՆՏԱՆԵՆԱՆ ՆՊԱՍՏԸ 15 առ հարկեր պիտի
աւելնայ, կառավարութեան որոշումով: Օրինա -
գիծը յուսով է Արդ. ժողովին:

ՄԱՃՈՒՄԸ դատաւարութեան Մարտին
մէջ, Կէլեյի Կեանքախոյն անդամներն եօթը չորս
երկու ամբաստաններն ալ ցկանաւ թիապար -
տութեան:

ՄԱՅԻ 1951 ընդ. ժողովը Սեպտեմբերին պի
տի դատարանի դարձան Նիւ Եորքի մէջ: Նիւ-Բա
րնի նկատմամբ ժողովը Բարիկ կամ երե
պայի ալ մէջ զարգանք մէջ դատարան զարդ
ա-փարը լըսած է:

ԹՈՒՆՈՒՄԻ ԶԻ ազգայնական շարժումը վարել -
ներէն Գ. Զապիկ Պուրիպա յայտարարել, որ ըն
թէ Ֆրանսա չլազէ իր խոստումները մեր նախ
ա-յառարկան եւ ապառաջութիւն տալու մասին, չեան
ւանքները դէպ պիտի լըսան: Թոնուգիները պէտք
է պարտաւոր լըսան զայն պատասխանութեան
հանդէպ, որովհետեւ եթէ խաղաղ հիմերու վրայ
չորդանանք մեր առաջնութեան, պէտք է տիրա
նանք արիւնքով ու արտաբայով: »

ԶԻՆԻՄԱՆԻ Կեանքախոյն Աստորից, Զուի
ցերկին եւ Խաղաղ մէջ մտանքներն թիւր լարմ
արցած է 329ի: Ինչ որքան դիմելու ալ իր
տառնէն:

ԵՈՒԿՈՍՏԻՆԻ կառավարութիւնը ծանրակշիւ
դէպքեր եւ խառնաձի յառաջիկայ զարեան չա -
մաք: Իր մասնադուրիւնները այս առթիւ յայտ
նան է քրեականաց ու զանազակց եւս կառավա
րութեան, փափաքելով գիտնալ, թէ ինչ պիտի
լըսայ անոնց դիրքը, եթէ Կոմիտիներն կուսակց
երկերիցը յարձակում դործեն Եւրոպայի
վրայ:

Այլ Տիկին Վաղնիկին շանչը, Այլ Տիկին
Արմենուհի Ապրիան (դոսաշ), Գ. Պերէ շանչը
(Կապույտ), Տէր Ե. Տիկին Արամ շանչը
Ե. Գաւակը (Հօրեղբայր), Տէր Ե. Տիկին
Անտոն Տէլ (Վօրեղբայր), Այլ Տիկին Արմենուհի
Ե. Գաւակը (Հօրեղբայր), Տէր Ե. Տիկին Վահէ
Արմենուհի, Տէր Ե. Տիկին Վաղնիկին Արմենուհի,
Տէր Ե. Տիկին Պարզեւ Չորեղբայր (քննադատ),
Ինչպէս Ե. Արմենուհի (Մարտին), Պէտրեան
(Պոլիս), Ոսկերիկան, Տէրեման, Կիւլեյ -
եան, քանութիւններ, խորին ցաւով կը ծանուցա
նե զանազակց մասը

ՄԱՐՄԸ ՆԱԶԵՐԻ

որ տեղի ունեցաւ իւր կարճատեւ հիւանդութեան,
25 տարեկան հասակին մէջ:

Եւրոպական երկրներին պիտի կատարուի Բա
րիկ շաբաթ եկեղեցին, 15 rue Jean Goujon, վաղը,
շաբաթ, ժամը ճիշդ հին:

Մասնաւոր մանագիտ խոստովներն կը խնդ
րուի իւր Եւրոպայի մերկայա:

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ՆԻՐԽԱՐԱՐՈՒՄ

Նախաձեռնութեան Զ. Ե. Դ. Սէնթ Անտու
ան Ընդեր Կարօ Նիւթալմանի, Կարօ Մարտին
Պուրիկան Պուրիկան Պուրիկան Պուրիկան Պուրիկան
Կը ներկայացուի: ԱՐ Ա. Ս. Ն.

Այս շաբաթ երկուր ժամը ճիշդ, Պատ. Վարտիկ
Գ. Մարտինեանի արահին մէջ:

ՆՈՅՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄԸ ԿԵՐԿԻՆ ԿԵՍՐԵՒ ԿԵՐԿԻՆ
Bar International արահին, 230 Chemin de la Ma
d-rague: Նախաձեռնութեան Զ. Ե. Դ. Սէնթ Պուրիկան
Օտտոյի մասնաձեռնը: Մարտ 100 ֆր:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼԱՍՐԱՆ

Այս ուրբաթ, ժամը 20.30ին, Le Cadet արձա
րանի վերնահարկը (metro Cadet):
Կը խօսի ՇԱՄԱՐԸ ՄԻՍՏԱՔԵԱՆ
Նիւթը - Ազգային հաղապար արեւմտաւայ
մամուլին մէջ (1812 - 1865):

« Հայ Բանաստեղծութեան Օրը »

Մուրցի մէջ

Այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Կը խօսի Փրանսացի երիտասարդ բանաստեղծ
Mr. LUC - ANDRÉ MARCEL

Հայ բանաստեղծութեան եւ Նաբիկացիի մասին
Կ'երգէ ՀԱՅԿԱՆՈՒՄԸ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Դանաթ՝ ՕՐ. ԶԱՌԱՓԵԱՆ

Mr Yves Tessier կ'երգէ հայկական երգեր

Մուտքը ազատ է

ԱՂՈՐԲ ԿԻՐԿԻՆ ԿԱՌՈՂԻՊՈՒՄԸ ՀԱՄԱՐ
Այս ուրբաթ երկուր ժամը ճիշդ Նիւ Ս. Աստու
ածին մասին մէջ, Հարկ, Եկեղեցի Արար -
դութիւն եւ մայրիկան Կիւլեյի ԿԱՐԳԻՆԻ կա
թողիկոս ապագիտան չամար:

ՆԵՐՁԹԵՐ Զ. Ե. ԴԱՆԿԱՅՈՒԹԵԱՆ
60ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

Կապույտ երկուր Սիւրիայի «Սոմաթ»
խումբին եւ Ն. Ս. «Հարկ» խումբին կողմէ:
Պատուով նախապատրաստելու զարգացալ -
տին, Mr. CRAILLER եւ մասնաւորութեան Մար
սէլին Տըլ. կոմիտին:

Ներկայ կ'ըլլան խորհրդարանի անդամ ընկեր
SANTINI եւ զարդուր թիւրքական կուսակ
չութեան ներկայացուցիչը:

Այս Շաբաթ երկուր ժամը 8.30ին, ընկերա
բաններու արահին (Cercle Jean Jaurès):

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ԳՈՒՐԳԵՆ Մ. ԱԼԵՍԵԱՅԻ

1907 - 1947

Նախաձեռնութեան Մարտին Մարտու Ռա
փաշէնի Նախին Աշակերտները Մարտին:
ՀՈՒՐԳԵՆԻՄԱՆԸ ՀԱՅԵԱՐԸ ՀԱՆԴԻՍԱՌՈՐ
ՊԱՆԱՐԵՒ Կիւրի մասնադուր Կիւրիկան Միւր
թարեան հարկերն կողմէ, Մարտին St. Vincent de
Paul (Les Réformes) եկեղեցին մէջ, այս կիրակի
28 Յունուար, ժամը 9.30ին:

Նոյն առթիւ յարգանք յիշատակութիւն
Մարտին Մարտին (218 mètres) ուրբաթ
ժամը 12ին եւ 19.10ին, Provence - Magazine ըն
թացքին:

ՀԱՄԱՐԱՆԵՑ 1500ԱՄԵԱԿԻՆ ՄԱՐՏԻՆ ՄԵՋ

Հարա. Ֆրանսայի Ազգային Կեր. վարչու
թեան նախաձեռնութեան պիտի տօնուի, վար
դանայ ճակատամարտի 1500ամեակի տարեդա
րը, կիրակի, 4 փետրուար: Ատուեւ հոգեւորա
կան պաշտօն Մարտին ըրող եկեղեցիներուն
մէջ: Կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, չեղ ամառական
թիւն փառաւոր Մարտին եկեղեցին մէջ, մասնա
ցութեան յայտարարութեան հոգեւոր պիտի
բուն եւ Արմենիայի երկաթուղին:

Կը խօսի՝ ԳՐՈՅ՝ Ե. ՆԱԶԵՆԸ, Գ. Ե. ԱՐ
ՄԵՆ, Գ. Տ. ԹԱՐԱՆԵԱՆ, Գ. Կ. ՓՈԼԱՆԵԱՆ:

ՀԱՄԱՐԱՆԵՑ 1500ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՈՒ
ԹԱՐԱՆԵԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՄՈՐԱՆԵԱՆ ՀԱՄԱՐԱՆԵՆ ՄԵՋ

Փետրուար 18ին, ժամը ճիշդ 15.30ին, Մ. Պէ
լիկալեան - Գ. Այգեան Թատրոնային մէջ:
Ս. Մաս - ԱՄԱՐԱՆԻ ԴԻՏԱԶՈՒՄԸ, Ող
բերդութիւն 4 արար: Հնդ. Հ. Մանակ - Ե.Տէր
Մ. Տիւրան (Ե. Գարօ տարաբնակ):

Բ. Մաս - LES BONS GARÇONS Saynète en I
acte de V. BERTHOU:

Գ. Մաս - ԵՐԳՈՒ ՇԱՐԱՆԵՆԵՐԸ, դա -
ւելա 1 արար:

ԾԱՆՈԹ. - Անարայի Դիւցազնաձի մերկա
յաւադը տեղի պիտի ունենար միշտ Վարդանի
չիշտակին առթիւ, սակայն չիտուագուցաւ Բա
ղաֆի մէջ տիրող համաճարակին ետեւանով:

ՅԱՒԱՅՈՒԹԻՒՆ. - Կարդալ Ռաշի Սէփրանի
մասնաձեռնը իր խորին ցաւակցութիւնը մէջ յայ
նէ Կիւրեան ընտանիքին, իրենց ամուսնին, դա
կին եւ երբոր Սեփրան Կիւրեանի մասնաձեռն
թիւ:

ՄԵՐ ԲԱՄԱՆՈՐԴԵՐՈՒՆ

1950 թ. վերջացաւ, լայն տակաւին առկա
հաշիւներ կան: Գ. Փաշտեանի արձարան: Կը
դասախօսէ ընկեր Հ. ԲԱՌՈՒՆԸ: Նիւթը
վարանքան, Կիւմնմ ու գործն: Կը ջրաւորե
րուր համակերներ, Նոր Մերուդի անդամներ
եւ ընկերներ:

ԵՈՐԴԱՅԻՆ

ԱՄՅՈՐՎԻՄ. - Հ. Ե. Դ. «Շարիկեան»
խումբի դասախօսութեանը այս ուրբաթ երկուր,
ժամը 20.30ին: Գ. Փաշտեանի արձարան: Կը
դասախօսէ ընկեր Հ. ԲԱՌՈՒՆԸ: Նիւթը
վարանքան, Կիւմնմ ու գործն: Կը ջրաւորե
րուր համակերներ, Նոր Մերուդի անդամներ
եւ ընկերներ:

Զ. ԿԱՐ. ՆԱԶԻՐ Պանեւ Գաշանի մասնաձեռ
նը ժողովը այս շաբաթ ժամը 3ին, ընկեր Մ.
Արմենուհի բնակարան:

Հ. Ե. Դ. ՍԵՒՄԱՐ խումբի ժողովը այս շաբաթ
կէս օրէ վերջ ժամը 6ին, սոցիալական հաւաք -
տեղին:

Զ. Ե. ՆԱԶԻՐ Պանեւի մասնաձեռնը ժողովը այս
երկուր ժամը կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, զարգաց
տեղին մէջ: Ժողովը վերջ ընկերական հաւաքով
գնանալու անակախութիւնով: Անհաճելու է բոլոր
ընկերութեանը ներկայութիւնը:

ԿԱՌԱՅ ՆԱԶԻՐ Կեր. վարչութիւնը միջմա
նահալար ժողովը կը ջրաւորէ սոցիալաբար
Փարիզի շրջանի մասնաձեռնը, այս երկուր ժամը
կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին, Տիկին Քիւրեանի
բնակարանը, (13 rue Caumartin, métré Opéra կամ
Place Caumartin): Կարեւոր օրակարգ:

Նոյն օրը եւ նոյն տեղը, ժամը ճիշդ 3ին Ժո
ղովը կը ջրաւորէ Փարիզի մասնաձեռնը պարա
հանդէս յանձնախօսութիւն:

Զ. Ե. ՆԱԶԻՐ Քիւրեանի մասնաձեռնը ընդ. Ժո
ղովը այս երկուր ժամը կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
Ժանթիլի զարգաց տեղ: Ներկայ կ'ըլլայ Կեր.
վարչութեան ներկայացուցիչը: Պարտաւոր
ներկայութիւն:

ԲԱՐՁՐ ՀԱՅԻՐ Հայր. Միւրեան Մարտին
վր վարչութիւնը խոստ կարեւոր է. ընդ. ժողովը
կը ջրաւորէ իր անդամ եւ ոչ անդամ իր հարեան
կեցիներ: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին,
Cours Joseph Thierry, 6 (Chapitre) Bar Palace:

ՄԵԲԵՆԱԳԵՏ ՄԸ ԿՈՒՂՈՒԹ

Գաղապարեայ չամար (Մարցը) Կ'ուզուի
մեքենաւոր վարչութիւն (Contre - Maître), որ կա
տարեկապէս գիտնայ քրիստոնէի եւ քիւմնի մե
քենաներու գործածութիւնը: Հայ ըրար պայման
է, նոյնիսկ ընտանիք: Շատ լաւ վարձուր:
Եթէ ուզէ կրնայ դրամաւորուի ալ դնել եւ
գործի ընկեր ըլլալ:

Տեղեկացնել պարտաւոր են ընտանեկան վի
ճակը, 212 Bd. de Lorraine, ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ:

CAFÉ DE STAMBOUL

MARQUE DÉPOSÉE

Bahadour

Café MOULU • Café EN GRAINS

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ՍՈՒՐԻՃԸ

ԿԵ ԴԱՅՈՒՆ

ՊԱՀԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ՍՈՏ

20, Rue Villeroi - 19, Rue Juliette-Récamier

LYON

Պարտականութիւն մը որուն հանդէպ անճրկիլ՝ կը
նշանակէ դասալքութիւն :

ՆԵՐԿԱՍՏԱՆ ԵՐԵԿ ԵՒ ԱՅՍՈՐ

Վիսն անմահասարժ Է՝

ԱՆՎԱՆ, ԲԱՅՑ ԴՈՒՐԵՆԱԼ ԹԵՈՒՈՒՄ

(Բ. և Վերքի մաս)

Ներկայումս արևմտյան դժգոհք մեծ յայտն առին ժողովուրդին, պարզելով փաստոր պայա- ղայ մը, շնորհի տակալութեան: Այդ մեծ ողի- ներու ընկերային քարեկարգութեան կողմանի տեղութեան և կրթական աշխատանքներու անհրա- ժեշտութեան մասին: Չկրցան վերջ տալ անդառ- ղութեան և սովին ու ժողովուրդին վրաս - նութեան ու զեղեղութեանը աստիճանաբար նուազելը:

Եւ այսօր ժողովուրդը դժգոհ է իր վարչինե- ըն որ չարգելիք իրենց խոստումները, վարչի- ներ՝ որոնք զեռ երկի պաշարեան իրենց անկա- յութեան համար:

Չմոռնանք սակայն որ Ներկայումս Նազի ե- լիքը տարուան տակալութիւն մը ունի: Եւ արդի կառավարութիւնը ժառանգել երկի մը, որուն տնտեսութիւնը ճարպարուած էր եւ ընկերային կա- ցութիւնը վատթար:

Ամբողջ երեք տարի ան գերմանական ճիգ դրո՞ք դրաւ... անդառնալով միջինուրդը զաղթեցանք: Փաշտօնական դէմ էր պայքարը եւ Գաւաթի կողմը կայանցին իր պիտանի կէսը: Ու տակաւին անուճ- իկ խնդրի եւ ուրիշ ճոզի:

Եւ տակաւ կամրիք հասարակ Նեաղճեանի կը ծռոնան Ներկայումս անձանիներու ...

Անգլիական տիրակալութեան ժամանակ, Ներկայումս Նեա կային եւ իսլամներ, որոնք եւս շարունակական խրոխտներով եւ ժողովրդական ցոյցերով անկեղծութեան կը ձգտին: Իրենց վա- լերէն էր Մուհամմա ճինճաւ, կայմ փաստարան մը, Գոմպէշի մէջ: Մուհամմա, յստակատես, բայց մահաւոր անկալուս:

Շնորհի այս մարդուն յամառ ճիգներուն եւ երկրին մէջ իր վաշտած ժողովրդականութեան, Անգլիականը ստիպուեցան՝ 1940ին Ներկայումս- նին վերջնական միջնորմով իրեն պայման, ըն- դուհել իսլամական անկալ պիտութեան մը ստեղծ- ումը: Ամբողջական Ներկայումսին հիւսիս արեւ- մական եւ հիւսիս արեւմտեան մասերը (Պենդիկ կէտ՝ արեւմտեան կողմէ) թափուեցան եւ կազ- մուեցաւ արդի Փաշտօնական: Իկզբ մը որ իրենց, իսլամներն իսկ յայտարարութեան համաձայն ք անկեղծութիւն կը պահէ իր:

Ու այս յամառ ու հայրենամով մարդը՝ ճին- ճաւ, 1947ին կը թաղէր Բաքուի ամէնէն ըն- զաղած ալ պայտանքին մէկուն մէջ, երբեք կա- ուսլարական երես:

Փաշտօնական տակալին զրոյթէ անձնաթիք երկի մը է: Սակայն ունի 75 միլիոն պատկառելի մահաւոր մը: Բաղմամարդութեան աստիճանով աշխարհի ճիգներով պիտութիւն է եւ իսլամ եր- կիրներուն ամենամեծն: Փէն. ճարտարապետութ- իր պարի իրեն, հում ներթերով ճարտար երկի- ներէն մէկն է:

Ճանաչողը դարձն սիւնայ տեղի ունեցած են իսլամական արշաւանքներ Ներկայումսի վրայ: Ապստամբներն մաս մը ընանճառած՝ մաս մը ալ կ'անուանեն են Ներկային կայսրութեան կողմէ, բայց իրենց ետեւը ինչո՞ւ են իսլամական ընդար- ձակ շարժումներ, քաղաքած իսլամական Ներկի- ներէ: Ներկայ դարուս կիսուն Ներկային թերա- կողմին մէջ 300 միլիոն Ներկաներուն Նեա իրաւին կ'աղարկէին 100 միլիոն իսլամներ: Իրենց միջեւ ե- ղաժ տարակարծութիւնները՝ արուեստականորէն քաղաքական կարգ մը եւ իշխանութիւնները: Եւ ճարտարապետական վարկերովն այս տարակարծու- թիւններն ու աստիճանները տապալն սուր հանգա- մանք, յանդիմով անկալութեան:

Սակայն Փաշտօնականի ստեղծումով հարցը ամբողջութեամբ չէր լուծուիր: Ընկը է որ իր ընկալութեան 85 աւ ճարտար իսլամներն են, բայց անդին կան տակալին 35 միլիոն իսլամներ, զորո- նում Ներկային հանրապետութեան սահմաննե- րուն մէջ: Անոնք շատ հարապարտ պիտի չգիտա- թանէին հաստատուել իրենց նորաստեղծ ճարտ հայ- րենիցին մէջ:

Տնտեսական պայմանները եւս անձնապա- րտախան են: Փաշտօնականն էր կ'արտադրէ ա- խարիւր 80 աւ հարկեր: Ներկի կանեկին (յւե) եւ մեծ քանակութեամբ թամպակ: Ան է զարմեղի ղիտուսը ճարտարիւր կաշին եւ հացահատիկնե- րը, եւ այս վերջիններով է որ իր անտին Ներկա- կան հանրապետութեան ժողովուրդները:

Միւս կողմ Ներկային կանեկի եւ թամպակի զործարաններուն մեծ մասը եւ կարեւոր մաս մը իտալացիներարաններուն՝ կը գտնուին Ներկայումս- նին սահմաններուն մէջ:

Ստեղծողն է անքանակ վիճակ մը երկու եր-

երկուշաբթի գիշեր ինչոյի թատրոնին մէջ Գ. Գրիգոր Վասնի ներկայացուց իր թատերախա- ներն Վիսն անմահասարժ Է՝, ժամանակութեամբ Փրանսիական թատրոնի եւ չարժանիարի լաւագոյն զերանաներէն Գ. Գրիգոր Աւանտիսի (Coco Aslan):

Ստա՛ն լեցուն էր, ինչ որ հարուստ էր Թա- տերական ներկայացումներու համար: Թէեւ յան- ցաւորը միշտ ալ հասարակութիւնը է, վասն զի զիջ անգամ կը տեսնէ ինքնավոր պատրաստուած ներկայացումներ:

Յաճախ դաժմ ենք Գ. Գրիգոր Վասնիի թա- տերախաղերու մասին: Աւելորդ է կրկնել թէ ան- զիտէ արհեստաւորի եւ իման կառուցանելի խաղ մը, անոր տալով զանազանի հանգամանք մը եւ պարտաւորել յաղէք diagoqueին: Այս անգամ - ուսան խաղը կը կայանայ իմայն qui pro quoի մը վրայ, եւ դիտար է երբ արար, նոյն դիտար - թեան եւ անանց յոյնեցիներ պահել արդ ձեւը: Նետեսանը կ'ըլլայ մը որ վերջին երկու արար - ները միշտ անիկ տարբեր կ'ըլլան քան առաջինը եւ անկարելի է անանց խոսակցութեան երկարաձգ- ման պահել խաղին շանկանութիւնը:

Ներսիս, Յարութիւնը, ունի ինչ մը, Միլենի եւ ցուրը Catherine: Տուրի կը յաճախէ Տիգրան անուն երկրաստոր մը որ Catherineի սիրահարն է, բայց թիւրիպութեան մը պատճառով խեղճ Յա- րութիւնը համոզուած է թէ այդ երկրաստորը իր կնոյ սիրահարն է եւ իսլամը, երեք ժամ, կը դառ- նայ միայն այդ թիւրիպութեան չափը:

Կը խոստովանիմ որ պիտի չյոյնէիք նոյնիկ անկողի երկարաւորութիւններէ, եթէ անթերի խաղաղութիւնը մը փրէկ խաղին հիւստանքին թիւին թերեւոր:

Դերաստարութեան մասին խօսելու համար կը ստիպուիմ անմիջապէս դիտել իսկ Տիկին Գրիգորեան (Միլենի) մէկ անգամէն եւ բոլոր տե- քստաններուն մէջ հաստատել թէ դերաստութե- անը իր ազարակը չէ: Իր զերն անգամ չէր դիտար: Միմ պիտուս էր, նոյնիկ ճարտար գերաստանի մը համար, որ մասամբ միայն իրնայ փրէկ կացու - թիւնը իր արուեստին վաթմութիւնը:

Եթէ իր ցով չունենար Գ. Գրիգորեան, Տիկին Բարգիւտիկին (Երեմիկ), Գ. Վասնի, Եր- կարեանի պէս դերասաններ եւ թատերախաղի հանելի dialogueները, բոլորովին պիտի ձախողէր ներկայացումը: Բարեբախտաբար կային իրական

կերպներուն միջեւ: Բնական հարստութեան տեսա- կետով սեղանորէն ու հարկադրաբար միկ կապ - ուած է մեռնի: Գոնէ իրենց տնտեսական յարա- րերութիւնները բնականօրէն ըլլային, Բնգահաղա- կիւ, երկուքն ալ կ'առնէ երար, կ'ընտանան թէ հո- դային պատճառներով:

Նոյնիկ հայրենասիրները քաղաքականօրէն դէմ էին երկրին թափաման: Մայր տուաւ հակադէմ - մական կատարի պայքար մը: Անոնք երբեք չեմ- քրելին իրենց պիտական մարդը, ինչեւ. անոնք Կանտորն, որ հասնած էին այդ թափաման: Այդ Կանտորնով Նոյնիկներու կազմակերպութիւնն էր որ պայմանէ Կանտորն:

Դրացի Կանտորն՝ Փաշտօնականի մէջ, կառ - ցեցան իրենց հանդէպ ցոյց տրուած այս անդառ - անցակամ վերաբերմունք ու պայքարին Նեա մէկ- տեղ սկսաւ ճարը: Այսանուեցան միջինուրդը մարդիկ ու մտնուրներ Իրեն. Նետեսանը ճարը տուաւ արտադրութիւն հասարակ - անկի մէջ տարբեր իրիկին փախան արտադրաժամ մէկ սահմանէ միայն:

Նախապէս այս բոլոր դժուարութիւններուն ու հակամարտութիւններուն, Փաշտօնական աշխար- հի արձանահարստա երկրներին մէկն է: Իր պէտ- ճարը դոհանքին զատ, կ'ըրայ ստատորէն արտա- ձիկ ցորեն, թամպակ, կաշի եւ կանեկ: Ունի եւ տալիք մեծ պաշար:

Տնկողներն աշխատանք կը կատարեն արդիա - կան եւ ճարտարապետական քաղաք մը վերա- ձելու համար մայրաքաղաքը՝ Բաքուին: Արտա- սահմանական դրամայն մեծ ընկերութիւնները կ'արդարացուցին իր վրասն արեւել, ստանձ - նելու համար այսին իմ արեւել չիտութիւնը:

Չ Ներկային Միւսեանն է երկրորդ անգամ - իր Բալայի Մահաճաւան, որ պարզապէսու տոյգիկն տուա եւ անանց Նետեսանը իր Բ - դիտուրի կամ զին, նախորդելու ներթախել Ներ- կայումսին Նախարարութեան եւ միանշտ անոր:

Բայց այս Ներկի իշխանը չէր սիրուել իր հպատակներուն կողմէ, որոնք մեծ մասով մահ - մեռական են: Եւ անանց գիշեր եւս այս Մահաճա- ճաւ՝ Նաքի Միլին, փախաւ իր պայտան եւ ա - րտասանեցաւ այլուր: Միւսին տարաւ 48 զին - ուղարկան ինքնաշարժեր, ինչուն թանկաժեգ

դերասաններ, Գ. Արտաշէս Գրիգորեան, որ տէրն է բնիկ, զերին եւ հասարակութեան, Գ. Գ. Վա- ճան որուն ամէնէն յաղիք դերերն մէկն էր թեթիւ- ժամար, Տիկ. Երեմիան որ ճարտար գերաստանի մըն է, Տիկին Գ. Արտաճար՝ որմէ անկին կը պա- աներ, Գ. Մարեան՝ զիջ մը տալար (ան ալ տալար չէր դիտար), Գ. Ղալիկեան, միշտ, բայց անու- ին, Իսկ Օր. Ն. Խոսեան իր փոքր թափնորն իսկ ինչ, սուր, աղաղաւ եւ համարալիք գերաստանէն է, միայն արտէլ կողմ:

Դերաստարար վերջին արարին միայն տե - անք Coco Aslanը, որ մուտքով իսկ կը յատկա- նէր գերաստանը, իր լուսնաղայ իմաստուն: Ան ընձ կ'առանձնայ բնական եւ վաստ: Գիտատուած ենք արդէն զիմ անցեալ տարի, Արտիս (dePauline) մէջ եւ վերջերս ալ «Complexe de Philemon» մէջ: Գիտատուելի է նաեւ անոր համար որ, տարբեր բե- ձերու ժառանգործ հանդերձ, չէր մերժած իր սի- րայօժութը մասնակցութիւնը ընելու իր հայ ընկեր- ներուն:

Ընչանցորդ արտւումով յաղիք ներկայացում մը, որ կ'ըրայ քանի մը անգամ որսնէր ընելու, եթէ խաղը վերամշակուել, որով, կ'ընտանուր կատա- յալու էր անկի ուղարկութեամբ թափնով լու - թերը:

ԱՐԹԻԿ ՄԻՍԻՔԵԱՆԷ

ՆիկՈՐԷՊԻՔԻԻ մահաճիւններուն դէմ զիջը մը ճարտարական ըլլալով, Բ. Երեմի Գրիգորեանի Փրանսիայի գաղափար էր, Մուրիս Գարաշէ: Անգլատանայի Նետեսանի խօսքերը ըստ իր պատգամաւորականի մէջ - «Միկ տուա խօսե - ան քան Գրանսիայի անդուգարի մասին, ինչո՞ւ սուտ խօսած պիտի չլրկան Գրանսիայի մասին: Եւ չեմ համոզուած թէ ՏՏՏԵՐ Տրէշներ են եւս»:

Ընկերութեան պատգամներն ստատարաբ - արութիւնը խօսքերը ընտանուեցաւ: Նախորդ - ութիկան խորհուրդին կողմէ, ի ներկայութեան Աշխատանքի նախարարին: Բնիկն յայտնաբերութեան տեղեկագիրը, որ կը թաղկանայ անկի քան 200 էլէրէ, չառ ծանր զեղծումներ եւ միտումներ կը մտնանէ: Այս ստիւթը կը լիւրել Բարիկը եւ - ընելունէ կ'ընտանուր անձնապատկութիւնը: Ման- րամասնութիւնը յաղիքորով:

ՓԵՏՐՈՒՄԻՆԻ Փաղիկի մէջ պիտի դուստր - ութ միջնադարին ժողով մը, որ պիտի ըննէ երո- պայան թանկի մը կ'աղտութեան խնդիրը: Նախա- ձնուելու թիւնը կը պատկանէ Փրանսիական կառա - վարութեան եւ պիտի հարաւորեն Արաւմտեանի զալիւրին անդամակցող երկրները:

Կրկին համաճարակ կը տարածուի նաեւ: Չուիցերիոյ մէջ, ուր, Յունիստիկ երրորդ շա- րին 2211 դէպքեր պատճառ են:

զորգերով, գոհարներէններով եւ ուրիշ արդէնա - տըր ստարակներով: Բոլորն ալ դրամա՞ծ պաշա- տան են տաճարներէն:

Իրանային այս յանկարծական փախուստը Նե- տեսանէ չէր ժողովուրդին ցուցուն: Անոնք ընդ- զիւրով կը ընթացէն դէմ քաղեցին Գաւաթի ձե- րայ խոսք անոն հնոյ: Գաւաթի ալ կը դրաւէ երկ- րին ուրիշ մէկ մտղ: Կանաչի կ'ընկերը ժողպեան փախուստանուն եւ Ներկի շարժումը - թիւմով ք քանակաւորում միջեւ: Միաժամանակ իւրաքան - չիւրը կը ցոյցանէր իր դրամած Ներկան: Շատ ը- լիք, 1949ին միայն կարեկի եղաւ դիմադրաբ մը իրենը, համաձայնելով որ իւրաքանչիւր թանկի տրէն ըլլայ իր դրամած Ներկան:

Ի վերջոյ խնդիրը յոյնացաւ Միացեալ Ազգե- րուն, որպէսզի միջամտէ հանրապետ կառարելու համար: Յարց չէ լուծուած խնդիրը: Երկու կողմէն ալ ունին իրենց զանաչաններն ու քաղաքութիւնները եւ իւրաքանչիւր կը կար- ձէ թէ ինք պիտի լաճի հանրապետին: Մինչ անդին անկի քան չորս միլիոն խեղճ գիւղացիներ կը սպասեն անձեկութեամբ:

Բաւժով արդէնք անկի ուղաճարակական եւ քան տնտեսական: Ունի խուլիոյ տարածութիւնը եւ շատ գիւղեցիկ զիջը: Անանց պատճառն չէ որ զայն կը կռուէ «Արայ Չուիցերիոյ, իր քան - չիկ զալաճակաւորներով, Հիմալայայի ձիւնապատ զալաճակներով եւս»:

Ու նաեւ այս երկրի հակառակորէն կախուած են թերակաղիկին ինչեղան նաեւ ամբողջ հարա - արեւմտեան Արայ զալաճակաւ տալապան: Գիտաբարար Բալայի ինդերի կը պատ - ճար, որ Փաշտօնականի վարչական կիսաթիք Այկ - ինը զանաչացաւ Անգլոյն ընտան երկրիկի զիջ - լիքն, մեղքով մասնակցելի վերջեւ Լոնտոնի մէջ գումարուած հասարակապետութեան խորհրդա - ժողովուն:

Ու պայքարը կը շարունակուի երկու ժողը - միջակներուն միջեւ, կառուելով իրենց կեանքու - ընի կարելու զէլ մասը: Միւսն, իրենք անքան պէտք ունին խաղաղութեան եւ աշխատանքի, վե- րապիւնները համար իրենց նորաստեղծ հայրենիք - ները:

Ա. ՆԱԲԻԽԱՆԷ

Ճ. Յ. Է. Վարսուճակար
ՊԵՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէշտըստէն կը գրեն մեզի —
Երէկ, կիրակի, 21 Յունիսը, սինետա Ռիփ-
օնի մէջ, ծայրէ ծայր յեղուած արահի մը առջեւ,
տեղի ունեցաւ Ճ. Յ. Դաշնակցութեան 60ամեակի
տոնակատարութիւնը։ Օրուան նախադարձը ընկեր
Դրո, լիբանանեան զայլերգով եւ « Մշակ րան »
ուրոշ ծով քաղաած յայտարարեց հանդիսութիւնը,
խառն յանգիստ յարգանքի հրաւիրեց հանդիսա-
կանները՝ Դաշնակցութեան տուած անհամար զո-
հերուն յիշատակին։ Այնուհետեւ, քանի որ հակիրճ
ու խմատարեց խօսերով, զոնց Ճ. Յ. Դաշնակ-
ցութեան յեղափոխական, քաղաքական եւ մտա-
ւորական դրժմութեան երեք շրջանները։
Ընկեր նախագահի քաջանախ խօսքէն վերջընկ-
Հրատա Մուստանու կարդաց Ճ. Յ. Դ. Բերդի
կոչը՝ վաթսուամեակի առթիւ ուղղուած հայ
ժողովուրդին։ Յետոյ ընծ հրաւիրուեալ, ընկեր
Մ. Իշխան, որ խօսեցաւ իր գեղեցիկ ճառերէն
մէկը՝ ոգեւորելով ներկաները։

Միջարարեց ետք, նուագախումբը, Պ. Օննիկ
Սիրակեանի ղեկավարութեամբ նուագեց Ինդի-
թոյ — Ինդիթոյի Վալիկանեան հարկերէնը։
Ապա, պատաստի վրայ ցուցադրուեցան Ճ.

Յ. Դաշնակցութեան յեղափոխական, քաղաքա-
կան եւ մտաւորական առաջնորդներուն յուսա-
հարութիւնները։ Ժողովուրդի որոտորոտած ծախա-
հարութիւններով իր սքանչալուծը կը յայտնէր,
երբ կը կարգադրէր մտքի եւ գէշեր այդ հերոսնե-
ան ճակիքն կենսապիւր իրենը։

Օրուան երկրորդ քանակածը իր ընկեր Վ. Սա-
ստիքի, որ յուզումնալիս չնշում մը ոգեկոչեց
Դաշնակցութեան անհամար հերոսներու յիշատա-
կը, ընդգծելով մեր կուսակցութեան մարտունակ-
ութիւնները։ Բնծ հրաւիրուեցաւ նաեւ ամերիկեացի
մեր ընկերներէն՝ Յակոբ Մուսմանեան, որ քա-
ցարեց թէ ամերիկեացի զաւուրթ ամենին աւելի
տաղտուած է հայրենասիրութեամբ, որովհետեւ
որեւէ զաւուրթ աւելի ունի եւ որ ուշանալու վառն-
գին տակ կը գտնուի։

Ընկեր նախագահը այնուհետեւ կատարեց տո-
նակատարութեան փակումը՝ յայտնելով թէ Ճ. Յ.
Դաշնակցութեան ինչպէս ապիկ առաջ, այսուհի —
ուսւ այ պիտի թալէ պայտարի ճամբուն վրայ՝ մինչ-
եւ որ հայ ժողովուրդը տիրաւոյ կը միացուի,
պատու եւ անկախ չալիւնքին։ Հանդիսութիւնը
վերջացաւ « Յետաւ նաւաստանով », որ յունիկայ
կողմուցաւ, ժողովուրդին կողմէ Գեղարուստաւ —
կան քամին ալ ինամով պատրաստուած էր։ Այս
ամբիւ ժողովուրդային ճան մէջ, տեղի ունեցաւ
ինչպէս, որ խաղալուս միջոցաւ մէջ չարու —
նակուեցաւ մինչեւ կէս գիշեր։

ՆՈՐ ԶԵՐԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹՈՒՐԻԲՈՅ ՄԷՋ

Պալայն մերկիս քարաքերէն կը փառնմ հեռու-
եալ տեղիկոյի իրենները —
Բնծութիւնները կը շարունակուին Անգարայի
մէջ։ Նոր յարգարկութիւններ կատարուեցան եւ
կարգ մը մարդիկ հարցաքննուեցան։ Իսթանպուլի
եմետական քննիչներէն երէան Պէշքի, որ Անգարայի
երկուցաւ, ձերբակալուեցաւ հարցաքննիչ դա-
տաստին որոշումով։ Երէան եղարկու է հարկաւ-
պետ Օրճան Պէշքի, որ ձերբակալուած է նոյն
պէս։

Յայտնի է որ համայնադարական ցանցը հիւ-
ղաւորումներ ունի դանախան զալաքներու մէջ,
Իսթանպուլի, Իոդըր, Ատանա, Հալիքա եւ Գոնիս,
ուր եւ քննութիւններ կը կատարուին։

Այս օրերս քննութեանց հետեւանքով նոր փու-
լի պիտի պարզուին եւ կարեւոր ձերբակալա-
ւորներն պիտի կատարուին։ Համայնադարական
այս ցանցը մինչեւ հիմա երեւան եղած կողմակի-
րութիւններուն մէջ ամբողջ ընդարձակ է։

Պարսկի մէջ ալ քննութիւն կը կատարուի,
որովհետեւ զիւզանքի օտուցիչներուն կարգ մը
նամակներ գրկուած են փարցի « Յետաւալեմ Ժօն
Թիւրքուր » կողմէ։ Զիչուած է որ Պարսկայի մէջ
ալ համայնադար քարտուրթի կատարուած է։
Իսթանպուլի մէջ կը շարունակուին ոստիկա-
նական քննութիւնները։ Ալգարական թանգարա-
նի օգտակարներէն Նէճմիթի եւ Քէլան Հարուն
ընկալանքներուն մէջ կարգ մը թուրքներ եւ փաս-
տիկ գտնուեցան եւ զրկուեցան Անգարայի ընդհ-
դատարարութեան։ Ալգարական Տեալութի —
նր տեսական շինան մէջ է Անգարայի ոստիկանա-
կան էլիտանութեան հետ։

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » (55)
ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳՈՐԱՅԻ ՄԷՋ

(Գրեց՝ գերման դեսպանատան կցորդ ՄՈՂՁԻՇ)

ՀԵՏԱՊԵՐՏԻՈՒ Մ ԳԻԾԵՐՈՒՄԱՆ ՄԷՋ

Կը լինեն տասնեակ թէ խօսքը կ'ընեն սեւ պա-
յուսակի մէջ եւ կործեր կ'աւանդակի մը, որոնք
թաղուել կը գտնուին եւ ամուսնացանի փառաւո-
րութիւնը կը պարունակէին։ Այդ պատճառաւ, Մըր
Էնչուլու Հեկիման կ'ուզէր մըլտ ձեռքի տակ ու-
նենալ գտնուի։

Նոր Հայքա գործիչը մը զօր ստացել էր Պեր —
լինէն, յանձնարել էր։ Հայքայիցի նաեւ անոր
յառուել « Բիւրճիք », որովհետեւ Անգարայի մէջ
ուշադրութեան արժի գտնուել « Բիւրճիք »-ը ծծաւ —
քանակ գտնու մը։ Օր մը, Դիվաններին կէսին
էնէնք հասած տակուրն, Կիլիկիոն հետաձգուեց
ինձի։

Անմայատակ անցանք ինքնաշարժով Անգարայի
մեծ ու պարկի փողոցներէն։ Կառքին ետեւ տե-
ղաւորուել վերջ, տուաւ ինձի « Բիւրճիք »-ը եւ փո-
քիկ ծրար մը։ Վերջը իր ամուսնական ըստաւ, Պեր-
լինի մէջ զայն օգտագործելու կերպ մը պիտի գտ-
նանաւուպու։

Շատ հետաքրքրուեցաւ, կը խորհէր թէ ինչ
կերպ պարտականի այդ պարկի ծրարը։ Յանկարծ

Անգարային ստացուած տեղեկութեանց համա-
ձայն, Պալար եւ Մէլանքի կարեւոր քաղաքաւո-
րութիւնը ստացած է համայնադար զորիւններու
զործուծութեան եւ ամուսնեան կատարելի զոր-
ծերու մասին։

Կարծիքներու դէմ կատարուած հետազոտու-
մէն զատ, քննութիւնները ստալ կը տարուին հա-
մայնադարականներու լետալիտական շարժումին
դէմ։ Անգարայի մէջ հակոցութեան տակ անուան-
ւան տարր ուսանողին, որոնք տեղուել Հայքէլին
մէջ ապրուիլ յարուցած է « Ճալիկան » կարգաքն-
նանի կոնիք տեսուէ Արզուկիի մասնուն առթիւ «
« Հալիկան » խմբարարանով մը կը պարսաւէ խոս-
քալարներ եւ կ'ըսէ թէ անոր « Ճալիկան » (Հոգ-
ւալ) կարգաքնն ինքնալիք յեղափոխութիւն։ Ի-
րենց նպատակն է սեւ ժողովուրդական պատու-
ճանի տակ ծառայել կարծիք Կիլիկիոն։

Ընդհ. գաղափարութիւնը քննութիւն կը կա-
տարէ Մեյրի եւ Քէլապ պարզերկութիւն իմ քա-
ղաքի կըլքի՝ Եսպիլի դէմ, որ ժողովուրդական յոյ-
ուսանքի հրատարակուած էր։

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՐՔ

ՎԱՍԱՄ — Կիրակի, 21 Յունիսը, Հայ
Մարզապիկ տաղմի խումբին արտոյկական 13րդ
մրցումը տեղի ունեցաւ, յ. A. Գարօ դէմ, մեր դա-
ւաւ մեր վրայ։ Ամպոտ երկրորդ եւ պաղ հոյժը Իրաք
կը լրացնէին։ Նոյն օրը Վասպուրի ինքնուրի ժաման-
կապար եւ կարծիք կուզէր, ստալինք Մանուկ —
ներու Օրը կը տանէր, Կիլիկիոյ ալ ներկայացու-
նուէր։ Այս պատճառով, տաղ ինչ հանդիսականներ
կային դաւալել վրայ եւ հաղիկ տեղերն ճանա-

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ԶԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՄԱՆԱՆԻՄԸ

Կիրակի օր, ընտանեկան չեմք միջոցաւ մէջ
տեղի ունեցաւ Կապուտ խաչի փողոցի մասնաճիւ-
ղին տարած պարահանգիւղը։

Երեսուցաներուն թէ տարեցներու հոծ քաղ —
մուրհին մը փութեցաւ իր Սէրբըլ Միլիթիւրի
չեղք արանները, ոչ միայն հանգի ժամանց մը
վայելիւր, այլեւ խաչերեղուն համար աղաւ —
նուէր Միլիթիւրի՝ իր քաղաքական գործունէութե-
ան մէջ։ Կապուտեղիները այս առիթ հրաւի-
րած էին 12 հոգիէ քաղաքական առաջնակարգ նը-
ագախումբ մը՝ Cuban Peti, որ մամը 4էն կէս գի-
շեր ճարտարութեամբ եւ խաղաղատուութեամբ ա-
ռաջնորդեց պարող զոյգերը։ Վերջաւորութեան
մաս, անդամուրի մը եւ երեսուցանը մը երեքնեց
Յոյական քանի մը երբքը։ Cuban Peti նուագա-
ծմունքը իրենց կարգին, մերթ ընդ մերթ առան-
ձմուն եւ խմբովին երգերով, ոգեւորութիւնը կ'ա-
ւելցնէին։

Մինչ կէս գիշերը շուտով կը հանքը, ներկա-
ները դեւ էին ուղիւ քամուիւի այս դաւաք մը ըն-
դարուէին։ Աւելցնելով որ կարգախաղութիւնը ան-
թերի էր — ընդունելութիւն, սերունդներու ապա-
տարկութիւն եւայլ — չնորհէ անդամուսնեկներու
միջական փութեցուցութեան։

պարհամայրը ճարուեցաւ։ Ո՞րք մնացին տար —
ուսն սկիզբը կըսծ խոտումները...

Ո՞վ պիտի լլլալ պատասանանաւուն, եթէ կը-
րեցներն անցան տարիներու վառապար։
Այս անգամ ճարուեցան Միլիթիւրի ունեւնայով
100ի մօտ մարդիկ։ Կ'այստախ մըր սերունդը
հետու պահէ պարահանգիքն ու ուրիշ մօլու —
թիւներէն։ Վասպուրի զաւուրթը պիտի շարունակէ՝
իր անպնցութիւնը նոյն թախով։

Միլին Զրաւապի մէջ տեղական խումբներուն
մէջ կան լաւագործ ուժեր որոնք անհուն փայաւ —
րով կ'ուզեն միանալ մեր խումբին։ Բաց անոնց
թէ ընակարան եւ թէ զործ ճարուել։ Նիւթեթեթ
միջոցներն եւ որ կը պահուին։

Խաղին սկիզբէն տաղը վայելիւրին ետքը, հոյժը
քարեկալաւորաբար կ'ապստո մեղք դարձան։ Առա-
ջին կիտախաղին մեր տաղը ամուր կ'աւելցւով մը-
լին գիշեր, յառաջապանները անընդամաւ ամրող
40 վայելիւր յարձակողական եղանակ թուցնուցին
եւ այսպէս երեք յետապիկներ շահուեցան, որուն
երրորդը դատաւարը քննեց ընդունել։

Երկրորդ կիտախաղին Կապիկները կատաղի
յարձակումներով երբեմն ամրող զաւուրթ ժամ
մեր բերքին ստիւն մարտուեցան եւ վերջապէս մէկ
կէս շահուցան։ Ապա իրենց անկարողութիւնը փորձեցին
խաղը գոնէ հաւասարակութիւնը, բայց խաղը վեր —
ջացաւ մերժեց յաղթանակով 2—1։

Շուրջաւորութեան արժանի է ամրող խում-
բը։ Նոյն օրը մեր պահանջին ալ շահուցա F. C.
V.ի դէմ իրենց դաւալել վրայ, 4—3։

Թղթալից

« Ե Ա Ռ Ա Ջ »
ԿԱՐԻՄԱՅԻԲ ԵՆ ՏԱՐԱՄԵՑԻՔ

Կարապետ մեծ արագութիւն մը գործածելով —
Այդ ինչ փողոցներուն մէջ, կրնայ զարնուիլ պա-
տի մը եւ ալ պարագայութիւն կ'ուզէ տեսնել
ինքնաշարժի մը մէջ։ Նոյնինքն Անգլիոյ զեպալիսին
սենկապանը, իսկ ինչ արդանախուս մէջ փրկւ մը
եւ ծրար մը որուն պարտականութիւնը անձուածք
էր։ Հապա կ'ըսէ պիտի գտնէին Կիլիկիոնի վրայ։
Միջոցներն հակալ գուժար մը ...:

Մամուռն իսկ անեղ կուտար ինձի։ Եւ մինչ
այդ, հին ինքնաշարժը կը հետեւէ ինձի միջո-
ւային հետաւորական վրայ։ Դիմումը դաւաղը
կ'ընթանայ։ Միւս կողմը ալ նոյնը քրաւ։ Կա-
ւա — ճան չար այլեւ։ Կը հետապնդէին Կիլիկիոն եւ
անուրալ զեպալիսինէն դուրս ելած վայելիւր —
նէն իսկ։ Սթիվ գիտէին թէ Անգլիայիցներուն սենե-
կապանը գերման զեպալաւատան կցորդին ինքնա-
շարժին մէջն է։

Մամուռններ կանգ առին այդտեղ։ Նախ —
ընտրեց չերեկալարի թէ ինչ պիտի պատահէր
Եթէ չայլուէի պրծիլ կը հետապնդող ձեռքը։
Բայց յաղթանած էին նկատու տակուրն ինքնուրի։
Միւս կէս նեղ փողոց մը մտալ։ Առաջին իսկ ան —
կիլիկաւորներն կ'ընկնէր արագութեան կոնակը։
Կարգը ստուած էր քրաւ զգիլ առաջ։ Անկիւնը
դաւալած մեծ արագութեամբ, յառաջով որ գիւ-
ս չալածող մարդը պիտի չարագործանայ ամալիւ —
եւ այդ ամալապարտութեան եւ պիտի կորսնցնէ զիւ-
ն։ Յիմար յոյս մը եւ այլ։ Սեւ ինքնաշարժը տեղա-
անմիջապէս հայելին մէջն է։

(Յար.)

ձեցին Ինչո՞նի հաւանդեալաբար: Տեղի կ'ունենան նաեւ օգնականայն կոչուներ: Ամերիկեան ուժերը 5 օդանայնայն կործակիչներ Թուրքիայի սկիզբին իջնել: Ապրիլական շրջանակներու կարծիքով, Բոլորքի ցամաքային նախատամարտուն վրայ տրոյգ անդրորդակներ պէտք է ընդունել, երբեւ փառասական դիմադադար»:

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻՆ ՏՊԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զօր. Այլընտրացող Հասաւ Ռէյնալդի, իս - լաւատան մայրաքաղաքը եւ կարճատեւ խորհր - ղակներէն մը ունեցաւ աչք պետութեան վա - րիներուն հետ: Իսլամական դիմապիւս ոչ մէկ անկա - ցութիւն կրնայ բերել: Բաւական, օդաւան կամ ժառանգաւ չունի: Ոստիկանութիւնն անգամ դիմա - ղուած է: Ոստիկանները ոչ թէ արձանանայ, այլ միշտեւ իսկ բերել ընկ կերել: Եղաքը լեզուով, որտեղորեքու որտէ ճաղաններն եւ Բայք Իսլամնայ, իր գիբով եւ բրբեւ դիմադրական խորհրդ, աստիպականութեւ մէջ նախակներն ունի եւ շատ կարեւոր է որ շանթի իտաւորեւ ձեռքը, որովհետեւ կրնայ իսկ խորհրդը որ դարձնել Ս. Կա - ճանդիկըրը ուժաղակներու եւ Արաւմական մէջ նա - ւարիկները դժուարացնելու համար:

Զօրավարը, Իսլամական մէջ ալ յայտարար - րութիւններ քրտա օրադրողներուն եւ ըստ թէ լատ դոճ է, տեսնելով որ բոլոր ժողովուրդները մի՞ն - ասն եւս ապրիլ ապստիպականութեւ մէջ եւ դրեւ - անի իրենց պաշտպանութիւնը:

Թէեւ Իսլամական ընտելութեան 100ին 20ը համարալար է, բայց ոչ մէկ ցոյց տեղի ունեցաւ Այլընտրացողի գէտ:

Զօրավարը մէկնեցաւ Իսլամական Օթմաւ (Քանսաւն), որ իր աշխարհիկ Մար երկրորդ պիտի ըլլայ: Արտահետեւ պիտի երթնայ Ռուքիյէիքի եւ իր տեղեկարարը պիտի յամենք անմիջապէս նա - ի խաղաճ Թրքոստիկ եւ խորհրդարանին:

Ուրիշ տեղեկութեանց համաձայն, զօրավարը, զմտաւորը քրտեղեցող՝ իր վերադառնալ Եւրոպայի իր պտղային: Կրտսէ թէ իր տեղեկարարը պիտի չեւտէ Եւրոպայի պատերազմական արդիւնաբեր - րութեան անբաւարարութիւնը: Չկայ ժամանակը ապագայիման միջոցներով իմանալիք երկիր - ներսը մէջ եւ այս պակասութիւնը պէտք է չուտով զարմանալ:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՐՈՎ

ԵՆՈՒԿՈՒՄԱՆՈՑ նախկին Քաղաքային Կու - սակը 16 Եւրոպայեան, որտեւ քրտերեղեցող դա - ւաարութեան մը փորձած են տապալել Քիլիկիոյ կառավարութիւնը, եւ դատարն այժմ Պեկիտաթի մէջ: Մեղադրեալներուն մէջ են երկու նախկին նախարար եւ զօրավար մը:

ԹՈՒՐԻԲԻՍ պատրաստած է բոլորողին դիմ - ուած նոր պրոքլամա մը, որ պիտի փոխարինէ Բա - րէշայի մէջ կուտող թրքական կիսարժեքը:

ՀԱՄԱՅԱՌՈՒՄԻ ՆԻ ՄԵՐԻՍՈՒՄԻ դիմելու յաւե - լուքը անտիտակիկի կը համարուի: Տեղական թիկնիքները կը դրն թէ մէթիկին տոմարը 2 Քր - տակը պիտի արժէ, հանրակազմի շարքայական արժանի (քանի՞) 160, փոխանակ 140ի են: Ծա - ւելուքները կը նախատեսուին նաեւ ամուսին եւ ե - լեկապահանգեան դիմելու վրայ:

ԶՐԱՄԻՆ ՌՈՒՄԵԼ գոյութիւն չունի, եւ զի Պ. Լիւքսըմբ. Ս. Նաշանդեւրեւ հրէշական ուժի նախկին վարչեր: Բացառելով վերը թէ ամբողջ - յութիւնը հնաւոր հաւանականութեւ մէջ է, նախկին վիսառուները կ'ընէ նաեւ թէ սովորական հիւլէ - ուսմը որ էշի կրնայ պարտուիլ մաս - նին Ռուսիան, սարքայական Տարուսանայ տարով հանդերձ: Այլ ուսմը է՛ք կրնայ արգելիլ կարգի ըստակին արշաւանքը եւ Եւրոպայի դրաւուք, ե - թէ նորիցէ իբրեւ կանխարգել միջոց դրոճած - ունէ: Եղաքուստալիք այս տեսութիւնները կը պարզէ որդակի Ամերիկականները անկէ լաւ պատ - րաստուին, իրաւաստիով Քորէայի դատարնը:

ԴԱՄԱՅԱՌՈՒՄԻ կը հնազանդի թէ քանի մը հա - զար օւսանողներ ուրբարթ օր ցոյց եւ կատարեցին, պահանջով Արաբական Դաշնակցութեան պաշ - փովը արաբական երկիրներու չեղարկութիւնը: « Մեր պահովութիւնը կը պահանջէ հեռու մնալ թէ արեւմտեան եւ թէ արեւելեան հակադէմը: 7.500.000 Հնդկի դիւզպանները պիտի անդրադա - րաստապահական զերտեցնէ, շնորհիւ նոր օրին - քի մը որ դրոճարքերի կ'այ օրուրէն, (սեւ մեր աշխարհային երկու յօդուանները):

Խ. ՄՈՒՌԻՍԵՆ. Գիտութեանց Ակադեմիա - ին նախադաճը, Սերպէլ Վալիլիով, սեռաւ ուր - բաթ օր: Մնած օր 1891ին: Մասնադէտ էր տեսո - րական դիմութեանը:

«Հայ Բանաստեղծութեան» Օրը
Ստրպոնի մէջ

Այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Կը խօսի Փրանսացի երիտասարդ բանաստեղծ
Mr. LUC - ANDRE MARCEL

Հայ բանաստեղծութեան եւ նախկեցիի մասին
Կ'ընէ ՀԱՅԿԱՍՏՈՒՅ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Դաշնակ' ՕՐ. ՋԱՌԱՓԵԱՆ
Mr Yves Tessier կ'երգէ հայկական երգեր
Մուտքը ազատ է

Ի ՅԵՐԱՍԱԿ

ԳՈՒՐԳԵՆ Մ. ԱԼԵՍԶԱՆԻ

1907 — 1947
Նախածնունդով Մարտիկի Մարտառ Ռա - փայեղեան նախկին Աշխարհամեծիկ Միտրիան: ՀՊԻՅԸՆԴՐԱՅԵՆԸ ՀԱՅՈՒՄՆԻ ՀԱՆԻՐԳԱՌՈՐ ՊԱՏԱՐԱՐԱՆ պիտի մատուցուի Վենետիկի Միտ - րիան հայրերու կողմէ, Մարտիկի Ս. St. Vincent de Paul (Les Réformes) կնիզեցիկին մէջ, այս կիրակի 28 Յունիսը, ժամը 9.30ին:

Նախադճ՝ Յովհաննէս Մայր. վրդ. Չուխ - անան, երգչախմբ՝ Արմենիա, իր 70 անդամնե - րով, դիկալարութեամբ Պ. Վ. Սարգսեանի, Պա - տարպիշի՝ Միլիարման Հայր Սերուրէ վրդ. Ազրիւսան (Փարիզէն), քանաթո՛ս՝ Միլիարման Հայր, եղիս վրդ. Փէշիկեան (Վենետիկէն):

Այրի Տիկին Վալանթին Հանչեր, Այրի Տիկին Արմենիո՛ւ Աւարան (դոճանք), Պ. Պերճ Հանչեր (եղաբար, Մարտիկ), Տէր եւ Տիկին Ման - չէր եւ դաւակ (հօրեղաբար), Տէր եւ Տիկին Անտո՛ն Տէլ (մօրեղաբար), Այրի Տիկին Այնուշան եւ դաւակները (հօրեղաբար), Տէր եւ Տիկին Վաճէ Այնուշան, Տէր եւ Տիկին Վաղինակ Այնուշան, Տէր եւ Տիկին Պարզեւ Զըրըկեանեան (քննիկներ), ինչպէս եւ Այնուշան (Մարտիկ), Պէրճեան (Պուլի), Ուկիւրեան, Տէրճեանեան, Կիւլեւր - եան, ընտանիքներ, խորին ցաւով կ'ը ժանուցա - նե դառնողք մտքը

ԱՐՄՐԱՆ ՀԱՆԶԵՐԻ

որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հրաժուրութեան, 25 տարեկան հասակի մէջ:

Եւրոպականութեանը պիտի կատարուի Փա - րիկի Հայոց կնիզեցիկ, 15 rue Jean Goujon, այսօր, շաբաթ, ժամը ճիշդ 4ին:

Մամանար մահապղ շատադղներէն կը խոն - րուի իբր այն եկաւտի ներկայ:

Քաւտակական մեկնադրացում

Նախածնունդով Տ. Յ. Դ. Մէնթ Անթու - նի Ընկեր Կարօ Ենթիստիտուի, սերալաճող մա - նակցութեամբ Պուլ. Օտտոյի Քաւտակականը:

Կը չեղարկացուի ԱՐ Ա Օ Ն

Այս շաբաթ կ'երգի ժամը 8ին, Պառ Վիտալը Պ. Մարտիկեանի սրահին մէջ:

★

ՆՈՅՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ կիրակի կէսօրէ վերջ
Bar International օրահը, 230 Chemin de la Ma - dragnette: Նախածնունդով Տ. Կ. Ուշի Պուլիզը Օտտոյի մասնաճիւղին:

Մուտք 100 ֆր:

ԶԻՐԱԿ Արեւելի ԻՍԿԵԿԵՆ

Առաջնակարգ իր մասնագիտական պատրաստութիւնով Բոլոր Դրամա - շակները փնտռուած Ժպիկ արտօճ - շանք օրացուցեցին Տօնական օրերու եւ ինչոյցներու սրբ աննեւրան անդուգա - կան եւ անգայաւելի զարդը:

Dépôt Central: Grande Distillerie du Parc, 181d. Onfroy (Prado), Marseille. Tél. Prado 83.50 et 82.93.
Dépôt pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha - eourian, 10 rue de l'Espée, Lyon. Tél. Moncey 32.10:

ԿՈՒՑՈՒԻ

Կարող եւ փորձառու մօտէլիստ première main զործարարներ մը որ կարենայ վարել արհեստա - նոցը:

ԿՈՒՑՈՒԻՆ նաեւ իրենց բնակարանը աշխա - տող այս զործարարութիւնը:

ԿՈՒՑՈՒԻՆ Եւ Botzaris:

ՊԵԼՎՈՑ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԵՆ
Կը խոյրուի իրենց քամիկները վճարել Պ. Տիլրան Գարաբէճեանին, 21 Place St. Gudule, Bruxelles:

ԵՈՒՇԱՅԵՏԻՐ

Ֆ. ԿԱՊ. ԽԱՅԻ Պանիւն Քաւտի մասնաճիւ - ղին ժողովը այս շաբաթ ժամը 3ին, ընկեր Մ. Արմենիոն քանաթո՛ս:

Տ. Յ. Դ. ՄԵՆԻՍ Խաւարի ժողովը այս շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 6ին, սովորական հաւաքո - տեղին:

Ֆ. Կ. ԽԱՅԻ Պանիւն մասնաճիւղի ժողովը այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, դպրոց արա - հին մէջ: Ժողովին վերջ ընկերական հաւաքով, զանազան տեղեկանքներով: Անհրաճեալ է բոլոր ընկերակիցներու ներկայութիւնը:

ԿԱՊՈՑ ԽԱՅԻ Կեր. Վարուիւնը միջմա - նախկինայն ժողովի կը հրաւերէ ստիւգորաբար Փարիկի շրջանի մասնաճիւղերը, այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 8ին, Տիկին Ջիթուանի քանաթո՛սը, (13 rue Caumartin, métro Opéra կամ Havre Caumartin): Կարեւոր օրակարգ:

Նոյն օրը եւ նոյն տեղը, ժամը ճիշդ 3ին ժո - ղովի կը հրաւերուի Փարիկի մասնաճիւղի պրաւ - հանդիպ յամանաճիւղը:

Ֆ. Կ. ԽԱՅԻ Իրփայի մասնաճիւղի ընդհ. ժո - ղովը այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ժանիկի զոյգերի սրահը: Ներկայ կ'ըլլայ Կեր. Վարուիւնեան ներկայացուցիչը: Պարտաւորէ չեղարկութիւն:

ԱՐԵՄՈՒՄՏԻՐ ԼՍԱՐԱՐԻՆ հերթական հաւա - քովը այս երկուշաբթի երեկոյ, Բաւե, Բաւե Ժամիկ վերադառնալ: Կարծիքներու փոխանակ - րեան նախօրը ինքի մասին իրիկիկա, Մ. Գառ - յուճեանը:

ՎՐԻՊԱՆ — Երկուշաբթի թիկնիք մէջ Գ. ԷՆ, Էնտանի խոսքայութեանը վերին վար 19րդ տող, նկարող բաւե կարգով ձԵՄՈՒՄ, ինչպէս խոսա - տէն ալ կը հանդիպի:

Տ Ա Մ Ա Ս

ՊԱՆԴՈՒՅ ԵՒ ՃԱՇԱՐԱՆ

1, RUE D'AIET, ՍԿԻՐՔ
4, Rue du Mont de Pâix, MARSEILLE
Téléphone: COL. 41-92

Վերադառնալ եւ մեր հանրամատոթ հաւարանը, ԱՐԻՒԱՆԱՆ ԲՈՒՐ ՅԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ

Այս պիտի զանգէ

ՀԱՍ ՄԱԲՈՒՐ ԵՒ ՏԱԲՑՈՒՄՈՒ ՍՐԱՃ, ԱՐԱՆԱՆԱՆԱՐ ՔԱՐԱՐ ՄԵՐԻՍՈՒՄ ԽՈՐՈՎԱՆԵՐ ԶՈՒՏ ԿԱՐԱՄԱՆ, ՊԱՏԱՐԱՍՈՒՄ ԱՐԵՒԵՆԵՆ ԵՒ ԵՐԻՈՎԱՆԱՆ ՄԱՍԵՐ ԵՒ ԱՐԱՍ ԿԱՐԱՄԱՆ - ՆԵՐ ԵՒ ՄԵՐԻՍՈՒՄԱՆ ԲԱՐԱՐ ԶՈՒԿԻՐ

ԽՈՐՈՎԱՆԵՐ ԵՒ ԲԱՐԱՆԵՆԵՐՆԵՐ

ԵՒ ԸՆԴՅՈՒ ԳԻՒՆԵՐ

Պարտաւորուած փորձառու Հայ եւ Փրանսացի խաճարարներու կողմէ:

Այնք Բաւիկ յարմար եւ դիւրամատչիլի գնմ

Երկուշաբթի կը յարգելի յամանաճիւղերը զոյգանդին փոփոխով, հաւերին առաջ ԱՐԱՍ ՄԵՃԵՆԵՐՈՎ, կը սպասարէ ստորոքամ ըմպու - լիներ, մասնաճիւղ հանրամատոթ ՌԱՐԻ ՏԻՒԶԷ:

Պ Ա Ն Ի Դ Ո Կ

Աննամիկը կ'անհաւորուծի կը արդիւ - կան պանդոնի մէջ պիտի գտնէ ջերմութիւն, տաք եւ պոյ ջուր, բացիլու եւ հեռամայն սենեակի մէջ շատ յարմար դիմելով:

Թիլքայի կորովով ներկայացող յաճախողը - ներսն մամանդը գեղը:

Այլընկէջ եւ փորձեցէ մէկ անգամ համոզ - ուելու համար:

RAKI DUZE

Զուտ խոսքով, անխմել, Մամանար յայնմիկէ Պարտաւորուած է յոնմամը, ՏԻՒԶ ՕՂԻՆ անուշ - հոտով:

Տայախիւտեան Ողոնի Պարտաւոր ՏԻՒԶ ՕՂԻՆ, ի գնմարման մանուս, Սիւրմարման միւսին տուն:

ՄԵՆԻՍԻԱՆԻ ՄԱՍԵՐ ԳԻՒՄԵՆ

N. PAPAIZAN

2, Rue Félix - Faure, Paris (15) Tél. Vau. 26-69
DALAKUPEIAN FILS AINÉ
Maison Fondée en 1933, MARSEILLE
ՈՒՇԱՐՈՒԹԻՒՆ !!! Միակ ՏԻՒԶ ՕՂԻՆ է որ կը պարտաւոր Փրանսայի մէջ, Հայ ընտա - ճիկի ձեռնար:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (13)

ՀԱՐԱՇ

ՕՐԵՐԵՐԻՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Parade n 1426
R. C. S. 376.286
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
Վեցամս. 800 ֆր., 800 ֆր., 1600, արտ. 2500 ֆր.
Tel. GOB. 15-70 Գիճ 7 ֆր. C. C. P. Paris 1678-63
Dimanche 28 Janvier 1951 կիրակի 28 ՅՈՒՆԻՈՒՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6368-տոր շրջան քի 1779

ՄԵՐ ԽՈՍՊԸԼ

Խմբագիր Ծ. ՄԻՍԱԳԵԱՆ

ՕՐԻՆ

ՀԱՅԻ ՊԱՏԸ ԶԻ ՓՐԿԵՐ

Ամէն անգամ որ Հայկական Հասարակութիւնը մեր աւարտը միջազգային մասնաժողովներում, բնայ՝ դատար կը լինեն ժողովրդական երգի մը արձագանքները։

Այնպէս դար լացիմք, ո՞վ լալը... Անշուշտ լալողներ եղած են եւ պիտի լլայն։ Իսկ տպագրութիւնը։ Շատ կարճ եւ անզոր։ Ամէնէն բարեխիտներն ալ պիտի գոհանան տնօրէնական արձանագրութիւնը մը։

— Հեղեւթին արար։ Շատ կը ցաւիմ... Տարիներ առաջ մարդիկ աւելի սրտայն էին։ Երբեմն գործնական ցաւակցութեան շարժումները ալ կը փորձէին։

Այն ատեն աշխարհը աւելի հաստատուն վիճակ ունէր։ Մարդիկ ինքնին ալ դու կը պահէր կարգը քաղաքական լուրերումներ։ Օրէկներն կային եւ սահմաններ։

Այն ատեն, ժողովուրդները այսօրեան կողմնաւորւած չէին, արտաքին թէ ներքին պատճառներով։

Եւ որպէս ժողովուրդները մեր ժամանակի մասնաւոր մէջ, փոխադրած աստիճանական մասնաւորութիւններ։

Իսկ այսօր... Բարեբաւ։ Միւսներն ժողովուրդներն դատականներն անգամ ու միայն իրար չեն հասկնար, այլ չեն ճանչցար։

Ճարտարապետական յարաբերութիւնները, միջազգային հարաբերականութեան ընդհանրականութիւնը, արտաքինութիւնը, քաղաքական, քրիկ, բայց եւ տնտեսական յարաբերութիւնները վեր ի վայր չըլած են ամէն բան։

Միւս կողմէ, որքան տուր կը բանի արդի մարդիկ մեր ժամանակ, այնքան անհանդերձ եւ բարեւ պիտի որ։

Երկու աշխարհաստան պատերազմները եւ ուրիշ ներքին ու արտաքին արկածանքները իրենց առաւել շարժանքներուն եւ աւելորդներուն հետ, բաղժնական թաղիքականներն ալ կարծաւուրդներ։

Ինչ որ արդունք եւ կոնկրէ քանի կուտար մը կը, ոճեր — արեւիկն որ չափ ալ տպագրութիւն չի գործարար։

... Այս խորհրդածութիւնները կուտար մեր զբոյժ տալ, այն հասարակութիւնն առիթ որ տեղի պիտի ունենայ արտաքին, Սորոյնի մէջ արեւիկն չի, ի փոստ հայկ. բանաստեղծութեան։

Օրուան բանաստեղծութիւնը պիտի լլայն երկու ծրարատեղիներ, զբաղական հանդէսի մը տնօրէնը եւ իրաւաստար բանաստեղծը մը։ Երկուսն ալ ցաւա՛ն Ժամանակի ճիշտագործներուն։

Անոր մէջ պիտի ներկայացնեն վերլուծութիւններ եւ տպագրութիւններ մեր միջազգային բանաստեղծներուն մասին, մասնաւորապէս պահ — մացեղիկը կարեկցային։

Միւսներուն առաջ, այս երկրին դատականները տնօրէնական արդարութիւններ կուտար մեր Հայկական մշակոյթի պատկերներուն մէջ։

Անոր մէջ մասնաւորութեան եւ պատմութեան գոհարները կարգաւոր Քրիստոսներին թարգմանած եւ հրատարակած են չղի տպարանը — թարգմ. Անդրիոս խնամքով եւ աշխատանքով, որ կրնան խնամարկեցնել մեր ճակարկը։

Այստեղեան հասարակութիւնը մէջ, ինչ որ ամէնէն աւելի կը խօսի մեր սրտին, ուրէ՛ն չեն։

Անշուշտ երկու պայմաններ դէմքեր, որոնք արձանագրութիւններ ժամանակներուն սնունդէն ցանցները — snobisme — մասնաւոր խնամարկ — տնօրէն մը կը ամենայն հնուար, հայաճարման, ճարտար ժողովուրդի մը շփոթ անուններ։

Անշուշտ անոր ալ բաւական բան գիտեն Հայաճարման մարտնչներուն մասին։ Եւ խորագրէ կըմբռնեն մեր ամբողջ մտայնութիւնը։

Բայց, ահա հրապարական կը փայլան թէ յաւերճական արժէքներու ցեղն ենք մենք ալ։ Այսու դրանք կանգուն եւ միշտ ընդունակ նոր ստեղծարարութեան։

Մեր պատմութեան անբաժան մասը կազմած են «Հայի Պատեր», զարդերու ընթացքներ։

Մտերմաբար մշակութիւնը անասարկ երկրներն եւ որ պիտի սփռվի անոց պատճառով Կովկասը։ Պիտի փրկել մեզ՝ մտայնութիւն եւ լրտէս։ Քրիստոսներէն յարաբերի հրախիտելով օտարն ալ։

Ծ.

«ԸՆԿԱՆ ԳՆՋՅՈՐՈՒԹԵԱՆԻ...»

Կ'արթնանում անուշ երազ մը ընդհատելով... — Մարշեր ծաղիկներն արդունք շարք երեքն զիստեն, աղիկներն արժանի ամառներն իրենց մարդերուն, աշիւքը նախաժամ արմաթին իրենց զգալով թիւն, երբ-տասարներն վարդապետի ցափին իրենց մէջքին, բարդ կարգի կեցած, ոտքի, կ'երգեն... Ընկալ Բացըրուքեմար...

Ու Սորոյնի կը լեցունէր Հայ ժողովուրդին ա-ցոյթով, Սոսնայ անտառին երաժշտութեամբ, Զուարթնոյ տաճարներուն սրբապատկերներով։

Գիտէր թէ հանդէս ունենէր, այսօր, Սորոյն — նի մէջ, ուր ֆրանսացի երկրաստար բանաստեղծ մը, Luc — André Marcel պիտի ներկայացնէ Միջնադարեան Հայ բանաստեղծութիւնը, Թիւրքական, Աղթնաճաշիկ ու Նարեկեան, իսկ ուրիշ ֆրանսացի երկրաստար կ'ըլլէր մը պիտի երգէ Հայ ժողովրդական երգեր։ Տարբերակի հանդէս... Ընկալ Բացըրուքեմար...

Ու կը խորհէր։ — Սորոյնը լեցունում անհնելի կայ ինքնով եւ երկրաստարներով, որոնք Նարեկի կը ցաւին։ Սորոյնը լեցունում անհնելի փրանսացի կ'ըլլէր եւ երկրաստարներով, որոնք Հայ քա-նաստեղծութեան զովքը կը հնարեն Հայ ունենէր — զիստեն։ Երազ մը այս երկրորդն է միայն, բայց այսօր իրականութիւն։

Արդարեւ, երազային է, դարձանայի՛, անհաստատի։ Ճիշտագործ բանաստեղծն է, ահա, որ կուտայ մեղի կամ օտարներուն յայտնել թէ մենք այս, Հայ ինքնագործ, արժէ՛ք ենք։ Այս՛ — պատ-արման ծաղիկներու այս դուր զարդութիւնը այն-պիսի պարզեց մըն է որ զի՛ն լուսիք — լուսնուր կարգով փանքը ենք հիմքին, աշխատանքներ. ծոցը եկեղեցիներն կ'ըլլան երեւ, երբեք ենք զարգա-կրթութեան մարդիկ, պանծացուցի՛ք՝ Հայ Հան-ճարը։

Եւ այս ամէնը օտարն է, որ կ'ընէ այս անգամ։ Մեր տուր Սորոյնը պատճառ մը չունի այլեւս կարծիքով թէ կը զերպարձանները մեր արժէքը, — այո՛, արտաւան անգամ հաստատեց եւ թէ կը ծաղկն աւելի գեղեցիկ թուչուն չկայ, բայց աղաւա-ն է՛ք, այսօր, որ իր ծաղը պիտի ցոյլէ մզկէ։ Ճիշտագործ մենք զարգաւորութեան մէկ եւ-ամեն են, որ պիտի քաջաբար կը հնարունք Հայ արժէքներու մասին։ Ահա թէ ինչու՛, երբ իմա — նմա մեր տուր Սորոյնը պարզանկէն է զայնց արժէքները, ուր օտար մտաւորներն է, աշ-խարհային ամէնէն պայմանի մէջ հաստատութեան մէջ, Սորոյնի աստուածատուր ոգիներուն դիմաց, կը փայտաւորէր ժեմանանար Հայ լեզուին փայլքն ու ցարդը, պիտի քանձ։

— Անկի լաւ է՛ք բլլար, ա՛յ տղայ, որ ու-րանայիք աղբիւթի՛ն։ Հայրը եւրօպայ չեկաւ, որ պատրանք մարի՛ն ոչ ալ դու, որ պարեն կար-մարտութիւնը լուսնուրն պէ՛տ։ Վերադարձը Հայուն անուշը, եւ դիմ պարէ՛ կարմարութիւնը հետ։ Կամ զիսկ Սորոյնը, այսօր, հօրը եւ մօրը հետ, քրտիկ եւ կոյրորդ հետ, երբեք համար Նա-րեկի ինքուն։

Ընկալ Բացըրուքեմար...

ԱՐԱՐ

ՃԻՆԵԱՍ ՊԻՏՅ ԿՈՒՈՒԻ, ԵՐԵ...

Իրաւաստարներ կանգուն մէկ պատուիր — կուրիւքը ընդունելով, Հանրապետութեան նա-խագահը, լեւոնց թէ պէտք ունի բոլոր ֆրանսա-ցիներուն եւ մասնաւոր մասաւորական ընտրանքի պաշտպանութեան։ Ունենէր թիւանքներ եւ նախան-ձոյններ, միջին իսկ մեր լալողներն բարեկամնե-րուն ծօտ։ Մի կը ներկայացնեն իրեն պատակ — տաւած եւ վիշաւած ժողովուրդ մը, որ ինքնիւրը լրաց է եւ պիտի չիտուի որ անկախութեան հո-մար։ Ժնչը չէ սակեալ։ Ճիշտագործ պիտի կուտի եւ ինքնիւրը պայտաւորեն, երբ յարձակում կ'ընէ։

Մարիւքի վարչապետի՛ք Գ. Փոյ Ռէնոյ յա-րապետը, թէ Արեւմտեան Եւրոպայ պաշտպան-րու համար կուտ է ունենալ 60 դարաւորներին, մաս մը գերմանական դրամատար։ Պէտք է Խուսկան արդիւնքի Խուսկի եւ Արեւմտեան Եւր-պայի Ժրայ ձեռք գրաւելու փորձութիւնը։ Այս բանը կարելի է իրագործել 60 դարաւորներով եւ հիւլիկան օտարի մեծ միջերումով։

Միմի բաժնեկալի 20 առ հարիւր եւս պիտի կ'ընտանի Անկիոյ մէջ, Բեռնը. 45% սկսեալ (չա-րքեր 230 կ'ընա)։

Այս ալ ուրիշ բանումն Կրակը դարդեցնելու համար

ՄԱԿի թաղաքական յանձնաժողովին ուրաթ օրուան նիստին մէջ, Գիտապատկ արտաքին նա-խարարը, Պ. Լեւոնը Փրքար հետեւեալ միջին բանաձեւը առաջարկեց, զիւրացնելու համար Մ. Նահանգներուն հաստատութիւնը։

1) Հրախիտ թիւք պիտուրեանք ժողովը, որուն պիտի մասնակցեն նաեւ ի. Միւսիւններն ու համախալար Ձինաստարներ։

2) Անշաղկապ ստեղծել զինադադարի յանձնա-խալար մը։

3) Այս յանձնախալարին ստեղծումն եւ զինա-դադարի մասին որոշում արտաքին վերջ միայն 7 պիտուրեանք ժողովը պիտի քննէ երկու կարեւո-րագործ հարցերը, այն է ոչ — ըրեցական բոլոր ներքին հեռացումներ ու աղաւ ընտրութեանց կար-ձակեցութեամբ, միայնակ, անկայն եւ ժողովրդա-վար ըրեցական պիտուրեանք մը ստեղծելու։ Հա-մար։

4) Այս միջոցներու դրամատարութեան վերջ պիտի ուսումնասիրեն Մայր. Արեւելի ծնաց — եւս հարցերը, որոնց կարգին Ժողովուրդի վէճն ու համախալար Ձինաստարի ՄԱԿին մասնակցու-թիւնը, որ պիտի կարգադրուի արդ միւս հար-ցերէն առաջ, անշուշտ ՄԱԿի ընդէ. ժողովուրդ կ'որէ։

Փ. Փրքարն յայտարարեց, թէ պիտի չընէ ար-կէ 12 պիտուրեանք բանաձեւը, որ չաւտ արտաքին իրաւ, այլ պիտի արտաքին յայտարարի ի նպատակ ա — միջինական տեսակետին, քան որ առիթով կը հաս-տատէ հիմնական ճիշտագործութեան մը... լին մե — ղովորդական կառավարութեան ուժերը տակաւին կը շարունակեն կուտի Բորիայի մէջ։ Քննիկ ի-րաւորութեան մըն է, որը չեն կրնար ուրաւան ան-րիկան որոշման դէմ ընկալեցնելով մեծ ձեռքն — պահ միայն։ Փ. Փրքարն լեւոնց թէ աներկեան արդունք մը շարունակելով միւսման հայտնա-թեան բանակցութեան շարունակութիւնը եւ չոր եւ ինքնով, Ձինաստարի դէմ պատերազմի հրո-շակում մը չէ նշանակէ։

Ռեքին, Գիտապատկ առաջարկը, երկու հո-կաւարտ տեսակետները իրարու մօտեցնելու փորձ մըն է։

Իրաւորին ներկայացուցին ալ պարզեց առա-ջարկ մը, որ Հանրապետական իրաւոր անտուր է։ Հրեական տեսակետով, ՄԱԿի պէտք է իր դատա-տարութեան խօսքը չաւ համախալար Ձինաս-տարի դէմ որոշեալ խախտարմակ, բայց ոչտու-եւ լեւոնցին պատմութիւններու որոշումը, պա-սելով հաւտութեան բանակցութեան արդիւնքներ։ Կը կարծիք թէ Գիտապատկ միջնաժողովին վերջ, ամերկեան կառավարութիւնը պիտի մեծ — մէ կը բանաձեւը, մասնաւորաբար պատմութիւնը-րեն կ'ըրարիւրը հարցին մէջ։

Այս իրաւարձութեանց հետեւանքով, ՄԱԿի չընախալարներ աւելի լաւատես են այժմ քան մէկ-երկու օր առաջ։

«Միայն ուժը կրնայ կեցելով պատերազմը»

ԱՆԿԻՍԵ ՎԱՐՁԱՅԵՏԸ ԵՒ ՁԵՆԴՈՒՄԻՈՒԹԻՆՆԵՐ
ԿԸ ՊԱՇՏԱՆԸ, ՌՈՒՄԵԼԻԱՆ ԱՐԶՈՒՄԻՈՒԹԻՆՆԵՐ
ԿԱՆԵՆԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Լոնտոնի մէկ արտաքիններն մէջ ճառ մը խո-սելով, Անկիոյ վարչապետ Պ. Էրլը ընդէ. գիտե-րու մէջ պարզեց ան ճիշդ, որ Մենք Բրիտանիան պէտք է կառարէ վերադարձուրը համար եւ որու շուրջ յառաւիկ կ'ըլլան պիտի ընէ երկուստեքի՛ն որ երեսի. ժողովին մէջ։ Ըսելէ վերջ, թէ Մենք Բրիտանիան կը ցանկի վերջացած տեսնէ Բորե-այն պատերազմը, վարչապետը աւելցուց որ իր կա-ռավարութեանը ոչ մէկ ճիշ պիտի խոսի յաւը — ցնելու համար Զուրուքը ժողովը մը դուստարը, որոշեցիք ընտնիւր որոշ անկախ հարցեր եւ ի. Միւսիւններ յանձն տուի զարգացնել խոսքութեան-ները։ Բորեայն յոյս տաւած է սակայն, որ բանակ-ցութիւնները արդիւնք մը պիտի տան, ինչէ ձե-պատարին յարաբերաբար ուժեղ հիմքով լրացաւ։

Վարչապետը ծանցարու մեծ պիտուրեան լեւոնցարմաթման յարաբերութեանց ժրայ չէ ու-սու, որ մեծ ժողովրդավար պիտուրեանները ա-րաքերին զարգացում կառարքներն, պատերազմի վերջ, ի. Միւսիւններ բոլորովին ուրիշ ճամբը կը պահէ ոտքի ժրայ։ ի. Միւսիւններ այսօր կազմ ու պատարան ունի 175 դարաւորներ 2.800.000 զին-ուորներով, ինչպէս նաեւ 20 հարաւ օդանավներ։ Զուրուքը դարձեալ միւս պիտուրեանց հետ, Կրիմիոյ պիտուր Խոսքովութիւններ ներքին եւ մեծ Բալթիկ մը յարցնալ ցարկուր մալապալական քա-ղաքականութեան։ Բոլշեւիկները զապաւորա-կան աշխարհակալութիւնը աւելի վառանգար եւ այսօր քան նախկին Խոսքով ծաղիկը այս դեպի ժրայ։ Բոլշեւիկներն ալ ունեն իրենց «Մայն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Դ. էջ)

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻ

Օրհնեսւ՛ր ըղլան...

ԽՐԱ.— Խոյնաբերի վերերը Մարտիկոյ Մը-
շակոյրային Միութիւնը փառաբոր հանգիստով մը
տունցն Նարեկայ մեծ վարպետայինի ձննգեան
« Խաղաղասկայ »-ը Այդ առիթի ու ծառայութեան
կարգադր ձևով մը, որ կը բարկանայ ինքի տարեկան
— առաջինը խնայողական մըն է Նարեկեան ոգրա —
նուազիկ մըքնորոշ տակնոցում ձեռով, երկրորդը
ակնարկ մը վաճառականի կենսակի վրայ, երրորդը
վերլուծում մը Նարեկեան փիլիսոփայութեան :
Այդ երեք մասերն ալ պիտի տամք առանձին, կի-
րակերի կիրակի :

× Ինչպէս յայտարարում է, այսօր, կիրա-
կի, Հայ Բանաստեղծութեան Օրում առաքի,
Նարեկացիի մասին ալ պիտի յօսի երիտասարդ
թմաստեղծ Luc André Marcel :

Ա.

Երբ օրը կ'երկրախաբ, զիւղին աղեղէտ
բլուրներուն վրայ ու մանաւոր գաղփեցիկներն ի
վար մենք, երախանք շօտի մը հաստիկին
կնչուէ կ'որակէ մեզ զիւղին լեզուն, զարման —
քով կ'ը դառնին թէ կնչուէ զիւղին եւ ուր —
ուսուրի մէկը կ'առնէ մեր շուրջ, կ'երկարէր
մեր հաստիկը, այլապէս կ'երկարանաւորութիւն
մը կը ստանար, ստանալական խաղերը կը կա —
տարբեր, ու միաժամանակ տարբերին կ'վար
մը ծագէր մեր հոգւոյն մէջ : Երկրախաբ վախն
(phobie du soir) ստիկը, որ մանուկներն ալ ունին,
մեծերն ալ, ստանձնելու ալ ունին, անասուններն
ալ : Անբընձիկը, անբացարձակ զգացում մը, որ
կը սկսի զանգագոծութեամբ, — նոսր տիրու —
թեան շուրջ մըն է կը թափանչի զդարձաբանական
այտարարող ու աստիպ տա աստիպ ալ ճանչ
կը լեցնէ՝ որ անձեռութիւն մը կը զգաս, ինչ որ փոշ
կը մոյշ տունախու տներով զննքերով, մարդկա
յին բնաօրէնական եւ ծածկոթ միջկայարկեր :
Այդ պարբեր ընդգրկողի փախ մըն է խաղաղին, որ
կը հասնի հունէլէ՝ երբ կը դառնալորին զայլիկը :
Թուշիկի մը վերջին կրկնը, մութ ծորիկ խո-
րէն, ծորիկներուն առաջին ճաշադարձարարներ
Թուշիկներն մէջէն, — զիւրքն է որ կ'ընկնի որ ասը
ստիպի համարելով : Անապարեցիք, անապարե
— ցէք, կը փափայ ոգի մը հոգւոյն խորէն :

Երբ զիւղ կը մանկեք, արեւը մայրը մտած
կ'ըլլար արդէ : Տուններ եւ ծածկոթ կործնողացով
զիւրեքն զգուշ եւ անուշադիր յայտն օձուր,
մութ ու թափանչիկ պատմութեան մըն է Նայած
հիման : Խաղաղ կուգայ, խաղաղ կը համարի,
խաղաղ կը հոգի լինի ի վրայ, ու զիւրեքը կը գի-
ղեն շարք շարքով մը հայաձմերու համար ուշա-
շուրջները համարելու վրայ :

Վանքին պատերուն տակ՝ որով ապագայն —
թիւն էր կը դրայինք, որով հետեւեալ յոյժն ու բաշ-
տանքը կը կանգնէր եկեղեցիին, երեկոյան միտու —
թեան մէջ, փորձելով բացող երաժշտութեամբ մը
հարցնելու խաղաղը : Հնադարեցութիւնը մեզ կը
տանքի կեղեցիք : Վեկեցիքի փառն է :

Գաղաթու խաղան կանանց արեւը մը արդ-
ղուն ու մեկն արեւմտեանուն վրայ, աղիկներու ու
անտիկներու հոսք պատմութեան պէս մեր ուսերն
կախ, զիւղին լանթեր՝ մենք, այլեւս սպալով ու
բաշ, կը մանկեք եկեղեցիին խաղաղին մէջ : Գա-
տուհանները պարզ ջուրի գոյն ունին : Հեռուն,
խաղաղին առջեւ՝ երկու պարզի մոմ, ինչպէս կա-
տու մը արեւըր մութիւնն մէջ : Վարպետները
պատմուն զոյլովով, զոյլերիցը սեւ պարզութեան —
րով՝ հաղի տեսանիկ : Առ թաւ, ու քամք, ու
պարսք մը ճանքին հեղեղ մը — զարմանալային
երաժշտութիւն, ինչպէս բրիտանականութեան
կենս օրերուն — որ կը բարձրանայ իրեն հաւա-
շանք, իրեն թաղանայ, իրեն կառուանք :

Ո՛րք մէ՛ կամուն ի խորոյ անդունդ :
Մարտուն մը փռչելի պէս կը հոսի մեր ընդե —
րուն մէջէն :

« Որդի Աստուծոյ կենդանու, օրհնեսւ յամե-
նային, Հօրք հաւատքի, որ ի ծաղիկ անտուրու
նուշիկը որդորմութեան քո փառաշ հալին մեղք,
հայաձմէր զեւր, ջնկին յայնացեալ, խղիկ կապաղք,
խաղաղին ջղաբեւ, կենդանանին մահացեալք,
թփչիկն հարուածք, ողբանան վիթր, բառնին սպա-
կանան թիւթիք, տեղի տան տիրութիւնը, նահանջին
հեծուրեքը, փախնու խաղաղ, մեկնի մէջն,
մեքի մտաղաղան, փարսալի մայրայն, պարսի
աղանաւուցի, վերանայ մութն, դիպի զիւրեք,
տարաբար տաղանայ, ջրանան շարքին, հայաձմէր
յուսահատութիւնը, եւ թայալաւոր ձեռն քո ամե-
նաշարք, քաղչիլ ամենայնի :

Ինչ տարբերակ տարբեր — ոչինչ կը հա-
ւենայինք, բայց կը արտաբանէր :
Մեկը կ'ընէր թէ Նարեկացիին Ոգրն է այդ
տիրու եւ անհասկնալի երգը : Մենք զիւղին Նա-
րեկեան վարձարանին տարբերութեան էնքը — ու —
րեւն մեր պահպանել կը Նարեկացին, որը pat-
rone՝ ինչպէս կ'ընէ միջնադարիները :
Տեսարաններն պատէն կարտաւ կը մեծ պատե-
կեր մը, չորեղուած չընամակի մէջ : Վեղարածու
տանիքով չէնք մը մտիկի, առջեւը մով, ծունք էր

կենդանութիւն մըն է երաղը եւ սակայն չենք
կերպար արբել տանցեալ անոր : Ան մաս կը կարճ
մեր էութեան, մզիւ ունի է մեր լինելութեան եւ
կրականութեան կուցայ ու հիմքն է կրակաւու —
թեան : Բացարկունքները անով կը քալին :

Մեծ տարբերութիւն մը կայ անհասկած՝ եւ —
րալին եւ մեր տեսած ու արարած աշխարհին մէջն :
Չենք գտնի մեր շուրջ այն ինչ որ սովորեցողին
մեկը զպարզի գիբերուն ու վիթրի, ծնողեցողին ու
ուսուցիչները եւ հիսթափի՝ յաճախ կ'ընդգիբնք
այդ բոլորին դէմ՝ որ թմբկուցեցին մեզ անկրկական
զեղեցիկութիւններով, երբ չենք գտնիք ապաւու —
թիւն եւ եղբայրութիւն, արդարութիւն եւ բարու-
թիւն : Կ'առնեն երաղը՝ անով տարուած, մտր —
քած, կորսուած տեսնելով մեր փողովուրդն՝ ու
մեզ : Բայց եւ արնայի, կը ձգտենք դարձեալ երա-
կանացին մեր աղային երաղը, կը յուսանք եւ կը
հաստատուն զայլիկն : Կ'երազեցին կրկին :

Կ'երեւոյթիւնն է՝ զ'ն է մեր կեանքը : Կը ձգտենք
ըլլալ : Եւ երաղը դիտարող ունի է այդ լանթը —
թեան : Գառնի մըն է որ կը քաշէ կը տանի մեզ
կը հունէլէ : Գառնիկը՝ զոր կ'ուրեցնէ ըլլալ : Կը
հասնեն կրակախաղանի վայն : Բայց ան հեռու կը
մնայ մեկն յաճախ, ու զիւրեքման կ'երբանք ու —
առաջ հանելու անոր միտ մեր ժամանակը անոր,
կըր կ'ըլլանք այն ինչ որ ուզած մենք ըլլալ, կը
տեսնենք թէ կը պահի անոր մէջ մեր կրակալ
հուրիկն : Ուրեշներուն կամբին արդիւնքն ենք
եւ մեր շուրջը հողիկներուն արտադրութիւն կը տես-
նենք այդ պատերիկին մէջ, որ մեր հողիկին խորէն
կեղ յայտ կը թուէ մեկն : Մեծ պարսպով մը
արեւն ենք, որով արեւն կանդ տաւն են շատ մը
հողիկին : Այդ փափախութեանն է զոր ցոյց կու
տան նաեւ զոյգապարտութիւն, երբ անհեթեթ ու յու-
սահաստանիկ կը գտնեն կեանքը եւ մեր գոյու —
թիւնն ու մեր բարձր անիմատի՝ այս աշխարհի
վրայ : Զարգացիկն բան մըն է եւ սակայն, կը շա-
րունակեցին քալել այդ պատիկներն հունէլէ : Կ'երա-
շալ եւ կը յուսանք :

Կեանքի խառնուրդ մըն է երաղի եւ իրակա —
նութեան : Մէկը միայն կը ծնի : Եւ երկուքն ալ
կը յեղաշրջեն, կը փոխեն շարունակ, սերունդ
զէ սերունդ : Կ'ընեն թէ առաջակի մըն է որ մա-
րմի կը կանեն եւ առաջակի կը վերածուի կրկին,
կըր կը հոսի ու կ'անցնի : Գաղաթիւն մէջ ենք ու
քան չենք հակադար : Առաջակի մըն է նաեւ զեղե —
քնն ու բացող, որ մշտնապէս կը վերածուի, եւ
կ'անուշայ կրկին կը յուշներուն եւ աղային
պատմութեան մէջ :

Երաղին եւ յոյժին այս պահանք կուցայ մեր
հողիկին խորէն : Բայց ան կուցայ նաեւ կեանքին,
ստաղապարէն ու տղայութիւններէն, ցատիկն ու
վախիկն : Մեծ գիտիկի մը մէջ զգալով է որ կ'ը-
րակեն դրախտ մը : Մեր անհասկացումն ու ո —
շրջանադարը զգալով է որ կը մտածենք անմահու-
թեան : Եւ զեղեցիկութեան ու բարութեան կ'երա —
շենք չորհրդի մեր շուրջի շարքերուն, քանի որ
մեզ ուրիշներուն հետ բաղադատելով է որ կը կար-

գրած վարպաղետ մը, զիւրապար ու ձեռքին մէջ
զիբը մը բռնած, աշեղքը զգիլ երկինք՝ որ կը
բացուի լեռնալպանի ամպերու փոթերիկի մը մէ-
ջէն, ուրիշ կ'երեւի Աստուածանիք — վարպա —
ղետին շրթները կը դողային, կը դողալային, կը
շարժվէին կարմուն :

Նարեկացին է, կ'ըսենք միմի :
Ինչ կը շայջեր Աստուածանիքն, խօսքի ինչ
ուժ ունէր՝ որ Աստուածամայրը կը քանար ան —
պերուն վարպաղար եւ անանջ կը գնէր Վանայ
ծովուն եզերքը հզոնդ Հայ մենակեացին արթնե-
րութեան :

Չէի հասկնար, չէի՞ կ'ընար հակադար :
Փոխել երբեքնի յաճ, Նարեկեան վարպա —
րանը նախկին ան, որ քան չէր հասկնար ճեղե-
կչանքն ու Նարեկացիի զոյգութիւնն, ի վիթ —
րեքնար երեւակային թէ ընակաբանի բուրներուն
վրայ խաղաղութիւն կը շուրջ, որ մեր ալ, պիտի
նետարեւորապէս երկրի մը ընկնի վրայ՝ փորձ
մը կատարելու համար քաղաքներն մեծ վարպա —
ղետին անբաղադարիկ հողին : Բայց անկիպ որ ու-
շին կը հասկնար երկի, արթնեք կը հակադարձ
այսօր : Հեռու ինձմէ՛ այդ յաւակնութիւնը : Ան
թէ ինչու՞ Նարեկեան վարձարանի երբեքնի տանը,
այլեւս հաղաղ անկիպ կը պահպանու վարպա —
ղետին իմաստութեան տակաւին արքայա, հա-
լարապալա խօսք աննչեւ տառը, կ'ողկողէ Վանայ
ծովուն իմաստունը, օգիտութիւն հայեցողի համար
այն բաւական՝ զոր, մօտ հաղաղ տարբեր անալ,
նման հակադարձար անկնիք մը, փոխողի Արթու-
րեւ, Բարձրապարսք անունով Գրեգոր, կ'ուրդէր
կը Աստուծոյն :

« Ե ի մտայն իմ ի զուրի հանդէպ ինկուն —
թեան քանի, կարիտեա՛ն ի վերայ իմ զամենա —
ւարձ ար զ՝ փարսաւեա՛ն ի մտաց իմոց զմէզ միտու-
թեան մոռացութեանն »:

Ծ. ՆԱՐԻՈՒՆԻ

Մեծ պարծանքի սուրբանի — մարգարիտը հարեմի
կողմանէ կը մի տաք քո առաջան մէջ ինքեղ,
Գեղեցիկեալ տնկեալ գիտակմբոր պանծանի,
Փոսկի էին բիւրնակին խաղեց նրման հրաշագեղ :
Հարկանքի մը ջուրը նրա բիւրնակները գեղեցիկ
նայ մարքը միմաստայն արքայական նուր իրան,
Եւ հրեշտակից հրաշմա իր հայեցողք տարալիկի,
Չէր անհայնում ժամու սուրբանը նրա մարմինը :
անմահն :

— Ես եմ միայն հիմանով չհնազապեղ այդ էակից,
Հաւատարմի իմ ներքինիմ, նրա ամէն էայլն է —
հսկուն —

— «Ո՛ջ» պատասխանեց նրան ապի մի կտորը
երկնից,
« Մեռակ դու չես, փառելշահ, լոգանայիկ նրան
նայում :

« Ես է մոլնպեղ հիստուն եմ, այդ հրեշտակին
գմայլած

« Որք իմն է հնայալով, կախարդայից, նազիկի :
Ինկոյն ինչպեղ սուրբանը գեղեցիկեալում՝ կաւա —
ղած,
Անպմ է կայունց երկնեան, ցնկեց ինչպէս գո —
լորշի :

Թարգմ. ԱՐՄԵՆԻ ԿՐԱՍՆԻՆԻՆԻ
ԹԷՌՅԻԼ ԿՈՅԻԿԷ

մուրեկ եւ երբեք տանածին չենք մեր մէջ, ըլլալով
հանդերձ միմեկ միմեկար մարդոց մէջ : Այս —
պէս՝ յոյսերու դարեն է քառորդ՝ ուր կ'ապրենք
այսօր :

Կառնածելի եւ մեր յոյժին արժանանքն իսկ եւ
անոր եւ կը փոխեն մէկ առ մէկ, քանի յառաջանանք
զիտակցութեան : Եւ հոս կը հասնին, ու միայն
անհասկնար այլեւ զարգացած փողովուրդները՝
որ կուրիկ ինչ ուղիք այլեւս — չեն հաստատար ալ
չառ մը բանիկը, ինչպէս ցոյց կ'առնայ դարձեալ
միմաստայն դրական վերջին շարժումը, զոյգապա-
րտութիւնը որ յուսահատութեան մը դուրս կը բերէ
աշխարհի բոլոր փիլիսոփայութիւններն, քան մը
որ մանտիք կը արքեն մեկ Մոլոնոնիկ ի վեր :

Կը մաքարակ, կը յառաջանանք, կը հասնինք
բարձրագոյն դիտակցութեան եւ կ'ընանք անձ —
կութեան մէջ : Միջնաձմէր մը կը դառնալայնանան
այդ դիտակցութեան մը մէջ, որով ապաղի կ'ու-
ցեն : Մեր տէրն ենք եւ մեր գիբերի : Ոմանք կ'ը-
րան մտադր իրենց սովորքը՝ խոսքի մը արեւն,
խոսքի մէջ : Մենք ուրիշներ կը փորձեն քառքը —
նայ, ապաղապարս հանելի այդ յուսահատու —
թեան եւ անկնիքութեան : Առ կան անորք որք, կը
մանա շարաքը — քարաքի մը վրայ՝ իրենց դար —
պարտուն ընկնելով : Առնոր ամենէն զգրական —
ներն են, որով հետեւ անհասկնարութեան մը կայ
իրենց նկարագրին եւ դիտակցութեան մէջն, աշ-
տինքն դիտակցով հանդերձ թէ կ'ընան փոքրիկ այս
կամ այս վարպաղետութեան գիբելով, չեն կ'ընար
համակերպի անոր հետ :

Մայայն, երաղն ու յոյժը կը բայալան մեզ,
բայց եւ արնայն անոնցով գեղեցիկն քան չենք դառ-
նեն : Երբանութեան, զեղեցիկութեան եւ արքա —
րութեան հունէլէ պէտք է երթալ միտու՝ կ'ըստի
մեկը՝ դիտակցով հանդերձ թէ չկան անորք :

Ուրիշ համարք չկայ :
Երաղը Երաղըն է կեանքին : Բարեւ է իր խորքը :
Առ զեղեցիկն է կեանքը :

Այն է ի վերջոյ զոր կը ձգենք մեր գիբերուն
կամ հողիկներուն մէջ՝ երբ անոն ինչ կ'անցնի,
կ'անցնենք նաեւ մենք : Կը դառնանք երաղ՝ այդ
գիբերուն եւ հողիկներուն մէջ՝ Մեր անմահաւ —
նութիւնը կեցիկ մըն է որ կը դառնի մեկն, կ'ը-
րաշ, կատարելի վերջը կը աշխարհիկ գիբը : Կա —
րեւոր միմեկն է : Եւ ասիկա ոգի մըն է որ կը կու-
ցեն բիւրեղային ու անմահ տեսնիկ : Առ երաղով է
միայն որ կարելի է հասնիլ ոգեկան այդ զեղեց —
ի կութեան :

Երաղը վարպաղար է խոսքին՝ որուն հետեւ
կը վառեն յոյսեր : Առ կարծի կամ ան այդ վա —
րապար կը փայլի կ'անցնենք ինչ մէջ՝ աստղերու
շարժանքովովով : Եւ ամբ որ կանդ կ'առնէ՝ այդ
վարպաղարին արեւն, այն որուն հողիկն եղած է
հասարակ արժապարտութիւն Եւ Չարին, այն որ
կ'ընրենք այլեւս աստաղապար մարդոց, կը պա-
սէ հրաշքի՝ որովպէս երաղ կը յոյս տայ մարդոց :

Օրինակ ըլլան բոլոր անորք, որ զբիւրով
զեղեցով ու խօսքով՝ խոսքը եւ երաղ տունին մը Ժա-
ղովուրդին, այնքան որ ան կը մնայ մեծ փող —
ովուրդներն շատ առկի կ'ընրիկ՝ եւ հաստատու
էնք մեծ յուսահատութեան մէջ՝ շորհիկն յոյսին ու
երաղին՝ որ խոսքայն արժապարտած, են իր մէջ :
Օրինակ՝ ըլլան բոլոր անորք որ անօթի ու
թուտ, տառապանք, պարտքանք, կարտու —
ցան, գոհուցանք, որովեղի հաւատարմ կը յոյս ունե-
նայ մեր փողովուրդը, որ, խոսքան, — քայլաշ —
ուած՝ բայց կը մնայ արդար՝ բոլոր փողովուրդ —
ներուն առջեւ, իր արդար երաղներով եւ յոյսն —
րով :

Ե. ՄԱՐԿՅԱՆ

Դարդուք գաղութ

«ՍՈՍՈԿՈՍՈՎ ԵՒ ԱՄՈՐՈՎ»

ԵՄԲԱՐ — Համագեցել քաղաքաբնի՝ Մեխրամ Գարսիաեզիանի աղջիկը, Լիլյա, տխուր գոյններով կը նկարագրէր Պալատիքի եւ Հայկի գաղաթայն — յամենայն վիճակը, Բաքուգործակալի պաշտօնաւորներին՝ «Միութիւն» մէջ (1950 'իկոյն)։

Անշուշտ օրորելու չի գիտեր որ 1946 — 47ի ներգաղթին գոյնգոյն գործակալներ ամէն խորաբնութեամբ զինուորին, տուն — տնոյ ունեցանքները շոգեման դնելու եւ այս գործակալները իրենց սեւ նակաւորները ծփելու համար։ Եւ Բաքուգործա — կանման անգամ չուզեց կամ չկեցաւ բարկաթան...

Մինչ հաղաբար շարք, Մերձաւոր Արեւելք մէջ, իրենց աշխատութեամբ տարալիքներու, շնորհակալութիւն զուրկ զայով կըցած եւ իրենց համար տուն եւ լաւ դէր չկենէ, առկա չառ հաղաբարու իրեն դիմ հայաբնի զուգիւրէ մը մէջ որ ինքի գործակալներին թուեցաւ։ Ինկնուկ հիւրանքներ, շնորհակալութիւն, փոստով տափառանքներով, որոնք երբ քերուած եւ զոյգանքով համար երկարաւոր չկուտ — իրեններ՝ որ աւելի կը նմանէին թռչող վանդակ — ներքու, փոխելու պատրաստ՝ ամենաթիւթեւ հոգին իսկ։ Հոգի յատուկ, ոչ արտաքին եւ ոչ զուր։ Այս հիւրանքները հաղաբարները սեռայն ալ Պէրլու — իրեն զուր հայկերեան քննիչներու մէջ, եւ հարկաբար քաղի կեանքները խոյնիւր շարքի մէջ։ Ստույգում ու ամօթով կը յիշէին Պէրլուի Մտաւոր Բժիշկը՝ որ մէկ քանի հաղաբար Հայերի հայաբնի, ու կը շնչէ ժողովուրդի արտաքին, կաշիքի գործարանին, եւ սպանդանոցին կան յեկան օդը։ Միգրանտին պէս քան մըն էր տեսնել մեր հայ ամենակենդանի որ աղբուր եւ սպանդանքները կը փորձէին խոյնիւր հետ։ Բերանաբաններն ալ զրապած էին, փողկոլով լաքի կտորներ, մե —

զանոնքի նոյն անպարտաւոր վիճակին մէջ), ոչ մէկ ամենակենդանի շարժումով կ'արարեցանք բանիւր, իր որոշումներուն մէջ վճարեան մարտուն մտա — հոգիները։

Վերակազմութեան եւ վերադիման, մէկ խօսքով վերափոխման շրջանները միշտ կը համապատասխանէին մարդոց եւ մեքենաներու ամբողջական անդրադարձման շրջաններուն։ Ապագայներուն չէ որ պիտի պահանջ, այլ ընդհանրական շատ աւ — դարձեալ զանազան գործարարելու միջոցները, այ — ինչպէս նախադիմանքները։

Գաղտնի փորձանքներուն զուր չուտով կը բերէին այն շրջանները որոնց մէջ մտնելու վրայ ենք, միջոցի որոշողութեայ անտեսութիւն, սեւ լուսնայ, գինեղուն տեսակներ քարոզարարով, ամօրեւ անտեսանալի են, բայց այս անգամ ամօրեւ հետ զուգործեցաւ փերթեան արտադրութեան անտեսի կարեկրութիւններն որոնք, ասանց զանազան անէ — տապալներ, կրնան մեղադրանք անոնց պատճառած վնասները։

Այս դժուարութիւնները եւ զանազան լուծելու եղանակները պիտի կարեն 1951ի սկիզբին պիտի բանակցուի թուեց տարաբան։

2. Մ. ՀԱՄԱՐԱՐՈՒՄԵՆ

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՒ ԱՆԳՈՐԱԾԻ ՄԵՋ

(Գրեք՝ զերման դիտարկման կցող ՄՈՅՈՒՆ)

ՀԵՏԱԳԵՂՈՒՄ ԳԻՇԵՐՈՒՄԸ ՄԵՋ

Ինչեւ կրնայ ըլլալ, կը խորհէի, իւրովի զանի դժուարութեան բանալու տառն։ Փոքրիկ խաւ — քաղաքի տուփ ու կար լազարի կտորներ մէջը։ Հե — տաքըրքութեամբ քաղաք։

Կարծիք աստիճանի մըն էր։ Փաթկեալ կը բաժանուի եւ ձեռքար թուղթի մէջ եւ ասելով՝ տակաւին զողացող ձեռքերէս։ Ինչպէս դիտելու Սոնայի անկերն համար զանի օրորելու վրային եւ տեսայ անի քան, լուսնայի տուփի ծաղկով, հոտառեցի զանի եւ մէկ կողմ պիտի դնէի ուսեր ցնցելով, կըր մտածեցի ի՞նչ կողմը դարձելու, կըր արժանաւոր անի կտորներ վրայ տարաբար զուր պահելու որ շուրջուր դրոշմը։ Գիրքին եւ այլեւ լուսնի հանդիմանը։ Կարծաբանի կը ալ կըր քան — քան այս դրամատիկներն որ կը պահէի զարմարեալ անդիմանալի դիտարկման, Չարաբայի բարձրա — քնի կըր։

Գանի մը որ տուց, Կիկեթի ցաւով յայտնած իր թէ չի կրնար լուսնայի կըր փոխանակեցաւ կալութեան ընթացքին, որոշհետեւ տարաբան չի պատշաճ որ դեռանքը ընտանի եւ ինքը բանալին տունն անոր վրային։ Բայց այդմ լուսնայ կը դր —

տալի մնացորդներ, ապակի, փետուր եւ ոսկոր, ծախելու համար։ Այսպէս կ'աղբեր մեր փողը — փողկեղծ ոմանք, եւ ասիկա ամօթ եւ նախաւորներ մըն է մեկի համար։

Կը չեմք նաեւ հաւատարալեց վառարար վի — ճակը Թրքիոյ Բժիշկին, Պէրլուի մէջ, որ ար — տաքեց շուրհ, եւ Սահմանի Բժիշկը՝ որ կը դառ — նալին ուրիշ սպանդանքի մը մօտ։ Կը չեմք նե — խաղ օդը, փոխին եւ ճանձնեք՝ միջոցներով։ Ին — ճի թուեցաւ ինչ քաղաքաբն էի որ Բժիշկը կ'աղ — ցնէի ամառը եւ ոչ անձնիկ շրջանին, կըր գիտե — րէր կը դառնայ ցեխի ծով մը, եւ հաւատարալեց կ'աղցնէր ընդ որով ընդունով զուր կը փոխին, եւ իրեն որոնեալ շոգի գիտնէրն որ պարզապէս ցեխի կը վերածուէին։

Տխրութեամբ կը վերջէին Հայկի Ծաղու — տիկնի խոցը հաղթականալար եւ Չէյնայի Խանի Բժիշկը ուր շատ մը հայ իտալիկները կ'աղբեր ինչ չըլլալով չէնքի մը շուր պատկերուն մէջ՝ որ ամբարձրածման ըլլալու տապալներով կը թողու — րկալ։ Այս քաղաքի հիւրանքներուն եւ աստեղծու — մէջ ամբողջ ընթացքի մը կ'աղբի մէկ անեղանի մէջ։ ամալը ետքի կամ ուրիշ շոգի ամէն տարեքի եւ երկու տեղ՝ կ'աղբին այսպէս խոտնած իրենց ծնունդէն մինչեւ մահը։

ՄԱՐԱ ԳԱՐՈՒՆԵԱՆ ՍՈՒՌԻՆՈՒՄԻ ՄԵՋ

ՄԻՆԻՍԿԵՆ (Յաւան) — Երեկ, Թէնիսի հայ աստղեան Պ. Մարտի Գարունեան վերադարձաւ Եւրոպայի, ուր զայսմ կը անկանալու երեք մըր — ցումներ շուրհայն աստղեաններուն հետ։ Եուն — տար 20ին, Պ. Գարունեան, Սթոքհոլմի մէջ ունե — նաւ զուր մը մըրցումներ, նախ, առաջաւոր խա — ղացող Թայսիւ Լանդի եւ ապա Եւրոպի վարպէտ — ներին Ալեքս Կիստիսի հետ։ Երկու մրցումներուն մէջ ալ Պ. Գարունեան յաղթեց — տապէինին 6—0, 6—3 եւ 6—20, իսկ երկրորդին՝ 7—5, 7—9, 6—2 եւ 7—5ով։

Երբոր կը վերջին մրցումը տեղի ունեցաւ Եւրոպի աստղեան Եւրոպային հետ եւ տեղեւ մե — լուցի կըրք մահ։ Այս անգամ, ասկանք, բարձր չէ — րարած Պ. Գարունեան, որ պարտուած է 11—9, 9—7, 11—13 եւ 23—21 աղբուրով։ Երկու ա — խոյնանքներն ալ բարձրովին ուժաւորաւ մեկնեցան խոյնալուրովին։

Պ. Գարունեանի այս պարտութիւնը կը վերա — գրուի մրցումներուն ամենախաւ խոյնալուրովին — թեան ու նաեւ այն խոյնալուրին, որ երկու շաբաթ — ծար Կիկեթի պատկերին վրայ, անդրեղծ նոր ելում զնայ առ Եւրոպ, ասանց նախապէս որեւէ փորձ կատարելու։

Մրցումներուն առաջին օրը, աստուտեան, Պ. Գարունեան չեղծ կարգիկապակ մը գիտեցած է Եւրո — փի հանդուցեալ Կիկեթի թաղաւորին զամբ — նին վրայ։ Թաղաւորը Թէնիսի սերահար մարդիկ — քը կը կոչուէր միշտ։

Պ. Գարունեան այս շարքին մը մեկին Խալալի Բափրի զարդը, ուր եւս պիտի ունենայ Թէնիսի մրցումներին։ Կը մայրկենք իրեն նոր խոյնալուրին — ներ։

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » Ը ԿԱՐԴԱՅԵԼԻ ԵՒ ՏԱՐԱՅԵԼԻ

ուսերին հարցը եւ Պրիլինի մէջ պիտի կարենային պիտի կտոր ընել այդ բանալին կաղապարով։

Չարաբայի չղարկուի չի քննադատ մասին թաժարուի համար, բայց չի ալ կրնար աշխատել։ Հիտուկ Մերձալեւոյ ցուցի հանդի կատարուածն եւ անցայ Անդալուսի միակ հանդիսական դրամատիկը։ Երկար ասան միայն մնացի սպանդանի առջեւ մօտ կար Անդալուսիներու՝ խոտը մը որ դառարթութիւն կը պահէր։ Ինչ փոխ թէ ամաթ էի իրենց բոլոր դառարթութիւններուն, ոչ մէկ ուրախութիւն կը զգայի ասակ։

Եւման էի գէպի մը հարուածին տակ եւ ալը նոր ծանօթութիւն իր ըմբռնող ծանրութեամբ կը ծնէր ի վրայ։ Երբ զայսքի թէ զերաղբիւր վի — ճակն կը խաղաղի աղբին աղբեղութեան տակ, կէս գիշերին շատ վերջ, որոշեցի հետանալ այդ վայրէրն։

Երբեք չըլլալ լուսնային ինքնաշարքի այդ հայտնաբերմէ։ Անդալուսի ինքնաշարք մը հետա — քննող մըր զիս։ Մէջըր քանուի համար, լոտ կար — ծիւր։ Երբեք ձեռնով պիտի վարդեմէին, Անդալուսի — ներքէ կ'առնեցաւ ըլլալին։ Թեւեալ մէկը խաղ — կի համար հետեւան կը ինձի։ Եւ տեսնելով որ կու — դեմ խոյն տալ։ Թեւեալ ալ չփոխութիւն միւր էր, կամ զիտեցաւ մը։ Թեւեալ ինչ կարելի էր ի վերջին, կրնար ըլլալ նաեւ։ Սակայն աստիճանութեան մէկ ինքնաշարքով։

Գանի մը որ վերջ ներկայ կըր ընդունելու — թեան մը, լուսող նախաբար եւնեքի տուն մէջ։ Թուրքիայ արտաքինի գործող նախաբարութեան թաղմալին թաղմար պաշտօնատարներ կային։ Ճա — շն վերջ, թաղմար ասակ անկէ եւ նաեւ քրտան

ՀԱՅՐԵՆԱԿՈՎՈՒՄ

ԳՐԱՅԼԱ ՄՐՏՈՒՄ ԱՐԴՐԻՆԵԱՆ ՀԵՐՈՍՏԱՄԱՐՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

Վատարարականի Հայր. Միութիւնը (Փարիզ) կարծաբանած է մրցում մը 5000 Փարսք վար — ձառութեամբ, որ պիտի արտի Անգլիայ Աղբի — հան ձեռնառարտի խոյնալուր լուսնային դի — ցային զարմանքեան հեղինակը։

Մրցումին պայմաններն են —

1) Բանաստեղծութիւնը կ'ըր չափերին, ալ — զային ուղով, զիցային ընթացման ոճով եւ 14—20 տարին ոչ աւելի։

2) Փոքրիկ պահարանի մը մէջ զննել ոտանա — ւորին տալին տողը հեղինակին անունն ու հաս — ցէն, եւ փակել։ Յետոյ երկրորդ քաղաքի մը մէջ զննել ոտանալուր անանց որեւէ տարագրութեան եւ փոքրիկ պահարանի եւ ուղղի մըր հասցէին (Ս. C. de Vassubouran, 43 rue Lafayette, Paris (9)։

3) Չափ մեկի հասցին մինչեւ 1951 Աղբի 5։

4) Ընթարած դիցաբանութիւններ պիտի կարգաւորի 1951 Աղբի 15ի հանդէսներ, պիտի հը — րապարակուի մամուլին մէջ, պիտի զատանա Մ — ութնամյա սեփականութիւնը եւ հեղինակը պիտի տաւանայ 5000 Փարսք։

5) Գրական գոտախոյնութիւնը, բաղկացած փարկեայ ծանօթ զրաղչաներէ, պիտի ծանուց — ուի ժամանակին։

Պ. Գ. — (Կը խոյնալուր պիտի ալ հայ ամենալեւն արտաւորել)։ Վ. Վ. ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ (Կիկեթ)

ՈՒՏՈ — ԵՐԵՒԱՆ ասիկ օր հաղորդեց թէ վերջերս երեւան հասած է չինացի դիտարկներու խոտը մը — Հայաստանի Գիտութեան Ակադե — միային զեղարեւոյնական քանիքի ծնունդեղած է հրատարակելու նոր դիւր — « Անդալուսի կըր կըր օրորք»։ Լիւսնայանքն եւ անկախոր երա — ժաղակներն եւ ուրիշ արտադրութիւններ։

ՄԻՐ ԵՒ ԱՆԱՏԱՄ ՄԻՆԻՍԿԵՆ

Անցայ օր Մուսկուայի մէջ միւս լուսնայ տան — ւում է Լենինի յիշատակը, խորհրդային մայրա — քաղաքի «Պրիլ» թատերանի մէջ արտադրած պաշ — տանական հանդիսութեամբ մը, որուն ներկայ գտնուած եւ Սթալինի եւ ուրիշներ։

Այս առթիւ խորհրդային թերթերը, իրենց առ — ւանին Կիկեթին վրայ կը հրատարակեն հանդիսա — թեան ընթացքին քաղաւ միւս լուսնայի մը։

Ինձին վրայ, որոյ խոր, պատառած մը վը — րայ պարտուած է Լենինի մեծ դիտարկը, ուրիշ կըրած է Սթալինի, չըլապատում կը դիտար — զորձակեցնելով, — Պրիլ — Բիւրոյի անդալուր, նախաբարներ, զորակարներ, են։ Այս խոր — նկարին մէջ կը տեսնուի բոլոր սկանաւոր դիւ — բերը։

Խորանկարին մէջ, այս անգամ, Սթալինի զորձակեցնելու կարելի կը բաղադրուի Վոդնա — կիկե, Ռոտմանի, Բուրիշեցիով եւ Փոլովի նման խորհրդային կարտուր զէմբեր, որոց «մարտ — քնուած» ըլլալուն մասին լուրեր կը շրջէին վերջերս։ Իսկ «Ե» եւ Անատոս Միկոյանը, որ կը համարեն Սթալինի աչքին լույսը։ Ան ալ սե — ցաւ...

վերջին քի ըստեղծութեան մասին, երբ Թուրք հրա — յիւրանքներն մէկը, բաւա ինձի ար անօրով չեւ — տով օր մարդ Կանէն կըր ուղի կարծել տալ թէ, ոչ մէկ արժէք կ'առայ ինչոյն։

Կարգի քանի, քան արեւին, կատարեալ հարկարին լուսնային եւ դուր, կըր ինքնաշար — կը փարէ։ Կաւ կ'ըլլալ ոչ շախմատի ձեւը ար — նացը, մասնաւորապէս ինչոյն ասան։

Կիկեթի կային ճիւղ մը բոլի սերայի կերպով փայտել եւ շորահարութեան յայտնելու՝ բա — ղեկանալակ այդ խորհրդային համար։ Բայց զառ — քանց աւելի ծանրութեան։ Ոչ մէկ հարցում ուղ — ղեցի։ Ինձի համար ալ, խաղաբն կը այնպէս էր ձեռնալ, որ իրը թէ ոչ մէկ կարեւորութիւն կու — տանայ այդ հարցին։

Բայց կ'ըլլալ փոքր այդ մարդը որոշակեալ։ Թուրքերն ունէին արքեպիս քանային ինքնաշարքի այդ հետաքննարկին։ Կիկեթին թէ ոչ կար ինք — նաւարթիւն մէջ, կըր խաղաբն արտադրութեամբ կը արտաքին Անդալուսի լուսնային։ Ի դուր մտածե — ցի եւ երբեք չըլլալ լուսնային տաղանդներ։

×

Գանի մը որ վերջ, զերման օղային Թղթ — տարը խոտ կարտուր անդը։ փառապաշտութեան իր լուսնայիններն կը փոխադրէր։ Միայնապաշտ — մեաւորայն տուփի մը մէջ զրաւած էր կարապարը Մըր Նէյպուլ Հիւրիշեցի զարմանի կըրակներ։

Ինքնաշարքի հետաքննարկով արտաքին վերջ, Կիկեթին լուսնայ գոտա ինքնաշարք։

ՕՐԵՆՈՐԵՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6370-տար շրջան Բիկ 1781

ՄԵՐ ԽՈՍԹԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Խմբագիր: Ե. ՄԻՍԱԿՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԻՆՏԵՆՏԻՆԸ ...

Երեկոյան ֆրանսերէն թերթը մը կար ձեռքը, հետաքրքրեցեալներ սկսաւ համարել ոճերը — ար — կանները

Ճիշդ 22 օրէջաց արձանագործութիւնը զանա — զան եւ դարձանորդներ տեսնելով: Այլ կ'ըն ինչը դուռն յարմարեցին, փախտաւոր, առեւտրողներ, չա՛րք չա՛րք տնտեսականութիւններ: Երկու մեծագործը էջ լին — լըցուն:

Այլ քորթեր մէջ, համառ սակերն մը դրա — ւած էր հետեւեալը.

— Համբարձի դատահին, 72 տարեկան, մե — ռաւ առջի որ Անգլիոյ մէջ էր ամբողջ կենսոյ յոյժով էր կենդանիներուն եւ այս վերջին տա — րեկները իր բնակարանին մէջ հաստատու էր մտաւ Եր (Բիշ) կատարեցին համար, ուր անոցը ու — թարանները իր սեփական սակերները ունէր:

Իր պատմին թէ Տիկերի Մուստիքի հետ էր մէկ տասնակիցական ընկերակցի լայնագած է ընդուն — իլի ապա անոր որ օրէք մը չհաստատուէ, որպէս իր կենդանիներու, վրայ որեւէ թշուառի պարտքով թիւն կատարեց ամսին երկնական անպատշառ թիւերին:

Երեկոյան դատահին, որ էր ամբողջ կենսոյ ըն — թացեցին մարդը հետ գործ էր ունեցած եւ իր չորսուրդանքը նուիրած էր կատուներուն եւ չու — ներուն:

Այլ կենդանիները անշուշտ երախտալից եւ իրենց բարեբաններուն ու բարեկամներուն, միշտ հաւատարմի ստեղծ: Միանշան անոր համար որ, զրկուած եւ խառն կարգուած թիւն է:

Գործել միջ դատահին այս վերջին տաւա — լուքական համար միջոցն որոշած է անոցը նուիր — ուի:

Չո՛րք եւն ձեռք բոլոր տարամանական կոչերը թէ մարդկային արարած, մտնող, ձեռք, հիւստի — ու անկար որքան զոյգ ունի զբաւեցնելով: Հո — ղաւորութիւն:

Ոչ միայն սովորական ողորմածութիւններն եւն ձեռք բարեբան, այլ եւ այլ բոլոր մարդկային ա — րարածները լըլու որ ունի որ...

Ինչէ՛ր ինչէ՛ր պիտի չտեսնէ, պիտի չընէին, պիտի չընէին ինչը դատահին համար: Ամենէն փառաստանական բարե պիտի ըլլար — Կալուստի — ցիւրի է...»:

ՍՄՍԻ

ՀՈՐ ՆԱՄԱՅ ԱՆՏԱՆԱՐԷՆ

ԱՅՆԱՆԱՄ, 20 Յունուար — Շատ սիրելի «Յա — տառ», Պէյրուսի «Նորայի» օրաթերթի մտերէն — րները Հայի Պարսկի ձեռնորդ ստացանք, Գ. Մի — յուն ՏԵՐ Միւրեանին ինքնուր զրկուած երկրորդ 50.000 (խուսն հարաւ) ֆանթի դրամարը, սեղա — կան զրամով 500 (հինգ հարիւր) իւր ոսկի եւ համապատասխան ստացալիք տուով, յատկացու — ցին իր նպատակին:

«Յաւառ» չկարծարին անունով մեր խոր — քարաստեղծութիւնը եւ չկրն շնորհակալութիւնը եր յայտնելու ձեռքի եւ բոլոր նուիրողներուն:

Ձեռք բարեկեցիկ! Թաղ. Խորհուրդ Հայաց Այնճարի. Գանձապա՛հ: Յ. Պոլյուսեան, աստեղա — ղարի՛ր Գ. Գրքեան, Աստեղապա՛հ Մ. Պոլյուսեան:

ԿԻԼԻԿԻՍ ԿԱՐՈՂԻԿՈՍԻՆ ԱՌՈՂԱՅԱՆՎ ԿԻՃԱԿԸ

ԽԻՐ — Կիլիկիոյ կարգաւորութեան ղեկամին Ե. Վիլյուր (23 Յունուար) —

Որպէս շարժանութիւն մեր չորրորդ հա — յորդարութեան, ուրպիւ եւ յայտնուին, որ ի — ղին Ս. Օմուրեանի արտի հիւանդութիւնը — կար — կայեցած քարեկաւումի ընկալեցին մէջն —

Ինքնատարար սակերն, որպէս քարեկաւումի իր ունեցած արտի ծանր սպառնալիքներով, կարող — ներու կանոնադրութեան լիարժէք, Վեհապա Հայրա — փար իւրեկին օրերը լրբորէն տառապանքաւ թրա — տալ էր շնորհելով թիւն ունեցաւ:

Անի քաղաքի Ք. Տառապանի արդիւնք ցոյց տաւ, որ թրապանութեան սակերն անցած է մի թո — յիւ եւ ձախ թրքին մէջն ալ սկսած է շուր գոյա — յալ:

Երեկ, երկուշաբթի, 22 Յունուարին, Վեհա — փարին առողջանալի ընդհանուր վեհապա իրենց նիւթ եղաւ թշուառի խորհրդակցութեան մը Ա — մերիկեան Հիւանդանոցի փրօթիչներուն կողմէ:

Ազգամորսը կը վիճի

ՉԻՆԱՍԱՆ ԵՆՈՐԷ ԿԸ ՍՊՈՒՆԵՑ

ՄԱԿԻ զարգացման յանձնարարութիւնը Բ. շարժանակէ իր աշխատանքները, օրակարգի վրայ ունեւորով ամերիկեան պահանջը — զատապար — տութիւն եւ պատմութիւնը Չինաստանի դէմ — ինչպէս հասն աշխարհի եւ արաբական պիտու — թեանց տարարքը:

Սուր անի Ֆրանսայի, Պիւսիոյ, Հոլանտայի եւ Ճարմարալի պատուիրակներն եւ յայտարար — րեցին, թէ պիտի թուէրներ ամերիկեան քառա — մէկը Չինաստանի դատապարտելու մասին Յը — րանսայի ներկայացուցիչը ըսաւ. — Ազգամորս — լի չէ կենսաւ իր կենսակ դարձելն այն հիմքերով, որոնց վրայ կանգնած է կարծաւորութիւնը: Ա — մեր ժամ երբեք անհրաժեշտ է վեհապա ըլլալ, որպէս զո մարդ պահուն: Մանր տարակար — ծութիւնները պէտք է վերանայ եւ անպա՛հ է որ որպէս իրար, առիտի պատասխարել պէտք է ըլլալ ամենուն համար: Ազգամորսը զոյգութեան իրաւունք պիտի չունենար, ինչէ չառանձնիկ իր պատասխանատուութիւնները այս ծանրակցի տարակալութիւնը: Ամերիկեան քառանգը երկ — դիւթ չէ. ընդհանուրական իր ձայնի վերջ տալ զին — ւայ ընդհարման, արդիւն անոր ծաւալումը եւ վերահաստատել խաղաղութիւնը:

Իրանայի պատուիրակը տարակալեց երկու քարեկաւումներ ամերիկեան տարակալութիւն մէջ Առաջնորդ Գիւրիէն դէմ կարեկալութիւնը պատժա — միւրեցները պիտի լիարձակուին, ինչէ Ամերիկա — ցիւրին տալարեցած միջոցը, խթանալու արար, զոհաճալից յատկանշութիւնն որ ստեղծ քառակ — ցութեանց մէջ: Երկրորդ քարեկաւումը իր վե — րաբեր բաւեալու փոխարինութեան մը: Կառաւար — րին ըսել «Փեկերն չընդունել ՄԱԿԻ կոչերը», փո — խառն ըսելու, անբերեց ՄԱԿԻ կոչը»:

Ֆրանսայի կարեկալացիները խաղաղարեց նա — եւ, թէ պատմութիւնները նկատու պիտի առնուին այն պարագային, երբ միջոցը յանձնարարութիւն աշխատանքները ապրիլին ծանա:

Միջն այս վեհապաութեան իր կատար — ունէր, յուր հասաւ թէ Փեկերի կատարութիւնը պիտի մերթ էրեւ թառակուութիւն, ինչէ ըն — ղուտիկ ամերիկեան առաջարկը որ կը դատապար — ան Չինաստանը: Յայ ապրապարտութիւնն ալ, որ հաղորդուեցաւ, Չինաստանի պատուիրակութեան միջոցով, ՄԱԿԻ շրջանակներուն կողմէ իր նկատա — ութի զարգացման յանձնարարութիւնը որպէս ին — յորակութիւն, անդամակարգութիւնը պատակաստ — յաւանդուելու նոր փորձ մը:

Ուրի տեղեկութիւնն մը Չինամանի, Փեկերի — յատարարութիւնը որոշած է այդպէս վերջի Գո — լիւրի մէջ, Յըրդ զուգահեռականին հարաւոր — լիւրէն: Այս տեղեկութիւնը, զոր Փեկերն հնչեա — կան ինչպէսզոր հաղորդած է իր կատարարութեան, հաղորդուած է նաեւ Փեկերի յուսանալի ինչպէս — նին կողմէ իր կատարարութեան: Այս ալ նոր պատճառ մըն է, որ արար եւ աշխարհ երկրիներ — րը իր նպատակին ամերիկեան քառանգի թուէր — արեւութեան:

ՏԱՐԻՆԱՅ ԱՆՏԱՆԱՐԷՆ

Թերթերը, ծայրայեղ վերապահութեամբ կը հրատարակեն Հոռոմի հաղորդած տեղեկութիւնն մը, որուն համաձայն Իրեկին, Ֆրանսայի եւ Ի — տալիոյ պիտի առաջարկէ ինքի ռաշալիսիական դաշինքը մը, պարմանով որ անոնք յամեն ամենն չէպէք մնալ պատուիրակը որ պարագային Այսինքն զարդին Արտանանի զաւրեցին:

Տեղեկութիւնն աղբիւրը յայտնի է, քանց իր կարծիքի թէ Հոռոմ հաղորդուած է Պ. Գ. Միւրե Քարեկի եւ Փալմեր Քոլլիկի կողմէ, որոնք Մուսուլի կը գտնուին: Գլ կարծիքի թէ լուրը տա — րաւանդուած է զաւրեցիները համար չգրգու — թեան կողմանկցիները Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ մէջ:

(Լուրերու շարժանակութիւնը կարգալ Ի. Ե.)

որուն մասնակցեցաւ նաեւ Տօքթ. Բ. Միւրեկեան: Ամերիկեան հիւանդանոցին մէջ լուրին Վեհա — փարութիւնը գիշեր — ցերկի մը յոյնի զուգուր — ան ինտեր եւ հոգաւորութեան մասնաւոր հիւան — րապահութիւններու եւ թիւլեկներու կողմէ փրօթ — Տօքթ. Յ. Նիքոլեանի անմիջական հակադա — թեան ներքին:

Վեհին երկարատեւ հիւանդութիւնը, ինչպէս եւ իր յոսանակայ տարեղ զինը զղայալից տը — կարացուցած եւ Ըղջանուր վեհակը իր մնալ միշտ լուրէ եւ մասնագէտ:

Յարգելի ապշելուներն Երեւորէր իր ինքնուր — րեկն Վեհափառութեան շուտապիւր պայքարման իրենց մարմնակերպ արձանագործի միջոց այնք — լուրները տարարին մէջ եւ նեղուցիկ շարժանակի հիւանդապահութիւններու ու չեղբայրացի մարան հայրերը, քանի թիւլեկներու կողմէ խառն ար — դիւրած է Վեհին այցելելու համար խառն:

ԲՈՒԼԻՍԻ մէջ ՄԱԿԻ ուսիւրը կը բախին 30 հարաւ կարմիրներու դիմադրութեան Սկուի ձա — րան իրալ:

ԳՐԻԳՈՐ ԵՂՔԱՅԱՆԻՐ

Սիւն, Երուսաղէմի պարտիզանութեան պրո — տեսները, 1950 Հոկտ. — Նոյեմբերի ժողովի թերթ նուիրած է Գրիգոր Եղիսայանի պարտիզա — րին, մասուն 200ամեակին առիթիւ (1715—1949):

Հատուած մը իր կենսագրութեան մասին: «Գրիգոր պարտիզմ ցոյց տալու համար հասարակութեան թէ Դժուար ծանր պարտիկ տակ կը եմելեր երուսաղէմի Արտըր, երկարէր դուռն — րակի շրջալ մը կ'անցնէր վիզին եւ բանակի իր կզակ, ուսուցիչով մը պիտի չլիար զայն մինչեւ որ Ս. Արտըր պատուին պարտիկ կայանալներէ: Այսպէս, վիզը շրջալուած, գերիի մը մնալ, Գրի — ցոր պարտիզմը կը կենալ Պոլսոյ կենդանիներուն դիմադրման առջեւ՝ համգանակելու համար քարի եւ պաշտմունքին նուիրելու եւ պաշտուի ազգին պատ — մանի կըսող Կարապետականներու անմասնիկ նախապաշտմունքներէ: Այս պատճառաւ եւ որ ժողո — վորդըր տաւած է իրեն Երուսաղէմի անկիւրը, որ այսօր շատ մը պատուաւորներէ անկիւ քաղցը կը ունէ իր անկանկանութեան:

Երեւանի մը վիզին կարեւոր էր մնալ ութ տա — րի: Աճէն — ձաքի զոյգութեան կը հասցնէր: Սուր — հակերեւոյ մէկ մարդ կը վարարէր Գրգորի դե — ուսած հարստութիւնները կը փրկուին: Շատ մը հոգեւ իր փարսանի:

Եղիսայանի, որ Տարօնին Պոլսոյ կեան եւ երկար ամեն մնացած էր, Երուսաղէմի կը համար 1721 Փետրուար 12ին Սեմիւրեանի կը ձեռնարկէ շարք մը նորոգութեանց եւ բարեկարգութեանց: Կ'ուզէ զապալէ զապալ շրջին եւ նոր գոյամբներ հաւաքել:

Բայց, Պոլսոյ վարչէր գէմբերը, զիստուր — քեան Կարապետ Բ. Ուլեյի կ'անկուրկուր (1726) որ հոն կը գտնուէր, կ'ըրգուն հանել ապ շրջան, իրենց ճանապարհը մը արագով աղբիւն:

Այլ առիթի, յանձն կ'անուն ուրիւ գործին — կան միջոցներ խորթի դրամ հարկու. համար, եւ անմիջական չինը հաղար զանկան կը գրեին, մասնաւոր նամակով մը:

«Ազգին կամին առջեւ տնիկ կուտալ հե — ցանցի պարտիզանը եւ լալով համարեցին հոսի կը հանէ վիզին այն շրջան գոր կըսէր իրեն պատմանի չեմունք մը: Պարտիզան ամբողջական ցնորու կ'իրականացան 1728ին, Երուսաղէմի ընդարձակեմն տարր տարի վերջ (էջ 288-289):

Ուրեմն, մասնաւորապէս հանցեցած կարգ ման «Եղիսայանի» լուստար գէմբ մը, փամանա — կալից պատմութեան մէջ, որ արեւան սեւ հեռ — քեր ձայնն եւ շատ մը հաւանութիւն պարտիզանքն եւ ձայն իրականութիւնը ...

Երուսաղէմի վանքը այնուհետեւ ալ տեղա — պարտեցին տակ: Դարձան բոյն մը քաղաքային ապակաւութեան եւ զոյգութեան: Տարեկանով զարգեցող Պոլսոյ Ազգ. Ժողովը եւ ամբողջ Ժո — դովուրդը իրենի նոր Փամանակ, ինչպէս այն — քան հատարէր կը խառնէր ուղարկու Շարիւն — անք:

Այլեւ փամանակը անցած էր «Եղիսայանի» — ներու համար:

Ընդհանուրակն, կարգ մը միջառններ, այն — յան ձարակի փրկումը, կըցան վարեցին, այս — ինքն զարգչ յաւաքակութեան» վրին փաթեթէ շրջան: (Մեր անկարել չէ փրկելու իր պարտիզ — ան երեւակն կայունութեան, «հետեւանք» պատերազ — ական զէպերը):

... Այլապատեան խաղ մը փորձելով, կըր — նալիք էրեւակները որ մեր օրերուն ալ քարծ — րատարներն մը, կայեկան կամ արեւելեկու — պոս, նոյն շրջան անցնէր իր վրին, բանակով կ'ընէր եւ շրջեր զարդութի կալով:

Այսպէս ոչ թէ դրամ հաւաքելու եւ պարտ — թեր ձեռքերի, կարեւորները փրկելու նպատակով: Այլ շատ անկի կայեկու, ինչպէս ազգային ա — ռաղագիւրեւումը մը —

Եղիսայանը չորեքը հնչեցին ի անկուտ աշ — խարհի, որպէս իր քննարկարար արքանան, միաս — նարար ապահովումը համար տարալիք բաղով — թեան ինքնապաշտպանութիւնը: Անոց Քիլիկա — ական թէ հոգեկան փրկութիւնը ...

Որպէսզոր մարդիկ սակարանի կամ սեւ չու — կայ չէրանձն հարեւանութիւնները, զիստա — րութեամբ վերադարձը չէրադրուէր: »

Ե.

Թուրքերն և Փղովեն գլխի գլխի

Ամերիկեան բերքերը չանտալորն կ'որակին և պատել Գ. Փղովենի և արարածութիւնն իրենց կա-
տարած ընդունակութիւնը Ուոշինգթըն մէջ : Արդարեւ, Քրանստայի հիւրերը կայարանին մէջ
զիմարուողան խաղաղութիւն Գ. Փ. Թորման
արտաքին նախարար Գ. Էնթոնի, պաշտպանու-
ման նախարար Գ. Մարշալ և ալ օր Ուոշինգ-
թըն գտնուող բոլոր ամերիկացի նախարարներու
կողմէ, ինչ որ հայտարարելու երեւոյթ է :

Նախագահը բարի գալուստ մայրերով ծրա-
ռայի վարչապետին, ըստ : « Ձեր այցելութիւնը
հաճելի և օգտակար պիտի ըլլայ ժամգումարին :
Մենք բոլոր ծրանային բարեկամներն ենք և կը
յուսուած, որ ձեր հաս ներկայութիւնն միջոցին պի-
տի ըմբռնել թէ մենք միշտ ձեր երկրին բարեկա-
մները պիտի մնանք » :

Գ. Փղովեն պատանասանց սանձուն անդերը -
նով մը — « Ուրբառ մէկ ռոնտայի խաղաղու-
թեան համար և միշտ պիտի լինի մեր բոլորը
պիտի օր Մ. Նասանգիւրը բրին ծրանայի վերջին
հարցումներն : Ձեռն մտնար, որ մենք միշտ աւ-
րեկամներ եղած ենք վերջին երկու դարերուն և
համարուած են թէ աղոյշալ ալ պիտի մնանք
միշտ » :

Նոյն օրը տեղի ունեցան ստոյնին խորհրդակ-
ցութիւնը, որուն շարունակութիւնը Գ. Փղովենի
յայտարարութիւն թէ լատ գոյ մնացած է Այա աւ-
թիւ, Սիւրսակ Պաշարը հրատարակել հոսեւեալ
պատանասանք վերջում — « Նախագահ Թորման
և ծրանային վարչապետը կարծիքներու կատար-
եալ համախառնութիւն մը ունեցան Մարշ. Արեւել-
ից կայսրութեան և մասնաւորաբար Քորդայի և
Հոլադայի մասին : Այլ խաղաղութեանց շնորհիւ
հաստատուեցան ամերիկեան և Քրանստային կա-
ռավարութեանց զարգացանութեան հիմնական
նմանութիւնը : Նախագահ Թորման և Գ. Փղ-
ովեն, վաղը պիտի դադարէ իւր պաշտօնի խնդիր
մէջ » :

ԱՆԳԼԻՒԱ 800.000 ՁԻՆՈՒՄ ՊԵՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ
ԱՅՏ ՏԱՐԻ

Անգլիոյ վարչապետը՝ Գ. Էթլի, Բէ. օր երեւոյթ
թողուցի տեղն արդեւ իրենց վերադարձան ծը-
րադիրքին : Իրք պատրաստած անխառնակի չի նկա-
տար, թայց և անպիտ փոքր է ունեղ ըլլալ որեւէ
յարձակութիւն կանխելու համար :

Պրեմիէր մէջ, անցան ինկտմբերի 19ին
ստանձնուած յանձնարարութեան համաձայն, պիտի
գործադրուի վերադարձան ծրադիրքը : Այսպէս, լա-
տարիկայ աղբիւր իր անդիական բանակը պիտի
բաղկանայ 800.000 վերտորակէ : Առիկ գտաւ, այս
ամառ պէնքի տակ պիտի առնուին և պիտի մար-
զուին 1939—45ի պատերազմի վերտորակները : 235
հազար զինք, որոնց 40.000-ը պիտի յատկացուի
հանգուանային պաշտպանութեան : Միւս կողմէ,
կամաւորներու ծառայութիւնը պիտի երկարաձե-
ռուի 18 ամիս, ցամաքային բանակի և նաւատորմի
մէջ և 12 ամիս՝ օդանային ուժերու մէջ : Այս
նպատակով պիտի ծախուին 1.3 միլիոն սթրլինգ,
իսկ յատուցուիլ կրէք տարրերուն համար իր նա-
խատեսուի 4.7 միլիոն սթրլինգի ամբողջական
ծախք մը : Ենթան պիտի ըլլայ այս բնօր անդիա-
ցի ժողովուրդին համար և պիտի բարձրացնէ ա-
նոր տարրտանի վերելքը, թայց եթէ իմ խառնա-
րած ձեւովս չարժեքի, այդ օրհոյութիւնը պիտի
չբնաւ Անգլիոյ տնտեսական վերականգնութիւնը :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՒՎ

ԱՌԱՌԻՐԻՐԻ (Մ. Բէյաճ) որդեգիր աղբիւր,
Մաղիւս Կեօքչէն, 36 տարեկան, Քորդա պիտի
երթայ, ծառայելու համար Ապրիլմիսի օդատու-
միւրին մէջ : Այս օդաւոր Թրքիսիէն էր որ բարո-
ւանդ ըրաւ Տէրսիւնը, ծանօթ ապստամբութեան
առնել :

ՍԱԿԻԱՆ (Բէ.) — Սերերին 980 (930), տա-
րար 350 (384), զուլեք. Փրանք 81.37 (89), պիտի
7 (730), նախընտ 4010, զուլեք. ոսկի 3770,
սթրլինգ 4980, տարար (20) 19.800, ծոյլ ոսկի 544
հազար Փրանք :

ՆԱԿԱՅԱԶԻ ԹՐՈՒՄԻՍԻ աղբարբը — շինե-
ռանքները կարեւոր է որ ծանայնալու աշխարհ -
հաղաւթեան վարկերը սխալ չընձառուան մեր
երկիրը, ինչպէս չէինք որ Բալքանը բրին Բալ-
քանը, երկուսը աշխարհամարտիւնէ : Կրնային պէտք
է քրնքն, որ հակառակ իր բարոյութեան, այս
երկիրը տկար ու պատահաբար չէ : Մենք, թա-
րապաշտ և անտեսանելի զարգացած վիճակի մէջ
չենք գտնուիլ » :

ԱՐԱՐԱՅԱՆ ԴԱՏԵԱԳՈՒԹԵԱՆ, խորհուրդին
նիստը բանալով Գոյհիւրէի մէջ, Երկրորդ վար-
չապետը, Նասան փառ յայտարարեց թէ շարուն-
ական աշխարհի պէտք է մասնակցի այն ջանքն -
բուն որ կը կատարուին խաղաղութիւնը փրկելու
համար » :

Հ. Ե. Դ. Վարսունաւանկը

ՊԱՆԵՆՈ ԲԱՆԵՆԻ ՄԵՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ե. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐԻՈՒՆ-
ԴԻ և հովանաւորութեամբ «ԱՐԴԻՒՆ» Ենթակոմի-
տէի : Այս կիրակի ժամը 16ին 23, գարգանքի արա-
կը, Bagnex, 69 rue d'Arcueil, metro Bagnex :
Ներկայացում : Կիւրորտեսական բաժին Նոր
Սերունդի կողմէ : Թատ ԳԱՐԵԳԻՐ և ԲԵՆՈ
Առատ սեղան :

ԵԱՌԱԶ կը նուիրեն

Հինքը Արա Տէր Վարդանեան մէկ տարեկան
Յառաճ կը նուիրէ Գ. Կարապետ Կարոնանի, Արը :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ 1500 ՄԵՆԱԿԻ ԱՌԻՐԻ

Հանդիսարար պատարագի մաս հինքը թիւ,
Փարթիկ Շնորհ եկեղեցին : Կը հրապարեն փա-
րիզեան չըման բոլոր հոյ աշակերտները : Պատա-
րագին վերջ դարաց զաւր պիտի երգէ աղը - կը -
գըր :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ 1500 ՄԵՆԱԿԻ ՄԱՐՏԻՍԻ ՄԵՋ

Հարաւ. Քրանստայի Ապրիլին Կեր. վարչա-
թեան նախաձեռնութեամբ պիտի տօնուի, Վար -
դանանց հակառակարար 1500 մանկի տարեգա-
մը, կիրակի, 4 Փետրուար : Առատն հոգեհանգա-
ման պատուին Մարտիկոյ բոլոր եկեղեցիներուն
մէջ : Կէտքը վերջ ժամը 4ին, չեղի տօնակար -
թեան Փարտիկ Մայր եկեղեցին մէջ, մասնակ-
ցութեամբ յարմարանութեանց հոգեւոր պիտի -
րան և Ամբիւրիս եղչալուստներն, ղեկավարու-
թեամբ Գ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ :

Կը խօսնի ՓՐՈՓ. Ե. ԱՆՏԻԿԵԱՆ, Գ. Տ.
ԹԱՆՈՅԵԱՆ, Գ. Կ. ՓՈԼՏԵԱՆ :

Ֆր. Կապոյոյ Խալ

Ֆր. Կ. Խալի Կեր. վարչութիւնը կը հրա -
հանգէ իր բոլոր մասնաճիւղերուն որ փութան իրեն
դրին միւստանց մանկ փափագը - ձեռնարկներու
— այր կամ կին — ցանկը (իրենց անունները, մա-
կանունները, տարիք, ծննդավայր և հասցէ) :
Վեր յիշեցնելու նաեւ փութացնել իրենց 1950ի
հաշուեկիւնները :

ԹԱՆԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կարգահերարած Տէրին Ապրիլին դարձրի
հողարարութեան խորհիւ, ի նպատակ դարձրին :
Կը ներկայացուի ԹԻՒՏ 5 ՆԵՆԱԿԱՐ

Բարձրագի կատարելագործութեան երեք արար և
մէկ պատկեր :

Այս շարքի երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Ե. Դ.
Տան մէջ :
Ներկայացուցեալ Գ. ՊՈՐՆՈ ՏԵՐ ՊՈՐՆԱՆԵՆԻ,
և մասնակցութեամբ Գ. Պ. Նուարը Գոտտերանի,
Սահակ Գորգամանի և ուրիշ կարող ուժերու :
Մանրագրութիւնները տեղին վրայ :
Կը հրապարակուի բոլորը անխալը :

Արի Տէրին Անու Միլիանան, Տէր և Տէր
Նուարը Միլիանան և զուակները, Տէր և Տէր
Կեր. Պրոք Միլիանան և զուակները, Տէր և Տէր
Տէրին Միլիան Միլիանան և զուակները (Պո-
նտի), Տէր և Տէրին ձգնաւորան և զուակները
(Ամերիկա) և Քիւրպան ընտանիքը անհուն
կակիծով կը ծանուցանեն իրենց կըրօր, հօրեղօր
և աղջկանին :

ԳԱՐԵԳԻՐ ՄԻՐԻՃԱՆԱՆԻ (Նախկին ոստիկան)
զառնալու մահը, որ տեղի ունեցաւ կիրակի, 28
Յունուար, յետ կարճատեւ հիւանդութեան, 68
տարեկան հասակին :

Յուրաքանչեւութիւնը պիտի կատարուի հինգ -
շաբթի, 1 Փետրուար, ժամը 15.30ին, Հայոց եկե-
ղեցին, 15 rue Jean Goujon, որիցէ մարմինը պիտի
կոխարարուի ընտանիքի զամբարան, Mitty Neuf,
(Seine et Marne) :

ՄԵՆՈՒՄ — Մամաւոր մեակագր ղրկուած չըլ -
լալով, անկիայ իր պալ նկատուի :

ԶԻՐԱԿ Արեւելքի ԻՍԿԱԿԱՆ

անհանրաւոր Օրդին

Առաջնակարգ կը մասնագիտական
պատրաստութիւնով Բոլոր, կրթա-
շանքերէ փոտուած միակ անորմա-
համ զօրացուցիչը Տօնական օրերու և
խնդրներու սեղաններուն անդուգա-
կան և անհնցաւորի զարդը :

Dépôt Central: Grande Distillerie du Parc, 181d.
Onfroy (Prado), Marseille. Tél. Prado 83.50 et 82.93 :
Dépôt pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha-
dourian, 10 rue de l'Épée, Lyon. Tél. Moncey 32.10 :

ԵՐԵՎԱՆԻ

ՎԱՐՏԱՆ — Հ. Ե. Դ. Ներկոյ Դոման ենթա -
կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէտքի վերջ
ժամը 3ին, Հ. Ե. Դ. Փեղուրի Տան մէջ : Բոլոր
ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորել է :

ՏՐԱՊԻԶՈՒՆ նաւահանի Հայր. Միւսթան
ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 14.30ին, Cadetի
հրապարակ վերադարձը, 17 rue Cadet, Կը խոր-
հար բոլոր Հայրեկեղեցիներէն անպատման մաս -
նակցի այս ժողովին, որը ներկաները թիւր մե -
ծառանութիւն պիտի համարուի : Հայրեկեղեցի -
թեան և վարչութեան ընտրութիւն :

ՓԱՐԻՋ — Սերաստացի Մուրատ Ու. Միւ-
թեան ժողովը կը հրապարակ իր անդաճ և ոչ տն-
գաւ հայրեկեղեցիները այս կիրակի, ժամը 3.30ին,
Դոմի յիշեցնելու դարձրի արահը : Օրհնագրը խոր -
շուրք հաշուետուութիւնը :

Տարեկան պատանակի

Մարտիկոյ Աղբարտանում Որդանում Միւ-
թեան, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին միջեւ լոյս
Le Clubի չեղի արահին մէջ, 51 rue Grignan :
Հանգի վերադարձական բաժին, ընտրուած
նախագիտութիւն, Տօն պիտի լինէ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԿ — Սարատիկոյ Մուրատ
Ուստանայի վարչապետ Մարտ 24ին կիրակի իրեկեղե-
կը տեղ ՎԱՐՏԱՆԻՓԱՆԻ և ՄԵՆԱՐԵՆՑԻ Օրը, Salle
de Géographie :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԿ — Մարտ 3ի շաբաթ երե-
կոյին թատերական ներկայացում մը Salle d'IE-
NA: Օր. և Գ. Ավանդուր կողմէ :

ԼԻՈՆՅԻՆԻՐ,

ԶԵՐ ԳԵՆՈՒՄԵՐԻԸ ԿԵՐՈՒՄՆԱՑՈՒՄԵՐ

ՊԱՆԱՑՈՒՐԵԱՆ

ՆՊԱՐԱՎԱՅԱՐԱՑՈՒՆԸ

Ձեր հասնապետական սեղանին վրայ անպա -

կա ըրէ՛ ԵՐԵՎԱ ՕՂԻՆ :

Ամաւոր չըր պատմա, տուրիով պահածայ
Erms պատմա, հալանձը տուրա, եւայլն :

Մարտի և արաղ սպասարկութիւն :

Պատուէրներ կ'ընդունինք ծրանային բոլոր
վարկերէն :

Մեծամանակի համար դիմել՝

Պանաւորեան վաճառատուն

10, RUE L'EPÉE, LYON

Փոքրամանակի համար դիմել՝

20, RUE VILLEROY և

19, RUE JULIETTE RECAMIER, LYON

ԱՃՈՒՐԴ

ՓԱՐԻՋԻ CHAMBRE DES NOTAIRES ՄԵՋ
1951, Փետրուար 20ին, ժամը 14ին

ԵԵՆԵ ՍԸ ՓԱՐԻՋԻ ՄԵՋ

Rue de l'Arcade, No.35

Մօտ 135 ֆուտաւորի միւր տարածութեամբ
կամու հայոց 223.000 ֆրանկ
վաճառում համար նշանակուած գինը
600.000

(Որ կրնայ Ժող դեղուրէն)

Դիմել — M. MICHELEZ, Notaire à Paris,
128 Bd. de Courcelles, dépositaire du cahier des char-
ges, M. PEZARD, Notaire à la Loupe, Eure et Loir
et Mes Radiguet et Coursault, Avoués à Nogent.
Le Rotrou :

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (13)